

CHIRURGIJNS, DOCTOREN, HEELMEESTERS en ARTSEN

op het eiland Walcheren 1700-2000

Commissie tot Redactie van Archief en Werken

prof. dr. W.W. Mijnhardt (voorzitter en hoofdredacteur)

dr. J.P. Bekker (secretaris)

dr. J.C. Dekker

M. Gossije (eindredacteur)

drs. C.E. Heyning

drs. I.J. van Loo

drs. A.C. Meijer

dr. F.F.X. Smulders

drs. E.L. Wiers-Menschaar

dr. H.J. Zuidervaart

CHIRURGIJNS, DOCTOREN, HEELMEESTERS en ARTSEN

op het eiland Walcheren 1700-2000

J.Z.S. Pel

oud-huisarts in Middelburg

DIGITALE PUBLICATIE
UITGEGEVEN DOOR HET KONINKLIJK ZEEUWSCH GENOOTSCHAP DER
WETENSCHAPPEN
DEEL I

MIDDELBURG
2006

WOORD VOORAF

De schrijver betuigt zijn erkentelijkheid aan:

het bestuur van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen voor de uitgave van dit werk

de leden van de Commissie Archief en Werken voor de begeleiding van de uitgave

de medewerkers van het Zeeuws Archief, het Gemeentearchief van Vlissingen, het Zeeuws Documentatiecentrum en het directiesecretariaat van het Ziekenhuis Walcheren voor hun geduldige en deskundige hulp

de heer A. Molendijk voor zijn hulp bij de vertaling van de titels van de academische proefschriften van de achttiende-eeuwse medicinae doctores.

Middelburg, december 2006

INHOUDSOPGAVE

Verantwoording	8
De medische beroepen	
1. Inleiding	9
2. De chirurgijns	10
3. De medicinae doctores	10
4. De heel- en vroedmeesters	11
5. De artsen	12
6. De specialisten	13
7. De huisartsen	14
8. De sociaal-geneeskundigen	15
De medische beroepsverenigingen	
1. De chirurgijns-gilden	16
2. De collegia medica	17
3. Het geneeskundig leesgezelschap 'De Harmonie'	17
4. De Vereeniging van Genees- en Heelkundigen in Zeeland	17
5. De afdeling Walcheren van de NMG	18
Levensberichten van geneeskundigen gevestigd in:	
1. Aagtekerke	21
2. Arnemuiden	25
3. Biggekerke	45
4. Domburg	49
5. Grijskerke	66
6. Koudekerke	70
7. Meliskerke	93
8. Middelburg	96
9. Nieuw- en St. Joosland	326
10. Oost- en West-Souburg	337
11. Oostkapelle	352
12. Serooskerke	363
13. Sint Laurens	374
14. Veere	377
15. Vlissingen	409
16. Westkapelle	527
17. Zoutelande	541
Naschrift	544
Lijst met afkortingen	548
Lijst met literatuurbronnen	551
Naamregister	553
Curriculum vitae	571

VERANTWOORDING

Geïnspireerd door het werk van Fokker 'Levensberichten van Zeeuwsche medici'* zijn, met uitzondering van de vroedvrouwen, gegevens verzameld van hen die tussen 1700 en 2000 op Walcheren een medisch beroep hebben uitgeoefend.

Niet opgenomen zijn:

- Officieren van Gezondheid in actieve dienst, tenzij tevens een burgerpraktijk uitoefenend;
- artsen in dienst van ziekenhuizen, van specialisten of van huisartsen;
- artsen in opleiding;
- sociaal-geneeskundigen ná 1960.

De eerste drie categoriën omdat ze geen of slechts een zeer kortdurend contact hadden met de bevolking, de sociaal-geneeskundigen van ná 1960 niet omdat ze, in dienst van een centrale instelling (Arbodienst, schoolartsendienst, GAK of GMD) geen duurzame relatie hadden met de regio Walcheren.

In 1809 ging door oorlogshandelingen het Vlissingse stadhuis met het complete stadsarchief verloren en in mei 1940 trof hetzelfde lot het Middelburgse stadhuis en stadsarchief. Door dit verlies aan oorspronkelijk historisch materiaal is overwegend gebruikgemaakt van secundaire bronnen.

Dankzij het bestaan van de sinds 1717 uitgegeven Middelburgsche Naamwijzer* en de door Boom* en Fokker* opgestelde lijsten van chirurgijns is het overzicht van de achttiende-eeuwse geneeskundigen wat Middelburg betreft (redelijk) volledig. Dit geldt ook voor Veere waarvan stadsarchief en gildearchief bewaard zijn gebleven. Het geldt in veel mindere mate voor Vlissingen en voor een deel van de Walcherse dorpen.

Dankzij het bewaard gebleven archief van het Geneeskundig Staatstoezicht* is de naamlijst van de negentiende-eeuwers (vrijwel) compleet. Dit archief is bovendien een onschatbare bron van aanvullende gegevens. Hetzelfde geldt voor de kostelijke opstellen die De Man* over de leerlingen van de Middelburgsche Geneeskundige School heeft geschreven.

De namen van de laat negentiende-eeuwse en twintigste-eeuwse artsen berusten op het archief van de Afdeling Zeeland (later 'de Afdeling Walcheren') van de (K)NMG)*, aangevuld met gegevens van de plaatselijke gemeentearchieven en het Geneeskundig Adresboek.

Tot 1960 is de lijst met namen (redelijk) volledig, ná 1960 geldt deze volledigheid voornamelijk de curatieve geneeskundigen (huisartsen en specialisten).

Wegens het ontbreken van openbare bronnen en uit hoofde van privacy zijn de data van de huidige generatie Walcherse artsen beperkt tot enkele objectieve gegevens.

* Zie de lijst met literatuurbronnen.

DE MEDISCHE BEROEPEN

1. Inleiding

In de achttiende eeuw is de verloskunde nog overwegend het terrein van de vroedvrouw, de heelkunde dat van de chirurgijn en de inwendige geneeskunde dat van de doctor in de geneeskunde. De opheffing van het gildewezen maakt in 1798 een eind aan de goed gecontroleerde opleiding van chirurgijns die in de steden de heel- en verloskunde, maar op het platteland de hele geneeskunde uitoefenen.

Om in die leemte te voorzien worden in 1824 op zeven plaatsen in ons land, waaronder Middelburg, geneeskundige scholen opgericht met een tweejarige opleiding tot apotheker en vroedvrouw en een vierjarige opleiding tot heel- en vroedmeester.

Na de staatsomwenteling van 1795 wordt de zorg voor de volksgezondheid een taak van de centrale overheid. Art. 62 van de Bataafsche Staatsregeling uit 1798 luidt: 'Zij (de vertegenwoordigende Magt) strekt, door heilzame wetten, haare zorg uit tot alles, wat in het algemeen de gezondheid der Ingezetenen kan bevorderen.'

Om toezicht te houden op de medische professie worden in 1801 'Departementale (na 1814 Provinciale) Commissies voor Geneeskundig Onderzoek en Toevoorzigt' ingesteld. De universitair opgeleiden moeten voortaan hun doctorsbul door deze commissies laten viseren, de heel- en vroedmeesters, de vroedvrouwen en de apothekers mogen zich pas in een departement (provincie) vestigen nadat ze door deze commissies zijn geëxamineerd.

In 1815 wordt het mogelijk om aan een Nederlandse Hogeschool niet alleen te promoveren tot doctor in de geneeskunde maar ook tot doctor in de heelkunde (chirurgiae doctor) en tot doctor in de verloskunde (artis obstetricae doctor). Het is verboden de medische vakken gecombineerd uit te oefenen.

In 1838 wordt dit verbod opgeheven. Sindsdien is de meerderheid van de doctoren die zich in de steden vestigt driemaal gepromoveerd en daarmee bevoegd de genees-, heel- en verloskunde volledig uit te oefenen.

Door de grote diversiteit in opleiding en bevoegdheid, gecombineerd met een sterke overvulling van het beroep neemt in het midden van de negentiende eeuw de animositeit binnen de medische beroepsgroep steeds ernstiger vormen aan waardoor het aanzien van de medische stand steeds verder achteruitgaat.

De voornaamste doelstelling van de in 1849 opgerichte Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (NMG) is het streven naar één uniforme, medische opleiding en bevoegdheid, een doelstelling die in 1865 wordt bereikt.

De hiermee ontstane eenheid binnen de professie heeft maar kort bestaan. De opkomst van de gespecialiseerde geneeskunde leidt op het eind van de negentiende eeuw tot een nieuwe tweedeling in artsen die de genees-, heel- en verloskunde nog volledig uitoefenen - in de 20e eeuw geleidelijk aangeduid als huisartsen - en in specialisten die zich beperken tot een omschreven onderdeel.

Naast deze curatieve geneeskundigen ontstaat in het tweede kwart van de twintigste eeuw een nieuwe categorie artsen, de sociaal-geneeskundigen, die zich niet langer bezighoudt met de oorspronkelijke taak van de arts, het genezen van ziekten, maar met het voorkómen ervan.

2. De chirurgijns

De eeuwenoude tweedeling van het medisch beroep in chirurgijns die de uitwendige en medische doctoren die de inwendige geneeskunde uitoefenen is in de achttiende eeuw nog volledig intact.

Voor zover beide groepen beroepsmatig met elkaar te maken hebben zijn de chirurgijns de uitvoerders van de opdrachten en aanwijzingen door de 'medecijs' gegeven.

Van enig sociaal verkeer tussen beide beroepsgroepen is, gezien de veel lagere plaats die de chirurgijns op de sociale ladder innemen, in de achttiende eeuw geen sprake.

In 1700 zijn de chirurgijns in gilden georganiseerd.

Binnen de structuur van het gilde krijgt de aanstaande chirurgijn een praktische opleiding van een meesterchirurgijn in de, voor de gilden kenmerkende, één op één leersituatie van meester en gezel.

Na een voltooide leertijd van vier jaar en een met goed gevolg afgelegd examen wordt een 'Acte van Vrijheid' uitgereikt waarmee de kandidaat zich als 'vrije meester' kan vestigen.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen hele en halve (vrije)

meesters. Die van het halve ambacht mogen zich uitsluitend 'bemoeijen metter chirurgije en wat daer aen cleeft'.

Die van het hele ambacht mogen daarnaast een barbierswinkel houden, aderen steken, tanden trekken en scheren. De nadruk op het 'barbieren' heeft een economische reden, voor de meeste vormt het een onmisbaar deel van hun inkomen.

De chirurgijns oefenen hun beroep uit, deels in hun 'winkels', deels ten huize van hun patiënten en, voorzover ze in een openbaar ambt zijn benoemd, in gasthuizen en gestichten.

In 1798 worden de gilden, die men in strijd acht met het vrijheids- en gelijkheidsideaal van de Franse Revolutie, door het uitvoerend bewind van de Bataafsche Republiek opgeheven.

3. De medicinae doctores

De achttiende-eeuwse medicinae doctor (medecijn) heeft, na een vooropleiding aan een Latijnse school, aan de medische faculteit van een hogeschool (Leiden, Utrecht, Franeker, Groningen of Harderwijk) geneeskunde gestudeerd en deze studie met een verplichte promotie afgesloten.

De hiermee verkregen academische titel van m.d. (medicinae doctor), die naar de gewoonte van die tijd achter de familienaam wordt geplaatst, geeft aan de drager ervan de bevoegdheid de inwendige geneeskunde uit te oefenen.

Om zich te vestigen heeft de doctor toestemming nodig van het stadsbestuur.

Door hem aan te stellen tot stadsvroedmeester, tot stadsoperateur, tot stadsoogmeester of tot stadssteensnijder kan de stedelijke overheid hem bevoegdheden verlenen op het terrein van de verloskunde, de algemene heelkunde of de gespecialiseerde heelkunde.

In de negentiende eeuw wordt de medische zorg het beleidsterrein van de centrale overheid. Na 1801 mogen de medicinae doctores zich pas vestigen nadat ze hun doctorsbul door de Departementale Commissie van Geneeskundig Onderzoek hebben laten viseren.

Het verlenen van extra bevoegdheden door de lokale overheid wordt expliciet verboden.

Na de invoering van de geneeskundige regeling van 1818 moeten de doctoren bij het optreden van een uitwendige complicatie een heelmeester in consult roepen en in steden waar meer dan twee apotheken gevestigd zijn mogen ze geen medicijnen meer leveren.

Bij de wet van 27 maart 1838 wordt het verbod om de geneeskundige vakken gecombineerd uit te oefenen, opgeheven. Mits driemaal gepromoveerd is men voortaan bevoegd de genees-, heel- en verloskunde volledig uit te oefenen.

Omdat aan een promotie nog weinig eisen worden gesteld zijn de meeste doctoren die zich na 1840 op Walcheren vestigen driemaal gepromoveerd en daarmee volledig bevoegd. In 1865 wordt de medische opleiding totaal gewijzigd. Een vijfjarige universitaire studie, gevolgd door een tweejarige praktische opleiding in ziekenhuizen, leidt op tot de beschermde titel van genees-, heel- en verloskundige (arts), aan welke titel de bevoegdheid is gekoppeld de geneeskunde volledig uit te oefenen. De titel dr. (doctor in de geneeskunde) is sindsdien een academische titel zonder betekenis voor de bevoegdheid.

4. De heel- en vroedmeesters

Na de opheffing van de gilden is er geen gecontroleerde opleiding meer van de níet universitair gevormde geneeskundigen (in de negentiende eeuw aangeduid als geneeskundigen van de tweede geneeskundige stand). Om hierin te voorzien worden in 1823 op zeven plaatsen in ons land, waaronder Middelburg, klinische scholen opgericht met als doel 'om op eenige doelmatige wijze het Onderwijs te regelen tot aankweeking van Heelmeesters en Vroedvrouwen'.

De opleiding aan de geneeskundige school duurt voor de aspirant-heel- en vroedmeester vier jaar. De toelatingseisen zijn gering: een minimumleeftijd van zestien jaar, een goede gezondheid, behoorlijk kunnen lezen en schrijven en een bewijs van goed zedelijk gedrag. Een schooleindexamen bestaat niet, de abiturienten van de school moeten, evenals zij die een privé-opleiding hebben gevolgd, voor de bovengenoemde Commissie van Geneeskundig Onderzoek en Toevoorzicht hun examens afleggen.

Voor de aspirant-heel- en vroedmeesters staan vier examens open:

- het examen voor heelmeester,
- het examen voor heelmeester 'ten platten Lande',
- het examen voor vroedmeester,
- het examen voor scheepsheelmeester.

Volgens hun instructie zijn de vroedmeesters bevoegd de verloskunde in haar volle omvang uit te oefenen. Ze moeten jaarlijks een verslag insturen van alle niet-natuurlijk verlopen baringen. Alle gevallen waarin de vrouw onverlost overlijdt moeten binnen 24 uur aan de voorzitter van de Geneeskundige Commissie worden gemeld. Elk jaar worden ze door twee leden van de Commissie aan huis gevisiteerd.

De heelmeesters (voor een stad) zijn volgens hun instructie bevoegd de heelkunde volledig uit te oefenen. Ze mogen geneesmiddelen voor uitwendig gebruik afleveren. Bij moeilijke gevallen moeten ze consult vragen aan een collega.

Het uitoefenen van de interne geneeskunde is hen bij de wet verboden. Bij een eerste overtreding volgt een boete van 25 gulden, na een tweede een schorsing van zes weken tot een jaar.

Ook zij worden jaarlijks door twee leden van de Geneeskundige Commissie gevisiteerd.

De heelmeesters ten platten Lande hebben een beperkte bevoegdheid de inwendige geneeskunst uit te oefenen en geneesmiddelen te leveren en eveneens een beperkte bevoegdheid in de uitoefening van de de heel- en verloskunde. Bij grote ingrepen zijn ze verplicht een chirurgisch doctor of stedelijk heelmeester in consult te roepen. Omdat deze beperkingen bij spoedgevallen vervallen, met het inroepen van hulp uit Middelburg uren

verloren gaan en de gemiddelde Walcherse landarbeider het consult van een medisch doctor of stadsheermeester uit Middelburg niet kan betalen, komt in de praktijk van deze beperkingen niet veel terecht. Ook de heermeesters ten platten Lande worden jaarlijks aan huis gevisiteerd.

Met de invoering van de geneeskundige wetten van Thorbecke (1865) worden de Geneeskundige Scholen gesloten en de Provinciale Commissies voor Geneeskundig Onderzoek en Toezicht opgeheven. Een deel van hun taak wordt overgenomen door een provinciale Inspecteur voor de Volksgezondheid die bijgestaan wordt door een Geneeskundige Raad.

5. De artsen

De ongelijkheid in de medische professie qua opleiding en bevoegdheid wordt in de loop van de negentiende eeuw steeds groter.

Tussen de drie soorten doctoren, de twee soorten heermeesters, de vroedmeester en de aan een kweekschool opgeleide Officieren van Gezondheid zijn vele combinaties mogelijk wat resulteert in niet minder dan vijftien verschillende soorten geneeskunstbeoefenaars elk met zijn eigen bevoegdheid.

Hierdoor neemt de onderlinge 'jalousie de métier' - tussen medici toch al bijzonder groot - in het midden van de negentiende eeuw steeds meer toe en neemt het respect voor de door onderlinge twisten verscheurde medische stand steeds verder af.

Een van de belangrijkste activiteiten van de in 1849 opgerichte Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst is het ijveren voor een nieuwe geneeskundige wetgeving.

In 1865 wordt deze doelstelling bereikt. Art. 1 van de wet regelende de voorwaarde tot verkrijging der bevoegdheid van geneeskundige, apotheker, hulpapotheker, leerling-apotheker en vroedvrouw (1 juni 1865, Stb. nr. 59) luidt: 'Tot de uitoefening der geneeskunst in haren geheelen omvang zijn in het geheele Rijk bevoegd zij die door het afleggen van een examen zooals in deze wet geregeld de graad van genees-, heel- en verloskundige hebben verkregen.'

Dertien jaar later wordt de wet vervangen. De tekst van art. 1 van de Wet houdende regeling der voorwaarde tot verkrijging der bevoegdheid van arts, tandmeester, apotheker, vroedvrouw en apothekersbediende (25 December 1878, Stb. no. 222) is als volgt geredigeerd: 'De titel van arts verleent de bevoegdheid tot het uitoefenen der geneeskunde in haren vollen omvang en wordt verkregen door het afleggen van het praktisch artsexamen.'

Voor studenten met een HBS-vooropleiding wordt expressis verbis de toegang tot de geneeskundige opleiding opengesteld.

Om tot het praktisch artsexamen te worden toegelaten moeten de studenten met een gymnasiale achtergrond te voren het theoretische doctoraalexamen hebben afgelegd en de studenten die van een HBS komen het volstrekt identieke theoretische geneeskundig examen. Het promoveren tot doctor in de geneeskunde, dat na 1865 overigens geen praktische consequenties meer heeft, wordt op deze subtiële wijze aan de ex-HBS-ers, die geen doctorandi zijn, voor tientallen jaren ontzegd.

Tot 1900 hebben de 'generalisten' het medisch leven op Walcheren beheerst. Ze opereren aan huis, verrichten de hele scala van verloskundige ingrepen en doen zondig sectie op hun overleden patiënten. Met de komst van de eerste specialisten komt op Walcheren na 1900 een einde aan hun tijdperk.

6 De specialisten

De eenheid in de medische professie, die in de wet van 1 juni 1865 is vastgelegd, heeft maar kort bestaan. De snelle ontwikkeling van de geneeskunde leidt ertoe dat op het eind van de negentiende eeuw artsen zich vrijwillig gaan beperken tot een omschreven onderdeel van de geneeskunde. De eerste generatie specialisten heeft zich de nodige kennis en kunde zelf eigengemaakt, de latere generaties worden door hun voorgangers in het specialisme opgeleid. Na jaren van wildgroei wordt de specialistische opleiding door de instelling van een Specialisten Registratie Commissie (februari 1932) geformaliseerd. Omdat Middelburg rond 1900 nog onomstreden de centrumgemeente van Zeeland is en het Middelburgse Gasthuis de enige Zeeuwse instelling die aanspraak kan maken op de naam ziekenhuis, zijn bijna alle 'eerste' Zeeuwse specialisten in Middelburg gevestigd.

Aantal specialisten in de regio Walcheren (1900-2000)

	1900	'10	'20	'30	'40	'50	'60	'70	'80	'90	2000
oogheelkunde	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	3
KNO-heelkunde	(1)	1	1	1	2	2	1	1	3	3	3
heelkunde	-	2	2	2	2	2	3	4	5	5	5
inwendige geneeskunde	-	1	1	3	2	2	2	4	6	6	7
kindergeneeskunde	-	-	1	1	1	1	1	2	2	2	3
radiodiagnostiek en -therapie	-	-	2	2	1	1	2	3	2	4	-
radiodiagnostiek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
radiotherapie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
huid- en geslachtsziekten	-	-	1	2	2	2	2	1	1	2	2
neurologie en psychiatrie	-	-	-	-	-	-	1	2	2	3	2
neurologie	-	-	-	-	-	-	-	1	3	3	3
psychiatrie	-	-	-	-	-	-	-	1	3	3	3
gynaecologie en verloskunde	-	-	-	-	1	1	2	3	4	4	4
anaesthesiologie	-	-	-	-	-	-	2	3	3	4	4
orthopedie	-	-	-	-	-	-	1	1	2	2	2
reumatologie	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2	1
medische microbiologie	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	2
pathologie	-	-	-	-	-	-	1	3	3	3	3
cardiologie	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	3
klinische chemie	-	-	-	-	-	-	-	2	2	2	2
urologie	-	-	-	-	-	-	-	1	2	2	2
nucleaire geneeskunde	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1
kaakchirurgie	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	3
plastische chirurgie	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
longziekten	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	2
revalidatiegeneeskunde	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1
geriatrie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
totaal	1	5	10	14	15	15	24	37	49	61	70

De tabel laat zien dat het aantal specialisten (en -ismen) in het begin van de twintigste eeuw snel groeit, tussen beide wereldoorlogen constant blijft en na 1950 explosief toeneemt.

7. De huisartsen

De opkomst van de specialistische geneeskunde, waarvan de eerste vertegenwoordigers zich pas ná 1900 in de afgelegen, dunbevolkte provincie Zeeland vestigen, houdt het einde in van de categorie algemene artsen.

Zij die de algemene praktijk blijven uitoefenen worden voortaan aangeduid als huisartsen. Omdat de huisarts, in vergelijking met de algemene arts, die een generatie eerder de genees-heel- en verloskunde nog in zijn volle omvang uitoefende, grote delen ervan heeft afgestaan, is in de jaren dertig en veertig van de twintigste eeuw de status van de huisarts laag en zijn gevoel van eigenwaarde gering.

Door een aantal factoren is het aanzien van de huisartsgeneeskunde en daarmee zijn positie binnen de medische beroepsgroep na 1950 sterk gewijzigd. Mijlpalen in deze ontwikkeling waren: de oprichting van een eigen belangenvereniging (LHV, 1946), de oprichting van een wetenschappelijke huisartsenvereniging (NHG, 1956), de Woudschotenconferentie (1959) - waar voor het eerst de taak van de 'moderne' huisarts werd omschreven als het leveren van continue, integrale en persoonlijke zorg aan individu en gezin - de instelling van leerstoelen in de huisartsgeneeskunde met de daaraan verbonden universitaire huisartsinstituten (1967) en de instelling van een specialistische opleiding tot huisarts (1973) met aanvankelijk een éénjarige, later driejarige vervolgopleiding.

Op Walcheren leidt de revival van de huisarts in de jaren zestig en zeventig tot het zelf organiseren van nascholingscursussen (type Warffum, genoemd naar het Groningse dorp waar de eersten van deze vorm van nascholingen werden gehouden), het instellen van gespreksgroepen (type Balint, genoemd naar de Engelse psychiater die deze gespreksgroepen van huisartsen had geïnitieerd) en de vorming van 'hometeams', een samenwerkingsverband bestaande uit drie huisartsen, twee wijkverpleegsters, een leidster gezinsverzorging en een algemeen maatschappelijk werkster. Na de reorganisatie van de LHV en de instelling van huisartsgroepen (HAGRO's) als kleinste functionele eenheid van samenwerkende huisartsen, maken sinds 1987 alle Walcherse huisartsen verplicht deel uit van een van de zeven lokale HAGRO's. Samen vormen ze de Regionale Huisartsenvereniging Walcheren, die op haar beurt een onderdeel is van het district Zeeland.

8. De sociaal-geneeskundigen

In de eerste helft van de twintigste eeuw verschijnen op Walcheren de eerste niet-curatieve artsen voor wie de verzamelnaam sociaal-geneeskundigen na 1950 ingeburgerd raakt.

Als onderdeel van de KNMG wordt in 1981 de Vereniging van Sociaal-Geneeskundigen opgericht en komt er een opleiding tot en registratie van sociaal-geneeskundige, onderverdeeld in vier onderscheiden takken van gezondheidszorg: de algemene gezondheidszorg, de jeugdgezondheidszorg, de arbeids- en bedrijfsgeneeskunde en de verzekeringsgeneeskunde.

De algemene gezondheidszorg

De eerste - en bijna veertig jaar lang de enige - sociaal-geneeskundige in Zeeland is de vooraanstaande Middelburgse medicus A.A. Fokker m.d. die in 1866 aangesteld wordt als (eerste) Provinciaal Inspecteur van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid. De preventieve taken van de voormalige stads- respectievelijk gemeenteartsen worden rond 1920 in Vlissingen en op de Walcherse dorpen een nevenfunctie van een daartoe benoemd en gesalarieerd huisarts. In Middelburg wordt in 1929 een artsambtenaar aangesteld (J. Broekhuysen). In 1983 wordt de functie van gemeentearts opgeheven. De resterende taken worden door de in Goes gevestigde Gezamenlijke Gezondheids Dienst Zeeland overgenomen. De twee destijds zelfstandige Walcherse ziekenfondsen, het Middelburgs Ziekenfonds en het Ziekenfonds Walcheren, die door een reeks fusies in 1999 een onderdeel zijn geworden van de CZ-groep, krijgen in 1954 de eerste fulltime ambtelijke medisch adviseur (dr. P.B. Orneé). Het Middelburgs Gasthuis krijgt in 1956 de eerste ambtelijke directeur-geneesheer (W.W. Stevens).

De Stichting Zeeuws Instituut voor de Geestelijke Volksgezondheid (het tegenwoordige Emergis) benoemt in 1959 de eerste sociaal-psychiater (J. Dorsman), de Provinciale Raad voor de Volksgezondheid in Zeeland in december 1959 de eerste arts-directeur (mw. E.M. Staab).

De jeugdgezondheidszorg

De eerste Walcherse schoolarts is A.P. Smitt die zich in 1909 als huisarts in Vlissingen vestigt waar hij aangesteld wordt als schoolarts en tuberculosearts.

In 1929 neemt de gemeente Middelburg de eerste fulltime schoolarts in dienst (J. Broekhuysen). In de jaren vijftig wordt de Schoolartsendienst Walcheren en Noord- en Zuid-Beveland (West) opgericht. Na 1980 wordt de Zeeuwse jeugdgezondheidszorg overgedragen aan de in Goes gevestigde GGD Zeeland waarmee elke relatie met de regio Walcheren komt te vervallen.

De verzekeringsgeneeskundigen

Met het in werking treden van de loondervingswetten ten gevolge van ongeval, invaliditeit en ziekte verschijnen de eerste verzekeringsgeneeskundigen. De eerste controlerend-geneesheer (c.g.) van de voormalige ongevallenwet verschijnt in 1918, (D.N. van Gelderen} de eerste c.g. van de voormalige invaliditeitswet in 1928, (L.J.H. Brongers} en de eerste c.g. ziekte wet in 1931 (dr. W.F.T. van der Bijl). Na de oorlog wordt de naam controlerend geneesheer vervangen door die van verzekeringsgeneeskundige (v.g.}. De verzekeringsgeneeskundigen van de Wet op de Arbeidsongeschiktheid (WAO) (vervanger van de ongevallen- en invaliditeitswet) zijn in dienst van de Gemeenschappelijke Medische Dienst, die van de ziekte wet zijn in dienst van het Gemeenschappelijk Administratie Kantoor (GAK). Beide diensten hebben hun rayonkantoor in Goes, een vaste relatie tussen een individuele v.g. en de regio Walcheren is verdwenen.

De arbeids- en bedrijfsgeneeskundigen

De Vlissingse chirurg A. Staverman, die zich in november 1908 als algemeen chirurg in Vlissingen vestigt en een maand later aangesteld wordt tot fabrieksarts van de Scheepswerf en Machinefabriek 'De Schelde', is niet alleen de eerste bedrijfs-geneeskundige op Walcheren maar ook (een van) de eerste(n) in Nederland. Onder de energieke leiding van dr. J. Stumphius, sinds 1954 hoofd van de Bedrijfs Geneeskundige Dienst 'De Schelde', is deze dienst door de vestiging van vele nieuwe industrieën in Vlissingen-Oost sterk uitgebreid. Na vele fusies en naamsveranderingen maakt de oorspronkelijke BGD 'De

Schelde' ultimo 1999 deel uit van de ARBO Unie (Zeeland), waarbij twee derde van alle Zeeuwse werknemers zijn aangesloten en die, inclusief de vestigings manager C. Jiskoot 14 bedrijfsartsen in dienst heeft.

Omdat de verschillende categorieën sociaal-geneeskundigen al jaren vanuit een centraal punt in Zeeland worden aangestuurd, waardoor ze vaak van arbeidsterrein wisselen, is van een vaste relatie tussen een individuele sociaal-geneeskundige, hetzij schoolarts, verzekeringsarts of bedrijfsarts, en de regio Walcheren nauwelijks nog sprake. Als consequentie hiervan zijn de sociaal-geneeskundigen, tenzij de relatie met de regio onmiskenbaar is, ná 1960 niet verder in dit overzicht van Walcherse medici opgenomen.

DE MEDISCHE BEROEPSVERENIGINGEN

1. De chirurgijns-gilden

In de achttiende eeuw heeft elk van de drie Walcherse steden, Middelburg, Veere en Vlissingen, een eigen chirurgijns-gilde. Het gilde van de smalstad Arnemuiden, eens de bloeiende voorhaven van Middelburg, is als gevolg van haar economisch verval rond 1700 opgeheven.

Het bestuur van het gilde, dat jaarlijks op Cosmus- en Damianusdag (27 september) nieuw wordt samengesteld, bestaat uit een voorzitter (de deken) en twee assessoren (de beleeders). Het staat onder toezicht van een stadsmagistraat (de overdeken) die uit en door het stadsbestuur wordt aangewezen en in functie blijft zolang hij deel uitmaakt van het stadsbestuur.

Het gilde stelt zijn eigen regels vast die, nadat ze door het stadsbestuur zijn goedgekeurd, bindende kracht krijgen. Deze zogenaamde 'ordonnanties' regelen de opleiding, het examen (de proeve), de tarieven en de intercollegiale verhoudingen en bieden bescherming tegen de concurrentie van onbevoegde 'quacksalvers en beunaysen'.

De weduwen van de overleden gildebroeders mogen hun 'winkels' met behulp van een knecht voortzetten, er bestaat een ondersteuningsfonds voor behoeftige leden en bij begrafenissen wordt zondig financiële hulp gegeven.

Oncollegiaal gedrag komt via het gildebestuur bij de stedelijke overheid terecht, die dit gedrag door sancties kan corrigeren.

Eenmaal per jaar ontmoeten alle leden elkaar op de op Cosmus- en Damianusdag te houden gildemaaltijd.

Het Middelburgse chirurgijns-gilde beschikt sinds 1655 over eigen lokalen in het Gasthuis. In de gildekamer wordt vergaderd en geëxamineerd, in de anatomiekamer worden secties verricht ten dienste van het onderwijs.

Of het Veerse en Vlissingse gilde ook eigen gildekamers hadden is niet bekend.

Van het Veerse gilde zijn de gildeboeken bewaard gebleven, van het Middelburgse gilde zijn er naast de Schets van het Middelburgse Chirurgijns-gilde van Schoute* twee naamlijsten van Boom* en Fokker*, van het Vlissingse gilde is er niets.

* Zie literatuurlijst.

2. De Collegia Medica

In tegenstelling tot de chirurgijns bestaat er tussen de zeventiende-eeuwse Middelburgse medecijns geen enkel georganiseerd verband. De onderlinge afgunst is groot en de vriendschap gering.

Om de 'majestas medica' (het aanzien van de medische stand) te verbeteren, de afgunst te doen verdwijnen en de vriendschap te bevorderen wordt op 5 september 1668 door elf Middelburgse medicinae doctores het Collegium Medicum opgericht waarvan een afschrift van de 'decreta et statuta' bij de Vereniging van Genees- en Heelkundigen in Zeeland terecht is gekomen en zodoende bewaard gebleven. Een eeuw later wordt op initiatief van D.H. Gallandat ook in Vlissingen een Collegium Medicum opgericht. Omdat van beide instellingen behalve de genoemde decreta niets bewaard is gebleven, is over hun functioneren niets bekend.

3. Het Geneeskundig Leesgezelschap onder de zinspreuk 'de Harmonie'

Op zes augustus 1819 richten twee Middelburgse doctoren en drie hoofdstedelijke heel- en vroedmeesters bovengenoemd leesgezelschap op.

Het lidmaatschap staat uitsluitend open voor Middelburgse genees- en heelkundigen, het maximum aantal leden bedraagt twaalf en de kandidaatleden worden pas toegelaten als niemand der zittende leden bezwaar heeft. Van de contributie worden boeken en tijdschriften aangeschaft die onder de leden circuleren en na afloop aan belangstellenden worden verkocht. Eerst zeven, later vier maal per jaar komt men bij toerbeurt bij een der leden aan huis bijeen. Na een kort formeel gedeelte volgt een niet genotuleerd informeel gedeelte dat overwegend aan de gezelligheid is gewijd. Bij speciale gelegenheden (jubilea) is er een feestdiner. Door de strenge ballotage is 'de Harmonie' een elitair gezelschap waarvan alle vooraanstaande Middelburgse medici lid zijn.

In de twintigste eeuw gaat de animo voor 'de Harmonie', die sinds het eind van de negentiende eeuw al sterk tanende is, steeds verder achteruit.

Na 1914 komt het gezelschap nauwelijks nog bij elkaar. De regelmatige avondbijeenkomsten, die in het verleden voornamelijk een gezelligheidsaspect hadden, worden opgeheven en vervangen door een jaarlijkse middagvergadering waarop de samenstelling van de leesportefeuille wordt behandeld.

Na 1931 verschijnt er buiten de voorzitter niemand meer op de jaarvergadering. In januari 1936 houdt de vereniging op te bestaan.

4. De Vereeniging van Genees- en Heelkundigen in Zeeland

In de vergadering van 14 april 1848 van het Geneeskundig Leesgezelschap 'De Harmonie' komt een brief ter tafel van de Zutphense medicus J.N. Ramaer waarin het gezelschap wordt uitgenodigd zich aan te sluiten bij 'eene op te rigten Algemeene Nederlandsche Maatschappij voor Geneeskunde'. Door de meerderheid van de leden wordt het voorstel van Ramaer afgewezen. Het tweetal J.C. de Man en A.A. Fokker, beiden lid van 'De Harmonie' laten het er niet bij zitten. Samen met M.H. Damme en L.J. de Marrée roepen

ze op 22 april eerstvolgend in de regentenkamer van het Middelburgse Gasthuis een vergadering bijeen op welke vergadering zestien Middelburgers, doctoren zowel als heelmeesters, de 'Vereeniging van Genees- en Heelkundigen in Zeeland' oprichten. Anderhalf jaar later, op 20 december 1849 sluit de Vereeniging zich als Afdeeling Zeeland aan bij de Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst. (NMG) Eind 1848 telt 'de Vereeniging' 23 leden, een aantal dat twee jaar later tot 56 is gegroeid. Het overgrote deel woont op Walcheren en Zuid-Beveland.

Hoewel de bevordering van de onderlinge contacten, en daarmee de verbetering van de collegiale verhoudingen, onder De Man en Fokker geen bestuursbeleid is, heeft 'De Vereeniging' hier indirect in hoge mate toe bijgedragen. Het 'napraten' na de sluiting van de vergadering, het feestelijk vieren van de jubilea, het ontspannen karakter van de zomervergadering, waar het ochtendprogramma meestal gevolgd wordt door een rijtoer en een gemeenschappelijk diner, moeten de onderlinge verhoudingen gunstig hebben beïnvloed.

Door de geografische gesteldheid van Zeeland blijft de Vereeniging van Genees- en Heelkundigen in Zeeland, welke naam pas op 26 februari 1892 officieel wordt gewijzigd in 'de afdeling Zeeland van de NMG' gedurende de hele negentiende eeuw een overwegend Walcherse aangelegenheid. Omdat de Vlissingse medici niet of nauwelijks in het afdelingsleven betrokken zijn blijft het zelfs een overwegend Middelburgse aangelegenheid. Op het eind van de negentiende eeuw wordt het afdelingsleven nog geheel gedomineerd door de vier Middelburgse generalisten Bolle, De Man en vader en zoon Berdenis van Berlekom. Op grond van hun medische kennis en kunde, hun stijl, hun eruditie en hun historische betrokkenheid bij het Zeeuwse verleden - alle vier zijn geboren Zeeuwen - hebben ze in de kring van hun vakgenoten een onaantastbaar gezag.

Een generatie later is dit beeld volkomen gewijzigd. Er wordt niet meer in een sociëteit maar in het Gasthuis vergaderd, geen van de leden heeft banden met Zeeland, de oude tweedeling in doctoren en heelmeesters is vervangen door een nieuwe in specialisten en huisartsen waarvan de eersten het afdelingsleven beheersen.

5. De afdeling Walcheren van de NMG

Rond 1900 richten de diverse Zeeuwse regio's eigen afdelingen op waardoor de 'Afdeeling Zeeland' vrijwel al haar niet-Walcherse leden verliest. Tot teleurstelling van de Middelburgers heft het hoofdbestuur van de NMG in 1905 de oude 'Afdeeling Zeeland' op en vervangt deze door 'de Afdeeling Walcheren'.

De nieuwe afdeling telt bij haar oprichting 27 leden, te weten veertien Middelburgers, acht van het platteland van Walcheren en vijf Vlissingers.

Twee van de 21 actieve, gewone leden hebben een specialistische opleiding gehad, drie 'halfspecialisten' oefenen naast een algemene praktijk ook een specialisme uit, de overige actieve leden zijn huisarts.

Er wordt ongeveer negen maal per jaar vergaderd, niet langer meer in de sociëteit St. Joris maar sinds 15 mei 1901 in het Middelburgse Gasthuis.

Naast nascholingsactiviteiten nemen maatschappelijke vraagstukken een belangrijk deel van de vergadertijd in beslag.

Een van de belangrijkste strijdpunten in de jaren voor de Eerste Wereldoorlog betreft de macht binnen de ziekenfondsen (de artsen of de leden). In verband hiermee stelt de afdeling Walcheren een werkgroep in die onder leiding van de Vlissingse chirurg A. Staverman in juni 1914 het 'Maatschappij' Ziekenfonds Walcheren opricht.

In de jaren twintig maakt de afdeling Walcheren een opvallende bloeiperiode door. Door de stroom van nieuwe specialisten groeit de afdeling van 32 leden in 1916 tot 42 leden in 1926. In 1923 viert ze haar 75-jarig bestaan, in 1924 houdt de Londense hoogleraar en Nobelprijswinnaar Hill een voordracht voor de afdeling die een 'belevenis' moet zijn geweest. In 1925 is de afdeling opnieuw de gastvrouw van de NMG die voor de vijfde maal in Middelburg haar jaarvergadering houdt en in februari 1927 neemt de Middelburgse chirurg D. Schoute, die een kwart eeuw lang het leven van de afdeling Walcheren heeft gedomineerd, met eer overladen afscheid van zijn Walcherse collega's.

In de meidagen van 1940 gaan de huizen van drie collega's, de huisartsen C.F. Frumau, W. Feikema en de zenuwarts G.J. Scherphuis, in vlammen op, het huis van de huisarts A.J. de Weerd wordt door granaatvuur verwoest. De half-joodse chirurg C.F. Koch en de joodse huisarts M. Taytelbaum bereiken bijtijds het buitenland, het gedeporteerde joodse huisartsenechtbaar Weijl-Snuijf overleeft de holocaust.

Op gezag van het ondergrondse Medisch Contact bedanken in de zomer van 1941 44 van de 45 leden van de afdeling Walcheren voor het lidmaatschap van de NMG.

Het 'artsenverzet' op Walcheren wordt in de bezettingsjaren geleid door de huisarts C. van der Harst en twee specialisten, E.L. Nauta en N.C.J. Steffelaar. Na de bevrijding houden vele oudere collega's het op Walcheren, waarvan de steden verwoest, het platteland geïnundeerd en de praktijken, door de gedwongen evacuatie van de 'niet-arbeidsproductieven' leeggelopen zijn, het voor gezien.

Hun plaatsen worden door een nieuwe generatie ingenomen.

Met het Middelburgse Gasthuis als centrum en de specialisten, dr. J.J. Okker en mw. M.J. van de Vooren als voorzitter en secretaris keert na de bevrijding het oude patroon tijdelijk terug. In 1958 is de inzet en het enthousiasme van de leden nog ruim voldoende om voor de zesde (en laatste) maal de jaarvergadering van de KNMG op Walcheren te organiseren. Hierna treedt een omslag in, door allerlei factoren neemt de betekenis van de afdeling steeds verder af. Voor de materiële belangen zijn er de belangenverenigingen, voor de nascholing de wetenschappelijke verenigingen, de specialisten zijn georganiseerd in maatschappen, de huisartsen in huisartsengroepen en voor algemeen medische vraagstukken is er onder de leden geen gezamenlijke belangstelling meer. Nadat in de jaren negentig de activiteit is teruggebracht tot één (nieuwjaars)bijeenkomst wordt in 2001 de afdeling Walcheren opgeheven, waarmee een eind komt aan een instelling die voor voorbije generaties Walcherse artsen van grote betekenis is geweest.

Aagtekerke

Inleiding

Tot het midden van de twintigste eeuw is Aagtekerke met 421 inwoners (1860) een kleine zelfstandige gemeente met landbouw en veeteelt als hoofdbronnen van bestaan. Als enige sociaal-medische voorziening heeft het een diaconaal armhuis dat volgens de toenmalige maatstaven 'ruim en niet overbevolkt' is. Voor de medische verzorging van de burgerlijke armen wordt in 1873 een gemeentegeneesheer aangesteld.

In 1966 wordt Aagtekerke als zelfstandige gemeente opgeheven en met Grijskerke en Meliskerke samengevoegd tot de gemeente Mariekerke. Sinds de herindeling van 1997 is het met 1241 inwoners een van de woonkernen van de nieuwe plattelandsgemeente Veere. Vóór 1843 en ná 1879 doktert de bevolking in een van de omringende dorpen, de meeste in het nabijgelegen Domburg.

Door een tijdelijk overschot aan geneeskundigen heeft het in het derde kwartaal van de negentiende eeuw een eigen heelmester. Geen van de vijf, die het bij gebrek aan beter, op Aagtekerke geprobeerd hebben, heeft van de praktijk opbrengst kunnen bestaan. Vier van hen zijn weer snel verdwenen, alleen de heel- en vroedmeester J.J. Plugge, getrouwd met een gefortuneerde vrouw, is er twintig jaar gebleven.

Geneeskundigen Aagtekerke

Naam, kwalificatie en jaar van vestiging

Bertel, S.J.	hm.	1852
Boven, H.W. van	hm.	1849
Haman, A.A.J.	hm.	1876
Plugge, J.J.	hm.	1856
Westfaal Quadekker, F.M.	hm.	1843

WESTFAAL QUADEKKER, Frederik Marinus

Beroep: heel- en vroedmeester (1843-1845)
Opleiding: Geneeskundige School, Middelburg
Examens: pl.hm.: Middelburg, 12 oktober 1843; vrm.: Middelburg, 24 oktober 1843
Geboren: Middelburg, 8 juni 1821
Ouders: Cornelis Quadekker (commissionair) en Maria Petronella Westfaal
Gehuwd met: in Aagtekerke nog ongehuwd
Overleden: Arnemuiden, 26 januari 1908

Zie Koudekerke en Arnemuiden.

Geboren als Frederik Westfaal*1 - zijn moeder is bij zijn geboorte ongehuwd - wordt hij op zeventienjarige leeftijd als leerling van de Geneeskundige School ingeschreven.

Ondanks extra privaattlessen wordt hij voor het heelmeestersexamen met zes maanden afgewezen*2. Na in tweede instantie geslaagd te zijn vestigt hij zich in Aagtekerke.

De ziekteverslagen die hij naar de Geneeskundige Commissie opstuurt zijn volgens de commissieleden `onbeduidend, onontwikkeld en in te algemene termen gesteld'*3.

In 1844 en 1845 ligt zijn geringe inkomen onder de drempel van het toenmalige censuskiesrecht waardoor hij niet stemgerechtigd is*4.

Na anderhalf jaar geeft hij zijn poging op en vertrekt naar Koudekerke. Zijn laatste standplaats is Arnemuiden waar hij, door armoede gedwongen, tot zijn 86ste jaar heeft gepraktiseerd.

L.: De Man, 129.

1) Bij K.B. van 2 dec. 1844 krijgt hij toestemming de naam van zijn natuurlijke vader achter de familienaam van zijn moeder te plaatsen; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 70; 3) ibid., inv.nr. 72; 4) ZA, GA Akk., not. raad, 1844 en 1845.

BOVEN, Hendrik Willem van

Beroep: heel- en vroedmeester (1849-1850)
Opleiding: Geneeskundige School, Middelburg
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 15 januari 1849; vrm.: Middelburg, 23 januari 1849
Geboren: Oostburg, 28 december 1824
Ouders: Cornelis (ambt. belastingen) en Suzanna Louisa Martij
Gehuwd met: in Aagtekerke nog ongehuwd
Overleden: Schiermonnikoog, 27 februari 1899

Zie Middelburg en Veere.

Na zijn opleiding vestigt hij zich als opvolger van Westfaal Quadekker in Aagtekerke.

Evenals zijn voorganger is zijn inkomen minimaal zodat ook hij niet kiesgerechtigd is*1.

Na een jaar geeft hij het op en vertrekt naar Middelburg.

Zijn laatste functie is baddokter op Schiermonnikoog waar hij in 1899 overlijdt.

L.: De Man, 150.

1) ZA, GA Akk., not. raad, 1849 en 1850.

BERTEL, Simon Johannes

Beroep: heel- en vroedmeester (1852-1856)
Opleiding: Geneeskundige School, Middelburg
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 15 augustus 1851; vrm.: Middelburg, 21 augustus 1851
Geboren: Westkapelle, 2 november 1829
Ouders: Pieter Johan (heelmeester) en Johanna van Hoeven
Gehuwd met: in Aagtekerke nog ongehuwd
Overleden: Hazerswoude, 1912

Na een vijfjarig verblijf op Aagtekerke dat ook voor hem geen redelijk bestaan oplevert*1, vertrekt hij naar Hazerswoude waar hij een grote praktijk krijgt. Als lid van de Afdeling Zeeland van de NMG is hij niet actief. De moeizame verbinding met Middelburg - in zijn tijd is men wegens de onbegaanbaarheid van de wegen nog op de trekschuit aangewezen - zal hier wel debet aan geweest zijn.

L.: De Man, 158.

1) ZA, GA Akk., not. raad 1852.

PLUGGE, Jacobus Johannes

Beroep: heel- en vroedmeester (1856-1876)
Opleiding: Geneeskundige School, Middelburg
Examens: pl.hm.: Middelburg, 4 juni 1856; st.hm.: Middelburg, 11 september 1856; vrm.: Middelburg, 15 september 1855
Geboren: Vlissingen, 24 juni 1833
Ouders: Cornelis Evertse (zeeloods) en Dirkje Johanna van der Valk
Gehuwd met: Helena Cornelia Masseú
Overleden: Oost- en West-Souburg, 7 oktober 1919
Functies: gemeentegeneeskundige

Zie Souburg.

Als opvolger van Bertel vestigt hij zich in Aagtekerke. Zijn huwelijk met Helena Cornelia Masseú, de gefortuneerde nicht van de schatrijke jhr. Willem Versluys van St. Jan ten Heere, stelt hem in staat een fraaie woning te laten bouwen en maakt hem onafhankelijk van de praktijkopbrengst. Veertig jaar na de baanbrekende publicatie van Semmelweis verliest hij in 1874 vijf kraamvrouwen aan kraamvrouwenkoorts. Door drie maanden lang geen bevallingen te doen wordt de epidemie gestuit.

In juni 1873 stelt de raad de functie van gemeentegeneesheer in en met ingang van 1 juli wordt hij tegen een jaarwedde van f.150,- als zodanig benoemd*1.

Op eigen verzoek krijgt hij in juli 1876 op de meest eervolle wijze ontslag onder dankbetuiging voor de vele diensten de gemeente bewezen en met de mededeling `dat zijn vertrek deze vergadering leed doet'*2. Hij verhuist naar Souburg, de praktijk in Aagtekerke wordt door A.A.J. Haman voortgezet.

L.: De Man, 177.

1) ZA, GA Akk., not. raad, 1873; 2) ibid., not. raad, 1876.

HAMAN, Abraham Adriaan Jacobus

Beroep: heel- en vroedmeester (1876-1878)
Opleiding: Geneeskundige School, Middelburg
Examens: st.hm.: Middelburg, 16 april 1844; pl.hm.: Middelburg, 4 juli 1844; vrm.: Middelburg, 4 september 1844
Geboren: Oost-Souburg, 17 maart 1822
Ouders: Hendrik Ficus (heel en vroedmeester) en Suzanne Geertruid Kauer
Gehuwd met: Jacoba Christina de Steur
Overleden: Westkapelle, 5 februari 1880
Functie: gemeentegeneeskundige

Zie St. Laurens, Veere en Westkapelle.

Na het vertrek van Plugge benoemt de raad in augustus 1876 de uit Veere komende heel- en vroedmeester A.A.J. Haman tot gemeentegeneesheer van Aagtekerke op een jaarwedde van f.250,-*1. Ingaande 1 januari 1879 krijgt hij op eigen verzoek eervol ontslag en vertrekt naar Westkapelle*2.

Na het vertrek van Haman stelt de burgemeester voor om de heelmeester Van Dam uit Oostkapelle tegen een beloning van f.75,- per jaar tot tijdelijk gemeentegeneesheer van Aagtekerke aan te stellen. Met vijf tegen twee stemmen besluit de raad om Haman te vragen of hij deze baan wil waarnemen en, zo ja, `deze aan de minst-eischende aan te bieden'. Omdat Haman f.60 vraagt en Van Dam f.50 wordt de laatste met de waarneming belast*3.

Bij raadsbesluit van 3 september 1889 wordt E.J.G.W. Berghege, arts te Domburg, benoemd tot gemeentegeneesheer van Aagtekerke op een jaarwedde van f.100,- met de verplichting op twee verschillende dagen in Aagtekerke spreekuur te houden*4. Sindsdien is deze functie een nevenbetrekking gebleven van de Domburgse artsen.

L.: De Man, 132.

1) ZA, GA Akk., not. raad, 1876; 2) ibid., 1878; 3) ibid., 1878; 4) ibid., 1889.

Arnemuiden

Inleiding

De eens door handel en scheepvaart florerende 'smalstad' Arnemuiden verkeert in de achttiende eeuw in diep verval*1. Met visserij en landbouw als middelen van bestaan is het in de negentiende en de eerste helft van de twintigste eeuw een van de armste gemeenten van Walcheren. De negentiende-eeuwse woonomstandigheden zijn erbarmelijk, van de 227 huizen `dient het grootste deel tot woonplaats der behoeftigen. Deze woningen zijn laag, vochtig, somswijlen onder de grond en de bewoners wonen in grooten getale in één huisje of somtijds in éénen kelder'*2.

In 1800 zijn er twee diaconale armhuizen. Eén ervan, gelegen op de hoek Noordstraat-Lionstraat, wordt in 1887 opgeknapt, het andere in hetzelfde jaar verkocht. Het in 1855 geopende armziekenhuis, ondergebracht in een voormalige callicatoweverij, heeft nooit dienst gedaan.

In 1878 koopt de gemeente voor f.3000,- een huis in de Langstraat als dienstwoning voor de gemeentegeneeskundige. In 1912 wordt op het Stationsplein voor f.7000,- een nieuwe dokterswoning gebouwd. Sinds 1995 wordt de praktijk uitgeoefend in een modern gezondheidscentrum, ondergebracht in een verbouwde kleuterschool in de Prins Bernardstraat.

In 1997 wordt Arnemuiden als zelfstandige gemeente opgeheven en bij Middelburg gevoegd.

In de 18e eeuw wordt de medische praktijk uitgeoefend door chirurgijns die in 1703 verenigd zijn in een kort erna opgeheven chirurgijnsgilde*3. Naast een stadschirurgijn, respectievelijk een gemeente-heel- en vroedmeester is er in de achttiende en eerste helft van de negentiende eeuw een (stads)vroedvrouw gevestigd.

Sinds 1715 is Arnemuiden overwegend een apotheekhoudende één-manspraktijk geweest. Een tijdelijke overvulling van het medisch beroep zorgt tussen 1824 en 1863 voor een dubbele bezetting. Door een relatief tekort aan medici in combinatie met de armoede van de bevolking is de praktijk in het laatste kwart van de 19e eeuw tweemaal langdurig vacant. Tijdens deze vacatures wordt ze vanuit Nieuwland waargenomen.

Een groeiend aantal inwoners en een toenemende recreatie-praktijk leidt in 1979 tot de vestiging van een tweede huisarts.

Met de drie huisartsen van het Wijkgezondheidscentrum Middelburg Zuid (waaronder Nieuwland) en de vier (sinds 2000 vijf) huisartsen van Oost-Souburg vormen de twee huidige Arnemuidse huisartsen de huisartsengroep (HAGRO) Oost-Walcheren.

1) J. Adriaanse, De kroniek van Arnemuiden, 1695-1794; 2) De Man, Geneeskundig berigt over de epidemische ziekte. ZDC, 437 A 159; 3) J. Adriaanse, De kroniek van Arnemuiden, 1695-1794.

*Geneeskundigen
Arnhemuiden*

Naam, kwalificatie en jaar van vestiging

Aubry, P.	ch.	1700
Beekman, J.M.	ch.	1730
Bokkum, C. van	ha.	1942
Bouwmeester, A.G.	ha.	1979
Bijl, dr. W.F.T. van der	ha.	1908
Cetto m.d., J.	md.	1733
Dillié, J.W.L.	hm.	1859
Douw, J.C.	hm.	1861
Eijbaard, J.P.	hm.	1875
Fritschy, O.B.M.	ha.	1983
Frowein, H.W.	ha.	1944
Groot, R.G.G.	ha.	1984
Haas, P. de	ha.	1931
Hendrix, A.	hm.	1857
Jongejan, J.	hm.	1824
Jongh, C. de	hm.	1800
Jongh, C. de	hm.	1812
Knoote, F.	ch.	1766
Ladenbergen, J.	ch.	1750
Laurent, S.	ch.	1701
Lurkus, J.C.	hm.	1818
Moer, M.L. van der	ha.	1945
Munting m.d., a.o.d., D.K.	md.	1881
Noom, J.	hm.	1842
Opdorp, J.H. van	hm.	1821
Oversluijs, J.	hm.	1829
Riecke, C.F.	ch.	1803
Roelofsen, H.J.	ha.	1994
Rognault, C.	ch.	1693
Rotse, J.	ch.	1713
Sacket, C.G.	ch.	1769
Salm, H. van der	ch.	1762
Westfaal Quadekker, F.M.	hm.	1867
Westfaal Quadekker, F.M.	hm.	1893

Levensberichten

ROGNAULT, Charles

Beroep: chirurgijn (1693-1702)

In 1693 is zijn aanslag voor de provinciale belasting (familiegeld) gebaseerd op de hoogste inkomensklasse. Na bezwaren zijnerzijds wordt hij in de middenklasse ingedeeld*1.

In 1699 krijgt hij vrijstelling voor het betalen van stedelijke belasting*2.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 35521-35591; 2) Adriaanse, 17.

AUBRY, Pieter

Beroep: chirurgijn (1700-1713)

Geboren: Frankrijk

Overleden: Arnemuiden, juni 1713

Functies: schepen (1708)

burgemeester (1711)

overdeken van het St. Jansgilde (1708)

Inkomen FG: tot f.100*1

Komend uit Calais vestigt hij zich als chirurgijn in Arnemuiden waar hij op 4 januari 1701 als poorter wordt beëdigd en ingeschreven*2.

In 1705 verzoekt hij het stadsbestuur om marskramers en venters (waarschijnlijk wegens het verkopen van geneesmiddelen) uit de stad te weren, het verzoek wordt toegestaan*3.

1) Za, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 35641-35691; 2) Adriaanse, 19; 3) Adriaanse, 31.

LAURENT, Samuel

Beroep: chirurgijn (1701-1729)

Geboren: Frankrijk

Overleden: Arnemuiden, 1729

Gehuwd met: Cornelia Tops

Functies: lid van de raad

schepen

burgemeester

ontvanger voor de belastingen op de huizen

Inkomen FG: tot f.100*1

Komend uit Vassy in Frankrijk vestigt hij zich in 1701 als chirurgijn in Arnemuiden. Twee jaar later wordt hij benoemd in het stadsbestuur. In 1712*2 beklagt hij zich bij de Staten van Zeeland dat hij onrechtmatig uit het stadsbestuur is gezet. Twee jaar later is hij opnieuw burgemeester.

In september 1715 besluit het stadsbestuur dat zich geen nieuwe chirurgijn in Arnemuiden mag vestigen en dat bij het overlijden of vertrek van een van de twee zittende chirurgijns (hij en J. Rotse) `den overblijvende alleen Mr chirurgijn zal blijven sonder een ander alhier te moeten gedoogen.' Als een maand later de tweede chirurgijn uit Arnemuiden vertrekt besluit Wet en Raad `dat de chirurgie maar alleen sal worden bedient van de Heer Samuel Laurent en na des selfs overlijden of aftreden niemant zal worden geadmitteert dan soodanig een man van welcken bequaamheid Schepenen en Raaden volkomenlijck zullen zijn gepersuadeerd'*3.

Op zondagmorgen 6 juni 1723 veroorzaakt hij een ernstig incident door tijdens de kerkdienst een twistgesprek aan te gaan met de predikant*4. Als gevolg hiervan verliest hij in 1724 het recht om bij uitsluiting de diaconale armen medisch te verzorgen*5.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 35641-35871; 2) Adriaanse, 58; 3) Adriaanse, 67; 4) Adriaanse, 97; 5) Adriaanse, 100.

ROTSE, Johannes

Beroep: chirurgijn (1713-1715)

In 1713 vestigt hij zich als opvolger van Aubry in Arnemuiden vanwaar hij twee jaar later weer vertrekt wegens onvoldoende praktijk.

In de belastingkohiers van het familiegeld komt zijn naam niet voor.

BEEKMAN, Johan Maurits

Beroep: chirurgijn (1730-1750)

Geboren: Duitsland

Overleden: Arnemuiden, 1750

Adres: Langstraat NZ (A 91) 'de Fortune'

Functies: lid van de raad (1743)
schepen (1734)

Inkomen FG: tot f.100*1

Komend uit Duitsland vestigt hij zich in 1730 in Arnemuiden waar hij benoemd wordt tot schepen en lid van de raad*2.

In 1750 krijgt hij toestemming om `winkel te mogen doen en alle soorten negotie te bedrijven voor sig selve en sijn vrouw'*3. Hij overlijdt enkele maanden later.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 35881-36091; 2) ZA, GA Arn., inv.nr. 719; 3) ibid., inv.nr. 24.

CETTO m.d, Jan

Beroep: doctor in de medicijnen en chirurgijn (1733 -?)
Geboren: Hannover

Komend uit Rotterdam wordt hij in 1733 als doctor in de medicijnen en chirurgijn toegelaten. Verdere gegevens ontbreken. In Fokker/De Man komt zijn naam niet voor, evenmin in de kohieren van het familiegeld.

LADENBERGEN, Johan

Beroep: chirurgijn (1750-1769)
Geboren: Frankenthal (D), 1718/1719
Overleden: Arnemuiden, augustus 1769
Adres: Langstraat (A 91) 'de Fortune' en 'Neptunus'
Functies: schepen (1753)
Inkomen FG: f.100 tot f.200*1

In 1750 verzoekt hij het stadsbestuur hem als als chirurgijn toe te laten. Drie jaar later wordt hij tot schepen gekozen. Met twee andere regenten wordt hij in 1761 belast met het opstellen van belastingformulieren op koffie, thee en familiegeld.

Op grond van 'de menigvuldige klagten over de quade behandeling en dronkenschap [...] zijn verregaande oneenigheden met zijn vrouw [...] en zijn [...] alle goede vermaninge veragtede, in brutaliteijten en dronkenschap toenemend gedrag', besluit het stadsbestuur op 5 oktober 1762 de stad open te stellen voor een tweede chirurgijn*2.

In de vergadering van Wet en Raad van 13 juni 1768 worden commissarissen benoemd om hem 'te corrigeeren voor het slegt gedrag met zijn vrouw gehouden bij Continuatie'*3.

Op 50-jarige leeftijd verdrinkt hij in de Oude Arne ter plaatse van het voetpad.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 36251; 2) ZA, GA Arn., inv.nr. 24; 3) ibid.

SALM, Hendrik van der

Beroep: chirurgijn (1762-1766)
Adres: Langstraat (A 27) 'De Pool'
Functies: schepen (1763)
lid van de raad (1765)

Vrijwel meteen nadat het stadsbestuur Arnemuiden voor een tweede chirurgijn heeft opengesteld, stuurt Van der Salm vanuit 's Gravenhage een sollicitatiebrief waarin hij schrijft dat hij als opperchirurgijn in dienst van de VOC drie reizen naar Indië heeft gemaakt, maar nu liever een praktijk aan de vaste wal zou willen beginnen*1.

Vier jaar later vertrekt hij als opperchirurgijn aan boord van een VOC-schip opnieuw naar zee. Hij wordt door F. Knoote opgevolgd.

1) ZA, GA Arn., inv.nr. 24.

KNOOTE, Frederik

Beroep: chirurgijn (1766-1767)
Gehuwd met: Soetje Leunis
Adres: Langstraat ZZ (A 27) 'de Pool'*1

Zie Domburg.

Komend uit Domburg vestigt hij zich in april 1766 als opvolger van Van der Salm in Arnemuiden. 'Voorzien zijnde met een talrijke familie' verzoekt hij het gemeentebestuur 'als op zijn Voorgaande plaats winkel te doen houden van Tabak en pijpen en alle andere waren'*2. Veertien maanden later vertrekt hij naar Poortvliet*3.

Voorzover ze geen medische hulp zoekt in Nieuwland, Middelburg of Veere is de bevolking opnieuw aangewezen op de bijstand van de alcoholische chirurgijn Ladenbergen.

1) ZA, GA Arn., not. raad 1766; 2) ZA, GA Arn., inv.nr. 24; 3) ZA, DTBL Arn. 12.

SACKET, Christiaan Gottlieb

Beroep: chirurgijn (1769- 1800)
Geboren: Swydnitz (Silesië)
Overleden: Arnemuiden, juli 1800
Adres: Langstraat NZ, 'de Fortune' en 'Neptunus'
Inkomen FG: f.100 tot f.200*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Als voormalig opperchirurgijn in dienst bij de kamer Zeeland van de VOC en vervolgens dorpschirurgijn in Meliskerke vestigt hij zich in het vacante Arnemuiden. In september 1769 is hij door het bestuur toegelaten op voorwaarde dat hij '...verplicht zal zijn en blijven zoo wel te Scheeren als hier te practiseeren en de heilkunde waar te nemen dog op Zondagen niet mogen scheeren en bij alle voorcomende gelegenheden, bij dagen en nagten geroepen zijnde de in en opgezetene met alle vigilantie en bescheydenheit alle hulpmiddelen toe te brengen na zijn vermogen en zig te wagten voor dronkenschap en den Borgereed te doen na behooren'*3. Na een 'sleepende' ziekte overlijdt hij in de zomer van 1800. Hij wordt opgevolgd door C. de Jongh.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 36481; 2) ibid., inv.nrs. 50771 en 50851; 3) ZA, GA Arn., inv.nr. 24.

JONGH, Coenraad de

Beroep: chirurgijn (1800-1803)
Examen: Utrecht: pl.hm. 1799
Geboren: Vlissingen, april 1759
Ouders: Salomon en Catharina de Bree
Gehuwd met: Anna Piernella Donkers
Overleden: Biggekerke, 20 april 1829
Functie: stadschirurgijn

Zie onder, zie ook Vlissingen, Nieuwland en Biggekerke.

Als opvolger van C.G. Sacket wordt hij, bij besluit van 21 augustus 1800, benoemd tot stadschirurgijn van Arnemuiden met de 'titul' Stadsdoctor*1. De Departementale Geneeskundige Commissie, gehoord dat hij zich in Arnemuiden voor medicinae doctor uitgeeft, ontbiedt hem naar Middelburg waar hij de opdracht krijgt `om binnen den tijd van driemaal 24 uren dien titulature van zijn uithangbord te doen royeren'*2. In september 1802 vertrekt hij uit Arnemuiden.

1) ZA, GA Arn., inv.nr. 30; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 2.

RIECKE, Christiaan Frederik

Beroep: chirurgijn (1803-1810)
Geboren: Duitsland
Gehuwd met: Carolina Stoffelina Neuspitter
Overleden: Arnemuiden, 1810
Adres: Markt B 24, 'de Nieuwe School'
Functie: stadschirurgijn

Zie Biggekerke.

Komend uit Biggekerke vestigt hij zich eind 1803 in Arnemuiden waar hij door het stadsbestuur als chirurgijn is aangesteld. Als hij in 1805 door de in 1801 ingestelde Provinciale Geneeskundige Commissie wordt gevisiteerd deugt er van apotheek en instrumentarium vrijwel niets*1.

In hetzelfde jaar bericht de gemeentesecretaris aan de raad dat hij wegens alcoholmisbruik regelmatig niet in staat is zijn patiënten te bezoeken. Een dag eerder had hij de heer Marré bezocht en `met de ongehoordste en gruwelijkste vloeken denzelven bejegend'*2. De secretaris krijgt opdracht hem te ontbieden en met gepaste ernst te onderhouden.

In 1806 is de wanorde in zijn 'winkel' nog niets verbeterd. In Middelburg bij de Commissie op het matje geroepen, wordt hem een definitieve schorsing aangezegd als zijn schandelijk gedrag, zijn alcoholisme en de ellendige staat van zijn apotheek niet onmiddellijk verbetert*3. Na wangedrag tegenover de Arnemuidse predikant Van Rijssel wordt hij door de raad veroordeeld tot het geven van 'satisfactie' aan de dominee en het betalen van één pond Vlaams ten bate van de armen wegens zijn dronkenschap en gevloek*4.

In 1810 overlijdt hij, vrouw en kinderen in diepe armoede achterlatend.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 12; 2) ZA, GA Arn., inv.nr. 31; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 13; 4) ZA, GA Arn., inv.nr. 31.

JONGH, Coenraad de

Beroep: chirurgijn (1812-1815)
Examen: Utrecht: pl.hm. 1799
Geboren: Vlissingen, april 1759
Ouders: Salomon en Catharina de Bree
Gehuwd met: Anna Piernella Donkers
Overleden: Biggekerke, 20 april 1829
Functie: stadschirurgijn

Zie boven, zie Biggekerke, Nieuwland en Vlissingen.

Vanuit Nieuwland, waar hij sinds 1810 is gevestigd, verzoekt hij het gemeentebestuur van Arnemuiden hem 'de exercisie van de Genees- en Heelkonst te permitteren'*1.

Overwegende dat hij al eerder in Arnemuiden gevestigd is geweest en zich toen 'wel van zijn plicht had gekweten' wordt hij toegelaten. De Geneeskundige Commissie die in de jaren daarvoor de meest ernstige bezwaren tegen hem heeft gehad, gaat met de benoeming akkoord*2.

Twee jaar later houdt hij het in Arnemuiden opnieuw voor gezien. Hij schrijft aan de Geneeskundige Commissie dat het straatarme Arnemuiden nauwelijks een boterham oplevert, dat hij voor een zeer karig bestaan urenlange voettochten moet maken, dat hem dit met het klimmen der jaren steeds bezwaarlijker afgaat en dat hij zich daarom in Vlissingen zou willen vestigen waar op dat moment wel plaats zou zijn.

Eind 1815 vertrekt hij alvast naar zijn geboorteplaats.

In september 1817 verzoekt hij voor de derde keer toestemming zich in Arnemuiden te vestigen. Het gemeentebestuur is dit keer niet enthousiast. Ze bericht het college van Gedeputeerde Staten dat De Jongh al twee keer zomaar uit Arnemuiden is vertrokken, dat hij al wat ouder is, dat hij wegens een gebrek 'moeilijk te gang is', dat hij in diepe armoede verkeert, dat de Arnemuidse bevolking momenteel in Middelburg doktert en tenslotte dat de gemeentelijke financiën niet toelaten enig traktement te bieden. Na de nodige omzwervingen en een drie jaar durende schorsing vestigt hij zich in 1824 in Biggekerke waar hij vijf jaar later overlijdt.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 25; 2) ibid., inv.nr. 16; 3) ibid., inv.nr. 44.

LURKUS, Johannis Cornelis

Beroep: heel- en vroedmeester (1818-1818)
Examens: Middelburg: pl.hm. 19 september 1808; vrm.: 5 december 1805
Geboren: Colijnsplaat, 1781
Ouders: Marinus (heel- en vroedmeester) en Elizabeth Roerom.
Gehuwd met: Neeltje Cisouw
Overleden: Colijnsplaat, 22 januari 1823

Op grond van zijn schandelijk gedrag in zijn vorige standplaats Colijnsplaat, heeft de Geneeskundige Commissie hem op 4 maart 1818 bij de Gouverneur van Zeeland voorgedragen hem 'als een schandelijk en schadelijk sujet' alle praktijkuitoefening te verbieden*1.

Op zoek naar enig inkomen probeert hij het in Arnemuiden. Bij zijn sollicitatiebrief van september 1818 ontbreekt het bewijs van goed gedrag uit Colijnsplaat en het toestemmingsbewijs van de Geneeskundige Commissie*2. Op voorwaarde dat hij deze papieren alsnog laat zien, wordt hij door de Arnemuidse overheid voorlopig toegelaten. In december 1818, door de plaatselijke vroedvrouw in consult geroepen bij een pas bevallen vrouw met een vastzittende nageboorte, is zijn gedrag zodanig dat hierover een uitgebreid rapport wordt opgesteld. De conclusie ervan luidt: `dat de roekeloze handelwijze op onkunde gegrond bij deze ongelukkige vrouw [die enkele uren na de bevalling overleed] aan de dag gelegd ter kennis moet worden gebracht van het college van Gedeputeerde Staten van Zeeland met de voordracht hem als praktikus binnen het Koninkrijk te weeren'*3.

Eind december 1818 wordt de uitoefening der genees-, heel- en verloskunde binnen de provincie hem door Gedeputeerde Staten verboden. Zijn verzoek van augustus 1819 aan de gouverneur van Zeeland om in zijn betrekking van heel- en vroedmeester te worden hersteld wordt door de Geneeskundige Commissie, gezien zijn `van dag tot dag toenemend gebruik van sterke drank' negatief geadviseerd*4. Een tweede verzoek van januari 1820 wordt eveneens afgewezen*5. Wegens het onbevoegd uitoefenen der geneeskunde legt de Middelburgse rechtbank hem in mei 1820 een boete op van f.25,-.

Teruggekeerd naar Colijnsplaat oefent hij ook daar clandestien de genees- en verloskunde uit. In mei 1821 en het najaar van 1822 gaan er processen-verbaal naar de Officier van Justitie in Goes*7.

Enkele maanden later overlijdt hij in Colijnsplaat.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 45; 2) ZA, GA Arn., inv.nr. 1098; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 117; 4) ibid., inv.nr. 46; 5) ibid., inv.nr. 47; 6) ibid., inv.nr. 47; 7) ibid., inv.nr. 48.

OPDORP, Joseph Hendrik van

Beroep: heel- en vroedmeester (1821-1842)
Opleiding: militaire dienst
Examens: 's Hertogenbosch: pl.hm. 15 augustus 1820; vrm. 15 augustus 1820
Geboren: Antwerpen, 1 april 1797
Ouders: Franciscus Xaverius (horlogemaker) en Henriëtte Elizabeth van den Berg
Gehuwd met: Elizabeth Zwigtmann
Overleden: Arnemuiden, 28 juni 1842
Adres: A no. 50
Functie: stadschirurgijn (1821-1824)

Na een vijfjarig dienstverband wordt hij op 29 april 1820 als OvG KM eervol uit de dienst ontslagen*1. Op 24 augustus 1821 benoemt het bestuur van Arnemuiden hem tot stadschirurgijn op een jaarwedde van f.75,-*2. Kort na zijn vestiging klaagt hij de Middelburgse heelmeester J.G. Lahr, lid van de Provinciale Geneeskundige Commissie, aan wegens het onbevoegd uitoefenen van de (inwendige) geneeskunde. Bij vonnis van 15 mei 1823 spreekt de Middelburgse Rechtbank Lahr vrij*3. Na een nieuwe aanklacht, die hij wegens 'insuffisance der getuigen' moet intrekken maant de Commissie hem tot voorzichtigheid en dreigt met vervolging wegens laster*4.

In 1824 sluit hij een contract met het diaconaal armbestuur over de medische verzorging van de armen. Het gemeentebesluit, waarbij dit contract is goedgekeurd, wordt door het

college van Gedeputeerde Staten vernietigd*5. Omdat Van Opdorp blijft weigeren de diaconale armen gratis te behandelen benoemt het gemeentebestuur in 1824 de heelmeester J. Jongejan tot stadsheelmeester.

Hoewel het straatarme Arnemuiden naast een vroedvrouw aan twee geneesheren geen bestaan oplevert blijft het, als gevolg van een tijdelijk overschot aan geneesheren veertig jaar lang een tweemanspraktijk. In 1826 stuurt hij een belastingambtenaar, die een jaar eerder zijn belastingaanslag 'volgens de stipste letter der wet heeft behandeld' een rekening die eveneens 'volgens de letter der wet' is opgesteld. De Geneeskundige Commissie verlaagt het bedrag met de helft*6.

In mei 1829 schrijft hij aan de Commissie dat hij sinds 1821 vier- tot vijfhonderd personen gratis heeft ingeënt zonder de gouden medaille te hebben ontvangen. Mocht dit niet op een vergissing berusten dan zal hij nooit meer iemand gratis inënten. De brief wordt, 'uit hoofde van de daarin voorkomende gezegden buiten deliberatie gehouden'*7.

In 1830 verzoekt hij de Minister van Binnenlandse Zaken hem toe te laten tot de promotie tot doctor in de Geneeskunde. Op grond van het negatief advies van de Geneeskundige Commissie wordt het rekest afgewezen*8.

Bij de dood van een 50-jarige barende die in april 1832 onverlost overlijdt, heeft de Geneeskundige Commissie geen bedenkingen tegen zijn verloskundig beleid*9. In 1837 is er opnieuw een belastingambtenaar met bezwaren tegen zijn rekening. Uit de gevoerde correspondentie blijkt dat er in Zeeland geen officiële tarievenlijst bestaat, een omissie die nog hetzelfde jaar wordt hersteld*10.

Na herhaaldelijk schriftelijk te zijn gewaarschuwd niet in de aan Arnemuiden grenzende Middelburgse Stadsambachten te praktiseren, wordt in oktober 1840, wegens overtreding van dit verbod, proces-verbaal opgemaakt. Omdat dit buitengebied geen stad is in de zin der wet wordt hij bij vonnis van 27 april 1841 door de Rechtbank van alle rechtsvervolgung ontslagen*11.

Een jaar later overlijdt hij, waarmee op 45-jarige leeftijd een eind komt aan een leven vol conflicten. Zijn praktijk wordt door J. Noom voortgezet.

L.: De Man, 61.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 128; 2) ZA, GA Arn., inv.nr. 1098; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 121; 4) *ibid.*, inv.nr. 51; 5) ZA, GA Arn., inv.nr. 1099; 6) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 53; 7) *ibid.*, inv.nr. 56; 8) *ibid.*, inv.nr. 57; 9) *ibid.*, inv.nr. 59; 10) *ibid.*, inv.nr. 65; 11) *ibid.*, inv.nr. 68.

JONGEJAN, Johannes

Beroep: heel- en vroedmeester (1824-1829)
Examens: Rotterdam; pl.hm. 17 juni 1788; Den Haag: vrm. 1790
Geboren: Hilligersberg, 15 juli 1767
Gehuwd met: Ingeltje Jonkhart
Overleden: Arnemuiden, 17 februari 1829
Functie: gemeenteheelkundige

In verband met de weigering van Van Opdorp de armen gratis te behandelen (zie boven) benoemt het gemeentebestuur in november 1824 de 57-jarige heel- en vroedmeester J.

Jongejan tot gemeentegeneeskundige. Als zodanig wordt hij belast met de heilkundige verzorging van de algemene Armen*1.

Jongejan, die in 1823 na ernstige misdragingen (openbare dronkenschap en mishandeling van zijn echtgenote) met de noorderzon uit zijn vorige standplaats was vertrokken en door Gedeputeerde Staten van Zeeland van de lijst van bevoegde geneesheren was verwijderd*2, was een maand eerder op zijn verzoek weer als heel- en vroedmeester binnen de provincie toegelaten*3.

In de daaropvolgende vier jaar waarin hij als stadschirurgijn van Arnemuiden de armen heilkundig verzorgt, komt zijn naam noch in het gemeentearchief, noch in het archief van het Geneeskundig Staatstoezicht voor. Veel kwaads zal hij in deze jaren niet hebben gedaan. Na zijn dood benoemt de raad de zojuist afgestudeerde heel- en vroedmeester Jan Oversluijs tot gemeentegeneesheer.

1) ZA, GA Arn., not. raad 1824. 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 50; 3) ibid., inv.nr. 51.

OVERSLUIJS, Jan

Beroep: heel- en vroedmeester (1829-1860)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg: pl.hm. 6 juli 1829; vrm. 10 juli 1829
Geboren: Goes, 21 november 1807
Ouders: Francois (boekverkoper) en Neeltje de Man
Gehuwd met: Maria Jacoba Baars (dochter van de burgemeester)
Overleden: Arnemuiden, 28 januari 1860
Adres: Langstraat A 91
Functie: gemeentegeneeskundige

Direct na zijn afstuderen wordt hij, met passering van de plaatselijke geneeskundige Van Opdorp, tot stadsheelmeester benoemd*1. Het is al gauw duidelijk dat hij geen briljant medicus is. In 1831 miskent hij een beginnende pokkenepidemie waarvoor hij door de Geneeskundige Commissie wordt berispt*2. In 1843 miskent hij het begin van een zeer ernstige tyfusepidemie waaraan 83 patiënten overlijden. In 1851 geroepen bij een ongeval waarbij de voet van de veerman van het Sloeveer is verbrijzeld, verklaart hij 'dat dit zijn werk niet is' waarop de patiënt antwoordt dat de heelmeester er 'dan maar stil van moet blijven'. Als de voet op de Bevelandse oever door drie Goese heelmeesters wordt geamputeerd blijft zijn rol beperkt tot 'die van een vreesachtig aanschouwer'*3. Als student al een liefhebber van de alcohol, raakt hij steeds meer aan de drank verslaafd. Hoewel de kerkenraad hem in januari 1846 onder censuur heeft gesteld*4, houdt het gemeentebestuur, waarvan twee burgemeesters respectievelijk zijn schoonvader en zwager zijn, hem te lang de hand boven het hoofd. In 1851 wordt een tijdelijke schorsing als heelmeester van de stadsarmen wegens 'goed gedrag' binnen een maand weer opgeheven*5. Het besluit van 26 april 1852 waarbij hij, op aandrang van de Geneeskundige Commissie en het Provinciaal Bestuur, als armendokter is ontslagen*6 wordt in 1854 weer teruggedraaid. Ook de Geneeskundige Commissie blijft lang clement. Hoewel hij in september 1856 bij de jaarlijkse visitatie in een staat van verregaande dronkenschap verkeert wordt volstaan met een schriftelijke waarschuwing*7. Pas nadat predikant en diaconaal arbbestuur in 1859 weigeren nog langer de verantwoordelijkheid te dragen voor zijn disfunctioneren als

armendokter, volgt zijn definitief ontslag en wordt een nieuwe gemeentegeneesheer aangesteld*8.

Negen maanden later overlijdt hij plotseling.

L.: De Man, 74.

1) ZA, GA Arn., inv.nr. 1099; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 58; 3) ibid., inv.nr. 150; 4) Adriaanse, 261; 5) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 78; 6) ibid., inv.nr. 79; 7) ibid., inv.nr. 83; 8) ZA, GA Arn., not. raad 1859.

NOOM, Jan

Beroep: heel- en vroedmeester (1842-1857)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg: pl.hm. 4 juni 1842; vrm. 4 juni 1842
Geboren: St. Maartensdijk, 20 januari 1818
Ouders: Johannes (herbergier) en Janna Verschure
Gehuwd met: Elizabeth Zwigman (o); Maatje Johanna Crucq
Overleden: Arnemuiden, 29 oktober 1857
Adres: Westdijkstraat A 50
Functie: geen

Als 24-jarige vrijgezel vestigt hij zich als opvolger van de overleden Van Oudorp in Arnemuiden. Een jaar later trouwt hij met diens weduwe. Na haar dood hertrouwt hij met de zuster van de latere burgemeester Crucq.

Hoewel de Geneeskundige Commissie hem na het ontslag van Oversluis graag als gemeentegeneeskundige in Arnemuiden had gezien*1 wordt hij in 1853 slechts tijdelijk als zodanig aangesteld. Hij overlijdt, 39 jaar oud, aan een ernstige ontsteking aan de arm. Zijn praktijk wordt door A. Hendrix voortgezet.

L.: De Man, 137.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 79.

HENDRIX, Abraham

Beroep: heel- en vroedmeester (1857-1859)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg: pl./sch.hm. 5 november 1853; vrm./st.hm. 11 november 1859
Geboren: Middelburg, 4 april 1831
Ouders: Jacobus Heyman (koopman) en Henrietta Philippina Haas
Gehuwd met: in Arnemuiden ongehuwd
Overleden: Amsterdam, 26 december 1908
Adres: Westdijkstraat A 50
Functies: geen

Zie Middelburg.

Na zijn studie maakt hij als scheepsheelmeester een aantal scheepsreizen waarvan vier op zeilschepen. In 1857 vestigt hij zich, als opvolger van Noom, in Arnemuiden. Dertien maanden later keert hij naar Middelburg terug. Uiteindelijk vestigt hij zich in Amsterdam waar hij trouwt en een goede praktijk krijgt.

L.: De Man, 164.

DILLIÉ, Johannes Willem Loysen

Beroep: heel- en vroedmeester (1859-1866)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg; pl.hm. 21 november 1856; vrm. 23 februari 1857
Geboren: Middelburg, 14 november 1835
Ouders: Anthonie (boekdrukkersknecht) en Johanna Wilhelmina Grant
Gehuwd met: Alida Ingelse
Overleden: West-Java, 1883
Adres: Westdijkstraat A 50
Functies: gemeentegeneesheer

In 1859 komt hij van Breskens naar Arnemuiden, waar hij op een jaarwedde van f.140,- tot gemeentegeneesheer is benoemd.

In 1864 publiceert hij een verslag over een ernstige difterie- epidemie*1.

In verband met 'den wankelen toestand van zijn geschokt gestel' vraagt hij in 1866 om de aanstelling van een gemeentevroedvrouw. Hij moet 60 gezinnen tegen f.140,- per jaar behandelen, wat bij een gemiddelde gezinsgrootte van vijf personen neerkomt op een vergoeding van 50 cent per ziel per jaar. Het gemeentebestuur betreurt zijn vertrek maar is niet in staat zijn traktement te verhogen noch een vroedvrouw aan te stellen*2. Ernstig verzwakt door onophoudelijke aanvallen van hoest, koorts en borstpijn*3 verhuist hij naar Middelburg waar hij zich onder behandeling stelt van dr. J.C. de Man. Na een, tot verbazing van dokter en patiënt, volledig herstel vertrekt hij naar Brakel waar hij een goede praktijk krijgt.

Uiteindelijk woont hij op de uiterste westpunt van Java waar hij in 1883 aan de late gevolgen van de uitbarsting van de vulkaan de Krakatau overlijdt.

L.: De Man, 183.

1) ZDC, 430 D 195; 2) ZA, GA Arn., not. raad; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv. nr. 268.

DOUW, Jacobus Cornelis

Beroep: heel- en vroedmeester (1861-1863)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg; pl.hm. 23 mei 1861; st.hm. 11 mei 1860; vrm. 11 mei 1860
Geboren: Nieuw- en St. Joosland, 1 april 1836
Ouders: Lambregt Paulus (onderwijzer) en Adriana Walraven
Gehuwd met: Sara Pieterella Cloedt

Overleden: 's Gravenzande
Adres: Langstraat A 96
Functies: geen

Zie Middelburg.

Op zoek naar een praktijk vestigt hij zich in 1861 naast Dillie in Arnemuiden. Twee jaar later vertrekt hij naar Zeeuws-Vlaanderen waar hij enige malen in botsing komt met de Geneeskundige Commissie*1, *2, *3.

Na zijn vertrek blijft Arnemuiden de daaropvolgende 115 jaar weer een éénmanspraktijk.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz. inv.nr. 89; 2) ibid., inv.nr. 91; 3) ibid., inv.nr. 254.

WESTFAAL QUADEKKER, Frederik Marinus

Beroep: heel- en vroedmeester (1867-1875)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg: pl.hm. 12 oktober 1843; vrm. 24 oktober 1843
Geboren: Middelburg, 8 juni 1821
Ouders: Cornelis Quadekker (commissionair) en Maria Petronella Westfaal
Gehuwd met: Adriana Jacoba van Vessem
Overleden: Arnemuiden, 26 januari 1908
Adres: Westdijkstraat A 50
Functies: gemeentegeneesheer

Zie onder en zie Aagtekerke en Koudekerke.

Komend uit Colijnsplaat vestigt hij zich na het vertrek van Dillie in Arnemuiden waar hij, bij gebrek aan andere kandidaten, als gemeentegeneesheer is benoemd.

Na de invoering van de nieuwe Armenwet (1870), waardoor het aantal kosteloos te behandelen patiënten sterk toeneemt, wordt de jaarwedde tot f.200,- verhoogd*1.

Desondanks blijft de Arnemuidse praktijk weinig lucratief. In 1875 vertrekt hij naar Barsingerhorn (N-H) vanwaar hij in 1893 naar Arnemuiden terugkeert.

1) ZA, GA Arn., not. raad.

EIJBAARD, Johannes Petrus

Beroep: heel- en vroedmeester (1875-1876)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg: pl./sch.hm. 10 mei 1847; vrm. 12 oktober 1848
Geboren: Middelburg, 26 januari 1825
Ouders: Adriaan Johannes (apotheker) en Johanna Maria van Noorden
Gehuwd met: Maria Cornelia d'Hondt
Overleden: Arnemuiden, 29 oktober 1876
Functie: gemeentegeneesheer

Na het vertrek van Westfaal verhoogt het gemeentebestuur de jaarwedde tot f.450,- verhoogd en plaatst een nieuwe oproep*1. Er zijn twee sollicitanten waaronder de Nieuwlandse heelmeeester Walraven. Omdat Walraven weigert in Arnemuiden te gaan wonen, wordt de in Waterlandkerkje praktiserende heel- en vroedmeester Eijbaard benoemd. Eijbaard, die in een deplorabele gezondheidstoestand naar Arnemuiden komt overlijdt binnen een jaar. Na zijn dood wordt Walraven met de waarneming belast.

L.: De Man, 139.

1) ZA, GA Arn., not. bk.

MUNTING m.d., a.o.d., Dirk Karel

Beroep: doctor in de genees- en verloskunde (1881-1882)
Promoties: Leiden: m.d. 1841; a.o.d. 1872
Geboren: Sprang (N-B), 18 juli 1817
Ouders: N.N.
Gehuwd met: Jacoba Helena Kuijper
Overleden: Amsterdam, 8 juli 1893
Adres: Langstraat A 103
Functie: gemeentegeneesheer

Na de dood van Eijbaard zijn er twee sollicitanten die op grond van ongunstige inlichtingen niet voor benoeming in aanmerking komen. Ook Walraven uit het aangrenzende Nieuwland solliciteert, maar omdat hij ook dit keer niet bereid is naar Arnemuiden te verhuizen gaat zijn sollicitatie niet door. In februari 1878 koopt de gemeente voor f.3000,- het pand Langstraat A 103 als ambtswoning voor de gemeentearts. Het traktement wordt tot f.500,- opgetrokken. Beide maatregelen zijn onvoldoende want op een in 1879 geplaatste heroproep wordt niet gereageerd.

Na een vacature van vijf jaar benoemt de raad op 3 mei 1881 D.K. Munting, medicus in het fraaie Veluwe dorp Beekbergen, tot gemeentegeneesheer van Arnemuiden. Hij is een universitair opgeleid geneesheer van wie er maar enkele op het 19e-eeuwse Walcherse platteland hebben gepraktiseerd. Met vrouw, zes kinderen en een dienstbode betreft hij de weinig riante dienstwoning. Een jaar later vertrekt hij naar Hellevoetsluis. De Arnemuidse praktijk blijft opnieuw vele jaren vacant.

In 1890 bericht de Nieuwlandse geneesheer Walraven, die door de raad tot waarnemend gemeentegeneesheer is benoemd, dat hij gezien zijn leeftijd - hij is inmiddels 70 jaar - niet langer de verloskunde in Arnemuiden wil uitoefenen. Omdat er nog steeds geen sollicitanten voor de functie van gemeentegeneesheer zijn benoemt de gemeente in 1891 J.H. Blik-Dekker tot gemeentevroedvrouw op een jaarwedde van f.150.-*1 met gebruik van de leegstaande ambtswoning in de Langstraat.

Na twee jaar in functie te zijn geweest neemt ze ontslag en vertrekt naar elders.

De gemeente plaatst een nieuwe oproep voor een gemeentegeneeskundige en de jaarwedde wordt tot f.800,- verhoogd.

1) ZA, GA Arn., not. raad.

WESTFAAL QUADEKKER, Frederik Marinus

Beroep: heel- en vroedmeester (1893-1908)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg: pl.hm. 12 oktober 1843; vrm. 24 oktober 1843
Geboren: Middelburg, 8 juni 1821
Ouders: Cornelis Quadekker (commissionair) en Maria Petronella Westfaal
Gehuwd met: Adriana Jacoba van Vessem
Overleden: Arnemuiden, 26 januari 1908
Adres: Langstraat A 103
Functies: gemeentegeneesheer

Zie boven.

Na vele jaren vacant te zijn geweest benoemt de raad bij besluit van 24 april 1893, kennelijk bij gebrek aan beter, de inmiddels 71-jarige heel- en vroedmeester Westfaal Quadekker tot gemeentegeneeskundige van Arnemuiden. Nadat de ambtswoning voor een bedrag van f.350,- is opgeknapt - 'Quadekker stelt geen hoge eisen'*1 - komt hij met vrouw en ongehuwde dochter van Barsingerhorn naar Arnemuiden.

In februari 1904 overlijden vrouw en dochter binnen een week, de 82-jarige Quadekker alleen achterlatend. Vier jaar later is hij op 86-jarige leeftijd in Arnemuiden overleden.

De dag na de dood van Quadekker benoemt de raad de Nieuwlandse arts Catz tot gemeentearts van Arnemuiden onder voorwaarde dat, mocht zich een nieuwe medicus in Arnemuiden vestigen, de gemeente de betrekking met een opzegtermijn van een jaar kan beëindigen*2.

1) ZA, GA Arn., not. raad; 2) ZA, GA Arn., not. raad.

BIJL, dr. Willem Frederik Theodoor van der

Beroep: huisarts (1908-1931)
Artsexamen: Utrecht, 1907
Promotie: Leiden, 1922
Geboren: Delft, 16 december 1882
Gehuwd met: Petronella Val
Overleden: Vlissingen, 21 mei 1942
Adres: Stationsplein 1
Functie: gemeentearts
lid van de raad
wethouder

Zie Vlissingen.

Na zijn artsexamen vestigt hij zich in het vacante Arnemuiden waar hij een jaar later tot gemeentegeneesheer wordt benoemd*1. In 1912 betreft hij de nieuwgebouwde ambtswoning aan het Stationsplein, die hij later van de gemeente koopt. Al snel krijgt hij een zeer grote praktijk die zich uitstrekt over Veere, Nieuwland en het westelijk deel van Zuid-Beveland. Bij zijn poging de geheel verlopen Arnemuidse praktijk weer in handen te krijgen komt hij in botsing met zijn Nieuwlandse collega Catz die bij de afdelingsraad (een

intern rechtsprekend college) een klacht indient over zijn oncollegiaal gedrag*2. De uitspraak van de afdelingsraad is niet bekend.

Naast zijn drukke praktijk is hij een aantal jaren raadslid en wethouder van Arnemuiden met als inzet de verbetering van de huisvesting.

In 1922 promoveert hij in Leiden tot doctor in de geneeskunde op 'Bijdrage tot de kennis der congenitale huiddefecten bij pasgeborenen'*3.

Als prototype van de ouderwetse, autoritaire huisarts, heeft hij in de toenmalige Arnemuidse samenleving een onaantastbaar gezag*4. In de Walcherse artsenwereld speelt hij een hoofdrol, regelmatig houdt hij voordrachten en demonstraties*5 en tien jaar lang (1926-1936) is hij voorzitter van de afdeling.

In 1928 is hij penningmeester van het hoofdbestuur van de NMG.

In 1931 beëindigt hij de praktijk. Benoemd tot controlerend geneesheer van Centraal Beheer (uitvoeringsorgaan van de nieuwe ziekwet) verhuist hij naar Vlissingen. Bij zijn vertrek naar Vlissingen krijgt hij als afscheidscadeau een schilderij gemaakt door de in Veere wonende Vlaamse schilder Van Dijk*6.

In Arnemuiden wordt hij opgevolgd door P. de Haas.

L. Enc. I, 145; NTvG 86 (1942), 1517.

1) ZA, GA Arn., not. raad; 2) ZA, Arch. KNMG afd Walch., vl.nr. 2; 3) Leiden 1922; 4) mond. med.; 5) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr. 2-5; 6) mond. med.

HAAS, Pieter de

Beroep: huisarts (1931-1941)
Artsexamen: 1927
Geboren: Brunssum, 24 juli 1901
Gehuwd met: Jacoba Antonia Susanna Ellfrich
Overleden: ?
Adres: Stationsplein 1
Functie: gemeentearts

Na drie jaar als gouvernementsarts in de West vestigt hij zich in 1931 als opvolger van Van der Bijl in Arnemuiden. Evenals zijn voorganger is hij een actief lid van de afdeling Walcheren van de NMG, in 1936 is hij afdelingssecretaris.

Als een zachte, vriendelijke en hoffelijke man is hij bij zijn patiënten zeer gezien*1.

Eind 1941 legt hij de praktijk neer en vertrekt naar Amsterdam. In 1973 woont hij als rustend arts in Son*2.

1) mond. med.; 2) GAvN 1973.

BOKKUM, Cornelis van

Beroep: huisarts (1942-1944)
Artsexamen: Leiden, 1939
Geboren: Rotterdam, 18 januari 1912
Ouders: Cornelis Pieter en Neeltje Elizabeth Remkes
Gehuwd met: Johanna Petronella Rijnbende
Overleden: ?
Adres: Stationsplein 1
Functie: gemeentearts

Na een korte vestiging in Schiebroek komt hij in 1942 naar Arnemuiden vanwaar hij, in het voorjaar van 1944 met de noorderzon vertrekt. De vacante praktijk wordt enkele weken door schrijver dezes waargenomen.

Via Naaldwijk vestigt hij zich als huisarts in Dordrecht waar hij de rest van zijn arbeidsleven blijft.

Destijds werd algemeen aangenomen dat hij NSB-er was.

FROWEIN, Henri Willem

Beroep: huisarts (1944-1945)
Artsexamen: 1929
Geboren: 30 juli 1889
Gehuwd met: Anna Snellen
Overleden: 28 november 1982
Adres: Stationsplein 1
Functies: gemeentegeneesheer

Voor hij zich in 1944 op Arnemuiden vestigt heeft hij op opvallend veel plaatsen praktijk gedaan.

Zijn gewoonte om bij elk koortsend kind met catharale symptomen het advies te geven het met lauw water af te spoelen, bezorgt hem op het dorp de bijnaam 'laubadje'*1.

Zijn weinig heldhaftig gedrag in het najaar van 1944, in welke periode Arnemuiden korte tijd frontstad is, heeft zijn populariteit niet bevorderd*2. In 1945 vertrekt hij naar Amersfoort.

In 1948 vestigt hij zich in Oude Mirdum waar hij de rest van zijn arbeidsleven blijft.

1) mond. med.; 2) ibid.

MOER, Marinus Lambertus van der

Beroep: huisarts (1945-1983)
Artsexamen: Utrecht, 1942
Geboren: Colijnsplaat, 3 februari 1914
Ouders: Philippus en Anthoinetta Paulina de Loof

Gehuwd met: A. Beukema (g); Pieterella Maria Jobse
Overleden: Vlissingen, 21 juni 1998
Adres: Stationsplein 1
Functie: gemeentearts

Na het vertrek van Frowein wordt de praktijk enkele maanden door de, door het 'water' verdreven, Westkappelse huisarts Huygens waargenomen en vervolgens vanaf eind 1945 voortgezet door Van der Moer, voordien huisarts in Brouwershaven.

Ruim 25 jaar wordt hij geassisteerd door de apothekersassistent Cas van Hemert*1, vele jaren tevens wethouder van Arnemuiden.

Naast zijn praktijk is hij een enthousiast zeezeiler. Voor de afdeling Walcheren van de KNMG heeft hij weinig belangstelling. In 1979 associeert hij zich met A.G. Bouwmeester, waardoor Arnemuiden opnieuw een tweemanspraktijk wordt. In 1983 legt hij de praktijk neer.

Met eerbewijzen overladen in de vorm van een lintje*2, het ereburgerschap van Arnemuiden*3 en het vernoemen van een straat *4, verhuist hij als rustend arts naar Vlissingen waar hij op 84-jarige leeftijd overlijdt.

1) PZC, 2 feb. 1983; 2) PZC, 20 mei 1983; 3) PZC, 6 juni 1983; 4) de Faam, 1 juni 1983.

BOUWMEESTER, Albert Geert

Beroep: huisarts (1979-1994)
Artsexamen: Leiden, 1978
Geboren: Den Haag, 19 januari 1947
Ouders: Albert Jan en Antje Maria Meeuwen
Gehuwd met: Jacqueline Catharina Remijnse
Adres: Stationsplein 1 (praktijk en privé);
Oranjeplaat 60 (privé)
Functie: gemeentearts

Na zijn diensttijd associeert hij zich met de Arnemuidse huisarts M.L. van der Moer. Na diens vertrek zet hij de praktijk voort, eerst in samenwerking met O.B.M. Fritschy en sinds 1984 met R.G.G. Groot. In 1994 beëindigt hij de praktijk. Benoemd tot adviserend geneesheer bij het ziekenfonds Midden-Nederland, standplaats Utrecht blijft hij in Arnemuiden wonen.

FRITSCHY, Otto Bernard Marie

Beroep: huisarts (1983-1984)
Artsexamen: 1980
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Rotterdam, 28 augustus 1951
Ouders: Franciscus Wilhelmus Maria en G.J. Hollander
Gehuwd met: Helena Johanna Maria Dits
Adres: Bremstraat 12 (privé)

Na het vertrek van Van der Moer associeert hij zich met diens opvolger Bouwmeester. Een jaar later vertrekt hij naar elders. Het GavN 1994/1995 vermeldt hem als sociaal-geriater wonend in Zetten.

GROOT, R.G.G.

Beroep: huisarts (1984 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1980
Specialisatie: huisartsgeneeskunde (1983)
Geboren: 23 november 1951
Adres: Dr. vd Moerstr 15; Kreekslagweg 8, Goes (privé)
Pr. Bernhardstraat 2 (praktijk)

Na het vertrek van Fritschy vestigt hij zich, in samenwerking met Bouwmeester, in Arnhem. Na diens vertrek associeert hij zich met H.J. Roelofsen. Begin 1996 wordt de praktijk verplaatst van het Stationsplein naar een gezondheidscentrum in de Prins Bernhardstraat*1.

1) PZC, 20 jan. 1996.

ROELOFSEN, H.J.

Beroep: huisarts (1994 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1991
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: 22 juni 1965
Adres: Roompot 18 (privé); Pr. Bernhardstraat 2 (praktijk)

Na het vertrek van Bouwmeester vestigt hij zich in 1994, in samenwerking met R.G.G. Groot, als huisarts in Arnhem.

Biggekerke

Inleiding

Tot het midden van de twintigste eeuw is Biggekerke met 531 (1960) inwoners een kleine agrarische gemeente met landbouw als hoofdmiddel van bestaan.

In 1966 wordt het als zelfstandige gemeente opgeheven en met Koudekerke en Zoutelande samengevoegd tot de gemeente Valkenisse. Met 877 inwoners (1994) is het sinds 1997 een woonkern van de nieuwe gemeente Veere.

In de 18e en 19e eeuw heeft het een eigen medische bezetting. Na 1857 doktert de bevolking in de omringende dorpen.

Sinds 1976 is er opnieuw een huisarts gevestigd.

Geneeskundigen Biggekerke

Naam, kwalificatie en jaar van vestiging

Bertel, L.H.F.	hm.	1850
Bouwense, B.	ha.	1977
Cornelissen, J.	hm.	1805
Eeckhout, F.J. van den	ch.	1803
Jongh, C. de	hm.	1825
Potter, T. de	ch.	17?
Riecke, C.F.	ch.	1792
Teulon, L.	ch.	17?

Levensberichten

POTTER, Tobias de

Beroep: chirurgijn
Ouders: Michiel (chirurgijn) en N.N.

Hij is zowel chirurgijn als herbergier.

In 1734 sluit hij een contract met de kerkenraad over het tarief waarvoor hij de kerkelijke armen zal behandelen*1.

Verdere gegevens ontbreken.

1) K. Wielemaker. Biggekerke, zijn burgerlijke en kerkelijke geschiedenis. Middelburg, 1903.

TEULON, Lodewijk

Beroep: chirurgijn (17?-1790)
Overleden: Biggekerke, 1790
Inkomen FG: tot f.100*1

Hij wordt omschreven als een zeer ruwe man en een grove spotter die binnen de dorpsgemeenschap met opzet zoveel mogelijk onrust veroorzaakt. Zijn plotselinge dood wordt aan de duivel toegeschreven die hem, lopend op het voetpad naar Meliskerke, `den hals zou hebben gebroken'*2.

1) ZA, Arch. Rekenk. D., inv.nrs. 34301-34361; 2) Wielemaker, 122.

RIECKE, Christiaan Frederik

Beroep: chirurgijn (1792-1803)
Opleiding: praktijkopleiding
Geboren: Duitsland
Gehuwd met: Carolina Stoffelina Neuspitter
Overleden: Arnemuiden, 1810

Zie Arnemuiden.

Hoewel de Geneeskundige Commissie in 1801 zijn opleidingspapieren volstrekt ondeugdelijk vindt, wordt hij, omdat hij al tien jaar in Biggekerke praktiseert, op grond van verkregen rechten in oktober 1802*1 alsnog toegelaten.

Eind 1803 vertrekt hij naar Arnemuiden waar hij door de raad als stadschirurgijn is aangesteld.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 5.

EECKHOUT, Franciscus Johannes van den

Beroep: chirurgijn (1803-1805)
Geboren: Middelburg, 1763/1764
Gehuwd met: Maria Dorothea Joanna Schedet
Overleden: Vlissingen, 21 augustus 1813

Zie Vlissingen.

Komend uit Zuid-Beveland vestigt hij zich in 1802 in Vlissingen. Wegens zijn volstrekt onvoldoende opleiding wordt dit door de Geneeskundige Commissie verboden. Op grond van verkregen rechten krijgt hij toestemming `op die plaatsen daar hij ten dien tijde heeft gepraktiseerd provisioneel praktijk uit te oefenen'*1.

In januari 1803 wordt hij door het bestuur van Biggekerke als heel- en vroedmeester toegelaten*2. Twee jaar later keert hij naar Vlissingen terug.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nrs. 2, 6; 2) ZA, GA Bkk., not. raad, 1803.

CORNELISSEN, Jacob

Beroep: heel- en vroedmeester (1805-1807)
Opleiding: praktijkopleiding
Examens: pl.hm.: Middelburg, april 1804; vrm.: Middelburg, 1 maart 1805
Geboren: Koudekerke, 2 maart 1781
Ouders: Willem (heelmeester) en Leuna Jacoba Willeboordse
Gehuwd met: Johanna Kuipers

Zie Koudekerke.

In 1801 praktiseert hij, samen met zijn vader van wie hij het vak geleerd heeft, in Koudekerke. Omdat hij geen enkel diploma kan laten zien wordt dit door de Geneeskundige Commissie verboden. Na geslaagd te zijn voor beide examens - voor het vroedmeestersexamen slaagt hij met het judicium 'zeer bequaam'*1 - vestigt hij zich in 1805 in Biggekerke waar hij door het bestuur als heel- en vroedmeester is aangesteld*2. Twee jaar later keert hij naar Koudekerke terug.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 2; ZA, GA Bkk., not. raad, 1805.

JONGH, Coenradus de

Beroep: heelmeester (1825-1829)
Opleiding: praktijkopleiding
Examen: Utrecht: pl.hm. 1799
Geboren: Vlissingen, april 1759
Ouders: Salomon en Catharina de Bree
Gehuwd met: Anna Piaternella Donkers
Overleden: Biggekerke, 20 april 1829

Zie Arnemuiden, Nieuwland en Vlissingen

Na zijn schorsing als heelmeester houdt hij zich enige jaren in en rond Middelburg op waar hij clandestien praktiseert. Bij besluit van het college van Gedeputeerde Staten van 8 april 1825 wordt hij opnieuw tot de uitoefening der praktijk toegelaten mits apotheek en instrumentarium in orde zijn*1. De twee leden van de Geneeskundige Commissie die hem in maart 1825 komen controleren schrijven over 'zijne winkel welke de kenmerken der armoede allesints aan den dag leggen, zo men een winkel noemen mag die [...]' een vernietigend rapport*2. Na twee weken de tijd gekregen te hebben om de zaak in orde te brengen strijkt de Commissie de hand over het hart en geeft een gunstig advies. Onder het motto dat hij daar weinig kwaad kan mag hij zich, op zijn verzoek, in Biggekerke vestigen. Als hij zich in september 1825 nog steeds in Middelburg ophoudt krijgt hij de opdracht zo snel mogelijk naar Biggekerke te verdwijnen*3.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nrs. 123, 52; 2) ibid.; 3) ibid.

BERTEL, Leendert Hendrik Francois

Beroep: heel- en vroedmeester (1850-1857)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg: pl.hm. 12 april 1848; vrm. 17 april 1848
Geboren: Westkapelle, 19 juni 1827
Ouders: Pieter Johan (heelmeester) en Johanna van Hoeve
Gehuwd met: Johanna Sarah Wilhelmina Giebels
Overleden: Westkapelle, 28 augustus 1862

Zie Westkapelle.

Na twee reizen naar de Oost vestigt hij zich in 1850, bij gebrek aan beter, in Biggekerke dat sinds twintig jaar geen eigen geneesheer meer heeft gehad. Na zijn vaders dood verhuist hij als zijn opvolger naar het veel grotere Westkapelle.

L.: De Man, 144.

BOUWENSE, B.

Beroep: huisarts (1977 -)
Artsexamen: Utrecht, 1975
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Breskens, 10 april 1943
Adres: Valkenisseweg 14 (praktijk + privé)

120 jaar na het vertrek van Bertel krijgt Biggekerke in 1977 weer een eigen huisarts. Gelijktijdig is er een vestiging in het aangrenzende Meliskerke. Omdat twee vrije vestigingen binnen zijn praktijkgebied voor de Zoutelandse huisarts zeer bedreigend zijn en omdat er, volgens de zittende artsen, geen, althans volstrekt onvoldoende, overleg is geweest, houden de buurtcollega's hun patiënten, voor zover die dat willen, in beide dorpen aan en nemen zij de twee nieuwkomers niet in hun waarneemgroep op. Sinds hun vestiging, die met een in medische kringen ongebruikelijke publiciteit gepaard is gegaan*1, oefenen de twee huisartsen B. Bouwense en A. Stutterheim hun praktijk in maatschapverband uit. Beide praktijken vormen een aparte huisartsgroep.

1) PZC, 30 nov. 1977; PZC, 10 dec. 1977; PZC, 20 feb. 1979; PZC, 24 juli 1985; PZC, 12 sep. 1987.

Domburg

Inleiding

In de achttiende en eerste helft van de negentiende eeuw is de voormalige 'smalstad' Domburg nog een overwegend agrarische gemeente van 862 (1869) inwoners. Naast een (negentiende-eeuwse) calicotweverij is landbouw het hoofdmiddel van bestaan. Met zee en strand als nieuwe bestaansmiddelen groeit Domburg na 1870 uit tot een badplaats van allure die tot ver in de twintigste eeuw zijn specifieke karakter weet te behouden.

De medicus-fysiotherapeut dr. J.G. Mezger (1838-1909), die rond de vorige eeuwwisseling de zomers in Domburg doorbrengt, waar hij onder de toenmalige, tot de Europese elite behorende badgasten een praxis aurea heeft, heeft aan deze ontwikkeling in belangrijke mate bijgedragen.

In 1997 wordt Domburg, dat in 1966 met Oostkapelle is samengevoegd, als zelfstandige gemeente opgeheven. Sindsdien is het een woonkern van de nieuwe plattelandsgemeente Veere.

Als enige medisch-sociale voorziening heeft het in de achttiende en negentiende eeuw een Gasthuis dat dient tot 'herberging van behoeftigen'. Oorspronkelijk gelegen buiten de bewoonde kom, wordt het op onbekende datum naar 't Groentje' verplaatst, in 1852 door een nieuw gebouw vervangen en in het begin van de twintigste eeuw buiten gebruik gesteld*1.

Op een enkele uitzondering na is de Domburgse praktijk een apotheekhoudende éénmanspraktijk geweest met in de tweede helft van de negentiende eeuw enkele kortdurende vacatures.

Met de praktijken van Koudekerke, Zoutelande en Westkapelle vormt het de huisartsengroep (HAGRO) West-Walcheren.

1) H.M. Kesteloo. Domburg in woord en beeld. Middelburg 1913.

Geneeskundigen

Domburg

Naam, kwalificatie en jaar van vestiging

André, F.	ch.	1792
Berghege, E.J.G.W.	a.	1889
Borking, D.	hm.	1841
Conrads, D.	ch.	1784
Dam, P.J. van	hm.	1865
Dekkers, J.J.	OvG.	1881
Duijvis, J.H.	a.	1893
Hoffman, J.G.	ch.	1765
Holm m.d., a.o.d., H.	md.	1869
Janssen, J.M.	hm.	1881
Knoote, F.	ch.	1748

Lurkus, M.J.	hm.	1844
Martin, T.F.	hm.	1861
Met, A. de	ch.	1741
Neve, J.C.A. de	hm.	1818
Olbertijn, J.	ch.	168.
Oude, J.C. de	hm.	1857
Overdorp, K.B.L. van	hm.	1815
Overdorp, K.B.L. van	hm.	1821
Plomp, C.	hm.	1809
Smith, J.	ch.	17?
Spekhorst, W.J.M.	ha.	1993
Spronck, M.	ch.	1768
Vaandrager, dr. B.	ha.	1905
Vaandrager, B.	ha.	1973
Vaandrager, dr. F.G.	ha.	1945
Vetten, N.G.E.	hm.	1854
Zeeuw, C. de	ch.	1803

Levensberichten

OLBERTIYN, Jan

Beroep: chirurgijn (168.-1721)
 Gehuwd met: N.N. (op 14 maart 1685 te Domburg getrouwd)
 Adres: huis 'Het dorstig hert'
 Inkomen FG: nul tot f.100*1
 Personeel: 1 dienstbode*2

Kesteloo vermeldt over hem de volgende anekdote:

„Hij was denklijk Franschman en misschien wel de chirurgijn van wien men in mijn jeugd nog verhaalde, dat eene nicht, die bij hem aan huis was, zich had dood gelachen. De aanleidende oorzaak van dit ongelukkig einde was, dat haar oom haar op klaarlichten dag verzocht eene brandende kaars te brengen. Op hare vraag, waartoe die dienen moest, kreeg zij ten antwoord: "jje vor mie de baard seek." Er was namelijk een melkmuil gekomen om zich te laten scheren. Het antwoord van oom deed zijne nicht in een onbedaarlijke lach schieten, die haar dood ten gevolge had."*3

Na zijn overlijden wordt zijn huis op 1 februari 1721 door zijn zoons verkocht.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D., inv.nrs. 34581-34701; 2) *ibid.*, inv.nr. 49311; 3) Kesteloo, 210.

SMITH, Jan

Beroep: chirurgijn (-1741)

In de belastingkohiers (familiegeld) komt zijn naam niet voor.
Verdere gegevens ontbreken.

MET, Abraham de

Beroep: chirurgijn (1741-1748)

In de belastingkohiers komt zijn naam niet voor. Geen verdere gegevens bekend.

KNOOTE, Frederik

Beroep: chirurgijn (1748-1765)
Gedoopt: Oostkapelle, 9 maart 1727*1
Ouders: Johannes (chirurgijn) en Martijntje van Aken
Gehuwd met: Wilhelmina Klinke

Zie Arnemuiden.

Komend van Oostkapelle vestigt hij zich in Domburg. Op 20 december 1765*2 verkoopt hij zijn huis aan zijn opvolger en vertrekt in januari 1766 naar Arnemuiden.

In de belastingkohieren (familiegeld) komt zijn naam niet voor.

1) Nederlands Patriciaat, 1913, 213; 2) Kesteloo, 211.

HOFFMAN, Johan Godfried

Beroep: chirurgijn (1765-1768)

Op 21 december 1768 verkoopt hij zijn huis aan zijn opvolger*1. In de belastingkohieren komt zijn naam niet voor.

1) Kesteloo, 211.

SPRONCK, Michiel

Beroep: chirurgijn (1768-1784)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1

Na zijn vertrek naar Zaamslag roept het bestuur van Domburg per advertentie sollicitanten op. Op 8 september 1784 verkoopt hij zijn huis aan zijn opvolger*2.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 35191-35301; 2) Kesteloo, 211.

CONRADS, Daniël

Beroep: chirurgijn (1784-1792)

In de belastingkohieren (familiegeld) komt zijn naam niet voor. Verdere gegevens zijn niet bekend.

ANDRÉ, Franciscus

Beroep: chirurgijn en vroedmeester (1792-1808)
Examen: Vlissingen, 19 december 1792
Overleden: Domburg, oktober 1808
Adres: Zuidstraat
Functie: stadschirurgijn
Personeel: 1 dienstbode

Op 19 december 1789 verleent het Vlissingse Collegium Medicum hem een akte van bekwaamheid als opperchirurgijn ter koopvaardij. Op grond van deze kwalificatie wordt hij in april 1792 door de baljuw van Domburg als stadschirurgijn en vroedmeester aangesteld*1. In 1801 krijgt hij concurrentie van Francina Janse-Abrahamse die door het stadsbestuur als stadsvroedvrouw is benoemd*2.

Tot 1803 betaalt hij 'dienstbodengeld', voor het betalen van de Provinciale inkomstenbelasting (familiegeld) is zijn inkomen te laag.

Eind 1805 wordt hij door de, in 1801 ingestelde, Departementale Commissie voor Geneeskundig Onderzoek en Toezicht 'zéér Serieuselijk onderhouden' over de behandelig van een vrouw met ascites (vocht in de buikholte) die door hem 'op een zeer onkunstmatige en op alleszints verkeerde en hoogst gevaarlijke Wijze is geopereerd geworden [...] en voorts zig te onthouden van het Misbruik van Sterken drank.'*3

Bij een volgende visitatie is het peil van apotheek en instrumentarium nog steeds volstrekt beneden de maat. Plaatselijke informatie leert dat het met zijn alcoholgebruik 'wel gaat' maar dat hij als heelmeeester bijna niets meer te doen heeft.

De Commissie ziet hem als een hopeloos geval dat ontoegankelijk is voor vermaningen en bedreigingen waarover ze zich ernstig moet beraden*4. Twee maanden later maakt zijn dood een eind aan de problemen.

Na zijn overlijden plaatst het gemeentebestuur een oproep voor een nieuwe stadschirurgijn en nodigt per advertentie de notarissen uit op te geven of voor hen door dokter André enige testamentaire disposities zijn verleden*5.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 50341; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 12.; 2) ZA, GA Dmb., not. raad, 1801; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 13; 4) ibid., inv.nr. 15; 5) ZA, GA Dmb., not. raad, 1808.

ZEEUW, Cornelis de

Beroep: chirurgijn (1803-1804)
Examens: pl.hm.: Middelburg, 21 april 1803; vrm.: Middelburg, 3 oktober 1808
Geboren: Middelburg, 13 oktober 1777
Ouders: Jan en Jozina Johanna Versluis
Gehuwd met: Wilhelmina Modderkreeke
Overleden: Tholen, 15 januari 1877

Hoewel Domburg in april 1803 niet vacant is, krijgt hij toestemming zich als chirurgijn in Domburg te vestigen*1. In januari 1804 vertrekt hij naar 's Gravenpolder en vervolgens naar Driewegen.

Na het beëindigen van de praktijk (1851) verhuist hij naar Tholen, waar hij op 99-jarige leeftijd overlijdt.

1) ZA, GA Dmb., not. raad, 1803.

PLOMP, Coenraad

Beroep: heel- en vroedmeester (1809-1814)
Geboren: 1769/1770
Gehuwd met: Catharina Kanaar
Overleden: Westkapelle, 16 maart 1818
Functie: stadschirurgijn

Zie Westkapelle.

Vanuit Heinkensand, waar hij op 7 juni 1799 benoemd is tot chirurgijn en vroedmeester, solliciteert hij naar het vacante Domburg. Met toestemming van de Geneeskundige Commissie*1, wordt hij op 8 februari 1809 als stadschirurgijn en vroedmeester van Domburg benoemd. Het traktement bedraagt f.25,- per jaar*2.

Omdat de Domburgse praktijk voor zijn talrijke gezin onvoldoende opbrengt verhuist hij in 1814 naar Westkapelle.

Bij zijn vertrek heeft hij op het Domburgs bestuur, dat hem tijdens de vier Franse jaren geen cent heeft betaald, een vordering van f.100,-*3.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nrs. 15, 16; 2) ZA, GA Dmb., not. raad, 1809; 3) ibid., not. raad, 1814.

OVERDORP, Karel Benjamin Lodewijk van

Beroep: heel- en vroedmeester (1815-1818)
Examens: pl.hm.: Middelburg, 18 mei 1815; vrm.: Middelburg, 24 oktober 1816
Geboren: Brielle, 27 januari 1791
Ouders: Jan Hendrik en Louisa Geleedts
Gehuwd met: Maria Schinken; Jacoba Streefkerk
Functie: stadschirurgijn

Zie Westkapelle en Domburg.

Na geslaagd te zijn voor het heelmeestersexamen solliciteert hij naar het vacante Domburg waar hij, bij besluit van 12 augustus 1815 (voorlopig) tot stadschirurgijn wordt aangesteld op een traktement van f.25,- per jaar*1. Voor dit bedrag moet hij ook de bevallingen doen bij de vrouwen uit de 'arme classe'. Op grond van 'zijn inschikkelijkheid omtrent de arme classe' en de wat betere financiële positie van de gemeente wordt het traktement met ingang van 1818 tot f.50,- verhoogd*2. Ondanks deze verdubbeling laat hij zich overhalen naar het veel grotere Westkapelle te verhuizen (zie aldaar) vanwaar hij in 1821 weer naar Domburg terugkeert.

1) ZA, GA Dmb., not. raad, 1815; 2) ibid., not. raad, 1817.

NEVE, Josephus Cornelis Angulus de

Beroep: heelmeester (1818-1821)
Opleiding: privé-opleiding
Examen: pl.hm.: Middelburg, 5 oktober 1818
Gehuwd met: Sophia Pieterella Korsten
Functie: stadschirurgijn

In oktober 1818 wordt hij aangesteld tot plaatselijk chirurgijn tegen een jaarsalaris van f.50,- . In zijn aanstelling staat dat hij de Domburgse inwoners 'bij voorkeur van alle anderen' moet helpen. Hij wordt aangemaand 'om zich verder zoodanig in de Verloskunde te bekwamen dat door hem ten spoedigste daarin examen kan worden afgelegd'*1. Dit laatste heeft hij kennelijk wat al te letterlijk opgevat. In 1819 wordt hij door de Geneeskundige Commissie onderhouden wegens het regelmatig zonder supervisie verrichten van bevallingen zonder daarin gegradueerd te zijn*2. In 1821 vertrekt hij naar Renesse.

1) ZA, GA Dmb., not. raad, 1818; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 46.

OVERDORP, Karel Benjamin Lodewijk van

Beroep: heel- en vroedmeester (1821-1842)
Opleiding: praktijkopleiding
Examens: pl.hm.: Middelburg, 18 mei 1815; vrm.: Middelburg, 24 oktober 1816
Geboren: Brielle, 27 januari 1791

Ouders: Jan Hendrik en Louisa Geleedts
Gehuwd met: Maria Schinken; Jacoba Streefkerk
Adres: A 13, A 12
Functie: gemeente heel- en vroedmeester

Na het vertrek van Neve gaat de schout van Domburg in persoon naar Westkapelle om Van Overdorp te vragen naar Domburg terug te komen. Deze verklaart zich bereid mits het traktement tot f.150,- wordt verhoogd. Met goedkeuring van Gedeputeerde Staten wordt hij, voor de tweede keer tot gemeentelijk heel- en vroedmeester benoemd*1.

In 1832 solliciteert hij naar de functie van OvG bij de mobiele schutterij. De Geneeskundige Commissie, door de Gouverneur van Zeeland om inlichtingen gevraagd, antwoordt dat er wat zijn kunde in zijn vak betreft geen twijfel bestaat, voor inlichtingen over zijn gedrag wordt de Gouverneur naar de burgemeester verwezen*2.

Toenemend alcoholmisbruik ondermijnt zijn positie op het dorp. In augustus 1839 wordt een beschuldiging dat hij wegens dronkenschap een patiënt niet heeft bezocht, nog door de Geneeskundige Commissie als ongegrond afgedaan*3. Nadat de burgemeester over zijn onmatig drankmisbruik heeft geklaagd, wordt hij, op voordracht van de Geneeskundige Commissie door het College van Gedeputeerde Staten met ingang van 1 september 1841 voor de duur van een jaar geschorst*4.

In het voorjaar van 1842 verdwijnt hij naar 'den Indiën' zijn vrouw en kinderen verhuizen naar Middelburg.

Volgens De Man was hij een kundig geneeskundige maar dikwijls 'apres boire': 'geen varken werd geslacht (waarbij stevig werd gedronken) of hij was er bij om, zoo zeide hij, zich in de Anatomie te bekwamen, vermits een varken inwendig zooveel op een mensch gelijkt.*5

1) ZA, GA Dmb., not. raad, 1821; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz. , inv.nr. 59; 3) ibid., inv.nr. 66; 4) ibid., inv.nr. 68; 5) De Man, 119.

BORKING, David

Beroep: heel- en vroedmeester (1841-1843)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 8 april 1841; vrm.: Middelburg, 20 april 1841
Geboren: Middelburg, 4 februari 1818
Ouders: David (kostschoolhouder) en Catharina Hertzog
Gehuwd met: ongehuwd
Overleden: Domburg, 21 november 1843
Functie: gemeentegeneeskundige

Als zoon van de 'zeer geachte Fransche kostschoolhouder'*1, aan wiens instituut de Middelburgse jeugd uit 'de betere kringen' onderwezen wordt in de moderne talen, volgt hij een opleiding aan de Geneeskundige School. Na zijn examens te hebben afgelegd met het judicium 'buitengewoon voldaan hebbend'*2, schrijft hij aan het Domburgse gemeentebestuur dat hij zich daar wil vestigen. Hij verzoekt in aanmerking te mogen komen voor de aan deze functie verbonden jaarwedde. Het gemeentebestuur schrijft terug dat zolang Van Overdorp geschorst is de functie niet vacant is en dat ze de jaarwedde niet

twee keer kunnen betalen, maar dat het hun, gezien de zeer gunstige inlichtingen, 'zeer welgevallig zou zijn' als hij zo vlug mogelijk komt*3.

In september 1841 vestigt hij zich als vrijgezel in Domburg. In 1842 krijgt hij een tijdelijke aanstelling, die op 25 maart 1843 in een vaste wordt omgezet. Het traktement is slechts f.75,-*4. Waarom het gemeentebestuur de jaarwedde, die al twintig jaar f.150,- is geweest, zo drastisch heeft gereduceerd wordt niet gemotiveerd. Een acuut verlopend ziekteproces (longtuberculose?, typhus?) maakt op 23-jarige leeftijd een eind aan zijn korte leven.

L.: De Man, 118.

1) De Man, 87; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 68; 3) ZA, GA Dmb., not. raad, 1841; 4) ibid., not. raad, 1843.

LURKUS, Marinus Johannes

Beroep: heel- en vroedmeester (1844-1856)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: pl.hm.: Middelburg, 12 oktober 1835; vrm.: Middelburg, 16 oktober 1835
Geboren: Colijnsplaat, 5 december 1809
Ouders: Jan Cornelis (heelmeester) en Neeltje Cijssouw
Gehuwd met: Johanna Sijsouw
Overleden: Domburg, 16 oktober 1856
Adres: no 37, A 45
Functie: gemeentegeneeskundige

In tegenstelling tot zijn vader, wiens loopbaan een schandvlek is geweest voor de medische stand (zie Arnemuiden), verloopt zijn carrière aanvankelijk probleemloos. Na zijn examens, waarvoor hij slaagt met de vleiende beoordeling 'buitengewoon voldaan hebbend'*1, maakt hij enkele scheepsreizen naar Indië waarna hij zich in Zeeuwsch-Vlaanderen vestigt. Eind 1843 solliciteert hij naar Domburg*2 waar hij in januari 1844 benoemd wordt tot gemeentegeneeskundige op het oude salaris van f.150,- met de beschikking over een dienstwoning*3.

Afgezien van een uitbrander van de Geneeskundige Commissie wegens oncollegiaal gedrag*4 lijkt het ook in Domburg goed te gaan.

Een psychiatrisch ziektebeeld (paranoia) maakt hem enkele jaren later volledig arbeidsongeschikt. In de ziekelijke waan verkerend dat zijn vrouw overspel met de buurman pleegt, schaft hij zich een paar pistolen aan waarmee hij openlijk rondloopt en die hij zo nu en dan afschiet. Zijn praktijk gaat verlopen, eerst verdwijnen de enkele gegoede patiënten, onder wie de miljonair jhr. Willem Versluijs, vervolgens de gewone man en tenslotte ook het diaconaal armbestuur. Als zijn zonderling gedrag de Geneeskundige Commissie bereikt, gaat in september 1853 een brief naar de burgemeester die schrijft 'dat hij zijn, hoewel zeer geringe praktijk, met ijver en naauwgezetheid waarneemt'*5. Als de geruchten aanhouden gaat de voorzitter van de Commissie met de burgemeester in mei 1854 naar Lurkus toe. Hun conclusie luidt dat 'het onderzoek naar diens zielstoestand geen voldoende grond geeft voor een verklaring van krankzinnigheid'*6. Twee jaar later maakt zijn plotselinge dood een eind aan de overheidszorgen.

L.: De Man 91.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 62; 2) ibid., inv.nr. 71; 3) ZA, GA Dmb., not. raad, 1844; 4) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 72; 5) ibid., inv.nr. 80; 6) ibid., inv.nr. 81.

VEITEN, Nicolaas Gesinus Ernst

Beroep: heel- en vroedmeester (1854-1864)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: pl.hm.: Middelburg, 13 mei 1854; vrm.: Middelburg, 4 november 1854
Geboren: Renesse, 10 september 1828
Ouders: Nicolaas Egbert Ernst (predikant) en Adriana Catharina Jutting
Gehuwd met: Cornelia van der Meule
Overleden: Domburg, 20 november 1864
Adres: no. 26; A 28

Met 25 jaar is hij relatief oud als hij zich als beginnend heelmeester op Domburg vestigt. Twee jaar na zijn komst trouwt hij met de bemiddelde maar ziekelijke dochter van de plaatselijke molenaar. Het huwelijk blijft kinderloos.

Hoewel hij in Domburg van zijn geesteszieke collega Lurkus geen enkele concurrentie te duchten heeft, heeft hij het op Domburg niet 'gemaakt'. Onmiddellijk na het overlijden van Lurkus schaft het gemeentebestuur - nog onder de indruk van een disfunctionerende, paranoïde gemeentarts - de functie van gemeentegeneeskundige af*1, waardoor hij het bescheiden, maar wel vaste jaarinkomen van f.150,- mist. Door de overvulling van het geneeskundig beroep praktiseren in Domburg twee heelmeesters en zijn alle omringende dorpen bezet. Een erg kundig heel- en vroedmeester zal hij niet geweest zijn. Als in mei 1863 een barende vrouw onverlost overlijdt krijgt hij vanuit Middelburg de vermaning om bij moeilijke verlossingen eerder de hulp van meer ervarenen in te roepen*2. Op 36-jarige leeftijd overlijdt hij in Domburg.

L.: De Man, 162.

1) ZA, GA Dmb., not. raad, 1856; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv. nr. 90.

OUDE, Johannes Cornelis de

Beroep: heel- en vroedmeester (1857-1858)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 31 mei 1856; vrm.: Middelburg, 23 februari 1857
Geboren: Middelburg, 11 augustus 1834
Ouders: Dirk (klerk bij de gemeente) en Elizabeth van Luyk
Gehuwd met: Magdalena Behrends
Adres: no. 116

Na voor het heelmeestersexamen geslaagd te zijn wordt hij voor dat van vroedmeester eerst voor drie en vervolgens voor zes maanden afgewezen*1. Na de dood van Lurkus vestigt hij zich, bij gebrek aan beter, in het inmiddels door Vetten bezette Domburg.

Anderhalf jaar later geeft hij deze uitzichtloze poging op en vertrekt in juni 1858 naar Nieuwdorp.

Omdat ook zijn vestigingen in Zuid-Beveland weinig succesvol zijn, neemt hij als OvG dienst in het Nederlands-Indische leger.

Na volbrachte diensttijd vestigt hij zich in Amsterdam.

L.: De Man, 176.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr 83.

MARTIN, Thomas Franciscus

Beroep: heel- en vroedmeester (1861-1862)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st.hm.: Middelburg, 17 augustus 1860; pl.hm.: Middelburg, 5 februari 1861;
vrm.: Middelburg, 23 mei 1861
Geboren: Middelburg, 3 januari 1840
Ouders: Andreas Johan Pieter (ambtenaar ter Griffie) en Helena Adriana Johanna Schouten
Gehuwd met: Maria Roelanda Cornelia van Dam
Overleden: Middelburg, 11 juni 1908
Adres: A 60

Na zijn opleiding aan de Geneeskundige School, waar hij een van de betere leerlingen is, vestigt hij zich in september 1861 in het door Vetten bezette Domburg. Het is hem al gauw duidelijk dat een tweemanspraktijk in Domburg, dat als badplaats nog weinig voorstelt en waar alle omringende dorpen bezet zijn, geen enkel perspectief biedt. Na een jaar geeft hij zijn poging op en vertrekt naar Hulst waar hij, hoewel hij noch zijn vrouw r-k zijn, in deze volledig katholieke streek, een uitstekende naam en een goede praktijk krijgt. Als lid van de Geneeskundige Raad, lid van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen en lid van de afdeling Zeeland van de Maatschappij der Geneeskunst behoort hij tot de vooraanstaande geneesheren van Oost Zeeuws-Vlaanderen.

L.: De Man, 197.

DAM, Pieter Judocus van

Beroep: heel- en vroedmeester (1865-1868)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st.hm.: Middelburg, 12 november 1864; pl.hm.: Middelburg, 13 februari 1865; vrm.: Middelburg, 11 februari 1865
Geboren: Kortgene, 8 juli 1844
Ouders: Francois Nicolaas (kantonrechter) en Johanna Maria Wilhelmina van der Loeff
Gehuwd met: Petronella Gezina Victoria van Diggelen
Overleden: Buren, 4 mei 1891
Adres: A 28

Zie Veere en Oostkapelle.

Domburg, dat tussen 1854 en 1862 acht jaar lang een dubbele medische bezetting heeft gehad, raakt na de dood van Vetten vacant.

Onmiddellijk na diens overlijden heeft de burgemeester de raad voorgesteld om opnieuw de functie van gemeentegeneesheer in te stellen, om via de benoemingsprocedure weer een vinger in de pap te krijgen bij het aantrekken en toelaten van toekomstige medici. Het voorstel wordt met vijf tegen zes stemmen door de raad afgewezen*1.

De nieuwe medicus die zich in maart 1865, vergezeld van moeder, broer en zusters, in Domburg vestigt is een twintigjarige vrijgezel, die zich de komende drie jaar in Domburg zeer gezien maakt*2.

In 1868 laat hij zich overhalen naar Veere te gaan. De toenmalige burgemeester van Veere, mr. J. Snijder die hoopt dat het zieltogende Veere na de voltooiing van de kanaalwerken een nieuwe bloeiperiode tegemoet zal gaan, zoekt voor zijn gemeente een jong en bekwaam medicus. Het verzoek van Snijder, die als lid van de Geneeskundige Raad van Zeeland inside information heeft over de kwaliteiten van alle Zeeuwse geneeskundigen, is voor Van Dam een compliment waartegen hij geen verweer heeft. Hij neemt de uitnodiging aan en verhuist in mei 1868 naar Veere.

L.: De Man, 209.

1) ZA, GA Dmb., not. raad, 1864.

HOLM m.d., a.o.d., Harald

Beroep: medisch en verloskundig doctor (1869-1871)
Promotie: Utrecht, 1866; id. 1869.
Geboren: Christiaansfeld (Den.) 27 juli 1838
Gehuwd met: ongehuwd
Adres: A 28
Functies: gemeentegeneesheer

Zie Middelburg.

Na het vertrek van Van Dam sturen 43 inwoners van Domburg een rekest naar het gemeentebestuur waarin het bestuur wordt uitgenodigd zijn best te doen een nieuwe dokter aan te trekken*1.

Met één stem meerderheid besluit de raad de functie van gemeentegeneesheer te herstellen, het traktement vast te stellen op f.150,- per jaar en een oproep in de krant te plaatsen.

De enige sollicitant is H. Holm m.d., die twee jaar eerder aan de Utrechtse universiteit de graad van doctor in de geneeskunde heeft behaald. Op grond van de gunstige inlichtingen van prof. Donders wordt hij tot gemeentegeneesheer van Domburg benoemd.

De nieuwe medicus, die tijdens zijn verblijf op Domburg vrijgezel is, is voor zijn komst twee jaar gemeentegeneesheer van Utrecht geweest. In 1871 vertrekt hij naar Middelburg. Over zijn korte verblijf in Domburg is verder niets bekend. Als lid van de afdeling Zeeland van de Maatschappij der Geneeskunst houdt hij een voordracht over de betekenis van Domburg als badplaats*2.

Na zijn vertrek blijft Domburg tien jaar lang vacant. De praktijk wordt waargenomen door de bovengenoemde Van Dam die zich, na zijn mislukte verblijf in Veere, in 1873 in Oostkapelle heeft gevestigd.

1) ZA, GA Dmb., not. raad, 1868; 2) ZA, Arch. Ver. Genees./Heelk. Zeel., inv.nr. 3, 4.

DEKKERS, Jan Jozias

Beroep: gepens. OvG. (1881-1901)
Opleiding: Rijkskweekschool voor Officieren van Gezondheid.
Geboren: Vlissingen, 4 september 1835
Ouders: Johannes (schrijver bij de Marine) en Magdalena Elizabeth Poleij
Gehuwd met: Maria Adriana Buchel
Overleden: Domburg, 11 december 1901
Adres: A 118

Na het vertrek van Holm wordt de benoeming van een nieuwe gemeentegeneesheer opnieuw actueel. Het voorstel het salaris te verdubbelen, dat pas na het indienen van een tweede rekest wordt aangenomen, brengt voorlopig geen oplossing. In 1878 lijkt de kans op een eigen arts gunstig. Met het oog op de ongunstige reputatie van den Geneesheer zoo te Aagtekerke als te Westkapelle [beiden zijn notoire alcoholisten] zou de Domburgse dokter een goed bestaan kunnen vinden*1.

De raad besluit het salaris te verhogen tot f.500,- en een nieuwe oproep te plaatsen. Twee jaar na deze laatste oproep verschijnt pas de eerste reactie. De sollicitant is de in oktober 1880 'wegens gebreken' uit de dienst ontslagen, OvG KM J.J.Dekkers, die zich in januari 1881 in het al jaren vacante Domburg heeft gevestigd. Als zijn sollicitatie in de raad ter sprake komt, deelt de burgemeester mee in gesprek te zijn met de heilkundige J.M. Janssen uit Zuidzande. In de volgende vergadering wordt deze benoemd, de sollicitatie van Dekkers verdwijnt onder tafel, zijn naam wordt zelfs niet genoemd*3. In mei 1881 bericht de teleurgestelde Dekkers de Inspecteur van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid dat hij in verband met deze tweede vestiging zijn praktijk in Domburg neerlegt. Hij vraagt de inspecteur om bij volgende vacatures aan hem te willen denken. Als een sollicitatie naar een baan in Nederlands-Indië op niets uitloopt vestigt hij zich in het najaar van 1881 voor de tweede keer in Domburg. Enkele maanden later stelt de diaconie van Aagtekerke hem aan als armdokter.

Als in 1887 zijn apotheek wordt gevisiteerd blijkt dat er bij het etiketteren van geneesmiddelen een ernstige fout is gemaakt. Omdat deze 'vergissing' niet tot ongelukken heeft geleid komt hij er met een boete van f.60,- vanaf.

Na de dood van Janssen wordt hij opnieuw voor de vrijgekomen functie van gemeentegeneesheer gepasseerd. Twee jaar later is hij in Domburg overleden.

1) ZA, GA Dmb., not. raad, 1878; 2) ibid., not. raad, 1880; 3) ibid., not. raad, 1881.

JANSSEN, Johannes Marius

Beroep: heel- en vroedmeester (1881-1889)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Pl.hm.: Middelburg, 17 augustus 1863; vrm.: Middelburg, 15 augustus 1863
Geboren: 's-Heer Abtskerke, 22 september 1840
Ouders: Hendrik Quirinus (predikant) en Wilhelmina de Cock
Gehuwd met: Levina Verhage
Overleden: Domburg, 19 april 1889
Adres: Weststraat 17
Functies: gemeentegeneesheer

Hij is de achterkleinzoon van een wondheler uit het leger die zich omstreeks 1780 in Aardenburg vestigt en de stamvader wordt van meerdere generaties Zeeuwse geneesheren. Na zijn examens vestigt hij zich in Zuidzande waar hij een grote praktijk krijgt. In maart 1881 komt hij naar Domburg dat sinds 1871 vacant is en waar twee maanden eerder de oud-marinearts Dekkers zich heeft gevestigd.

Hij heeft zich in Domburg zowel bij de bevolking als bij de badgasten zeer gezien gemaakt. Op bescheiden schaal - hij kan uiteraard niet vergeleken worden met zijn beroemde collega Mezger - draagt hij er toe bij Domburg door middel van artikelen in tijdschriften en kranten te promoten. Een van zijn publicaties getiteld: 'De betekenis en het gebruik der zeebaden in verband met het Noordzeebad Domburg', is grotendeels een vertaling van een Duits werk.

Als actief lid van de Walcherse artsenkring brengt hij regelmatig verslag uit over zijn Domburgse ervaringen. Een zeer curieuze mededeling betreft een merrie die tijdens een dekking dood neervalt. Na een eigenhandig verrichte lijkopening stelt hij vast dat een gebarsten aneurysma (ziekelijke uitzetting van de wand van een slagader) van de hoofdlichaamsslagader de oorzaak is geweest van deze veterinaire 'douce mort'*1. Een cerebrale complicatie van een luchtweginfectie, die in 1889 in Aagtekerke en Domburg meerdere sterfgevallen veroorzaakt, maakt op 48-jarige leeftijd een eind aan zijn leven. Op de eerstvolgende afdelingsvergadering komt deze epidemie en het overlijden daaraan van hun Domburgse collega in de vorm van een casuïstische mededeling nog ter tafel*2.

L.: De Man, 205; Fokker/De Man, 82.

1) ZA, Arch. KNMG, vl.nr. 1; 2) ibid.

BERGHEGE, Evert Jan Gerrit Willem

Beroep: arts (1889-1893)
Artsexamen: Leiden, 1888
Geboren: Haaksbergen, 11 maart 1860
Gehuwd met: Wilhelmina Helena Kappert
Overleden: Enschede, 2 oktober 1939
Adres: Weststraat 17
Functies: gemeentegeneesheer

Berghege, in 1889*1 tot gemeentegeneesheer van Domburg benoemd, is de eerste 'arts' die zich in Domburg vestigt. In juni wordt hij aangesteld tot gemeentegeneesheer van Aagtekerke.

Hij is een trouw bezoeker van de vergaderingen van de afdeling Zeeland van de NMG, actieve bijdragen heeft hij niet geleverd. Vier jaar na zijn vestiging keert hij naar zijn geboortestreek terug. Over zijn medisch functioneren valt niets te berichten. De notulen van de afdeling Zeeland van de NMG spreken van 'een overhaast vertrek'*2.

1) ZA, GA Dmb., not. raad, 1889; 2) ZA, Arch. KNMG, vl.nr. 1.

DUIJVIS, Jan Hendrik

Beroep: arts (1893-1905)
Artsexamen: ?
Geboren: Koog aan de Zaan, 6 november 1864
Gehuwd met: Elizabeth Maria van Arkel
Overleden: IJsselstein, 22 december 1923
Adres: Weststraat 17
Functies: gemeentearts

Als nieuw lid van de afdeling Walcheren van de NMG houdt hij kort na zijn vestiging een, met een aantal zeer wazige foto's geïllustreerde, voordracht over 'psycho-fotografie'. Na deze lezing, die door zijn collega's met veel scepsis wordt aangehoord*1, heeft hij zich niet meer op de artsenbijeenkomsten laten zien.

Hij is de eerste Domburgse arts die zich gemotoriseerd verplaatst. Zijn 'stoomfiets' en het aanhangwagentje waarin hij zijn vrouw vervoert zijn een bron van 'sterke verhalen'*2.

Met de toenmalige predikant, ds. van der Hoofd, die zich ook intensief bemoeit met de lichamelijke kwalen van zijn gemeenteleden*3, raken de verhoudingen gestoord. Ook met de burgemeester L.J. van Voorthuysen ontstaan conflicten. In verband met zijn instructie, waarin staat dat de Domburgse patiënten bij voorrang geholpen moeten worden, krijgt hij in 1904 een officiële berisping van de gemeenteraad. Het besluit daartoe is op een besloten raadsvergadering*4 genomen zonder Duijvis te horen. Het incident komt met naam en toenaam uitvoerig in de lokale pers*5.

Duijvis, die aanvankelijk een goede naam op het dorp heeft, verliest bij een deel van de bevolking het vertrouwen. Na eerst nog overwogen te hebben zich op Westkapelle te vestigen (zie aldaar) verhuist hij naar IJsselstein. Het bestuur van de afdeling Walcheren stuurt hem een brief waarin het haar leedwezen uitspreekt over de wijze waarop hij Walcheren heeft moeten verlaten*6.

1) ZA, Arch. KNMG, vl.nr. 1; 2) mond. med.; 3) ibid.; 4) de notulen waren negentig jaar later onvindbaar; 5) Mdb. Crt., 27 feb. 1905 en 3 maart 1905; 6) ZA, Arch. KNMG, vl.nr. 1.

VAANDRAGER, dr. Bastiaan

Beroep: huisarts (1905-1945)
Artsexamen: Leiden, 1904
Promotie: Leiden, 1907
Geboren: Kethel, 17 september 1878
Ouders: Arie Wouters (schoolhoofd) en Gerarda Johanna Baas.
Gehuwd met: Hendrika Johanna van de Griend
Overleden: Domburg, 20 januari 1954
Adres: Weststraat 17
Functies: gemeentegeneesheer
voorz. Com. v.d. Hygiëne v.h. Kind
lid bestuur Prov. Ver. t.b.d. Tuberculose
lid bestuur Prov. Groene Kruis

In het voorjaar van 1905 vestigt hij zich in Domburg waar hij tot gemeentegeneesheer is benoemd.

Omdat het conflict tussen zijn voorganger Duijvis en het gemeentebestuur van Domburg in het maartnummer van het NTvG*1 uitvoerig vermeld staat, tekent hij het contract met de gemeente pas nadat de instructie van gemeentegeneesheer, in de door de artsen gewenste zin, is gewijzigd.

Als kersvers lid van de afdeling Walcheren maakt hij zich al meteen verdienstelijk door de traditionele zomervergadering annex diner in 1906 in Domburg te organiseren. In de komende 40 jaar speelt hij in het leven van de afdeling Walcheren een hoofdrol. Hij is trouw bezoeker van de vergaderingen, ettelijke malen bestuurslid en lange jaren voorzitter van de afdelingsraad - een raad der wijzen die bij onderlinge conflicten een bindende uitspraak doet.

In 1907 promoveert hij cum laude bij de latere Nobelprijswinnaar prof. Einthoven, op het onderwerp 'Verdere onderzoekingen over het electrocardiogram'.

In 1909 wordt hij aangesteld tot behandelend geneesheer van het zojuist geopende Zonneveld, een instelling die zich geleidelijk ontwikkelt tot een kindersanatorium.

Op verzoek van zijn studievriend prof. Gorter, hoogleraar kindergeneeskunde in Leiden, krijgt hij in 1941 hulp van P.K. de Haas, assistent op de Leidse kinderkliniek die hiermee gevrijwaard is van uitzending naar Duitsland.

In het laatste oorlogsjaar verblijft hij in Ossendrecht waar de patiënten en verpleging van Zonneveld naar toe zijn geëvacueerd, de Domburgse praktijk wordt door De Haas waargenomen.

Op 1 november 1945 legt Vaandrager, die zich in de voorgaande veertig jaar op Domburg zeer geliefd heeft gemaakt*2, de praktijk neer. De Haas vestigt zich, na eerst tijdelijk de Middelburgse kinderartspraktijk te hebben waargenomen, als kinderarts in Goes, de Domburgse huisartspraktijk wordt door de oudste zoon dr. F.G. Vaandrager voortgezet. Vaandrager sr., inmiddels benoemd tot ridder O-N blijft als r.a. in Domburg wonen waar hij, na een langdurige ziekte op 75-jarige leeftijd overlijdt*3.

1) NTvG 41 (1905), 840; 2) mond. med.; 3) PZC, 22 jan. 1954.

VAANDRAGER, dr. Frits Gerard

Beroep: huisarts (1945-1973)
Artsexamen: Utrecht, 20 januari 1933
Promotie: Utrecht, 23 februari 1932
Geboren: Domburg, 21 maart 1907
Ouders: Bastiaan (huisarts) en Hendrika Johanna van de Griend
Gehuwd met: Marcel van 't Hoff
Overleden: Domburg, 20 september 1985
Adres: Weststraat 17, Weststraat 7, Weststraat 21
Functies: gemeentegeneesheer.
voorz. Prov. Groene Kruis
voorz. Het Zeeuwse Kruis

Zie Zoutelande.

Na een eerdere vestiging in Zoutelande neemt hij op 1 november 1945 de Domburgse praktijk van zijn vader over. Tot 1952 woont hij in de oorspronkelijke dienstwoning Weststraat 17. Deze woning is enige jaren eerder door zijn vader van de gemeente gekocht waarbij het voormalige koetshuis verbouwd is tot praktijkruimte. In 1952 verhuist hij naar Weststraat 7.

Net als zijn vader voor hem is hij behandelend geneesheer van Zonneveld. Deze nevenfunctie eindigt in 1951 in welk jaar Zonneveld een eigen medicus krijgt.

Sinds 1970 geassisteerd door zijn oudste zoon draagt hij op 1 januari 1973 praktijk en woning aan deze over en verhuist naar Weststraat 21.

Voor zijn medisch-sociale activiteiten met name op het terrein van het 'Kruiswerk' wordt hij in 1974 benoemd tot ridder O-N*1.

Hij overlijdt in Domburg op 78-jarige leeftijd*2.

1) PZC, 30 apr. 1974; 2) PZC, 21 sep. 1985.

VAANDRAGER, Bastiaan

Beroep: huisarts (1973-1993)
Artsexamen: Utrecht, 1967
Geboren: Zoutelande, 14 januari 1940
Ouders: Frits Gerard (huisarts) en Marcel van 't Hoff
Gehuwd met: Josje Recter
Adres: Weststraat 7 (privé en praktijk)
Functies: gemeentearts

In februari 1970 vestigt hij zich in Domburg, de eerste drie jaar als assistent van zijn vader, vanaf 1 januari 1973 zelfstandig. Op 1 juli 1993 draagt hij de praktijk*1 over aan W.J.M. Spekhorst.

Als r.a. blijft hij op zijn oude adres in Domburg wonen van waaruit hij de jaren daarna parttime werkzaam is in de Koudekerkse verpleeginrichting Der Boede.

1) PZC, 11 juni 1993.

SPEKHORST, W.J.M.

Beroep: huisarts (1993 -)

Artsexamen: Nijmegen, 1982

Specialisatie: huisartsgeneeskunde, 1992.

Geboren: Losser, 22 januari 1955

Adres: J.W. Schuurmanstraat 6 (privé en praktijk)

In 1993 vestigt hij zich in Domburg als opvolger in de praktijk van B. Vaandrager.

Grijpskerke

Inleiding

Tot het midden van de twintigste eeuw is Grijpskerke een kleine agrarische gemeenschap met landbouw en veeteelt als bronnen van bestaan. In 1966 wordt het als zelfstandige gemeente opgeheven en met Aagtekerke en Meliskerke samengevoegd tot de gemeente Mariekerke. Sinds 1997 is het met 1258 inwoners (1994) een van de dorpskernen van de nieuwe gemeente Veere.

Zoals alle dorpen beschikt het in de negentiende eeuw over een armhuis dat volgens de toenmalige criteria voor een bevolking van 711 inwoners (1860) 'vrij voldoende en niet overbevolkt' is. Over de medische bezetting in de achttiende eeuw is vrijwel niets bekend. Van 1795 tot 1871 is er doorlopend een heelmeeester gevestigd. In de twintigste eeuw valt het overwegend onder de praktijk van Oostkapelle.

Geneeskundigen Grijpskerke

Naam, kwalificatie en jaar van vestiging

Beerta, S.R.	hm.	1795
Boudewijnse, J.C.	hm.	1843
Couperus, P.H.	ch.	1754
Hector, J.	hm.	1861
Jansen, W.J.	hm.	1853
Man, F.H. de	hm.	1852
Visser, J. de	hm.	1854

Levensberichten

COUPERUS, Petrus Hendricus

Beroep: chirurgijn (1754-1755)
Gehuwd met: Margaretha Anderson

Zie Nieuw- en Sint Joosland.

Komend uit Nieuwland vestigt hij zich in 1754 in Grijpskerke, een jaar later keert hij naar Nieuwland terug.

BEERTA, Sebe Roelof

Beroep: heel- en vroedmeester (1795-1845)
Examens: Middelburg: pl.hm. 6 juni 1795; vrm. 6 juni 1795
Geboren: Sappemeer, 17 november 1768
Ouders: Roelof en Catharina Janse
Gehuwd met: Johanna Maria Schuman
Overleden: Grijpskerke, 15 december 1852
Functies: gemeentegeneesheer

In 1801 wordt hij op grond van verkregen rechten door de Geneeskundige Commissie als heel- en vroedmeester toegelaten. Hetzelfde geldt zijn broer, die in hetzelfde huis een apotheek houdt.

Hij oefent zijn beroep voorbeeldig uit. Bij de jaarlijkse visitaties is alles altijd keurig in orde, de Geneeskundige Commissie heeft nooit aanmerkingen op zijn medisch handelen en nooit zijn er, door overheid, patiënten noch collega's klachten tegen hem ingebracht. Het is dan ook begrijpelijk dat de burgemeester van Grijpskerke hem bij het beëindigen van de praktijk bij de Minister van Binnenlandse Zaken voordraagt tot toekenning van een onderscheiding `omdat hij ruim 50 jaar met de meeste zorg, ijver en voorbeeldig gedrag heeft gewerkt, de armen steeds gratis heeft geholpen en ze vaak zelf in hunne nooddrufte behoeften heeft voorzien'\*1. De Geneeskundige Commissie, om advies gevraagd schrijft aan de Gouverneur van Zeeland `dat de handelingen van den heer Beerta wel minder belooning zoude vinden in eenig uiterlijk eereteken, dan in het getuigenis van, naar zijn vermogen, wel gedaan en het zijne toegebracht te hebben tot het lenigen der rampen zijner natuurgenootten'*2. In 1851 vraagt hij opnieuw erkenning van zijn patent (een vorm van belasting op de uitoefening van een ambachtelijk beroep) aan. Hij doet nog steeds wat praktijk, wat grotendeels bestaat uit het verlenen van gratis hulp aan minvermogenenden*3. Een jaar later overlijdt hij, 84 jaar oud, de praktijk wordt door J.C. Boudewijnse voortgezet.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 143; 2) ibid., inv.nr. 72; 3) ibid., inv.nr. 78.

BOUDEWIJNSE, Johannes Cornelis

Beroep: heel- en vroedmeester (1843-1852)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg: pl.hm. 10 oktober 1843; vrm. 19 oktober 1843
Geboren: Middelburg, 20 april 1817
Ouders: Cornelis (winkelier) en Hendrina Wilhelmina Catharina Jacobse
Gehuwd met: ongehuwd?
Overleden: Grijpskerke, 14 februari 1852
Functies: gemeentegeneeskundige

Na een opleiding tot apotheker wordt hij provisor in de apotheek van de wed. Oversluijs in Goes. Na korte tijd keert hij naar de Geneeskundige School terug voor het afleggen van zijn medische examens. Hij vestigt zich in Grijpskerke waar hij tot 1851 de praktijk deelt met de inmiddels bejaarde Beerta. De ziektegeschiedenissen die hij als pas gevestigd heelmeester verplicht naar de Geneeskundige Commissie opstuurt zijn van een zo goede kwaliteit dat hij al na twee jaar van deze verplichting wordt ontslagen*1.

Op 34-jarige leeftijd overlijdt hij aan longtuberculose.

L.: De Man I, 109; De Man II, 43.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr 72.

MAN, Frederik Hendrik de

Beroep: heel- en vroedmeester (1852-1853)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 8 januari 1851; vrm.: Middelburg, 28 februari 1851
Geboren: Middelburg, 16 augustus 1828
Ouders: Jan (heelmeester) en Maria Elisabeth Tauscher
Gehuwd met: ongehuwd
Overleden: Port Louis (Mauritius), 16 juli 1855
Functies: gemeentegeneeskundige

Deze jongere broer van dr. J.C. de Man neemt na het overlijden van Boudewijnse diens praktijk over. Omdat het leven in het stille Grijskerke hem niet bevalt, vertrekt hij een jaar later met een Middelburgs zeilschip naar Indië. Op de terugtocht van de tweede reis wordt een deel der bemanning ziek, enkelen overlijden, zelf wordt hij met zware hoofdpijnen opgenomen in het hospitaal van Port-Louis, op het Engelse eiland Mauritius. Omdat hij de voorgestelde geneesmiddelen weigert, zien de Engelse artsen niet meer naar hem om. `Drie weken na het ontvangen van de doodstijding sterft zijne moeder van aandoening en een half jaar later zijn vader'*1.

1) De Man, 154.

JANSEN, Willem Johan

Beroep: heel- en vroedmeester (1853-1854)
Opleiding: privé-opleiding
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 15 augustus 1851; vrm.: Middelburg, 19 augustus 1851
Geboren: Middelburg, 9 april 1827
Ouders: Joost (kruidenier) en Maria Margaretha Westveer
Gehuwd met: Toontje de Bruijne (o); Hendrika Kap
Overleden: Middelburg, 19 mei 1895

Zie Middelburg.

Na een kort verblijf aan de Geneeskundige School, wordt hij via privé-onderwijs verder opgeleid tot heelkundige. Na zijn examens vestigt hij zich eerst in Middelburg, vervolgens in 1853 in Grijskerke vanwaar hij binnen een jaar weer naar Middelburg terugkeert.

L.: De Man, 162.

VISSER, Jacobus de

Beroep: heel- en vroedmeester (1854-1861)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st.pl.hm.: Middelburg, 14 augustus 1854; vrm.: Middelburg 15 augustus
1854
Geboren: Nieuw- en St. Joosland, 29 mei 1823
Gehuwd met: in Grijskerke ongehuwd
Functies: gemeentegeneesheer

Na zijn opleiding aan de Middelburgse school vestigt hij zich in 1854, als opvolger van Jansen, in Grijskerke. In 1861 vertrekt hij naar Stavenisse waar hij een grote praktijk overneemt. Hij wordt benoemd tot lid van de Geneeskundige Raad van Zeeland en meldt zich aan als lid van de afdeling Zeeland van de NMG. In verband met zijn gezondheid legt hij in 1894 de praktijk neer en verhuist als rustend arts naar Leiden.

L.: De Man, 172.

HECTOR, Jacobus

Beroep: heel- en vroedmeester (1861-1871)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st.hm.: Middelburg, 22 februari 1860; vrm.: Middelburg 22 februari 1860;
pl.hm.: Middelburg, 19 november 1860
Geboren: Vlissingen, 29 juli 1836
Ouders: Johannes Gideon (commies bij de KM) en Catharina Pieterella Jacoba Zip
Gehuwd met: Johanna Pieterella Poley (o.); Froukje Louisse Feis
Overleden: Serooskerke, 26 april 1907
Functies: gemeentegeneeskundige

Zie Vlissingen en Serooskerke.

Na zijn examens vestigt hij zich, op zoek naar een praktijk, pro forma in Vlissingen. Hij solliciteert naar het vacant gekomen Grijskerke, waar hij in augustus 1861, gezien de gunstige inlichtingen, als gemeentegenees-, heel- en verloskundige wordt benoemd tegen een wedde van f.40,- per jaar*1.

In 1865 wordt zijn verzoek zijn traktement te verhogen afgewezen*2. Na een nieuw verzoek wordt het salaris, met ingang van 1 januari 1868, alsnog tot f.100 verhoogd. Nog geen maand nadat deze verhoging is ingegaan vraagt hij opnieuw het salaris te verdubbelen. De raad spreekt hierover haar bevreemding uit en wijst het verzoek met vijf tegen een stem af*3. Na in 1870 nog twee keer tevergeefs om salarisverhoging te hebben gevraagd, vertrekt hij in 1871 naar Serooskerke. Zijn verzoek om belast te mogen blijven met de behandeling van de burgerlijke armen wordt met algemene stemmen afgewezen*4.

L.: De Man, 193.

1) ZA, GA Gkk. not. raad, 1861; 2) ibid., 1865; 3) ibid., 1869; 4) ibid. 1871.

Koudekerke

Inleiding

Tot het midden van de twintigste eeuw is Koudekerke een zuiver agrarische plattelandsgemeente met 1389 (1854) inwoners.

In 1941 wordt de aan Middelburg grenzende wijk 't Zand door Middelburg geannexeerd. Bij de gemeentelijke herindeling van 1966 gaan grote stukken grondgebied naar Middelburg en Vlissingen, het resterende deel wordt met de voormalige gemeenten Biggekerke en Zoutelande samengevoegd tot de gemeente Valkenisse.

De laatste decennia is het karakter van Koudekerke, dat sinds de laatste herindeling (1997) met 3724 inwoners (1982) een woonkern is geworden van de nieuwe gemeente Veere, ingrijpend veranderd. De duinvoet en het strand zijn recreatiegebieden geworden, de dorpskern heeft steeds meer kenmerken gekregen van verstedelijkt platteland.

Op enkele uitzonderingen na is de Koudekerkse huisartspraktijk, die van 1890 tot 1960 uitgeoefend werd in een gemeentelijke dienstwoning (Brouwerijstraat 3/5), een apotheekhoudende éénmanspraktijk geweest. Met de praktijken van Domburg, Westkapelle en Zoutelande vormt het de huisartsengroep (HAGRO) West-Walcheren.

In de negentiende eeuw is het diaconaal armhuis, bestaande uit een verzameling losstaande huisjes, de enige sociale voorziening.

Na de Tweede Wereldoorlog wordt de huisvesting van de Walcherse bejaarden, die geleidelijk van hun gedwongen evacuatie naar hun door oorlogsschade en inundatie zwaar beschadigde dorpen terugkeren, een nijpend probleem. Om hierin te voorzien wordt in 1950 de op Koudekerks grondgebied liggende buitenplaats Der Boede ingericht als een verzorgingshuis voor bejaarden. In korte tijd groeit het uit tot een, door de voormalige Stichting Verpleeg- en Rusthuizen Zeeland (SVRZ) beheerde, moderne verpleeginrichting en daarmee tot een belangrijke medisch-sociale voorziening voor heel Walcheren.

Sinds 1 januari 1999 beheert de tegenwoordige Stichting voor Regionale Zorgverlening (SVRZ) de verpleeghuizen De Poort en De Vliedberg (vóór 1 januari 1999 Der Boede) en het Middelburgse verpleeghuis 't Gasthuis. De aan de SVRZ verbonden verpleeghuisartsen zijn, voorzover ze niet eerder op Walcheren gevestigd waren, onder Koudekerke opgenomen.

Geneeskundigen

Koudekerke

Naam, kwalificatie en jaar van vestiging

Bart, F.	ch.	1733
Bertel, G.J.	hm.	1870
Bomers, G.	ch.	1777
Cornelissen, J.	hm.	1807
Cornelissen, W.	ch.	1777
Drijber, S.B.	ha.	1919
Fuch, J.F.	ch.	1785

Harst, J.J. van der	ha.	1891
Herman, J.L.	ch.	1785
Heijstek, A.	hm.	1838
Huijvers, W.	ch.	1775
Jongh, C. de	hm.	1806
Kooten, J.A. van	ha.	1937
Loovers, C.	ch.	1774
Louw, W.	ch.	1709
Noorlander, P.K.	ha.	1975
Reuse, L.F.	hm.	1847
Reuse, L.P.	hm.	1823
Roth, A.R.	hm.	1815
Rupertus m.d., J.T.	md.	1764
Schaik, P. van	ch.	1700
Schedet, J.F.	ch.	1771
Simonides, H.	ha.	1938
Simons, J.C.B.	ha.	1923
Sloos, L.	ha.	1946
Weber, F.W.J.	ch.	1796
Weduwen, H.J. der	ha.	1936
Westfaal Quadekker, F.M.	hm.	1847

Artsen werkzaam in 'Der Boede'

Beukers, E.K.M.	sp.	1996
Bil, M.J.A.	va.	1974
Boelen, K.W.J.	va.	1962
Boeijen, B.H. van	va.	1965
Boomer-Tilanus, mw. E.A.M.	va.	1968
Buytendijk, F.J.J.	va.	1999
Dierkx, R.I.J.	va.	1999
Driest-Dijkgraaf, mw. C.T. van den	va.	1998
Engelen, mw. M.R.J.	va.	1984
Graaff, mw. E.A. de	va.	1978
Hage, J.C.	va.	1965
Kampman, P.M.	va.	1980
Lichtenbelt, mw. M.F.	va.	1989
Markx, J.C.M.	va.	1994
Nanninga, K.J.	va.	1960
Nieuwenhuize, Ph.	va.	1984
Pagee, mw. A.H. van	va.	1987
Pelt, J.L.R.H. van	va.	1995
Rijst, J.E. van der	va.	1983
Sloos, L.	va.	1975
Snick, mw. G.M.T.	va.	1998
Tangelder, C.B.M.	va.	1982
Vaandrager, B.	va.	1945
Visser, W. de	va.	1980
Wijngaard, mw. E.	va.	1995

Levensberichten

SCHAIK, Pieter van

Beroep: chirurgijn (1700-17?)

Op 14 december 1700 wordt hij als chirurgijn in Koudekerke aangesteld*1. Verdere gegevens ontbreken.

1) GA Vli., inv.nr. 5206.

LOUW, Willem

Beroep: chirurgijn (1709-17?).

In april 1709 verzoekt hij `omme alleen op 't Zand als chirurgijn te mogen weezen*1. Het verzoek wordt commissoriaal gemaakt, de uitslag is niet bekend. Nadere gegevens ontbreken.

1) GA Vli., inv.nr. 5041.

BART, Francois

Beroep: chirurgijn (1733-?)

In november 1733 krijgt hij toestemming zich als chirurgijn op 't Zand te vestigen*1. In 1736 stuurt hij een rekest naar het Vlissingen stadsbestuur om 'maintien' als chirurgijn op 't Zand en Koudekerke en om toestemming als halve gildebroeder in het chirurgijns-gilde (van Vlissingen) te mogen komen.

1) GA Vli., inv.nr. 5159.

RUPERTUS m.d., Jacobus Thomas

Beroep: medisch doctor (1764-?)

Personeel: 1 dienstbode*1

Vervoer: 1 rijpaard

Zie Middelburg en Vlissingen.

Hij is een universitair opgeleid medicus waarvan zich slechts enkelen op het 18e-eeuwse (Walcherse) platteland hebben gevestigd. Waar, wanneer en waarop hij gepromoveerd is, is niet bekend. Na een eerdere vestiging in Middelburg verhuist hij naar Vlissingen waar hij in december 1763 wegens vertrek naar Koudekerke als eerste stadsdoctor wordt ontslagen.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nr. 48911.

SCHEDET, Jan Francois

Beroep: chirurgijn (1771-1784)
Inkomen FG: nul tot f.100*1

In november 1771 wordt hij als chirurgijn in Koudekerke toegelaten*2.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 34161-34291; 2) GA Vli., inv.nr. 5311.

LOOVERS, Cornelis

Beroep: chirurgijn (1774-17?).

Op 3 december 1774 wordt hij als chirurgijn in Koudekerke toegelaten*1. Verdere gegevens ontbreken.

1) GA Vli., inv.nr. 5440.

HUIJVERS, Willem

Beroep: chirurgijn en vroedmeester (1775-1806)
Opleiding: Vlissingse chirurgijngilde
Gehuwd met: Tannetje Kasse
Overleden: Koudekerke, 1805
Adres: 't Zand
Inkomen FG: f.100 tot f.200*1

Na door het Vlissingse Collegium Medicum te zijn geëxamineerd wordt hij in mei 1775 als chirurgijn op 't Zand toegelaten*2.

Voor het te laat betalen van de inkomstenbelasting (familiegeld) wordt zijn aanslag in 1796 en 1797 met 5% verhoogd*1.

Bij de jaarlijkse visitatie door de Geneeskundige Commissie vertoont zijn apotheek in 1805 de tekenen van `nochalance en slofheid*3.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 34421-34491; 2) GA Vli., inv.nr. 5331, 5440; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 12.

CORNELISSEN, Willem

Beroep: chirurgijn en vroedmeester (1777-1808)
Geboren: ca. 1757
Gehuwd met: Lena Jacoba Willeboordse
Overleden: Koudekerke, 27 juli 1812
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1

Personeel: 1 dienstbode*2
Vervoer: phaëton met 1 paard*3

Zie Vlissingen.

In april 1777 krijgt hij van de Vlissingse overheid toestemming zich als chirurgijn in Koudekerke te vestigen*4.

In september 1782 vraagt hij toestemming zich, zonder nader examen, als chirurgijn, stadsoperateur en vroedmeester in Vlissingen te vestigen. Na ingewonnen advies bij het Vlissingse chirurgijngilde en het Collegium Medicum wordt dit toegestaan. Vier jaar later wordt hij als stadsvroedmeester van Vlissingen ontslagen en als vroedmeester en chirurgijn opnieuw in Koudekerke toegelaten*5.

Wegens te laat betalen wordt zijn belastingaanslag (familiegeld) in 1790, '91, '92 en '96 met 5% verhoogd*6.

In april 1803, geroepen bij een patiënt met een gebroken been, weigert hij te komen. Hij volstaat met het advies hem naar zijn woonplaats te vervoeren en daar een heelmeeester te raadplegen. Omdat zijn 'excuus' bezig te zijn met een bevalling op fantasie berust, wordt hij door de Geneeskundige Commissie ernstig onderhouden*7.

In 1807 heeft de visitatiecommissie aanmerkingen over zijn slordige apotheek*8. Bij een volgende visitatie, in september 1808, heeft hij de praktijk aan zijn zoon Jacob overgedragen*9.

Als r.a. blijft hij in Koudekerke wonen waar hij vier jaar later, op 60-jarige leeftijd, overlijdt.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 34281-34491; 2) *ibid.*, inv.nr. 49151; 3) *ibid.*, inv.nr. 49111; 4) GA Vli, inv.nr. 5311; 5) GA Vli., inv.nr. 5159; 6) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 34281-34491; 7) ZA, Arch. Geneesk. Staatst., inv.nr. 2; 8) *ibid.*, inv.nr. 13; 9) *ibid.*, inv.nr. 15.

BOMERS, G.

Beroep: chirurgijn (1777-17?).

Op 26 april 1777 wordt hij op eigen verzoek als chirurgijn in Koudekerke toegelaten*1. Verdere gegevens ontbreken.

1) GA Vli., inv.nr. 5311.

HERMAN, J.L.

Beroep: chirurgijn (1785-17?)

Stuurt In januari 1785 stuurt hij een rekest naar de Vlissingse overheid met de vraag 'om onder Koudekerke de chirurgie te mogen exerceeren'*1. Het antwoord is niet bekend. Verdere gegevens ontbreken.

1) GA Vli., inv.nr. 4861.

FUCH, Johan Franciscus

Beroep: chirurgijn (1785-17?)

Op 9 april 1785 wordt hij op zijn verzoek toegelaten als chirurgijn aan de Vlissingse Boom. Geen verdere gegevens bekend.

WEBER, Feelinks Willem John

Beroep: chirurgijn (1796-1805)
Overleden: Middelburg, 6 april 1810?

In 1796 geeft de 'regering' van Koudekerke een verklaring af waarin staat dat hij als chirurgijn in Koudekerke mag praktiseren*1. Op grond van verkregen rechten wordt deze aanstellingsakte door de Geneeskundige Commissie in oktober 1804 bekrachtigd*2. Eind 1805 vertrekt hij naar Middelburg.

Mocht bovenstaande naam een verbastering zijn van Willem Frederik Weber dan is hij op 6 april 1810 in Middelburg overleden. Verdere gegevens ontbreken.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 2; ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 12.

CORNELISSEN, Jacob

Beroep: heel- en vroedmeester (1807-18?)
Opleiding: praktijkopleiding (bij zijn vader)
Examens: Middelburg; vrm. 1 maart 1804; pl.hm. april 1805
Geboren: Koudekerke, 2 maart 1781
Ouders: Willem (heelmeester) en Leuna Jacoba Willeboordse
Gehuwd met: Joanna Kuipers

Zie Biggekerke.

In 1802 doet hij, samen met zijn vader, praktijk in Koudekerke. Gevraagd naar zijn papieren stuurt hij een verklaring op, ondertekend door tevreden dorpsgenoten, waarin staat dat hij `zijn kunde reeds lang en nog dagelijks onder ons tot goed succes exerceerd'*1. De in 1801 nieuw ingestelde Geneeskundige Commissie neemt hier geen genoegen mee en verbiedt hem de uitoefening van de praktijk.

Na afgelegde examens vestigt hij zich in Biggekerke, waarvandaan hij in 1807 naar zijn geboortedorp terugkeert.

Op onbekende datum vertrekt hij naar (ter) Nisse, zijn vrouw naar Middelburg*2.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 5; 2) ZA, DTBL 498.1, 41.

JONGH, Coenraad de

Beroep: chirurgijn (1806-1809)
Opleiding: praktijkopleiding
Examen: pl.hm.: Utrecht, 1799
Geboren: Vlissingen, april 1759
Ouders: Salomon en Catharina de Bree
Gehuwd met: Anna Pieternella Donkers
Overleden: Biggekerke, 28 april 1829

Zie Arnemuiden, Nieuwland en Vlissingen.

In verband met een eventuele vestiging in Middelburg legt hij eind 1805 het examen voor stadsheermeester af. Bij een eerste poging begaat hij bij het aanleggen van een verband 'vele zeer aanmerkelijke misslagen'. Omdat bij een tweede poging het verband niet minder 'defectueus' is wordt hij met een jaar afgewezen. Wegens zijn behoeftige omstandigheden wordt het examengeld gerestitueerd*1.

In 1806 vestigt hij zich op 't Zand (gemeente Koudekerke), waar het gemeentebestuur hem op 2 augustus 1806 als chirurgijn admiteert. In februari 1808, hij bevindt zich dan 'aan den Vlissingsche slagboom', krijgt hij van de Geneeskundige Commissie een acte als 'chirurgijn onder de jurisdictie van Koudekerke'*2. Bij de jaarlijkse visitatie in september 1808 is het met zijn apotheek 'ellendig' gesteld, daarbij zou hij weinig te doen hebben*3.

Tijdens de Engelse bezetting van Walcheren (tweede helft 1809) werkt hij als aide-pharmacien in een Engels hospitaal*4, een jaar later vestigt hij zich in Nieuwland.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 14; 2) ibid., inv.nr. 15; 3) ibid., inv.nr. 15. 4) ibid., brievenboek.

ROTH, Abraham Rudolph

Beroep: heelmeeester (1815-1821)
Examen: pl.hm: Haarlem, 10 oktober 1810
Geboren: Middelburg, 20 november 1784
Ouders: Rudolph en Maria Suzanna Chateau
Gehuwd met: Neeltje Diederika Hoogvlied; Sara de Klerck
Adres: A 15, A 35, A 41

Zie Vlissingen.

Komend van Vlissingen vestigt hij zich in 1815 met toestemming van de Geneeskundige Commissie als heelmeeester in Koudekerke*1. Hoewel daartoe onbevoegd, oefent hij ook de verloskunde uit. Na zich bij herhaling aan het verloskundig examen te hebben onttrokken wordt de uitoefening van de verloskunde hem in 1817 expliciet verboden*2. In hetzelfde jaar is er bij de visitatie, zowel op de apotheek als op het instrumentarium van alles aan te merken. Hiervoor in mei 1818 ter verantwoording geroepen belooft hij beterschap*3.

Bij de visitatie in 1819 is hij niet thuis, zijn de instrumenten niet 'schouwbaar voorhanden' en is zijn toelatingsbrief afwezig. Zijn woonhuis bestaat uit een éénkamerwoning en een losstaand schuurtje, de apotheek is op zolder ondergebracht*4. Een jaar later wordt hij 'ernstig onderhouden en gereprimendeerd over de slegte en geheel berooiden toestand zijner apotheek en instrumenten'. Hij beroept zich op zijn armoede en zegt dat hij door het

gemeentebestuur ondersteund zal worden*5. Op advies van de Geneeskundige Commissie wordt hij bij besluit van 19 oktober 1821 door het College van Gedeputeerde Staten geschorst*6. Zijn rekest aan de Gouverneur van Zeeland de schorsing op te heffen wordt in april 1822 afgewezen*7.

Om enig inkomen te hebben, oefent hij zo nu en dan clandestien wat praktijk uit. In 1828 verzoekt hij opnieuw de schorsing op te heffen en hem toe te laten tot het examen voor scheepsheelmeester. De Commissie adviseert dit keer gunstig; er is een grote behoefte aan scheepsheelmeesters en bovendien wordt de gemeente Koudekerke, die het gezin ondersteunt, van een zware financiële last bevrijd*8. Na twee reizen naar de Oost maakt de Belgische opstand - hij vaart voor een Antwerpse reder - een eind aan deze gunstige regeling. In 1832 draagt het diaconaal armbestuur, dat het gezin inmiddels weer geheel in onderstand heeft, de familie voor opname in een der koloniën van weldadigheid. Gemeente en provincie gaan akkoord, maar de 'Gouverneur des Konings' heeft bezwaren zodat het gezin voorlopig in Koudekerke blijft. Het maximum dat de diaconie aan het gezin Roth mag uitkeren wordt vastgesteld op f.156,- per jaar*9.

Bij zijn sollicitatie naar de post van geneesheer bij de koloniën van weldadigheid antwoordt de Geneeskundige Commissie, die om inlichtingen is gevraagd, niet in staat te zijn deze te geven*10.

Zijn verdere lotgevallen konden niet worden achterhaald.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 44; 2) ibid., inv.nr. 45; 3) ibid., inv.nr. 45; 4) ibid., inv.nr. 46; 5) ibid., inv.nr., 47; 6) ibid., inv.nr. 48; 7) ibid., inv.nr. 49; 8) ibid., inv.nr. 55; 9) ZA, GA Kkk., not. raad d.d. 4 3 1833; 10) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 59, 130.

REUSE, Leendert Pieter

Beroep: heel- en vroedmeester (1823-1847)
Opleiding: praktijk
Examens: pl.hm.: Middelburg, 26 juni 1817; vrm.: Middelburg, 10 december 1818;
st.hm.: Middelburg, 3 april 1828
Geboren: Bath, 9 mei 1796
Ouders: Cornelis Zacharias en Geertruida Foma
Gehuwd met: Wilhelmina Frederica Jager; Neeltje Maria Arents
Overleden: Koudekerke, 22 mei 1847
Adres: A 46
Functie gemeentegeneeskundige

Zie Vlissingen.

Komend uit Vlissingen vestigt hij zich in 1823 in Koudekerke. Als plaatselijk geneesheer krijgt hij een traktement van f.100,- per jaar waarvoor hij de armen gratis moet behandelen. De kosten van de geleverde medicamenten mogen, voorzover ze de 30 gulden te boven gaan, apart worden gedeclareerd*1.

In mei 1826 krijgt hij voor het verrichten van een maximaal aantal gratis koepokineningen de gouden vaccinatiemedaille, die hem in de vergadering van de raad wordt uitgereikt. In 1828 verbiedt het gemeentebestuur hem een operatie uit te voeren. Volgens de gemeente zou deze ingreep de bevoegdheid van een plattelandsheelmeester te boven gaan. De kennelijk geïrriteerde Geneeskundige Commissie schrijft het gemeentebestuur dat Reuse in conformiteit met zijn instructies heeft gehandeld en dat het gemeentebestuur geenszins de

bevoegdheid heeft deze geneeskunstoefenaar in den volvoering dier operatie tegen te gaan*2.

In 1829 probeert hij, gelijktijdig met zijn Souburgse collega F.J. Haman, een ziekenfondsje op te richten.

Omdat dit in strijd zou zijn met de geneeskundige wetten moet hij zijn plannen voor een waarborgfonds, waarvan het reglement al gedrukt is, intrekken*3.

In het cholerajaar 1831 geeft hij een werkje uit getiteld: 'Een woord over de behandeling der choleralijders.' Na confrontatie met de Geneeskundige Commissie wordt de uitgave gestaakt*4. Het door hem gepropageerde alcoholische mengsel is, onder de naam 'Reuse bitter', tot ver in de twintigste eeuw op Walcheren populair gebleven*5.

Hij is bepaald niet kinderachtig in het schrijven van rekeningen. Een vordering op het diaconaal Armbestuur van f.321,85 wordt in 1836 met f.81,- verminderd*6. In 1839 verlaagt de Geneeskundige Commissie een rekening aan een Ritthemse landbouwer groot f.306,50 - evenals het vorige, een voor die tijd exorbitant hoog bedrag - tot f.182,50*7.

Na zijn dood (1847) wordt de praktijk door zijn zoon voortgezet.

L.: De Man, 21.

1) ZA, GA Kkk., not. raad, okt. 1831; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 55, 126; 3) ibid., inv.nr. 56, 127; 4) ibid., inv.nr. 59; 5) mond. med. W.P. Roose; 6) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz. inv.nr. 63; 7) ibid., inv.nr. 66.

HEIJSTEK, Adriaan

Beroep: heel- en vroedmeester (1838-1846)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg: pl.hm. 8 oktober 1838; vrm. 16 oktober 1838
Geboren: Middelburg, 26 december 1809
Ouders: Jacobus Willem en Wilhelmina de Wagemaker
Gehuwd met: Elisabeth Cornelia Pouwels
Overleden: Koudekerke, 2 januari 1846
Adres: C 21 ('t Zand)

Na een opleiding bij de Koudekerkse heelmeester L.J. Reuse en (met moeite) slagen voor zijn examens, vestigt hij zich in wijk C ('t Zand), aan het begin van de (Oude) Vlissingseweg.

Het in 1838 door de gemeente Koudekerke afgegeven bewijs van goed gedrag noemt hem een stil en vreedzaam inwoner*1. Door zijn huwelijk met een negentien jaar oudere, alcoholische vrouw, raakt hij aan de drank. Na een klacht van het gemeentebestuur van Oost-Souburg volgt een berisping*2. Een jaar later opnieuw door de Geneeskundige Commissie ontboden, belooft hij zich volledig te onthouden*3. Omdat alle vermaningen en waarschuwingen niets opleveren wordt hij, bij besluit van 29 augustus 1845, door het college van Gedeputeerde Staten voor de duur van een jaar geschorst*4. Hij overlijdt vier maanden later.

In 1847 hoort de Geneeskundige Commissie bij geruchte dat zijn inmiddels hertrouwde weduwe mensen bedreigt met het toedienen van medicamenten uit de vergifkast van haar overleden man. Het gemeentebestuur van Koudekerke krijgt het verzoek deze vergifkas weg te laten halen*5.

L.: De Man, 114.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 65; 2) *ibid.*, inv.nr. 69; 3) *ibid.*, inv.nr. 70; 4) *ibid.*, inv.nr. 72; 5) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 74.

WESTFAAL QUADEKKER, Frederik Marinus

Beroep: heel- en vroedmeester (1847-1848)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: pl.hm.: Middelburg, 12 oktober 1843; vrm.: Middelburg, 24 oktober 1843
Geboren: Middelburg, 8 juni 1821
Ouders: Cornelis Quadekker (commissionair) en Maria Petronella Westfaal
Gehuwd met: Adriana Jacoba van Vessum
Overleden: Arnemuiden, 26 januari 1908

Zie Aagtekerke en Arnemuiden.

Na een mislukte vestiging in Aagtekerke keert hij in september 1845 naar Middelburg terug waar hij een maand later het examen van scheepsheelmeester aflegt. Na (waarschijnlijk) een scheepsreis gemaakt te hebben vestigt hij zich in maart 1847 in Koudekerke. De concurrentie met de kundige Reuse jr., die in juni 1847 de praktijk van zijn vader heeft overgenomen kan hij niet aan, een jaar later is hij uit Koudekerke vertrokken.

REUSE, Lodewijk Ferdinand

Beroep: heel- en vroedmeester (1847-1870)
Opleiding: praktijkopleiding
Examens: pl.hm.: Middelburg, 4 april 1845; vrm.: Middelburg, 22 juli 1846
Geboren: Vlissingen, 27 januari 1822
Ouders: Leendert Pieter (heelmeester) en Wilhelmina Frederica Jager
Gehuwd met: Louissa Maria Loeff
Overleden: Koudekerke, 25 juni 1870
Functie: gemeentegeneeskundige

Hij is geen leerling geweest van de Middelburgse Geneeskundige School maar (waarschijnlijk) door zijn vader opgeleid. De twaalf verplichte bevallingen die nodig zijn om het vroedmeesterexamen te kunnen afleggen heeft hij onder diens leiding gedaan.

Na zijn vaders overlijden vestigt hij zich in Koudekerke waar hij bij besluit van 21 juni 1847 tot plaatselijk geneeskundige wordt benoemd. Het salaris is f.100,- per jaar, evenveel als de huur van de dienstwoning*1.

Na eerst samengewoond te hebben met zijn stiefmoeder, broer en zuster trouwt hij in 1853 met de dochter van de overleden Koudekerkse notaris P. Loeff.

Problemen met de Geneeskundige Commissie zijn er nauwelijks geweest. Als in 1848 een kraamvrouw, bij wie hij de vastzittende nageboorte met de hand heeft moeten verwijderen, overlijdt is er geen kritiek*2.

Zijn aanvankelijke gewoonte om bij moeilijke gevallen de inwendige praktijk betreffend de hoofdstedelijke stadsheelmeester Van Lissa in consult te roepen levert hem een vermaning

op. In plaats van een daartoe niet bevoegd heelmeester moet hij voortaan een van de Middelburgse doctoren raadplegen*3.

Na een gelukkige praktijk*4 overlijdt hij op 48-jarige leeftijd aan een aandoening van de slokdarm.

1) ZA, GA Kkk. not. raad, 1847; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 75; 3) ibid., inv.nr. 75; 4) De Man, 157.

BERTEL, George Johan

Beroep: heel- en vroedmeester (1870-1890)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: pl.hm.: Middelburg, 16 november 1857; vrm.: Middelburg, 13 november 1861
Geboren: Westkapelle, 7 mei 1835
Ouders: Pieter Johan (heelmeester) en Johanna van Hoeve
Gehuwd met: Maria Piaternella Hage
Overleden: Koudekerke, 30 oktober 1890
Adres: A 87, B 62 a
Functie: gemeentegeneeskundige

Zie Westkapelle.

In 1870 komt hij als opvolger van L.F. Reuze van Westkapelle naar Koudekerke waar hij bij besluit van 25 juli 1870 benoemd is tot plaatselijk geneeskundige. Salaris levert de functie niet op, alleen vrij wonen. Als tegenprestatie moet hij de armen gratis behandelen, de door hem geleverde medicijnen worden vergoed*1.

Door een ernstig verkeersongeval blijvend kortademig geworden maakt een toenemende sufheid hem op het eind van zijn leven volledig arbeidsongeschikt. De laatste vijf maanden wordt hij behandeld door de Middelburgse geneesheer dr. J.C. de Man die de Koudekerkse armenpraktijk voor hem waarneemt. In oktober 1890 verzoekt De Man namens de familie om Bertel per 1 januari 1891 eervol te ontslaan. Als de brief in de raad*2 ter sprake komt is Bertel inmiddels overleden.

L.: De Man, 185

1) ZA, GA Kkk. not. raad, 1870; 2) ZA, GA Kkk. not. raad, 1890.

HARST, Jan Jacobus van der

Beroep: huisarts (1891-1936)
Artsexamen: Utrecht, 1890
Geboren: Middelburg, 6 oktober 1867
Ouders: Jan Jacobus (koopman) en Wilhelmina Piaternella Dikkenberg
Gehuwd met: Jacoba Cornelia Hollestelle
Overleden: Koudekerke, 10 november 1949
Adres: A 51 (Brouwerijstr. 3/5), A 58 (Brouwerijstr. 21)
Functies: gemeentearts

Na het overlijden van Bertel besluit het gemeentebestuur om het salaris van de gemeentegeneesheer tot f.500,- te verhogen, voor f.11.800,- een nieuwe ambtswoning annex koetshuis te bouwen en een nieuwe instructie voor de gemeentearts op te stellen*1. Met ingang van 1 januari 1891 wordt de 24-jarige arts J.J. van der Harst tot gemeentegeneesheer van Koudekerke benoemd.

Binnen korte tijd krijgt hij een zeer grote praktijk die zich over heel Zuid-West Walcheren uitstrekt. Hij neemt een vroedvrouw in dienst die alle normale bevallingen doet en hem assisteert in de apotheek. Bij goed weer doet hij de praktijk per fiets in combinatie met de (nieuwaaangelegde) stoomtram, bij slecht weer per rijtuig. In 1919 associeert hij zich met S.B. Drijber. Met ingang van 1 juni 1923 wordt hij op eigen verzoek op de meest eervolle wijze als gemeentegeneesheer ontslagen. Hij verlaat de dienstwoning die door Drijber wordt betrokken en verhuist naar de honderd meter verder gelegen villa van zijn schoonmoeder (later hotel Walcheren).

Na 45 jaar huisarts te zijn geweest gaat hij op 1 januari 1936 in ruste. De grote praktijk wordt gesplitst, het perifere deel (Zoutelande, Meliskerke en Biggekerke) wordt overgedaan aan de zoon van zijn Domburgse vriend en collega Vaandrager, het centrale deel wordt door Drijber voortgezet.

Van der Harst, zelf onkerkelijk en soms ruw in zijn woordgebruik, is bij zijn overwegend streng orthodoxe patiënten bijzonder gezien. Zijn typische gewoonten - hij zit nooit op een stoel maar uitsluitend op de hoek van de keukentafel en weet als verstokt snoeper in elk huis het trommeltje met 'spekjes' (babbelaars) te vinden - worden volkomen aanvaard. Omdat hij uitsluitend in het Walchers dialect met hen praat heeft hij ook met zijn meest eenvoudige patiënten een zeer vertrouwde verhouding*2.

Naast zijn grote plattelandspraktijk is hij een bekende 'open-benendokter'. Uit Zeeland, West-Brabant en België komen patiënten met ulcera crurae hem raadplegen. In de Walcherse artsenwereld is hij, hoewel hij vrijwel nooit een voordracht houdt, een van de hoofdfiguren. Bij zijn 40-jarig ambtsjubileum biedt de afdeling hem in het Vlissingse Brittanica een feestdiner aan. Zijn zeer lieve vrouw is door haar steun aan de armen en troost aan de zieken op het dorp bijzonder bemind*3.

1) ZA, GA Kkk. not. raad, 1890; 2) mond. med. W.P. Roose; 3) ibid.

DRIJBER, Sander Berend

Beroep: huisarts (1919-1937)
Artsexamen: Amsterdam, 1916
Geboren: Haren, 3 maart 1886
Gehuwd met: Francona Antoinetta Coenradina Prins
Overleden: Haarlem, 14 december 1965
Adres: B 154a, A 51
Functies: gemeentearts

Na zijn artsexamen wordt hij als gemobiliseerd reserve OvG op Walcheren gedetacheerd. In 1919 vestigt hij zich als associé van Van der Harst in Koudekerke. De werkterreinen worden verdeeld, als juniorpartner krijgt hij de buitenpraktijk (de dorpen Meliskerke, Zoutelande en Biggekerke).

Na het vrijwillig genomen ontslag van Van der Harst als gemeentearts van Koudekerke wordt hij met ingang van 1 juni 1923 als zodanig benoemd*1. Hij verhuist naar de ambtstwoning, Van der Harst naar de villa van zijn schoonmoeder.

Hij is een actief lid van de afdeling Walcheren, een aantal jaren is hij afdelingspenningsmeester.

Als huisarts houdt hij zich nogal op een afstand, op het dorp is hij redelijk gezien. Zijn vrouw, die niet van het platteland houdt en zich minachtend over 'de boeren' uitlaat, kan, wat de achting van de bevolking betreft, niet in de schaduw staan van haar voorgangster*2. Nadat Van der Harst op 1 januari 1936 zijn praktijk heeft neergelegd associeert hij zich met dr. F.G. Vaandrager die zich in Zoutelande vestigt. Ruim een jaar later draagt hij, zonder zijn associé hierin te kennen, de praktijk over aan Van Kooten en vertrekt naar Bloemendaal.

In de raadsvergadering van 2 maart 1937, waarin het gemeentebestuur afscheid van hem neemt, wordt hij met name bedankt omdat hij bij de opname van armlastige patiënten duidelijk rekening heeft gehouden met de geldelijke belangen van de gemeente(!)*3.

1) ZA, GA Kkk., not. raad, 1923; 2) mond. med. W.P. Roose; 3) ZA, GA Kkk., not. raad, 1937.

SIMONS, Johannis Cornelis Bartholomie

Beroep: huisarts (1923-1978)
Artsexamen: 1922
Geboren: Middelburg, 19 april 1896
Ouders: Kornelis Anthonius en Catharina Johanna Krijger
Gehuwd met: Tannetje Kaan
Overleden: Koudekerke, 10 juni 1979
Adres: Vlissingesingel 38, 'Dorothy'
Functies: commandant transportcolonne Rode Kruis

Zie Middelburg.

Na enige tijd in een Parijs' ziekenhuis te hebben gewerkt vestigt hij zich in juli 1923 als apotheehouder huisarts op de toenmalige Tramsingel (nu Vlissingesingel), destijds een deel van de Koudekerkse wijk 't Zand. (In 1941 wordt deze aan Middelburg grenzende wijk door Middelburg geannexeerd.)

Door zijn relatie met Koudekerke, waar hij aangesteld is als waarnemend gemeentearts, krijgt hij op het Walcherse platteland, met name rond Meliskerke een uitgebreide praktijk. Zijn verhouding met de Koudekerkse artsen is slecht, door Van der Harst wordt hij volledig genegeerd.

KOOTEN, Jan Anton van

Beroep: huisarts (1937-1945)
Artsexamen: Utrecht, 1936
Geboren: Hilversum, 20 april 1909
Ouders: Arie en Margaretha Barendina Romeijn
Gehuwd met: Cornelia Petronella van Amstel

Overleden: Hilversum, april 1978
Adres: Middelburgsestraat (Brouwerijstraat 3/5)
Functies: colonnecommandant Rode Kruis

Zie Vlissingen.

Een jaar na zijn artsexamen vestigt hij zich als opvolger van Drijber als huisarts in Koudekerke waar hij bij besluit van 2 maart 1937, samen met de Middelburgse, maar op Koudekerks grondgebied wonende, huisarts J.C.B. Simons benoemd wordt tot gemeentegeneesheer*1.

Tijdens 'het water' (1944-1945) schrompelt de Koudekerkse praktijk in tot enkele honderden zielen. Het grootste deel woont op het Kerkplein, een kleiner deel rond de duinvoet bij Dishoeck. Het gemeentehuis fungeert als noodhospitaal, de raadszaal doet dienst als ziekenzaal, de kamer van de burgermeester als verloskamer. De dagelijkse leiding is in handen van het echtpaar Touw*2.

Door zijn inzet voor zijn patiënten, niet alleen op het zuiver medische maar ook op het sociale vlak - hulp voor betere huisvesting, voor betere werkomstandigheden, enz. - is hij een gewaardeerde dokter, temeer omdat acuut oorlogsgevaar nooit een beletsel voor hem is om medische hulp te verlenen*3.

Naar men zegt tegen zijn zin*4 vertrekt hij in maart 1945 naar Vlissingen waar hij zich als huisarts vestigt. Vanuit Vlissingen komt hij een jaar lang tweemaal per week per boot naar Koudekerke. Medio 1946 draagt hij zijn Koudekerkse praktijk over aan L. Sloos.

1) ZA, GA Kkk. not. raad d.d. 2 3 1937; 2) mond. med. W.P. Roose; 3) ibid.; 4) ibid.

WEDUWEN, Harman Johannes der

Beroep: huisarts (1936-1938)
Artsexamen: 1895
Geboren: Dreischor, 22 oktober 1868
Gehuwd met: Cornelia Adriana Johanna James
Overleden: Aalten, 11 juli 1949
Adres: Kerkplein A 56

Als hij zich in augustus 1936, komend uit Winterswijk, in Koudekerke vrij vestigt is hij 68 jaar. Waarom hij, op een leeftijd waarop anderen de praktijk neerleggen, nog aan een vrije vestiging begint is onduidelijk.

Krachtig tegengewerkt door de zittende huisarts Van Kooten en de ex-huisarts Van der Harst, krijgt hij in Koudekerke geen voet aan de grond. Na twee jaar geeft hij zijn poging op en vertrekt naar Maartensdijk. De paar patiënten die hij gekregen heeft draagt hij over aan de jonge, pas afgestudeerde arts Simonides.

SIMONIDES, Hylke

Beroep: huisarts (1938-1939)
Artsexamen: Groningen, 1937
Geboren: Uithuizermeeden, 7 oktober 1907
Ouders: Hotze Hylkes en Frederica Beeksma
Gehuwd met: ongehuwd
Adres: Kerkplein A 56

Eind 1938 neemt hij het 'minipraktijkje' van Der Weduwen over. In september 1939 wordt hij gemobiliseerd.

Na de demobilisatie vestigt hij zich als huisarts in Wanswerd (Fr), waar hij zijn verdere beroepsleven blijft.

Tijdens zijn korte verblijf in Koudekerke woont hij, samen met zijn zuster (muzieklerares) in de voormalige woning van notaris Loeff op het Kerkplein.

SLOOS, Louis

Beroep: huisarts (1946-1975)
Artsexamen: Utrecht
Geboren: Amsterdam, 20 augustus 1916
Gehuwd met: A. Heikens
Overleden: Veere, 6 oktober 1991
Adres: Brouwerijstraat 3/5; Middelburgsestraat 94
Functies: bestuurslid ziekenfonds Walcheren
voorzitter ziekenfonds Walcheren
gemeentearts

In augustus 1946 neemt hij de praktijk van Van Kooten over. De eerste jaren woont en praktiseert hij in de oorspronkelijke dokterswoning (Brouwerijstraat 3/5). Nadat Van Kooten, die eigenaar is gebleven, in 1958 de woning zonder enig overleg heeft verkocht, verhuist hij in 1960 naar een nieuw gebouwd praktijkpand even buiten de dorpskern. Vanaf de opening tot 1960, in welk jaar de eerste fulltime verpleeghuisarts wordt aangesteld, is hij behandelend arts van de verpleeginrichting Der Boede. Als vertrouwensarts en lange jaren afdelingsvertegenwoordiger is hij een actief lid van de afdeling Walcheren van de KNMG.

Omdat met het opkomen van het massatoerisme het karakter van het dorp verandert en de charme van de huisartspraktijk afneemt draagt hij in januari 1975*1 de praktijk over aan P.K. Noorlander. Hij verhuist naar Veere van waaruit hij tot 1981 werkzaam is als verpleeghuisarts van Der Boede.

Als 'dorpsdokter oude stijl' waren hij en zijn vrouw op het dorp zeer gezien*2.

1) PZC, 25 jan. 1975; 2) mond. med. W.P. Roose.

NOORLANDER, Pieter Karel

Beroep: huisarts (1975 -)
Artsexamen: Leiden, 1973
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Heerhugowaard, 4 september 1946
Gehuwd met: D.N.A. van der Lee
Adres: Middelburgsestraat 94 (praktijk en privé)

Als opvolger van Sloos vestigt hij zich in 1975 als huisarts in Koudekerke waar hij de praktijk, die te groot is als éénmanspraktijk maar te klein als tweemanspraktijk, bij tussenpauzen met hulp van een HIDHA uitoefent.

Artsen verbonden aan de Verpleeginrichting Der Boede

NANNINGA, Kornelis Johannes

Beroep: verpleeghuisarts Der Boede (1960-1962)
Artsexamen: 1935
Promotie: Amsterdam (VU), 1977
Geboren: Utrecht
Adres: Middelburg
Functies: geneesheer-directeur

Na zijn artsexamen is hij een aantal jaren huisarts in Zeeland.

In december 1959 wordt hij aangesteld tot geneesheer-directeur van Der Boede. Wegens een niet optimale verhouding met bestuur en directie*1 beëindigt hij medio 1962 zijn dienstverband en vertrekt naar Rotterdam.

Na een specialistische opleiding tot reumatoloog vestigt hij zich als zodanig in Dordrecht. In 1977 promoveert hij tot doctor in de geneeskunde op het onderwerp 'Mijlpalen uit de geschiedenis van de reumatische ziekten'*2.

1) eigen med.; 2) Amsterdam VU, 1977.

BOELEN, K.W.J.

Beroep: verpleeghuisarts (1962-1963)
Artsexamen: 1948
Functies: geneesheer-directeur Der Boede

In het najaar 1962 komt hij van St. Michielsgestel naar Middelburg waar hij, als opvolger van K.J. Nanninga, door de Stichting Verpleeg- en Rusthuizen Zeeland benoemd is tot directeur van de Verpleeginrichting Der Boede.

In maart 1963 beëindigt hij zijn dienstverband en vertrekt naar elders. Hij wordt door B.H. van Boeijen opgevolgd.

Het GavN 1973 vermeldt hem als geriater van het psychiatrisch ziekenhuis in Vught.

BOEIJEN, Bessel Henk van

Beroep: verpleeghuisarts (1965-1980)
Artsexamen: Utrecht, 14 december 1955
Specialisatie: verpleeghuisgeneeskunde, 1974
Geboren: Voorburg 23 juni 1925
Gehuwd met: J.J. Knegtmans
Overleden: Middelburg, 2 oktober 1981
Adres: Nadorstweg 27, Middelburg
Functies: lid Provinciale Raad Volksgezondheid
gewest. comm. Zeeuwse Rode Kruis

Na huisarts te zijn geweest in Rijswijk (1957-1963) en adjunct-directeur van de GG en GD in Arnhem (1963-1965) benoemt de Stichting Verpleeghuizen Midden-Zeeland hem in 1965 als opvolger van K.W.J. Boelen tot geneesheer-directeur van Der Boede. Per 1 mei 1974 wordt hij als verpleeghuisarts in het specialistenregister ingeschreven. Eind 1979 bedankt hij voor het lidmaatschap van de KNMG, deels wegens zijn gezondheid, deels uit onvrede over het beleid van de KNMG ten opzichte van de verpleeghuisartsen. Per 1 augustus 1980 wordt hij, in verband met zijn gezondheid, op eigen verzoek als geneesheer-directeur ontslagen en aangesteld tot bedrijfsarts van de stichting. Een jaar later overlijdt hij aan een hartaandoening*1.

1) PZC, 3 okt. 1981.

HAGE, Jacob Cornelis

Beroep: verpleeghuisarts (1965-1974)
Artsexamen: Utrecht, 5 december 1941
Geboren: Stavenisse, 22 februari 1909
Gehuwd met: P.A. Stoutjesdijk
Overleden: Middelburg, 19 juli 1980
Adres: Blauwe Dijk 19, Middelburg
Functies: docent opleiding fysiotherapie

Na eerder huisarts te zijn geweest in Biervliet (1944-1955) en Aardenburg (1955-1965) wordt hij in november 1964 aangesteld tot verpleeghuisarts bij de stichting SRVZ. Na zijn pensionering blijft hij in Middelburg wonen.

BOOMER-TILANUS, mw. Edith A.M.

Beroep: verpleeghuisarts {1968-1974)
Artsexamen: 13 september 1968
Geboren: Den Haag, 25 december 1940
Gehuwd met: ds. Boomer (predikant)
Adres: Domburg

In 1968 gaat ze een parttime dienstverband aan met de Stichting Verpleeg- en Rusthuizen Zeeland als verpleeghuisarts van Der Boede. In april 1974 verhuist ze naar Helmond.

BIL, Marinus Jan Adriaan

Beroep: verpleeghuisarts (1974-1983)

Zie Vlissingen (1953).

SLOOS, Louis

Beroep: verpleeghuisarts (1975-1981)

Zie Koudekerke (1946).

GRAAFF, mw. Elizabeth Anna de

Beroep: verpleeghuisarts (1978-2000)
Artsexamen: Amsterdam (VU), 21 maart 1969
Specialisatie: verpleeghuisarts, 1990
Geboren: Groningen, 9 september 1942
Adres: Marktveld 14, Kloetinge

Na een tweejarig tijdelijk dienstverband is ze van 1 januari 1978 tot medio augustus 2000, op welke datum ze vervroegd uittreedt, verpleeghuisarts van Der Boede.

KAMPMAN, P.M.

Beroep: geneesheer-directeur Der Boede (1980-1981)
Artsexamen: Utrecht, 19 december 1958
Geboren: Hilversum, 13 december 1933

Als voormalig geneesheer-directeur van de inrichting 'Blauwbörgje' in Leek, Groningen (1975-1980) komt hij eind 1980 naar Walcheren waar hij benoemd is tot geneesheer-directeur van de verpleeginrichting Der Boede.
Een jaar later keert hij naar Groningen terug.
In 1999 woont hij als rustend arts in Zevenhuizen (Gr.).

VISSER, W. de

Beroep: verpleeghuisarts (1980-1982)
Artsexamen: Utrecht, 9 februari 1973
Geboren: Aagtekerke, 10 augustus 1947

Van 1980 tot 1982 is hij als verpleeghuisarts werkzaam in de verpleeginrichting Der Boede.

TANGELDER, C.B.M.

Beroep: verpleeghuisarts (1982-1995)
Artsexamen: Leiden, 24 april 1980
Specialisatie: verpleeghuisgeneeskunde
Geboren: Hilversum, 13 september 1952
Adres: Middelburg Pres. Wilsonln.; Burg. Dregmanstr. 5.

Sinds 1982 is hij verpleeghuisarts van Der Boede. Als zodanig vertrekt hij op 1 februari 1995 naar de verpleeginrichting Ter Schorre (Terneuzen).

RIJST, Jean Elisa van der

Beroep: directeur patiëntenzorg der Boede (1983-1994)

Zie Middelburg (1973).

ENGELEN, mw. M.R.J.

Beroep: verpleeghuisarts (1984 -)

Zie Middelburg (1979).

NIEUWENHUIZE, Ph.

Beroep: verpleeghuisarts (1984-2000)
Artsexamen: Rotterdam, 1981
Specialisatie: huisartsgeneeskunde, 1983
Geboren: Veere, 7 november 1954
Adres: Middelburg, Noordweg 366

Na een korte periode als huisarts is hij van 1 januari 1984 tot 1 april 2000 verpleeghuisarts in Der Boede.

Sindsdien is hij als zodanig werkzaam in de verpleeginrichting Ter Weel (Krabbendijke).

PAGEE, mw. A.H. van

Beroep: verpleeghuisarts (1987-1994)
Artsexamen: Leiden, 1984

Specialisatie: verpleeghuisgeneeskunde.
Geboren: 24 augustus 1958
Adres: Koudekerke, de Ruyterstraat 30

Van 1 oktober 1987 tot 1 februari 1994 is ze verpleeghuisarts in Der Boede. Sinds 1 februari 1994 is ze in dezelfde functie werkzaam in de verpleeginrichting Ten Anker (Tholen).

LICHTENBELT, mw. M.F.

Beroep: verpleeghuisarts (1989-1996)
Artsexamen: Utrecht, 1989
Specialisatie: verpleeghuisgeneeskunde 1991
Geboren: 1 september 1943
Adres: Middelburg, Saffier 43

Van september 1989 tot mei 1996 is ze verpleeghuisarts in Der Boede, sindsdien in de inrichting Wendhorst in Heerde.

MARKX, J.C.M.

Beroep: verpleeghuisarts (1994-1998)
Artsexamen: 1992
Specialisatie: verpleeghuisgeneeskunde

Van juni 1994 tot oktober 1998 is hij werkzaam in Der Boede, de eerste twee jaar in opleiding, de laatste twee jaar als verpleeghuisarts. Sinds 1998 is hij als zodanig werkzaam in de inrichting Groenhuizen (Roosendaal).

PELT, J.L.R.H. van

Beroep: verpleeghuisarts (1995-1999)

Zie Vlissingen.

Van 1 juni 1995 tot 1 oktober 1999 is hij verpleeghuisarts in Der Boede. Hierna is hij parttime verpleeghuisarts in het verpleeghuis Parkhuis in Dordrecht en parttime HIDHA in de huisartspraktijk van J. Bergen in Oost-Souburg. In 2001 is hij uit Walcheren vertrokken.

WIJNGAARD, mw. E.

Beroep: verpleeghuisarts (1995-2000)
Artsexamen: 1995
Specialisatie: verpleeghuisgeneeskunde
Adres: Middelburg, K. Noordstraat 19

Van augustus 1995 tot augustus 2000 is ze werkzaam in Der Boede, de eerste twee jaar in opleiding, daarna als verpleeghuisarts.
Sinds augustus 2000 is ze verpleeghuisarts in de inrichting Ter Valcke (Goes).

VAANDRAGER, Bastiaan

Beroep: verpleeghuisarts (1995-2000)

Zie Domburg (1973).

Na 23 jaar huisarts te zijn geweest is hij van januari 1995 tot juni 2000 in deeltijd werkzaam in de verpleeginrichting Der Boede.

BEUKERS, Erik Karel Maria

Beroep: klinisch geriater (1996-1999)
Artsexamen: Amsterdam (UvA), 1973
Specialisatie: inwendige geneeskunde 1978 (Maastricht)
verpleeghuisarts, reg. 1990
klinische geriatrie, reg. 1999
Geboren: Hilversum, 7 augustus 1944

Na een specialistische opleiding, gevolgd door een tienjarige periode als chef de clinique aan het Academisch Ziekenhuis Maastricht, is hij van 1988 tot 1994 geneesheer-directeur van de Goese verpleeginrichting Ter Valcke (1988-1994).

In 1994 wordt hij medisch adviseur van de Raad van Bestuur van de Stichting Verpleeg- en Rusthuizen Zeeland.

Als voorzitter van de medische vakgroep is hij van 1996 tot 1999 werkzaam bij de regio Verpleeghuis- en Ouderenzorg Walcheren van de SVRZ.

In oktober 1999 vertrekt hij naar het IJsselland ziekenhuis.

SNICK, mw. G.M.T.

Beroep: verpleeghuisarts (1998-2000)
Artsexamen: Gent, 1 juli 1987
Geboren: Kortrijk, 9 april 1961
Gehuwd met: J.H. Vervloet, huisarts Middelburg-Zuid

Adres: Nieuwland

Na een periode als huisarts, respectievelijk bedrijfsarts is ze van april 1998 tot juli 2000 verpleeghuisarts in Der Boede.

DRIEST-DIJKGRAAF, mw. Catharina Thaline van den

Beroep: verpleeghuisarts (1998-2000)
Artsexamen: Rotterdam, 18 maart 1983
Specialisatie: huisartsgeneeskunde 1988
Geboren: Rotterdam, 25 juli 1958

Na verschillende assistentschappen in diverse ziekenhuizen (1983-1987), is ze van 1991 tot 1998 HIDHA bij J.F.M. Bergen, huisarts in Oost-Souburg.

In mei 1998 wordt ze verpleeghuisarts in Der Boede.

In januari 2000 vestigt ze zich, in maatschap met N. Kapteijn en mw. C. Wattel, als vijfde huisarts in Oost-Souburg.

DIERKX, R.I.J.

Beroep: verpleeghuisarts (1999-2000)
Artsexamen: 1992
Adres: Arnhem

In dienst van de Stichting Verpleeg- en Rusthuizen Zeeland is hij van maart 1999 tot juli 2000 werkzaam in de verpleeginrichtingen Der Boede en het Gasthuis. In 2000 vertrekt hij naar een verpleeginrichting in Noord-Brabant.

BUYTENDIJK, F.J.J.

Beroep: verpleeghuisarts (1999 -)

Zie Middelburg (1984).

Na een ruim 25-jarige periode als huisarts wordt hij in augustus 1999 verpleeghuisarts in het voormalige Der Boede.

Meliskerke

Inleiding

Tot het midden van de twintigste eeuw is Meliskerke een klein agrarisch dorp met landbouw als hoofdmiddel van bestaan. In de negentiende eeuw heeft het als enige medisch-sociale voorziening een diaconaal armhuis dat volgens de toenmalige maatstaven voor de 492 inwoners (1860) ruim en voldoende is.

In 1966 wordt Meliskerke als zelfstandige gemeente opgeheven en met Grijpskerke en Aagtekerke samengevoegd tot de gemeente Mariekerke. Na de herindeling van 1997 is het met 1318 (1994) inwoners een woonkern van de nieuwe plattelandsgemeente Veere.

In de achttiende en negentiende eeuw zijn er bij tussenpozen geneeskundigen gevestigd, sinds 1977 heeft het dorp opnieuw een eigen huisarts.

Geneeskundigen

Naam, kwalificatie en jaar van vestiging

Dolder, A.A. van	hm.	1815
Plomp, .	ch.	175?
Sacket, C.G.	ch.	17?
Sivert, J.D.	hm.	1803
Sivert, J.E.	hm.	1842
Stutterheim, A.	ha.	1977

Levensberichten

PLOMP, NN

Beroep: chirurgijn (17?-17?)

In februari 1757 beklagt de chirurgijn Boudewijn uit Westkapelle zich bij de plaatselijke overheid dat de chirurgijn Plomp uit Meliskerke bij een inwoner van Westkapelle `een arm in het Lit heeft geset, tot zijne prejuditie*1).

Verdere gegevens ontbreken.

1) ZA, GA Wkp. inv.nr. 7.

SACKET, Christiaan Gottlieb

Beroep: chirurgijn (17?-1769)
Geboren: Swydnitz (Silezië)
Overleden: Arnemuiden, juli 1800

Zie Arnemuiden.

Als voormalig opperchirurgijn in dienst van de kamer Zeeland van de VOC vestigt hij zich als chirurgijn in Meliskerke. In 1769 verhuist hij naar Arnemuiden waar hij tot 1800 heeft gepraktiseerd.

SIVERT, Johan Daniël

Beroep: heel- en vroedmeester (1803-1815)
Examens: st.hm.: Middelburg, 17 februari 1803; vrm.: Middelburg, 22 juni 1803
Gehuwd met: Anna Barbara Krauer
Overleden: Meliskerke, 3 oktober 1815

Na zijn toelating tot 'de chirurgie in een der beslootene steeden' en vier maanden later tot 'vroedmeester in den tweeden graad'*1 vestigt hij zich in juni 1804 als heel- en vroedmeester in Meliskerke*2, waar hij tot zijn overlijden probleemloos heeft gepraktiseerd.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 2; 2) ibid., inv.nr. 12.

DOLDER, Abraham Adriaan van

Beroep: heel- en vroedmeester (1815-1842)
Opleiding: praktijkopleiding bij zijn voorganger
Examens: pl.hm.: Middelburg, 7 juni 1816; vrm.: Middelburg, 8 januari 1818
Geboren: IJsselmonde, 1 september 1789
Ouders: Vincent (predikant) en Bartha van de Poll
Gehuwd met: Anna Barbara Krauer
Overleden: Meliskerke, 14 april 1842

In 1813 komt hij als leerling-chirurgijn naar Meliskerke. Na het overlijden van zijn voorganger neemt hij de praktijk over en trouwt met diens weduwe. In februari 1816 vraagt hij de Geneeskundige Commissie zijn examen nog wat uit te mogen stellen want 'de korthed der dagen en de erbarmelijke toestand van de wegen waarlangs hij zijn patiënten moet bezoeken zijn niet bevorderlijk voor zijn studie'*1.

In 1820 dient hij bij de Geneeskundige Commissie een klacht in over de Koudekerkse chirurgijn Roth. Deze heeft zich, ten aanhoren van vele omstanders, kritisch over zijn behandeling uitgelaten. Omdat hij de patiënte aan haar lot heeft overgelaten geeft de

Commissie hem `het ongenoegen dezer vergadering te kennen over de verwaarlozing zijner patiënten*2.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 44; 2) ibid., inv.nr. 47.

SIVERT, Johan Erhart

Beroep: heel- en vroedmeester (1842-1873)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: pl.hm./sch.hm.: Middelburg, 9 oktober 1837; vrm: Utrecht, 1 juli 1841
Geboren: Meliskerke, 4 juni 1811
Ouders: Johan Daniël (heelmeester) en Anna Barbara Krauer
Gehuwd met: Catharina Wilhelmina van Bruggen
Overleden: Meliskerke, 4 april 1874
Functies: raadslid

Na een aantal reizen als scheepsheelmeester vestigt hij zich in mei 1842 komend van Breukelen in zijn geboortedorp Meliskerke. Zijn in Utrecht afgegeven vroedmeestersdiploma's worden zonder commentaar door de Commissie geïviseerd*1. In juli 1845 beklagt hij zich bij de Geneeskundige Commissie over zijn collega Lurkus uit Domburg die hem, ten overstaan van een naar Lurkus overgelopen patiënt, ten onrechte heeft beschuldigd van foutief medisch handelen*2.

In mei 1873 beëindigt hij om gezondheidsredenen zijn praktijk, een jaar later overlijdt hij aan een maagkwaal.

Omdat negatieve berichten over hem ontbreken mag aangenomen worden dat hij dertig jaar lang zijn werk naar tevredenheid van patiënten, collega's en overheid heeft gedaan. Hij was geen lid van de afdeling Zeeland van de NMG.

L.: De Man, 85.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 69; 2) ibid., inv.nr. 72.

STUTTERHEIM, Adriaan

Beroep: huisarts (1977 -)
Artsexamen: Utrecht, 30 mei 1975
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Maastricht, 17 maart 1947
Adres: Rapenburg 4/6
Functies: parttime werkzaam bij het RIAGG in Middelburg

Honderd jaar na het overlijden van de vorige geneesheer vestigt hij zich als huisarts in Meliskerke. Het is een zogenaamde vrije vestiging die in maatschapsverband met de gelijktijdig in Biggekerke gevestigde huisarts B. Bouwense wordt uitgeoefend. Beide praktijken vormen een aparte huisartsgroep (HAGRO).

Middelburg

Bevolking

Met haar grote handelshuizen - de kamer Zeeland van de VOC en de WIC - is het zeventiende-eeuwse Middelburg een bloeiende handelsstad die, in het midden van de eeuw, met ongeveer 30.000 inwoners haar (voorlopig) maximale bevolkingsomvang bereikt. In het midden van de achttiende eeuw is het aantal inwoners gedaald tot ongeveer 25.000 en op het eind van deze eeuw tot 22.000*1.

Na de Franse periode (1795-1815), waarin Middelburg verandert van een welvarende koopmansstad in een onbetekenend ambtenarenstadje, is de bevolking tot ongeveer 12.500 inwoners afgenomen.

In de rest van de negentiende en de eerste helft van de twintigste eeuw blijft de bevolkingsgroei laag, pas in 1970 bereikt het aantal inwoners (30.211) het peil waarop het drie eeuwen eerder gestaan heeft.

Momenteel is Middelburg een kleine provinciehoofdstad die, mede door de zorgvuldige restauratie van wat er in mei 1940 aan stedenschoon gespaard bleef, voor haar 44.473 bewoners een plezierige woon/werkstad is.

De medische infrastructuur

Het Gasthuis

Het Middelburgse Gasthuis waarvan de vroegste vermelding teruggaat tot het jaar 1289*2 was een van de oudste gasthuizen van ons land.

Rond 1700 bestaat het uit een verzameling losstaande gebouwen gelegen in de hoek tussen Lange Delft en Nieuwstraat*3.

Na de extreme verarming, die de 'Franse tijd' met zich meebrengt, moet in de negentiende eeuw op alles worden bezuinigd waardoor alle plannen tot verbetering afspringen op het kostenaspect. Pas nadat een pokkenepidemie zich in 1855 vanuit het Gasthuis over stad en eiland heeft verspreid*4 valt het besluit tot nieuwbouw over te gaan.

Het tweede Middelburgse Gasthuis, gebouwd op de fundamenten van het aan het Noordpoortplein gelegen voormalige Armweeshuis, wordt in 1866 in gebruik genomen. Omdat alleen het gebouw vernieuwd is maar verder alles bij het oude is gebleven, functioneert het de laatste decennia van de negentiende eeuw nog volledig als een verpleeginrichting voor armlastigen.

Door niet tijdig te vernieuwen wordt de kans het Gasthuis uit te laten groeien tot centrumziekenhuis van (midden-) Zeeland gemist.

Door de bouw van nieuwe ziekenhuizen in Goes en Vlissingen gaat de helft van het Walcherse- en het gehele Bevelandse achterland voor het Gasthuis verloren.

Het insufficiënte gebouw waarvan het nadelig saldo in de crisistijd van de jaren dertig als een loden last op de gemeentebegroting drukt, wordt tussen 1936 en 1938 door een klein doelmatig gebouw vervangen.

Het derde Middelburgse Gasthuis (1938-1992), opgezet als een perifeer ziekenhuis van 80 bedden, heeft maar kort aan de gestelde behoefte voldaan. Een sterk toegenomen vraag naar en aanbod van medische diensten leidt tot een sterke groei van medische specialismen

en specialisten. Met de bouw van twee nieuwe vleugels, van een nieuw zustershuis en een nieuw Pathologisch-Anatomisch laboratorium wordt de ruimte rond het Gasthuis volgebouwd en zijn de mogelijkheden voor toekomstige uitbreiding uitgeput.

Betrokken bij de fusie van de twee Vlissingse ziekenhuizen fungeert het sinds 1984 als 'locatie Middelburg van het Streekziekenhuis Walcheren', in 1992 sluit het voorgoed haar deuren.

Op het door afbraak vrijgekomen terrein wordt onder de oude naam een verpleeginrichting gebouwd.

Het particuliere ziekenhuis in de Lange Viele

Door 'De Vereeniging van Genees- en Heelkundigen in Zeeland' wordt in 1882 een particuliere instelling opgericht die voorziet in de behoefte aan deskundige verpleging bij (ernstige) ziekte in de eigen woning*5.

In 1898 wordt de 'Inrichting voor ziekenverpleging' omgezet in een 'N.V. Verpleeghuis Middelburg'. Er worden twee woningen aangekocht, Lange Viele 24 en 26/28, die ingericht worden voor de verpleging van maximaal zeven betalende patiënten.

Voorzien van nieuwgebouwde badkamers en een nieuwgebouwde, goed geoutilleerde, operatiekamer wordt het op 1 december 1898 geopend.

De komst van Schoute, die zich in 1902 als chirurg in Middelburg vestigt, maar tot 1909 geen toegang krijgt tot de heelkundige afdeling van het Gasthuis, betekent voor het Verpleeghuis een enorme stimulans. In korte tijd stijgt het aantal verpleegdagen van 726 (1899) tot boven de 2500.

Na de benoeming van Schoute tot hoofd van de heelkundige afdeling van het Gasthuis ontstaat een omgekeerd effect. In één jaar daalt het aantal opnames van 2607 (1909) naar 1727 (1910). De operaties die na 1909 worden verricht zijn overwegend ingrepen van de KNO- en oogarts.

Op 31 december 1919 sluit het verpleeghuis haar deuren. Als instelling voor wijkverpleging heeft het tot 1941 gefunctioneerd*6.

Het Armziekenhuis (1785-1970)

Om in de behoeften van die Middelburgers te voorzien die behalve oud en arm ook chronisch ziek of invalide zijn, koopt de Hervormde diaconie, in overleg met en met goedvinden van het stadsbestuur in 1780 de aan de Heerengracht gelegen woning van doctor Lucas de Wolf. Op het erf wordt een nieuw Armziekenhuis gebouwd dat op 15 oktober 1784 in gebruik wordt genomen. Bij de opening verkeren de 91 verpleegden zonder uitzondering `in eenen staat van Armoede, Gebrek, Behoeftigheid, Zwakheid en Krankheid'*7.

Het fraaie uiterlijk van het nieuwe Armziekenhuis ('het paleis aan de Heerengracht') is het enige pluspunt. Aan de voorkant zijn de bewoners blootgesteld aan `de inademing van de drasliggende Heerengracht' en aan de achterkant `aan de verpestende dampen van de beruchte Achtergracht' (Klein Vlaanderen). De gemeenschappelijke zit/eetzalen, slaapzalen en ziekenzalen, voor de mannen beneden, voor de vrouwen op de eerste verdieping, kunnen niet worden geventileerd, de wandluizen in de houten bedden en bedsteden laten zich niet verdelgen, de drinkwatervoorziening is volstrekt onvoldoende, van de zes privaten zijn er drie buitenpandig, terwijl de indruk die het gebouw op de bezoeker maakt 'buitengewoon onaangenaam' is*8.

De hele negentiende eeuw houdt het Armziekenhuis, een naam die geleidelijk vervangen werd door Oude mannen- en vrouwenhuis, het karakter van een inrichting voor arme, oude, ziekelijke en invalide mensen uit de onderste laag van de Middelburgse bevolking. De sfeer in het gesticht wordt niet alleen 'verpest' door de stank van de aangrenzende grachten en de stank op de zalen, maar ook door het eindeloze geruzie tussen de verpleegden en het hardnekkig alcoholmisbruik van sommigen van hen*9.

Hoewel tegen het eind van de negentiende eeuw de hygiëne van gebouw, meubilair en verpleegden wat verbetert, blijft het Oude mannen- en vrouwenhuis ook in de eerste helft van de twintigste eeuw de kenmerken houden van een gesticht voor openbare armenzorg. Men kan zich nauwelijks voorstellen dat er tussen 1784 en 1940 één bewoner geweest is die voldaan heeft aan de opdracht door de Middelburgse predikant ds. Adr. 's Gravenzande, bij de opening van het gebouw aan de verpleegden meegegeven 'hier vroolijk te wonen en met blijdschap (te) genieten 't geen aan u, naar ziel en lichaam wordt te kosten gelegd'*10. Na de Tweede Wereldoorlog bouwt elke kerkelijke denominatie in Middelburg een eigen bejaardenoord waardoor de animo voor de 'Heerengracht' steeds verder daalt en de bezettingsgraad steeds meer afneemt. In 1970 wordt het gebouw tijdelijk in gebruik gegeven aan de Stichting Rust- en Verpleeghuizen Zeeland en, na de opening van de nieuwe Verpleeginrichting 'Het Gasthuis', gesloten.

Het Simpelhuis

Rond 1720 worden psychiatrische zieken, die op grond van hun gedrag niet thuis kunnen blijven, verpleegd in het voormalige Cellebroedersconvent*11.

Gedwongen door de algemene verarming die de 'Franse Tijd' met zich meebrengt, besluit 'de Commission des Hospices' in 1811 de administratie en verzorging van de geesteszieken te combineren met die van het Armziekenhuis.

Het aan de Heerengracht gelegen oorspronkelijke woonhuis van dr. Lucas de Wolf wordt in 1811 verbouwd tot Simpelhuis. Eind 1812 worden de patiënten naar de nieuwe inrichting overgebracht.

Omdat het nieuwe Simpelhuis al meteen te klein is, wordt in 1815 het aangrenzende huis aangekocht en verbouwd.

De toestand in het 'nieuwe' Middelburgse Simpelhuis is volgens het oordeel van deskundige tijdgenoten ver onder de maat*12.

Het Koninklijk Besluit van 25 juni 1843, waarbij het is aangewezen als voorlopige en tijdelijke bewaarplaats, wordt twee jaar later ingetrokken. Als inrichting wordt het opgeheven, de patiënten worden naar Dordrecht overgebracht.

1. Fokker, mr. G.A. Iets over de bevolking van Middelburg vóór 1795. ZGW, Arch. III, 81-100.

2. Kool-Blokland, De zorg gewogen, 13.

3. Idem, 92-6.

4. Man m.d.,c.d.,a.o.d., J.C. de. Het verschijnen en de verspreiding der variola in Middelburg. (ZDC).

5. 1e-16e jaarverslag Inrichting voor ziekenverpleging. ZDC, 6080 F 17.

6. 1e-22e jaarverslag NV Verpleeghuis te Middelburg. ZDC, 6067 E 15.

7. Gravenzande, A. 's. Vredegroet bij de inwijding. 93. (ZDC).

8. Fokker en De Man. Gestichten en openbare gebouwen, 36.

9. Kool-Blokland, De zorg gewogen, 347.

10. Gravenzande, A. 's. Vredegroet bij de inwijding, 98. (ZDC).

11. Kool-Blokland, De zorg gewogen, 190-215.

12. Idem, 209.

*Geneeskundigen
Middelburg*

Naam, kwalificatie en jaar van vestiging

Abeelee, D. van den	ch.	1771
Ailly m.d., A. d'	md.	1729
Albers, G.J.E.M.	ha.	1994
Anderbeek, J.	ch.	1702
Ankee, J.	ch.	1711
Ardesch m.d., J.A.	md.	1799
Baggaart m.d., J.	md.	168?
Bakelgem, J.W. van	ch.	1764
Bals, dr. B.J. ter	sp.	1952
Baudous m.d., P. de	md.	1738
Bavelaar, W.H.	sp.	1981
Beeke, A. van der	ch.	1664
Berdenis van Berlekom, J.J.	a.	1888
Berdenis van Berlekom m.d., c.d., a.o.d., J.P.	md.	1858
Berg, mw. G.A. van den	ha.	1979
Berghe, H.J. van den	ch.	1751
Berkers jr. m.d., H.	md.	1790
Berlekom m.d., J.J. van	md.	1759
Bernard, J.L.	sp.	1985
Bertrand sr., P.	ch.	1718
Bertrand jr., P.	ch.	1735
Bezem, mw. M.J.	oa.	1995
Biechlinger m.d., J.	md.	1729
Biesenbeek, F.J.	sg.	1991
Blaha, dr. K.	sp.	1970
Blieck m.d., P.	d.	17?
Blok, J.	ch.	1753
Boasson, S.	ha.	1901
Bodson, J.F.	hm.	1805
Boejharat, K.R.G.S.	ha.	1999
Boer, M.F. de	sp.	1978
Boerwinkel, A.W.	ha.	1950
Boks, F. van den	ch.	1712
Bolle, dr. J.C.	a.	1879
Boodt, J. de	ch.	1730
Boom, L.	ch.	1751
Boom m.d., L.L.	md.	1762
Boomers, G.	ch.	1764
Boomgaard, J.L. van den	oa.	1987
Borgh, J.R. van der	sg.	1946
Bosch m.d., F. van den	md.	1705
Boudewijnse m.d., I.	md.	1763
Bouillon m.d., A.C.	md.	1731
Bouillon m.d., D.F.	md.	1747

Bource, J.H.L.	hm.	1845
Bouvin, dr. M.J.	a.	1870
Boven, H.W. van	hm.	1850
Breekpot, P.	ch.	1706
Bregan, P.	ch.	1748
Breugel m.d., A. van	md.	1732
Broecke m.d., J.C. van den	md.	1823
Broekhuijsen, J.	sg.	1929
Brongers, L.J.H.	sp.	1931
Bronkhorst, F.B.	sp.	1963
Bruynzeel, A.P.	ha.	1975
Buisson sr. m.d., S. du	md.	1696
Buisson m.d., S. du	md.	1716
Buisson jr. m.d., S. du	md.	1721
Burs m.d., A.P.	md.	1727
Buteux m.d., P.	md.	1727
Butner, A.	a.	1898
Buytendijk, F.J.J.	ha.	1984
Bijleveld, J.W.	sp.	1915
Bijlsma, dr. F.	sp.	1974
Bijlsma, dr. R.	sp.	1891
Callenfels, O.	ch.	1753
Cappelle m.d., Q.	md.	1740
Caspari, J.H.	ch.	1769
Cats, L.	ch.	1755
Centse m.d., G.	md.	1748
Citters m.d., A.P. van	md.	1802
Cocquelle m.d., J.	md.	1715
Coenraats m.d., C.	md.	1754
Coppello m.d., mr. S. van de	md.	1745
Cornielje, J.H.	hm.	1832
Coronel Mz m.d., a.o.d., S.S.	md.	1853
Craan, J.	ch.	1697
Cruijssse, P. van de	ch.	1732
Daalen, J. van	hm.	1808
Daman, J.L.	ch.	1792
Daman, J.W.	ch.	1769
Damme m.d., a.o.d., M.H.	md.	1843
Deinse m.d., A. van	md.	1736
Deinse m.d., A. van	md.	1823
Delfos, H.A.	ha.	1964
Diderich, P.P.N.M.	sp.	1977
Doelder, P.F. de	ha.	1981
Doelder-de Rooter, mw. J. de	ha.	1981
Dominicus, J.C.	ha.	1966
Doorn, H.	sp.	1979
Dorsman, J.	sg.	1959
Douw m.d., J.	md.	16?
Douw, J.C.	hm.	1860

Douw m.d., P.	md.	1740
Dozy m.d., a.o.d., c.d., J.P.	sg.	1879
Drapers, J.A.G.	sp.	1989
Dunlop, dr. S.J.C.	sp.	1975
During m.d., J.P.	md.	1800
Duscher m.d., G.	md.	1783
Dijksterhuis, mw. E.K.J.	sp.	1985
Eerelman, dr. J.	sg.	1939
Eltzmann m.d., J.L.	md.	1725
Engelen, mw. M.R.J.	ha.	1979
Erhardi m.d., C.G.	md.	1738
Ermerins m.d., F.Z.	md.	1832
Ermerins m.d., J.P.	md.	1783
Evera m.d., J.	md.	1742
Evertse m.d., P	md.	1708
Evertsen, J.	ch.	1667
Evertsen, J.	ch.	1700
Evertsen m.d., R.	md.	1758
Eijbaard, L.J.	hm.	1844
Feen m.d, a.o.d., c.d., G.B.C. van der	md.	1842
Feikema, W.	ha.	1924
Feijter, A.C. Verplaatse de	hm.	1833
Flu, F.P.	sp.	1955
Fokker m.d., A.A.	md.	1837
Fokker m.d., J.P.	md.	1790
Forsten m.d., J.A.	md.	1806
Fournie, A.	ch.	1730
Fouw, A. de	hm.	1895
Fraayenhove, N. van	ch.	1796
Fransen van den Putte, I.D.	sg.	1943
Fregeres, J.D.	sg.	1956
Fruijtier m.d., D.	md.	1775
Frumau, C.F.	ha.	1936
Geerling, dr. J.G.	sp.	1934
Gelderen, D.N. van	sg.	1918
Geluk, S.	sp.	1977
Gerrits, J.S.M.	sp.	1977
Gieben, J.C.	ha.	1904
Gillissen, G.	ch.	1715
Gillissen, P.A.	hm.	1815
Gispen, J.G.W.	ha.	1960
Goffau, L. de	ch.	1789
Goudswaard, dr. J.	sp.	1979
Graeuwen m.d., P. 's.	md.	1802
Groenenberg, C. van	ch.	1757
Groenewegen, J. van	ch.	1797
Gruzon, W. de	ch.	1783
Grijs m.d., P. de	md.	1735
Guisquierre m.d., A.J.	md.	1817

Haaften, A.J. van	sp.	1988
Haak, S.A. van den	ha.	1977
Halffman, A.	hm.	1855
Halffman m.d., H.J.	md.	1753
Halffman, P. Dobbelaar	hm.	1854
Halmale m.d., J.F. van	md.	170?
Haman, H.F.	hm.	1858
Haringman, J.B.	hm.	1852
Harms, J.F.R.	sp.	1969
Hayze, J. de la	ha.	1958
Heel, M. van	ch.	1726
Heere, F.J.	ha.	1985
Heinsbergen, H.	ch.	1725
Helvetius m.d., A.	md.	1711
Helvetius m.d., P.M.	md.	1686
Hendrix, A.	hm.	1859
Henkes, I.C.	sp.	1907
Hennequin, H.M.	hm.	1863
Heron m.d., C.	md.	1742
Heukelman, J.	ch.	1725
Heusden, mw. A.I. van	ha.	1990
Hoelaart, J.	ch.	1695
Holm m.d., a.o.d., H.	md.	1871
Hölscher m.d., J.C.	md.	1825
Hoorweg, A.J.	a.	1895
Hoorweg, A.J.	sp.	1922
Horthemels, C.	ch.	1684
Hottentot, S.	va.	1968
Houten, W.A. van	sp.	1980
Hus m.d., C.	md.	1704
Huijsman, H.S.C.	sp.	1933
Immens m.d., D.	md.	1686
Jacobze, J.W.	ha.	1924
Jansen, W.J.	hm.	1851
Janssen m.d., c.d., J.H.Q.	md.	1838
Janzen, P.	ha.	1965
Jong, mr. F. de	sp.	1970
Jong, P. de	sp.	1916
Jonge m.d., jhr. prof. B. de	md.	1811
Jongepier, H.J.	sp.	1953
Jongh, dr. H.A. de	a.	1875
Jonkers, G.H.	sp.	1978
Joppe, P.	ch.	1685
Jouw, P.	ch.	1730
Kakenberg, B.H.	ch.	1789
Kamerbeek, E.G.H.J.M.	sp.	1982
Keene jr. m.d., C.	md.	1745
Kemp m.d., J.T. van der	md.	1783
Kettner, H.	sp.	1973

Keijzer m.d., c.d., a.o.d., Y.	md.	1853
Kindermann, dr. J.C.	ha.	1903
Kintius m.d., H.	md.	1746
Klazen, C.W.M.	sp.	1983
Klemmen, H. van	ch.	1752
Klop, P.H.J.	sp.	1988
Knappert, dr. J.	sp.	1921
Kniestedt, W.F.	sp.	1971
Koch, dr. C.F.	sp.	1922
Kodde, P.	ha.	1975
Kokuijt m.d., I.	md.	1685
Kommers, C.	ch.	1726
Konijnenburg, mw. E. van	sp.	1947
Koolhaas m.d., c.d., a.o.d., C.P. Pous	md.	1856
Korte, P. van der	ch.	1766
Kostense, C.	sg.	1982
Kouwenburg, J.	ch.	1693
Krieke, C. van der	ch.	1673
Kroes, C.G.	sg.	1969
Krüseman, J. Polman	hm.	1860
Krijger, M.J.	hm.	1842
Kwa, H.G.	sp.	1964
Lahr, J.G.	hm.	1793
Lang m.d., E. de	md.	1778
Lang m.d., S.P. de	md.	1794
Lankhorst, R.R.	ha.	1988
Leenderts, J.	ch.	1755
Leenmans, mw. A.M.	sp.	1941
Lelie, S.	sg.	1968
Lepelaar, J.M. de	hm.	1826
Levi m.d., J.S.	md.	1801
Liebert m.d., A.L.	md.	1785
Liebert, J.	ch.	1753
Lissa, V.M. van	hm.	1830
Lohman m.d., D.M.	md.	1742
Loizel m.d., D.M.	md.	1740
Loots, I.	ch.	1725
Lubbregts, D.	ch.	1681
Man Jz., J. de	hm.	1808
Man m.d., a.o.d., c.d., J.C. de	md.	1841
Maren Bentz van den Berg, dr. J.W.A.F.	sp.	1921
Marrée, J.C. de	ch.	1792
Marrée m.d., L.J. de	md.	1836
Martens, dr. A.H.A.	sp.	1920
Matzinger, B.	hm.	1824
Mazzola, W.J.	sp.	1936
Meemeling m.d., a.o.d., S.	md.	1861
Meer, L.W. van der	ha.	1997
Meersman, M.	ch.	1750

Meertens, J.	ch.	1683
Membrini m.d., F.	md.	1731
Meneau, J.	ch.	1748
Mertens m.d., M.C.	md.	1744
Meijer, H.D.J.	sp.	1953
Meijer, P. de	ch.	1785
Meijers, J.	a.	1890
Meijjer, G.H.J.	ha.	1977
Middelaar m.d., C.	md.	1740
Miggroode, A. van	ch.	1675
Moris m.d., P.	md.	1677
Mortier, P.	ch.	1740
Moulin, P. de	ch.	1762
Munnink, J.	ch.	1729
Mus, D.	ch.	1743
Mus m.d., L.	md.	1765
Nagtegaal, D.	ch.	1692
Nauta, E.L.	sp.	1940
Negré, J.J.	ch.	1760
Nettis m.d., J.	md.	1743
Nieuwhof, A.	ch.	1768
Nooten, S.I. van	a.	1889
Nooyer, A.C.H. de	ha.	1940
Nunom m.d., H. van	md.	1732
Oe, P.L.	sp.	1970
Oey, B.S.	sp.	1962
Okker, dr. J.J.	sp.	1945
Okker-Vrolijk, mw. M.J.	sp.	1946
Opdendijk, J.	ch.	1764
Orbaan, dr. C.	sp.	1920
Os, S. van	hm.	1870
Palm m.d., C. van der	md.	1794
Peeck, J.C.	ha.	1934
Pel, dr. J.Z.S.	ha.	1949
Pel, W.L.	ha.	1927
Pel-Mellink, mw. J.	ha.	1949
Pelgrom m.d., E.F.	md.	1739
Penij, J.	ch.	1661
Penij, J.	ch.	1692
Penije m.d., J. van der	md.	1691
Perkois m.d., J.	md.	1749
Perquin, mw. M.L.F.	ha.	1975
Pervoost, L.	hm.	1853
Pfaelzer, J.P.B.	sp.	1949
Pieterse, J.J.	hm.	1829
Pilger, H.H.	ha.	1902
Pille m.d., M.	md.	1684
Plack m.d., J.	md.	1777
Planteydt, dr. H.T.	sp.	1961

Plequet, J.	ch.	1685
Poel, F.W. van der	sp.	1977
Polonus m.d., S.I.	md.	1798
Ponse, P.	ch.	1746
Pous m.d., mr. B.	md.	1755
Praat, J.	ch.	1786
Prins, mw. H.W.	ha.	1994
Puye m.d., J. van der	md.	1691
Puijt, A. de	hm.	1885
Puijt Jz, J. de	ch.	1768
Queisen m.d., F.C.	md.	1738
Ras, B.C.F.	sp.	1984
Raymond m.d., J.	md.	1750
Redart m.d., H.	md.	1732
Regt, W.W. de	sp.	1934
Reilingh, dr. H.	sp.	1909
Reitz m.d., F.T.	md.	1762
Reijerse, M.	ha.	1951
Riedel, U.	a.	1882
Rietema, S.P.	sp.	1949
Ripping m.d., G.	md.	1841
Ripping m.d., H.	md.	1810
Risch, P.A.	hm.	1857
Risseeuw, J.E.	hm.	1852
Ritsaart, F.	ch.	1728
Ritzerfelt m.d., R.J.	md.	1812
Rochat, G.F.	hm.	1859
Rocher m.d., R.C.	md.	1797
Roegholt, dr. L.P.	sp.	1955
Rosevelt, A.J.	ch.	1708
Roux, I.S. le	ch.	1743
Roy, I. le	ch.	1764
Ruiter, H.	ha.	1954
Runsink, A.P.	sp.	1976
Rupertus m.d., J.T.	md.	1725
Rupingh, A.	ch.	1762
Rutten, J.J.A.	va.	1980
Rijken, dr. J.P.	sp.	1961
Rijst, J.E. van der	ha.	1973
Sailly m.d., J. de	md.	1721
Sailly m.d., mr. P.F. de	md.	1740
Schaumburg m.d., C.H. van	md.	1790
Schedet m.d., J.H.	md.	1784
Scheps, E.	ha.	1908
Scherphuis, G.J.	sp.	1938
Scheijen, dr. J.D. van	sp.	1964
Schmitz, F.M.R.	sp.	1920
Schoute, dr. D.	sp.	1902
Schouwenburg, J.	ch.	1727

Schram, P.H.	ha.	1968
Schuling, W.K.	sp.	1945
Schuurman, W.U.	sp.	1923
Schuijt, E.T.	sp.	1980
Sieperda-Staab, zie Staab, mw. E.M.		
Sifflé, M.	ch.	1706
Silberbusch, dr.J.	sp.	1972
Simons, J.C.B.	ha.	1923
Sleutelenberg, P.	ch.	1787
Slikke, P.C.J. van der	sg.	1948
Sluijs, L.W van der	sp.	1940
Smi(d)t m.d., L. de	md.	1719
Smitt, A.P.	sp.	1908
Snethlage, dr. A.	sp.	1915
Solingen m.d., c.d., ph.d., prof. A. van	md.	1782
Solingen, M. van	ch.	1753
Speckman, H.M.	sp.	1942
Staab, mw. E.M.	sg.	1959
Staal c.d., J.P.	md.	1814
Stal, H. van der	va.	1982
Steenwijk m.d., J.	md.	1727
Steffelaar, N.C.J.	sp.	1938
Sterk m.d., J.	md.	1741
Steveninck, A. van	ch.	1737
Steveninck Az. m.d., L. van	md.	1769
Steveninck Mz., L. van	ch.	1762
Stevens, W.W.	sg.	1956
Stewe, S.E.	hm.	1874
Stocke m.d., L.	md.	1734
Stolting m.d., J.A.	md.	1718
Stoppelaar, F. de	sp.	1937
Straate m.d., J. van der	md.	1713
Stroucken, A.A.H.M.	sp.	1983
Strij de Regt, W.W. van	sp.	1934
Sypersteyn, B.	ch.	1714
Tazelaar, mw. J.C.P.	sg.	1942
Theunisse, A.G.	sp.	1922
Thies, T.J.	sp.	1964
Titsing m.d., J.	md.	1785
Tonkens, dr. E.	sp.	1946
Trezel m.d., G.	md.	1695
Turnhout, L.K.M.J.E.G.	sp.	1982
Uyterlinde, B.	sp.	1961
Vaandrager, J.M.	sp.	1978
Vader m.d., a.o.d., A.C.	md.	1832
Vassij m.d., J.R. de	md.	1799
Vast m.d., H.O.	md.	1751
Velde m.d., J. van de	md.	16?
Verheijden, A.W.	a.	1893

Verheijden, W.C.	ha.	1919
Vermaas, C.C.	a.	1891
Vermaas-van Konijnenburg zie: Konijnenburg, mw. E. van		
Vermeiden, mw. I.	sp.	1986
Vermeule m.d., J.	md.	1725
Vervloet, J.H.	ha.	1999
Visser, J.	ha.	1985
Visser, T.F.	sp.	1959
Visvliet m.d., D. van	md.	1703
Visvliet m.d., mr. E.P. van	md.	1760
Visvliet m.d., J. van	md.	1718
Visvliet m.d., prof. mr. M. van	md.	1737
Vlietius m.d., E.	md.	1723
Vogelvanger m.d., c.d., a.o.d., E.J.F.	md.	1831
Volkerts, P.	ch.	1766
Volmer, L.	ch.	1725
Vonk, A.H.	sg.	1948
Vonk, J.	ch.	1755
Vooren, mw. M.J. van de	sp.	1949
Voorhoeve, E.	oa.	1952
Voorhoeve, dr. H.C.	sp.	1951
Vos, A.	sp.	1975
Vos, W.	sp.	1987
Vries, M.A. de	ha.	1994
Vrolikhard, P.	ch.	1718
Waal, J.G. de	hm.	1862
Wal, G.M. van der	a.	1898
Wap, J.J.	ha.	1912
Wauwelaar, C.	ch.	1753
Weel, H. van	ha.	1974
Werf, F. van der	sp.	1987
Weijl, L.	ha.	1906
Weijl-Snuif, mw. R.	oa.	1906
Wiele m.d., A. van de	md.	1727
Wind m.d., B. Dobbelaar de	md.	1799
Wind m.d., G. de	md.	1705
Wind m.d., P. de	md.	1736
Wind m.d., P. de	md.	1791
Wind m.d., S. de	md.	1766
Wind m.d., S. Dobbelaar de	md.	1841
Winter, I. de	ch.	1740
Wisse, F.C.	ch.	1798
Wolf, J. de	ch.	1721
Wolf m.d., P.L. de	md.	1749
Wolff, J.D.P.	sp.	1952
Wolffensperger, dr. W.A.G.	sp.	1953
Wortelboer, J.L.F.	ha.	1982
Wijkhuyse m.d., A.D.	md.	1686
Wijnpersse m.d., F. van de	md.	1739

Wijs, P.A.F. de	hm.	1865
Zalm, H. van der	sp.	1967
Zandée, E.	sp.	1956
Zanden, M.J. van der	oa.	1986
Zimmerman, dr. A.N.E.	sp.	1980
Zonneville, A.J.	va.	1970
Zwan, dr. J. van der	sp.	1982

Levensberichten

PENIJ, Jacob

Beroep: chirurgijn (1661-1710)
 Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 1661*1
 Overleden: Middelburg, 1710
 Adres: wijk 1e witte vaandel
 Functies: chirurgijn van het Gasthuis
 chirurgijn van het Simpelhuis
 examiner OIC
 Inkomen FG: f.300 tot f.500*2

1) Boom, nr. 164; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr.32381.

BEEKE, Aarnout van der

Beroep: chirurgijn (1664-1720)
 Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 1664*1
 Overleden: Middelburg, 1720
 Adres: Noordstraat (wijk 5e oranje vaandel)
 Functies: stadschirurgijn
 examiner van de chirurgijns van de OIC
 examiner van de chirurgijns van de WIC
 deken van het chir. gilde (4 maal)*2
 beleeder van het chir. gilde (5 maal)
 Inkomen FG: f.300 tot f.500*3

1) Boom, nr. 168; 2) Fokker, 367; 3) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32391-32541.

EVERTSEN, Johannes

Beroep: chirurgijn (1667-1732)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 1667*1
Overleden: Middelburg, 1732
Adres: Noordstraat
Functies: chirurgijn van de stad
chirurgijn van het Gasthuis (tot 1706)
chirurgijn van het coll. Admir. Zeel.
examinator van de chirurgijns van de OIC
examinator van de chirurgijns van de WIC
beleeder van het chir. gilde (1 maal)*2
Inkomen FG: f.300 tot f.500*3
Personeel: 1 dienstbode*4

In 1706 draagt hij de functie van gasthuischirurgijn over aan zijn zoon Jacobus*5.

L.: Fokker/De Man, 48.

1) Boom, nr. 170; 2) Fokker, 367; 3) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32381; 4) ibid., inv.nr. 47281; 5) Boom, nr. 170.

KRIEKE, Christiaan van der

Beroep: chirurgijn (1673-1707)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 1673*1
Overleden: Middelburg, 1707
Adres: wijk 4e groene vaandel
Inkomen FG: f.300 tot f.500*2

1) Boom, nr. 183; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32381.

MIGGROODE, Abraham van

Beroep: chirurgijn (1675-1702)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 1675*1
Overleden: Middelburg, 1702
Functies: chirurgijn van het Oude Mannenhuis

1) Boom, nr. 186.

MORIS m.d., Petrus

Beroep: medisch doctor (1677-1727)
Promotie: Leiden, 1676
Geboren: Middelburg
Adres: Lange Viele; Noordstraat (bij het stadhuis)
Functies: doctor van het Gasthuis (tot 1719)
weesmeester
lid coll. v. Kiezers
Inkomen FG: f.1500 tot f.2000*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School, waar hij in 1666 toegelaten wordt tot de laagste klas*3, gaat hij naar Leiden waar hij in 1676 promoveert tot medicinae doctor op 'De suffocatione uterina'*4. Hij vestigt zich in Middelburg waar hij vijftig jaar praktijk heeft gedaan.

L.: Fokker/De Man, 116.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32391-32621; 2) ibid., inv.nr. 47281; 3) Vogler, 22; 4) 'Over de verstikking (van het kind) in de baarmoeder'. Lugd. Bat. 1676.

LUBBREGTS, David

Beroep: chirurgijn (1681-1720)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 1681*1
Overleden: Middelburg, 16 augustus 1720
Adres: wijk 6e oranje vaandel
Functies: chirurgijn van het Tuchthuis en Gevangenhuis
beleeder van het chir. gilde (1 maal)*2
Inkomen FG: f.300 tot f.500*3

1) Boom, nr. 191; 2) Fokker, 368; 3) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32381-32561.

BAGGAART m.d., Johan

Beroep: medisch doctor (1682-1710)
Geboren: Vlissingen, omstreeks 1657
Overleden: Middelburg, december 1710
Adres: wijk 3e blauwe vaandel
Functies: stadsdoctor
Inkomen FG: f.1000 tot f.1500*1
Personeel: 3 dienstboden*2
Vervoer: karos met 2 paarden*3

L.: v.d. Aa II, B 49; Fokker/De Man, 4; Lindeboom, 56; Nagtglas 1, 18.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs 32381-34341; 2) ibid., inv.nr. 47291; 3) ibid.

MEERTENS, Johannes

Beroep: chirurgijn (1683-1706)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 1683*1
Adres: wijk 3e oranje vaandel
Functies: chirurgijn van de Nederduitse armen
Inkomen FG: f.300 tot f.500*2

1) Boom, nr. 192; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32381.

PILLE m.d., Michiel

Beroep: chirurgijn (1684-1735); doctor in de geneeskunde
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 1684*1
Promotie: Franeker, 1704
Overleden: Middelburg, 12 september 1735
Adres: wijk 4e, resp. 3e witte vaandel
Functies: chirurgijn van de stad
chirurgijn van het Gasthuis
cirurgijn van het O. M/VrH.
deken van het chir. gilde (1 maal)*2
bewindhebber WIC (1708)
Inkomen FG: f.1000 tot f.1500*3
Personeel: 2 dienstboden*4
Vervoer: berlijner met 2 paarden*5

Twintig jaar na zijn admmissie-examen als chirurgijn promoveert hij in Franeker tot medisch doctor.

In 1710 publiceert hij een boek over wanschepsels getiteld `Korte verhandeling van de Wanschepsels, vertoonende in een suivere redenering dat de uitterlijke Voorwerpen van gemoeds-driften geen oorzaak kunnen zijn van derzelver Voortbrenging'*6.

L.: Fokker/De Man, 127; Lindeboom, 1531; Nagtglas II, 401; de la Rue, 137.

1) Boom, nr. 195; 2) Fokker, 368; 3) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32381-32701; 4) ibid., inv.nr. 47461; 5) ibid.; 6) Middelburg, 1710.

HORTHEMELS, Cornelis

Beroep: chirurgijn (1684-1727)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 1684*1
Gehuwd met: Barbara van Weerlink
Overleden: Middelburg, 12 februari 1727
Adres: Kromme Weeie
Functies: examinator van de chirurgijns van de OIC
chirurgijn van het Gasthuis (1710)

deken van het chir. gilde (2 maal)*2
beleeder van het chir. gilde (1 maal)
Inkomen FG: f.500 tot f.1000*3

Hij is familie van vader en zoon Gillis Horthemels, die in het 17e-eeuwse Middelburg een 'aanzienlijke' boekhandel hebben. Zijn zoon Johannes wordt in 1742 beroepen tot hoogleraar in de wijsbegeerte in Utrecht*4.

1) Boom, nr. 193; 2) Fokker, 368; 3) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32381-32631; 4) Nagtglas I, 422.

PLEQUET, Johannis

Beroep: chirurgijn (1685-1739)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 7 november 1685*1
Overleden: Middelburg, 7 november 1739
Adres: wijk 3e witte vaandel
Functies: deken van het chir. gilde (3 maal)*2
beleeder van het chir. gilde (4 maal)
Inkomen FG: f.300 tot f.500*3

1) Boom, nr. 199; 2) Fokker, 368; 3) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32401-32751.

KOKUIJT m.d., Isaak

Beroep: medisch doctor (1685-1712)
Promotie: Leiden, 17 mei 1685
Geboren: Middelburg
Overleden: Middelburg, 1712
Adres: wijk 3e witte vaandel
Functies: 2e geneesheer Waalse diaconie (1694)
1e geneesheer Waalse diaconie (1699)
Inkomen FG: f.500 tot f.1000*1

In 1685 promoveert hij in Leiden tot medicinae doctor op 'De melancholia'*2.

L.: Fokker/De Man, 97.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32381-32481; 2) 'Over zwaarmoedigheid'. Lugd. Bat. 1685.

HELVETIUS m.d., Philippus Maximiliaan

Beroep: medisch doctor (1686-1703)
Promotie: Leiden, 1 oktober 1686
Geboren: Den Haag, 1667
Ouders: Joannes Fredericus (ordin. Doctor van de Raad van State) en Johanna Pels
Gehuwd met: Johanna Cornelia Thielenus
Overleden: Rotterdam, 4 augustus 1708
Functies: doctor van de stad (1690)
lector in de genees- en ontleedkunde
examineur van de chirurgijns van de WIC (1699)

Na zijn promotie tot doctor in de geneeskunde op 'De atrophia, seu tabe notha'*1 vestigt hij zich in Middelburg. Met drie anderen wordt hij op 23 juli 1702 op politieke gronden door de stadsoverheid gearresteerd. Omdat hem niets ten laste kan worden gelegd wordt hij vrijgelaten `mits betalende al de kosten en daaronder ook de premie op zijn aanhouding gesteld'*2. Na zijn vrijlating vertrekt hij naar Rotterdam waar hij in 1703 de borgereed aflegt en in 1705 aangesteld wordt tot hoogleraar in de ontleedkunde. Na zijn overlijden keert zijn vrouw naar Middelburg terug waar ze in 1709 een belastingsaanslag krijgt gebaseerd op een jaarinkomen van f.300 tot f.500*3. Zijn zoon Aarnoud vestigde zich in 1711 in Middelburg.

L.: Lindeboom, 829; Nagtglas I, 363; NNBW III, 573.

1) 'Over weefselversterf of pseudo-tering'. Lugd. Bat. 1686; 2) Fokker/De Man, 74; 3) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32451.

JOPPE, Pieter

Beroep: chirurgijn (1685-1711)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 1685*1
Overleden: Middelburg, 3 april 1712
Adres: wijk 1e oranje vaandel
Functies: chirurgijn van de Duitse armen
chirurgijn van de stad
Inkomen FG: f.1000 tot f.1500*2

In 1700 staakt hij zijn winkel.

1) Boom, nr. 197; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32411-32471.

WIJKHUYSSSE m.d., Angelius Daniëls

Beroep: medisch doctor (1686-1724)
Promotie: 1678
Adres: Lange Viele
Functies: geen
Inkomen FG: f.500 tot f.1000*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Op 28 juni 1686 wordt hij, komende uit Leiden, ingeschreven in het lidmatenregister van de Middelburgse Waalse gemeente*3. Na 1723 komt zijn naam niet meer in de naamwijzer voor.

L.: Fokker/De Man, 197.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32381-32591; 2) ibid., inv.nr. 47331; 3) ZA, DTBL Mdb. 1.

IMMENS m.d., David

Beroep: medisch doctor (1686-1735)
Promotie: 1685
Adres: Bogardstraat; Koepoortstraat; Spanjaardstraat 'Op de Spuibrug'
Functies: stadsdoctor
doctor van de Nederduitse armen
doctor van het Simpelhuis
Inkomen FG: f.300 tot f.500 (1702); 0 tot f.100 (1720)*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Mogelijk is hij een broer geweest van de bekende Middelburgse predikant Petrus Immens*3.

De sterke terugval in zijn inkomen - na 1720 komt zijn naam niet meer in de belastingkohieren voor - is niet in overeenstemming met zijn kapitale woning.

L.: Fokker/De Man, 82.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32381-32571; 2) ibid., inv.nr. 47321; 3) Nagtglas I, 455.

PENIJE m.d., Jacobus van der

Beroep: medisch doctor (1691-1721)
Promotie: Leiden, 25 mei 1690
Geboren: Middelburg
Overleden: Middelburg, 1717/1718
Adres: Giststraat
Functies: doctor van het O. M/VrH.
doctor van de armen
examinator van de chirurgijns van de OIC

Inkomen FG: f.500 tot f.1000*1

Personeel: 3 dienstboden*2

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School*3, waar hij in 1679, onder de naam Jacobus Penny als beginneling wordt ingeschreven, studeert hij in Leiden waar hij in 1690 promoveert tot medisch doctor op 'De Ictero'*4. Na 1720 komt zijn naam niet meer in de naamwijzer voor.

L.: Fokker/De Man, 126.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32401-32541; 2) ibid., inv.nr. 47381; 3) Vogler, 26; 4) 'Over geelzucht'. Lugd. Bat. 1690.

PENIJ (de Jonge), Jacob

Beroep: chirurgijn (1692-1715)*1
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 1692
Overleden: Middelburg, 12 februari 1715
Adres: wijk 2e blauwe vaandel
Functies: chirurgijn van de stad
chirurgijn van de Nederduitse Armen
Inkomen FG: f.300 tot f.500*2
Personeel: 1 dienstbode*3

Behalve chirurgijn is hij apotheker van 't Land (provincie Zeeland) en van de Admiraliteyt*4.

1) Boom, nr. 201; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32381; 3) ibid., inv.nr. 47281; 4) Boom, nr. 201.

NAGTEGAAL, Daniël

Beroep: chirurgijn (1692-1717)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 1692*1
Overleden: Middelburg, 9 maart 1717
Adres: wijk 5e oranje vaandel
Functies: chirurgijn van het Gasthuis
chirurgijn van het Oude Mannenhuis
chirurgijn van de stad
vader van het Gasthuis (1701)
Inkomen FG: f.300 tot f.500*2

1) Boom, nr. 202; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32481-32521.

KOUWENBURG, Johannis

Beroep: chirurgijn (1693-1731)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 1693*1
Overleden: Middelburg, 1731
Adres: over de Dambrug; Dam Nz.; K. Noordstraat
Functies: chirurgijn van de stad (1720)
chirurgijn van het O. M/VrH. (1706)
deken van het chir. gilde (5 maal)*2
beleeder van het chir. gilde (3 maal)
kapitein van het 3e witte vaandel (burgerwacht)
Inkomen FG: f.500 tot f.1000*3

Hij is de auteur van een meermalen herdrukt leerboek voor scheepschirurgijns
'Zeechirurgie of Matroosen Troost'*4.

L.: Enc. II, 201; Fokker/de Man, 97; Lindeboom, 1089; Nagtglas I, 564.

1) Boom, nr. 203; 2) Fokker, 368; 3) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32381-23661; 4) Middelburg 1721.
[ZDC, 1 C 21].

HOELAART, Jacobus

Beroep: chirurgijn (1695-1706)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 1695*1
Overleden: Middelburg, 18 september 1706
Adres: wijk 6e groene vaandel
Functies: geen
Inkomen FG: f.300 tot f.500*2

1) Boom, nr. 204; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32391-32431.
TREZEL m.d., Galenus

Beroep: medisch doctor (1695-1747); burgemeester
Promotie: Leiden, 1695
Geboren: Middelburg
Ouders: Galenus (m.d.) en N.N.
Gehuwd met: Catharina Elisabeth Christiaanse
Overleden: Middelburg, 1747
Adres: Rouaansekaai; Giststraat (nu Damplein 23, 'St. Jacob')
Functies: doctor van de stad
doctor van het Gasthuis (1699-1727)
doctor van het Coll. Adm. Zld.
examinator van de chirurgijns van de OIC
Raad en Schepen van de stad
weesmeester (tot 1742)
commissaris van de Wisselbank (1729)
regerend burgemeester (1744)

Inkomen FG: f.7000 tot f.8000. Zijn tweede vrouw krijgt tussen 1725 en 1735 een eigen aanslag gebaseerd op een inkomen van f.6000 tot f.7000*1

Personeel: 5 dienstboden*2 Vervoer: karos en twee paarden*3

Als zoon van een Middelburgs medicus bezoekt hij de Latijnsche School waar hij in 1685 toegelaten wordt tot de laagste klas*4 Na een studie en promotie in Leiden vestigt hij zich in Middelburg waar hij een zeer vermogend man wordt.

Over zijn vrouw schreef De la Rue dat 'zij een ongeblanket leven leidde als een andere Dorcas en op den 23 December 1735 in den ouderdom van ruim vijfendertig jaren zeer triomphantelijk stierf*5.

Over zijn, via pamfletten uitgevochten ruzie met zijn 'collega' L. Stocke, door hem een 'bullata' (windbuil) genoemd, zie Stocke.

L.: Fokker/De Man, 165.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32411-32831; 2) ibid., inv.nrs. 47341 en 47581a; 3) 4) Vogler, 27; 5) Nagtglas II, 779.

BUISSON sr. m.d., Simon du

Beroep: medisch doctor (1696-1728)

Promotie: 1695

Adres: Gortstraat

Functies: stadsdoctor

Inkomen FG: f.500 tot f.1000*1

Personeel: 1 dienstbode*2

Tot 1728 staat hij op de lijst van praktiserende doctoren.

L: Fokker/De Man, 15.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32381-32631; 2) ibid., inv.nr. 47351.

CRAAN, Johan

Beroep: chirurgijn (1697-1744)

Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 11 november 1697

Gehuwd met: Peny

Overleden: Middelburg, 1744

Adres: L. Delft; Heerenstraat

Functies: chirurgijn van het Gasthuis (1715)

chirurgijn van de stad (1715)

examinator van de chir. van de OIC (1732)

deken van het chir. gilde (2 maal)*1

beleeder van het chir. gilde (1 maal)

Inkomen FG: f.750 tot f.1000*2
Personeel: 1 dienstbode*3

Als chirurgijn van de stad en van het Gasthuis is hij de opvolger van zijn (schoon)vader Peny*4.

1) Fokker, 368; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs 32391-32831; 3) ibid., inv.nr. 47281; 4) Boom, nr. 205.

EVERTSEN, Jacobus

Beroep: chirurgijn (1700-1722)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admissie 1700
Geboren: Middelburg
Ouders: Johannes (chirurgijn) en N.N.
Overleden: Middelburg, 1 juni 1722
Adres: wijk 4e blauwe vaandel
Functies: chirurgijn van het Gasthuis (1706)
chirurgijn van het Simpelhuis (1711)
chirurgijn van de stad (1714)
deken van het chir. gilde (1 maal)*1
Inkomen FG: f.500 tot f.1000*2
Personeel: 1 dienstbode*3

In 1706 volgt hij zijn vader op als chirurgijn van het Gasthuijs*4.

L.: Fokker/De Man, 48.

1) Fokker, 368; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32391. 3) ibid., inv.nr. 47291; 4) Boom, nr. 206.

HALMALE m.d., Johan Frederik van

Beroep: medisch doctor (170.-1710)
Overleden: Middelburg, 1710
Adres: wijk 3e blauwe vaandel
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1

In 1707 wordt in Amsterdam een werk van hem uitgegeven getiteld 'Over het nut van kwikzilver bij de behandeling van geslachtsziekten'*2.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32391-3245; 2) Fokker/De Man, 71.

ANDERBEEK, Joris

Beroep: chirurgijn (1702-1706)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 1702*1
Overleden: Middelburg, 1706
Functies: geen

In de belastingkohieren komt zijn naam niet voor.

1) Boom, nr. 207.

DOUW m.d., Jan

Beroep: medisch doctor (16[?]-1709)
Overleden: Middelburg, 1709
Adres: wijk 6e blauwe vaandel
Inkomen FG: f.500 tot f.1000*1
Personeel: 2 dienstboden*2

Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32401-32451; 2) *ibid.*, inv.nr. 47291.

VELDE, m.d. Jacobus van de

Beroep: medisch doctor (16[?]-1710)
Overleden: Middelburg, 1710
Adres: wijk 2e groene vaandel
Inkomen FG: f.1500 tot f.2000*1
Personeel: 2 dienstboden*2
Vervoer: karos met 1 paard*3

Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32381-32471; 2) *ibid.*, inv.nr. 47281; 3) *ibid.*, inv.nr. 47281.

BLIECK m.d., Pieter

Beroep: medisch doctor (17[?]-1706)
Overleden: Middelburg, 1706
Adres: wijk 2e groene vaandel
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1

Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32401-32431.

VISVLIET m.d., David van

Beroep: medisch doctor (1703-1727)
Promotie: Leiden. 23 juni 1702
Geboren: Middelburg. 4 februari 1680
Ouders: Omar (apotheker) en Maria Baute
Gehuwd met: Catharina Ursula Sautijn
Overleden: Middelburg. 5 januari 1727
Adres: Vlasmarkt; Gortstraat
Functies: doctor van het O. M/Vr. H.
doctor van de armen
examinator van de chirurgijns van de WIC
rentmeester der Gravelijke rentieren
Inkomen FG: f.3000 tot f.4000*1
Personeel: 3 dienstboden*2
Vervoer: berlijner met 2 paarden*3

Hij is een afstammeling van Meinard van Visvliet die, komend uit Visvliet (Groningen), zich rond 1600 als apotheker in Veere vestigt*4.

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School (1691-1697)*5 gaat hij naar Leiden waar hij in 1702 promoveert tot medisch doctor op 'De variolis'*6.

Hij vestigt zich in Middelburg waar hij een hooggeacht dokter wordt. Naast zijn medische werk oefent hij bestuurlijke functies uit. De post van 'rentmeester der Grafelijke rentieren' moet financieel zeer voordelig geweest zijn*7.

In een van de pamfletten van die dagen wordt hij aangehaald als de 'pisbekijker of doctoer, schoon jong heeft hij het goede voor'*8.

L.: Fokker/De Man, 172; Lindeboom, 2064.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32401-32621; 2) *ibid.*, inv.nr. 47371; 3) *ibid.*, inv.nr. 47371; 4) Enc. III, 226; 5) Vogler, 29; 6) 'Over de pokken'. Lugd. Bat. 1702; 7) Nagtglas II, 865; 8) *ibid.*

HUS m.d., Chustus

Beroep: medisch doctor (1704-1723)
Promotie: 1700
Gehuwd met: Anna Boucherie
Adres: Lange Viele; Beestenmarkt
Functies: geen
Inkomen FG: zijn inkomensklasse daalt van f.300 tot f.500 in 1713 naar nul tot f.100 in 1721*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Op 3 januari 1704 wordt hij, komend uit Grijpskerke, in het lidmatenregister van de Waalse Kerk ingeschreven*3. In 1717 en 1720 vraagt hij de stadsraad toestemming om kankerpatiënten te mogen behandelen zonder daarvoor door het chirurgijns-gilde beboet te worden*4. (Van kanker konden destijds alleen de uitwendige vormen behandeld worden wat viel onder de competentie van de chirurgijns.)

In Middelburg, waar hij bekend staat onder de naam 'de Grieksche dokter', worden hem bijzondere geneeskrachtige gaven toegedicht. De kwalificaties van een 'vermaard Middelburgs geneesheer' en 'wonderdokter'*5 komen niet overeen met zijn sterk teruggelopen inkomen.

L.: Lindeboom, 940.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32411-32571; 2) *ibid.*, inv.nr. 47291; 3) ZA, DTBL 2a; 4) Fokker/De Man, 81; 5) Nagtglas II, 435.

WIND m.d., Gerard de

Beroep: medisch doctor (1705-1752); doopsgezind predikant
Promotie: Utrecht, 14 september 1705
Geboren: Vlissingen, 30 december 1685
Ouders: Paulus (handelaar in boter en kaas) en Jacomina Frans
Gehuwd met: Elizabeth van Beekhoven
Overleden: Middelburg, 10 december 1752
Adres: Hoogstraat; L. Delft
Functies: geen
Inkomen FG: steeg van f.300 tot f.500 naar f.3000 tot f.4000*1
Personeel: 1, later 2 dienstboden*2

Hij is de eerste uit een reeks van vijf generaties hoogst begaafde, vooraanstaande Middelburgse geneeskundigen*3.

Na een vooropleiding aan de Vlissingse Latijnsche School volgt een theologische opleiding in Amsterdam, eerst aan de school der Remonstranten, vervolgens aan de Illustere School. Hierna gaat hij naar Utrecht waar hij in 1705 promoveert tot doctor in de geneeskunde op 'De ophthalmia'*4. Nauwelijks twintig jaar oud krijgt hij een beroep als doopsgezind predikant in Middelburg waar hij zich gelijktijdig als medicus vestigt. Bij zijn huwelijk wordt een gelegenheidsgedicht uitgegeven*5.

Hij moet een uitzonderlijk geleerd man zijn geweest, `zijn vriend Pieter de la Rue, met wien hij bijna dagelijks langs de bolwerken loopt noemt hem een wandelende boekerij'*6.

Het voorschrijven van melk als geneesmiddel - melkgebruik door volwassenen was destijds hoogst ongebruikelijk - bezorgt hem de bijnaam de 'melkdokter'.

In verband met zijn slechte gezondheid, veroorzaakt door een chronisch longlijden, wordt zijn collega Johannis Nettis, eerst voor een deeltaak maar sinds 1744 voor een volle dagtaak als doopsgezind predikant aangesteld.

Na de dood van zijn schoonouders woont hij in de zomermaanden op de aan de Seisweg gelegen buitenplaats Hoogerzaal*7.

L.: v.d. Aa VII, 94; Enc. III, 33; Fokker/De Man, 183; Lindeboom, 2179; NNBW V, 1139.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32461-32891; 2) *ibid.*, inv.nr. 47351 en 47661; 3) M.R.H.Calmeyer en mr. O.Schutte. De Wind, De Windt, De Wint. De Nederlandsche Leeuw, 1981; 4) 'Over de uitwendige oogontsteking'. Traj. ad Rhen. 1705; 5) ZDC, PLA 58 C 5; 6) Nagtglas II, 976; 7) Afbeelding te zien op de gravure Middelburg, aen de Landtzyden, M. Smallegange, Nieuwe Cronyk van Zeeland, Middelburg, 1696, t.o. pag. 422.

BOSCH m.d., Francois van den

Beroep: medisch doctor (1705-1713)
Adres: wijk 1e groene vaandel
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1

In Fokker/De Man komt zijn naam niet voor.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32411-32491.

SIFFLÉ, Michiel

Beroep: chirurgijn (1706-1733)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 1706*1
Overleden: Middelburg, 1733
Adres: Beestenmarkt
Functies: chirurgijn van de stad (1714)
Inkomen FG: f.300 tot f.500*2
Personeel: 1 dienstbode*3

Mogelijk is hij de (groot)vader geweest van de Middelburgse notaris Alexander Michiel Siffélé*4

1) Boom, nr. 209; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32411-32691; 3) *ibid.*, inv.nr. 47311; 4) Nagtglas II, 629.

BREEKPOT, Pieter

Beroep: chirurgijn (1706-1727)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 1706
Geboren: Middelburg
Gehuwd met: Hoosaart
Overleden: Middelburg, 6 september 1727
Adres: Pottenmarkt
Functies: chirurgijn van de stad (1717)
chirurgijn van de Nederduitse armen (1715)
chirurgijn van het Simpelhuis (1722)
deken van het chir. gilde (2 maal)*1
beleeder van het chir. gilde (1 maal)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*2

In aansluiting aan zijn admisie-examen maakt hij een reis naar Oostindië waarbij het schip door 'de fransen genomen wordt' (door kapers?). In Middelburg teruggekeerd neemt hij de chirurgijnswinkel van zijn overleden schoonvader over*3.

Bij zijn aanstelling tot chirurgijn van de armen wordt als voorwaarde gesteld dat hij aan de vrouw van zijn overleden voorganger, de weduwe Gillissen, jaarlijks 50 gulden betaalt*4.

Na zijn overlijden mag zijn weduwe (door middel van een bediende) de post van chirurgijn van de armen blijven waarnemen*5.

1) Fokker, 368; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32451-32631; 3) Boom, nr. 208; 4) ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel, inv.nr. 65; 5) ibid.

EVERTSE m.d., Petrus

Beroep: medisch doctor (1708-1717)
Promotie: Leiden 11 juni 1708
Geboren: Middelburg
Gehuwd met: Susanna van den Bosche
Overleden: Middelburg, 1716/1717
Adres: Gortstraat
Functies: doctor van de armen
Inkomen FG: f.500 tot f.1000*1
Personeel: 2 dienstboden*2

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnse School, waar hij in 1699 wordt toegelaten*3, studeert hij in Leiden waar hij in 1708 bevorderd wordt tot medisch doctor op 'De glandula Thyrioidaea'*4 Aansluitend vestigt hij zich in Middelburg.

L.: Fokker/De Man, 47.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs 32461-32531; 2) ibid., inv.nr. 47381; 3) Vogler, 30; 4) 'Over de schildklier'. Lugd. Bat. 1708.

ROSEVELT, Anthoni Jonas

Beroep: chirurgijn (1708-1746)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 1708*1
Overleden: Middelburg, 1745
Adres: St. Janstraat
Functies: examinator van de chirurgijns van de WIC (1733)
Inkomen FG: f.300 tot f.500*2
Personeel: 1 dienstbode*3

1) Boom, nr. 210; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32461-32791; 3) ibid., inv.nr. 47461.

HELVETIUS m.d., Aarnout

Beroep: medisch doctor (1711-1742)
Promotie: Leiden, 6 februari 1711
Geboren: Middelburg
Ouders: Philippus Maximiliaan (m.d.) en Suzanna Cornelia Thielenus

Gehuwd met: Maria Pouvy
Overleden: Middelburg, 8 februari 1742
Adres: bij d'Oude kerk; Singelstraat; St. Pieterstraat; Noordstraat
Functies: lector anatomicus et chirurgicus aan de Illustere School
stadsdoctor (1714)
doctor van de Waalse armen
examinator van de chirurgijns van de WIC (1731)
Inkomen FG: f.1000 tot f.1500*1
Personeel: 2 dienstboden*2
Vervoer: karos met 2 paarden*3

Hij stamt af van een uit de Pfalz afkomstige familie Schweitzer die ter wille van het geloof naar Nederland is uitgeweken. Zijn grootvader, eveneens medicus, (zie boven) is de eerste die de naam Helvetius aanneemt*4.

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School, waar hij in 1701 wordt ingeschreven*5, promoveert hij tien jaar later in Leiden tot medisch doctor op 'De structura hepatis'*6. Hij vestigt zich in Middelburg waar hij in 1716 benoemd wordt tot lector in de anatomie en chirurgie aan de Illustere School. Als zodanig moet hij per jaar vier kadavers ontleden waarvoor hij, naast zijn vaste salaris, f.80,- krijgt.

Hij moet abnormaal zwaarlijvig zijn geweest. Zijn verzoek om vrijstelling voor het betalen van 'paarden en karos geld' (het 18e-eeuwse equivalent van de motorrijtuigenbelasting), wordt in de notulen van de Staten geannoteerd met de opmerking `dat de dokter vooral rijden moest wegens zijne alomberuchte, onbeschofte lichaamsgestalte'*7.

L.: Fokker/de Man, 76; Lindeboom, 824.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs 32511-32781; 2) *ibid.*, inv.nrs. 47561; 3) *ibid.*; 4) Enc. II, 37; 5) Vogler, 30; 6) 'Over de bouw van de lever'. dis. Lugd. Bat. 1711; 7) Nagtglas I, 363.

ANKEE, Jacobus

Beroep: chirurgijn (1711-1729)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 5 mei 1711*1
Overleden: Middelburg, 1729
Adres: Brakstraat
Functies: chirurgijn van de Waalse armen (1720)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*2

Op de lijst van Middelburgse chirurgijns staat hij vermeld als Hankee.

1) Boom, nr. 211; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32481-32641.

BOKS, Francois van den

Beroep: chirurgijn (1712-1715)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 1712*1
Overleden: Middelburg, 1715

Functies: geen

In de belastingkohieren komt zijn naam niet voor.

1) Boom, nr. 207.

STRAATE m.d., Jacobus van der

Beroep: medisch doctor (1713-1724)

Promotie: 1713

Adres: hoek Cipierstraat/Korte Giststraat; L. Delft; Londense kaai

Functies: doctor van de armen
doctor van het O. M/VrH.

Inkomen FG: f.100 tot f.200*1

Na 1723 staat zijn naam niet meer op de lijst van praktiserende doctoren.

L.: Fokker/De Man, 164.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32501-32571.

SYPERSTEYN, Bartholomeus

Beroep: chirurgijn (1714-1721)

Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 1714*1

Overleden: Middelburg, 1720

Adres: Markt

Functies: chirurgijn van de stad (1715)
chirurgijn van de Waalsche armen (1716)

Inkomen FG: f.300 tot f.500*2

1) Boom, 214; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32521-32531.

GILLISSEN, Gillis

Beroep: chirurgijn (1715-1722)

Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 1715*1

Overleden: Middelburg, 1722

Adres: Markt

Functies: chirurgijn van het Gasthuis (1717)
chirurgijn van de Nederduitse armen (1715)
chirurgijn van de stad (1722)

Inkomen FG: f.200 tot f.300*2

In januari 1723 worden er bij het chirurgijngilde klachten over hem ingediend. Twee jaar later zijn er opnieuw niet-gespecificeerde klachten, dit keer van de doctoren en chirurgijns van de armen*3.

L.: Fokker/De Man, 57.

1) Boom, nr. 215; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32481- 32551; 3) ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr. 65.

COCQUELLE m.d., Johannes

Beroep: medisch doctor (1715-1750)
Promotie: Leiden, 11 oktober 1714
Geboren: Middelburg
Overleden: Middelburg, 4 november 1750
Adres: vooraan in de L. Delft; Vlissingsestraat
Functies: examiner van de chir. van de OIC
doctor van het Gasthuis (1719)
doctor O. M/VrH. (1723)
raad/schepen van Middelburg (1724)
president regentencoll. Tuchthuis (1729)
commissaris van de Wisselbank (1737)
bewindhebber OIC (1742)
weesmeester (1744)
Inkomen FG: f.7000 tot f.8000*1
personeel: 4 dienstboden*2
Vervoer: karos en 3 paarden*3

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School (1703-1709)*4 studeert hij geneeskunde in Leiden waar hij in 1714 promoveert op 'De pleuritie'*5.

In aansluiting vestigt hij zich in Middelburg waar hij gedurende 35 jaar de praktijk uitoefent. Door zijn lucratieve nevenfuncties (bewindhebber VOC) wordt hij een zeer vermogend man.

Tijdens de politieke onrust als gevolg van de Franse inval in Staatsvlaanderen, wordt zijn huis, evenals dat van andere regenten, geplunderd*6.

L.: Enc. II, 314; Fokker/De Man, 26; Lindeboom, 352.

1)ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32511-32871; 2) ibid, 3)inv.nr. 47661; 4) Vogler, 31; 5) 'Over de ontsteking van het borstvlies'. Lugd. Bat. 1714; 6) P.J. Smallegange. TZ, jrg. 6, no. 4, 129-138.

BUISSON m.d., Samuel du

Beroep: medisch doctor (1716-1716)
Geboren: Middelburg
Ouders: Simon (m.d.) en N.N.
Adres: Gortstraat

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnse school, waar hij in 1707 in de laagste klas wordt ingeschreven*1, studeert hij geneeskunde. Waar, wanneer en waarop hij promoveert is niet bekend. In 1716 vestigt hij zich in Middelburg waar hij (tijdelijk) in het ouderlijk huis woont. In december 1716 vertrekt hij naar Goes. In de belastingkohieren (familiegeld) komt zijn naam niet voor.

L.: Fokker/De Man, 16.

1) Vogler, 31.

VISVLIET m.d., Jacobus van

Beroep: medisch doctor (1718-1736)
Promotie: Leiden, 25 augustus 1717
Geboren: Middelburg, 2 juli 1696
Ouders: Egbert (koopman) en Anna de Cliever
Gehuwd met: ongehuwd
Overleden: Middelburg, 22 april 1755
Adres: Dam Nz
Functies: doctor van de Nederduitse armen
lid van het Coll. van Kiezers
keurschepen van de Stadsambachten
luit. 4e Oranjevaandel Mdb. Burgerwacht
Inkomen FG: f.1000 tot f.1500*1

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School (1707-1712)*2 en een studie in Leiden waar hij in 1717 promoveert tot doctor in de medicijnen op 'De somno'*3 vestigt hij zich in Middelburg.

In 1735 beëindigt hij de praktijk. Waarschijnlijk is hij uit Middelburg vertrokken. Na 1735 komt hij niet meer in de belastingkohieren voor, zijn broer Meinard woont in zijn huis. Twintig jaar later overlijdt hij in Middelburg.

L.: Enc. III, 226; Fokker/De Man, 172; Lindeboom, 2065.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32601-32711; 2) Vogler, 31; 3) 'Over de slaap'. Lugd. Bat. 1717.

VROLIKHARD, Pieter

Beroep: chirurgijn (1718-1742)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 18 augustus 1718*1
Overleden: Middelburg, 2 maart 1742
Adres: K. Giststraat; Kinderdijk
Functies: chirurgijn van het Gasthuis (1719)
chirurgijn van het Tuchthuis

griffier van 'de Heeren 24 Commissarissen over het Eiland Walcheren'
(1734)

Inkomen FG: f.750 tot f.1000*2

Personeel: 2 dienstboden*3

In december 1734 wordt hij aangesteld tot griffier van 'de Heeren 24 Commissarissen over het Eiland Walcheren'*4

1) Boom, nr. 218; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32561-32791; 3) ibid., inv.nr. 47581a; 4) Boom, nr. 218.

STOLTING m.d., Johannes Andries

Beroep: medisch doctor (1718-1721)

Promotie: 1718

Adres: Lange Viele; Beddewijkstraat

Functionies: geen

Van 1718 tot en met 1721 staat hij op de lijst van praktiserende doctoren. In de belastingskohieren (familiegeld) komt zijn naam niet voor.

L.: Fokker/De Man, 163.

BERTRAND sr., Pierre

Beroep: chirurgijn (1718-1758)

Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 29 juli 1718

Overleden: Middelburg, 1758

Adres: Molstraat; Dam Nz.; Rouaansekaai; Wal

Functionies: chirurgijn van het Gasthuis (1722-1747)
examinator v.d. chir. van het Coll. Adm. Zld. (1732)
examinator van de chir. van de OIC (1727)
deken van het chir. gilde (1 maal)*1

Inkomen FG: f.1500 tot f.2000*2

Personeel: 1 dienstbode*3

In 1747 bedankt hij voor de functie van gasthuischirurgijn*4.

1) Fokker, 369; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32681-32941; 3) ibid., inv.nr. 47641; 4) Boom, nr. 217.

SMI(D)T m.d., Leonardus de

Beroep: medisch doctor (1719-1741)
Promotie: Leiden, 24 augustus 1718
Gehuwd met: Sara Jacoba Immens
Adres: L. Delft; St. Pieterstraat; Noordstraat; Spanjaardstraat; Heerengracht; Dam
Zz
Functies: doctor van de Nederduitse armen
doctor van het Gasthuis
doctor van het O. M/VrH.
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1
Personeel: 1 dienstbode*2

In 1708 wordt hij als tiro (beginneling) toegelaten tot de Middelburgse Latijnsche School*3. Tien jaar later promoveert hij in Leiden tot doctor in de geneeskunde op 'De ortu et generatione hominis'*4.

Aansluitend vestigt hij zich in Middelburg waar hij tot 1740 op de lijst staat van 'praktiserende doctoren in de medicine'.

L.: Fokker/De Man, 145.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32571-32701; 2) *ibid.*, inv.nr. 47581a; 3) Vogler, 31; 4) 'Over het ontstaan en de oorsprong van de mens'. Lugd. Bat. 1718.

WOLF, Jacobus de

Beroep: chirurgijn (1721-1762)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admissie 1721
Overleden: Middelburg, 24 juni 1762
Adres: Giststraat
Functies: chirurgijn van de Nederduitse armen (1726)
chirurgijn van het Gasthuis (1722)
chirurgijn van de stad (1731)
examinator van de chir. van de OIC (1750)
examinator van de chir. van de WIC (1752)
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1
Personeel: 1 dienstbode*2

In 1737 draagt hij de functie van chirurgijn van het Gasthuis over aan zijn zoon Pieter Lucas. In 1749 bedankt hij voor de functie van chirurgijn van de Nederduitse Armen*3.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32591-33011; 2) *ibid.*, inv.nr. 47681; 3) Boom, nr. 219.

SAILLY m.d, Johan de

Beroep: medisch doctor (1721-1729)
Promotie: 1720
Adres: Dam Nz.; L. Delft
Functies: doctor van de Nederduitse armen (1725)
Inkomen FG: f.100 tot f.200*1

Na zijn promotie vestigt hij zich in Middelburg waar hij tot 1729 op de lijst staat van praktiserende doctoren.

L.: Fokker/De Man, 141.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32571-32631.

BUISSON jr. m.d., Simon du

Beroep: chirurgijn; medisch doctor (1721-1751)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 1716
Promotie: Leiden, 20 juni 1720
Geboren: Middelburg
Ouders: Simon (m.d.) en N.N.
Gehuwd met: Anna Jacoba Brungne (o); Dina Burggraaf (wed. mr. J. Roux)
Overleden: Middelburg, 1751
Adres: Gortstraat; L. Delft
Functies: stadsdoctor (1720)
doctor van de Nederduitse armen (1720-1750)
doctor van het Simpelhuis (1720)
examinator van de chir. van de WIC (1746)
Inkomen FG: f.1500 tot f.2000*1
Personeel: 1 dienstbode*2
Vervoer: chaise met 1 paard*3

In 1709 wordt hij als 'tiro' aan de Middelburgse Latijnsche School ingeschreven*4. In 1716 legt hij het admmissie-examen als chirurgijn af. Een jaar later maakt hij als opperchirurgijn een reis naar Oost-Indië*5.

Na terugkomst gaat hij naar Leiden waar hij in 1720 promoveert tot medisch doctor op 'De dysenteria Indica'*6. Aansluitend vestigt hij zich in Middelburg waar hij tot zijn dood praktijk doet.

L.: Fokker/De Man, 16.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32581-32871; 2) ibid., inv.nr. 47541; 3) ibid. 4) Vogler, 31; 5) Boom, nr. 216; 6) 'Over de Indische dysenterie'. Lugd. Bat. 1720.

VLIETIUS m.d., Egbertus

Beroep: medisch doctor (1723-1727)
Promotie: 1705
Overleden: Middelburg, 1726/1727
Adres: St.Pieterstraat; Lange Viele
Functies: geen
Inkomen FG: f.500 tot f.1000*1

Bijna 20 jaar na zijn promotie vestigt hij zich in Middelburg waar hij van 1724 tot 1728 op de lijst staat van praktiserende doctoren.

L.: Fokker/De Man, 175.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32591-32631.

VOLMER, Louis

Beroep: chirurgijn (1725-1728)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 1 juni 1725
Adres: Vlasmarkt
Functies: chirurgijn van het Simpelhuis (1729)
Inkomen FG: f.100 tot f.200*1

Op 26 april 1728 bedankt hij voor de functie van chirurgijn van het Simpelhuis en vertrekt met het VOC-schip 'de Windthondt' naar Oostindië*2.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32621-32641; 2) Boom, nr. 221.

VERMEULE m.d., Johannes

Beroep: medisch doctor (1725-1767)
Promotie: Leiden, 11 augustus 1724
Geboren: Middelburg
Ouders: Johan en Jacoba Verstegen
Gehuwd met: Johanna Perkois
Overleden: Middelburg, 1767
Adres: Wagenaarstraat; Wal
Functies: doctor van de Nederduitse armen (1735)
doctor van het Gasthuis (1740)
doctor van het Armziekenhuis (1760)
Inkomen FG: f.750 tot f.1000*1
Personeel: 2 dienstboden*2

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School (1711-1717)*3 studeert hij in Leiden waar hij in 1724 promoveert op 'De epilepsia'*4.

Naast zijn medische praktijk schrijft hij stichtelijke verzen. In 1746 wordt zijn 'Nieuw Geestelijk Liedboekje' in de vorm van een drukkersgildeproef uitgegeven*5.

L.: Nagtglas II, 834; Fokker/De Man, 170.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32651-32951; 2) ibid., inv.nr. 47681; 3) Vogler, 31; 4) Over toevallen. Lugd. Bat. 1724; 5) Fokker/De Man, 170.

RUPERTUS m.d., Jacobus Thomas

Beroep: medisch doctor (1725-1729)
Promotie: 1724
Adres: Gortstraat
Functies: geen
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1

Zie Vlissingen.

In 1728 verhuist hij naar Vlissingen, waar hij in 1735 inspecteur wordt van het apothekersgilde.

L.: Fokker/De Man, 139.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D inv.nrs. 32611-32631.

HEINSBERGEN, Hendrik

Beroep: chirurgijn (1725-1727)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 3 maart 1725*1
Overleden: Middelburg, 1727
Adres: Vlasmarkt
Functies: chirurgijn van het Simpelhuis (1727)
Inkomen FG: f.100 tot f.200*2

1) Boom, nr. 220; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32601-32621.

HEUKELMAN, Jan

beroep: chirurgijn (1725-1747)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 8 augustus 1725*1
Adres: wijk 3e blauwe vaandel
Functies: geen
Inkomen FG: f.300 tot f.500*2

1) Boom, nr. 223; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32631-32841.

ELTZMANN m.d., Johan Lucas

Beroep: medisch doctor (1725-1727)
Promotie: Duisburg, 1724
Geboren: Middelburg
Begraven: 's-Hertogenbosch, 26 november 1746
Adres: Burg
Functies: geen

Hoewel in Middelburg geboren is hij geen leerling geweest van de Latijnsche School. Na een studie in Duisburg (D), waar hij in 1724 promoveert op 'De morbis humorum vitio elementorum natis'*1 vestigt hij zich in Middelburg waar hij twee jaar blijft. Op het eind van zijn leven woont hij in Den Bosch. Twee van zijn zoons volgden het beroep van hun vader, beiden praktiseerden op Zuid-Beveland*2.

L.: Fokker/De Man, 41.

1) 'Over de ziekten van de vochten, ontstaan uit een gebrek aan grondstoffen'. Duisburg 1724; 2) Enc. I, 387.

LOOTS, Isack

Beroep: chirurgijn (1725-17?)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 4 augustus 1725*1
Functies: geen
Inkomen FG: f.100 tot f.200*2

1) Boom, nr. 222; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32631-32671.

KOMMERS, Cornelis

Beroep: chirurgijn (1726-17?)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 14 oktober 1726
Gehuwd met: Kouwenberg
Adres: K. Noordstraat
Functies: chirurgijn van het O. M/VrH. (1728)
beleeder van het chir. gilde (1 maal)*1
Inkomen FG: f.300 tot f.500*2
Personeel: 1 dienstbode*3

In november 1728 volgt hij zijn (schoon)vader Kouwenberg op als chirurgijn van het Oude Manhuis*4.

In 1741 vertrekt hij naar OostIndië, repatrieert en vertrekt in 1745 opnieuw naar Indië. In 1753 is hij weer als chirurgijn in Middelburg gevestigd*5.

In mei 1779 verkoopt hij zijn woning in de K. Noordstraat voor 550 pond aan zijn collega Pieter Volkers*6.

1) Fokker, 369; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32731-32821; 3) *ibid.*, inv.nr. 47581a; 4) Boom, nr. 225; 5) *ibid.*; 6) ZA, huisn. proj.

HEEL, Marinus van

Beroep: chirurgijn (1726-1755)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 3 oktober 1726
Overleden: Middelburg, 1756
Adres: over de Dambrug
Functies: chirurgijn van de Waalse armen (1729)
chirurgijn van de stad (1733)
chirurgijn van het Tuchthuis (1742)
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Als chirurgijn van de Waalse armen is hij de opvolger van Jacobus Ankee*3.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32631-32911; 2) *ibid.*, inv.nr. 47601; 3) Boom, nr. 224.

STEENWIJK m.d., Johannes

Beroep: medisch doctor (1727-1769)
Promotie: Leiden, 5 juli 1725
Geboren: Middelburg
Adres: St. Pieterstraat; L. Delft
Functies: doctor Nederduitse armen (1728)
doctor van de stad (1735)
doctor van het O. M/VrH. (1740)
doctor van het Armziekenhuis (1760)
Inkomen FG: f.1000 tot f.2000*1
Personeel: 2 dienstboden*2

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School, waar hij in 1713 in de laagste klas wordt toegelaten*3, studeert hij in Leiden waar hij in 1725 promoveert tot medisch doctor op 'De empyemate'*4.

Hij vestigt zich in Middelburg waar hij 41 jaar op de lijst staat van praktiserende doctoren.

L.: Fokker/De Man, 152.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32631-33051; 2) *ibid.*, inv.nr. 47801; 3) Vogler, 32; 4) 'Over ettervorming in de borstholte'. Lugd. Bat. 1725.

BURS m.d., Abraham Pietersen

Beroep: medisch doctor (1727-1750)
Promotie: Leiden, 29 juni 1725
Geboren: Middelburg
Adres: Wagenaarstraat; Balans
functies: geen
Inkomen FG: f.500 tot f.1000*1
Personeel: 1 dienstbode*2

In 1715 wordt hij als beginneling toegelaten tot de Middelburgse Latijnsche School*3. Na zijn promotie tot medisch doctor op 'De nausea et vomitu'*4, vestigt hij zich in Middelburg waar hij van 1727 tot 1752 in de naamwijzer staat als praktiserend medicus. Hij is waarschijnlijk een nakomeling geweest van Gillis Burs (1589-1634), destijds een bekend predikant in Middelburg*5.

L.: Fokker/De Man, 152.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32621-32861; 2) ibid., inv.nr. 47581a; 3) Vogler, 32; 4) 'Over misselijkheid en braken'. Leiden 1725; 5) Enc. I, 259.

SCHOUWENBURG, Johannis

Beroep: chirurgijn (1727-1746)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 11 april 1727
Adres: wijk 3e groene vaandel
Functies: geen
Inkomen FG: f.100 tot f.200*1

Is in 1746 `naar Oostindien gevaaren en aldaar gestorven'*2.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32637-32811; 2) Boom, nr. 227.

BUTEUX m.d., Pieter

Beroep: medisch doctor (1727-1735)
Promotie: Leiden, 21 juni 1726
Geboren: Middelburg, 20 december 1702
Ouders: Pieter en Maria Huigens
Gehuwd met: Agnes Anna van Sandick
Overleden: 's-Gravenhage, 17 augustus 1762
Adres: Rouaansekaai
Functies: stadsdoctor (1727)
Inkomen FG: f.4000 tot f.5000*1
Personeel: 6 dienstboden*2
Vervoer: koets met 2 paarden*3

In 1716 wordt hij als leerling van de Middelburgse Latijnsche School ingeschreven*4. 10 Jaar later promoveert hij in Leiden tot medisch doctor op 'De morbis senectutis'*5. Hij vestigt zich in Middelburg waar hij 'behorend tot de kring der aanzienlijken' meteen benoemd wordt tot stadsdoctor. In 1728 wordt hij lid van het stadsbestuur, afwisselend als raad en schepen. In 1735 volgt zijn aanstelling tot 'Gedeputeerde wegens de Provincie van Zeeland ter Vergadering van Hun Hoogmogenden de Heren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden'.

In verband hiermee beëindigt hij zijn medische praktijk.

Tot zijn overlijden (1762) is hij lid van dit hoogste Staatscollege gebleven waarvan tweeënhalf jaar als voorzitter*6.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32621-32981. 2) *ibid.*, inv.nr. 47621; 3) *ibid.*; 4) Vogler, 32; 5) 'Over de ziekten van de ouderdom'. Lugd. Bat. 1726; 6) Fokker/De Man, 17.

WIELE m.d., Abraham van de

Beroep: medisch doctor (1727-1730)
Promotie: Leiden, 7 juli 1719
Geboren: Vlissingen
Ouders: Johannes (koopman) en N.N.
Adres: L. Giststraat
Functies: geen
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1

Zie Vlissingen.

Na een studie in Leiden waar hij promoveert tot medisch doctor op 'De epilepsia'*2, vestigt hij zich in Vlissingen waar hij aangesteld wordt tot inspecteur van het apothekersgilde. In 1727 verhuist hij naar Middelburg waar hij van 1728-1730 op de lijst staat van praktiserende doctoren.

L.: Fokker/De Man, 180; Nagtglas II, 947.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32631; 2) 'Over toevallen'. Lugd. Bat. 1717.

RITSAART, Francois

Beroep: chirurgijn (1728-1770)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 27 februari 1727
Overleden: Middelburg, 23 juli 1770
Adres: Wal
Functies: stadschirurgijn (1728)
examinator van de chir. van de OIC (1762)
ouderling Nederduitse gemeente
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Als examiner van de chirurgijns van de OIC is hij de opvolger van Jacobus de Wolf*3.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32651; 2) *ibid.*, inv.nr. 47521; 3) Boom, nr. 226.

d'AILLY [DAILLY] m.d., Abraham

Beroep: medisch doctor (1729-1747)
Promotie: 1728
Adres: Nieuwstraat, Londensekaai
Functies: geen
Inkomen FG: f.1500 tot f.2000 (1746)*1
Personeel: 2 dienstboden*2
Vervoer: koets met 2 paarden*3

In 1719 wordt hij toegelaten tot de laagste klas van de Middelburgse Latijnsche School*4.
Na zijn promotie vestigt hij
zich in Middelburg, waar hij tussen 1729 en 1747 op de lijst staat van praktiserende
doctoren.

In Fokker/De Man komt zijn naam niet voor.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32651-32821; 2) *ibid.*, inv.nr. 47581a; 3) *ibid.*; 4) Vogler, 32.

MUNNINK, Johan

Beroep: chirurgijn (1729-17?)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 11 februari 1729
Overleden: Middelburg, 15 juli 1773
Adres: Pottenmarkt
Functies: chirurgijn van het Simpelhuis (1730)
chirurgijn van de Nederduitse armen (1729)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1

In 1749 bedankt hij voor de functie van chirurgijn van de Nederduitse armen en `is
naderhandt gaan wonen op 's Heer Arentskerke in het landt van ter Goes*2.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32731; 2) Boom, nr.228.

BIECHLINGER m.d., Johan

Beroep: medisch doctor (1729-1734)
Promotie: 1692
Adres: Koorkerkhof; K. Gortstraat
Functies: geen

Inkomen FG: f.200 tot f.300*1

37 jaar na zijn promotie vestigt hij zich in Middelburg waar hij tussen 1729 en 1733 in de naamwijzer staat als praktiserend medicus.

L.: Fokker/De Man, 9.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32641-32671.

JOUW, Pieter

Beroep: chirurgijn (1730-1751)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 30 juni 1730*1
Overleden: Middelburg, 1751
Adres: wijk 2e witte vaandel
Functies: geen
Inkomen FG: f.300 tot f.500*2
Personeel: 1 dienstbode*3

1) Boom, nr. 231; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32671-32891; 3) ibid., inv.nr. 47581a.

BOODT, Johan de

Beroep: chirurgijn (1730-1752)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 3 april 1730
Overleden: Middelburg, 1752
Adres: K. Giststraat
Functies: chirurgijn van het Gasthuis (1743)
examinator van de chir. van de WIC (1745)
id. van de chir. van de Commerce Comp. (1748-1751)
Inkomen FG: f.300 tot f.500 (1751)*1

Als chirurgijn van 't Gasthuijs is hij de opvolger van Jan Craane, als examinator van de Westindische Compagnie van Anthonie Rosevelt*2.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32681-32881. 2) Boom, nr. 229.

FOURNIE, Anthoni

Beroep: chirurgijn (1730-1748)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admissie 15 juni 1730
Gehuwd met: Maria van Dam
Overleden: Middelburg, 1748
Adres: Brakstraat; Londensekaai
Functies: chirurgijn van het O. M/VrH. (1741)
chirurgijn van het Gasthuis (1747)
Inkomen FG: f.750 tot f.1000*1

Als chirurgijn van het Oude Mannen- en Vrouwenhuis is hij de opvolger van Cornelis Kommers, als chirurgijn van het Gasthuis van Pierre Bertrand de Oude*2.
Na zijn overlijden krijgt zijn weduwe gedurende vier jaar, mits niet hertrouwend, de helft van de beide traktementen*3.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32691-32831; 2) Boom, nr. 230; 3) ZA, GA Mdb., Register ter Rade I, 481.

MEMBRINI m.d., Filip

Beroep: medisch doctor (1731-1733)
Adres: Burg
Functies: geen

L.: Fokker/De Man, 112

BOUILLON m.d., Allaard Charles

Beroep: medisch doctor (1731-1764)
Promotie: 1729
Geboren: Middelburg
Gehuwd met: Maria Louisa Sandra
Overleden: Middelburg, 1764
Adres: Groote Markt
Functies: 'elder' Engelsche gemeente (1750)
Inkomen FG: f.500 tot f.1000*1
Personeel: 3 dienstboden*2
Vervoer: koets met 1 paard*3

In november 1764 verkoopt hij een woning in de Seisstraat aan Jacobus de Clerk*4

L.: Fokker/De Man, 14.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32661; 2) ibid., inv.nr. 47661; 3) ibid.; 4) ZA, huisn. proj.

REDART m.d., Hendrik

Beroep: medisch doctor (1732-1735)
Promotie: 1731
Adres: Lombardstraat; Vlasmarkt
Functies: geen

L.: Fokker/De Man, 136.

CRUIJSSE, Pieter van de

Beroep: chirurgijn (1732-17?)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 23 maart 1732
Adres: wijk 1e blauwe vaandel
Functies: geen
Inkomen FG: f.100 tot f.200*1
Personeel: 1 dienstbode*2

'Is naderhandt met het schip Oostcapelle naar Oostindien vertrokken en op de reijs gestorven'*3.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32711/21. 2) ibid., inv.nr. 47581a; 3) Boom, nr. 232.

NUNOM m.d., Henricus van

Beroep: medisch doctor (1732-1736)
Promotie: Leiden 22 mei 1731
Adres: Gravenstraat; Bellinkstraat
Functies: geen
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1

Na zijn promotie tot medisch doctor op 'De ortu, progressu et occasu hominis'*2 vestigt hij zich in Middelburg.

L.: Fokker/De Man, 121.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32691; 2) 'Over het ontstaan, de ontwikkeling en de ondergang van de mens'. Lugd. Bat. 1731.

BREUGEL m.d., Antoni van

Beroep: medisch doctor (1732-1733)

Promotie: 1703

Adres: Koningsstraat

Functies: geen

Bijna dertig jaar na zijn promotie vestigt hij zich in Middelburg waar hij maar één jaar in de naamwijzer staat.

L.: Fokker/De Man, 15.

STOCKE m.d., Leonardus

Beroep: medisch doctor (1734-1746)

Promotie: Utrecht, 13 maart 1733

Geboren: Veere, 9 september 1710

Ouders: Gerrit (kapitein koopvaardij) en Neeltje Adriaans

Gehuwd met: Johanna van Paddenburg

Overleden: Rotterdam, 24 maart 1775

Adres: Lange Viele; Spanjaardstraat; Balans

Functies: examiner van de chirurgijns van de WIC(1743)

Inkomen FG: f.750 tot f.1000*1

Personeel: 2 dienstboden*2

Na zijn promotie op 'De terrore ejusque effectis in corpus humanum'*3, vestigt hij zich in Middelburg. In hetzelfde jaar richt hij een genootschap op in de 'Natuur- en Bespiegelende Ontleedkunde' van welk genootschap het huidige 'Natuurkundig Gezelschap' de 'intellectuele erfgenaam' is*4. Zijn tuin in de Spanjaardstraat grenst aan die van de stadsarchitect Jan de Munck. In het door de Munck gebouwde observatorium houdt het Genootschap zijn bijeenkomsten en verricht Stocke zijn sterrenkundige waarnemingen. Een lange lijst van astronomische publicaties illustreert zijn betekenis op dit terrein*5. De behandeling van een familielid uit Veere bij wie hij syfilis heeft vastgesteld, een diagnose die door prof. Boerhave niet kon worden bevestigd, leidt tot een heftige botsing met zijn plaatselijke collega's*6. Deze publiekelijk uit gevochten medische ruzie veroorzaakt een schandaal dat hem dwingt Middelburg te verlaten. Na zijn afscheidsrede, uitgesproken voor de 'kunstgenootschappen in de proefdoende natuurkunde en ontleding' verschijnt een gelegenheidsgedicht opgedragen 'aan den kunstkwekende Heere L. Stocke'*7.

In april 1746 vertrekt hij naar Utrecht, een jaar later naar Rotterdam waar hij de rest van zijn leven blijft.

L.: Enc. III, 132; Fokker/De Man, 160; Lindeboom, 1887; Nagtglas II, 668.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32701-32811; 2) *ibid.*, inv.nr. 47541; 3) 'Over de invloed van de angst op het menselijk lichaam'. Traj. ad Rhen. 1733; 4) H.J. Zuidervaart. Van Konstgenoten en Hemelse fenomenen. Erasmus Publishing, Rotterdam, 1999; 5) *ibid.*, (bevat lijst met publicaties); 6) J.C. de Man, Leonardus Stocke, eene historische bijdrage. Tijdschr. NMG 1856 2e afl. 7) ZDC, 1148 A 13.

GRIJS m.d., Pieter de

Beroep: medisch doctor (1735-1738)
Promotie: Leiden, 30 juli 1732
Geboren: Hulst
Ouders: Willem (schepen van Hulst) en N.N.
Adres: St. Pieterstraat
Functies: geen
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1

Hij studeert in Leiden waar hij in 1732 promoveert op 'De febre ardente'*2. Na een kort verblijf in Middelburg vertrekt hij naar Hulst waar hij na enige tijd gekozen wordt in het stadsbestuur.

L.: Fokker/De Man, 61.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32711; 2) 'Over gloeiende koorts'. Lugd. Bat. 1732.

BERTRAND jr., Pierre

Beroep: chirurgijn (1735-1750)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 25 maart 1735
Geboren: Middelburg
Ouders: Pierre (chirurgijn) en N.N.
Overleden: Middelburg, 1750
Adres: Dam Nz
Functies: chirurgijn van het Gasthuis (1742)
chirurgijn van het Coll. Adm. Zld. (1732)
examinator van de chirurgijns van de OIC (1744)
Inkomen FG: f.1000 tot f.1500*1
Personeel: 2 dienstboden*2

Als chirurgijn van het Gasthuis is hij de opvolger van Pieter Vrolikhart, als 'Exsaminateur van de Oostindische Compagnie' de opvolger van Jan Craane*3.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32741-32861; 2) *ibid.*, inv.nr. 47681; 3) Boom, nr. 233.

WIND m.d., Paulus de (1)

Beroep: medisch doctor (1736-1771)
Promotie: Leiden, 26 augustus 1735
Geboren: Middelburg, 8 mei 1714
Ouders: Gerard (m.d. en pred.) en Elisabeth van Beekhoven
Gehuwd met: Bernadina Tak (o); Berdina Dobbelaer
Overleden: Middelburg, 22 januari 1771
Adres: Gravenstraat; St. Janstr. H 202 'de Jonge Jacob'

Functies: stadsoperateur en steensnijder (1737)
stadsvroedmeester (1742)
stadsdoctor (1747)
lect. anat., chir., verloskunde a/d Ill. Sch. (1750)
operateur van Zeeland (1750)
examinator OIC (1769)
Inkomen FG: f.2000 tot f.2500*1
Personeel: 4 dienstboden*2

Na een vooropleiding aan de Latijnsche School waar hij op zijn achtste jaar als leerling wordt ingeschreven*3 en zeven prijzen wint, gaat hij samen met zijn oudste broer als 13-jarige naar Amsterdam waar hij een vooropleiding krijgt in de anatomie en botanie. Na een vierjarige medische studie in Leiden brengt hij een jaar door in Parijs waar hij zich praktisch bekwaamt in de heel- en verloskunde. Teruggekeerd promoveert hij in 1735 tot medisch doctor op 'De abortu'*4. Hij vestigt zich in Middelburg waar hij benoemd wordt tot stadsoperateur, stadssteensnijder en stadsvroedmeester.

Zijn huwelijk met de dochter van een Middelburgs linnenkoopman geeft aanleiding tot de publicatie van een gelegenheidsgedicht*5.

In het begin van zijn carrière is hij een allround heelkundige, bij lijdens aan cataract (lenstroebeling) verwijdert hij de (oog)lens en bij 98 patiënten neemt hij langs operatieve weg een blaassteen weg. In zijn verdere loopbaan ontwikkelt hij zich tot een befaamd verloskundige die bijdraagt tot het oplossen van problemen die ontstaan bij een wanverhouding tussen het kinderlijke hoofd en het moederlijke bekken*6.

In 1766 legt hij de praktijk neer en verhuist naar de, buiten de stad gelegen, buitenplaats Woelgeest. Van hieruit bezoekt hij minstens een keer per week de rede van Rammekens waar hij, als doctor van de Oost-Indische Compagnie de matrozen aan boord van de VOC-schepen behandelt.

Op 57-jarige leeftijd overlijdt hij aan een acute ziekte.

L.: v/d Aa VII, 94; M.R.H. Calmeyer en mr. O.Schutte. De Wind, De Windt, De Wint. De Nederlandsche Leeuw, 1981; Enc. III, 330; Fokker/De Man, 184; Lindeboom, 2180; Nagtglas II, 977; Verkroost, C.M. De levensbeschrijving van P. de Wind door zijn zoon Samuel. Arch. ZGW 1974, 11-22.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32761-33071; 2) *ibid.*, inv.nr. 47801; 3) Vogler, 33; 4) 'Over de miskraam'. Lugd. Bat. 1735; 5) ZDC, PLA 58 A 2; 6) O.P. Bleker en J.Z.S. Pel. Paulus de Wind (1714-1771) KZGW, Arch. 1998, 57.

DEINSE m.d., Adriaan van

Beroep: medisch doctor (1736-1738)
Promotie: Utrecht, 22 november 1721
Geboren: Vlissingen
Ouders: Adriaan (predikant) en Suzanna Fasseel
Gehuwd met: Petronella Hazevoet
Adres: Bogaardstraat; Dam Nz; Wagenaarstraat
Functies: geen
Inkomen FG: f.500 tot f.1000*1

Zie Vlissingen.

In Vlissingen geboren als zoon van Adrianus van Deirse (1661-1727), destijds een beroemd predikant*2, vestigt hij zich na zijn promotie tot medisch doctor op 'De methodo medendi'*3 in Vlissingen waar hij inspecteur wordt van het apothekersgilde. In 1735 vertrekt hij naar Middelburg waar hij van 1736 tot 1740 vermeld staat als praktiserend medicus.

L.: Fokker/De Man, 32.

1) Za, Rekenkamer D, inv.nrs. 32721-32741; 2) Enc. I, 313; 3) 'Over de wijze van het genezen'. Traj. ad Rhen. 1721.

VISVLIET m.d., prof. mr. Meinard van

Beroep: medisch doctor (1737-1769)
Promotie: Leiden 1736
Geboren: Middelburg, 16 oktober 1708
Ouders: Egbert (koopman) en Anna de Cliever
Gehuwd met: Agnita Magdalena Bachman (o); Johanna Margarieta Radaeus (wed. ds. P. Macaré) (o); Dane Barbara Pittey (wed. mr. R.G. v Goens)
Overleden: Middelburg, 5 maart 1769
Adres: Dam Nz.; Rouaansekaai
Functies: lector in de anat., chir. en verl. a/d Ill. Sch. (1741)
examinator van de chir. van de WIC (1748)
medicinae professor aan de Ill. School (1750)
raad en schepen van Middelburg 1752
Inkomen FG: f.2500 tot f.3000*1
Personeel: 5 dienstboden*2
Vervoer: koets met 3 paarden*3

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School (1722-1727)*4 en een dubbele studie in Leiden promoveert hij in 1736 op dezelfde dag tot doctor in de beide rechten en tot doctor in de geneeskunde. Het laatste op 'De efficacia balneorum ex aqua in corpus humanum'*5.

In 1743 wordt hij benoemd tot lector in de anatomie, de chirurgie en de verloskunde aan de Middelburgse Illustere School. In 1750 volgt zijn aanstelling tot hoogleraar in de geneeskunde. Naast zijn wetenschappelijke en bestuurlijke nevenfuncties heeft hij een uitgebreide medische praktijk die hij 'met schier overdreven nauwgezetheid' uitoefent*6. Na zijn dood worden er vier lijdichten op hem geschreven, in een gezamenlijk bandje door Hendrik Sas in Middelburg uitgegeven*7.

L: Enc. III, 226; Fokker/De Man, 173; Lindeboom, 2066.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32721-33041; 2) ibid., inv.nr. 47801; 3) ibid.; 4) Vogler, 33; 5) 'Over de werkzaamheid van waterbaden op het menselijk lichaam'. Lugd. Bat. 1736; 6) Nagtglas II, 867; 7) ZDC, 1148 A 397.

STEVENINCK, Anthonie van

Beroep: chirurgijn (1737-1774)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde., admissie 26 aug. 1737
Gehuwd met: Maria Antonia van Noordhoek
Overleden: Middelburg, 2 januari 1774
Adres: L. Delft; L. Noordstraat/Blinde Hoek
Functies: chirurgijn van het Gasthuis (1748)
examinator van de chir. van de OIC (1764)
ouderling Nederduitse gemeente
kap. reg. Blauwe Vaandels Mdb. burgerwacht
Inkomen FG: f.750 tot f.1000*1
Personeel: 2 dienstboden*2

Als chirurgijn van het Gasthuis is hij de opvolger van A. Fournier, als examinator van de chirurgijns bij de OIC van Jan Raymond*3. In 1762 doet hij zijn (barbiers)winkel over aan zijn neef Lucas van Steveninck Mz*4.

Eind 1773 draagt hij ook de functie van examinator bij de OIC aan deze neef over*5.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32751-33101; 2) ibid., inv.nr. 47861; 3) Boom, nr. 234; 4) ibid.; 5) ibid.

QUEISEN m.d., Franciscus Cornelius

Beroep: medisch doctor (1738-1739)
Promotie: 1736
Adres: K. Giststraat
Functies: geen

Waarschijnlijk in Middelburg geboren wordt hij in 1724 ingeschreven als leerling in de laagste klas van de Middelburgse Latijnsche School*1.

Kort na zijn promotie vestigt hij zich in Middelburg waar hij maar één jaar voorkomt op de lijst van praktiserende doctoren.

L.: Fokker/De Man, 134.

1) Vogler, 33.

ERHARDI m.d., Christophorus Georgius

Beroep: medisch doctor (1738-1742)
Promotie: 1736
Geboren: Thüringen (D)
Gehuwd met: Magdalena Kellermans
Adres: Groenmarkt
Functies: geen

Na een promotie in Duitsland vestigt hij zich in Middelburg waar hij tussen 1738 en 1742 op de lijst staat van praktiserende doctoren.

L.: Fokker/De Man, 43.

BAUDOUS m.d., Philippus de

Beroep: medisch doctor (1738-1743)
Promotie: 1710
Adres: Lange Viele; Kromme Weele
Functies: geen
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1

28 jaar na zijn promotie, waar is niet bekend, komt hij naar Middelburg waar hij tussen 1738 en 1743 vermeld staat als praktiserend medicus.

L.: Fokker/De Man, 7.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 32751-32771.

WIJNPERSSE m.d., Franciscus van de

Beroep: medisch doctor (1739-1768)
Promotie: Leiden, 7 juli 1738
Geboren: Middelburg
Gehuwd met: Johanna de Moij
Adres: Balans; Dam Nz.; bij de Abdij
Functies: geen
Inkomen FG: f.500 tot f.750*1

Hoewel in Middelburg geboren is hij geen leerling geweest van de Latijnsche School. Na een studie in Leiden waar hij in 1738 promoveert tot medisch doctor op 'De amaurosi'*2, vestigt hij zich in Middelburg waar zijn naam tot 1768 op de lijst staat van praktiserende doktoren.

L.: Fokker/De Man, 198.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32771-33101; 2) 'Over volledige blindheid'. Lugd. Bat. 1738.

PELGROM m.d., Everardus Franciscus

Beroep: medisch doctor (1739-1741)
Promotie: 1738
Adres: Markt
Functies: geen

Na zijn promotie vestigt hij zich in Middelburg waar zijn naam tussen 1739 en 1741 voorkomt op de lijst van praktiserende doctoren.

L.: Fokker/De Man, 125.

MORTIER, Pieter

Beroep: chirurgijn (1740-1749)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 12 oktober 1740
Overleden: Middelburg, 1749
Adres: Houtkaai
Functies: chirurgijn van het O. M/VrH. (1748)
chirurgijn van de Nederduitse armen (1749)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1

Als chirurgijn van het Oude Mannenhuis is hij de opvolger van A. Fournie*2.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 32771-32861; 2) Boom, nr. 235.

SAILLY m.d., mr. Paulus Franciscus de

Beroep: medisch doctor (1740-1756); advocaat
Promotie: Leiden, 5 augustus 1740
Geboren: Middelburg
Gehuwd met: Jacoba Catharina Parker
Adres: Rouaansekaai; Lange Viele; Nw Haven; Blauwedijk
Functies: doctor van de Waalse armen (1743)
doctor van de stad (1752)
examinator van de chir. van de WIC (1751)
ouderling Waalse gemeente
lid Coll. 24 commissarissen eiland Walcheren
Inkomen FG: f.1500 tot f.2000*1
Personeel: 2 dienstboden*2
Vervoer: 1 phaëton*3

Hoewel in Middelburg geboren, mogelijk als zoon van Johan de Saily m.d., is hij geen leerling geweest van de Latijnsche School.

In 1740 promoveert hij in Leiden tot m.d. op 'De manna'*4.

Hij vestigt zich als medicus in Middelburg waar hij sinds 1743 ook op de lijst staat van praktiserende advocaten.

Zijn vertrek uit Middelburg zou in verband hebben gestaan met een vervolging inzake ontucht. De ontucht in kwestie had hieruit bestaan dat een ongehuwde man en vrouw op een van zijn boerderijen met zijn medeweten als gehuwden hadden samengeleefd*5. In 1766 woont hij in Ritthem waar hij twee dienstboden houdt en beschikt over een speelwagen en een chais*6.

L.: Fokker/De Man, 141.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32771-32911; 2) ibid., inv.nr. 47681; 3) ibid.; 4) 'Over het manna' (hemels voedsel), Lugd. Bat. 1740; 5) Fokker/De Man, 141; 6) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nr. 48911.

WINTER, Isack de

Beroep: chirurgijn (1740-1749)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 8 september 1740*1
Overleden: Middelburg, 1749
Functies: geen
Inkomen FG: f.300 tot f.500*2

1) Boom, nr. 236; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32801-32851.

CAPPELLE m.d., Quirinus

Beroep: medisch doctor (1740-1784)
Promotie: Leiden, 14 november 1738
Geboren: Middelburg
Gehuwd met: Elisabeth Santer (o.); Francina Fors (wed. J. van Rentergem)
Overleden: Middelburg, 1784
Adres: Rouaansekaai
Functies: doctor van de Nederduitse armen (1748)
doctor van het O. M/VrH. (1750)
doctor van het Armweeshuis (1781)
commissaris van het landrecht (1747)
diaken (1752) en ouderling (1756) Nederd. gem.
Inkomen FG: f.1000 tot f.1500*1
Personeel: 3 dienstboden*2
Vervoer: koets met 1 paard*3

In 1727 wordt hij ingeschreven als leerling van de laagste klas van de Middelburgse Latijnsche School*4. Elf jaar later promoveert hij in Leiden tot medisch doctor op 'De singultu' *5. Hij vestigt zich in Middelburg waar hij tot zijn dood de medische praktijk heeft uitgeoefend.

L.: Fokker/De Man, 23.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32751-33191; 2) ibid., inv.nr. 47941; 3) ibid.; 4) Vogler, 34; 5) 'Over de hik'. Leiden 1738.

MIDDELAAR, m.d., Cornelis

Beroep: medisch doctor (1740-1786)
Promotie: Leiden, 18 juni 1739
Geboren: Middelburg
Gehuwd met: Catharina Elisabeth van de Velde
Adres: Lange Viele; K. Delft
Functies: ouderling Nederduitse gemeente
Inkomen FG: f.4500 tot f.5000*1
Personeel: 3 dienstboden*2

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School waar hij in 1726 in de laagste klas wordt ingeschreven*3, gaat hij naar Leiden waar hij dertien jaar later promoveert tot medisch doctor op 'De ischuria'*4. Aansluitend vestigt hij zich in Middelburg waar hij 45 jaar uitsluitend een particuliere praktijk uitoefent.

L.: Fokker/De Man, p 113.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32771-33191; 2) ibid., inv.nr. 47661; 3) Vogler, 33; 4) 'Over pijnlijke urinelozing'. Lugd. Bat. 1739.

DOUW, m.d., Philippus

Beroep: medisch doctor (1740-1771)
Promotie: Leiden, 1739
Geboren: Middelburg
Gehuwd met: Johanna Bernardina Boursse (wed. J.A. Radens)
Overleden: Middelburg, 1771
Adres: Gortstraat; L. Noordstraat
Functies: stadsdoctor (1742-1770)
          doctor van de Nederduitse armen (1740-1749)
          doctor van het Coll. Adm. Zld. (1748)
          doctor van het Gasthuis (1750)
          examinator van de chir. van de OIC (1748)
          lid College van Kiezers
          ouderling Waalse gemeente
Inkomen FG: f.2000 tot f.3500*1
Personeel: 3 dienstboden*2

In Middelburg geboren is hij geen leerling geweest van de plaatselijke Latijnsche School. Hij studeert in Leiden waar hij in 1739 promoveert tot medisch doctor op 'De purgantibus'*3. Hij vestigt zich in Middelburg waar hij tot zijn dood praktiseert.

L.: Fokker/De Man, 38. [Staat hier onder de naam Donk!].

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32861-33071; 2) ibid., inv.nr. 47721; 3) 'Over laxermiddelen'. Lugd. Bat. 1739.

LOIZEL m.d., Daniël

Beroep: medisch doctor (1740-1741)
Promotie: Leiden, 19 juni 1739
Geboren: Middelburg
Gehuwd met: Catharina de Pier
Adres: over de Bellinkbrug
Functies: geen

Na een bezoek aan de Latijnsche School waar hij in 1724 in de laagste klas wordt ingeschreven*1 gaat hij naar Leiden waar hij in 1739 promoveert op 'De partu difficili'*2. Hij vestigt zich in Middelburg waar zijn naam maar één jaar voorkomt op de lijst van praktiserende doctoren.

L.: Fokker/De Man, 109.

1) Vogler, 33; 2) 'Over een moeilijke bevalling'. Lugd. Bat. 1739.

STERK m.d., Johan

Beroep: medisch doctor (1741-1766)
Promotie: Leiden 28 juli 1740
Geboren: Middelburg
Adres: Latijnse Schoolstraat
Functies: diaken Engelsche gemeente (1750)
kap. reg. Groene Vaandels Mdb. burgerw. 1760
Inkomen FG: f.1500 tot f.2000*1
Personeel: 2 dienstboden*2

Na een vooropleiding aan de Latijnsche School (1727-1733)*3 studeert hij in Leiden waar hij in 1740 promoveert tot m.d. op 'De rabie canina'*4. Hij vestigt zich in zijn geboortestad waar hij tussen 1741 en 1766 op de lijst staat van praktiserende medici.

L.: Fokker/De Man, 153.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32771-33021; 2) ibid., inv.nr. 47721; 3) Vogler, 34; 4) 'Over hondsdolheid'. Lugd. Bat. 1740.

HERON m.d., Cornelis

Beroep: medisch doctor (1742-1751)
Promotie: Leiden, 14 juni 1740
Geboren: St. Maartensdijk
Gehuwd met: Anna Isabella Hendriks
Overleden: Middelburg, 1751
Adres: over de Dambrug
Functies: diaken Waalse gemeente (1750)

Inkomen FG: f.300 tot f.500*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Een jaar na zijn promotie in Leiden op 'De servanda sanitate litteratorum'*3 vestigt hij zich in Middelburg waar hij negen jaar later overlijdt.

L.: Fokker/De Man, 80; Nagtglas I, 373.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32781-32871; 2) *ibid.*, inv.nr. 47661; 3) 'Over het verlenen van geneeskundige hulp aan letterkundigen'. Lugd. Bat. 1740.

EVERA m.d., Jacobus

Beroep: medisch doctor (1742-1764)
Promotie: Leiden, 25 juli 1741
Geboren: Middelburg
Ouders: Willem en N.N.
Gehuwd met: Johanna Maria Lindhout
Overleden: Veere, omstreeks 1793
Adres: Oostpunt; Koorkerkhof; Schuitvlotstraat; St. Janstraat
Functies: geen
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1
Personeel: 2 dienstboden*2

Zie Veere.

In 1730 wordt hij ingeschreven als leerling van de Middelburgse Latijnsche School*3. Na zijn promotie in Leiden op 'De inflammatione ventriculi'*4 vestigt hij zich in Middelburg waar hij twintig jaar blijft.

In 1764 verhuist hij naar Veere waar hij benoemd is tot doctor van de Admiraliteit in Zeeland.

L.: Fokker/De Man, 44.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32811-33031; 2) *ibid.*, inv.nr. 47681; 3) Vogler, 34; 4) 'Over de ontsteking van de maag'. Lugd. Bat. 1741.

MUS, Dirk

Beroep: chirurgijn (1743-1785)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 8 mei 1743
Overleden: Middelburg, 28 februari 1785
Adres: Spanjaardstraat; Wagenaarstraat
Functies: chirurgijn van de Nederduitse armen (1749)
chirurgijn van het Armziekenhuis
chirurgijn van het Gasthuis (1750)
deken van het chir. gilde (1 maal)*1
beleeder van het chir. gilde (1 maal)

kap. reg. der Witte Vaandels v/d Mdb. Burgerw.
Inkomen FG: f.300 tot f.500*2
Personeel: 1 dienstbode*3

Als chirurgijn van het Gasthuis is hij de opvolger van Pieter Bertrand de Jonge*4.

L: Fokker/De Man, 117.

1) Fokker, 370; 2) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 32811-33221; 3) ibid., inv.nr.47601; 4) Boom, nr. 239.

LOHMAN m.d., Daniël Mathias

Beroep: medisch doctor (1742-1771)
Promotie: 1741
Adres: L. Delft
Functies: apotheker van de Waalse diaconie
Inkomen FG: f.750 tot f.1000*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Na zijn promotie, waar en waarop is niet bekend, vestigt hij zich in Middelburg waar hij tot 1770 in de naamwijzer staat.

L: Fokker/De Man, 110.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32781-33071; 2) ibid., inv.nr. 47681.

ROUX, Izaak Samuel le

Beroep: chirurgijn (1743-1759)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 15 jan. 1743*1
Overleden: Middelburg, 1759
Functies: geen
Inkomen FG: f.200 tot f.300*2
Personeel: 1 dienstbode*3

1) Boom, nr. 238; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32861-33021; 3) ibid., inv.nr. 47681.

NETTIS m.d., Johannes

Beroep: medisch doctor (1743-1772); doopsgezind predikant
Promotie: Utrecht, 27 juni 1742
Geboren: Alkmaar, 1707
Overleden: Leiden, 15 februari 1777
Adres: Korendijk; Koorkerkhof; L. Delft; Rouansekai; Herenstraat; Herengracht; Markt

Functies: stads oogmeester (1745)
oogarts en operateur van de cataracta van HDH de Prinses van Oranje-Nassau
lid ZGW
lid Hollandsche Mij. Wetensch. Haarlem
lid Acad. Caesarea Leopoldo-Carolina (Göttingen)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1
Personeel: 1 dienstbode*2

In 1729 krijgt hij een beroep bij de Doopsgezinde Gemeente van Middelburg voor eenderde deel van de predikantsplaats tegen een traktement van 200 Zeeuwse rijksdaalders per jaar*3. Het resterend tweederde deel blijft opgedragen aan Gerard de Wind (zie aldaar). Een jaar later wordt hij met de halve predikantsbaan belast, het tractement wordt met 100 rijksdaalders verhoogd*4. In 1742 promoveert hij tot doctor in de geneeskunde op 'De congelatione, figuris nivium admirandis, rerum congelatarum et frigidarum noxa ac salubritate'*5. Hij vestigt zich in Middelburg waar hij naast het ambt van predikant het beroep van geneesheer uitoefent. Het stadsbestuur benoemt hem tot stads oogmeester en geeft hem - kennelijk na een geslaagde staaroperatie bij de echtgenote van stadhouder Willem IV - de titel van 'opereur van de Cataracta (lenstroebelingen) van Hare Doorluchte Hoogheid de Prinses van Oranje-Nassau'.

In verband met 'de sleepende borstkwaal' (longtuberculose) van De Wind wordt hij in 1744 fulltime predikant.

Naast de theologie en geneeskunde heeft hij grote belangstelling voor de natuurwetenschappen. Het door zijn collega L. Stocke opgerichte Genootschap der Natuur- en bespiegelende Ontleedkunde, wordt na diens vertrek door hem voortgezet*6. Ten slotte is hij een verdienstelijk cartograaf. De plattegrond van Middelburg zoals opgenomen in de 'Tegenwoordige Staat van Zeeland' (Tirion) is deels door hem vervaardigd.

Wegens ziekte wordt hij in 1772 op eigen verzoek ontslagen. Hij vertrekt naar Leiden waar hij vier jaar later overlijdt.

L: Lindeboom, 1418; Nagtglas II, 268; NNBW II, 983.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32651-33071; 2) *ibid.*, inv.nr. 47721; 3) Fokker/De Man, 120; 4) *ibid.*; 5) 'Over de bevrozing, het bewonderen van figuren in de sneeuwvlokken, de schade en heilzaamheid van bevroren en koude dingen', Traj. ad Rhen. 1742; 6) H.J. Zuidervaart. Van konstgenoten en hemelse fenomenen. Erasmus publishing Rotterdam 1999.

MERTENS m.d., Martinus Cornelis

Beroep: medisch doctor (1744-1746)
Promotie: Utrecht, 26 maart 1740
Adres: Molstraat
Functies: geen

In 1744 en 1745 staat hij op de lijst van praktiserende doctoren.

L: Fokker/De Man, 111.

COPPELLO m.d., mr. Servaas van de

Beroep: medisch doctor (1745-1800); advocaat
Promotie: Leiden, 6 juni 1743
Geboren: Middelburg, 2 juni 1720
Ouders: Bartholomeus (kapitein bij de OIC, later koopman) en Abigael Goudzwaert
Gehuwd met: Barbara Petronella Stam
Overleden: Middelburg, 25 februari 1800
Adres: Haringplaats; St. Pieterstraat; L. Delft A 96
Functies: examinator van de chirurgijns van de Commercie C. (1748-1751)
examinator van de chirurgijns van de OIC (1771)
Inkomen FG: f.750 tot f.1000*1
Personeel: 3 dienstboden*2

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School*3, studeert hij in Leiden rechtsgeleerheid én geneeskunde. In juni 1743 promoveert hij tot doctor in de geneeskunde op 'De fabrica atque actione glandularum'*4. De dissertatie is door Matheus van den Broeke, boekverkoper in de St. Pieterstraat op satijnzijde gedrukt*5. Drie maanden later, in september 1743, promoveert hij, eveneens in Leiden tot doctor in de rechtsgeleerheid.

In 1745 vestigt hij zich als medicinae doctor in Middelburg, welk beroep hij 55 jaar uitoefent.

Sinds 1768 vermeldt de naamwijzer hem tevens als praktiserend advocaat.

L: Enc. I, 299; Fokker/De Man, 28; Lindeboom, 371; Nagtglas I, 136; NNBW VII, 321.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32811-33371; 2) *ibid.*, inv.nr. 47661; 3) Vogler, 34; 4) 'Over de bouw en werking van de klieren'. Lugd. Bat. 1743; 5) ZDC, 1101 A 32.

KEENE jr. m.d., Christoffel

Beroep: medisch doctor (1745-1755)
Promotie: 1743
Adres: Vlasmarkt; Gortstraat
Functies: geen
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Waarschijnlijk is hij in Middelburg geboren waar hij in 1734 ingeschreven wordt als leerling in de laagste klas van de Latijnsche School*3.

Van 1745 tot 1755 staat hij in de naamwijzer als praktiserend doctor.

L: Fokker/De Man, 95.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32821-32901; 2) *ibid.*, inv.nr. 47681; 3) Vogler, 35.

PONSE, Pieter

Beroep: chirurgijn (1746-1772)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 1 mei 1741
Overleden: Middelburg, 21 juli 1772
Adres: K. Noordstraat; L. Noordstraat
Functies: chirurgijn van de stad (1745)
chirurgijn van het O. M/VrH. (1749)
chirurgijn van de Nederduitse armen (1749)
chirurgijn van het Armziekenhuis
deken van het chir. gilde (1 maal)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Als stadschirurgijn is hij de opvolger van Jan Craane, als chirurgijn van het Oude Manhuis van Pieter Nortier*3.

Hij overlijdt aan een hersenletsel veroorzaakt door een val uit een kersenboom*4.

1) Za, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32861-33081; 2) ibid., inv.nr. 47741; 3) Boom, nr. 237; 4) Fokker, 370.

BOUILLON m.d., Dirk Francois

Beroep: medisch doctor (1747-1755 en 1764-1765)
Promotie: 1746
Geboren: Middelburg
Gehuwd met: Catharina Centse (wed. J. Steemtart)
Overleden: Middelburg
Adres: Lange Viele; Noordstraat; Seisstraat; Lange Viele; Markt
Functies: geen
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Hij is waarschijnlijk in Middelburg geboren waar hij in 1732 wordt ingeschreven als leerling van de laagste klas van de Latijnsche School*3. Direct na zijn promotie, waar en waarop is niet bekend, vestigt hij zich in Middelburg. In 1755 verlaat hij de stad. Kort na de dood van Allaard C. Bouillon (zijn broer?) keert hij naar Middelburg terug waar hij in diens huis gaat wonen.

Na 1765 komt zijn naam niet meer in de naamwijzer voor.

L: Fokker/De Man, 14.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 32821-32901; 2) ibid., inv.nr. 4766; 3) Vogler, 34.

KINTIUS m.d., Henricus

Beroep: medisch doctor (1746-1765)
Promotie: Leiden, 2 augustus 1746
Gehuwd met: Apolonia Buteijn
Adres: Nieuwstraat
Functies: diaken Nederduitse gemeente (1760)
ouderling Nederduitse gemeente (1761)
Inkomen FG: f.2500 tot f.3000*1
Personeel: 3 dienstboden*2

Aansluitend aan zijn promotie tot medisch doctor op 'De nephritide'*3 vestigt hij zich in Middelburg, waar hij tot 1765 op de lijst staat van praktiserende doctoren.

L: Fokker/De Man, 96.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32821-33001; 2) ibid., inv.nr. 47801; 3) 'Over nierontsteking'. Lugd. Bat. 1746.

BREGAN, Paulus

Beroep: chirurgijn (1748-1749)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 10 november 1748*1
Overleden: Middelburg, 1749
Adres: wijk 6e blauwe vaandel
Functies: geen
Inkomen FG: f.100 tot f.200*2

1) Boom, nr. 241; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32841.

MENEAU, Jean

Beroep: chirurgijn (1748-1773)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admisie 21 augustus 1748
Adres: Spanjaardstraat; Londensekaai; L. Delft; L. Noordstraat
Functies: chirurgijn van de Nederduitse armen (1749)
chirurgijn van de stad (1756)
chirurgijn van de Waalse armen (1756)
chirurgijn van het Coll. Admir. Zeel. (1758)
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Als uitgeweken Hugenoot (?) wordt hij in 1748 bij zijn admisie-examen in de Franse taal geëxamineerd*3.

Als chirurgijn van de stad en van de Waalse armen is hij de opvolger van Marinus van Heel, als examinator van de chirurgijns van de Admiraliteit van Pierre Bertrand de Oude*4.

In 1764 draagt hij zijn (barbiers)winkel over aan Isaac le Roy*5.
Begin 1773 doet hij vrijwillig afstand van zijn medische functies en vertrekt naar 's Hertogenbosch*6.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32871-33021; 2) *ibid.*, inv.nr. 47721; 3) ZA, GA Mdb., Register ten Rade I 481; 4) Boom, nr. 240; 5) *ibid.*; 6) *ibid.*

WOLF m.d., Pieter Lucas de

Beroep: chirurgijn; medisch doctor (1749-1781)
Opleiding: Mdb. Chir. Gilde, admmissie 11 juli 1749
Promotie: Harderwijk, 30 september 1752
Geboren: Middelburg
Ouders: Jacobus (chirurgijn) en N.N.
Gehuwd met: Johanna Jacoba van Drunen
Adres: Giststraat; Spanjaardstraat; Korendijk; Heerengracht
Functies: chirurgijn van het Gasthuis (1753)
examinator van de chir. van de WIC (1762)
doctor van de Nederduitse armen (1767)
Inkomen FG: f.750 tot f.1000*1
Personeel: 2 dienstboden*2

Na een vooropleiding op de Middelburgse Latijnsche School, waar hij in 1743 in de laagste klas wordt ingeschreven*3, volgt hij de gebruikelijke chirurgijnsopleiding. Drie jaar na zijn admmissie promoveert hij in Harderwijk tot medisch doctor op 'De dysenteria vera'*4. Beide beroepen oefent hij naast elkaar uit. De functies van gasthuischirurgijn en van examinator neemt hij van zijn vader over*5.

In 1781 vertrekt hij naar Zaltbommel, zijn woning aan de Heerengracht wordt aangekocht door de Nederduitse diaconie en ingericht tot Simpelhuis. Op het erf wordt een nieuw Oude Mannen- en Vrouwenhuis gebouwd*6.

L: Fokker/De Man, 198.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32931-33181; 2) *ibid.*, inv.nr. 47861; 3) Vogler, 36; 4) 'Over echte dysenterie'. Hard. 1752; 5) Boom, nr. 242; 6) J.L. Kool. De zorg gewogen. 343.

CENTSE m.d., Gillis

Beroep: medisch doctor (1748-1766)
Promotie: Utrecht, 14 juni 1748
Geboren: Middelburg
Adres: Turfkaai; Koepoortstraat
Functies: geen
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Hoewel in Middelburg geboren is hij geen leerling geweest van de plaatselijke Latijnsche School.

Na zijn promotie in Utrecht op 'De scorbuto'*3 vestigt hij zich in Middelburg waar hij tot 1766 op de lijst staat van praktiserende doctoren.

L: Fokker/De Man, 24.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32841-33011; 2) ibid., inv.nr. 47741; 3) 'Over scheurbuik'. dis. Traj. ad Rhen. 1748.

PERKOIS m.d., Johan

Beroep: medisch doctor (1749-1793)
Promotie: Leiden, 5 juli 1749
Geboren: Middelburg, ca. 1726
Gehuwd met: Goverdina Adriana Catharina de Beaufort
Overleden: Middelburg, 24 mei 1793
Adres: L. Delft; Bogardstraat; Wal; Korendijk; Molenwater; Heerengracht; Seisdam
Functies: doctor van de Nederduitse armen
doctor van het Simpelhuis
doctor van het Armziekenhuis (1760)
doctor van de Waalse armen (1756)
doctor van het Burgerweeshuis (1782)
ontvanger dienstboden-, karos-, wagen- en paardengeld
examinator van de chirurgijns van de WIC(1757)
ouderling resp. diaken van de Waalse gemeente
luit. reg. Witte Vaandels Mdb. Burgerw
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School (1739-1744)*3 en een studie in Leiden, waar hij in 1749 promoveert tot medisch doctor op 'De sudore febrili'*4, vestigt hij zich in Middelburg, waar hij tot zijn dood de medische praktijk uitoefent.

L: Fokker/De Man, 127; Lindeboom, 1520; Nagtglas II, 365.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32881-33301; 2) ibid., inv.nr. 47981; 3) Vogler, 72; 4) 'Over koortszweet'. Lugd. Bat. 1749.

MEERSMAN, Martinus

Beroep: chirurgijn (1750-1758)
Admissie: Middelburg, 3 april 1750
Overleden: Oost-Indië
Adres: Gortstraat
Functies: chirurgijn van de Nederduitse armen (1750)
Inkomen FG: f.100 tot f.200*1

Vertrok in 1758 naar Indië waar hij later is overleden*2.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32881-32931; 2) Boom, nr. 244.

RAYMOND m.d., Jan

Beroep: chirurgijn; medisch doctor (1750-1772)
Admissie: Middelburg, 26 maart 1750
Promotie: Duisburg (D) 1767
Geboren: Bedareux (F)
Gehuwd met: Maria Cornelia Kappeijnen
Overleden: Middelburg, 7 maart 1773
Adres: Dam Nz.; Groenmarkt
Functies: chirurgijn van het Gasthuis (1752-1763)
examinator van de chir. van de OIC (1758)
doctor van het Gasthuis (1770)
beleeder van het chir. gilde (1 maal)*1
Inkomen FG: f.1000 tot f.1500*2
Personeel: 2 dienstboden*3

In december 1763 draagt hij de functie van chirurgijn van het Gasthuis over aan Abraham Rупingh en vertrekt in maart eerstvolgend naar Geneve*4.

In Duitsland gepromoveerd op 'Exhibens descriptionem februm intermittentium autumnalium quotannis Mittelburgi et in vicinis Seelandiae Batavae locis grassantium'*5, keert hij in 1767 naar Middelburg terug waar hij drie jaar later benoemd wordt tot doctor van het Gasthuis.

Als chirurgijn van het Gasthuis is hij de opvolger van Jan de Boot, als examinator van de chirurgijns van de OIC van

Pierre Bertrand de Oude en als doctor van het Gasthuis van Philip Douw*6.

L: Fokker/De Man, 135; Lindeboom, 1596.

1) Fokker, 370; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32891-33021; 3) *ibid.*, inv.nr. 47721; 4) Boom, nr. 243; 5) Gevend een beschrijving van de jaarlijkse intermitterende herfstkoorts te Middelburg, zich uitbreidende in de omgeving van het Bataafse Zeeland. Duisburg 1767; 6) Boom, nr. 243.

BERGHE, Hendrik Joseph van den

Beroep: chirurgijn (1751-1807)
Admissie: Middelburg, 20 april 1751
Geboren: Middelburg, 1725/1726
Overleden: Middelburg, 14 oktober 1807
Adres: Pottenmarkt; Lange Viele
Functies: chirurgijn Simpelhuis (1773)
deken van het Chir. Gilde (1 maal)*1

beleeder van het Chir. Gilde (1 maal)
Inkomen FG: f.750 tot f.1000*2
Personeel: 2 dienstboden*3

Als opvolger van Johan Munnink wordt hij op 12 oktober 1773 benoemd tot chirurgijn van het Simpelhuis*4.

De laatste dertig jaar woont hij in de Lange Vlede in een huis dat hij in 1779 van Pieter de Ligny voor 720 pond Vlaams heeft gekocht*5.

Hij overlijdt 81 jaar oud aan een langzaam verval van krachten*6.

1) Fokker, 370; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32971-33391; 3) ibid., inv.nr. 47741; 4) Boom, nr. 245; 5) ZA, huish. proj. 6) Mdb. Crt., 17 okt. 1807.

VAST m.d., Hermannus Oenecus

Beroep: medisch doctor (1751-1763)
Promotie: 1750
Geboren: Middelburg
Gehuwd met: Johanna de Wilde
Adres: Markt; Herenstraat; Giststraat
Functies: geen
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1
Personeel: 1 dienstbode*2

In 1734 wordt hij toegelaten tot de laagste klas van de Middelburgse Latijnsche School*3
Na zijn promotie, waar is niet bekend, vestigt hij zich in Middelburg waar hij van 1752 tot 1763 op de lijst staat van praktiserende doctoren.

L: Fokker/De Man, 168.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32881-32961; 2) ibid., inv.nr. 47741; 3) Vogler, 35.

BOOM, Leendert

Beroep: chirurgijn (1751-1792)
Admissie: Middelburg 12 mei 1751
Overleden: Middelburg 1792
Gehuwd met: van Drunen
Adres: wijk 1e blauwe vaandel
Functies: chirurgijn van de stad
deken van het chir. gilde (1 maal)
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1
Personeel: 1 dienstbode*2

In mei 1773 bedankt hij voor de, door het vertrek van Jean Menau vrijgekomen, functie van stadschirurgijn. In zijn plaats wordt J. de Puyt Jzn. benoemd*3.

Hij overlijdt tijdens het eten van kalfskop*4.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32931-33301; 2) ibid., inv.nr. 47821; 3) Boom, nr. 246; 4) Fokker, 370.

KLEMMEN, Hermanus van

Beroep: chirurgijn (1752-1809)
Admissie: Middelburg, 19 maart 1753
Gehuwd met: Antonia Constatina Wijma
Overleden: Wijk bij Duurstede
Adres: Balans; K. Giststraat; Bierkaai; Nieuwstraat; Balans; L. Delft
Functies: chirurgijn van de Nederduitse armen (1757)
chirurgijn van het Armziekenhuis (1760)
chirurgijn van het Gasthuis (1765)
examinator van de chirurgijns van de OIC (1770)
chirurgijn van het Burgerweeshuis (1782)
chirurgijn van het Tuchthuis (1803)
deken van het chir. gilde (1 maal)*1
ouderling Nederduitse gemeente
Inkomem FG: f.750 tot f.1000*2
Personeel: 2 dienstboden*3

Als chirurgijn van de Nederduitse armen is hij de opvolger van Martinus Meersman, als chirurgijn van het Gasthuis van Abraham Rupingh en als examinator bij de OIC van Francois Ritsaert*4. Na klachten van de stadsdoctoren en stadschirurgijns wordt hij in december 1767 door het stadsbestuur beboet*5. Bij zijn zilveren bruiloft verschijnt een uitgebreid gelegenheidsgedicht*6.

In april 1779 verkoopt hij voor 800 pond een woning op de Bierkaai, een maand later sluit hij zijn (barbiers)winkel*7.

In 1809 vertrekt hij naar Wijk bij Duurstede*8.

1) Fokker, 370; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32881-33391; 3) ibid., inv.nr. 48021; 4) Boom, nr. 248; 5) ZA, Arch. Ver. Geneesk. Zeel., inv.nr. 65; 6) ZDC, 1148 A 44; 7) ZA, huisn. proj.; 8) Boom, nr. 248.

SOLINGEN, Martinus van

Beroep: chirurgijn (1753-1799)
Admissie: Middelburg, 4 december 1753
Gehuwd met: Ida Tak
Overleden: Middelburg, 30 maart 1799
Adres: L. Delft; L. Noordstraat
Functies: chirurgijn van het Armweeshuis
chirurgijn van de Nederduitse armen (1783)
chirurgijn van het Lutherse Weeshuis (1796)
bestuurslid Coll. Chir. (1795)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1

Personeel: 1 dienstbode*2

Met attestatie komend uit Utrecht wordt hij in mei 1751 ingeschreven in het lidmatenregister van de doopsgezinde gemeente van Middelburg*3.
Als chirurgijn van de Nederduitse armen is hij de opvolger van de overleden Pieter Volkerts*4.

L: Fokker/De Man, 145; Lindeboom, 1852; Nagtglas II, 668.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32911-33351; 2) *ibid.*, inv.nr. 47801; 3) ZA, DTBL Mdb. 4; 4) Boom, nr. 251.

LIEBERT, Johannes

Beroep: chirurgijn (1753-1807)
Admissie: Middelburg, 23 juli 1753
Geboren: Willemstad, 11 november 1734
Gehuwd met: Pieternella Lucretia Gijse
Overleden: Middelburg, 5 oktober 1807
Adres: Dam Nz.; Dambrugge; Rouaansekaai
Functies: stadschirurgijn (1772)
chirurgijn van het Tuchthuis (1761)
chirurgijn van het Gasthuis (1774)
examinator van de chirurgijns van de WIC(1781)
pres. regentencollege Burgerweeshuis (1797)
lid Staten van Walcheren (1799)
lid Middelburgse raad (1800)
ouderling Engelse gemeente
luit. reg. Oranje Vaandels Mdb. burgerw. (1761)
Inkomen FG: f.2000 tot f.2500*1
Personeel: 3 dienstboden*2
Vervoer: rijtuig met 2 paarden*3

Als chirurgijn van het Tuchthuis volgt hij Marinus van Heel op, als stadschirurgijn Pieter Ponse en als chirurgijn van het Gasthuis Anthoni van Steveninck*4.

Na klachten van stadschirurgijns en -doctoren wordt hij in december 1767 door het stadsbestuur beboet*5.

Zijn belastbaar inkomen dat sinds 1760 geschat wordt op f.200 tot f.300 stijgt in 1784 in een sprong naar f.2000 tot f.2500. Omdat de belastingsaanslag achteraf wordt vastgesteld zal deze aanzienlijke verrijking (huwelijk, erfenis?) in 1782 hebben plaatsgevonden.

In hetzelfde jaar staakt hij zijn (barbiers)winkel*6.

Na de Bataafse omwenteling wordt hij als een van de 'nieuwe mannen' in het gewestelijk bestuur gekozen als vertegenwoordiger van het Walcherse platteland*7.

Hij overlijdt, bijna 73 jaar oud, 'na een ziekte van 10 dagen'*8.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32931-33391; 2) *ibid.*, inv.nr. 48021; 3) *ibid.*; 4) Boom, nr. 253; 5) ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr. 65; 6) Boom, nr. 253; 7) *Homines novi*, 553; 8) Mdb. Crt., 6 okt. 1807.

CALLENFELS, Otto

Beroep: chirurgijn (1753-1760)
Admissie: Middelburg, 12 januari 1753*1
Overleden: Middelburg, 1760
Adres: wijk 6e blauwe vaandel
Functies: geen
Inkomen FG: tot f.100*2
Personeel: 1 dienstbode*3

1) Boom, nr. 247; 2) Za, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32931-32941; 3) ibid., inv.nr.47741.

HALFFMAN, m.d., Hendrik Jan

Beroep: medisch doctor (1753-1807); koopman en reeder
Promotie: Leiden, 3 maart 1753
Geboren: Middelburg, 1729/1730
Ouders: Lambertus en Maria Ziverius Deudet
Gehuwd met: Anna Colnet (o. 1756); Maria Johanna Haak
Overleden: Middelburg, 27 januari 1813
Adres: Balans; St. Pieterstraat; L. Noordstraat; Houtkaai 5 'de drij Leliën';
Londensekaai 21/23 'de drij Meelbaele'; Bree; Segeerstraat; Wagenaarstraat
Functies: geen
Inkomen FG: f.750 tot f.1000*1
Personeel: 3 dienstboden*2

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School (1739-1744)*3 studeert hij geneeskunde, eerst in Groningen en vervolgens in Leiden, waar hij in 1753 promoveert tot medicinae doctor op 'De morbis virginum'*4. Hij vestigt zich in Middelburg waar hij naast het medisch beroep koopman en reeder is. Van 1756 tot 1758 maakt hij een reis naar Indië met zijn vrouw, die tijdens de tocht in Batavia overlijdt.

Behorend tot de partij der patriotten wordt zijn huis tijdens de anti-patriottische woelingen in de zomer van 1787 geplunderd en beschadigd*5.

In 1807 legt hij de praktijk neer. Als rustend arts blijft hij in Middelburg wonen waar hij drie jaar later overlijdt.

L: Fokker/De Man, 67; A.J.V. Cauwenberg. Omstandig verhaal van het voorgevallene te Middelburg in den jaare 1787. (bibl. ZA, 1113); A. van Santen. ZT, 38 (1988), 143-8.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32971-33391; 2) ibid, inv.nr. 47941; 3) Vogler, 35; 4) 'Over de ziekte van de maagden'. Lugd. Bat. 1753; 5) J. de Puyt Jz. Kort verhaal over een geweldig oproer. ZDC, HS 6525.

BLOK, Jan

Beroep: chirurgijn (1753-1772)
Admissie: Middelburg, 24 mei 1753
Overleden: Middelburg, 16 april 1772
Adres: Markt
Functies: chirurgijn van het Tuchthuis (1761)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1

Als chirurgijn van het 'Tugthuijs' is hij de opvolger van Marinus van Heel*2.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32931-33051; 2) Boom, nr. 249.

WAUWELAAR, Cornelis

Beroep: chirurgijn (1753-1764)
Admissie: Middelburg, 31 mei 1753*1
Overleden: Middelburg, 18 juli 1764
Adres: wijk 2e witte vaandel
Functies: geen
Inkomen FG: f.200 tot f.300*2
Personeel: 1 dienstbode*3

1) Boom, nr. 250; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32921-33001; 3) *ibid.*, inv.nr. 47761.

COENRAATS m.d., Coenraad

Beroep: medisch doctor (1754-1756)
Promotie: Utrecht, 10 juli 1750
Geboren: 's Heer Hendrikskinderen
Ouders: Zacharias (predikant) en N.N.
Overleden: Goes, juli 1773
Adres: Singelstraat
Functies: geen

Na een studie in Utrecht, waar hij in 1750 promoveert op 'De hydrope ascite'*1, vestigt hij zich in 1754 in Middelburg. Twee jaar later verhuist hij naar Goes waar hij in 1760 gekozen wordt tot schepen en in 1766 benoemd tot stadsdoctor*2.

In juli 1773 wordt hij in Goes begraven.

1) 'Over vocht in de buikholte'. Traj. ad Rhen. 1750; 2) Fokker/De Man, 27.

POUS m.d., mr. Bonifacius

Beroep: medisch doctor (1755-1758); doctor in de rechten
Promotie: Utrecht, 9 april 1754
Adres: St. Pieterstraat; L. Delft
Functies: stadsdoctor (1756)

Na twee voltooide studies (rechten en medicijnen) promoveert hij in Utrecht tot medisch doctor op 'De gangraena'¹. Hij vestigt zich in Middelburg waar hij tussen 1755 en 1758 op de lijst staat van praktiserende doctoren.

Als stadsdoctor is hij de opvolger van de uit deze betrekking ontslagen mr. P.F de Saily m.d.

De negentiende-eeuwse Middelburgse medicus C.P. Pous Koolhaas is een van zijn nakomelingen.

L: Fokker/De Man, 130.

1) 'Over weefselversterf'. Traj. ad Rhen. 1754.

LEENDERTS, Jan

Beroep: chirurgijn (1755-1768)
Admissie: Middelburg, 18 september 1755
Overleden: Middelburg, 30 september 1768
Functies: geen
Inkomen FG: f.100 tot f.200*1

In 1760 vertrekt hij met het VOC-schip 'Borsselen' naar Oostindië, twee jaar later keert hij met het schip 'Zuidbeveland' naar Middelburg terug*2.

Als reactie op door stadschirurgijns en -doctoren tegen hem ingebrachte klachten wordt hij met twee van zijn collega's in december 1767 door het stadsbestuur beboet*3.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32931-32941; 2) Boom, nr. 254; 3) ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr. 65.

VONK, Jan

Beroep: chirurgijn (1755-1776)
Admissie: Middelburg, 18 februari 1755*1
Overleden: Middelburg, 9 maart 1776
Adres: wijk 1e witte vaandel
Functies: geen
Inkomen FG: f.200 tot f.300*2

1) Boom, nr. 253; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32921-33131.

CATS, Leendert

Beroep: chirurgijn (1755-1790)
Admissie: Middelburg, 10 januari 1755
Adres: Houtkaai
Gehuwd met: Bal
Functies: chirurgijn Nederduitse armen (1782)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Als chirurgijn van de Nederduitse armen is hij de opvolger van Hermanus van Klemmen*3.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32911-33251; 2) *ibid.*, inv.nr. 47761; 3) Boom, nr. 252.

GROENENBERG, Cornelis van

Beroep: chirurgijn (1757-1794)
Admissie: Middelburg, 22 november 1757
Geboren: 1732/1733
Overleden: Middelburg, 22 januari 1794
Adres: L. Delft; L. Burg
Functies: chirurgijn O. M/VrH. (1784)
diaken Nederduitse gemeente

Inkomen FG: f.300 tot f.500*1

Als chirurgijn van het O. M/VrH. is hij de opvolger van Lucas van Steveninck Az*2.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32961-33251; 2) Boom, nr. 255.

EVERTSEN m.d., Rudolph

Beroep: medisch doctor (1758-1768)
Promotie: Leiden, 4 maart 1757
Geboren: Middelburg
Gehuwd met: Susanna Adriana Criellaerd
Adres: L. Gortstraat; Houtkaai
Functies: geen
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1

Na een vooropleiding aan de Middelburgsche Latijnsche School, waar hij in 1746 als leerling wordt ingeschreven*2, gaat hij naar Leiden waar hij in 1757 promoveert tot m.d. op 'De chylicatione intestinali'*3. Hij vestigt zich in Middelburg waar hij tot 1768 op de lijst staat van praktiserende doctoren.

L: Fokker/De Man, 48.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 32931-33031; 2) Vogler, 36; 3) 'Over de vorming van de chylus' (darmlymfe). Lugd. Bat. 1757.

BERLEKOM m.d., Johannes Jacobus van

Beroep: medisch doctor (1759-1779)
Promotie: Leiden, 15 december 1758
Geboren: Middelburg, 6 november 1734
Ouders: Daniël (ambtenaar bij de Grafelijkheidsrekenkamer v Zld.) en Cornelia Berdenis
Gehuwd met: Susanna Hendrika Sinclair
Overleden: Middelburg, mei 1779
Adres: L. Noordstraat
Functies: doctor van de stad (1768)
doctor van het Gasthuis (1776)
luit. resp. kap. bij het reg. Groene Vaandels Mdb. Burgerw
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1
Personeel: 2 dienstboden*2
Vervoer: koets met 1 paard*3

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School (1747-1753)*4 en een studie in Leiden, waar hij in 1758 promoveert tot m.d. op 'De motu arteriarum vitali'*5, vestigt hij zich in Middelburg waar hij twintig jaar later overlijdt.

L: Fokker/De Man, 8.

1) ZA, Arch. rekenkamer D, inv.nr. 32991-33151; 2) *ibid.*, inv.nr. 47901; 3) *ibid.*; 4) Vogler, 36; 5) 'Over de levenskrachtige beweging van de slagaders'. Lugd. Bat. 1758.

NEGRÉ, Jan Joseph

Beroep: chirurgijn (1760-1772)
Admissie: Middelburg, 16 oktober 1760*1
Overleden: Middelburg, 1791/1792
Adres: Brakstraat
Functies: (tit.) stadsvroedmeester (1762)
(tit.) stadsoperateur en steensnijder (1762)
Inkomen FG: f.4500 tot f.5000*2
Personeel: 4 dienstboden*3
Vervoer: phaëton met 2 paarden*3

In 1765 stijgt zijn belastbaar inkomen in een sprong van de inkomensklasse f.200 tot f.300 naar de, voor een chirurgijn uitzonderlijk hoge, inkomensklasse van f.2000 tot f.2500. (In 1770 tot de klasse f.4500 tot f.5000).

In hetzelfde jaar biedt hij zijn chirurgijnswinkel te koop aan*4. In 1772 beëindigt hij de praktijk waarna hij nog twintig jaar als rustend geneesheer in grote welstand in Middelburg blijft wonen.

1) Boom, nr. 258; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32981-33291; 3) *ibid.*, inv.nr. 47861; 4) Mdb. Crt., 25 apr. 1765.

VISVLIET m.d., mr. Egbert Philip van

Beroep: medisch doctor (1760-1799)
Promotie: Leiden, 26 september 1760
Geboren: Middelburg, 12 oktober 1736
Ouders: Meinard (m.d.) en Agnieta Bachman
Gehuwd met: Maria Catharina Wybo (o.); Pieterella Elisabeth van Goens
Overleden: Middelburg, 6 januari 1799
Adres: Brakstraat
Functies: doctor van de stad
lid resp. voorz. Coll. van Kiezers
commissaris van de desolate boedels
weesmeester
Inkomen FG: f.2500 tot f.3000; inkomen vrouw: f.4000 tot f.4500*1
Personeel: 9 dienstboden*2
Vervoer: koets en 3 paarden*3

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School (1748-1754)*4 studeert hij in Leiden gelijktijdig rechten en geneeskunde. In 1760 promoveert hij tot doctor iuris én tot doctor medicinae, het laatste op 'De frigore febrili'*5.

Hij vestigt zich in Middelburg waar hij bijna 40 jaar het medische beroep uitoefent.

Op de lijst van praktiserende advocaten komt zijn naam niet voor.

L: Fokker/De Man, 174; Lindeboom, 2064; Nagtglas II, 867.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32961-33391; 2) *ibid.*, inv.nr. 48041; 3) *ibid.*; 4) Vogler, 37; 5) 'Over de koude rilling'. Lugd. Bat. 1760.

MOULIN, Paulus de

Beroep: chirurgijn (1762-1765)
Admissie: Middelburg, 8 april 1762*1
Overleden: Middelburg, 2 maart 1765
Functies: geen

In de belastingkohieren van het familiegeld komt hij niet voor*1.

1) Boom, nr. 261.

REITZ m.d., Fredrik Theodorus

Beroep: medisch doctor (1762-1791)
Promotie: Utrecht, 11 november 1761
Geboren: Middelburg, maart 1740
Ouders: Wilhelm Otto (rector Latijnsche School, lector juris a/d Illustere School) en Cornelia Verhoeven
Gehuwd met: Elisabeth de Crane
Overleden: Middelburg, 2 oktober 1791
Adres: Latijnsche Schoolstr.; Bogardstraat; K. Delft
Functies: doctor Gasthuis (1767)
doctor van de stad (1770)
examinator van de chir. van de OIC(1771)
diaken, resp. ouderling van de Engelse gemeente
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Als oud-leerling van de Middelburgse Latijnsche School (1747-1753)*3 houdt hij bij het verlaten van de school een rede over haar geschiedenis. Hoewel zijn auteurschap dubieus is, zijn vader was rector van de school, wordt hij voor deze prestatie beloond met de anatomische platen van Albinus*4.

Na een studie in Leiden promoveert hij in 1761 in Utrecht op 'De vomitu'*5. Aansluitend vestigt hij zich in Middelburg waar hij tot zijn dood praktiseert.

L: Fokker/De Man, 136; Lindeboom, 1610; Nagtglas II, 497; NNBW III, 1048.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33011-33281; 2) *ibid.*, inv.nr. 47821; 3) Vogler, 36; 4) Enc. II, 560; 5) 'Over braken'. Traj. ad Rhen. 1761.

STEVENINCK Mz., Lucas van

Beroep: chirurgijn (1762-1783)
Admissie: Middelburg, 20 januari 1762
Overleden: Middelburg, 9 november 1783
Gehuwd met: Brouwer
Adres: Wal
Functies: chirurgijn O. M/VrH. (1772)
examinator chirurgijns OIC(1774)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Als chirurgijn van het O. M/VrH. is hij de opvolger van Pieter Ponse, als examinator van de chirurgijns van de OIC van zijn oom Anthoni van Steveninck `die daar vrijwillig afstand van had gedaan ten behoeve en op rekest van zijn neef'*3.

L: Fokker/De Man, 159.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33001-33201; 2) *ibid.*, inv.nr. 47801; 3) Boom, nr. 260.

RUPINGH, Abraham

Beroep: chirurgijn (1762-1765)
Admissie: Middelburg, 7 mei 1762
Overleden: Middelburg, 20 maart 1765
Adres: Dam Nz
Functies: chirurgijn van het Gasthuis (1763)
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Als chirurgijn van het Gasthuis volgt hij Jan Raymond op die deze functie vrijwillig heeft beëindigd*3.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32991-33001; 2) ibid., inv.nr. 47801; 3) Boom, nr.262.

BOOM m.d., Leonardus Louijssen

Beroep: medisch doctor (1762-1808)
Promotie: Leiden, 26 augustus 1762
Geboren: Middelburg, 1736/1737
Ouders: Mattheus en N.N.
Gehuwd met: Anthonia Maria van den Houte
Overleden: Middelburg, 17 november 1808
Adres: Nieuwstraat; L. St. Pieterstraat
Functies: doctor van de Nederduitse armen (1763)
doctor van het O. M/VrH. (1784)
ouderling van de Nederduitse gemeente
Inkomen FG: f.750 tot f.1000*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School, waar hij in 1751 wordt ingeschreven*3, studeert hij in Leiden waar hij in 1762 promoveert op 'De Asthmate'*4. Aansluitend vestigt hij zich in Middelburg waar hij tot zijn dood praktiseert.

In 1780 wordt hij op eigen verzoek als doctor van de armen ontslagen `met behoud van vrijdom van wacht aan de stadspoorten.'*5.

Zijn weduwe laat hij vijf huizen na*6.

L: Fokker/De Man, 12.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33011-33391; 2) ibid., inv.nr. 47901; 3) Vogler, 37; 4) 'Over asthma'. Lugd. Bat. 1762; 5) ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr. 65; 6) ZA, huisn. proj.

BOUDEWIJNSE m.d., Isaac

Beroep: medisch doctor (1763-1777)
Promotie: Leiden, 2 september 1761
Geboren: Middelburg
Adres: L. Burg; Rouaansekaai; L. Noordstraat
Functies: doctor van het Gasthuis (1773)
Inkomen FG: f.500 tot f.750*1

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School (1750-1755)*2 studeert hij geneeskunde in Leiden waar hij in 1761 promoveert op 'De sanguinis menstruis suppressione'*3.

Hij vestigt zich in Middelburg waar hij van 1763 tot 1766 en vervolgens van 1772 tot 1777 vermeld staat als praktiserend 'doctor in de medicine'.

In 1776 wordt hij op eigen verzoek als doctor van het Gasthuis ontslagen en vertrekt naar elders*4.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33081-33121; 2) Vogler, 37; 3) 'Over het onderdrukken van de menstruatie'. Lugd. Bat. 1761; 4) Fokker/De Man, 13.

ROY, Isaacus le

Beroep: chirurgijn (1764-1788)
Admissie: Middelburg, 26 mei 1764
Adres: L. Delft
Functies: (tit.) stadsoperateur en steensnijder (1765)
(tit.) stadsvroedmeester (1765)
stadschirurgijn (1770)
chirurgijn van de Waalse armen (1773)
chirurgijn van het Gasthuis (1781)
Inkomen FG: f.750 tot f.1000*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Als stadschirurgijn is hij de opvolger van Francois Ritsaert, als chirurgijn van de Waalse armen van Jean Meneau `die daarvan vrijwillig gedesisteerd had' en als chirurgijn van het Gasthuis van doctor Pieter Lucas de Wolf*3.

Hij heeft twee publicaties op zijn naam staan: een `beschrijving van een allerzonderlingste wanstaltige menschenvrugt'*4 en een vertaling van een Frans boek over moord en zelfmoord.

Na 1788 komt zijn naam niet meer in de naamwijzer voor.

L: Fokker/De Man, 139; Lindeboom, 1682.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32991-33241; 2) ibid., inv.nr. 47821; 3) Boom, nr. 264; 4) ZGW, Verhandelingen 3 520 (1773).

BAKELGEM, Jacobus Wilhelmus van

Beroep: chirurgijn (1764-1797)
Admissie: Middelburg, 3 augustus 1764*1
Geboren: 1728/1729
Overleden: Middelburg, 28 december 1797
Adres: L. Gortstraat
Functies: chirurgijn van het Coll. Adm. Zld. (1782)
chirurgijn van het Gasthuis (1785)
bestuurder van het Coll. Chir. (1795-1798)
ouderling Engelse gemeente
luit. Reg. Blauwe Vaandels v/d Mdb. Burgerw.
Inkomen FG: f.200 tot f.300*2
Personeel: 1 dienstbode*3

In 1767 laat hij zich overschrijven van de Nederlands Hervormde Kerk naar de Engelse gemeente*4. In 1764 koopt hij voor 800 pond een huis in de Lange Gortstraat*5.

1) Boom, nr. 265; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33011-33341; 3) *ibid.*, inv.nr. 47881; 4) ZA, Mdb. lijst lidmaten Eng. kerk; 5) ZA, huisn. proj.

OPDENDIJK, Johannes

Beroep: chirurgijn (1764-1790)
Admissie: Middelburg, 7 mei 1764*1
Overleden: Middelburg, 1789/90
Gehuwd met: van der Sloot
Adres: wijk 2e witte vaandel
Functies: examiner van de chir. van de Commercie Comp.
Inkomen FG: f.200 tot f.300*2
Personeel: 1 dienstbode*3

1) Boom, nr. 263; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33011-33261; 3) *ibid.*, inv.nr. 47821.

BOOMERS, Gerardus

Beroep: chirurgijn (1764-1802)
Admissie: Middelburg, 3 augustus 1764
Geboren: 1739/1740
Overleden: Middelburg, 1 juni 1802
Gehuwd met: Maria Wilhelmina Verberkmoes
Adres: Rouaansekaai; Vlasmarkt; L.Noordstraat; Kousteensedijk; Simpelhuisstraatje
Functies: chirurgijn van het Armweeshuis (1782)
Inkomen FG: zie hieronder
Personeel: 1 dienstbode*1

Nadat hij 'met een schip van de Oostindien Compagnie een reis naar Oost-Indien had gemaakt en weer in functie was gekomen', wordt hij in 1784 'om gewichtige redenen in het huis der Simpelen geconfineert'*2. Wat de gewichtige redenen geweest zijn wordt niet vermeld.

Van 1793 tot 1802 staat hij opnieuw op de lijst van beëdigde en geadmitteerde chirurgijns. Het gegeven dat hij in het Simpelhuisstraatje is overleden zou er op kunnen wijzen dat hij kort voor zijn dood opnieuw in het Simpelhuis is opgenomen.

Van 1766 tot 1796 krijgt zijn (gescheiden?) vrouw, eerst als de vrouw van Gerard Boomers, sinds 1767 onder haar eigen naam, een belastingsaanslag gebaseerd op een geschat jaarinkomen van f.200 tot f.300*3.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 67841; 2) Boom, nr. 266; 3) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33021-33321.

MUS m.d., Leonardus

Beroep: chirurgijn (1765-1817); medisch doctor
Admissie: Middelburg, 8 september 1765*1
Promotie: Duisburg (D), 1770
Geboren: Middelburg 1743/1744
Ouders: Dirk (chirurgijn) en N.N.
Gehuwdmet: Maria Catharina van den Berge; Johanna Elizabeth de Neggré
Overleden: Middelburg, 23 februari 1817
Adres: Spanjaardstraat 51 'aan de Spuybrug'; Londensekaai 29 'de Gouden Harpe'
Functies: (tit.) stadsoperateur en steensnijder (1770)
(tit.) stadsoogmeester (1770)
(tit.) stadsvroedmeester (1775)
thesaurier Coll. Chir. (1795)
doctor van de Nederduitse armen
regent van het Armweeshuis (1788)
regent van het Gasthuis (1797)
curator van de Latijnsche School (1796)
lid van de Middelburgse raad (1800)
diaken van de Nederduitse gemeente
Inkomen FG: f.2000 tot f.2500*2
Personeel: 1 dienstbode*3

Hoewel in Middelburg geboren is hij geen leerling geweest van de Latijnsche School. In 1765 vestigt hij zich als chirurgijn in Middelburg. Vijf jaar later promoveert hij in Duitsland tot medicinae doctor op 'Sistens rationalem methodum curandi et praecavendi quosdam mamarum muliebrium laesam lactationem concernentes morbos'*4. Tijdens de Franse inlijving behoort hij tot de honderd hoogst aangeslagen Middelburgers. Zijn inkomen uit vermogen wordt geschat op 10.000-20.000 Franse franc*5.

L: Enc. II, 356; Fokker/De Man, 116; Lindeboom, 1396.

1) Boom, nr. 267; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33121-33391; 3) *ibid.*, inv.nr. 47921; 4) 'Leverend een rationele methode voor het voorkomen en genezen van bepaalde aandoeningen die te maken hebben met een gestoorde lactatie van de borsten van de vrouw'. Duisburg. 1770; 5) A. Mulder. *Econ. Hist. jaarbk.* (1931) 17, 81-116.

KORTE, Pieter van der

Beroep: chirurgijn (1766-1804)
Admissie: Middelburg, 17 april 1766
Geboren: Middelburg, 1752/1753
Overleden: Middelburg, 19 april 1804
Adres: Dam Nz.
Functies: chirurgijn van de Nederduitse armen (1773)
chirurgijn van het Armweeshuis (1782)
bestuurder van het Coll. Chir. (1797)
Inkomen FG: f.500 tot f.750*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Als chirurgijn van de Nederduitse armen is hij de opvolger van Jean Meneau*3.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33021-33391; 2) ibid., inv.nr. 67841; 3) Boom, nr. 269.

VOLKERTS, Pieter

beroep: chirurgijn (1766-1782)
Admissie: Middelburg, 9 april 1766
Adres: K. Noordstraat
Gehuwd met: Bruynings
Functies: chirurgijn van de Nederduitse armen (1773)
chirurgijn va het Coll. Adm. Zld. (1773)
chirurgijn van het Armziekenhuis (1781)
Inkomen FG: f.100 tot f.200*1

Als chirurg der Nederduitse armen volgt hij Pieter Ponse op, als chirurg bij de Admiraliteit Jean Meneau `die daarvan vrijwillig had gedesisteerd'*2.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33101-33191; 2) Boom, nr. 268.

WIND m.d., Samuel de

Beroep: medisch doctor (1766-1803)
Promotie: Leiden, 7 juni 1765
Geboren: Middelburg, 15 oktober 1742
Ouders: Paulus (m.d.) en Berdina Tak
Gehuwd met: Cornelia Dobbelaer
Overleden: Middelburg, 25 februari 1803
Adres: St. Janstraat
Functies: (tit) stadsoperateur en steensnijder (1766)
(tit) stadsvroedmeester (1766)
stadsvroedmeester (1772)
doctor Coll. Adm. Zld. (1770)

stadsdoctor (1772)
landsoperateur en steensnijder (1782)
lid ZGW
Inkomen FG: f.1500 tot f.2000*1
Personeel: 3 dienstboden*2

Hij behoort tot de derde generatie van een geslacht van zeer begaafde en vooraanstaande Middelburgse medici. De belangrijkste uit deze familie is zijn vader Paulus de Wind over wie hij een summarium vitae schrijft*3.

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School (1753-1760)*4 studeert hij in Leiden waar hij in 1765 promoveert op 'De perversa ratione sanitatem conservandi et amissam recuperandi'*5.

Hij vestigt zich in Middelburg in het ouderlijk huis in de St. Janstraat.

Evenals zijn andere familieleden is hij een zeer geleerd man met een, ondanks zijn vele functies, uitgebreide praktijk.

'Hij eindigde zijn voor de Maatschappij nuttig en arbeidzaam leven in den Ouderdom van 60 Jaaren en ruim 4 maanden na eene Ziekte van 9 dagen*6.'

L: v/d Aa VII, 94; M.R.H. Calmeyer en mr. O.Schutte. De Wind, De Windt, De Wint. De Nederlandsche Leeuw 1981; Enc. III, 330; Fokker/De Man, 189; Lindeboom, 2183; Nagtglas II, 979; NNBW V, 1139.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33031-33391; 2) ibid., inv.nr. 47921; 3) C.M. Verkroost. ZGW, Arch. 1974; 4) Vogler, 37; 5) 'Een verkeerde methode tot het behoud en herstel van de gezondheid'. Lugd. Bat. 1765; 6) Mdb. Crt., 26 febr. 1803.

PUIJT Jz, Jacobus de

Beroep: chirurgijn en vroedmeester (1768-1812)
Admissie: Middelburg, 30 mei 1768*1
Geboren: Groede, 29 juli 1740
Ouders: Jan en Sara Jansen
Gehuwd met: Elisabeth Aartsen
Overleden: Middelburg, 29 maart 1812
Adres: Londensekaai 27 'Stadt Gent'
Functies: (tit.) stadsvroedmeester (1768)
(tit.) stadsoperateur en steensnijder (1772)
stadschirurgijn (1773)
president Coll. Chir. Mdb. (1795)
lid Dep. Geneesk. Com. (1801)
diaken van de Nederduitse gemeente
ouderling Waalse gemeente 1806
lid ZGW
lid Genootschap van Heelkunde
Inkomen FG: f.750 tot f.1000*2
Personeel: 2 dienstboden*3

Na een leertijd bij de Middelburgs chirurgijn A. van Steveninck maakt hij tussen zijn achttiende en drieëntwintigste jaar als scheepschirurgijn drie reizen naar Indië. Hierna gaat

hij twee jaar naar Parijs en zes maanden naar Bourdeaux om zich na te scholen in de verloskunde, resp. de heilkunde. In 1768 vestigt hij zich in Middelburg. Zijn snel groeiende praktijk beperkt hij na enige tijd tot de verloskunde. Tussen 1768 en 1798 verricht hij ruim 3000 bevallingen. Behalve de praktische heeft ook de theoretische verloskunde zijn aandacht. Naast een aantal gedrukte publicaties laat hij tientallen handschriften na*4.

Hij wordt omschreven als een ernstige, wat stugge man wiens streng calvinistisch geloof niet, maar wiens politieke ideeën wél door de Franse tijdgeest zijn beïnvloed.

Tijdens het anti-patriottische oproer in de zomer van 1787 worden twee woningen aan weerszijden van zijn eigen huis geplunderd.

Terwijl zijn vrouw en negen kinderen in huis `bijelkander zaten in droefheid en vrees' brengt hij, om gezin en woning zo goed mogelijk te beschermen, de avond en nacht op de stoep door*5.

Hoewel niet gepromoveerd wordt hij in 1788 uitgenodigd lid te worden van de Maatschappij van Wetenschap (ZGW) en in 1801 van het Genootschap van Heilkunde in Amsterdam.

Samen met de Vlissingse medicus D.H. Gallandat wordt hij gerekend tot de 'Dii minores' uit de Nederlandse verloskunde, wier publicaties onmisbaar zijn geweest voor de historische ontwikkeling van dit vak*6.

Hij overlijdt 72 jaar oud na een langdurig maaglijden.

L: vd Aa VI, 153; A.J.W. Cauwenberg. Omstandig verhaal van het voorgevallene te Middelburg in den jaare 1787 91. Holland 1796. (ZA 1113); Enc. II, 531; Fokker/De Man, 132; Lindeboom, 1574; De Man. Levensbericht van J. de Puyt. ZDC, HS 4835; Nagtglas II, 447.

1) Boom, nr. 270; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33051-33391; 3) *ibid.*, inv.nr. 48021; 4) ZDC, handschriften verz.; 5) J. de Puyt Jz. Kort verhaal over een geweldig oproer enz., ZDC, HS 4835; 6) Geyl. NTVG (1897) 31, II 912.

NIEUWHOF, Abraham

Beroep: chirurgijn (1768-1797)
Admissie: Middelburg, 8 december 1768*1
Geboren: 1738/1739
Overleden: Middelburg, 1 juli 1797
Adres: Brakstraat
Functies: stadschirurgijn (1773)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*2
Personeel: 1 dienstbode*3

1) Boom, nr. 271; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33051-33321; 3) *ibid.*, inv.nr. 47861.

STEVENINCK Az. m.d., Lucas van

Beroep: chirurgijn; medisch doctor (1769-1787)
Admissie: Middelburg, 17 juli 1761
Promotie: Leiden, 15 april 1766
Geboren: Middelburg, 10 januari 1742

Ouders: Anthoni (chirurgijn) en Maria Antonia van Noordhoek
Gehuwd met: ongehuwd
Overleden: Amsterdam, 1 november 1800
Adres: L. Noordstraat; Blinde Hoek
Functies: doctor van de stad (1770)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1

Gelijktijdig met zijn neef en naamgenoot legt hij in 1761 het admissie-examen voor chirurgijn af*2. Vijf jaar later promoveert hij in Leiden tot doctor in de geneeskunde op 'De hysterica passione'*3. In 1769 vestigt hij zich in Middelburg waar hij als vrijgezel bij zijn ouders intrekt.

Hij wordt kapitein bij de vereniging Luctando Emergentes, een patriottische instelling gericht op de oefening in de wapenhandel. Tijdens de anti-patriottische woelingen in juni 1787 wordt zijn huis door vuurwapens, waaronder zelfs een klein scheepskanon, beschoten en geplunderd. Na een moeizame vlucht door de tuinen achter de Noordstraat bereikt hij Amsterdam waar hij zich als koopman vestigt.

Na de dood van twee plunderaars, die bij het vuurgevecht gewond zijn geraakt, wordt hij bij verstek veroordeeld tot levenslange verbanning uit Zeeland. Na de Bataafse omwenteling wordt dit politieke vonnis vernietigd. Tijdens een kort bezoek aan Middelburg wordt hij op 3 juli 1795 op plechtige wijze door stadsbestuur, rechtbank en krijgsraad gehuldigd. Er verschijnt een gelegenheidsgedicht, opgedragen aan Lucas van Steveninck ter gelegenheid van `deszelfs blijde, triumph volle terugkomst in zijn geboortestad'*4.

Hij is hierna niet meer naar Middelburg teruggekeerd maar als koopman in Amsterdam blijven wonen.

Geobsedeerd door de angst besmet te zijn met hondsdolheid - hij was door een schoothondje in zijn pink gebeten - maakt hij in 1800 een eind aan zijn leven.

L: Enc. III, 131; Cauwenberg. Omstandig Verhaal.; Fokker/De Man, 153; Lindeboom, 1881; Nagtglas II, 707.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33041-33241; 2) Boom, nr. 259; 3) 'Over het lijden aan hystericie'. Lugd. Bat. 1766; 4) ZDC, PLA 58 A 2.

DAMAN, Johannes Wilhelmus

Beroep: chirurgijn (1769-1783)
Admissie: Middelburg, 11 juli 1769*1
Geboren: Middelburg, 1735
Ouders: Johannes (lakenscheerder) en Catharina Hekkenkam
Gehuwd met: Sentina Johanna van den Houte
Overleden: Middelburg, 14 maart 1783
Functies: geen
Inkomen FG: f.100 tot f.200*2
Personeel: 1 dienstbode*3

Voor zijn vestiging maakt hij als opperchirurgijn aan boord van het VOC schip 'de Pallas' een reis van Nederland via Kaap de Goede Hoop naar Batavia en Canton.

Twee jaar later keert hij via Kaap de Goede Hoop naar Nederland terug. Zijn handgeschreven journaal als opperchirurgijn is bewaard gebleven*4.

1) Boom, nr. 272; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 23131-33191; 3) *ibid.*, inv.nr. 47881; 4) ZA, coll. Daman persoonlijke zaken.

CASPARI, Jan Hendrik

Beroep: chirurgijn (1769-1797)
Admissie: Middelburg, 28 juli 1769*1
Geboren: 1743-1744
Gehuwd met: de Pree
Overleden: Middelburg, 27 oktober 1797
Adres: Rotterdamsekaai
Functies: geen
Inkomen FG: f.200 tot f.300*2

1) Boom, nr. 273; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 33071-33341.

ABEELE, Dignus van den

Beroep: chirurgijn (1771-1814)
Admissie: Middelburg, 11 september 1771*1
Geboren: Middelburg, 26 februari 1739
Ouders: Dingenis en Maatje de Pot
Gehuwd met: Suzanna Maria van Dijk
Overleden: Middelburg, 24 mei 1814
Adres: Vlissingestraat 17 'de Druyftak'; Reigerstraat 5-7
Functies: chirurgijn O. M/Vr H. (1794)
bestuurder van het Coll. Chir. (1800)
ouderling Nederduitse gemeente
Inkomen FG: f.100 tot f.200*2
Personeel: 1 dienstbode*3

Zijn zoon werd apotheker in Middelburg*4, zijn kleinzoon heel- en vroedmeester in Souburg.

1) Boom, nr. 274; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33091-33391; 3) *ibid.*, inv.nr. 47901; 4) De Man II, nr.6.

FRUIJTIER m.d., Dirk

Beroep: medisch doctor (1775-1778)
Promotie: Leiden, 9 augustus 1758
Geboren: Westzaan
Adres: Grote Markt; K. Noordstraat
Functies: geen
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1
Personeel: 1 dienstbode*2

In 1758 promoveert hij in Leiden tot medisch doctor op 'De generatione lactis'*3. Ruim vijftien jaar later vestigt hij zich in Middelburg waar hij van 1775 tot 1777 vermeld staat als praktiserend 'doctor in de medicine'.

L: Fokker/De Man, 54.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33111; 2) *ibid.*, inv.nr. 47921; 3) 'Over zogvorming'. Lugd. Bat. 1758.

PLACK m.d., Jacobus

Beroep: medisch doctor (1777-1786)
Promotie: Franeker, 12 juni 1776
Geboren: Middelburg
Gehuwd met: Susanna Maria Bouman
Adres: Grote Markt
Functies: doctor van de Nederduitse armen (1781)
doctor van het Armziekenhuis (1782)
Inkomen FG: f.500 tot f.750*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School, waar hij in 1767 als leerling wordt ingeschreven*3, studeert hij in Franeker, waar hij promoveert tot medisch doctor op 'De scorbuto'*4. Aansluitend vestigt hij zich in Middelburg. In 1786 vertrekt hij naar Tholen.

L: Fokker/De Man, 128.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33121-33211; 2) *ibid.*, inv.nr. 47941; 3) Vogler, 38; 4) 'Over scheurbuik'. Franeker 1776.

LANG m.d., Ericus de

Beroep: medisch doctor (1778-1814)
Promotie: Harderwijk, 22 maart 1768
Geboren: Sprang 1742/1743
Ouders: Simon en Pieterella Leonarda Duijts
Gehuwd met: Elizabeth van Doeveren (o); Suzanna Elizabeth Sluymmer (wed. mr. David van Visvliet)
Overleden: Middelburg, 6 juli 1814
Adres: L. Delft; Rouaansekaai; L. Noordstraat 47-49 'De Jordaen'
Functies: stadsdoctor (1780)
doctor van het Gasthuis (1779)
lid van het college van Kiezers
Inkomen FG: f.750 tot f.1000*1
Personeel: 4 dienstboden*2
Vervoer: koets met 2 paarden*3

Hij studeert in Harderwijk waar hij in 1768 promoveert tot medisch doctor op 'Sistens theses et aphorismos hippocraticos'*4. Na eerst tien jaar elders praktijk te hebben gedaan, vestigt hij zich in 1777 in Middelburg waar hij de rest van zijn leven blijft.

Tussen 1790 en 1796 woont hij in de Lange Delft, in het huis 'de Hazewind' dat hij voor een bedrag van L 54:3:4 per jaar van het Gasthuis huurt.

Zijn zeer winstgevende praktijk berust voor een groot deel op een eigen apotheek. `Een deur in de St. Jorisstraat [nu St. Antheunisstraat] was de drukke doorgang tot die apotheek waarin dagelijks een groote ketel kookte met een decoctum (plantenaafkooksel) dat voor alles goed was'*5.

In 1812 behoort hij tot de honderd hoogst aangeslagenen van Middelburg, de opbrengst uit zijn vermogen wordt geschat op 10.000-20.000 Franse franc*6.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 32121-33391; 2) ibid., inv.nr. 48081; 3) ibid.; 4) 'Weergave van stellingen en aphorismen van Hippocrates'. Harderovici 1768; 5) Fokker/De Man, 98; 6) A. Mulder. Economisch-historisch jaarboek. 17 (1931), 81-116.

SOLINGEN m.d., c.d., ph.d., prof. Adriaan van

Beroep: doctor in de genees- en heelkunde (1782-1807); doctor in de filosofie
Promoties: Utrecht, c.d. 14 juni 1780; Utrecht, m.d. 9 april 1782; Utrecht, ph.d. 1783
Geboren: Middelburg, 7 oktober 1758
Ouders: Martinus (chirurgijn) en Ida Tak
Gehuwd met: N.N.
Overleden: Doornik, 5 juni 1830
Adres: L. Delft; L. Noordstraat
Functies: (tit.) stadsoperateur en steensnijder (1783)
(tit.) stadsvroedmeester (1784)
doctor van Nederduitse armen (1784)
doctor van het Armweeshuis (1784)
lector a/h Ath. Ill. in de prakt. verlosk. (1791)

doctor van de stad (1791)
 doctor van het Simpelhuis (1793)
 examiner van de chirurgijns van de WIC (1793)
 prof. a/h Ath. Ill. in de prakt. verlosk. (1801)
 lid Dep. Geneesk. Com. (1801)
 voorz. Dep. Geneesk. Com. (1804)
 lid Plaats. Geneesk. Com. (1804)
 Inkomen FG: f.2000 tot f.2500*1
 Personeel: 2 dienstboden*2
 Vervoer: chais met een paard*3

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School (1770-1775)*4 studeert hij in Utrecht waar hij in 1780 promoveert tot doctor in de heekunde op 'De stipenda imprimis cranii carie'*5 en in 1782 tot doctor in de geneeskunde op 'De vita foetus propria'*6. Na een studiereis naar Parijs promoveert hij in 1783, eveneens in Utrecht op een fysiologisch onderwerp tot doctor in de filosofie.

Hij vestigt zich in Middelburg waar hij naast vele medische functies benoemd wordt tot lector en vervolgens tot professor in de toegepaste verloskunde aan de Illustere School. In de herfst van 1807 verhuist hij wegens familieomstandigheden naar Hulst. In verband hiermee vraagt hij ontslag als voorzitter van de Geneeskundige Commissie wat hij 'om emoties te vermijden' schriftelijk aan zijn medeleden meedeelt*7. Na het herstel van de Nederlandse onafhankelijkheid wordt hij vanuit Zeeuws-Vlaanderen opnieuw lid van de Provinciale Geneeskundige Commissie*8. In 1820 wordt hij aangesteld tot buitengewoon hoogleraar in de verloskunde en in 1823 tot hoogleraar in de geneeskunde aan de universiteit van Leuven.

Naast Ridder in de Nederlandse Leeuw is hij lid van het Heelkundig Genootschap te Amsterdam, van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen te Haarlem, van het Utrechts Genootschap en van het Zeeuwsch Genootschap.

Hij overlijdt 71 jaar oud aan een beroerte.

L: vd Aa VI, 259; Enc. III, 106; Fokker/De Man, 146; Lindeboom, 1848; Nagtglas IV, 668.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33201-33391; 2) *ibid.*, inv.nr. 48131; 3) *ibid.*; 4) Vogler, 39; 5) 'Over een bijzonder verbazigwekkend wegteren van de schedel'. Traj. ad Rhen. 1780; 6) 'Over het eigen leven van de foetus'. Traj. ad Rhen. 1782; 7) ZA, Arch. Geneesk. Staatst., inv.nr. 16; 8) *ibid.*, inv.nr. 112.

ERMERINS m.d., Johannes Pieter

Beroep: medisch doctor (1783-1813)
 Promotie: Leiden, 13 december 1782
 Geboren: Sluis, 1757
 Ouders: Johannes Wilhelmus (baljuw van Veere) en Johanna Marinissen
 Gehuwd met: Johanna Jacoba Meertens
 Overleden: Middelburg, 22 april 1813
 Adres: L. Delft; Nieuwstraat; Spanjaardstraat 3 'den Rosbeijer'
 Functies: stadsdoctor (1789)
 examiner van de chir. van de OIC(1792)
 lid Dep. Geneesk. Com. (1801)

lid en voorz. Plaats. Geneesk. Com. (1804)
voorz. Dep. Geneesk. Com. (1807)
voorz. 'Jury medical du Département des Bouches de l'Escaut' (1812)
diaken Waalse gemeente

Inkomen FG: f.1000 tot f.1500*1
Personeel: 2 dienstboden*2

In 1782 sluit hij zijn medisch studie af met een promotie op 'De febre vulgo dicta puerperali'*3 en vestigt zich in Middelburg.

Tijdens de Engelse invasie op Walcheren (1809) is hij actief betrokken bij de bestrijding van de epidemieën onder de Engelse strijdkrachten*4.

In 1812 behoort hij tot de honderd rijkste inwoners van Middelburg. Naast een buitenplaats aan de (oude) Vlissingseweg heeft hij een inkomen uit vermogen van 10.000 tot 20.000 Franse franc*5.

Hij overlijdt 55 jaar oud, aan een `heftige (catharrale) ziekte'*6.

L: Fokker/De Man, 43; Lindeboom, 548.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33201-33391; 2) *ibid.*, inv. nr. 48061; 3) 'Over de zogenaamde kraamvrouwenkoorts'. Lugd. Bat. 1782; 4) Enc. I, 393; 5) A. Mulder. Econ.-hist. jaarboek. 17 (1931), 81-116; 6) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 44.

KEMP m.d., Johan Theodorus van der

Beroep: medisch doctor (1783-1791)
Promotie: Edinburgh, 24 juni 1782
Geboren: Rotterdam, 7 mei 1747
Ouders: Cornelius (predikant, hoogleraar theologie) en Anna Maria van Teylingen
Gehuwd met: Christina Helena Frank
Overleden: Zuid-Afrika, 8 januari 1811
Adres: Markt; L. St. Pieterstraat; bij het Arsenaal; Koorkerkhof
Functies: doctor van het Armweeshuis (1786)
doctor van de Nederduitse armen (1786)
Inkomen FG: f.500 tot f.750*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Na een onvoltooide medische studie neemt hij als beroepsmilitair dienst in het leger. In 1780 wordt hij op eigen verzoek eervol ontslagen. Getrouwd met een fabriekarbeidster bij wie hij een onecht kind had verwekt gaat hij naar Edinburgh waar hij, in 1782 'met grooten lof' promoveert tot doctor in de geneeskunde op 'De vita'*3. Hij vestigt zich in Middelburg waar hij lid wordt van het patriottisch exercitiegenootschap Luctando Emergentes (Zie Lucas v Steveninck Az.).

Tijdens de anti-patriottische woelingen in de zomer van 1787 wordt hij gemolesteerd, de ruiten van zijn woning worden ingegooid. In 1791 verhuist hij naar Zwijndrecht waar zijn vrouw en dochter tijdens een zeiltocht verdrinken, zelf wordt hij met moeite gered.

Na enige jaren als militair arts werkzaam te zijn geweest richt hij in 1797 met enkele anderen het Nederlandsche Zendingsgenootschap op.

Na in 1798 in Londen gewijd te zijn tot zendeling vertrekt hij naar Zuid-Afrika.

L: Enc. II, 145; Fokker/De Man, 89; Lindeboom, 1026; Nagtglas I, 530; NNBW II, 654; Tijdschr. Geschiedenis. 86 (1973), 376-91.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33201-33261; 2) *ibid.*, inv.nr. 48021; 3) 'Over het leven'. Edinburgh 1782.

GRUZON, Willem de

Beroep: chirurgijn (1783-1794)
Admissie: Middelburg, 15 november 1783
Geboren: 1748/1749
Overleden: Middelburg, 6 januari 1794
Adres: K. Noordstraat
Functies: chirurgijn van de Nederduitse armen (1784)
chirurgijn van het Armweeshuis (1787)
chirurgijn van de stad
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Als chirurgijn van de Nederduitse armen is hij de opvolger van Dirk Mus*3. In 1784 koopt hij voor 550 pond een huis in de Korte Noordstraat*4.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33251-33271; 2) *ibid.*, inv.nr. 48021; 3) Boom, nr. 275; 4) ZA, huisn. proj.

DUSCHER m.d., George

Beroep: medisch doctor (1783-1807)
Promotie: 1783
Geboren: 1747/1748 Nassau Satamar
Gehuwd met: Cornelia Catharina Victor
Overleden: Middelburg, 2 oktober 1807
Adres: Markt; Gravenstraat; Hoogstraat; Wal; Vlissingestraat, Nw. Haven
Functies: stadsdoctor (1796)
Inkomen FG: f.500 tot f.750*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Na zijn studie vestigt hij zich in Middelburg waar hij op 58-jarige leeftijd overlijdt `na een verval van krachten'*3.

L: Fokker/De Man, 41.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33201-33391; 2) *ibid.*, inv.nr. 48021; 3) Mdb. Crt. 3 okt. 1807.

SCHEDET m.d., Johannes Henricus

Beroep: medisch doctor (1784-1786) en (1810-1813)
Promotie: Duisburg, 1784
Geboren: Workum, 1755/1756
Ouders: Franciscus Andreas en Catharina Francisca Tux
Gehuwd met: Helena Langebeeke
Overleden: Middelburg, 16 januari 1813
Adres: L. Gortstraat; Nw. Haven 1-3 'de Salm'
Functies: geen

In 1784 vestigt hij zich in Middelburg vanwaar hij twee jaar later naar Vlissingen vertrekt. In 1810 komt hij naar Middelburg terug waar hij in 1812 behoort tot de honderd hoogst aangeslagenen, de opbrengst van zijn vermogen wordt geschat op 2000-5000 Franse franc*1.

L: Fokker/De Man, 143.

1) Mulder A. Economisch-historisch jaarboek. 17 (1931), 81-116.

MEIJER, Pieter de

Beroep: chirurgijn (1785-1796)
Admissie: 1785*1
Adres: bij de Vlissingschebrug
Functies: geen
Inkomen FG: f.200 tot f.300*2

1) Boom, nr. 276; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33251-33321.

LIEBERT m.d., Albert Leonardus

Beroep: medisch doctor (1785-1800)
Promotie: Harderwijk, 23 juni 1785
Geboren: Middelburg, 1761/1762
Gehuwd met: Maria Pouwelina Bochaute
Overleden: Middelburg, 15 juli 1800
Adres: Molstraat; Dam Nz.
Functies: (tit.) stadsvroedmeester (1785)
(tit.) stadsopereur en steensnijder
doctor van de Nederduitse armen (1790)
doctor van de Waalse armen (1793)
doctor van het Gasthuis (1793)
doctor van het Burgerweeshuis (1793)
OvG. bij de Bataill. Gewapende Burgers (1797)
diaken Waalse gemeente

Inkomen: f.500 tot f.750*1
Personeel: 2 dienstboden*2
Vervoer: chais met een paard*3

Hoewel in Middelburg geboren, waarschijnlijk als zoon van de chirurgijn Johannes Liebert, is hij geen leerling geweest van het Middelburgs gymnasium. Hij studeert in Harderwijk waar hij in 1785 promoveert tot medisch doctor op 'De moderamine caloris in variolis, diversisque medicorum de eo praeceptis'*4.

L: Fokker/De Man, 106.

TITSING m.d., Johan

Beroep: medisch doctor (1785-1786); astrologus
Promotie: 1785
Adres: L. Gortstraat
Functies: geen

In aansluiting aan zijn promotie vestigt hij zich in Middelburg waar zijn naam alleen in het jaar 1786 voorkomt op de lijst van praktiserende doctoren. De naamwijzer vermeldt hem als doctor medicinae en astrologus. In de belastingkohieren komt zijn naam niet voor.

L: Fokker/De Man, 165.

PRAAT, Johannes

Beroep: chirurgijn (1786-1793)
Admissie: Middelburg, 7 juni 1786*1
Geboren: 1750/1751
Overleden: Middelburg, juni 1793
Adres: Kromme Weeie
Functies: geen
Inkomen FG: f.200 tot f.300*2
Personeel: 1 dienstbode*3

1) Boom, nr. 277; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D. inv.nr. 33201-33251; 3) ibid., inv.nr. 48061.

SLEUTELENBERG, Pieter

Beroep: chirurgijn (1787-1809)
Admissie: Middelburg, 9 januari 1788*1
Geboren: 1766/1767
Overleden: Middelburg, 29 april 1809
Adres: Brakstraat

Functies: chirurgijn van de Waalse armen (1788)
chirurgijn van de Nederduitse armen (1799)
chirurgijn van het Armweeshuis (1801)
Inkomen FG: f.300 tot f.500*2

In 1788 koopt hij voor 375 pond een huis in de Brakstraat*3.

1) Boom, nr. 278; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33251-33391; 3) ZA, huisn. proj.

GOFFAU, Leonardus de

Beroep: chirurgijn (1789-1802)
Admissie: Middelburg, 8 juni 1789*1
Adres: Gravenstraat; St. Janstraat; op de Wal
Functies: chirurgijn van de Nederduitse armen (1794)
chirurgijn van het Lutherse Weeshuis (1797)
Inkomen FG: f.100 tot f.200*2

Na 1802 komt hij niet meer in de naamwijzer voor. Hij is niet in Middelburg overleden en zal dus naar elders zijn vertrokken.

1) Boom, nr. 279; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33311-33361.

KAKENBERG, Bartholomeus Hendrik

Beroep: chirurgijn (1789-1800)
Admissie: Middelburg, 25 juni 1789*1
Geboren: Middelburg 1766/1767
Overleden: Middelburg, 6 maart 1800
Adres: K. Delft
Functies: (tit.) stadsvroedmeester (1788)
(tit.) stadsoperateur en steensnijder (1789)
(tit.) stadsoogmeester (1790)
chirurgijn van de Nederduitse armen (1790)
chirurgijn van het Armweeshuis (1790)
chirurgijn van de stad (1790)
chirurgijn van het Armziekenhuis (1794)
OvG Bataillon Gewapende Burgers (1796)
chirurgijn-majoor bij de Bataafsche gewapende burgerwacht in het eiland

Walcheren

bestuurder van het Coll. Chir. (1795-9)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*2

1) Boom, nr. 280; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33251-33351.

FOKKER m.d., Johan Pieter

Beroep: medisch doctor (1790-1809); lector wis-, natuur- en sterrenkunde aan de Illustere School
Promotie: Leiden, 29 juli 1790
Geboren: Middelburg, 9 oktober 1755
Ouders: Abraham (koopman) en Johanna Bertramy
Gehuwd met: Johanna Hoelands
Overleden: Axel, 30 oktober 1831
Adres: Seisdam 18
Functies: lector philosophiae Ill. School (1782)
doctor van het Armweeshuis (1791)
doctor van de Nederduitse armen (1791)
doctor van het Armziekenhuis (1793)
vertegenwoordiger van Mdb. in gewest. bestuur
plaatsverv. vert. van de prov. Zld. in het 'vertegenwoordigend ligchaam des Bataafschen Volks'
lid ZGW
lid Koninklijk Nederlandsch Instituut
Inkomen FG: f.750 tot f.1000*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Als leerling van de Middelburgse Latijnsche School (1770-1775)*3 houdt hij bij het verlaten van de school een oratie die wegens haar uitzonderlijke kwaliteit op stadskosten wordt gedrukt.

Hij studeert in Leiden waar hij op 12 december 1781 promoveert tot Art. Lib. Mag. en Phil. Doctor. In Middelburg teruggekeerd wordt hij aangesteld tot lector in de wis-, natuur- en sterrenkunde aan de Illustere School.

Na zich in zijn vrije tijd bekwaamd te hebben in de medische wetenschap promoveert hij op 29 juli 1790 tot medisch doctor op 'Positiones medicae inauguralis'*4.

Zijn baan als leraar aanhoudend vestigt hij zich als medicus in Middelburg.

Na de Bataafsche omwenteling wordt hij gekozen tot lid van de vertegenwoordigende lichamen van provincie en land*5. Tijdens dit politieke intermezzo blijft hij in Middelburg wonen en praktiseren gezien de doorlopende vermelding in de Middelburgse naamwijzer.

Als vertegenwoordiger van het Zeeuwsche volk laat hij zich in Den Haag benoemen tot Lands Astronomist. Van de Staten van Zeeland krijgt hij toestemming een van de Abdijtorens te gebruiken als sterrenkundig observatorium*6.

In 1809 verhuist hij naar Amsterdam. In 1820 vestigt hij zich als medicus in Axel waar hij tot zijn dood werkzaam blijft*7.

L: v.d. Aa II, 46; Fokker/De Man, 48; Lindeboom, 603; Nagtglas I, 218; NNBW I, 870-1.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33261-33391; 2) *ibid.*, inv.nr. 48081; 3) Vogler', 39; 4) 'Uitgangspunten van de beginnende geneeskunde'. Lugd. Bat. 1790; 5) *Homines novi*, 537; 6) H.J. Zuidervaart. *Van konstgenoten en hemelse fenomenen*. Erasmus publishing Rotterdam 1999; 7) ZA, Arch. Geneesk. Staatst., inv.nr. 118.

BERKERS jr. m.d., Hendrik

Beroep: medisch doctor (1790-1795)
Promotie: 1789
Geboren: Scherpenisse, 1765
Gehuwd met: Cornelia Slot
Overleden: Goes, 4 maart 1846
Adres: K. Noordstraat; Koorkerkhof
Functies: geen
Personeel: 1 dienstbode*1

Aansluitend aan zijn studie, waar is niet bekend, vestigt hij zich in Middelburg waar hij in 1791 voor 720 pond een woning koopt aan het Koorkerkhof*2. In 1795 vertrekt hij naar Goes, waar hij in 1798 benoemd wordt tot stadsdoctor.

L: Fokker/De Man, 8.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 48081; 2) ZA, huisn. proj.

SCHAUMBURG m.d., Christiaan Hendrik van

Beroep: medisch doctor (1790-1792)
Promotie: 1784
Adres: Markt
Functies: geen

Zes jaar na zijn promotie vestigt hij zich in Middelburg, waar alleen de naamwijzer van het jaar 1791 hem als medicinae doctor vermeldt. In de belastingkohieren komt zijn naam niet voor.

L: Fokker/De Man, 142.

WIND m.d., Paulus de (2)

Beroep: medisch doctor (1791-1797)
Promotie: Leiden, 23 juni 1790
Geboren: Middelburg, 16 december 1767
Ouders: Samuel (m.d.) en Cornelia Dobbelaer
Gehuwd met: Elisabeth de Wind
Overleden: Middelburg, 29 juli 1797
Adres: St. Janstraat; St. Pieterstraat; L. Delft
Functies: (tit) stadsvroedmeester (1791)
(tit) stadsoperateur en steensnijder (1791)
lector anat. en chir. a/d Illustere School (1792)
doctor van het Armweeshuis (1793)
doctor van de Nederduitse armen (1793)

doctor van het Armziekenhuis (1795)
Inkomen FG: f.750 tot f.1000*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Hij is de kleinzoon van zijn naamgenoot Paulus de Wind en behoort, samen met zijn jongere broer Boudewijn Dobbelaer de Wind, tot de vierde generatie van deze uitzonderlijk begaafde medische familie.

Na een vooropleiding aan de Middelburgsche Latijnsche School (1779-1783)*3 studeert hij in Leiden waar hij in 1790 promoveert tot medisch doctor op 'De morbis vero et stricto sensu biliosis'*4.

Het aanbod van de faculteit om mare majorum 'met de kap' te promoveren, een zeer plechtige maar ook zeer kostbare aangelegenheid, slaat hij af. Ter afronding van zijn studie gaat hij, omdat Parijs (midden in de revolutie) te onveilig is, een half jaar naar Londen. In 1791 vestigt hij zich in Middelburg waar hij onmiddellijk benoemd wordt tot stadsvroedmeester en operateur. Een jaar later volgt een aanstelling tot lector in de chirurgie en anatomie aan de Illustere School.

Na een ziekbed van twee weken overlijdt hij, nog maar 29 jaar oud, aan een heftige catarrhale koorts (longontsteking?). Zijn vriend en medelector aan de Illustere School, A. van Solingen spreekt na zijn overlijden een openbare herdenkingsrede uit*5.

L: van der Aa, 94; M.R.H.Calmeyer en mr. O.Schutte. De Wind, De Windt, De Wint. De Nederlandsche Leeuw 1981; Enc. III, 330; Fokker/De Man, 190; Lindeboom, 2182; Nagtglas IV, 979.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33281-33341; 2) *ibid.*, inv.nr. 48101; 3) Vogler, 39; 4) 'Over galziekte in de ware en engere zin'. Lugd. Bat. 1790; 5) Redevoering ter nagedachtenis van Paulus de Wind door A. van Solingen. ZDC, 1112 E 15.

DAMAN, Johannes Leonardus

Beroep: chirurgijn (1792-1853)
Admissie: Middelburg, 13 maart 1793
Geboren: Middelburg, 1769/1770
Ouders: Johannes Wilhelmus (chirurgijn) en Sentina Johanna van den Houte
Gehuwd met: Wilhelmina Elizabeth Finjé
Overleden: Middelburg, 27 februari 1853
Adres: Kromme Wee 7 'De uitspanning van Domburg'
Functies: (tit.) stadsvroedm. (1792)
chirurgijn van het Gasthuis (1793)
chirurgijn van het Burgerweeshuis (1793)
lid Plaatselijke Geneesk. Commissie (1819)
diaken van de Nederduitse gemeente (1801)
vader der Wezen onder opzicht
thesaurier Mdb. Zkf.
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1

Na zijn leertijd bezoekt hij Parijs waar hij zich naschoolt in de heelkunde. In 1791 keert hij naar Middelburg terug, waar hij in 1793 wordt toegelaten tot het chirurgijns-gilde.

In hetzelfde jaar koopt hij voor 375 pond een woning in de Kromme Weele*2 en krijgt een aanstelling tot chirurgijn van de gestichten van de Godshuizen. Tijdens de reorganisatie van de Godshuizen, rond 1815, raakt hij deze betrekkingen kwijt. In 1832 en 1833 wordt hij heelmeester van het O. M/VrH. en van het Burgerweeshuis*3.

Hij moet een zonderling man zijn geweest met een geringe praktijk, overwegend onder de 'buitenlui'*4.

L: Lindeboom, 402.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33291-33391; 2) ZA, huisn. proj.; 3) Boom, nr 282; 4) De Man, 18.

MARRÉE, Johannes Cornelis de

Beroep: chirurgijn (1792-1813)
Admissie: Middelburg, 26 maart 1792*1
Geboren: Den Haag, 15 augustus 1769
Ouders: Cornelis en Dirkje Neggré
Gehuwd met: Cornelia Davina Vis
Overleden: Middelburg, 6 januari 1813
Adres: Houtkaai; Dam nz. 69 't Gulde Andries Cruyce'
Functies: chirurgijn van het Gasthuis (1793)
chirurgijn van het Armweeshuis (1794)
chirurgijn van de Nederduitse armen (1794)
stadschirurgijn (1799)
thesaurier Coll. Chir. (1795)
lid Dep. Geneesk. Com. (1801)
thesaurier Dep. Geneesk. Com. (1804)
lid en secr. Plaats. Geneesk. Com. (1804)
chirurgijn-majoor gewapende Burgerw. (1808)
diaken Nederduitse gemeente (1799)
ouderling Nederduitse gemeente (1803)
Inkomen FG: f.300 tot f.500*2
Personeel: 2 dienstboden*3

In 1812 behoort hij tot de 100 rijkste inwoners van Middelburg, zijn inkomen uit vermogen wordt geschat op 5.000-10.000 Franse franc*4.

Op 43-jarige leeftijd overlijdt hij `aan een korte doch heftige ziekte'*5.

L: Enc. II, 289; Nagtglas II, 139.

1) Boom, nr. 281; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33291-33391; 3) *ibid.*, inv.nr. 48191; 4) A. Mulder, Econ.-Hist. jaarb., 17 (1931), 81-116; 5) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 44.

LAHR, Johan Gottfried

Beroep: chirurgijn en vroedmeester (1793-1838)
Admissie: Middelburg, 21 november 1793*1
Geboren: Duitsland, 17 oktober 1764
Gehuwd met: Magdalena Elizabeth Koolhaas (g.)
Overleden: Middelburg, 2 april 1838
Adres: Spanjaardstraat; Londensekaai 21/23 'de Meelbale'
Functies: (tit.) stadsvroedmeester (1793)
(tit.) stadsoperateur en steensnijder (1793)
stadschirurgijn (1806)
heelmeester van het Gasthuis
lid Prov. Geneesk. Com. (1814)
bestuurslid Geneesk. School (1825)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*2
Personeel: 1 dienstbode*3

In 1793 vestigt hij zich, komend uit Duitsland, in Middelburg waar hij al gauw naam maakt als een bekwaam chirurg. Na zijn dood noemt de Plaatselijke Geneeskundige Commissie hem: `een man welke alhier om zijne kunde in de operatieve heilkunde allersints bekend was'*4.

Hoewel zelf lid van de Provinciale Geneeskundige Commissie is hij meerdere malen aangeklaagd wegens het onbevoegd uitoefenen van de inwendige geneeskunst. Zie Arnemuiden (Van Opdorp) en Koudekerke (Reuze).

Zijn familielevens is weinig gelukkig. Hij is gescheiden, onder zijn overlijdensadvertentie staan alleen de namen van de twee executeurs testamentair.

Uit zijn nalatenschap krijgen broers, zusters, neven en nichten legaten, zijn dienstbode een jaargeld, de rest van het vrij beschikbare gedeelte gaat naar zijn kleinkinderen. Zijn enige dochter krijgt uitsluitend haar wettelijk erfdeel*5.

Volgens De Man was hij iemand die zich overal in drong, zeer `schmeigend' was, zich niet ontzag `ter wille van de Zeeuwsche Rijksdaalders te opereeren' en van clandestiene zaken hem als stadschirurgijn ter ore gekomen `heerlijk wist te profiteren'.*6

L: Enc. II, 220.

1) Boom, nr. 283; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33301-33391; 3) ibid., inv.nr. 48131; 4) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 138.1; 5) ZA, MvS 1838 121; 6) De Man, 10.

PALM m.d., Christiaan van der

Beroep: medisch doctor (1794-1814)
Promotie: Leiden, 5 december 1794
Geboren: Rotterdam, 14 mei 1770
Ouders: Cornelis (onderwijzer) en Machteld van Tonsbergen
Gehuwd met: Jacoba de Kater
Overleden: Middelburg, 14 juni 1814
Adres: Lange Noordstraat; Vlasmarkt; Lange Viele
Functies: stadsdoctor (1807)

doctor O. M/VrH. (1795)
doctor van het Armweeshuis (1795)
doctor van de Nederduitse armen (1795)
doctor van het Burgerweeshuis (1795)
doctor van de Waalse armen (1800)
doctor van het Armziekenhuis (1802)
lid Dep. Geneesk. Com. (1807)
lid ZGW
lector Nat. Gez
Inkomen FG: f.500 tot f.750*1
Personeel: 2 dienstboden*2

Na een studie in Leiden, waar hij in 1794 promoveert tot medisch doctor op 'Theses medicae'*3 vestigt hij zich in Middelburg waar hij tot zijn vroegtijdige dood de praktijk uitoefent.

Hij is de jongere broer van de theoloog en latere hoogleraar Johannes Henricus van der Palm*4, huispredikant en beheerder van de wetenschappelijke verzameling van mr. J.A. van de Perre.

Als een 'zeer geacht en menschlievend geneesheer' overlijdt hij, 44 jaar oud, 'na een langdurig lijden'*5.

L: Lindeboom, 1496; Nagtglas III, 239.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33311-33391; 2) ibid., inv.nr. 48131; 3) 'Medische stellingen'. Lugd. Bat. 1795; 4) Enc. II, 484; 5) Fokker/De Man, 122.

LANG m.d., Simon Petrus de

Beroep: medisch doctor (1794-1801)
Promotie: Leiden, 7 december 1793
Geboren: Meeuwen(NB)
Ouders: Johannes (m.d.) en N.N.
Gehuwd met: Martha Petronella Evertsen
Overleden: ?
Adres: Rouaansekaai; Dam Nz.; L. Gortstraat
Functies: geen
Inkomen FG: f.500 tot f.750*1

Na een studie in Leiden, waar hij promoveert tot doctor medicinae op 'De morbo scrofuloso'*2, vestigt hij zich in Middelburg. Na 1801 komt zijn naam niet meer in de Middelburgse naamwijzer voor. Omdat hij niet in Middelburg is overleden zal hij naar elders zijn vertrokken.

L: Fokker/De, Man 99.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33301-33371; 2) 'Over scrofulose.' Lugd. Bat. 1794.

FRAAYENHOVE, Nicolaas van

Beroep: chirurgijn (1796-1809)
Admissie: Middelburg, 4 maart 1796*1
Geboren: 1763/1764
Gehuwd met: Geertrui van Zeijl
Overleden: Middelburg, 27 maart 1809
Adres: Bierkaai
Functies: (tit.) stadsvroedmeester (1798)
chirurgijn van het Armziekenhuis (1799)
chirurgijn van het Lutherse Weeshuis (1802)
chirurgijn van het Armweeshuis (1806)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*2

In 1804 wordt bij de Departementale Geneeskundige Commissie geklaagd dat hij een patiënt in het Armziekenhuis niet volgens de regels van de kunst zou hebben behandeld. Na ingesteld onderzoek komt de Commissie tot de conclusie `dat de toestand in het Armziekenhuis voor de chirurgijn veel verschoning opleverde'*3.

1) Boom, nr. 284; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33301-33391; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 12.

GROENEWEGEN, Johan van

Beroep: chirurgijn (1797-1806)
Admissie: Middelburg, 8 december 1797*1
Geboren: Middelburg, 1772/1773
Overleden: Middelburg, 6 mei 1806
Adres: L. Delft; K. Delft
Functies: (tit.) stadsvroedmeester (1799)
stadschirurgijn (1802)
chirurgijn van de Nederduitse armen (1799)
chirurgijn van het Armweeshuis (1801)
chirurgijn van het Armziekenhuis
chirurgijn-majoor bij de Bataafsche Burgerwacht in het Eiland Walcheren
(1801)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*2
Personeel: 1 dienstbode*3

1) Boom, nr. 285; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33321-33391; 3) *ibid.*, inv.nr. 48101.

ROCHER m.d., René Christiaan

Beroep: medisch doctor (1797-1805)
Promotie: 1797
Gehuwd met: Jacoba Maria Parker
Adres: Dam Nz.
Functies: geen
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Na zijn studie, waar is niet bekend, vestigt hij zich in Middelburg waar zijn naam in 1804 voor het laatst voorkomt op de lijst van praktiserende doctoren.
Hij is niet in Middelburg overleden en zal dus naar elders zijn vertrokken.

L: Fokker/De Man, 137.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nr. 33351-33371; 2) ibid, inv.nr. 48171.

WISSE, Frederik Cornelis

Beroep: chirurgijn (1798-1830)
Admisie: Middelburg, 22 september 1798
Geboren: Middelburg, 1770
Gehuwd met: Francoise van Deventer
Overleden: Middelburg, 8 december 1830
Adres: Houtkaai; L. Noordstraat L 186
Functies: chirurgijn van de Nederduitse armen (1802)
chirurgijn van het Simpelhuis (1803)
chirurgijn van het Armweeshuis (1802)
chirurgijn bij de Bataafsche gewapende Burgerwacht
heelm. burg./kerk. armen (1818)
diaken Nederduitse gemeente
Personeel: 1 dienstbode*1

Als laatste Middelburgse chirurgijn 'oude stijl' wordt hij in 1798 door het collegium chirurgicum, sinds 1795 de voortzetting van het voormalige Middelburgse chirurgijnsgilde, geëxamineerd*2.

Na een kort ziekbed overlijdt hij op 60-jarige leeftijd aan erysipelas (wondroos) in het gelaat. In de belastingkohieren van het familiegeld (in 1804 afgeschaft) komt zijn naam niet voor.

Volgens De Man was hij `onbesproken van gedrag en onbemiddeld, een burgerman waarvan men weinig hoorde'*3.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 48151; 2) Boom, nr. 286; 3) De Man, 19.

POLONUS m.d., Salomon Isacides

Beroep: medisch doctor (1798-1799); doctor in de filosofie
Promotie: Harderwijk, 1797
Geboren: Amsterdam
Ouders: Isaac Mz. en N.N.
Adres: Vlissingestraat
Functies: geen

Na zijn promotie tot medisch doctor op 'De pinguedine'*1 vestigt hij zich in Middelburg. De naamwijzer van 1798 vermeldt hem als doctor medicinae en als doctor philosophiae. In de belastingkohieren komt hij niet voor.

L: Fokker/De Man, 129.

1) 'Over vetzucht.'. Harderwijk 1797.

VASSIJ m.d., Jan Robert de

Beroep: medisch doctor (1799-1840)
Promotie: Leiden, 9 juli 1799
Geboren: Middelburg, 19 oktober 1775
Ouders: Karel Evert en Cornelis Maria Marinissen
Gehuwd met: Joanna Ermerins
Overleden: Middelburg, 9 april 1840
Adres: L. Noordstraat; Dam Nz. 63 'De dry Meelbalen'
Functies: doctor Nederduitse Armen (1800)
doctor Gasthuis (1800)
doctor van de stad (1807)
secr. Prov. Geneek. Com. (1814)
voorz. Prov. Geneesk. Com. (1818)
voorz. Plaats. Geneesk. Com. (1818)
bestuurslid Prov. Geneesk. School. (1824)

In 1785 wordt hij toegelaten tot de Middelburgse Latijnsche school*1. 14 Jaar later promoveert hij op het onderwerp 'De viribus gei urbani sive caryophyllatea'*2 tot medisch doctor. Hij vestigt zich in Middelburg waar hij een uitgelezen praktijk krijgt, zijn geelgeverfde dokterskoets heet in de volksmond de 'rhabarberkoets'*3. Als ongehuwde heeft hij in 1812 een geschat inkomen uit vermogen van 2000 tot 5000 Franse franc*4. Hij overlijdt, 64 jaar oud aan `een hevige ziekte'*5. De onroerende goederen die hij nalaat bestaan uit meerdere percelen wei- en hooiland, zijn woning aan de Dam en een huis, erf en speelhof gelegen buiten de Koepoort*6.

1) Vogler, 40; 2) 'Over de geneeskrachtige werking van het nagelkruid'. Lugd. Bat. 1799; 3) De Man, 9; 4) A. Mulder. De honderd hoogst aangeslagenen in Middelburg. Econ.-Hist. jrb. 17 (1931), 81-116; 5) ZA, Arch. Geneesk. Staatst., inv.nr. 138.1; 6) ZA; MvS 1840, 13/49.

WIND m.d., Boudewijn Dobbelaer de

Beroep: medisch doctor (1799-1818)
Promotie: Leiden, 18 mei 1799
Geboren: Middelburg, 20 december 1775
Ouders: Samuel (med. doct.) en Cornelia Dobbelaer
Gehuwd met: Petronella Tak
Overleden: Middelburg, 14 december 1818
Adres: St. Janstraat H 202 'de Jonge Jacob'
Functies: (tit.) stadsvroedmeester (1799)
stadsdoctor (1801)
doctor Nederduitse armen (1800)
doctor Simpelhuis (18?)
lector anatomie en chirurgie Ill. School (1799)
lid Dep. Geneesk. Com. (1801)
lid Plaats. Geneesk. Com. (1804)
lid 'jury médical du Département des Bouches de l'Escaut' (1813)
voorz. Plaats. Geneesk. Com. (1814)
voorz. Prov. Geneesk. Com. (1814)
Inkomen FG: f.500 tot f.750*1
Personeel: 2 dienstboden*2

Boudewijn Dobbelaar de Wind, die de familienaam van zijn moeder bij zijn familienaam heeft getrokken, behoort, samen met zijn oudere broer Paulus, tot de vierde generatie van het medisch geslacht De Wind.

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School (1787-1793)*3, studeert hij in Leiden waar hij op 18 mei 1799 promoveert tot doctor in de geneeskunde op 'Exhibens proposita aliquot ex diversis medicinae partibus'*4. Hij vestigt zich in Middelburg in de familiewoning in de St. Janstraat.

In 1812 rekent de Franse fiscus hem tot de honderd meest vermogende Middelburgers. Zijn inkomen uit vermogen wordt geschat op 5000-10.000 Franse franc*5.

Bijna 43 jaar oud eindigt hij `na eene langdurige en slepende ziekte (chronische longtuberculose) zijn allezins nuttig en werkzaam leven'\*6. De waarnemend voorzitter van de Provinciale Geneeskundige Commissie besluit zijn lange herdenkingsrede met de woorden: `Middelburg gij mist een ijverig geneesheer die de taak die hem hier beneden was opgelegd met roem heeft voleindigd'*7. In een speciaal belegde vergadering van het ZGW zegt de voorzitter, prof. B. de Jonge: `dat hij was geweest een uitmuntend arts, een belangeloos menschevriend, een liefderijk echtgenoot en een braaf burger'*8.

L: vd Aa VII, 94; M.R.H. Calmeyer en mr. O. Schutte. De Nederlandsche Leeuw. 1981; Enc. III, 330; Fokker/De Man, 192; Lindeboom, 2184; NNBW V, 1139.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33361-33391; 2) *ibid.*, inv.nr.48211; 3) Vogler, 40; 4) 'Weergevend enkele stellingen uit verschillende delen van de geneeskunde'. Lugd. Bat. 1799; 5) A. Mulder. De honderd hoogst aangeslagenen in Middelburg. Econ.-Hist. jrb. 17 (1931), 81-116; 6) Mdb. Crt., 17 dec. 1818; 7) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 117; 8) Nagtglas II, 980.

ARDESCH m.d., Jan Anthony

Beroep: medisch doctor (1799-1811)
Promotie: Duisburg, 6 juli 1792
Geboren: 's-Gravenhage, 2 maart 1738
Ouders: Anthony en Cornelia Koppenael
Gehuwd met: Gerarda Slegt, weduwe van Bertholt Johan Helfrich de Winter
Overleden: Boxtel, 14 januari 1824
Adres: Spanjaardstraat 51 'Op de Spuibrug'
Functies: doctor Armziekenhuis (1799)
Inkomen FG: f.2000 tot f.2500*1
Personeel: 2 dienstboden*2

Zie Veere.

In 1799 komt hij van Veere naar Middelburg waar hij, hoewel de zestig al gepasseerd, een grote praktijk krijgt. In 1801 constateert de nieuw ingestelde Departementale Commissie voor Geneeskundig Onderzoek en Toevoorzicht bij de controle van zijn doktersbul dat hij 'niet in persoon in Duisburg aanwezig is geweest'. Na overleg met de minister wordt 'met de zaak genoeg genomen'*3.

Als 'beminnaar en voorstander van de fraaije kunsten' heeft hij bijgedragen tot de bouw van de schouwburg aan het Molenwater*4.

In 1811 legt hij de praktijk neer, als 'rustend arts' vertrekt hij naar Brabant.

L: Enc. I, 61; Lindeboom, 32.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33331-33391; 2) *ibid.*, inv.nr. 48151; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 5; 4) Fokker/De Man, 2.

DURING m.d. Josephus Philippus

Beroep: medisch doctor (1800-1841)
Promotie: Groningen, 12 juni 1800
Geboren: Voorburg, 12 november 1776
Gehuwd met: Dina Antonia Boom
Adres: L. Delft; Wal; K. St. Pieterstraat
Functies: doctor Nederduitse Armen (1802)
lid van de Conseil Municipal (1813)
lid Prov. Geneesk. Com. (1814)
regent Godshuizen (1814)
bestuurslid Prov. Geneesk. School (1840)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1.

Na zijn promotie tot medisch doctor op 'De erroribus quibusdam in formularum praescriptione evitandis'*2, vestigt hij zich in Middelburg waar hij een kleine, ouderwetse praktijk krijgt die met het ouder worden verloopt. Zijn gewoonte om bij moeilijke gevallen te zeggen dat hij 'er 's avonds nog eens de auteurs op zal nalezen'*3 boezemt weinig vertrouwen in. Ook zijn geloof (r.-k.) is in het toenmalige Middelburg niet bevorderlijk voor een grote praktijk*4.

Voor een lectoraat aan de in 1824 gestichte Geneeskundige School komt hij niet in aanmerking, daarvoor is hij een te grote `Sans Souci'*5.
Hoewel hij in 1812 behoort tot de honderd rijkste Middelburgers*6, is het gezin in de ogen van de plaatselijke leveranciers weinig kredietwaardig*7.
Als lid van de Provinciale Geneeskundige Commissie wordt hij eind 1840 op eigen verzoek ontslagen*8. Hij verhuist naar Zierikzee vanwaar hij een jaar later weer naar Middelburg terugkomt. In 1843 vertrekt hij naar Asten (NB) waar hij bij een zoon gaat wonen.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 33371-33391; 2) 'Over het vermijden van fouten bij het schrijven van recepten'. Gron. 1800; 3) Fokker/De Man, 40; 4) Enc. I, 373; 5) De Man, 20; 6) A. Mulder, Econ. Hist. jaarb. 17 (1931), 81-116.; 7) Fokker/De Man, 40; 8) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 138.2.

LEVI m.d., Jacob Salomon

Beroep: medisch doctor (1801-1806)
Geboren: Middelburg
Ouders: Salomon Mozes (koopman)
Adres: L. Viele
Functies: doctor Nederduitse armen (1802)
doctor Joodse gemeente (1802)
Inkomen FG: f.100 tot f.200*1

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School (1791-1795)*2 en een medische studie (waar is niet bekend) vestigt hij zich in Middelburg. Mogelijk is hij de zoon van Salomon Mozes Levi, joods koopman, ouderling van de joodse gemeente, wonend in de Lange Viele.

Na 1805 komt zijn naam niet meer in de naamwijzer voor.

Hij is niet in Middelburg overleden en zal naar elders zijn vertrokken.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33381; 2) Vogler, 41.

CITTEERS m.d., Anthony Pieter van

Beroep: medisch doctor (1802-1807)
Promotie: Utrecht, 4 juni 1802
Geboren: Middelburg, 3 oktober 1779
Ouders: mr. Willem Aarnout (raadspensionaris Zeel.) en Adriana van Dishoeck
Gehuwd met: Suzanna Maria Snouck Hurgronje (o.); Justina Geertruida Kien van Citters
Overleden: 4 maart 1809
Adres: Bogardstraat; Rotterdamsekaai
Functies: geen
Inkomen FG: f.500 tot f 750*1

In tegenstelling tot 22 andere leden van het geslacht Van Citters is hij géén leerling geweest van de Middelburgse Latijnsche School*2.

In 1802 promoveert hij in Utrecht tot medisch doctor op 'Quaestiones medicae'*3. Hij vestigt zich in Middelburg waar hij eerst woont in de Bogardstraat en vervolgens op de Rotterdamsekaai in een woning die hij in oktober 1804 voor 900 pond heeft gekocht*4. Op 11 april 1807 overlijdt zijn vrouw op 23-jarige leeftijd. Na een tweede huwelijk vertrekt hij een jaar later naar Zuid-Beveland*5. Hij overlijdt op 29-jarige leeftijd; waar kon niet worden achterhaald.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33391; 2) Vogler; 3) 'Medische vragen'. Traj. ad Rhen. 1802; 4) ZA, huisn. proj.; 5) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 14.

GRAEUWEN m.d., Paulus 's

Beroep: medisch doctor en vroedmeester (1802-1863)
Promotie: Leiden, 15 september 1802
Examen: vrm.: Middelburg 1802
Geboren: Zierikzee, 24 november 1777
Ouders: Abraham Jacob (med. doc. en burgem.)*1 en Judith Schluiter
Gehuwd met: Johanna Maria de Lang (dochter van Ericus de Lang)
Overleden: Middelburg, 13 december 1863
Adres: Dam Zz; Dam Nz; Noordstraat L 136; L. Noordstraat 60 'de Milde Maarten' (huis van schoonvader)
Functies: (tit.) stadsvroedmeester (1802)
doctor Nederduitse Armen (1805)
doctor Armziekenhuis (1817)
doctor Burgerweeshuis
doctor Plaats. Geneesk. Com. (1804)
secr. Plaats. Geneesk. Com. (1814)
ouderling, later notabel Nederduitse gemeente
voorzitter Natuurkundig Gezelschap (1855)

Na zijn promotie tot medisch doctor op 'Continens historiam trium foetuum monstrosorum'*2 vestigt hij zich in Middelburg waar hij het examen aflegt voor vroedmeester.

Na invoering van de Geneeskundige wet van 1818 ontstaan er bezwaren tegen een gecombineerde praktijk. Omdat hij in 1802 door het toenmalig Collegicum Chirurgicum als vroedmeester is geëxamineerd en in de daarop volgende zeventien jaar ruim 1200 bevallingen `met het best succes heeft verricht' krijgt hij toestemming de verloskunde te blijven uitoefenen*3. Op 1 januari 1840 legt hij deze bevoegdheid vrijwillig neer. Vanaf de oprichting (1848) is hij lid van de afdeling Zeeland van de NMG waarvoor hij in 1863 bedankt.

Na zijn dood laat hij aan zijn kinderen en kleinkinderen twee huizen in Middelburg na en enkele weilanden in Aagtekerke*4.

L. De Man, 20; Fokker/De Man, 60.

1) Deze was destijds een van de drie kandidaten geweest voor de betrekking van lijfmedicus aan het Russische Hof (vd Aa III, G 108.); 2) 'Over drie monstra'. Lugd. Bat. 1802; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 117; 4) ZA, MvS 1863-2 7799.

BODSON, Jean Francois

Beroep: heel- en vroedmeester (1805-1807)
Examens: st.hm.: Middelburg, 1804; vrm.: Middelbug, 1804
Geboren: 1740/1741
Gehuwd met: Johanna Fransina Crouwell
Overleden: Middelburg, 28 juni 1807
Adres: Lange Delft
Functies: geen

Zie Vlissingen.

Als chirurgijn gevestigd in Vlissingen verzoekt hij in 1804 de Departementale Geneeskundige Commissie hem toe te laten tot 'chirurgijn voor eene geslotene stad'. Uit de bijgevoegde verklaringen blijkt dat hij in Vlissingen tot tevredenheid van zijn patiënten de verloskunde heeft uitgeoefend*1. Omdat hij het Nederlands onvoldoende beheerst wordt hij door het commissielid De Puyt in het Frans geëxamineerd. Voor het chirurgijnsexamen slaagt hij met het judicium 'zeer bequaam'*2. In 1805 vestigt hij zich in Middelburg waar hij tweeënhalf jaar later plotseling overlijdt. In de Middelburgsche courant staat de volgende annonce: 'Het behaagde den Almagtigen, hedennacht circa een uur mijn tedergeliefde Echtgenoot, J.F. Bodson, in leven Chirurgijn en Vroedmeester, in den ouderdom van 56 Jaren, door den dood uit mijne liefdearmen, in zijne eeuwige Heerlijkheid over te nemen'*3.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 5; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 12; 3) Mdb. Crt., 30 juni 1807.

FORSTEN m.d., Jacobus Anthonius

Beroep: medisch doctor (1806-1829); directeur postkantoor
Promotie: Harderwijk, 16 mei 1803
Geboren: Groningen, 14 oktober 1778
Ouders: Rudolf (hoogleraar ontleed- en heilkunde Harderwijk) en Agnus Nieuhoff
Gehuwd met: Johanna Gijsberta Knibbe
Overleden: Middelburg, 1 april 1829
Adres: Groenmarkt C 85; Spanjaardstraat 51; K. Burg
Functies: doctor Gasthuis (1816)
doctor Nederduitse Armen
doctor burg./kerk. armen (1818)
lid Prov. Geneesk. Com. (1819)
lid CvT Geneesk. School (1825)
ouderling Waalse gemeente (1824)

In 1803 promoveert hij in Harderwijk tot doctor in de geneeskunde op 'De cura per nauseam'*1.

In tegenstelling tot zijn vader - een man van buitengewone geleerdheid en grote welsprekenheid*2 - en zijn al even geleerde zoon (id.) is hij geen man der wetenschap.

In 1819 is hij een van de oprichters van het medisch leesgezelschap 'De Harmonie' waarvan

hij van 1819 tot 1825 voorzitter is*3. Tijdens de Franse inlijving (1812) worden de inkomsten uit zijn vermogen geschat op 2000 tot 5000 Franse franc*4.

L: Fokker/De Man, 52; De Man, 10.

1) 'Over de genezing door middel van het opwekken van braken', Harderwijk 1803; 2) v.d. Aa II, F 54; 3) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1; 4) A. Mulder Economisch-historisch jaarboek. 17 (1931), 81-116.

MAN Jz., Johannes de

Beroep: heel- en vroedmeester (1808-1856)
Opleiding: praktijkopleiding
Examens: st.hm.: Middelburg, 24 juni 1808; vrm.: Middelburg, 27 maart 1809
Geboren: Middelburg, 1 januari 1783
Ouders: Jan en N.N.
Gehuwd met: Maria Elisabeth Tauscher
Overleden: Middelburg, 2 juni 1856
Adres: Markt C 8; K. Gortstraat I 344
Functies: heelmeester van de armen (1815)
lid Prov. Geneesk. Com. (1814)
secr. Prov. Geneesk. Com. (1818)
lector anatomie a/d Geneesk. School (1825)
ouderling Nederduitse gemeente

Na een praktische opleiding bij de Middelburgse chirurgijns Groenewegen en De Puyt volgt een driejarige voortgezette scholing in Amsterdam. In 1808 legt hij in Middelburg zijn examens af, voor het vroedmeestersexamen slaagt hij met het judicium 'zeer bequaam'*1. Na zijn huwelijk met een niet onbemiddelde wees vestigt hij zich in Middelburg waar hij al gauw een groeiende praktijk krijgt.

In 1814 wordt hij benoemd tot lid en in 1818 tot secretaris van de Provinciale Geneeskundige Commissie, een eervolle, belangrijke en, binnen de Zeeuwse medische wereld, invloedrijke functie die hij tot zijn dood uitoefent.

In 1819 is hij medeoprichter van het medisch leesgezelschap 'De Harmonie' waarvoor hij in 1843 als lid bedankt*2.

In 1825 wordt hij aangesteld tot lector in de anatomie aan de Provinciale Geneeskundige School.

In november 1829 ontvangt hij 'namens de Koning' de gouden vaccinatiemedaille die hem, in aanwezigheid van de leden van de Geneeskundige Commissie, in de vergadering van de Middelburgse raad wordt uitgereikt*3.

Wegens een staaraandoening aan beide ogen beëindigt hij op zeventigjarige leeftijd het lectoraat in de anatomie. Drie jaar later overlijdt hij aan een bronchitis.

Zijn overlijdensannonce eindigt met de zin: 'Ter nedergedrukt door voorafgaande sterfgevallen [echtgenote en zoon] en verzwakt door eene ernstige ongesteldheid in den afgelopen winter, eindigde hij, na eene ziekte van veertien dagen, zijn nuttig en werkzaam leven, op den leeftijd van ruim 73 jaaren*4.'

L: Enc. II, 281; Lindeboom, 1265; NNBW II, 866; De Man, 25.

1)ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 24; 2) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 56; 4) ibid., inv.nr. 155.

DAALEN, Jan van

Beroep: heel- en vroedmeester (1808-1832)
Opleiding: Leiden
Examens: st.hm.: Middelburg, 7 juli 1808; vrm.: Middelburg, 14 september 1808
Geboren: 1786/1787
Gehuwd met: Johanna Geertruida Droezen
Overleden: Middelburg, 24 februari 1832
Adres: L. Noordstraat 21
Functies: lector theoretische en praktische heelkunde aan de Geneesk. School (1824)
chir.-majoor 1e bataillon Prov. Schutterij (1817)
heelm. Armziekenhuis (1815)
heelm. Gasthuis
heelm. Waalse armen
heelm. Burgerweeshuis (1821)
heelm. Nederduitse armen (1815)

Na een leertijd in Leiden legt hij voor de Geneeskundige Commissie in Zeeland zijn examens af, voor het vroedmeesterexamen slaagt hij met het judicium `buitengewoon bequaam'*1.

Na zijn examens vestigt hij zich in Middelburg.

In 1814 is hij een van de medeoprichters en eerste secretaris van het geneeskundig leesgezelschap 'De Harmonie'*2.

Hij overlijdt, 45 jaar oud, aan een chronisch darmlijden.

Zijn huis, met een geschatte waarde van f.4000,-, laat hij aan zijn vrouw na*3.

L: De Man, 27.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 23; 2) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1; 3) ZA, huisn. proj.

RIPPING m.d., Henricus

Beroep: medisch doctor en vroedmeester (1810-1868)
Promotie: Leiden, 27 augustus 1810
Examen: vrm.: Middelburg, 25 oktober 1809
Geboren: Tholen, 31 augustus 1786
Ouders: Gabriël (predikant) en Cornelia Petronella de Bock
Gehuwd met: Maria Buerman
Overleden: Middelburg, 19 februari 1880
Adres: Londensekaai 33 'de Pijnappel'
Functies: stadsdoctor (1821)
secr. Plaats. Geneesk. Com.
voorz. Plaats. Geneesk. Com. (1919)

lid Gezondh. Com. (1857)
ouderling Waalse gemeente (1830)

Na een vooropleiding aan de Middelburgse Latijnsche School (1799-1805)*1 promoveert hij in Leiden tot medicinae doctor op 'Exhibens positiones quasdam medico-practicas'*2. In 1810 slaagt hij in Middelburg voor het vroedmeestersexamen met de vermelding 'buitengewoon bekwaam'. Naar toenmalig gebruik wordt deze loffelijke uitslag in de Middelburgse Courant gepubliceerd*3. Hij vestigt zich in Middelburg waar hij een grote praktijk krijgt.

Zijn lidmaatschap van het medisch leesgezelschap en van de afdeling Zeeland van de NMG berust op zijn behoefte aan 'gezellig verkeer', zijn wetenschappelijke niveau is te laag voor een lectoraat aan de Geneeskundige School*4.

Hij overlijdt als een vermogend man, het saldo van de 'staat des boedels' bedraagt f.77.963,50, de waarde van de roerende zaken f.49.958,25*5.

L: Lindeboom, 1640; Nagtglas II, 517.

1) Vogler, 41; 2) Enkele stellingen uit de medische praktijk. Lugd. Bat. 1810; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.

nr. 16; 4) De Man, 17; 5) ZA, MvS 1881 4/7929.

JONGE m.d., jhr. prof. Bonifacius de

Beroep: medisch doctor (1811-1843)
Promotie: Leiden, 6 juni 1810; 28 oktober 1811
Geboren: Zierikzee, 17 november 1787
Ouders: jhr. mr. Willem Adriaan (burgemeester en rechter te Zierikzee) en Cornelia Petronella Mogge Pous
Gehuwd met: Jacoba Petronella Frederica Albertina van Doorn (o. 1817); Cornelia Henriëtte Lantsheer
Overleden: Middelburg, 15 januari 1854
Adres: L. Noordstraat; L. Singelstraat; Wagenaarstraat
Functies: lector in de materia medica, de pathologie en de therapie aan de Geneesk. school (1824)
hoogleraar in dezelfde vakken (1830)
curator Latijnsche School (1834)
president ZGW (1834)
lid Gemeenteraad
lid Provinciale Staten
president Prov. Geneesk. Com. (1840)
lid Plaats. School Com.
CvT. Geneesk. School (1842)

Na een vooropleiding aan het Middelburgs gymnasium (1801-1806)*1 promoveert hij in Leiden tweemaal tot medicinae doctor, in 1810 op 'De medico physico et physico medico'*2, in 1811 op 'Observationes aliquot medicae'*3. Hij vestigt zich in 1811 in Middelburg waar hij, als jongste medicus, in 1813 ingelijfd wordt in het Franse leger. Als

ex-directeur van het militair hospitaal in Glogau*4. keert hij in 1814 naar Middelburg terug waar hij een uitgebreide praktijk krijgt.

In 1819 is hij een van de oprichters van het medisch leesgezelschap 'De Harmonie'*5. In verband met een (later genezen) knieaandoening beëindigt hij in 1843 zijn praktijk. In 1852 wordt hij op eigen verzoek eervol ontslagen als curator van het gymnasium, een jaar later bedankt hij voor het voorzitterschap van het ZGW*6.

Sinds 1848 lid van de afdeling Zeeland van de NMG, heeft hij als zodanig geen rol van betekenis gespeeld.

Hij overlijdt op 66-jarige leeftijd aan een acute longontsteking. Een overlijdensadvertentie wordt niet geplaatst.

L: Lindeboom, 993; Nagtglas I, 499; NNBW III, 649; De Man, 21.

1) Vogler, 42; 2) 'Over de medische natuurkundige en de natuurkundige medicus'. dis. Lugd. Bat. 1810; 3) 'Enkele medische waarnemingen'. Lugd. Bat. 1811; 4) Enc. II, 106; 5) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1; 6) ZA, GV Mdb. 1852/1853.

RITZERFELT m.d., Robertus Josephus

Beroep: doctor in de geneeskunde en vroedmeester (1812-1821)
Promotie: Giessen (D), 11 mei 1798
Examen: Middelburg; vrm. 16 juni 1809
Geboren: 1767/1768
Gehuwd met: Helena Estevee
Overleden: Middelburg, 2 november 1821
Adres: Molstraat; Koepoortstraat
Functies: doctor burg./kerk. armen (1818)

Zie Westkapelle en Veere.

Komend uit Veere vestigt hij zich in 1812 in Middelburg.

Omdat Veere geen bevoegde vroedmeester of vroedvrouw heeft wordt hij in 1815 tot tijdelijk vroedmeester van Veere benoemd. Na de vestiging van een vroedvrouw wordt hij in oktober 1817 ontslagen.

In Middelburg wordt hij in 1818 aangesteld tot stadsgeneesheer belast met de medische verzorging van de burgerlijke en kerkelijke armen in een deel van de stadswijken.

Bij beschikking van de Minister van Binnenlandse Zaken van 10 februari 1819 mag hij, op grond van verkregen rechten, de genees- en verloskunde gecombineerd blijven uitoefenen*1. Over zijn functioneren in Middelburg is verder niets bekend.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 46.

STAAL c.d., Johan Pieter

Beroep: doctor in de heelkunde; heel- en vroedmeester (1814-1822)
Opleiding: privé-opleiding
Promotie: Parijs, februari 1813
Examens: st.hm.: Dordrecht, 3 oktober 1811; vrm.: Dordrecht, 25 april 1814
Geboren: Leeuwarden, 16 september 1789
Ouders: Abraham (predikant) en Maria de Jong
Gehuwd met: Gerardina Geertruida van Steveninck
Overleden: Middelburg, 20 januari 1822
Adres: L. Noordstraat; L. St. Pieterstraat
Functies: geen

Na zijn opleiding gaat hij twee jaar naar Parijs waar hij zich naschoolt in de anatomie, de heelkunde en de oogheelkunde. In 1813 promoveert hij in Parijs tot 'docteur en chirurgie' en wordt aangesteld tot 'correspondant-associé' van de 'Académie de Médecine'. Hij vestigt zich in Middelburg waar hij, op grond van zijn in Dordrecht verkregen diploma's, waarbij hij blijk had gegeven van buitengewone bekwaamheid, zonder nadere examens wordt toegelaten*1.

Hij ondervindt er van zijn collega's zeer veel tegenwerking. De doctoren houden vol dat hij geen doctor is en dus geen inwendige praktijk mag uitoefenen, de chirurgen dat hij niets meer is dan zij*2.

Zijn verzoek, eind 1816, aan de Provinciale Geneeskundige Commissie, zijn Parijse doctorsbul te viseren wordt pas na een rekest aan de Koning bij KB van 19 november 1817 no. 39 ingewilligd*3.

Hoewel hij de vrije beschikking heeft over het instrumentarium van zijn inmiddels overleden collega de Marrée maakt de Plaatselijke Geneeskundige Commissie (bestaande uit Middelburgse collegae) aanmerkingen over zijn incompleet heelkundig instrumentarium*4.

In maart 1819 dient dezelfde Commissie een klacht in bij de Provinciale Commissie wegens het behandelen van een inwendige ziekte. De zaak wordt naar de OvJ in Middelburg verwezen*5, de uitslag is niet bekend.

Hij overlijdt aan 'Eene hevige zenuwzinking ziekte (buiktyphus) die een einde maakte aan zijn nuttig en werkzaam leven in den bloeienden leeftijd van 32 jaren'*6.

Was hij in leven gebleven dan zou hij, 'zoowel door zijn kunde, als door zijne beminnelijke eigenschappen', een zeer geschikt leeraar zijn geweest voor de Geneeskundige School*7.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 112; 2) Fokker/De Man, 157; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 115; 4) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr., 117; 5) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 46; 6) Mdb. Crt., 24 jan. 1822; 7) De Man, 13.

GILLISSEN, Pieter Aegidius

Beroep: heel- en vroedmeester (1815-1826)
Examens: Middelburg: st.hm. 11 april 1815; vrm. 5 oktober 1815
Geboren: 1789/1790
Gehuwd met: Hendrina Petronella Bourjé
Overleden: Middelburg, 15 juli 1826

Adres: L. Delft B 130; Molstraat
Functies: stadsheelmeeester (1818)

Na zijn examens vestigt hij zich in Middelburg, waar hij elf jaar later `op het alleronverwachts op de leeftijd van 36 jaar' overlijdt*1.
Sinds de oprichting is hij lid van het medisch leesgezelschap 'De Harmonie'.
De nagelaten vaste goederen bestaan uit het halve, door hem bewoonde, pand in de L. Delft*2.

L: Fokker/De Man, 58; De Man, 19.

1) Mdb. Crt., 18 juli 1826; 2) ZA, MvS 1826 dl. 6 45.

GUISQUIERRE m.d., Abraham Jacobus

Beroep: medisch doctor (1817-1818)
Promotie: Leiden, 26 februari 1815
Geboren: Oostburg, 1793/1794
Gehuwd met: Maria Willemina van de Vondel (hertrouwd met de wijnhandelaar Jonker)
Overleden: Middelburg, 20 juni 1818
Adres: Wal B 41, St. Pieterstraat
Functies: doctor van de algemene armen (1817)

Na een opleiding aan de Gentse universiteit promoveert hij in 1815 in Leiden op 'De ossium innominatorum a sacro deductione seu diastasi, quae inducitur a causis externis'*1.
Om zich verder te bekwamen in de heekunde keert hij naar Gent terug waar hij benoemd wordt tot prosector in de anatomie. In 1817 vestigt hij zich in Middelburg waar hij een jaar later op 24-jarige leeftijd aan typhus overlijdt.
Als hij in leven was gebleven zou hij de aangewezen man zijn geweest voor het lectoraat in de anatomie aan de in 1824 opgerichte Geneeskundige School*2.

L: Fokker/De Man, 66.

1) 'Over de verplaatsing of uiteenwijking van bekkenbeenderen door een uitwendige oorzaak'. Lugd. Bat. 1815; 2) De Man, 13.

DEINSE m.d., Anthonius van

Beroep: medisch doctor (1823-1842)
Promotie: Leiden 1817
Geboorte: Zutphen, 24 november 1793
Ouders: Anthonius (predikant) en Sara Jacoba de Puyt
Gehuwd met: Krina Petronella Klugten van Baalen
Overleden: Utrecht, 20 mei 1845
Adres: Dam Nz; ; L. Noordstraat 47/49, 'de Jordaan'; Markt I5
Functies: doctor burg./kerk. armen (1823)
doctor Godshuizen (1823)

Na het doorlopen van het Middelburgs gymnasium (1806-1811)*1 gaat hij naar Leiden waar hij in 1817 promoveert tot medisch doctor op 'De haemorrhagiis uterinis'*2.

Na eerst praktijk te hebben gedaan in Wissekerke, Goes en Hontenisse vestigt hij zich in 1823 in Middelburg.

Door invloed van zijn vader wordt hij aangesteld tot doctor van de drie gestichten van de Godshuizen. Als stadsdoctor heeft hij de zorg voor de burgerlijke en kerkelijke armen wat f.1.800,- opbrengt*3.

In 1842 wordt hij met een toenemende depressie opgenomen in de Willem Arntzstichting in Utrecht waar hij onder behandeling komt van prof. Schroeder van der Kolk. Schijnbaar genezen maakt hij twee jaar later, op 51-jarige leeftijd, middels het doorsnijden van de halsslagaderen, een eind aan zijn leven.

Zijn woning op de Markt laat hij aan zijn twee kinderen na*4.

L: Enc., I, 312; Lindeboom, 419.

1) Vogler, 42; 2) 'Over de bloedingen uit de baarmoeder'. Lugd. Bat. 1817; 3) Fokker/De Man, 33; 4) ZA, MvS 1845 484.

BROECKE m.d., Jacobus Cornelis van den

Beroep: medisch doctor (1823-1867)
Promotie: Leiden 1822
Geboren: Aardenburg, 16 maart 1799
Ouders: Abraham (notaris) en Jacoba Adriana de Jonge
Gehuwd met: Cornelia Suzanna Bomme
Overleden: Middelburg, 18 augustus 1870
Adres: Singelstraat 25 'de Glaze Casse'; Koepoortstraat 6
Functies: voorz. Prov. Geneesk. Com. (1854)
lid Geneesk. Raad (1865-1866)
lid Gezondh. Com.
lid CvT. Geneesk. School
lid CvT. scholen voor MO
voorz. Nat. Gez.
curator gymnasii
lid Staatscommissie voor de herziening Geneeskundige wetten (1848)

Na een vooropleiding aan het Middelburgs gymnasium (1811-1816)*1 studeert hij in Leiden waar hij in 1822 promoveert tot doctor in de geneeskunde op 'De usu radicis Columbo'*2. Tijdens zijn studie beantwoordt hij twee prijsvragen, uitgeschreven door de Leidse, resp. de Gentse universiteit. Beide, met goud bekroonde, antwoorden worden opgenomen in de bibliotheek van de Vereniging van Genees- en Heelkundigen in Zeeland*3.

Hij vestigt zich in Middelburg waar hij een zeer grote praktijk krijgt. In 1823 wordt hij gekozen tot lid van het Geneeskundig leesgezelschap 'De Harmonie', waarvan hij ruim veertig jaar (1825-1867) voorzitter is*4. Direct na de oprichting (1848) wordt hij lid van de afdeling Zeeland van de NMG.

Hoewel hij, volgens De Man, een bedrijvig lid is blijkt dit niet uit de notulen. Hij bekleedt nauwelijks bestuursfuncties, het aantal wetenschappelijke bijdragen is gering. In 1867 zegt hij het lidmaatschap op.

Zijn belangstelling gaat uit naar de gerechtelijke geneeskunde. Zijn publicaties op dit terrein worden opgenomen in de afdelingsbibliotheek*3.

Een jaar na zijn benoeming bedankt hij voor het lidmaatschap van de in 1865 opgerichte Geneeskundige Raad. In zijn ontslagbrief van juni 1866 weigert hij de reden voor deze, voor hem verdrietige, stap op te geven*5. In 1867 legt hij de praktijk neer. Een jaar later krijgt hij een beroerte, waaraan hij, na twee jaar sukkelen, overlijdt.

Zijn woning met bijbehorende stal en koetshuizen gaat na zijn overlijden voor een vierde deel over op zijn vrouw, voor drie vierde deel op zijn kinderen*6.

Hij was ridder in de Nederlandsche Leeuw.

L: Enc. I, 230; Lindeboom, 255; Nagtglas I, 80; NNBW IV, 306 (waarin voorn. publicaties); De Man, 14.

1) Vogler, 47; 2) 'Over het gebruik van de Columbo wortel'. (Hoofdstad van het toenmalige Ceylon waar deze wortel voorkwam). Lugd. Bat. 1822; 3) ZDC, Catalogus Verz. Geschr. Zeeuwsche geneesk.; 4) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1; 5) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 293; 6) ZA, MvS 1870, 3-6338.

MATZINGER, Bastiaan

Beroep: heel- en vroedmeester (1824-1825)
Opleiding: praktijkopleiding
Examens: st.hm.: Middelburg, 15 maart 1824; vrm.: Middelburg, 17 november 1824
Geboren: Middelburg, 21 augustus 1801
Ouders: Johannes en Anna de Doelder
Gehuwd met: ongehuwd
Overleden: Middelburg, 12 november 1825
Adres: L. Delft A 90 (ouderlijke woning)
Functies: geen

Na een vooropleiding aan het Middelburgs gymnasium, waar hij in 1816 als leerling wordt ingeschreven*1, volgt een privé-opleiding tot heel- en vroedmeester.

Hij vestigt zich in Middelburg waar hij binnen een jaar aan tuberculose overlijdt.

'Een borstkwaal en daarbij komend verval van krachten, maakten, na eene ziekte van bijna zes weken, een einde aan zijn zoo werkzame leven'*2. In de Middelburgsche naamwijzer wordt hij niet genoemd.

Zijn nagelaten boedel vertoont een negatief saldo van f. 511,63*3.

1) Vogler, 44; 2) Mdb. Crt., 15 nov. 1825; 3) ZA, MvS 1826/521.

HÖLSCHER m.d., Johan Christiaan

Beroep: doctor in de genees- en verloskunde (1825-1852)
Promotie: Leiden: m.d. 5 februari 1825; a.o.d. 8 juni 1825
Geboren: Middelburg, 9 augustus 1802
Ouders: Johan Christian (wijnkoper) en Catharina Clazina de Puyt (dochter van de chir. J. de Puyt Jz.)
Gehuwd met: Elisabeth Cornelia Tak
Overleden: Straat Soenda, 20 juli 1852
Adres: K. Noordstraat; Nieuwstraat; Londensekaai 19 'het gouden Lampet'; K. St. Pieterstraat
Functies: doctor burg./kerk. armen (1827)
ouderling, diaken Waalse gemeente

Hoewel in Middelburg geboren is hij geen leerling geweest van het Middelburgs gymnasium. Hij studeert in Leiden waar hij in 1825 promoveert op 'Philosophia-medica varii argumenti' tot medisch doctor*1. Enkele maanden later promoveert hij, eveneens in Leiden tot doctor in de verloskunde.

Hij vestigt zich in Middelburg waar zijn rekest om toegelaten te worden tot de uitoefening van de verloskunde tot twee keer toe wordt afgewezen*2. Pas in januari 1839 krijgt hij toestemming om in de stad Middelburg bevallingen te doen*3.

Een jaar na zijn vestiging wordt hij 'op verzoek' lid van het leesgezelschap 'De Harmonie'*4.

In april 1844 wordt hij op eigen verzoek als stadsdoctor ontslagen.

In 1852 vertrekt hij naar Oost-Indië. Zijn schip leidt in straat Soenda schipbreuk waarbij hij omkomt.

L: Enc. II, 255 ; De Man 15.

1) 'Philosophisch medisch tractaat met een gevarieerde inhoud'. Lugd. Bat. 1825; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 53; 3) ibid., inv.nr. 66; 4) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1.

LEPELAAR, Johannes Marinus de

Beroep: heel- en vroedmeester (1826-1854)
Opleiding: privé-opleiding
Examens: st.hm.: Den Haag, 20 november 1821; vrm.: Den Haag, 20 november 1821
Geboren: Waarde, 10 juni 1801
Ouders: Johannes (predikant) en Adriana Steenland
Gehuwd met: Aaltje Boddijus
Overleden: Utrecht, 17 april 1855
Adres: L. Delft; St. Janstraat H 202 (familiehuis van de De Winds); Markt I 8 'de Fransche galei'
Functies: stadsheelmeester (1831)
lid Prov. Geneesk. Com. (1840)
id. CvT Geneesk. School

Opgeleid in Zuid-Holland vestigt hij zich eerst in Wemeldinge en vervolgens in Middelburg.

Na het overlijden van Van Daal zou hij een goede kandidaat zijn geweest voor het lectoraat in de heilkunde aan de Geneeskundige school. Door protectie van prof. B. de Jonge wordt niet hij maar zijn collega Cornielje tot lector benoemd. De verhouding tussen beide Middelburgse heelmeesters is sindsdien nooit meer goed gekomen.

In april 1832 wordt hij gekozen tot lid van 'De Harmonie', sinds de oprichting (1848) is hij lid van de afdeling Zeeland van de NMG.

Eind 1852 wordt hij wegens 'verzwakten ligchaamstoestand' eervol als stadsheermeester ontslagen*1. In april 1854 vertrekt hij naar Utrecht*2 waar hij een jaar later, ten huize van zijn broer aan een chronisch hartfalen overlijdt.

L. De Man, 12.

1) ZA, GV Mdb 1852; 2) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1.

PIETERSE, Jacobus Johannes

Beroep: heil- en vroedmeester (1829-1853)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st.hm.: Middelburg, 5 oktober 1829; vrm.: Middelburg, 6 oktober 1829
Geboren: Goes, 15 oktober 1808
Ouders: Theunis (heil- en vroedm.) en Johanna Adriana Nederveen
Gehuwd met: Charlotte Louisse Buteyn (o.); Lena Levina Cats
Overleden: Middelburg, 29 mei 1853
Adres: K. Burg; L. Noordstraat 57-59 'de dry Schaliehamers'; St. Pieterstraat;
Heerengracht 96
Functies: prosector Geneesk. School (1829)
OvG bij de staf van de Schutterij (1830)
stadsheermeester (1831)
heermeester Zieken- en Simpelhuis (1832)
heermeester Burgerweeshuis (1832)
lector in de anatomie Geneesk. School (1852)
lid Plaat. Geneesk. Com. (1847)
lid Gezondh. Com. (1850)
ouderling Nederduitse gemeente (1848)
kerkvoogd Nederduitse gemeente (1850)

Na zijn examens, waarbij hij voor het vroedmeestersexamen slaagt met de aantekening 'buitengewoon voldaan hebbend'*1, vestigt hij zich in Middelburg. In verband met de Belgische opstand wordt hij als OvG bij de Schutterij in 1833 en 1834 in Zeeuws-Vlaanderen gedetacheerd.

In 1841 klaagt de Oostkappelse heermeester Sivert hem aan wegens het inwendig behandelen van een patiënt. De klacht blijkt terecht zodat de Commissie hem op het onjuiste van zijn handelwijze moet wijzen*2.

Sinds 1831 is hij lid, respectievelijk secretaris (1839-1846) van het Geneeskundig Leesgezelschap De Harmonie*3 en sinds de oprichting lid van de afdeling Zeeland van de NMG.

In november 1844 koopt hij voor f.1000 de woning Heerengracht 96*4.
Hij overlijdt op 45-jarige leeftijd aan een aandoening van het strottenhoofd.

L: Lindeboom, 1528; NNBW II, 1103; De Man, 83.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 56; 2) ibid., inv.nr. 68; 3) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1; 4) ZA, huisn. proj.

LISSA, Victor Meijer van

Beroep: heel- en vroedmeester (1830-1869)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 16 januari 1829; vrm.: Middelburg, 20 januari 1829
Geboren: Middelburg, 17 juni 1809
Ouders: Meyer (handelaar) en Ester Isaïc van Emden
Gehuwd met: Carolina Lansberg (o.); Francien Lansberg
Overleden: Middelburg, 21 juli 1869
Adres: K. Burg; Wal; L. Noordstraat 63 'de groene Bock'
Functies: hulpheelmeester Gasthuis (1840)
heelkundige Gasthuis (1853)
stadsheelmeester (1854)
lector in de chirurgie Geneesk. School
lid kerkeraad Israëlitische gem. (1850)
secr. Ned.-Isr. godsdienstige schoolcom. (1846)

Als eerste leerling van de in 1824 opgerichte Provinciale Geneeskundige School legt hij in januari 1829 zijn examens af. Omdat hij pas negentien jaar is moet de Minister van Binnenlandse Zaken hem dispensatie verlenen*1. Na zijn examens vestigt hij zich in Middelburg, gaat in 1830 naar Kapelle en komt in 1831 naar Middelburg terug.

Als voorzitter van vele subcommissies, als afdelingsvertegenwoordiger op de jaarvergadering, als penningmeester (1853) en als voorzitter (1865) is hij een zeer actief lid van de afdeling Zeeland van de NMG.

Hij introduceert in Middelburg de aethernarcose en demonstreert op afdelingsvergaderingen een apparaat voor visusonderzoek, de keelspiegel (1866) en de urethroscoop*2. In 1866 wordt hij met algemene stemmen gekozen tot lid van het leesgezelschap 'De Harmonie'.

Binnen de joodse geloofsgemeenschap bekleedt hij diverse kerkelijke betrekkingen, daarnaast is hij de officiële besnijder van de Middelburgse gemeente.

Wegens het regelmatig uitoefenen van de interne praktijk ondervindt hij tegenwerking van de doctoren en komt hij in aanraking met de Provinciale Geneeskundige Commissie en met Justitie.

Voor het inwendig behandelen van een landbouwer in Oostkapelle wordt hij door de Commissie berispt*3, voor het behandelen van en patiënt met pokken door de Middelburgse Rechtbank beboet*4.

Op 60-jarige leeftijd overlijdt hij aan een longlijden.

Aan zijn vrouw en zijn twaalf kinderen laat hij zijn woonhuis in de L. Noordstraat na met het bijbehorend koetshuis in de St. Jorisstraat*5.

L: Enc. II, 255; Lindeboom, 1208; Nagtglas II, 90; NNBW IV, 921; De Man, 73.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 56; 2) ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr. 3; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 75; 4) ibid., inv.nr. 84; 5) ZA, MvS 1869 3-4864.

VOGELVANGER m.d., c.d., a.o.d., Emanuel Johannes Franciscus

Beroep: doctor in de genees-, heel- en verloskunde (1831-1834)
Promoties: m.d.: Gent 27 maart 1830; c.d.: Gent 27 maart 1830; a.o.d.: Gent 22 april 1830
Geboren: Den Bosch, 1806
Ouders: Guiliemus Godefridus en Elizabeth Mecheline Kamerling
Overleden: Hulst, 6 maart 1873
Functies: lid Prov. Geneesk. Com.
lid Geneesk. Raad
voorzitter van de afd. Hulst van de ZLM

Na zijn studie in Gent vestigt hij zich in Middelburg. Tijdens de Tiendaagsche Veldtocht (1830) neemt hij als OvG vrijwillig dienst in het 5de district (Oost Zeeuws-Vlaanderen)*1. Eind 1834 verhuist hij naar Hulst waar hij tot zijn dood praktijk uitoefent. In 1850 wordt hij lid van de afdeling Zeeland van de NMG, twee jaar corresponderend lid*2. In 1864 deelt hij de Provinciale Geneeskundige Commissie mee dat hij weigert zijn medicinale gewichten te laten herijken. De Commissie schrijft terug dat de eventuele consequenties ter beoordeling staan van de rechterlijke macht*3.

Naast medicus is hij eigenaar van de, in de gemeente Hontenisse gelegen, 60 ha grote, modelboerderij 'Het Hooghuis' die hij als herenboer zelf exploiteert*4.

L: Nagtglas II, 879.

1) Enc. III, 2431; 2) ZA, Arch. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr. 1; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 91; 4) Enc. III, 2431.

VADER m.d.,a.o.d., Abraham Catharinus

Beroep: medisch doctor (1832-1834)
Promoties: m.d.: Leiden 6 oktober 1830; a.o.d.: Leiden 22 april 1831
Geboren: Wissekerke
Ouders: Willem Lodewijk (rijksontvanger) en Johanna Elizabeth van Voorst
Gehuwd met: Martina Pieterse (o.); Saartje Pieterse
Overleden: Wissekerke, 17 februari 1872
Adres: Molstraat
Functies: geen

Hij studeert in Leiden waar hij in 1830 promoveert tot doctor in de geneeskunde op 'De nonnullis partus difficilioris causis mechanicis in corpore materno quaerendo'*1. In juli 1832 vestigt hij zich in Middelburg waar hij zich tot de geneeskunde moet beperken, de verloskunde mag hij uitsluitend uitoefenen op het (Walcherse) platteland*2.

In april 1834 vertrekt hij naar Wissekerke waar hij de rest van zijn leven blijft.
Over zijn korte verblijf in Middelburg valt niets te vermelden.

1) 'Over het opsporen van de, in het moederlijke lichaam aanwezige, mechanische oorzaken van een moeilijke bevalling'. Lugd. Bat. 1830; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 59.

ERMERINS m.d. Francois Zacharias

Beroep: medisch doctor (1832-1844)
Promotie: m.d.: Leiden 1832
Geboren: Middelburg, 11 november 1808
Ouders: Francois (advocaat) en Johanna Catharina Paspoort
Gehuwd met: Barta Antonia van der Feen
Overleden: Groningen, 29 mei 1871
Adres: Segeerstraat; Noordstraat
Functies: voorz. Plaats. Geneesk. Com. (1840)
secretaris ZGW
diaken Engelse gem. (1835)
lid gemeenteraad (1836)
lid van het kiescollege (1836)
president. van het college van regenten van de algemene armen (1838)
bezoeker der armen (1843)

Na een vooropleiding aan het Middelburgs gymnasium (1822-1826)*1 studeert hij in Leiden waar hij als student deelneemt aan de Tiendaagse Veldtocht*2. Tijdens zijn studie beantwoordt hij een prijsvraag over de semiotiek der zenuwziekten welk antwoord door de Groningse universiteit met goud wordt bekroond. In 1832 promoveert hij tot doctor in de geneeskunde op 'Specimen de Hippocratis doctrina a prognostice oriunda'*3, aansluitend vestigt hij zich in Middelburg. Naast zijn praktijk en zijn talloze maatschappelijke functies bestudeert hij de klassieke Griekse geneeskundigen. Zijn magnum opus is de vertaling van het Corpus Hippocraticum, een werk van 2000 bladzijden dat tussen 1850 en 1864 in drie delen wordt uitgegeven. Voor deze wetenschappelijke prestatie ontvangt hij het eredoctoraat in de letteren. In 1844 wordt hij benoemd tot hoogleraar aan de medische faculteit in Groningen met als opdracht het geven van onderwijs in de algemene ziekteleer, de weefselleer en de pathologische anatomie. Op het eind van zijn leven gaat zijn gezichtsvermogen ernstig achteruit. Voordat hij blind wordt overlijdt hij op 62-jarige leeftijd aan typhus.

L: Lindeboom, 546; Nagtglas I, 190; NNBW IV, 576 (waarin zijn bibliografie).

1) Vogler, 44; 2) Enc. I, 393; 3) ' Voorbeeld over de leer van Hippocrates aangaande de prognose'. Lugd. Bat. 1832.

CORNIELJE, Jan Hendrik

Beroep: heel- en vroedmeester (1832-1859)
Opleiding: Leiden
Examens: st.hm.: Den Haag, 1 april 1823; vrm.: Middelburg, 24 februari 1825
Geboren: Leiden, 19 februari 1803
Ouders: Abraham en Jannetje van Rosmalen
Gehuwd met: Agnes Gerardina Versluys (o. jan. 1854)
Overleden: Middelburg, 26 maart 1859
Adres: Brakstraat 28; Rouaansekaai 47
Functies: lector heilkunde Geneesk. School (1832)
lid Plaats. Geneesk. Com. (1853)
lid Prov. Geneesk. Com. (1853)
secr. Prov. Geneesk. Com. (1856)
lid CvT. Geneesk. School (1856)

Afkomstig uit Leiden, waar hij aan de Hoge School een vijfjarige opleiding als heilkundige heeft gehad, legt hij in 1823 voor de Zuid-Hollandse Geneeskundige Commissie het heelmesterexamen af. Aansluitend vestigt hij zich in Zierikzee waar hij een uitstekende naam krijgt.

Na de dood van Van Daalen (1832), lector in de heilkunde aan de Geneeskundige School, wordt hij door de Provinciale Geneeskundige Commissie op grond van de zeer fraaie getuigschriften van de Leidse hoogleraren Du Pui en Sandifort als nr. 1 op de voordracht geplaatst*1 en door het Provinciaal bestuur benoemd.

Direct na de oprichting (1848) wordt hij lid van de afdeling Zeeland van de NMG, in april 1853 wordt hij gekozen als lid van 'De Harmonie'.

Door een hartaandoening arbeidsongeschikt geworden bedankt hij in 1856 voor het lectoraat in de heilkunde*2.

Drie jaar later overlijdt hij `na een smartelijk lijden in den ouderdom van 57 jaren'*3. Zijn huis aan de Rouaansekaai, (waarde f.2.940,-) laat hij aan zijn moeder en beide zusters na*4.

L: Lindeboom, 372; NNBW IV, 459; De Man, 28.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 59; 2) ZA, GV Mdb. 1856; 3) Mdb. Crt., 29 maart 1859; 4) ZA, huisn. proj.

FEIJTER, Adriaan Cornelis Verplaatse de

Beroep: heel- en vroedmeester (1833-1839)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: pl.hm.: Middelburg, 3 januari 1833; vrm.: Middelburg, 20 juli 1831; st.hm.:
Middelburg, 3 januari 1833
Geboren: Middelburg, 12 april 1811
Ouders: Cornelis (banketbakker) en Johanna Elizabeth van der Hof
Overleden: Amsterdam, 1877
Adres: Burg; Noordstraat L 138
Functies: heilkundige Gasthuis

Na zijn examen van plattelandsheelmeester en vroedmeester gaat hij naar Amsterdam waar hij zich verder bekwaamt in de heekunde. In januari 1833 slaagt hij voor het examen voor stedelijk heelmeester met het judicium: buitengewoon voldaan hebbend*1.

Aansluitend vestigt hij zich in Middelburg.

In 1833 wordt hij lid van het medisch leesgezelschap 'De Harmonie' waarvan hij van 1836 tot 1839 secretaris is*2.

In 1839 vertrekt hij naar Sas van Gent, ruim tien jaar later vestigt hij zich als chirurg in Amsterdam.

L. De Man, 85.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 60; 2) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1.

MARRÉE m.d., Leonardus Johannes de

Beroep: medisch doctor (1836-1869)
Promotie: m.d.: Leiden 1832
Geboren: Middelburg, 6 juni 1810
Ouders: Leonardus Johannes Cornelis (chirurgijn) en Cornelia Divina Vis
Gehuwd met: Cornelia Christina Johanna Hoijer
Overleden: Doetichem, 11 maart 1875
Adres: Dam Nz. 69, 't gulde Andries Cruyce'
Functies: diaken (1840), ouderling (1848) Engelsche gemeente
lid Gez. Commissie
lid CvT Geneesk. School (1854)
regent Godshuizen (1843)
vice-voorz. Godshuizen (1852)
voorz. Mdb. Zkf. (1855)
lid ZGW (conservator kabinet van vogels)

Na een vooropleiding aan het Middelburgs gymnasium (1824-1829)*1 laat hij zich in 1827 inschrijven als leerling aan de Provinciale Geneeskundige school. Een jaar later vertrekt hij naar Leiden waar hij in 1836 promoveert tot medisch doctor op 'De membranis mucosis'*2.

As vrijwilliger bij een compagnie Leidse studenten, neemt hij als student deel aan de Tiendaagse Veldtocht.

In 1836 vestigt hij zich in Middelburg waar hij lid wordt van het medisch leesgezelschap 'De Harmonie'.

In 1848 is hij medeoprichter van de Vereeniging van Genees- en Heelkundigen in Zeeland (de afdeling Zeeland van de NMG)*3.

Hij wordt omschreven als een zwaarlijvig man, de goedhartigheid zelve, die door zijn gewoonte om zich op vergaderingen herhaaldelijk te verspreken een bron was van hilariteit*4.

In december 1869 verkoopt hij het ouderlijk huis (Dam 69)*5 en vertrekt naar Doetichem waar hij op 64-jarige leeftijd aan een beroerte overlijdt.

L: Enc. II, 289; Lindeboom, 1277; De Man, 86.

1) Vogler, 44); 2) 'Over de slijmvliezen'. Leiden 1836; 3) ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr. 1; 4) Nagtglas II, 139; 5) ZA, huisn. proj.

FOKKER m.d., Adriaan Abraham

Beroep: medisch doctor; inspecteur Volksgezondheid (1837-1878)
Promotie: m.d.: Leiden, 29 oktober 1833
Geboren: Middelburg, 10 juli 1810
Ouders: Abraham (koopman) en Maria Adriana 't Hooft
Gehuwd met: Anna Agatha Herklots
Overleden: Middelburg, 24 december 1878
Adres: L. Viele; Markt I 4
Functies: lid CvT. Geneesk. School (1854)
lect. therapie Geneesk. School
secr. Plaats. Geneesk. Com.
lid en vele malen voorzitter (o.a. bij het 100-jarig bestaan) ZGW
regent van de Godshuizen (1843)
diaken Waalse gemeente (1839)
lid gemeenteraad (1853)
voorz. Instituut onderwijs van doofstommen (1871)
voorz. Plaats. Rode Kruis (1871)
lid kiesvereniging 'De Grondwet'
lid comm. tot opsporen van kunst in Zeel. (1877)

Na een vooropleiding aan het Middelburgs gymnasium (1824-1829)*1 en een éénjarig bezoek aan de Geneeskundige School gaat hij naar Leiden waar hij in oktober 1833 promoveert tot doctor in de geneeskunde op 'De morbis patriae'*2.

Na een kort verblijf in Rotterdam vestigt hij zich in 1837 in Middelburg, waar hij in 1846 voor f.6000,- een woning koopt aan de Groote Markt*3.

In 1838 wordt hij lid van 'De Harmonie' waarvan hij van 1867 tot 1875 voorzitter is*4.

Samen met De Man richt hij in 1848 de Afdeling Zeeland van de NMG op. De eerste decennia zijn De Man en hij de motor, zowel van de afdeling als van de vele wetenschappelijke (sub)commissies die de afdeling in het begin initieert.

Enige malen is hij lid en voorzitter van het hoofdbestuur van de NMG.

Voor de beantwoording van een door het ZGW uitgeschreven prijsvraag luidend:

'Besmettelijke ziekten die vroeger in Zeeland geheet hebben', krijgt hij op 24 april 1860 een gouden medaille*5.

In 1865 worden bij de totale reorganisatie van het Medisch Hoger Onderwijs (1865) de Provinciale Geneeskundige Commissies opgeheven en vervangen door de Geneeskundige Inspectie. Benoemd tot (de eerste) Inspecteur Geneeskundig Staatstoezicht in Zeeland beëindigt hij zijn praktijk.

Hij is een zeer werkzaam mens, de catalogus van de afdelingsbibliotheek vermeldt niet minder dan 22 publicaties*6.

Als harde werker, veeleisend voor zichzelf en voor anderen zal hij voor de toenmalige Zeeuwse medici bepaald geen makkelijke inspecteur voor de Volksgezondheid geweest zijn.

Hij overlijdt op 68-jarige leeftijd na een twee maanden durend smartelijk lijden. Het medisch beroep heeft hem niet rijk gemaakt. Na zijn overlijden is het 'saldo van den staat

des boedels' f.16.501,75, de waarde der roerende zaken waarover successierechten betaald moeten worden f.19.294,05*7.

L: Enc. I, 413; De Man. In memoriam A.A. Fokker. 50-jarig jubileum afd Zld NMG; Nagtglas I, 221; NNBW IV, 608; Lindeboom, 602; ZA, Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr 14 (1878); De Man, 84.

1) Vogler, 44; 2) 'Over inheemse ziekten'. Leiden, 1833; 3) ZA, huisn. proj.; 4) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1; 5) ZA, GV Mdb. 1860; 6) ZDC, Verz. Geschr. Z. Geneesk.; 7) ZA, MvS 1878 II 4.6508.

JANSSEN m.d., c.d., Janus Hendricus Quirinus

Beroep: doctor in de genees- en heelkunde (1838-1873)
Promotie: m.d.: Utrecht, 3 december 1836; c.d.: Utrecht, 20 juni 1838
Geboren: Axel, 13 augustus 1815
Ouders: Jacobus (med. doct.) en Maria Johanna Hoelands
Gehuwd met: Adriana Ottelina Ontijd (gescheiden tafel en bed)
Overleden: Middelburg, 20 juli 1873
Adres: Rouaansekaai 59 'de drie Meebalen'
Functies: geen

In 1836 promoveert hij tot medisch doctor op 'De febribus intermittentibus perniciosus, speciatim Zeelandiae regionis*1.

Na een jaar nascholing in Parijs promoveert hij tot doctor in de heelkunde, aansluitend vestigt hij zich in Middelburg.

In 1846 koopt hij twee aangrenzende huizen aan de Rouaansekaai. [nu Rouaansekaai 59 'de drie Meebalen']*2.

In 1862 verzoekt hij de Provinciale Geneeskundige Commissie een rekening van f.1462,77 - een voor die tijd buitensporig hoog bedrag - in rekening gebracht aan de erfgenamen van een overleden landbouwer in Biggekerke, te willen taxeren. Omdat niet vast staat dat de rekening niet betaald zal worden gaat de Commissie hier niet op in. Zijn verzoek aan de Minister van Binnenlandse Zaken, de Commissie hiertoe te dwingen wordt afgewezen*3. Tijdens zijn vijfendertigjarig verblijf in Middelburg oefent hij geen enkele medische of maatschappelijke functie uit, hij is geen lid van de afdeling Zeeland van de NMG, evenmin van het leesgezelschap 'De Harmonie'.

Zijn vrouw, van wie hij gescheiden is van tafel en bed, woont in Den Haag. Onder zijn overlijdensadvertentie staan alleen de namen van twee executeurs testamentairs.

Na zijn `door niemand betreurde dood'*4 bedraagt het saldo van de 'staat des boedels' f.50.210,28, de waarde van de roerende zaken f.40.649,80.

Zijn drie kinderen `erven zoodanig gedeelte als waartoe zij volgens de wet gerechtigd waren'. Zijn huishoudster krijgt een levenslang jaargeld van f.520,-, de rest wordt nagelaten aan zijn broer en zusters*5.

1) 'Over de kwaadaardige, tussenpozende koorts speciaal in Zeeland'. Traj. ad Rhen. 1836; 2) ZA, huisn. proj.; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 89; 4) Fokker/De Man, 85; 5) ZA, MvS 1873, 4/36).

MAN m.d., a.o.d., c.d., Jan Cornelis de

Beroep: doctor in de genees-, heel- en verloskunde (1841-1902)
Promoties: m.d.: Leiden, 23 juni 1841; a.o.d.: Leiden, 20 december 1841; c.d.: Leiden,
10 oktober 1842
Geboren: Middelburg, 20 september 1818
Ouders: Johannes (heelmeester) en Maria Elizabeth Tauscher
Gehuwd met: Neeltje Elisabeth Kamerman
Overleden: Middelburg, 2 januari 1909
Adres: L. Delft; St. Pieterstr. F 39
Functies: gemeentegeneesheer (1845-1859)
lect. anatomie Geneesk. School (1853-1866)
lid Prov. Geneesk. Raad (1865)
lid, resp. voorz. Gezondh. Com. (1870-1900)
diaken (1850), ouderling (1854) Engelse gemeente
voorz. bureau voor vaccinatie (1871)
voorz. commissie tot verbetering ziekenverpleging (1859)
vice-voorz. plaats. Rode Kruis
bestuurslid van de Godshuizen (1870-1899)
lid (1845) en voorzitter (1895-1900) van het ZGW

Na een vooropleiding aan het Middelburgs gymnasium (1831-1836)*1 waar hij als leerling uitblinkt, promoveert hij in Leiden tot medisch doctor op 'De aconito'*2. In hetzelfde jaar promoveert hij tot doctor in de verloskunde, een jaar later, na een studiereis naar Parijs en Wenen, tot doctor in de heelkunde. In verband met de ziekte van zijn vader vestigt hij zich in Middelburg.

In 1844 wordt hij gekozen als lid van het Leesgezelschap De Harmonie, waarvan hij van 1895 tot 1903 voorzitter is*3.

Samen met zijn vriend en collega A.A. Fokker richt hij in 1848 de Vereniging van Genees- en Heelkundigen in Zeeland (voorloper van de afdeling Zeeland van de NMG) op*4. Met Fokker probeert hij van de afdeling een vereniging te maken van wetenschapsbeoefenaren, een weg die voor velen van zijn collega's, die niet de geestelijke bagage van dit tweetal bezitten, onbegaanbaar is.

Uit zijn kostelijke opstellen over de leerlingen van de Geneeskundige school blijkt zijn overwaarding voor de intellectuele capaciteiten van zijn collega's.

Hij is een universeel geleerde met speciale belangstelling voor de geschiedenis van de geneeskunde, de craniologie, de archeologie en de geschiedenis van Middelburg en Walcheren.

De verdiende roem die hij zich heeft verworven, waardoor zijn naam negentig jaar na zijn dood nog steeds een begrip is, is hem tijdens zijn leven niet onthouden. Hiervan getuigen de gouden medaille van het ZGW (1888), het ridderschap in de Nederlandsche Leeuw en het erelidmaatschap van de afdeling Zeeland van de NMG en van de Ned.

Antropologische Vereniging.

Bijna geheel blind, maar helder van geest overlijdt hij op negentigjarige leeftijd.

Naast immaterieel gewin heeft zijn praktijk hem ook groot materieel voordeel opgeleverd. Bij het overlijden van zijn vrouw (1897) bezit het echtpaar De Man een, voor die tijd, zeer aanzienlijke vermogen van f.170.668,52*5.

L: Enc. II, 280; Lindeboom, 1266; NNBW II, 864 (met lijst voorn. publ.); W. Polman Kruseman. Levensber. J.C. de Man. Arch. ZGW 1910; In memoriam. WPK. Mdb. Crt., 5 jan. 1909; Verslag. begrafenis. Mdb. Crt., 7

jan. 1909; Daniëls. In memoriam. NTvG 53 (1909), 133; D. Schoute. Het wetenschappelijk leven van J.C. de Man. Arch. ZGW 1915.

1) Vogler, 45; 2) Over de aconitus (monnikskap). Leiden 1841; 3) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1; 4) ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr. 1; 5) ZA, MvS 1897, 6/7227.

WIND m.d., Samuel Dobbelaer de

Beroep: medisch doctor (1841-1875)
Promotie: m.d.: Utrecht, 19 juni 1841
Geboren: Middelburg, 10 april 1817
Ouders: Boudewijn (m.d.) en Petronella Tak
Gehuwd met: Cornelia Eltzman (o. 1874)
Overleden: Middelburg, 24 maart 1889
Adres: Spanjaardstraat 51; Singelstraat 25; L. Noordstraat 68-70
Functies: lid Plaat. Geneesk. Com. (1859)
lid Geneesk. Raad
voorz. Gezondh. Com. (1869)
lid Plaats. School Com. (1853)
lid bestuur Geneesk. School (1860)
voorz. Mdb. Ziekenf. (1848)
lid gemeenteraad (1870-1880)
curator Mdb. Gymnasium (1868-1888)
lid ZGW

Hij behoort tot de vijfde en laatste generatie van een beroemd geslacht van Middelburgse medici. Door de vroege dood van zijn vader groeit hij op in het gezin van zijn oom mr. Samuel de Wind die veel aandacht besteedt aan zijn muzikale en taalkundige vorming. Na een gymnasiale vooropleiding (1830-1835)*1 studeert hij geneeskunde in Utrecht waar hij in 1841 promoveert tot medisch doctor op 'De ascite'*2.

Na het viseren van zijn doctorsbul, die hem met lof is uitgereikt, vestigt hij zich in Middelburg waar hij een kleine en nette praktijk krijgt. Een coryfee, zoals bijna al zijn voorouders, wordt hij niet.

In de afdeling Zeeland van de NMG, waarvan hij lid en bestuurslid is, speelt hij geen belangrijke rol.

Na de dood van zijn zeer vermogende vrouw, die in 1874 kinderloos overlijdt, trekt hij zich uit het maatschappelijke leven terug. In 1875 staat hij voor het laatst op de lijst van leden van de geneeskundige faculteit.

Na zijn overlijden schreef F. Nagtglas een woord ter nagedachtenis van het geslacht De Wind `een geslacht waarvan getuigd kan worden dat het met eer heeft bestaan en waarop Zeeland roemen mag'*3.

L: M.R.H.Calmeyer en mr. O.Schutte. De Wind, De Windt, De Wint. De Nederlandsche Leeuw. 1981; Enc. III, 331; Fokker/De Man, 193; Lindeboom, 2185; Nagtglas II, 983; NNBW V, 1139.

1) Vogler, 45; 2) 'Over acitus' (vocht in de buikholte). Utrecht 1841; 3) Mdb. Crt., 27 maart 1889.

RIPPING m.d., Gabriël

Beroep: medisch doctor (1841-1853)
Promotie: m.d.: Leiden, 5 februari 1841
Geboren: Middelburg, 20 oktober 1814
Ouders: Hendrik (m.d.) en Maria Buerman
Gehuwd met: ongehuwd
Overleden: Middelburg, 9 februari 1853
Adres: L. Delft B 126; Houtkaai 21, 't waepen van Schotlant'
Functies: stadsdoctor (1846)
doctor Godshuizen (1850)

Na een vooropleiding aan het Middelburgs gymnasium (1829-1834)*1 studeert hij in Leiden waar hij in 1841 promoveert tot medisch doctor op 'De otitide'*2. Op 2 augustus 1841 laat hij zijn bul door de Geneeskundige Commissie viseren en vestigt zich in Middelburg.

Een jaar na zijn vestiging wordt hij met algemene stemmen lid van het medisch leesgezelschap 'De Harmonie'. Vanaf haar oprichting (april 1848) is hij lid van de afdeling Zeeland van de NMG.

Een in de praktijk opgelopen tyfusinfectie maakt op 38-jarige leeftijd een eind aan zijn leven.

L: Lindeboom, 1640; Nagtglas II, 517; De Man, 42.

1) Vogler, 74; 2) 'Over oorontsteking'. Leiden 1841.

KRIJGER, Marinus Johannes

Beroep: heel- en vroedmeester (1842-1846)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 8 juni 1831; vrm.: Middelburg, 11 januari 1831
Geboren: Middelburg, 11 augustus 1810
Ouders: Marinus Willem (ambt. belastingen) en Lucie Marie Francoise Ferstal
Gehuwd met: Engelberta Maria Scheers
Overleden: Soerabaya, 25 oktober 1859
Adres: St. Pieterstraat
Functies: geen

Na een opleiding aan de Geneeskundige School slaagt hij in 1831 voor de drie examens, voor het vroedmeestersexamen met het judicium buitengewoon voldaan hebbend*1. Na eerdere vestigingen in 's Heer Arendskerke en Axel is hij van 1842 tot 1846 in Middelburg gevestigd.

In 1846 vertrekt hij naar Sas van Gent waar hij een patiënt verliest aan een niet-geopereerde beklemd breuk. De Geneeskundige Commissie uit kritiek op zijn beleid*2. Volgens een Belgische krant zou hij in 1848 geweigerd hebben een patiënt, die tijdens een diner in een hotel in Terneuzen een beroerte had gekregen, hulp te verlenen. Na ingesteld onderzoek concludeert de Geneeskundige Commissie dat de geruchten sterk zijn overdreven*3.

Rond 1859 vertrekt hij als scheepsarts naar Indië waar hij op 49-jarige leeftijd in Soerabaya overlijdt.

L. De Man, 80.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 58; 2) *ibid.*, inv.nr. 73; 3) *ibid.*, inv.nr. 75.

FEEN m.d., a.o.d., c.d. Guiliam Balthazar Christiaan van der

Beroep: doctor in de genees- heel- en verloskunde (1842-1855)
Promoties: m.d.: Leiden, 8 mei 1837; a.o.d.: Leiden, 18 mei 1837; c.d.: 14 juni 1841
Examen: st.hm.: Middelburg, 1839
Geboren: Noordwijk, 17 maart 1813
Ouders: Barttout (predikant) en Christina Sebastina Emants
Gehuwd met: Johanna Catharina Ackermans
Overleden: Middelburg, 26 april 1855
Adres: Dwarskaai G 103
Functies: stadsdoctor (1844)
bezoeker der armen (1844)
eerst aanwezig OvG bij het garnizoen (1845)

Zie Vlissingen.

Na een vooropleiding aan het Middelburgs gymnasium (1827-1831)*1 promoveert hij in mei 1837 tot doctor in de geneeskunde op 'Continens observationes medico-practicas'*2. Tien dagen later promoveert hij tot doctor in de verloskunde. Na zich in Parijs bekwaamd te hebben in de heelkunde, legt hij in 1839 het examen af voor stedelijk heelmeester. In 1841 promoveert hij alsnog tot doctor in de heelkunde. Hij vestigt zich in Vlissingen waar hij in 1840 'met algemeen genoegen' buitenlid wordt van het elitaire Middelburgse leesgezelschap 'De Harmonie'*3. In 1842 verhuist hij naar Middelburg waar hij in 1855 'na een langdurig maar geduldig lijden in den ouderdom van bijna 42 jaren' overlijdt*4. Als lid van de afdeling Zeeland van de NMG, waarvan hij vanaf de oprichting lid is, heeft hij geen rol van betekenis gespeeld. Zijn schatrijke vrouw laat na haar overlijden (1897) een vermogen na van f.673.109, 72*5.

L. De Man, 41.

1) Vogler, 45; 2) 'Over waarnemingen in de medische praktijk'. Leiden 1837; 3) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1; 4) Mdb. Crt., 28 apr. 1855; 5) ZA MvS 1897, 6/6384.

DAMME m.d., a.o.d., Marinus Hendrik

Beroep: doctor in de genees- en verloskunde (1843-1870)
Promoties: m.d.: Leiden, 18 maart 1843; a.o.d.: Middelburg, 12 december 1843
Geboren: Middelburg, 15 augustus 1819
Ouders: Cornelis Jan (notaris) en Maria Wouterina Schippers
Gehuwd met: Jacoba Apolonia Beijdsals
Overleden: Middelburg, 30 januari 1889

Adres: Rouaansekaai 41 'de vogel Phenix'; Gortstraat 40 'de dry Flessen'; Dam Zz
36 'het gouden Cruys'
Functies: stadsgeneesheer (1848-1852)
diaken Waalse gemeente (1845)
lid gemeenteraad (1854-1867)
regent van de Godshuizen
lid (1863) en voorz. (1866) Gezondh. Com.
lid Gezondheidsraad
voorz. bureau voor vaccinaties
thesaurier Mdb. Zkf.

Hoewel in Middelburg geboren als zoon van een notaris is hij geen leerling geweest van het stedelijk gymnasium.

In 1835 wordt hij ingeschreven aan de Middelburgse Geneeskundige School, eerst als aankomend apotheker, een jaar later als aankomend heelmeester.

Op advies van De Man sr. gaat hij naar Leiden waar hij op 18 maart 1843 promoveert tot doctor in de geneeskunde op 'De perinaei ruptura'*1 en ruim een half jaar later tot doctor in de verloskunde.

Aansluitend vestigt hij zich in Middelburg waar hij een grote praktijk krijgt.

In 1844 wordt hij gekozen tot lid van het leesgezelschap 'De Harmonie'. In 1848 is hij een van de medeoprichters van de afdeling Zeeland van de NMG*2.

In 1870 legt hij om gezondheidsreden de praktijk neer. In april neemt hij op een afdelingsvergadering afscheid van zijn collega's. De leden van 'De Harmonie' biedt hij in maart 1870 een afscheidsouper aan; een maand later gevolgd door een, hem door de leden aangeboden, tegensouper*3. Hij verhuist naar Wassenaar vanwaar hij na enige tijd naar Middelburg terugkeert. 'Na eindeloos te hebben geleden'*4 is hij negentien jaar later in Middelburg overleden.

L: Enc. I, 310; Lindeboom, 404.

1) 'Over de scheur in de bekkenbodem'. Lugd. Bat. 1843; 2) ZDC, 50-jarig jubileum afdeling Zeeland NMG; 3) ZA, Arch. Geneesk. leesgez., inv.nr. 1; 4) De Man, 120.

EIJBAARD, Leendert Johannes

Beroep: heel- en vroedmeester (1844-1848)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 11 oktober 1843; vrm.: Middelburg, 18 oktober 1843
Geboren: Middelburg, 26 december 1822
Ouders: Adriaan Johannes (apotheker) en Johanna Maria van Noorden
Gehuwd met: Maria Griep
Overleden: Krabbendijke, 18 oktober 1886
Adres: Molenwater
Functies: geen

Bij gebrek aan beter vestigt hij zich na zijn examens in Middelburg.

Als door de dood van J.M. Vaane zijn praktijk vrijkomt verhuist hij in december 1848 naar Krabbendijke waar hij een actief lid wordt van de 'Goesche sectie' van de Afdeling Zeeland van de NMG*1.

Op 63-jarige leeftijd overlijdt hij `zacht en kalm na een langdurig lijden'*2.

L. De Man, 130.

1) ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr. 1 t/m 4; 2) Goesche Crt., 21 okt. 1886.

BOURCE, Johannes Henricus Leonardus

Beroep: heel- en vroedmeester (1845-1847)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 13 december 1844; vrm.: Middelburg, 17 december 1844
Geboren: Antwerpen, 27 mei 1824
Ouders: Carolus Hypolitus (kleermaker) en Anna Magdalena Benoist
Gehuwd met: Catharina Rachel Quakkelaar
Adres: Koepoortstraat 19 'de reysende Man'
Functies: geen

Na een studie aan de Middelburgse Geneeskundige school waar hij eerst de opleiding volgt voor apotheker vestigt hij zich, 'bij gebrek aan beter', korte tijd in Middelburg waar hij, als vrijgezel, bij zijn ouders inwoont.

In december 1846 vertrekt hij naar Rilland Bath.

Bij zijn vestiging in Zuid-Holland kan de Geneeskundige Commissie, in 1860 om inlichtingen gevraagd, geen onverdeeld gunstig oordeel over hem geven*1.

L. De Man, 135.

1) ZA, Arch. Geneesk Staatstz., inv.nr. 87.

BOVEN, Hendrik Willem van

Beroep: heel- en vroedmeester (1850-1851)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 15 januari 1849; vrm.: Middelburg, 23 januari 1849
Geboren: Oostburg, 28 december 1824
Ouders: Cornelis (ambt. belastingen) en Suzanna Louisa Martij
Adres: St. Janstraat H 197/199
Overleden: Schiermonnikoog, 27 februari 1899

Zie Aagtekerke en Veere.

Na zijn opleiding vestigt hij zich in Aagtekerke. Omdat dit dorp geen praktijk oplevert vertrekt hij naar Middelburg. Omdat ook daar, door de toenmalige overvulling van het

medisch beroep, de vooruitzichten minimaal zijn verhuist hij binnen een jaar naar Heinkeszand.

Na een kort intermezzo in Veere vestigt hij zich uiteindelijk op Schiermonnikoog waar hij in 1899 overlijdt.

1) De Man, 150.

JANSEN, Willem Johan

Beroep: heel- en vroedmeester (1851-1859 en 1874-1895)
Opleiding: privé-opleiding
Examens: st./pl.hm. Middelburg, 15 augustus 1851; vrm. Middelburg, 19 augustus 1852
Geboren: Middelburg, 9 april 1827
Ouders: Joost (kruidenier) en Maria Margaretha Westveer
Gehuwd met: Toontje de Bruyne (o.); Hendrika Kap
Overleden: Middelburg, 19 mei 1895
Adres: Segeersstraat; Rouaansekaai 13
Functies: stadsheelmeester
spoorwegarts
penningmeester Mdb. Zkf.

Zie Grijskerke.

Na een kort verblijf aan de Middelburgse Geneeskundige School wordt hij via privé-onderwijs opgeleid tot heelkundige.

Na zijn examens vestigt hij zich in Middelburg, vertrekt in 1853 naar Grijskerke en keert binnen een jaar naar Middelburg terug. In 1859 verhuist hij naar Schouwen waar hij eerst in Renesse, vervolgens in Haamstede en tenslotte opnieuw in Renesse praktiseert.

In 1874 vestigt hij zich opnieuw in Middelburg waar hij in 1875, in de vacature De Waal, benoemd wordt tot gemeenteheelmeester tegen een salaris van f.350,- per jaar. Als zodanig is hij belast met de heelkundige verzorging van de armlastigen in een deel van de wijken en van de bewoners van het burgerweeshuis.

In 1891 wordt hij op eigen verzoek eervol ontslagen. Als gewezen ambtenaar krijgt hij voor de duur van vier jaar een toelage*1.

Hij is een trouw lid van de afdeling Zeeland van de NMG, in 1888 wordt hij gekozen tot afdelingssecretaris. Sinds 1855 lid van 'De Harmonie' is hij van december 1877 tot zijn overlijden secretaris van dit leesgezelschap.

Hij overlijdt op 65-jarige leeftijd, `na langdurig lijden'*2.

L. De Man, 162.

1) ZA, GV Mdb. 1891; 2) Mdb. Crt., 22 mei 1895.

RISSEEUW, Johannes Egberts

Beroep: heel- en vroedmeester (1852-1879)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg: st/pl.hm. 22 januari 1852; vrm. 8 mei 1852
Geboren: Oostburg, 7 maart 1830
Ouders: Jonannes Egbert en Johanna Wilhelmina Luteyn.
Gehuwd met: ongehuwd
Overleden: Middelburg, 23 april 1879
Adres: Molenwater E 54 ; Bogardstraat 37; K. Noordstraat 82 'in de Brandewijnketel'
Functies: stadsheelmeester (1854)
lid Plaat. Geneesk. Com. (1859)
lid bestuur Mdb. Zkf.
lid Commissie tot Verbetering Ziekenverpleging

Na een opleiding aan de Middelburgse Geneeskundige School vestigt hij zich in 1852 in Middelburg waar hij twee jaar later benoemd wordt tot gemeenteheilkundige belast met de heilkundige zorg voor de armlastige bewoners van een deel van de wijken en van alle gestichten van de Godshuizen*1. Direct na zijn komst wordt hij lid van de afdeling Zeeland van de NMG waarin hij, door het bekleden van bestuursfuncties, het verzorgen van klinische demonstraties en het houden van lezingen (o.a. een historische bijdrage over de prostitutie in Middelburg*2), een belangrijke rol speelt*3.

Hoewel in Jena gepromoveerd tot medicinae doctor heeft hij van deze titel nooit gebruik gemaakt.

Om als heilkundige bij te blijven, bezoekt hij regelmatig ziekenhuizen in Parijs, Lille en Gent en, na de slag bij Sedan (Frans-Duitse oorlog, 1871), de hospitalen in Metz.

Suf geworden overlijdt hij, 49 jaar oud, in coma (suikerziekte?).

Het beroep van chirurg heeft hem niet rijk gemaakt. Bij zijn overlijden bedraagt het saldo van de staat des boedels f.3504,97, de waarde van de roerende zaken dat onderworpen is aan het recht van overgang bedraagt f.1011,90*4.

Met hem komt een eind aan de lange reeks chirurgijns en heilkundigen die eeuwenlang in het Middelburgse Gasthuis de heilkunde hebben uitgeoefend. Als hoofd van de heilkundige afdeling wordt hij opgevolgd door de arts dr. J.C. Bolle.

L. De Man, 15.

1) ZA, GV Mdb. 1854; 2) ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr. 2, 3; 3) ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr. 12 (1879); 4) ZA, MvS 1879, 4-6991.

HARINGMAN, Jacobus Bastiaan

Beroep: heel- en vroedmeester (1852-1891)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st./pl.hm. Middelburg, 7 oktober 1851; vrm. Middelburg, 20 januari 1852
Geboren: Middelburg, 9 april 1827
Ouders: Jan Jansen (apotheker) en Cornelia Pieterella de Krijger
Gehuwd met: Johanna Pieterella Buyze

Overleden: Middelburg, 11 november 1891
Adres: Brakstraat; Rouaansekaai; Dwarskaai G 79; Dam Zz 52
Functies: OvG Schutterij (1853)
stadsheermeester (1854)
diaken Nederd. gem. (1859)

Na zijn studie aan de Geneeskundige School vestigt hij zich in Middelburg. Als lid van de Afdeling Zeeland van de NMG vertoont hij de eerste jaren de nodige activiteiten, in 1856 wordt hij tweede secretaris.

In 1853 verkeert zijn instrumentarium bij de jaarlijkse visitatie in een matige toestand*1. Als gemeentegeneesheer is hij belast met de heilkundige verzorging van de armlastigen in een deel van de stadswijken. Het oorspronkelijke salaris van f.250,- wordt in 1879 tot f.350,- opgetrokken*2.

In december 1856 wordt hij gekozen als lid van het leesgezelschap 'De Harmonie'. Na ernstige en herhaalde klachten over zijn onregelmatige en slordige verzending van de circulerende literatuur bedankt hij in oktober 1862 voor het lidmaatschap*3.

In 1890 wordt hij op eigen verzoek, onder toekenning van pensioen, eervol als gemeenteheermeester ontslagen*4. Na een langdurig lijden*5 is hij een jaar later in het Gasthuis overleden.

L. De Man,161

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 80; 2) ZA, GV Mdb. 1879; 3) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr., 1; 4) ZA, GV Mdb. 1890; 5) Mdb. Cr., 12 nov. 1891.

KEIJZER m.d., c.d., a.o.d., Ysbrand

Beroep: doctor in de genees-, heel- en verloskunde (1853-1889)
Promoties: m.d.: Utrecht, 16 januari 1849; a.o.d.: Utrecht, 16 november 1850; c.d.:
Utrecht, 3 juli 1851
Geboren: Zevenhuizen, 24 april 1824
Gehuwd met: Cornelia van Alphen
Overleden: Apeldoorn, 28 augustus 1896
Adres: L. Noordstraat 66; id. C 19; id L 109
Functies: stadsgeneesheer (1853-1888)
lect. verloskunde Geneesk. School (1854-1866)
lid Geneesk. Raad (1872)
lid Gez. Comm. (1870)
voorz. Mdb. Zkf. (1855)
lid bureau vaccinatie (1871)
lid plaats. Com. v/h Ned. Gasth. v. Ooglijders
lid ZGW (samensteller catalogus conchylïen)

Na een gymnasiale vooropleiding in Gouda studeert hij in Utrecht waar hij in 1849 cum laude promoveert tot doctor in de geneeskunde op het proefschrift 'Specimen medicum exhibens casum meningitidis*1. Eén, resp. twee jaar later promoveert hij, eveneens cum laude, tot doctor in de verloskunde en in de heilkunde.

Na een korte vestiging in Maartensdijk komt hij in 1853 naar Middelburg waar hij benoemd is als stadsgeneesheer belast met de dienst in het Gasthuis*2. In deze functie is hij 35 jaar hoofd van de geneeskundige (interne) afdeling van het Gasthuis.

Als lector in de verloskunde aan de Geneeskundige School staat hij bij de studenten hoog aangeschreven.

Als lid van de Afdeling Zeeland van de NMG is hij enige malen bestuurslid en tweemaal voorzitter van de afdeling. Vijfendertig jaar is hij een zeer gewaardeerd lid van het medisch leesgezelschap 'De Harmonie'*3.

In verband met de gezondheid van zijn vrouw neemt hij in 1888 ontslag als gemeentegeneesheer en verhuist naar Apeldoorn waar hij enkele jaren later aan suikerziekte overlijdt. In februari 1889 komt hij voor de laatste maal op de vergadering van de afdeling Zeeland waar hij, na een uitvoerig dankwoord van de voorzitter, een 'gepast aandenken krijgt voor de ijver en plichtsbetrachting de Afdeeling betoont'*4.

L: Enc. II, 143; Lindeboom, 1041; Nagtglas II, 537; NNBW II, 678; De Man, 66.

1) 'Een medische beschrijving van een geval van hersenvliesontsteking'. Traj. ad Rhen. 1849; 2) ZA, GV Mdb. 1853; 3) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1; 4) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., inv.nr. 80.

PERVOOST, Leendert

Beroep: heel- en vroedmeester (1853-1870)
Opleiding: Geneeskundige school Middelburg
Examens: st.hm.:Middelburg, 12 augustus 1853; vrm.: Middelburg, 13 augustus 1853
Geboren: Middelburg, 21 januari 1825
Ouders: Jan (schoenmaker) en Jannetje van Dalen
Gehuwd met: ongehuwd
Overleden: Middelburg, 25 oktober 1892
Adres: L. Delft A 63; Dam Nz.
Functies : geen

Na eerder bediende te zijn geweest op een effectenkantoor wordt hij op relatief oude leeftijd (23 jaar) als leerling van de Geneeskundige School ingeschreven. In augustus 1853 slaagt hij voor het examen van heelmeester voor een stad, voor de twee andere heelmeestersexamens wordt hij voor zes maanden afgewezen*1. Een dag later slaagt hij voor het vroedmeesterexamen, aansluitend vestigt hij zich in Middelburg.

Als hij een jaar later wordt gevisiteerd verkeren zijn instrumenten in een matige toestand*2. Door het keuren van remplaçanten en lotelingen, door speculatie en handel in huizen raakt hij steeds meer in opspraak en belandt geleidelijk aan de zelfkant van de maatschappij. In januari 1854 wordt hij lid van de afdeling Zeeland van de NMG, waarvoor hij in augustus 1858 [gedwongen?] bedankt*3.

In 1870 legt hij het beroep van heel- en vroedmeester neer. Sindsdien neemt zijn lichamelijke en maatschappelijke verval steeds ergere vormen aan. Onder deplorabele omstandigheden overlijdt hij op straat. Tot blijde verrassing van zijn neven en nichten bedraagt het saldo van de 'staat des boedels' f.19.464,01, de waarde van de roerende zaken f.34.900,17*4.

L. De Man, 166.

1)ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 80; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 81, 153; 3) ZA, Arch. Ver. Genees/heelk. Zeel., inv.nr. 2; 4) ZA, MvS Mdb., inv.nr. 505, filmcasette nr. 77.

CORONEL Mz. m.d., a.o.d., Samuel Senior

Beroep: doctor in de genees- en verloskunde (1853-1860)
Promoties: m.d.: Leiden, 5 maart 1850; a.o.d.: Leiden, 26 mei 1851
Geboren: Amsterdam, 28 april 1827
Ouders: Mozes (hoofd Joodse weeshuis) en Clara Pereira
Gehuwd met: Sarah Eliza Leveij (o. 5 nov. 1855); Henrietta de Vos
Overleden: Leeuwarden, 24 november 1892
Adres: L. Delft; Spanjaardstraat; Wagenaarstraat
Functies: stadsgeneesheer (1853)
voorz. Mdb. Zkf. (1857)

Hij groeit op in een weeshuis in Amsterdam waar hij, als zoon van Sephardische joden - zijn vader was huismeester - een streng orthodox-joodse opvoeding krijgt.

Na een studieverblijf aan het Atheneum Illustre en de Amsterdamsche Geneeskundige School promoveert hij in 1850 in Leiden op 'Specimen physiologico-pathologicum inaugurale de somno'*1 tot doctor in de geneeskunde. Een jaar later promoveert hij op stellingen tot doctor in de verloskunde.

Na een kort verblijf in Zevenhuizen (NH) vestigt hij zich in 1853 in Middelburg waar hij in de vacature G. Ripping benoemd wordt tot stadsgeneesheer belast met de geneeskundige zorg van de bewoners van het O. M/VrH. en van de armlastigen in een derde deel van de wijken. Het salaris bedraagt f.500,- per jaar*2.

Zijn werk als armendokter levert hem het materiaal voor zijn boek: 'Middelburg voorheen en thans'*3.

In mei 1855 trouwt hij met Sarah Leveij die enkele maanden later overlijdt aan een foudroyant verlopende longtuberculose.

Als actief lid van de afdeling Zeeland van de NMG wordt hij in 1859 gekozen als secretaris.

In hetzelfde jaar wordt hij

lid van het Leesgezelschap 'De Harmonie'.

In 1860 vertrekt hij naar Amsterdam waar hij benoemd is tot stadsgeneesheer. In 1867 verhuist hij naar Leeuwarden waar hij naast zijn praktijk de vaste secretaris wordt van de geneeskundige Raad van Friesland en Groningen. Hij hertrouwt, krijgt kinderen en verbreekt de banden met de joodse geloofsgemeenschap. Eenzaam en gehandicapt door doofheid en een slecht gezichtsvermogen overlijdt hij op 65-jarige leeftijd.

Als pionier van de sociale geneeskunde in Nederland wordt hij in zijn tijd miskend. Door zijn kritiek op de huisvesting en arbeidsomstandigheden van de toenmalige arbeidersbevolking ondervindt hij van de overheid geen waardering.

Gemeten aan het aantal wetenschappelijke publicaties (37) is hij door geen van zijn Zeeuwse collega's overtroffen*4.

L: Enc. I, 301; A.H. Bergink. Samuel Senior Coronel. Zijn betekenis voor de sociale geneeskunde in Ned. dis. Leiden 1960; NNBW IV, 459 (met overzicht van zijn publicaties); Lindeboom, 373; M.P. de Bruin. dr. Coronel en zijn tijd. ZT, 9e jrg. blz 29.

1) 'Een physiologisch-pathologische inleiding over de slaap'. Leiden 1850; 2) ZA, GV Mdb. 1853; 3) Middelburg. Van Benthem en Jutting. 1859; 4) ZDC, Cat. Geschr. Zeeuwsche Geneesk.

HALFFMAN, Paulus Dobbelaar

Beroep: heel- en vroedmeester (1854-1870)
Opleiding: privé-opleiding
Examens: pl.hm.: Middelburg, 20 september 1824; vrm.: Middelburg, 18 januari 1825;
st.hm.: Middelburg, 11 juni 1825
Geboren: Zierikzee, februari 1803
Ouders: Adriaan en Sara Jacoba Dobbelaar
Gehuwd met: Cornelia Anthonia Vis
Overleden: Middelburg, 13 mei 1882
Adres: L. Singelstraat 17 'de Vinckebaan'
Functies: ouderl. Nederd. gem.
lid Utrechtse Zendingsvereniging
wijkbezoeker der armen

Na een leerlingentijd van ruim drie jaar bij Petrus Vis m.d. te Haamstede en na theoretisch onderwijs aan het militair hospitaal in Middelburg slaagt hij in 1824/1825 voor zijn drie examens. Hij vestigt zich in Haamstede waar hij trouwt met de dochter van zijn opleider van wie hij de praktijk overneemt.

In 1854 vestigt hij zich in Middelburg.

In 1870 legt hij zijn praktijk neer en bedankt voor het lidmaatschap van de NMG waarvan hij sinds 1850 lid is.

Als rustend geneesheer blijft hij in Middelburg wonen waar hij op 79-jarige leeftijd overlijdt.

HALFFMAN, Adrianus

Beroep: heel- en vroedmeester (1855-1856)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st.hm.: Middelburg, 11 augustus 1854; vrm.: Middelburg, 22 maart 1855;
pl.hm.: Middelburg, 11 juni 1856
Geboren: Haamstede, 23 november 1833
Ouders: Paulus Dobbelaar (heelmeester) en Cornelia Antonia Vis
Gehuwd met: in Middelburg ongehuwd
Overleden: Schiedam, 1 februari 1919
Adres: Gortstraat
Functies: geen

Na zijn opleiding vestigt hij zich in Middelburg waar hij lid wordt van de afdeling Zeeland van de NMG. Na het behalen van het examen van plattelandsheelmeester vertrekt hij naar St. Maartensdijk. In 1860 verhuist hij naar Zuid-Holland. De Provinciale Geneeskundige Commissie die om inlichtingen is gevraagd geeft een volledig gunstig oordeel over hem af*1.

L. De Man, 177.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 87.

KOOLHAAS m.d., c.d., a.o.d., Caspar Petrus POUS

Beroep: doctor in de genees-, heel- en verloskunde (1856-1859)
Promoties: m.d.: Leiden, 12 juni 1856; a.o.d.: Leiden, 31 maart 1857; c.d.: Leiden, 15
maart 1858
Geboren: Waardenburg, 14 mei 1831
Ouders: Petrus Johannes (predikant) en Johanna Maria Pous
Overleden: Den Haag, 9 oktober 1893
Adres: Dam Nz.
Functies: diaken Nederduitse gemeente

Hij studeert in Leiden waar hij in 1856 promoveert tot medisch doctor op een proefschrift 'Drie ziektegevallen door den schrijver waargenomen'*1. Een jaar later promoveert hij tot doctor in de verloskunde en nog een jaar later tot doctor in de heelkunde.

In 1856 vestigt hij zich in Middelburg waar hij meteen lid wordt van de afdeling Zeeland van de NMG en een jaar later van het leesgezelschap 'De Harmonie'.

In 1859 vertrekt hij naar Den Haag waar hij zich ontwikkelt tot hygiënist en van 1867 tot 1890 een zeer verdienstelijk secretaris is van de Geneeskundige Raad van Zuid-Holland*2. Over zijn korte verblijf in Middelburg valt niets te vermelden.

L: Lindeboom, 1073.

1) Leiden 1856; 2) NTvG 29 (1893), 548.

RISCH, Phillipus Abraham

Beroep: heel- en vroedmeester (1857-1862)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 21 februari 1857; vrm.: Middelburg, 22 augustus
1857
Geboren: Groede, 10 november 1831
Ouders: Jacob Zacharias en Catharina Coene
Gehuwd met: Johanna Jacoba Zip
Overleden: Rotterdam
Adres: K. Giststraat; Rouaansekaai 37 'de Engel Gabriël'
Functies: geen

Na een niet al te vlotte studie aan de Geneeskundige school, vestigt hij zich in Middelburg waar hij onvoldoende praktijk krijgt. In 1862 vertrekt hij naar St. Maartensdijk. Omdat ook daar de vooruitzichten slecht zijn sluit hij met de marine een zevenjarig dienstcontract en vertrekt als OvG KM naar Ned. West-Indië.

Na terugkeer uit 'de West', waar zijn vrouw inmiddels aan tering is gestorven, vestigt hij zich in Rotterdam waar hij omstreeks 1886 overlijdt.

L. De Man, 186.

HAMAN, Hendricus Ficus

Beroep: heel- en vroedmeester (1858-1878)
Opleiding: praktijkopleiding
Examens: pl.hm.: Middelburg, 1854; st.hm.: Middelburg, 20 februari 1857; vrm.:
Middelburg, 6 mei 1858
Geboren: Oost-Souburg, 19 februari 1830
Ouders: Hendrik Ficus (heelmeester) en Suzanna Geertruida Kauer
Gehuwd met: Sara Christina van Deinse
Adres: L. Delft; L. Noordstraat; Spanjaardstraat 42 'de Sampson'
Functies: penningmeester Mdb. Ziekenf.

In tegenstelling tot zijn beide broers is hij geen leerling geweest van de Geneeskundige School, waarschijnlijk heeft hij het vak in de praktijk van zijn vader geleerd. Na tweemaal met zes maanden te zijn afgewezen slaagt hij in 1854 voor het examen van plattelandsheelmeester en, na de nodige herexamens, in 1857 voor het examen van stadsheelmeester*1.

In 1858 vestigt hij zich in Middelburg waar hij zich in oktober aanmeldt als lid van de Afdeling Zeeland van de NMG.

In maart 1870 wordt hij gekozen tot lid van het medisch leesgezelschap 'De Harmonie'. In verband met zijn gezondheidstoestand legt hij de praktijk neer en vertrekt in oktober 1878 naar Brussel.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nrs. 80, 81.

BERDENIS van BERLEKOM m.d., c.d., a.o.d., Johan Pieter

Beroep: doctor in de genees-, heel- en verloskunde (1858-1903)
Promoties: m.d.: Leiden, 21 september 1857; c.d.: Leiden, 25 november 1858; a.o.d.:
Leiden, 24 april 1858
Geboren: Middelburg, 12 november 1832
Ouders: Johannes Jacobus (raadsheer Prov. gerechtshof Zeel.) en Maria Catharina
Ermerins
Gehuwd met: Josina van den Broecke (o. 05-07-1878); Pieterella Jacoba van den Broecke
Overleden: Middelburg, 15 oktober 1903
Adres: St. Janstraat 15-17; L. Noordstraat 17-19
Functies: stadsgeneesheer (1859-1870)
secr. Geneesk. Raad (1865)
secr. bureau voor vaccinatie (1870)
secr. com. tot verbetering ziekenverpleging
diaken (1860), resp. ouderling (1870) Engelse gemeente

lid bestuur Gezondh. Com. (1882)
lid bestuur My. tot redding drenkelingen
lid bestuur Mdb. Zkf.
lid bestuur plaatselijk Rode Kruis
lid bestuur Godshuizen
lid gemeenteraad (1874-1891)
lid ZGW.
curator gymnasii

Na een vooropleiding aan het Middelburgs gymnasium (1845-1851)*1 studeert hij geneeskunde in Leiden waar hij in 1857 promoveert tot medisch doctor op het proefschrift 'Bijdrage tot de leer der aangezigtsgeboorte'*2. Na een studiejaar in Weenen promoveert hij in 1858 op stellingen tot chirurgisch- en verloskundig doctor.

Aansluitend vestigt hij zich in Middelburg waar hij een jaar later benoemd wordt tot stadsgeneesheer*3. Na zijn vestiging wordt hij lid van de Afdeling Zeeland van de NMG waarin hij, zowel bestuurlijk als wetenschappelijk, een vooraanstaande en actieve rol vervult.

Hersteld van een ernstige ziekte biedt hij, als secretaris van het medisch leesgezelschap De Harmonie, zijn medeleden in 1871 een souper aan `uit erkentelijkheid voor hun vriendschap'*4.

Niet alleen hijzelf maar zijn hele gezin neemt door hun `grote sociale bewogenheid en een brede culturele belangstelling'*5 in het toenmalige Middelburgse sociale leven een belangrijke plaats in. Uit erkenning hiervoor wordt hij bij zijn veertigjarig ambtsjubileum (1897) benoemd tot ridder in de Nederlandsche Leeuw.

Hij overlijdt postoperatief aan `een ernstige kwaal die een operatie noodzakelijk maakte'*6.

L: In memoriam. NTvG 47 (1903), 1036; Nagtglas IV, 1039; Ned. Patriciaat 23e jrg.

1) Vogler, 47; 2) Leiden 1857; 3) ZA, GV Mdb. 1859; 4) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1; 5) Enc. I, 123; 6) Mdb. Crt., 16 okt. 1903.

ROCHAT, Guillaume Frédéric

Beroep: heel- en vroedmeester (1859-1861)
Opleiding: privé-opleiding
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 16 november 1857; vrm.: Middelburg, 13 mei 1859
Geboren: Middelburg, 8 december 1836
Ouders: Samuel André en Corinne Elise Roland Chedaneau
Gehuwd met: Cornelia Jacoba van der Heijde
Overleden: Amsterdam, 5 januari 1886
Adres: Markt
Functies: geen

Na een privé-opleiding bij de Middelburgse heel- en vroedmeester Van Lissa vestigt hij zich in Middelburg. In 1861 neemt hij als OvG dienst bij de Koninklijke Marine. Na ontslag uit de dienst vertrekt hij in 1879 als burgergeneesheer naar Amsterdam waar hij op 49-jarige leeftijd overlijdt aan bloedbraken en eiwit in de urine*1.

Hij was de vader van Guillaume Frédéric Rochat, hoogleraar in de oogheelkunde in Groningen*2.

1) ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel., 12 (1886); 2) Lindeboom, 1646.

HENDRIX, Abraham

Beroep: heel- en vroedmeester (1859-1874)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg: pl./sch.hm. 5 november 1853; vrm./st.hm. 11 november 1859
Geboren: Middelburg, 4 april 1831
Ouders: Jacobus Heyman (koopman) en Henrietta Philippina Haas
Gehuwd met: in Middelburg ongehuwd
Overleden: Amsterdam, 26 december 1908
Adres: Markt C 9; Vlissingestraat
Functies: geen

Zie Arnemuiden.

Na zijn opleiding aan de Geneeskundige School maakt hij als scheepsheelmeester eerst een aantal zeezeuren. In november 1857 vestigt hij zich in Arnemuiden als opvolger van Noom. Eind 1859 komt hij naar Middelburg waar hij als ongehuwde bij zijn ouders intrekt.

In 1874 verhuist hij naar Amsterdam waar hij trouwt en een grote praktijk en goede maatschappelijke positie krijgt.

Als lid van de Afdeling Zeeland van de NMG heeft hij geen belangrijke rol gespeeld.

Over de bewaard gebleven kasboeken van zijn ouders verscheen in 1931 een publicatie*1.

L. De Man, 164

1) dr. J.H. van Zanten. Huishouduitgaven van een Middelburgs gezin. Economisch Historisch jaarboek 17 (1931), 117-141.

KRÜSEMAN, Jacob Polman

Beroep: heel- en vroedmeester (1860-1861)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st.hm. : Middelburg, 27 augustus 1859; vrm.: Middelburg, 11 november 1859; sch./pl.hm.: Middelburg, 11 november 1860
Geboren: Wageningen, 21 april 1837
Ouders: Hendrik (rector gymnasii) en Suzanna Veen
Gehuwd met: ongehuwd
Overleden: Middelburg, 27 augustus 1861
Adres: Latijnsche Schoolstraat
Functies: geen

Na een vooropleiding aan het plaatselijk gymnasium, waar hij in 1850 toegelaten wordt tot de laagste klas*1 wordt hij op 13 augustus 1855 ingeschreven als leerling van de Geneeskundige School.

Na het behalen van zijn examens vestigt hij zich in Middelburg waar hij zich aanmeldt als lid van de Afdeling Zeeland van de NMG.

Als ongehuwde woont hij in het ouderlijk huis.

Een heftige bloedspuwing (longtuberculose) maakt op 24-jarige leeftijd in enkele dagen een eind aan een leven waarvan zijn Middelburgse collega's wegens 'zijne gelukkige aanleg en groote ijver' veel van hadden verwacht*2.

L.: De Man, 194.

1) Vogler, 47; 2) ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr. 12 (1861).

DOUW, Jacobus Cornelis

Beroep: heel- en vroedmeester (1860-1861)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st.hm.: Middelburg, 11 mei 1860; vrm.: Middelburg, 11 mei 1860; pl.hm.:
Middelburg, 23 mei 1861
Geboren: Nieuw en St. Joosland 2 april 1836
Ouders: Lambregt Paulus (onderwijzer) en Adriana Walraven
Gehuwd met: Sarah Pieterella Cloedt
Overleden: 's Gravenzande
Functies: geen

Zie Arnemuiden.

Na het behalen van het stedelijk heelmesterexamen vestigt hij zich, bij gebrek aan beter, in Middelburg. Na het behalen van het examen van plattelandsheelmester vertrekt hij in augustus 1861 naar Arnemuiden.

L.: De Man, 194.

MEEMELING m.d., a.o.d., Simon

Beroep: doctor in de genees- en verloskunde (1861-1882)
Promoties: m.d.: Utrecht, 19 juni 1860; a.o.d.: Utrecht, 4 december 1860
Geboren: Zaandam 1834/1835
Ouders: Hendrik en Maria Elizabeth Jongewaard
Gehuwd met: ongehuwd
Overleden: Middelburg, 27 januari 1882
Adres: Koorkerkerkhof; Kinderdijk 18/20; Heerenstraat
Functies: stadsgeneesheer
secr. Mdb. Zkf. (1871)

Hij studeert in Utrecht waar hij in 1860 promoveert tot doctor in de geneeskunde op een proefschrift 'Bevattende iets over heelkundige drainage'*1, en tot doctor in de verloskunde op 'Quaestiones argumenti obstetricii'*2. In 1861 wordt hij in de vacature Coronel benoemd tot gemeentegeneeskundige. Als doctor van de beide weeshuizen en van een deel van de stadsarmen heeft hij een traktement van f.500,- per jaar*3. In 1878 wordt hij door de gemeenteraad niet herbenoemd*4. Drie jaar later `overleed hij onverwacht' op de leeftijd van 47 jaar*5. Als lid van de Afdeling Zeeland van de NMG, waarvan hij sinds 1861 lid is, heeft hij geen rol van betekenis gespeeld.

1) Utrecht 1860; 2) 'Verloskundige vragen'. Traj. ad Rhen. 1860; 3) ZA, GV Mdb. 1861; 4) ZA, GV Mdb. 1878; 5) Mdb. Crt., 28 jan. 1882.

WAAL, Jacobus Gerardus de

Beroep: heel- en vroedmeester (1862-1875)
 Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
 Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 19 augustus 1862; vrm.: Middelburg, 16 augustus 1862
 Geboren: Middelburg, 21 juli 1841
 Ouders: Jacobus Apolonius (verzekeringsagent) en Dirkje Cornelia Reyers
 Gehuwd met: Pieterella Meertens
 Overleden: Middelburg, 19 november 1875
 Adres: Londensekaai 25 'de Goudmijn'; Houtkaai; St Janstraat H 202 'de Jonge Jacob'
 Functies: assistent heelkundige Gasthuis (1868)
 gemeenteheelmeester (1869)
 penningmeester Mdb. Ziekenf.

Na een opleiding aan de Middelburgse Geneeskundige School vestigt hij zich in Middelburg.

In 1867 wordt hij aangesteld tot assistent heelmeester in het Gasthuis op een salaris van f.100,- per jaar*1. Na het overlijden van Van Lissa wordt hij benoemd tot gemeenteheelmeester belast met de heelkundige hulp aan on- en minvermogenden in een deel van de stadswijken*2. Het salaris is f.250.-.

Sinds zijn vestiging is hij lid van de Afdeling Zeeland van de NMG, in 1875 wordt hij penningmeester van de afdeling.

Op 34-jarige leeftijd overlijdt hij aan de gevolgen van een chronisch nierlijden.

L.: De Man, 201.

1) ZA, GV Mdb. 1867; 2) ZA, GV Mdb. 1869.

HENNEQUIN, Hendrikus Marinus

Beroep: heel- en vroedmeester (1863-1864)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st./hm./vrm.: Middelburg, 15 augustus 1863
Geboren: Sluis, 13 juli 1840
Ouders: Philip Francois en Dina Frederica Henry
Gehuwd met: Pieterse
Overleden: Sluis, 13 mei 1904
Adres: Markt C 8
Functies: geen

Eind 1863 vestigt hij zich in Middelburg waar hij in april 1864 lid wordt van de Afdeling Zeeland van de NMG.

Een jaar na zijn vestiging vertrekt hij naar Sluis waar hij tot zijn dood praktiseert.

L. De Man, 207.

WIJS, Pieter Adriaan Franciscus de

Beroep: heel en vroedmeester (1865-1918)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st.hm.: Middelburg, 24 december 1864; vrm.: Middelburg, 12 mei 1865
Geboren: Middelburg, 11 september 1843
Ouders: Adriaan Pieter (dir. Brandwaarb. My.) en Anna Francisca Hartman
Gehuwd met: Catharina Johanna Plankeel
Overleden: Middelburg, 30 april 1918
Adres: Dam Zz; Bierkaai 11; L Noordstr 34
Functies: bezoeker der armen (1871)
notabel Nederd. gem.

Na een goede studie aan de Geneeskundige School, vestigt hij zich, als heel- en vroedmeester oude stijl, in Middelburg. Op grond van een overgangsbepaling in de geneeskundige wet van 1865 krijgt hij de bevoegdheid de genees-, heel- en verloskunde in zijn volle omvang uit te oefenen.

Na verloop van tijd krijgt hij een grote verloskundige praktijk zowel in de stad als op het omringende platteland.

Pas in 1874 wordt hij lid van de Afdeling Zeeland van de NMG, van 1879 tot 1883 is hij secretaris van de afdeling.

L: Lindeboom, 2170; De Man, 211.

OS, Simon van

Beroep: heel- en vroedmeester (1870-1874)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st./pl.hm. Middelburg, 10 november 1859; vrm.: Middelburg, 10 november 1859
Geboren: Vlissingen, 4 juli 1839
Ouders: Israël (slager) en Helena Landsberg
Gehuwd met: Elisa van Lissa
Overleden: Amsterdam, februari 1913
Adres: Dam Nz 35 'St. Joris'
Functies: lid van de Grootte Kerkeraad
thesaurier van de Parnassijns
lid CvT gebouwen synagoge

Zie Souburg.

Na een vestiging op Oost-Souburg komt hij in 1870 naar Middelburg waar hij de praktijk van zijn overleden schoonvader, Van Lissa, voortzet.

In 1874 vertrekt hij naar Amsterdam. Over zijn vierjarig verblijf in Middelburg valt niets te vermelden.

L.: De Man, 196; Lindeboom, 1477; Obit. NTVG 57 (1913), 390.; ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr. 12 (1874).

BOUVIN, dr. Marie Jean

Beroep: arts/oogarts (1870-1875)
Artsexamen: Utrecht, 1868
Promotie: m.d.: Utrecht, 1869
Specialisatie: oogheelkunde, 1869 (Utrecht)
Geboren: 1846
Gehuwd met: jvr. Wilhelmina Boddaert
Overleden: Den Haag, 23 februari 1908
Adres: L. St. Pieterstraat; Balans 11
Functies: gemeentegeneesheer (1870)
lid Geneesk. Raad (1875)
secr. Commissie tot Verbetering Ziekenverpleging
voorz. Plaats. Commissie Nederl. Gasthuis v. behoeftige ooglijders
armbezoeker (1872)
diaken Waalse gemeente
2e luit. 3e compagnie dienstdoende schutterij

Na zijn artsexamen blijft hij nog een tijd in Utrecht waar hij zich onder leiding van prof. Donders naschoolt in de oogheelkunde. In maart 1869 promoveert hij met de meeste lof tot doctor in de geneeskunde op 'De bouw en beweging der ureteren*1.

Hij vestigt zich in Middelburg waar hij benoemd wordt tot gemeentearts met de opdracht de geneeskundige verzorging van de bewoners van het O. M/VrH. en van de armen in een deel van de wijken. Als gemeentegeneesheer krijgt hij toestemming om in het Gasthuis

oogpatiënten te behandelen. Als lid van de Afdeling Zeeland van de NMG wordt hij gekozen tot afdelingssecretaris en tot afgevaardigde naar de landelijke vergadering. Op vele afdelingsvergaderingen geeft hij verslag over zijn oogheekundige operaties. In oktober 1871 wordt hij met algemene stemmen aangenomen als lid van het medisch leesgezelschap 'De Harmonie'. Omdat hij, als voorstander van lijkverbranding 'blootgesteld staat aan de baldadigheid van een zeker publiek'*2 vestigt hij zich in 1875 als oogarts in Utrecht. Zijn vertrek uit Middelburg wordt als een groot verlies voor de Afdeling Zeeland beschouwd*3. Als directeur van de Inrichting voor Oogheekunde verhuist hij in 1883 naar Den Haag. In 1894 wordt hij gekozen tot vice-voorzitter van het Oogheekundig Gezelschap, in februari 1906 volgt zijn benoeming tot Ridder Ned. Leeuw.

L.: In memoriam. NTVG 52 (1908), 338.

1) Utrecht 1869; 2) NTVG 19 (1875), 318; 3) ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr. 12 (1875).

HOLM m.d., a.o.d., Harald

Beroep: doctor in de genees- en verloskunde (1871-1873)
Promotie: m.d.: Utrecht, 22 maart 1866; a.o.d.: Utrecht, 31 maart 1869
Geboren: Christiaansfeld (Sleeswijk), 27 juli 1838
Adres: Vlasmarkt
Functies: geen

Zie Domburg.

Hij studeert in Utrecht waar hij in 1866 promoveert tot medisch doctor op een proefschrift 'Over het gebruik der hypophosphiten bij tuberculose der longen'*1. Na zijn promotie wordt hij benoemd tot stadsgeneesheer in Utrecht.

Na een kort verblijf in Domburg vestigt hij zich in november 1871 in Middelburg waar hij in oktober 1872 lid wordt van het Leesgezelschap 'De Harmonie'.

In 1873 vertrekt hij naar Wormerveer.

1) Utrecht, 1866.

STEWE, Samuel Efraim

Beroep: heel- en vroedmeester (1874-1877)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: pl.hm. Den Haag, 17 december 1839; vrm.: Den Haag, 21 juli 1840
Geboren: Ooltgensplaat, 15 november 1815
Ouders: Samuel Ephraim en Anna Christina Steyl
Gehuwd met: Anna Stevens
Overleden: Rotterdam, 25 juni 1877
Adres: Heerengracht M 45/46; Seisstraat M 54; L. Delft A 100
Functies: geen

Zie Nieuwland.

Van Nieuwland, waar hij met ingang van 1 oktober 1872 op eigen verzoek om gezondheidsredenen als gemeentearts is ontslagen, komt hij naar Middelburg waar hij, van 1875 tot 1878 vermeld staat als heelmeester.

In 1877 overlijdt hij in Rotterdam aan longtuberculose(?).

Over zijn functioneren in Middelburg is niets bekend.

L.: De Man, 121.

JONGH, dr. Hendrik Anthony de

Beroep: arts (1875-1885)
Examens: OvG 1865 Utrecht (Kweeksch Militair Geneesk.)
Artsexamen: Groningen, 9 juni 1875
Promotie: m.d.: Groningen, 17 november 1873
Geboren: 1846
Gehuwd met: Anna Johanna Loder
Overleden: Den Haag, 31 maart 1899
Adres: Balans 13; Dam Nz 41 'de goude Pot'
Functies: gemeentegeneeskundige
secr. Com. tot Verb. Ziekenverpl. (1876)
leraar Rijkskweekschool (1880)
lid CvT. scholen LO.
lid ZGW.
lid best. Bad en Zweminr.

Na geslaagd te zijn aan de Rijkskweekschool voor Militaire Geneeskundigen te Utrecht (1865) wordt hij benoemd tot OvG bij de LM. Hierna studeert hij in Groningen waar hij in november 1873 als medisch doctorandus promoveert tot doctor in de geneeskunde op 'Een ziektegeval van leptomeningitis basilaris'*1. In 1875 legt hij het artsexamen af. Hij vestigt zich in Middelburg waar hij in de vacature Bouvin benoemd is tot gemeentearts. Op eigen verzoek wordt hij per 15 januari 1879 uit deze functie ontslagen. Hij is enige jaren secretaris van de Afdeling Zeeland van de NMG en lid van het medisch Leesgezelschap 'De Harmonie'. Dit laatste lidmaatschap heeft hij - hoogst ongebruikelijk - na korte tijd opgezegd*2. In april 1885 verkoopt hij zijn woning aan de Dam voor f.7.200,-*3 en vertrekt naar Den Haag waar hij op 53-jarige leeftijd als praktiserend geneesheer overlijdt.

Uit brieven aan de inspecteur Volksgezondheid waarin hij klaagt over de Middelburgse heelmeester De Wijs en de Serooskerkse heelmeester Hector, komt hij naar voren als een snel gepikeerd man, die zeer overtuigd is van zijn eigen waarde*4.

1) (een vorm van hersenvliesontsteking) Groningen, 1873; 2) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1; 3) ZA, huisn. proj.; 4) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nrs. 283, 284.

BOLLE, dr. Johan Cornelis

Beroep: arts (1879-1919)
Artsexamen: Leiden, 28 februari 1879
Promotie: Leiden, 12 mei 1880
Geboren: Haamstede, 26 augustus 1853
Ouders: Cornelis Marinus (landbouwer) en Janna Moolenburg
Gehuwd met: Maria Jacoba Mulock Houwer
Overleden: Middelburg, 8 augustus 1919
Adres: L. Delft; L. Noordstraat; Nieuwstraat 28
Functies: gemeentegeneesheer (1879-1889)
gemeenteheerkundige (1889-1909)
lid Geneeskundige Raad (1881)
lid bestuur Mdb. Zkf.
regent Godshuizen
lid gemeenteraad (Vrijz. Democr. Bond)
curator gymnasii
lid ZGW.
lid bestuur Openbare Leeszaal
lid Voogdijraad
lid bestuur Vereeniging Zeeland

Na een verbrokkelde schoolopleiding studeert hij in Leiden. In februari 1879 legt hij het artsexamen af, een jaar later promoveert hij tot doctor in de geneeskunde op 'Een bijdrage in de casuïstiek der hemianaesthesie'*1. Aansluitend aan zijn artsexamen vestigt hij zich in Middelburg waar hij in juni 1879 benoemd wordt tot gemeentegeneesheer met de opdracht de geneeskundige verzorging van de armpatiënten in een deel van de wijken en van de bewoners van het O. M/VrH. en de beide weeshuizen*2.

Gelijktijdig wordt hij aangesteld tot gemeenteheerkundige in de vacature Risseeuw met als opdracht de heerkundige verzorging van de patiënten in het Gasthuis.

In oktober 1879 wordt hij met algemene stemmen gekozen tot lid van het leesgezelschap 'De Harmonie' waarvan hij van 1904 tot 1909 secretaris is.

Als lid van de afdeling Zeeland van de NMG speelt hij de komende 40 jaar een hoofdrol. Hij houdt talloze voordrachten, verzorgt vele patiëntdemonstraties, is veelvuldig bestuurslid, is regelmatig vertegenwoordiger van de afdeling op de algemene vergadering, is lid van de Afdelingsraad en tweemaal lid van het Hoofdbestuur van de NMG. Als blijk van erkenning wordt hij bij zijn 40-jarig artsjubileum benoemd tot erelid van de afdeling Walcheren*3.

Na zijn ontslag als gemeenteheerkundige, dat hem met ingang van 1 april 1909 op eigen verzoek eervol wordt verleend, beperkt hij zich uitsluitend tot de algemene praktijk. Als heerkundige van het Gasthuis wordt hij door Schoute opgevolgd.

L.: Enc. I, 177; In memoriam. Mdb. Crt., 9 dec. 1919; Jubileum dr. J.C. Bolle. Mdb. Crt., 27 febr. 1919; Lindeboom, 196; D. Schoute dr. Bolle en zijn werk. Arch. ZGW 1926; J.Z.S. Pel. De eerste medische specialisten in Middelburg. ZT, 4 (1981), 118-123.

1) Leiden 1880; 2) ZA, GV Mdb. 1879; 3) ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr. 12 (1919).

DOZY m.d., c.d., a.o.d., Jean Pierre

Beroep: inspecteur volksgezondheid Zeeland (1879-1885)
Promoties: m.d.: Leiden, 23 november 1861; c.d. en a.o.d. Leiden, 1862
Geboren: 24 december 1838
Ouders: Francois (geneesheer/botanicus) en Wilhelmina Johanna van den Bosch
Gehuwd met: Johanna Louise Catharina Tielenius Kruythof
Overleden: Bad Nauheim, 4 november 1906
Adres: Wagenaarstraat
Functies: voorzitter bureau scheik. en micr. onderzoek
lid CvT. scholen L.O. (1881)
lid ZGW.

Hij studeert in Leiden waar hij in 1861 promoveert tot doctor in de geneeskunde op een proefschrift 'Waarneming eener strictura urethrae met fistula vesico-intestinalis'*1. Een jaar later promoveert hij op stellingen tot doctor in de heel- en in de verloskunde. Voor verdere nascholing gaat hij een half jaar naar Parijs en Weenen. In dienst van het gouvernement vertrekt hij naar Ned. Oost-Indië. Twee jaar later neemt hij ontslag en vestigt hij zich als burgergeneesheer in Semarang. In 1872 keert hij naar Nederland terug en vestigt zich in Geertruidenberg. In oktober 1877 wordt hij benoemd tot adjunct-inspecteur Geneeskundig Staatstoezicht voor Brabant en Limburg.

Na het overlijden van Fokker wordt hij per 7 augustus 1879 aangesteld tot inspecteur voor de provincie Zeeland. Hij verhuist naar Middelburg waar hij zich aanmeldt als lid van de afdeling Zeeland van de NMG waarvan hij bestuurslid, voorzitter en afgevaardigde naar de jaarvergadering wordt*2. In oktober 1883 wordt hij met algemene stemmen lid van 'De Harmonie'. Als hij anderhalf jaar later vertrekt wordt hij door zijn medeleden in de sociëteit St. Joris feestelijk 'uitgegeten'*3.

Met ingang van 1 februari 1885 wordt hij benoemd tot inspecteur voor Noord-Holland. Als zodanig is hij enige jaren voorzitter van de inspecteursvergadering.

In juli 1902 wordt hij eervol als inspecteur ontslagen en verhuist naar Den Haag. Lijdende aan een hartaandoening zoekt hij genezing in Bad Nauheim (D) waar hij aan een hartverlamming overlijdt. Hij was ridder Nederlandse Leeuw en lid van het Provinciaal Utrechts Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen.

Na zijn vertrek uit Middelburg was de adjunct-inspecteur Carsten geruime tijd waarnemend inspecteur voor Zeeland.

L: Lindeboom, 487; NNBW VIII, 27.

1) Leiden 1861; 2) ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv. nr. 12 (1902); 3) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1.

RIEDEL, Ubele

Beroep: arts; OvG i.a.d. (1882-1884)
Artsexamen: 24 november 1880
Geboren: 1850/1851
Gehuwd met: Geertruida Winters
Overleden: Pasadena (USA), 29 mei 1937
Adres: Korendijk 8
Functies: geen

Als bataljonsarts bij het tweede bataljon van het derde regiment infanterie tijdelijk in Middelburg gedetacheerd oefent hij van het najaar 1882 tot april 1884 burgerpraktijk uit. In 1884 wordt hij naar Doesburg overgeplaatst. Hij was lid van de afdeling Zeeland van de NMG.

PUIJT, Anthonie de

Beroep: heelmeester (1885-1892)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examen: Middelburg; pl.hm. 11 november 1859
Geboren: Aardenburg, 22 oktober 1833
Ouders: Lambertus en Johanna van Hieben
Gehuwd met: Mina Ladenberg (g.)
Overleden: Middelburg, 14 april 1892
Adres: Turfkaai 29/31; Nw. Oostersestraat 10
Functies: geen

Zie ook Vlissingen.

Het eerste deel van zijn loopbaan praktiseert hij in zijn geboortestreek West-Zeeuws-Vlaanderen, waar hij vele malen in botsing komt, zowel met de Provinciale Geneeskundige Commissie als met Justitie.

Na de invoering van de geneeskundige wetten (1866) waarbij de bezitters van oude medische diploma's volledig bevoegd zijn verklaard, komt hij naar Walcheren waar hij, eerst in Vlissingen (1874-1881) en vervolgens in Middelburg (1886-1892), het leven leidt van een 'medicus circumforaneus'*1.

Op 58-jarige leeftijd overlijdt hij in Middelburg.

De door zijn zoon L.A. de Puijt opgegeven overlijdensadvertentie vermeldt `dat zijn door velen beminde vader de WelEd. Zeer Geleerde heer Dokter Anthonij de Puijt in den ouderdom van ruim 58 jaar is overleden.' In een tweede advertentie worden zijn schuldeisers naar deze zoon verwezen*2. Over zijn bizarre loopbaan (zie De Man) en de zeer grote belangstelling bij zijn begrafenis wordt in de krant met geen woord gerept.

L.: De Man, 190; Dronken dokters. ZA, GA Mdb., L. v Wallenburg. Zeeuwse historie in krantenknipsels. 10 Fam. P. 6. 2.

1) Een arts die de markten afreist.; 2) Mdb. Crt., 16 apr. 1892.

BERDENIS van BERLEKOM, Johannes Jacobus

Beroep: arts (1888-1912)
Artsexamen: Leiden, 18 mei 1888
Geboren: Middelburg, 3 juni 1865
Ouders: Johan Pieter (m.d.) en Josina van den Broecke
Gehuwd met: Elisabeth Cornelia Tilanus (o. 1911); Paulina Johanna Tilanus
Overleden: Rhenen (Remmerdum), 7 april 1948
Adres: L. Noordstraat 65 'de Gulden Tarwschoff'
Functies: gemeentegeneesk. (1888)
hoofd geneesk. afd. Gasthuis (1888)
secr. Geneeskundige Raad
OvG dienstdoende schutterij

Na een vooropleiding aan de Middelburgse HBS studeert hij geneeskunde in Leiden waarna hij zich in Middelburg vestigt. Met ingang van 1 februari 1889 wordt hij benoemd tot gemeentegeneesheer belast met de zorg voor de geneeskundige afdeling van het Gasthuis. Het jaarsalaris bedraagt f.1350,-*1. Met ingang van 1 oktober 1902 wordt hij op eigen verzoek eervol uit deze functie ontslagen.

In augustus 1888 verschijnt hij als nieuw lid op de vergadering van de Afdeling Zeeland van de NMG waar hij als jongste telg uit een oude Middelburgse doktersfamilie uitvoerig wordt begroet*2.

In 1904 wordt hij voor de eerste maal voorzitter van de Afdeling Walcheren. Als lid van de afdelingsraad (interne rechtspraak van de afdeling) speelt hij een hoofdrol in 'de Souburgse kwestie'*3.

Van 1908 tot 1912 is hij voorzitter van het medische leesgezelschap 'de Harmonie'*4.

In 1909 wordt hij lid van het hoofdbestuur van de NMG.

Behorend tot de kleine groep van sociaal-democratische artsen bestrijdt hij het officiële standpunt van de Maatschappij in zake de zeggenschap binnen de ziekenfondsbesturen*5.

Een jaar na het overlijden van zijn eerste vrouw draagt hij zijn praktijk en woning over aan J.J. Wap en verhuist in mei 1912 naar Den Haag. Zijn vertrek wordt gevoeld als een ernstig verlies voor de Afdeling Walcheren waarvan hij een der verdienstelijkste leden was*6. Wegens een ernstige doofheid*7 beëindigt hij voortijdig zijn Haagse praktijk en verhuist naar een boerderij op de Veluwe.

Toen zich bij zijn tweede vrouw hetzelfde kankerproces openbaarde als bij haar zuster (zijn eerste vrouw), beëindigde hij hun beider leven*8.

1) ZA, Arch. Godsh. Mdb. 1811-1948, inv.nr. 71; 2) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr 1; 3) ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk., jaarverslag 1909; 4) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1; 5) dr. H. Festen. 125 jaar geneeskunst en maatschappij. (1974) blz, 344*6. ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr. 2; 7) mond. med.; 8) mond. med.

NOOTEN, Sebastiaan Ignatius van

Beroep: arts (1889-1890)
Artsexamen: 1886
Geboren: 1852
Gehuwd met: Elisabeth Adriana Eberwein

Overleden: Haarlem, 27 februari 1914
Adres: Groenmarkt B 31
Functies: gemeentegeneesheer

Na zijn artsexamen vestigt hij zich op Goedereede waar hij met ingang van 1 juni 1889 benoemd wordt tot gemeentearts van Middelburg*1.
Een halfjaar na zijn vestiging in Middelburg dient hij zijn ontslag in en vertrekt naar Axel.

1) ZA, GV Mdb. 1889.

MEIJERS, Jacob

Beroep: arts (1890-1906)
Artsexamen: ?
Geboren: Stad Almelo, 18 augustus 1864
Ouders: Samuel (slager) en Saartje Meiler
Gehuwd met: Suzanna Denekamp (o. Mdb., 20 april 1912)
Overleden: Middelburg, 29 april 1906
Adres: Bogardstraat D 45; Dam Nz 7
Functies: gemeentegeneesheer (1890)
lid van de Alliance Israélite Universelle
lid Gezondh. Com.
lid ZGW.

In 1890 vestigt hij zich in Middelburg waar hij, in de vacature van Nooten, benoemd is als gemeentegeneesheer op een jaarsalaris van f.1350,-. In zijn woning in de Bogardstraat houdt hij 's morgens van 8-9 uur zitting voor de armen.

Samen met J.J. van Berlekom wordt hij in 1897 aangesteld tot behandelend geneesheer op de geneeskundige (interne) afdeling van het Gasthuis.

Wegens het niet betrachten van de door het Gasthuisbestuur gewenste zuinigheid - hij schrijft zijn patiënten te veel eieren voor - krijgt hij in 1904 een berisping*1.

Als een actief lid van de Adeling Walcheren van de NMG verzorgt hij regelmatig 'praktijkmededelingen', is voorzitter van de afdeling en vertegenwoordigt als afgevaardigde de afdeling op de landelijke jaarvergaderingen.

In januari 1906 wordt hij wegens ziekte ontslagen, vier maanden later overlijdt hij op 42-jarige leeftijd aan suikerziekte. Hij wordt begraven op de joodse begraafplaats aan de Walensingel.

Tijdens zijn ziekte wordt zijn praktijk waargenomen door L. Weijl die, na Meijers' overlijden, de praktijk en woning van mevrouw Meijers overneemt.

1) ZA, Arch. Godshuizen Mdb. 1811-1948, vl.nr. 72.

BIJLSMA, dr. Riemer

Beroep: oog- en oorarts (1891-192.)
Artsexamen: Groningen, 187?
Promotie: Leiden, 1879
Specialisatie: oog- en oorarts
Geboren: Workum, 21 mei 1850
Ouders: Roelof B. en Trijntje Hiemstra
Gehuwd met: Sjoertje de Jong
Overleden: Apeldoorn, 29 juli 1931
Adres: Dam Zz 6; Dam Nz 98; K. Herengracht; Molenwater 119 't swart Anker';
Molenwater 5
Functies: directeur Gasthuis
lid CvT lager onderwijs
lid departement Middelburg instituut doofstommenonderwijs
lid ZGW
secr. Gezondheidscommissie
penningmeester plaats. afd. Rode Kruis

Na zijn artsexamen in Groningen promoveert hij in Leiden op het onderwerp 'Over de aanwending van eserine bij macula corneae'¹ tot doctor in de geneeskunde. Komend uit Deventer vestigt hij zich in november 1891 als oor- en oogarts in Middelburg. Als lid van de afdeling Zeeland van de NMG is hij achtereenvolgens secretaris, voorzitter van de afdeling, voorzitter van de feestcommissie (bij de in 1900 in Middelburg gehouden landelijke jaarvergadering) en bibliothecaris. Functies die hij op uitstekende wijze waarneemt².

Direct na zijn vestiging krijgt hij van het bestuur der Godshuizen toestemming om oor- en oogpatiënten in het Gasthuis op te nemen en te opereren. Een relatief groot aantal betalende patiënten leidt tot gunstige exploitatiecijfers van het ziekenhuis.

Ook de door hem geïnitieerde verpleegstersopleiding is een succes. Met ingang van 15 mei 1903 wordt hij door een dankbaar bestuur aangesteld tot directeur van het Gasthuis.

Door zijn volledig falen in de relationele sfeer komt het Gasthuis in een ernstige, langdurige crisis terecht die pas wordt opgelost als hij op 2 maart 1907 door een nieuw bestuur 'met verlof' wordt gestuurd en per 1 juli 'op eigen verzoek' wordt ontslagen³, ⁴. Er komt een nieuwe KNO-arts (Henkes), de oogheeskunde wordt door de halfspecialist Kindermann voortgezet.

Of hij de daaropvolgende jaren, waarin hij geen toegang heeft tot het Gasthuis noch tot de Ziekenverpleging, nog (veel) praktijk heeft gedaan is onduidelijk.

In het medisch verenigingsleven wordt hij een outsider. Na november 1903 verschijnt hij niet meer op de bijeenkomsten van 'De Harmonie'⁵, in oktober 1906 bedankt hij voor het lidmaatschap van de NMG⁶.

In 1930 verhuist hij naar Apeldoorn waar hij een jaar later overlijdt.

L.: Enc. I, 145; Lindeboom, 146.

1) Leiden 1879; 2) ZA, Arch. KNMG afd. Walcheren, vl.nr. 1; 3) J.Z.S. Pel, Uit de geschiedenis van het Middelburgse Gasthuis. ZT, 34 (1984), 215; 4) J.Z.S. Pel, De vestiging van de eerste medische specialisten in Middelburg. ZT, 31 (1981), 178; 5) ZA, Arch. Geneesk. Leesgez., inv.nr. 1.; 6) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr. 2.

VERMAAS, C.C.

Beroep: arts; OvG i.a.d. (1891-1894)
Artsexamen: Leiden, 1889
Adres: L. Delft B 146; Wagenaarstraat 30
Functies: geen

Na zijn artsexamen wordt hij beroeps-OvG bij de landmacht. Als bataljonsarts bij het tweede bataljon van het derde regiment infanterie wordt hij in Middelburg gedetacheerd. Het Middelburgs adresboek van 1892 en 1893 vermeldt hem als geneeskundige, de ledenlijst van de NMG als lid van de Afdeling Zeeland. Verdere gegevens ontbreken.

VERHEIJDEN, Antonie Wouter

Beroep: arts (1893-1923)
Artsexamen: 1883
Geboren: Kapelle, 15 februari 1858
Ouders: Cornelis en Maria Quirijns
Gehuwd met: Anna Landskroon Schouten
Overleden: Middelburg, 9 april 1923
Adres: L. St. Pieterstraat F 22; L. Delft I 32
Functies: lid regentencollege Godshuizen (1904-1917)
lid ZGW
commissaris begrafenisnij. 'Uit voorzorg'

In 1884 wordt hij als beroeps-OvG LM in Middelburg gedetacheerd. De eerste jaren oefent hij geen burgerpraktijk uit, in 1893 staat hij voor de eerste keer op de lijst van geneeskunstbeoefenaars.

In mei 1884 wordt hij lid van de afdeling Zeeland van de NMG, van 1902 tot 1907 is hij secretaris van de afdeling.

Als lid van het college van regenten voor de Godshuizen speelt hij een hoofdrol in de 'Gasthuiskwestie'. In het bestuur van de Godshuizen voert hij een felle oppositie, zowel tegen de Gasthuisdirecteur Bijlsma als tegen zijn medebestuurders*1.

Zijn grote praktijk blijft niet beperkt tot Middelburg, ook in Westkapelle, dat in die jaren lange tijd vacant is, houdt hij spreekuur*2.

Op 65-jarige leeftijd overlijdt hij 'plotseling en zonder lijden' aan een kwaadaardige aandoening*3.

Zijn praktijk wordt door zijn zoon W.C. Verheijden voortgezet. Hij zou de laatste Middelburgse huisarts geweest zijn die nog gebruikmaakte van een dokterskoetsje*4.

L.: J.Z.S. Pel, Uit de geschiedenis van het Middelburgse Gasthuis. ZT, 34 (1984), 215.

1) ZA, Arch. Godsh. Mdb., inv.nr. 72, 73; 2) D. Schoute. In memoriam. Mdb. Crt., 10 apr. 1923; 3) ibid.; 4) mond. med.

HOORWEG, Arie Jan

Beroep: arts (1895-1904)
Artsexamen: Utrecht, 8 februari 1895
Geboren: Utrecht, 6 november 1868
Gehuwd met: Pieterella Gerharda Geill (o. 27 maart 1904); Pieterella Jacomina Maria
Andriska Wisse
Overleden : Heemstede, 28 juli 1937
Adres: Dwarskaai G 106
Functies : lid ZGW
Secr. Prov. Zeeuwsche Ver. Bestr. Tuberculose

Zie Middelburg 1922.

Na een vooropleiding aan de RHBS in Utrecht studeert hij in Utrecht geneeskunde. Na zijn semi-artsexamen is hij tweeënhalft jaar assistent bij prof. Talma. Na zijn artsexamen vestigt hij zich in Middelburg waar hij een zeer vooraanstaand lid wordt van de Afdeling Zeeland. Door voordrachten en demonstraties brengt hij zijn nog niet gespecialiseerde collega's in contact met de mogelijkheden van de moderne geneeskunde. Na het overlijden van zijn vrouw*1 verhuist hij in oktober 1904 naar Heinkenszand waar hij zich als huisarts vestigt. Bij zijn vertrek wordt hij door de voorzitter van de Afdeling Walcheren toegesproken die zijn vertrek een groot en ernstig verlies voor de afdeling noemt*2.

Als districtstuberculose-arts in Zeeland heeft hij zich in 1922 opnieuw in Middelburg gevestigd.

1) Zijn vrouw P.G. Hoorweg-Geill, die op 21 juni 1892 in Utrecht het tandmeesterexamen had afgelegd was tandarts in Middelburg; 2) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr. 1.

FOUW, Abraham de

Beroep: heel- en vroedmeester (1895-1903)
Opleiding: privé-opleiding
Examens: pl.hm.: Middelburg, 9 april 1843; st.hm.: Middelburg, 9 april 1845; vrm.:
Middelburg, 1 juli 1845
Geboren: Goes, 11 oktober 1821
Ouders: Jacobus en Sophia Jacoba Staal
Gehuwd met: Wilhelmina Everdina Augustijn
Overleden: Middelburg, 3 februari 1909
Adres: Koepoortstraat 10 'de Mol'
Functies: geen

Na zijn drie examens vestigt hij zich in Axel waar hij ruim veertig jaar blijft. In 1849 maakt de Provinciale Geneeskundige Commissie hem een compliment voor de goede kwaliteit van zijn ingezonden ziekteverslagen*1.

In augustus 1872 wordt hij lid van de afdeling Zeeland.

In 1889 legt hij zijn praktijk in Axel neer en verhuist naar Middelburg waar hij, hoewel ruimschoots in de zeventig, tot 1903 heeft gepraktiseerd. In deze periode is hij, als afgevaardigde en bestuurslid een actief lid van de afdeling.

Eind 1903 beëindigt hij de praktijk, een jaar later het lidmaatschap van de afdeling Zeeland.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 76.

WAL, Gerardus Marinus van der

Beroep: OvG i.a.d.; arts (1898-1901)
Artsexamen: 1897
Geboren: 1870
Gehuwd met: Anna Wobiena Eelkia Magdalena de Haan
Overleden: Den Haag 20 augustus 1951
Adres: Seisdam; Bogardstraat 18 'de drij Snipkens'
Functies: geen

Als bataljonsarts bij het 2e bataljon van het 3e regiment infanterie wordt hij in 1898 in Middelburg gedetacheerd. In de naamwijzer van 1899 staat hij vermeld als praktiserend geneesheer en medewerker van het Mdb. Zkf.

In 1901 wordt hij naar Naarden overgeplaatst.

Als lid van de afdeling Zeeland van de NMG was hij een trouw bezoeker van de afdelingsvergaderingen.

BUTNER, Adrianus

Beroep: DovG i.a.d.; arts (1898-1902)
Artsexamen: Amsterdam, december 1879
Geboren: Dordrecht, 23 april 1857
Gehuwd met: Hendrika van Duren
Overleden: Breda, 20 juli 1937
Adres: Rotterdamsekaai O 240
Functies: chef Militair Hospitaal

Na een vooropleiding aan de Dordrechtse HBS studeert hij geneeskunde in Amsterdam waarna hij als OvG in dienst treedt bij de landmacht.

Van 1882 tot 1888 is hij als bataljonsarts in Middelburg gedetacheerd. In 1898 wordt hij opnieuw in Middelburg gedetacheerd, dit keer als chef van het Militair Hospitaal.

Tijdens deze tweede periode (1898-1902) staat hij op de lijst van Middelburgse geneeskundigen.

Na zijn pensionering is hij van 1914 tot 1930 c.g. bij het Centraal Beheer (uitvoerend orgaan van de ziektewet) in Breda. Als rustend arts blijft hij in Breda wonen.

Tijdens beide Middelburgse periodes was hij lid van de afdeling Zeeland van de NMG. Van 1900 tot 1902 was hij secretaris van de afdeling*1.

Tijdens de Tweede Balkanoorlog (1912-1913) was hij OvG in het, in de frontzone werkende, Nederlandse Rode-Kruisteam.

L.: In memoriam. NTvG 81 (1937), 3744.

1) ZA, KNMG afd. Walcheren, vl.nr. 1.

BOASSON, Salomon

Beroep: huisarts (1901-1903)
Artsexamen: 1895
Geboren: Middelburg, 20 april 1869
Ouders: Eliasar en Sophia van Witsen
Gehuwd met: Emma Bartha Menko
Overleden: Middelburg, 12 mei 1903
Adres: K. Delft 30
Functies: geen

In mei 1901 wordt hij met vrouw en kind komend uit Amsterdam in het Middelburgse bevolkingsregister ingeschreven. Hij overlijdt in 1903 nog maar 34 jaar oud. Als lid van de Afdeling Zeeland had hij tijdens zijn korte verblijf 'hooge verwachtingen in wetenschappelijke zin' gewekt*1.

1 ZA, Arch. Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr. 12 (1903).

SCHOUTE, dr. Dirk

Beroep: chirurg (1902-1926)
Artsexamen: Groningen, 1900
Promotie: Groningen, 1903
Specialisatie: heelkunde, 1902 (Groningen)
Geboren: Nijmegen, 12 januari 1873
Ouders: Pieter Hendrik (leraar RHBS) en Mathilde Pekelharing
Gehuwd met: Martje Bonthuis (o. 17 feb. 1911); Elisabeth Catharina Pieterella Masséé
Overleden: Soest, 6 december 1953
Adres: Rouaansekaai 17; Seissingel 10-12 'Overdamme'
Functies: gemeentegeneeskundige (1902-1907)
hoofd heelkundige afd. Gasthuis (1909-1927)
curator gymnasii
voorz. ZGW (1922-1927)
voorz. Nat. Gez.
voorz. afd. Mdb., Ned. Bond v. Ziekenverpleging

Na een vooropleiding aan het Gronings gymnasium volgt een medische studie in Groningen. Na zijn artsexamen wordt hij assistent op de heelkundige kliniek van prof. C.F.A. Koch. In mei 1902 vestigt hij zich als chirurg in Middelburg. Een jaar later, op 10 juli 1903, promoveert hij in Groningen tot doctor in de geneeskunde op 'Het fysisch chemisch onderzoek van menselijk bloed'*1. Per 1 oktober 1903 wordt hij benoemd tot gemeentegeneesheer en als zodanig belast met de zorg voor de patiënten op de geneeskundige (interne!) afdeling van het Gasthuis*2. Op eigen verzoek wordt hij op 1 juni 1907 als zodanig eervol ontslagen.

Als chirurg opereert hij tot 1909 uitsluitend in de 'Verpleeginrichting', een particulier ziekenhuis Langeviele 24-26.

In deze jaren speelt hij een hoofdrol in het conflict rond de gasthuisdirecteur R. Bijlsma, de z.g. 'Gasthuisaffaire'*3.

Na het vertrek van Bolle (1909) wordt hij benoemd tot hoofd van de heelkundige afdeling van het Gasthuis*4, welke afdeling hij in korte tijd tot grote bloei brengt.

Medio 1922 associeert hij zich met C.F. Koch, de zoon van zijn opleider, die voorlopig de buitenpraktijk (Goes) van hem overneemt. Op zijn initiatief wordt in mei 1922 de 'staf van het Middelburgs Gasthuis' opgericht met als doel de maximalisering van het wetenschappelijk peil in het Gasthuis.

Eind 1926 legt hij de praktijk om gezondheidsredenen neer.

Het bestuur van het Gasthuis biedt hem de zilveren legpenning van de Godshuizen aan.

De afdeling Walcheren van de NMG, waarvan hij een van de verdienstelijkste leden is geweest, benoemt hem tot haar erelid. Op een diner in hotel Verseput wordt hij, samen met zijn vrouw en dochter, in december 1926 door de leden van de afdelingen Walcheren en Zuid-Beveland feestelijk 'uitgegeten'. Ter herinnering aan zijn Middelburgse jaren krijgt hij een portefeuille met tekeningen vervaardigd door Lucie van Dam van Isselt*5.

Met zijn vrouw vertrekt hij voor geruime tijd naar het toenmalige Batavia waar hij materiaal verzamelt voor latere publicaties*6. In Nederland teruggekeerd woont hij in Wassenaar waar hem, als oud-voorzitter van het Genootschap voor de geschiedenis der geneeskunde, wiskunde en natuurwetenschappen in 1940 de verguld-zilveren erepenning van het Genootschap wordt uitgereikt*7.

Hij overlijdt in Soest op 80-jarige leeftijd.

L.: Enc. III, 50; Lindeboom, 1767; G.v.Rijnberk. De levensloop van een ziekenhuis. NTvG, 61 (1917), 273; G.v. Rijnberk. Dr. D. Schoute. 1900-arts-1950. NTvG, 94 (1950), 3142; Th.H. Schlichting. De betekenis van dr. D. Schoute voor de beoefening der historia medica in Nederland. NTvG, 98 (1954), 27.

1) Groningen 1903; 2) ZA, GV Mdb. 1903; 3) J.Z.S. Pel, Vestiging van de eerste specialisten in Middelburg. ZT, 31 (1981), 118; 4) ZA, GV Mdb. 1909; 5) I.H. Vogel-Wessels Boer. Een souvenir voor Dirk Schoute. Zeeland 7 (1998), 168; 6) De Geneeskunde in dienst der Oost-Indische Compagnie in Nederlandsch-Indië. Amsterdam 1929; De Geneeskunde in Nederlandsch-Indië gedurende de 18e eeuw. Batavia 1936; 7) 40 Jaren arts. NTvG, 84 (1940), 4331.

PILGER, Hermanus Hendricus

Beroep: huisarts (1902-1911); OvG i.a.d.

Artsexamen: 1887

Geboren: Amsterdam, 1 april 1861

Gehuwd met: Ida Margaretha Rottier

Adres: L. Noordstraat 53

Functies: Controlerend arts Vitrite Works (1910)

In september 1902 wordt hij als OvG 1e kl. vanuit Den Haag overgeplaatst naar Middelburg als chef van het militair hospitaal. Als OvG in actieve dienst oefent hij negen jaar lang burgerpraktijk uit. In 1911 wordt hij overgeplaatst naar Gouda.

Sinds 1933 woont hij als rustend arts in Zeist.

In zijn Middelburgse jaren was hij een onopvallend lid van de afdeling Walcheren van de NMG.

KINDERMANN, dr. Jan Christiaan

Beroep: huisarts (1903-1934), oogarts (halfspecialist)
Artsexamen: Utrecht, 1901
Promotie: Utrecht, 15 december 1902
Geboren: Den Helder, 16 februari 1874
Ouders: Carel Hendrik (predikant) en Elizabeth Jacoba Klinkhamer
Gehuwd met: Jannetje Pieterella de Graaff
Overleden: Colombier (Zwits.), 3 januari 1958
Adres: L. Noordstraat 111; L. Noordstraat L 187; St. Jansstraat 15; L. Viele 49 'het
gouden Kopken'
Functies: gemeentegeneesheer 1906-1926
lid Burg. Armbestuur
lid best. Ver. tot Instandh. Mdb. Muziekkorps
voorz. plaats. Groene Kruis
lid best. Geschiedk. en Letterk. Vereniging
penningm. 'het Kunstmuseum'

Na zijn artsexamen promoveert hij bij de fysioloog Zwaardemaker tot doctor in de geneeskunde op 'De analyse van het slikmechanisme'*1. Na een assistentschap bij de Utrechtse hoogleraar oogheelkunde Snellen en de Amsterdamse hoogleraar neurologie Winkler, vestigt hij zich in oktober 1903 als algemeen arts in Middelburg. Per 1 juli 1906 wordt hij benoemd tot gemeentegeneesheer binnen en buiten de gestichten*2. Als zodanig is hij sinds 1908 hoofd van de geneeskundige (interne) afdeling van het Gasthuis. Na het ontslag van de oogarts Bijlsma (1907) krijgt hij de mogelijkheid om op de interne afdeling van het Gasthuis oogheelkundige patiënten op te nemen en te opereren. Het bestuur geeft hem tevens toestemming om in het Gasthuis een oogheelkundige polikliniek voor armlastigen te openen. Als Reilingh zich in 1909 als oogarts in Middelburg vestigt heeft de 'halfspecialist' Kindermann inmiddels als oogarts in het Gasthuis een vaste positie. Omdat Reilingh opereert in het Verpleeghuis (Langeviele) en Kindermann in het Gasthuis, leidt de slechte verhouding tussen beide oogartsen voorlopig niet tot openlijke conflicten. Kindermann, die naast zijn algemene praktijk en zijn oogheelkundige praktijk ook belast is met de leiding van de interne afdeling van het Gasthuis laat duidelijk blijken dat hij voor de inwendige geneeskunde geen enkele belangstelling heeft. Van enige vooruitgang op deze afdeling is dan ook geen sprake. Hoewel deze stagnatie in 1915 door de chirurg Schoute in een vergadering met het Gasthuisbestuur openlijk is bekritiseerd*3 neemt het bestuur geen enkele maatregel. Ook na de toelating van Martens als internist van het Gasthuis (1922) wordt aan de status van Kindermann, als hoofd van de geneeskundige afdeling niets veranderd*4, *5. Pas na een groot aantal conflicten met het Gasthuisbestuur, met de medische staf van het Gasthuis en met de Afdeling Walcheren, waarvan hij het lidmaatschap opzegt, wordt hij als hoofd van de interne afdeling per 1 januari 1927 op eigen verzoek eervol ontslagen. Hij houdt de bevoegdheid oogheelkundige patiënten in het Gasthuis te behandelen. In 1934 legt hij de praktijk neer. Op een afscheidsreceptie op 10 september 1934 wordt hij namens zijn patiënten toegesproken door mr. P. Dieleman*6. Hij verhuist naar Zwitserland waar hij op 83-jarige leeftijd overlijdt. Zijn huisartspraktijk wordt door J.C. Peeck voortgezet.

1) Utrecht 1902; 2) ZA, GV Mdb. 1906; 3) ZA, Arch. Godsh. Mdb. 1811-1948, inv.nr. 73; 4) J.Z.S. Pel. Vestiging eerste specialisten in Middelburg. ZT 31 (1981), 154; 5) *ibid.*, 182; 6) Afscheid dr. Kindermann. Mdb. Crt., 11 sept. 1934.

GIEBEN, Johan Christiaan

Beroep: huisarts (1904-1927)
Artsexamen: 1895
Geboren: Arnhem, 14 december 1861
Gehuwd met: Christina Sebastina van der Feen
Overleden: Den Haag, 1941
Adres: Dam Zz 16; Rouaansekaai 11 'den Vogel Struijs'
Functies: CvT scholen L.O.
penningm. Mdb. Zkf.
voorz. Plaats. Groene Kruis
vice-voorz. Prov. Groene Kruis
voorz. Bond v. Ziekenverpleging
regent Huis v. Bewaring
voorz. Adresbureau Partic. Verpleging

Van Medemblik, waar hij in april 1895 benoemd is als gemeentegeneesheer, komt hij in juni 1904 naar Middelburg waar hij zich als huisarts vestigt.

Per 1 maart 1907 benoemt het bestuur van de Godshuizen hem tot interim directeur-geneesheer van het Gasthuis met de opdracht de interne verhoudingen in het ziekenhuis, die door de zogenaamde ziekenhuisaffaire geheel ontregeld zijn, te normaliseren. Op 1 januari 1908 dient hij bij het bestuur een rapport in over de meest gewenste samenstelling van de ziekenhuisdirectie*1.

Hij is lid van het medisch leesgezelschap 'de Harmonie' en lid van de afdeling Walcheren van de NMG. Van 1910-1912 is hij voorzitter van de afdeling, enkele malen vertegenwoordigt hij de afdeling op de jaarvergaderingen.

In februari 1927 legt hij de praktijk neer die hij met zijn huis overdraagt aan zijn opvolger W.L. Pel. Op een afscheidssouper in hotel Verseput, hem aangeboden door de afdeling, wordt hij op 15 februari 1927 door een groot aantal afdelingsleden 'uitgegeten'*2.

Hij verhuist naar Den Haag waar hij op 79-jarige leeftijd overlijdt.

1) J.Z.S. Pel, Uit de geschiedenis van het Middelburgse Gasthuis. ZT, 31 (1984), 226; 2) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr. 4.

WEIJL, Louis

Beroep: huisarts (1906-1941)
Artsexamen: Utrecht, 1905
Geboren: 's Hertogenbosch, 15 januari 1879
Gehuwd met: Rachel Snuif (arts)
Overleden: Amersfoort, 11 februari 1972
Adres: Dam Nz. 43
Functies: gemeentearts (1906)
bestuur Godshuizen (1931-1940)
lid ZGW
curator Gymnasii
voorz. Nat. Gez.
voorz. Ned-Isr. gemeente in Middelburg
voorz. bureau Part. Zieken Verpl.
bestuurslid Mdb. Zkf.
bestuurslid Ver. Kindervoeding
bestuurslid Openbare Leesz. & Bibliotheek

Begin 1906 vestigt hij zich als huisarts in Middelburg waar hij de woning en praktijk van J. Meijers, voor wie hij tijdens diens ziekte heeft waargenomen, voortzet.

Aansluitend aan zijn vestiging wordt hij lid van de Afdeling Walcheren van de NMG waarin hij de komende 35 jaar, als voorzitter van het bestuur en van de afdelingsraad, een vooraanstaande plaats inneemt.

Zijn praktijk, die hij in 1941 als jood moet beëindigen wordt door de gezamenlijke Middelburgse huisartsen overgenomen*1. In 1942 wordt het gezin Weijl uit Middelburg verdreven en komt via Barneveld en Westerbork in Theresiënstadt terecht waar het de oorlog overleeft*2. Teruggekeerd wonen ze in Amsterdam waar hij eerst werkzaam is op het landelijk secretariaat van de KNMG en vervolgens secretaris wordt van de nieuw opgerichte 'Landelijke Vereniging van Artsen in Dienstverband' (LAD), een functie die hij tot zijn tachtigste verjaardag uitoefent.

Bij zijn afscheid benoemt de LAD hem tot (haar eerste) erelid.

Hij overlijdt in Amersfoort op 93-jarige leeftijd*3.

1) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr. 5; 2) L.W. de Bree. Zeeland 40-45. 290, 293, 297, 299, 304; 3) PZC, 16 febr. 1972.

WEIJL-SNUIF, mw. Rachel

Beroep: arts (1906-1941)
Artsexamen: Amsterdam, 1905
Geboren: Amsterdam, 2 augustus 1881
Ouders: Joseph (diamantwerker) en Rosetta Sijes
Gehuwd met: Louis Weijl (arts)
Overleden: Amsterdam, 2 april 1957
Adres: Dam Nz. 43
Functies: lid gemeenteraad
penningm. Onderlinge Vrouwenbescherming

bestuurslid Centr. Genootschap Kinder-herstellingsoorden, afd. Mdb.
bestuurslid Vrijz. Democr. Bond., afd. Mdb.

Na haar huwelijk met de Middelburgse arts Weijl vestigt ze zich als de eerste vrouwelijke arts op Walcheren in Middelburg. In januari 1907 wordt ze lid van de Afdeling Walcheren van de NMG.

Op verzoek van de ouders en soms op verzoek van andere artsen behandelt ze zieke kinderen aan huis. Daarnaast houdt ze voor gezonde kinderen een consultatiebureau. De kinderen uit de 'betere stand' controleert ze aan huis, de overigen in het gebouw van de gemeentearts. Deze problematische gang van zaken heeft destijds nooit tot (openlijke) moeilijkheden geleid. Ook de komst van de eerste Middelburgse kinderarts Maren Bentz van de Berg leverde geen problemen op.

Naast haar medisch werk is ze lid van vele besturen, geeft lessen aan de ambachtsschool en huishoudschool en is sinds 1923 lid van de gemeenteraad voor de Vrijzinnig Democratische Bond.

In 1941 worden zij en haar man gedwongen hun praktijk te beëindigen. In maart 1942 worden ze uit Middelburg gedeporteerd, een deportatie die in Theresiënstadt eindigt*1. Na de oorlog woont ze in Amsterdam waar ze op 77-jarige leeftijd overlijdt.

1) L.W. de Bree. Zeeland 40-45. 290, 293.

HENKES, Isaac Cornelis

Beroep: keel-, neus- en oorarts (1907-1916)
Artsexamen: Amsterdam, 1898
Specialisatie: keel-, neus- en oorheelkunde, 1900 (Berlijn, Wenen)
Geboren: Delfshaven, 24 juli 1871
Gehuwd met: Nelly Helms
Overleden: Den Haag, 11 januari 1936
Adres: Wagenaarstraat 17; Noordbolwerk 21
Functies: geen

Na een vooropleiding aan het gymnasium in Schiedam, studeert hij geneeskunde in Amsterdam waar hij zich na zijn specialisatie vestigt. In oktober 1907 verhuist hij naar Middelburg waar hij van het Gasthuisbestuur toestemming krijgt patiënten in het Gasthuis op te nemen, de armpatiënten uitsluitend met schriftelijke machtiging van het Burgerlijk Armbestuur. Ook krijgt hij toestemming om armpatiënten gratis poliklinisch in het Gasthuis te behandelen. Een jaar later wordt hij door het gemeentebestuur als 'speciaal-arts voor KNO-ziekten' aangesteld op een salaris van f.350,- per jaar.

Als lid van de afdeling Zeeland van de NMG houdt hij regelmatig lezingen en patiëntendemonstraties over zijn vakgebied. Bestuursfuncties heeft hij niet bekleed.

In 1916 draagt hij zijn praktijk over aan P. de Jong en vertrekt naar Den Haag waar hij op 64-jarige leeftijd overlijdt.

L: Lindeboom, 836.

SMIT, Anton Pieter

Beroep: arts (1908-1909)
Artsexamen: Amsterdam, 1903
Geboren: Amsterdam, 9 maart 1878
Ouders: Pieter (onderwijzer) en Antje Lamers
Gehuwd met: in Middelburg ongehuwd
Overleden: Bussum, 3 april 1955
Adres: Stationsstraat P 269
Functies: gemeentegeneesheer

Zie Vlissingen.

Na een viereuhalfjaar durend assistentschap op diverse afdelingen van het Amsterdamse Binnengasthuis komt hij in mei 1908 naar Middelburg als gemeentegeneesheer belast met de dienst buiten de gestichten.

Eind 1908 wordt hem de bediening opgedragen van het kort tevoren aangeschafte röntgenapparaat in het Gasthuis waarvoor hij per verrichting wordt betaald.

Op aandringen van zijn vriend A. Staverman, die zich in november 1908 als chirurg in Vlissingen heeft gevestigd, vertrekt hij in 1909 naar Vlissingen waar hij de rest van zijn arbeidsleven blijft.

SCHEPS, Elisa

Beroep: (homeopathisch) huisarts (1908-1938)
Artsexamen: 1907
Geboren: Deventer, 15 maart 1874
Gehuwd met: Klasina Johanna Beusekamp
Overleden: Ede, 18 oktober 1941
Adres: Rotterdamsekaai 23 't Land van Belofte'
Functies: bestuurslid homeopatisch Zkf.

Na zijn artsexamen gaat hij een tijd naar Greifswald (D.) om zich de beginselen van de homeopathie eigen te maken. In de zomer van 1908 vestigt hij zich als homeopathisch arts in Middelburg. In augustus 1908 meldt hij zich aan als lid van de Afdeling Walcheren van de NMG. Een jaar later wordt hij medewerker van het, in dat jaar opgerichte, homeopathisch ziekenfonds. Hij 'doktert' niet alleen op Walcheren maar ook op Noord-Beveland en in West-Zeeuws-Vlaanderen en houdt, behalve in Middelburg, spreekuur in Vlissingen en Goes. Dit leidt tot klachten bij de Afdelingsraad die uitspreekt dat het aan de leden, voorzover ze algemene artsen zijn, verboden is buiten hun vestigingsplaats spreekuur te houden. Scheps beroept zich op het feit dat hij geen algemeen arts is maar specialist. Op de afdelingsvergadering van december 1911, waar hij zeer scherp en zeer persoonlijk wordt aangevallen, neemt de afdeling een motie aan die luidt 'dat de leden zich dienen te onthouden van het houden van spreekuren elders'*1. In 1914 en in 1932 worden bij de afdelingsraad opnieuw klachten tegen hem ingebracht. In 1914 wordt hij als medewerker door het ziekenfonds Walcheren toegelaten, door het Middelburgs ziekenfonds geweigerd.

Na dertig jaar lang een outsider te zijn geweest draagt hij in 1938 praktijk en woonhuis over aan C.F. Frumau. Als rustend arts vertrekt hij naar Ede waar hij op 67-jarige leeftijd overlijdt.

1) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr. 2.

REILINGH, dr. Hendrik

Beroep: oogarts (1909-1933)
Artsexamen: Groningen, 27 november 1891
Promotie: Groningen, 30 september 1892
Specialisatie: oogheelkunde (Amsterdam, Straub)
Geboren: Groningen, 4 februari 1864
Gehuwd met: Marcho van Santen
Overleden: Haarlem, 10 mei 1942
Adres: Loskade 7; Zuidsingel 126
Functies: gemeentearst (1909)
lid Prov. Staten (1927-1931)
lid C.v.T. scholen MO
lid Burgerlijk Armbestuur
Voorz. afd. Mdb. van de Vrijheidsbond

Na een vooropleiding aan het Gronings gymnasium studeert hij geneeskunde in Groningen waar hij in 1891 het artsexamen aflegt. In 1892 promoveert hij tot doctor in de geneeskunde op 'Bijdrage tot de kennis der perforatie-peritonitis en der darmdesinfectie'^{*1}. Als OvG vertrekt hij naar Nederlands-Indië. Tijdens een verlofperiode specialiseert hij zich in Amsterdam tot oogarts. Naar Indië teruggekeerd is hij een aantal jaren leraar aan de Stovia (opleiding voor inheemse artsen) en vervolgens vijf jaar arts bij een tabaksmatschappij.

In 1908 komt hij definitief naar Nederland terug. Na nog een jaar assistentschap bij de Amsterdamse hoogleraar Straub vestigt hij zich eind 1909 als oogarts in Middelburg. Deze vestiging brengt hem in conflict met de 'halfspecialist' (oogarts en huisarts) Kindermann. Hoewel door het bestuur toegelaten tot het Gasthuis doet hij tot 1920 alle operaties in het particuliere ziekenhuis in de Langeviele. In 1912 ontstaan nieuwe problemen in verband met de toelating tot het ziekenfonds. Het geding wordt door de Afdelingsraad ten gunste van Reilingh beslist.

Binnen de Walcherse artsenwereld verwerft hij zich een vooraanstaande plaats. Hij wordt voorzitter van de afdeling (1918-1921), voorzitter van de afdelingsraad en voorzitter van de medische staf van het Gasthuis.

In 1933 draagt hij praktijk en woning over aan H.S.C. Huijsman en vertrekt als rustend arts naar den Haag. Op 6 april biedt de afdeling hem een afscheidssouper aan.

In 1934 komt hij als r.a. naar Middelburg terug. In 1940 vertrekt hij voorgoed, dit keer naar Haarlem waar hij twee jaar later op 78-jarige leeftijd overlijdt.

L.: J.Z.S. Pel. ZT, 31 (1981), 184; NTvG, 75 (1931), 5754.

1) Gron. 1892.

WAP, Jan Jacob

Beroep: huisarts (1912-1931)
Artsexamen: 1902
Geboren: Batavia, 11 juni 1874
Gehuwd met: Lydia van Pesch
Overleden: Amsterdam, 26 mei 1953
Adres: L. Noordstraat 65 'de gulden Tarwschoff'
Functies: bestuurslid Godshuizen (1920-1931)
lid Burg. Armbestuur
voorz. Nat. Gez.

Zie Souburg.

In 1912 verhuist hij van Souburg naar Middelburg waar hij de praktijk en woning van J.J. Berdenis van Berlekom overneemt.

Als lid van de afdeling Walcheren houdt hij meerdere voordrachten, o.a. over Ambroise Paré, over gifslangen en over de afstamming van de Middelburgse bevolking*1.

De jaarverslagen die hij als afdelingssecretaris schrijft worden in druk uitgegeven, waarmee een oude traditie wordt hersteld.

Van 1920 tot 1931 is hij bestuurslid van de Godshuizen, belangrijke jaren waarin het Gasthuis een bloeiperiode doormaakt.

In 1931 legt hij zijn praktijk neer en vertrekt naar Amersfoort. Zijn praktijk krijgt geen opvolger maar wordt door de gezamenlijke Middelburgse huisartsen overgenomen.

1) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr. 3, 4.

SNETHLAGE, dr. Albert

Beroep: huidspecialist (1915-1959)
Artsexamen: Leiden, 191?
Promotie: Leiden, 9 mei 1930
Specialisatie: dermatologie, 1915 (Leiden)
Geboren: Wijckel, 9 februari 1883
Gehuwd met: Maria Adriana Johanna le Clercq
Overleden: Huizen, 9 februari 1960
Adres: L. Noordstraat 64 'Mournouw'
Functies: voorz. sociëteit De Vergenoeging
voorz. afd. Mdb. Kon. Ver. 'Oost en West'
lid ZGW.

Na een gymnasiale vooropleiding in Amsterdam studeert hij geneeskunde in Leiden. Na zijn artsexamen is hij enige jaren scheepsarts en vervolgens assistent op de dermatologische afdeling van de Leidse universiteit. In september 1915 vestigt hij zich als eerste dermatoloog in Zeeland in Middelburg.

De klinische behandeling van huid- en geslachtsziekten, voor zover die plaatsvindt in het Gasthuis, is in 1915 op historische gronden - het waren uitwendige ziekten - nog een taak van de gasthuischirurg. De Middelburgse chirurg Schoute heeft dit onderdeel van de

geneeskunde niet aan de nieuwkomer willen afstaan maar tot zijn vertrek in 1927 in eigen hand gehouden.

Sinds 1919 moet hij de poliklinische praktijk op Walcheren delen met N.A. Henrard, die zich in 1919 als röntgenoloog én dermatoloog in Vlissingen heeft gevestigd.

In 1924 wordt hij door het gasthuisbestuur aangesteld tot vaste waarnemer van de radioloog Orbaan.

Op 9 mei 1930 promoveert hij in Leiden tot doctor in de geneeskunde op 'Een geval van lupus pernio'.

In 1959 draagt hij praktijk en woning over aan T.F. Visser en verhuist naar Huizen waar hij een jaar later op 77-jarige leeftijd overlijdt*1.

Hij was een zeer aimabel en geestig collega die, ondanks zijn zeer ernstige hardhorendheid tot het laatst een trouw bezoeker bleef van de afdelingsvergaderingen.

Tijdens zijn lange lidmaatschap verzorgde hij talloze patiëntendemonstraties. Daarnaast was hij bibliothecaris van de oorspronkelijke bibliotheek van de Vereniging van Genees- en Heelkundigen in Zeeland.

L. J.Z.S. Pel. Vestiging van de eerste specialisten in Middelburg. ZT, 32 (1982), 63.

1) PZC, 11 feb. 1960.

BIJLEVELD, Jan Willem

Beroep: arts, spec. voor mondziekten (1915-1921)

Artsexamen: Utrecht, 1908

Tandartsexamen:?

Geboren: Amsterdam, 3 december 1885

Ouders: Jan Willem (deurwaarder) en Hendrina Petronella Lasonder

Gehuwd met: Sara Johanna Hollenbach

Adres: Dam Nz 29 'den gouden Valcke'

Functies: geen

Volgens het Middelburgs bevolkingsregister komt hij in juli 1915 van Amsterdam naar Middelburg en verhuist in juni 1918 naar Oost-Souburg. In oktober 1921 vertrekt hij van Souburg naar Lemsterland. Volgens het Middelburgs adresboek was hij van 1917 tot 1921 specialist voor mondziekten in Middelburg.

Hij was geen lid van de Afdeling Walcheren van de NMG.

JONG, Pieter de

Beroep: keel-, neus- en oorarts (1916-1939)

Artsexamen: Amsterdam, 1912

Specialisatie: keel-neus-oorheelkunde, 1916 (Amsterdam, Burger)

Geboren: Ameide, 2 september 1885

Gehuwd met: Margaretha Everdina Carolina Kolff van Oisterwijk

Overleden: Middelburg, 7 december 1939

Adres: Noordbolwerk 21; Loskade 11

Functies: CvT. scholen MO

Na een vooropleiding aan de HBS studeert hij geneeskunde in Amsterdam waar hij in 1912 het artsexamen aflegt. Als lid van de Nederlandse ambulance verleent hij chirurgische bijstand aan de gewonden van de tweede Balkanoorlog waarvoor hij wordt onderscheiden met de Sava-orde van Servië en de orde van het Servische Rode Kruis. Na een tweejarig assistentschap op de KNO-afdeling van prof. Burger in Amsterdam vestigt hij zich als KNO-arts in Middelburg waar hij de praktijk van Henkes overneemt.

Hij is een actief lid van de Afdeling Walcheren van de NMG, verzorgt regelmatig patiëntendemonstraties, is van 1922-1927 secretaris van de afdeling en in 1927 lid van de afdelingsraad.

De vrije vestiging van Mazzola leidt tot conflicten tussen beide KNO-artsen waarbij de afdelingsraad wordt ingeschakeld.

Op 54-jarige leeftijd overlijdt hij na een ziekte van enkele dagen*1.

1) In memoriam. NTvG, 83 (1939), 5891.

GELDEREN, Delianus Nicolaas van

Beroep: contr. geneesh. ongevallenwet (1918-1941)
Artsexamen: Leiden, 1902
Geboren: Rotterdam, 16 november 1876
Gehuwd met: 1e NN; 2e Leonora Apollina Kakebeke (g); 3e Wilhelmina Tiemeijer
Overleden: Middelburg, 14 juli 1965
Adres: L. Delft B 125; Rouaansekaai 45
Functies: voorz. Zeeuwsche Ver. tot bestr. tbc
lid bestuur Sanatorium Zeeland
docent EHBO
leraar EHBO Zeevaartschool

Na een vooropleiding aan de HBS en een studie in Leiden vestigt hij zich in 1902 als huisarts in Lekkerkerk.

In 1918 wordt hij benoemd tot controlerend geneesheer van de Rijks Verzekerings Bank (uitvoerend orgaan van de Ongevallenwet) in Middelburg.

Van 1922 tot 1927 is hij medisch adviseur van de Raad van Arbeid (uitvoerend orgaan van de Invaliditeitswet) in welke functie hij in 1927 door Brongers wordt opgevolgd.

In 1941 wordt hij als c.g. RVB gepensioneerd en, na de oorlog, opgevolgd door J.A. Ross.

In 1941 wordt hij medisch adviseur van de ziekenhuisverpleging Walcheren en van 1943 tot 1954 controlerend geneesheer van de Walcherse ziekenfondsen. In deze laatste functie wordt hij opgevolgd door P.B. Orné.

In de jaren twintig is hij medeoprichter en daarna voorzitter van de Zeeuwse Vereniging tot bestrijding der tuberculose. Als docent EHBO geeft hij van 1929 tot 1941 les aan de Vlissingse Zeevaartschool.

In 1918 wordt hij lid van de Afdeling Walcheren van de NMG, in 1920 lid van het bestuur.

In 1923 komt hij in conflict met de districtstuberculose-arts Hoorweg inzake diens lezing over tuberculose als beroepsziekte. In verband hiermee bedankt hij in 1924 voor het bestuurslidmaatschap en vraagt de afdelingsraad in deze een uitspraak te doen*1. In 1934 bedankt hij voor het lidmaatschap van de afdeling waarvan hij in 1947 opnieuw lid wordt.

Hij was een zeer choleric man die zowel voor de patiënten als voor de (huis)artsen bijzonder lastig kon zijn. Ook zijn privé-leven is stormachtig verlopen. Hij overleed na een kort ziekbed op 88-jarige leeftijd.

L.: 40 Jaren arts. NTvG, 4 april 1942; In memoriam. NTvG, 109 (1965), 1585.

1) ZA, Arch. KNMG, afd. Walch., vl.nr. 4

VERHEIJDEN, Willem Christiaan

Beroep: huisarts (1919-1942)
Artsexamen: Utrecht, 1919
Geboren: Middelburg, 7 november 1880
Ouders: Anthonie Wouter (arts) en Anna Landskroon Schouten
Gehuwd met: Titia Wind
Overleden: Middelburg, 28 maart 1942
Adres: L. Delft; Dam Nz. 41 'de goude Pot'
Functies: geen

Na zijn artsexamen vestigt hij zich in Middelburg, de eerste jaren naast zijn vader, na diens overlijden als zijn opvolger. In zijn beginjaren wordt hij door sommige huisartsen bij moeilijke kunstverlossingen in consult geroepen*1. In zijn latere jaren maakt hij als huisarts weinig opgang.

Ook als lid van de Afdeling Walcheren van de NMG staat hij, in tegenstelling tot zijn vader, niet op de voorgrond.

Op 61-jarige leeftijd overlijdt hij op straat aan een acute hartdood*2.

Zijn praktijk wordt door A.C. de Nooyer voortgezet.

1) mond. med.; 2) PZC, 15 jan. 1942.

MARTENS, dr. Adriaan Herman Albert

Beroep: internist (1920-1933)
Artsexamen: Gent, 1912; Leiden, 1920
Promotie: Leiden
Specialisatie: eigen studie
Geboren: Bocholt (B.), 8 juni 1885
Gehuwd met: Jeanne Josephine Vercoullie
Overleden: Astene (B.), 26 september 1968
Adres: Londensekaai 27 'Stadt Gent'
Functies: bestuurslid Het Kunstmuseum
bestuurslid Alg. Nederlands Verbond

Na een vooropleiding aan het Antwerpse atheneum studeert hij geneeskunde in Gent waar hij in 1912 het artsexamen aflegt. Na zijn examen gaat hij korte tijd naar Parijs en München om zich verder te bekwamen in de interne geneeskunde. Hij vestigt zich in Deinze van

waaruit hij contact houdt met de Gentse medische faculteit. In zijn studentenjaren al een overtuigd flamingant wordt hij in 1916 aan de inmiddels Nederlandstalige Gentse universiteit benoemd tot hoogleraar in de interne geneeskunde. In 1918 wordt hij ontslagen en als flamingant ter dood veroordeeld. Hij komt naar Leiden waar hij, wil hij zich in Nederland kunnen vestigen, opnieuw het artsexamen aflegt en promoveert tot doctor in de geneeskunde. Eind december 1920 vestigt hij zich in Middelburg waar hij in korte tijd een enorme praktijk krijgt. Eind 1921 dient de Afdeling Zuid- en Noord-Beveland van de NMG een motie in waarin de wenselijkheid wordt uitgesproken dat in het Middelburgse Gasthuis een specialist-internist met een volledig geoutilleerde interne afdeling beschikbaar komt*1. Pas nadat hij er zelf om gevraagd heeft wordt hij met ingang van 1 juli 1922 als internist tot het Gasthuis toegelaten.

De slechte collegiale verhouding, zowel met de naar hem verwijzende huisartsen als met de Middelburgse specialisten, leidt ertoe dat hij medio december 1930 op eigen verzoek eervol wordt ontslagen. Als internist van het Gasthuis wordt hij door L.J.H. Brongers opgevolgd. Nadat hem en vele anderen Vlamingen amnestie is verleend keert hij in 1933 naar België terug. Hij vestigt zich in Astene waar hij een woonhuis, een privé-kliniek en een dito polikliniek heeft laten bouwen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog wordt hij opnieuw benoemd tot hoogleraar in de interne geneeskunde in Gent, na afloop opnieuw ontslagen en opnieuw, dit keer voor korte tijd, geïnterneerd. Na de oorlog ontwikkelt hij zich tot een gezaghebbend voedingsdeskundige, zijn kliniek in Astene groeit uit tot een landelijk centrum voor stofwisselingsziekten.

Zijn laatste levensjaren zijn gewijd aan de beeldende kunst. Hij overlijdt, 83 jaar oud aan een beroerte.

L. : J.Z.S. Pel. Vestiging eerste specialisten in Middelburg. ZT, 31 (1981), 155; D. Schoute. Uit het jongste verleden der geneeskunde binnen de Middelburgsche samenleving. Arch. ZGW 1941/1942 1.

1) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr. 3.

ORBAAN, dr. Constant

Beroep: röntgenoloog (1920-1936)
Artsexamen: Amsterdam, 1916
Promotie: Amsterdam, 1920
Specialisatie: radiologie, 1920 (Amsterdam, Anthoni v Leeuwenhoekhuis)
Geboren: Amsterdam, 1 maart 1890
Ouders: Constant (onderwijzer) en Johanna Hendrika Adriaansen
Gehuwd met: Jacoba Johanna Zwart
Overleden: Wassenaar, 19 mei 1953
Adres: Dam Zz, 16 'den Bruynvisch'
Functies: bestuurslid Prov. Zeeuwsche Ver. Het Groene Kruis
bestuurslid Ver. voor beroepskeuze
bestuurslid bureau Part. Ziekenverpl.
voorz. afd. Mdb. Centr. Genootsch. Kinderkolonies
voorz. Nat. Gez.

Na zijn opleiding in het Amsterdamse Anthoni van Leeuwenhoekhuis tot stralenarts promoveert hij tot doctor in de geneeskunde op 'De behandeling van de kwaadaardige

gezwollen van de amandelen in het bijzonder met röntgenstralen en radium¹. Per 1 juli 1920 wordt hij benoemd tot stralenarts aan het Middelburgse straleninstituut, een nieuwe afdeling van het Gasthuis die op 20 oktober 1920 officieel wordt geopend. Gelijktijdig wordt hij aangesteld als assistent van de chirurg Schoute, uit welke functie hij op eigen verzoek op 1 januari 1927 eervol wordt ontslagen.

Als een zeer actief lid van de Afdeling Walcheren van de NMG verzorgt hij, naast talloze demonstraties van röntgenfoto's, een groot aantal voordrachten. In 1930 is hij vice-voorzitter, in 1936 voorzitter van de afdeling.

In de crisistijd van de jaren dertig waarin het verliesgevende Gasthuis steeds zwaarder op de stadsbegroting drukt, wordt de functie van stralenarts met ingang van 1 mei 1936 opgeheven.

Als erkenning voor zijn verdiensten ontvangt hij van het bestuur de gouden legpenning van de Godshuizen.

Hij vertrekt naar Bilthoven waar hij opgeleid wordt tot longarts en aangesteld wordt tot arts bij, respectievelijk tot directeur van het Centraal Bureau voor Keuringen op Medisch-Hygiënisch Gebied.

Hij overlijdt op 62-jarige leeftijd na een ziekte van enkele maanden.

L.: C.K.A.W. Blankenstijn. In memoriam dr. C. Orbaan. Tegen de tuberculose. 49 (1953), no 3; J.Z.S. Pel. De vestiging van de eerste specialisten in Middelburg. ZT, 32 (1982), 65.

1) Amsterdam 1920).

SCHMITZ, Frans Marie René

Beroep: HOvG 1e KM i.a.d.; oogarts (1920-1923)
Geboren: Roermond, 11 september 1867
Gehuwd met: ongehuwd
Adres: L. Delft I 17; L. Delft I 20
Functies: geen

Het Middelburgs adresboek vermeldt deze beroeps-marinearts in de rubriek geneeskundigen, waaruit volgt dat hij in Middelburg burgerpraktijk heeft uitgeoefend. Volgens het bevolkingsregister komt hij in september 1920 van Amsterdam naar Middelburg en vertrekt in december 1922 weer naar Amsterdam. Hij was geen lid van de Afdeling Walcheren van de NMG.

MAREN BENTZ van den Berg, dr. Jan Willem Anne Franciscus

Beroep: kinderarts (1921-1946)
Artsexamen: Leiden, 1913
Promotie: Leiden, 1921
Specialisatie: kindergeneeskunde, 1921 (Leiden)
Geboren: Den Haag, 23 augustus 1885
Ouders: Jan Willem Anne Franciscus (vice-admiraal tit.) en Johanna Wilhelmina Thomas

Gehuwd met: Alide Berendine Ockerse
Overleden: Middelburg, 14 oktober 1946
Adres: Markt I 5; Noordsingel 158 'Roos en Doorn'
Functies: secr. Commissie v/d hygiëne van het kind in Zeeland

Na zijn specialisatie en promotie bij prof. Gorter in Leiden vestigt hij zich in juni 1921, als eerste kinderarts in Zeeland, in Middelburg waar hij toegelaten wordt tot het Gasthuis. Hij is gedeeltelijk een vrij gevestigd specialist en gedeeltelijk ambtenaar in dienst van de 'Commissie voor de Hygiëne van het Kind in Zeeland'. Als zodanig richt hij in diverse plaatsen in Zeeland zuigelingenconsultatiebureaus op.

Hij oefent de kindergeneeskunde nog overwegend extramuraal uit, de zieke kinderen worden meerendeels aan huis behandeld, het spreekuur houdt hij bij zich aan huis. Omdat hij in de 'betere kringen' als huisarts voor kinderen fungeert, ondervindt hij van sommige huisartsen, zoals de Weerd (Nieuwland) en Lacomblé (Vlissingen), veel tegenwerking*1. Sinds 1921 lid van Afdeling Walcheren is hij weinig actief, hij levert weinig bijdragen en bekleedt geen bestuursfuncties.

Tijdens zijn langdurige terminale ziekte wordt zijn praktijk waargenomen door de latere Goese kinderarts P. de Haas en na zijn overlijden door mw. L. (Vermaas) van Konijnenburg voortgezet.

L: J.Z.S. Pel. De vestiging van de eerste specialisten in Middelburg. ZT, 32 (1982), 98.

1) mond. med. mw. Maren Bentz.

KNAPPERT, dr. Jan

Beroep: zenuwarts (1921-1923)
Artsexamen: Leiden, 1915
Promotie: 1915
Specialisatie: zenuwziekten, 1920 (Leiden)
Geboren: Kwadijk, 27 mei 1888
Gehuwd met: Maria Noothoven
Overleden: Wageningen, 1 december 1928
Adres: Dwarskaai G 96 'Wijnkopershuis'

Na zijn artsexamen promoveert hij in Leiden tot doctor in de geneeskunde op 'Pitruitrine injecties bij de baring'*1. In september 1915 vertrekt hij als gouvernementsarts naar Nederlands-Indië, dertien maanden later wordt hij op eigen verzoek ontslagen. Na een specialisatie in Leiden vestigt hij zich medio 1921 als eerste zenuwarts in Middelburg.

Hij krijgt toegang tot het ziekenhuis op voorwaarde dat hij geen krankzinnigen in het Gasthuis zal opnemen en behandelen tenzij als passanten*2.

In oktober 1921 verschijnt hij voor de eerste en tevens laatste keer op een vergadering van de afdeling Walcheren van de NMG*3.

Twee jaar na zijn komst vertrekt hij naar Wageningen waar hij op 40-jarige leeftijd overlijdt.

L.: J.Z.S. Pel. De eerste medische specialisten in Middelburg. ZT, 32 (1982), 97.

1) Leiden 1915; 2) ZA, Arch. Godsh. Mdb. 1811-1948, inv.nr. 74; 3) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr. 3.

THEUNISSE, Abraham Gerard

Beroep: huidarts (1922-1923); HOvG 2e KM i.a.d.
Artsexamen: Utrecht, 1905
Specialisatie: ?
Geboren: Leeuwarden, 14 maart 1877
Gehuwd met: in Middelburg ongehuwd
Overleden: Wageningen, 7 november 1953
Adres: L. Delft I 20; Stationsstraat 30

Als hoofd van de Geneeskundige dienst bij het Commando Zeeland wordt hij in december 1922 van Den Helder naar Middelburg overgeplaatst. Wegens reorganisatie van de dienst krijgt hij in november 1923 eervol ontslag en vertrekt naar Utrecht. Het adresboek van 1923 vermeldt hem als Middelburgs geneeskundige. In 1926 is hij als specialist in Haarlem gevestigd. Tijdens zijn korte verblijf op Walcheren was hij lid van de Afdeling Walcheren van de NMG.

HOORWEG, Arie Jan

Beroep: districtstuberculose-arts (1922-1936)
Artsexamen: Utrecht, 8 februari 1895
Geboren: Utrecht, 6 november 1868
Gehuwd met: Pieterella Gerharda Geill (o. 27 maart 1904); Pieterella Jacomina Maria
                  Andriska Wisse
Overleden: Heemstede, 28 juli 1937
Adres: Noordbolwerk 17
Functies: secr. Prov. Zeeuwsche Ver. Bestr. Tuberculose
          Lid ZGW

Zie Middelburg.

Gevestigd in Heinkenszand benoemt de Provinciale Zeeuwsche Vereeniging tot Bestrijding der Tuberculose hem met ingang van 30 september 1922 tot (de eerste) districtstuberculose-arts in Zeeland. Genoemde Vereeniging was in 1913 mede door hem opgericht. De Godshuizen, die in 1920 de op het Noordbolwerk gelegen Theetuin hadden aangekocht en doen verbouwen tot tuberculosepaviljoen, laten hem toe om in het Gasthuis tuberculosepatiënten klinisch te behandelen. Veruit zijn meeste werk bestaat uit het opsporen van nieuwe gevallen van tuberculose, werk dat poliklinisch op vele plaatsen in de provincie moet worden gedaan.

Naast deze pionierstaak is hij ook in zijn tweede Walcherse periode een actief lid van de Afdeling Walcheren. Als zodanig houdt hij regelmatig voordrachten en patiëntendemonstraties. In januari 1935 wordt hij benoemd tot ridder O-N.

Op 1 juli 1937 beëindigt hij zijn dienstverband en verhuist naar Heemstede waar hij vier weken later, op 68-jarige leeftijd overlijdt. In de vergadering van 23 november e.v. geeft de voorzitter van de afdeling een schets van zijn levensloop*1.

Als districtstuberculose-arts wordt hij opgevolgd door F. de Stoppelaar.

L.: In memoriam. NTvG 1937, jrg. 81, blz. 3898; Mdb.Crt., 30 juli 1937.

1) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr. 5.

KOCH, dr. Carel Frederik

Beroep: chirurg (1922-1940)
Artsexamen: Groningen, 1917
Promotie: Leiden, 30 januari 1922
Specialisatie: heilkunde, 1921 (Leiden)
Geboren: Groningen, 30 april 1890
Ouders: Carel Frederik August (hoogleraar chirurgie) en N.N.
Gehuwd met: Anna Alida de Waard (g.); C. Jolles
Overleden: Wassenaar, 31 mei 1984
Adres: Herengracht 120
Functies: voorz. Concert Ver.
voorz. Ver. t.b.v. Vreemd. Verk. op Walcheren

Na zijn artsopleiding in Groningen specialiseert hij zich in het academisch ziekenhuis van Leiden (prof. Zaayer) tot chirurg. Op 30 januari 1922 promoveert hij tot doctor in de geneeskunde op 'Ruptura cordis traumatica'*1. In aansluiting gaat hij een half jaar naar München waar hij zich in de kliniek van Döderlein naschoolt in de gynaecologie. Min of meer op aandrang van zijn vader*2, opleider van Schoute, komt hij in juni 1922 als tweede chirurg en vrouwenarts naar Middelburg. De eerste jaren werkt hij overwegend in Goes.

Na het vertrek van Schoute en de vestiging van de chirurg J.F.O. Huese in Goes (1927) beperkt hij zijn chirurgische praktijk tot Walcheren.

Als een zeer actief lid van de Afdeling Walcheren van de NMG verzorgt hij een zeer groot aantal voordrachten en patiëntendemonstraties, in 1932 wordt hij lid van het bestuur, in 1936 vice-voorzitter.

Als gemobiliseerd reserve-DOvG steekt hij in de meidagen van 1940 als chef van een mobiel chirurgisch team over naar Zeeuws-Vlaanderen van waaruit hij, aan het hoofd van een legertje van 1500 Nederlandse militairen Engeland bereikt*2. Voor deze prestatie wordt hij benoemd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau met de Zwaarden. Na een aantal militair-geneeskundige banen wordt hij in 1942 in de gelegenheid gesteld zich bij de befaamde Engelse plastisch chirurg sir A. McIndoe te specialiseren in de plastische chirurgie.

In 1946 teruggekeerd in Nederland vestigt hij zich als zodanig in Amsterdam waar hij met enkele anderen de Nederlandse Vereniging voor Plastische en Reconstructieve Chirurgie opricht.

Na afloop van zijn chirurgische loopbaan wordt hij erelid van deze vereniging waarvan hij eerder twaalf jaar voorzitter is geweest.

In zijn Middelburgse jaren gold hij als een hardwerkend en bekwaam chirurg die hield van feesten en uitgaan maar die, door zijn driftig karakter, voor het verplegend personeel in het Gasthuis zeer moeilijk kon zijn*4.

Na zijn vertrek in mei 1940 wordt de Middelburgse chirurgische praktijk door E.L. Nauta voortgezet.

L.: Enc. II, 186; C.A. Honig. C.F. Koch 50 jaar doctor in de geneesk. NTvG, 116 (1972), 243.

1) 'De door geweld ontstane scheur in de hartspier'. Leiden 1922; 2) eigen med.; 3) L.W. de Bree. Zeeland 40-45, 172; 4) mond. med. hoofdverpl. Gasthuis.

SIMONS, Johannes Cornelis Bartholomic

Beroep: huisarts (1923-1978)
Artsexamen: 1922
Geboren: Middelburg, 19 april 1896
Ouders: Kornelis Anthonius en Catharina Johanna Krijger
Gehuwd met: Tannetje Kaan
Overleden: Koudekerke, 10 juni 1979
Adres: Vlissingesingel 38 'Dorothy'
Functies: commandant transportcolonne Rode Kruis

Zie Koudekerke.

Na een korte periode als assistent in een Parijs' ziekenhuis vestigt hij zich in juli 1923 als apotheehouder huisarts op de toenmalige Tramsingel (nu Vlissingesingel), destijds een deel van de gemeente Koudekerke. Na de annexatie door Middelburg (1941) blijft hij, tot ergernis van de Middelburgse apothekers, voor zijn particuliere Middelburgse patiënten apotheehouder. Zijn aanvankelijk grote praktijk, niet alleen in Middelburg maar ook op het Walcherse platteland, bestaat voor de oorlog uitsluitend uit particuliere patiënten. De invoering van het ziekenfondsbesluit (1941) dwingt hem ook ziekenfondspatiënten aan te nemen.

In 1958 draagt hij de ziekenfondspraktijk over aan J. de la Hayze. Als een jaar later zijn vrouw overlijdt, besluit hij zijn slinkende particuliere praktijk aan te houden. Dit laatste heeft hij te lang gedaan. In 1978 wordt hij in een verpleeginrichting opgenomen waar hij een jaar later overlijdt*1.

Hij was een vriendelijke, onzekere, zachte man, die voor zijn eenvoudige plattelandspatiënten de knappe stadsdokter was, maar die door zijn Middelburgse collega's niet geheel au serieux werd genomen. Door zijn Koudekerkse collega van der Harst werd hij geheel genegeerd.

In het leven van de afdeling Walcheren, waarvan hij pas in 1929 lid werd en waar hij bijna nooit verscheen speelde hij geen enkele rol.

1) PZC, 13 juni 1979.

SCHUURMAN, Wolrad Ulrich

Beroep: zenuwarts (1923-1934)
Artsexamen: Amsterdam
Specialisatie: zenuwziekten (Amsterdam)
Geboren: Den Haag, 14 februari 1891
Gehuwd met: Hendrika Keg
Overleden: Rheden, 11 augustus 1934
Adres: Dam G 96 'Wijnkoopershuis'

Na zijn opleiding vestigt hij zich als zenuwarts in Middelburg als opvolger van J. Knappert. Zijn grote poliklinische buitenpraktijk - hij is nog de enige neuroloog in Zeeland - laat hij over aan assistenten (onder wie de latere Rotterdamse hoogleraar ter Braak en de latere Amsterdamse hoogleraar Biemond). Voor zijn poliklinische patiënten uit Walcheren houdt hij spreekuur in zijn Middelburgse woning. Alle klinische patiënten behandelt hij in het Gasthuis.

Zijn laatste assistent is J.P. Petersma (zie Vlissingen), met wie hij zich in 1932 associeert. Hij moet een uitstekend neuroloog zijn geweest aan wie het hoogleraarschap in Gent zou zijn aangeboden*1.

Voor de Afdeling Walcheren houdt hij een aantal uitstekende voordrachten en vele patiëntendemonstraties.

Door zijn asthmatische constitutie is hij aan geneesmiddelen verslaafd, daarnaast lijdt hij aan depressies*2.

Tijdens een ziekteverlof op de Veluwe maakt hij in 1934 een einde aan zijn leven. Zijn suïcide wordt gevolgd door die van een van zijn vrouwelijke patiënten en door die van de hoofdverpleegster van zijn afdeling*3.

Na zijn overlijden ontstaat er een geschil over de opvolging tussen zijn associé Petersma en J.J. (van Strij) de Regt die de Middelburgse praktijk en woning van zijn weduwe heeft overgenomen.

L.: Verslag teraardebestelling. PZC, 15 aug. 1934; J.Z.S. Pel. De vestiging van de eerste specialisten in Middelburg. ZT, 32 (1982), 95.

1) mond. med.; 2) mond. med. hoofdverpl. Gasth.; 3) ibid.

JACOBZE, John William

Beroep: huisarts (1924-1925), OvG 2e LM. i.a.d.
Artsexamen: Utrecht, 1923
Geboren: Vlissingen, 11 september 1895
Ouders: John William (amb. Mij. 'Zeeland') en Wilhelmina Cornelia Stuart
Gehuwd met: in Middelburg ongehuwd
Overleden: Kampen, 17 december 1965
Adres: Dam Zz. 36 'Het Gouden Cruys' (woonde er op kamers)

Als OvG komt hij in augustus van Utrecht naar Middelburg, vijf maanden later wordt hij naar Kampen overgeplaatst.

Het adresboek (1925) vermeldt hem als praktiserend geneeskundige.

Na zijn ontslag uit de dienst blijft hij als huisarts in Kampen praktiseren.

FEIKEMA, Wibo

Beroep: huisarts (1924-1973)
Artsexamen: Amsterdam, 1924
Geboren: Koudum, 28 juni 1898
Gehuwd met: ongehuwd
Overleden: Middelburg, 11 december 1975
Adres: St. Pieterstraat; Dam 30
Functies: bestuurslid Mdb. Zkf.
bestuurslid ziekenhuisverpl. Walcheren
bestuurslid Ver. v. Beroepskeuze
gevangenisarts
geneesheer O. M/VrH.
geneesheer Burgerweeshuis

Na zijn artsexamen vestigt hij zich in Middelburg met de bedoeling de huisartspraktijk van Kindermann over te nemen, een opzet die op financiële gronden afspringt*1. Voor de oorlog woont hij op kamers bij de dames Dourleijn in de St. Pieterstraat welke woning in mei 1940 verbrandt. De oorlogsschade wordt geschat op f.11.000,- . De uitkering van f.5000,- van het Maatschappij noodfonds wil hij in eerste instantie niet aannemen*2. Na de oorlog woont hij voor de rest van zijn leven samen met het echtpaar mr. P.C. Adriaanse. Als lid van de Afdeling Walcheren van de KNMG is hij penningmeester en afdelingsvertrouwensarts. Lange jaren regelt hij voor de Middelburgse huisartsen de weekenddienst.

Als typische 'no nonsense dokter' is hij voor zijn patiënten een betrouwbaar huisarts en voor zijn medehuisartsen een plezierig collega.

Op 1 april 1965 draagt hij zijn ziekenfondspraktijk over aan P. Janzen. Zijn particuliere praktijk, die hij in 1973 om gezondheidsredenen neerlegt, wordt door J.C. Dominicus voortgezet.

Op 77-jarige leeftijd overlijdt hij aan een longcarcinoom*3.

1) mond. med.; 2) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr. 5; 3) PZC, 16 dec. 1975.

PEL, Willem Leendert

Beroep: huisarts (1927-1949)
Artsexamen: Amsterdam, 1914
Geboren: Leeuwarden, 30 maart 1885
Ouders: Jan (zeepfabrikant) en Doetje Willemke Kuipers
Gehuwd met: Maria Feddema
Overleden: Den Haag, 22 juli 1971
Adres: Rouaansekaai 11
Functies: curator gymnasii
bestuurslid A.R. kiesver. Ned. en Oranje (afd. Mdb.)
voorz. plaats. afd. Groene Kruis

Na zijn artsexamen vestigt hij zich als huisarts in Nieuweschans (1914-1918) en vervolgens in Zetten (Gld.).

In februari 1927 komt hij naar Middelburg als opvolger van J.C. Gieben van wie hij praktijk en woning overneemt.

Als lid van de Afdeling Walcheren van de NMG staat hij niet op de voorgrond, hij komt weinig op de afdelingsvergaderingen en bekleedt geen bestuursfuncties.

De patiënten van zijn redelijk grote praktijk behoren overwegend tot de 'kleine luiden'.

In september 1949 legt hij zijn praktijk neer, die door zijn zoon en schoondochter wordt voortgezet. Hij verhuist naar Den Haag waar hij nog jarenlang assisteert in een Haagse huisartsenpraktijk.

Op 86-jarige leeftijd overlijdt hij aan een carcinoom van de alvleesklier.

BROEKHUIJSEN, Jacob

Beroep: gemeente- en schoolarts (1929-1939)

Artsexamen: ?

Geboren: Voorburg, 9 oktober 1902

Gehuwd met: Helena Margaretha Sylvia de Goederen

Overleden: Den Haag, 26 januari 1963

Adres: L. Delft B 125; Nieuwstraat 44-46 'de cleene Lelie'; Molenwater 113

Functies: bestuurslid Vereniging voor Beroepskeuze

In januari 1929 benoemd tot gemeente- en schoolarts*1 komt hij in juni 1929 van Utrecht naar Middelburg waar hij op 1 juli begint met de organisatie van het geneeskundig schooltoezicht.

Als lid van de Afdeling Walcheren van de NMG houdt hij in 1930 een voordracht over de resultaten van het onderzoek van enkele eerste klassen van het LO*2.

In 1939 vertrekt hij in een ambtelijke functie naar Den Haag waar hij op 60-jarige leeftijd overlijdt.

1) ZA, GV Mdb. 1929; 2) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr. 4, 5.

BRONGERS, Louis Jan Herman

Beroep: internist (1931-1955)

Artsexamen: Groningen, 1924

Specialisatie: inwendige geneeskunde (Groningen)

Geboren: Veendam, 4 oktober 1895

Gehuwd met: Jeanette Alida Oudschans

Overleden: Bloemendaal, 12 januari 1959

Adres: Noordbolwerk 13

Functies: medisch adviseur Raad van Arbeid

Zie Vlissingen.

Met ingang van 1 mei 1928 wordt hij benoemd tot internist van het gemeenteziekenhuis van Vlissingen. Als duidelijk wordt dat door de bouw van het protestants-christelijke ziekenhuis Bethesda er in Vlissingen geen nieuw gemeenteziekenhuis komt, solliciteert hij naar de, door het vertrek van Martens vrijgekomen, functie van internist van het Middelburgse Gasthuis. Per 1 maart 1931 wordt hij als zodanig benoemd.

Na het vertrek van de laatste Gasthuisapotheker, mw. C.H. Koers (1931) wordt hij aangesteld tot hoofd van het laboratorium. Bij de reorganisatie van het Gasthuis (1936), waarbij de functie van röntgenoloog wordt opgeheven, wordt hij benoemd tot geneesheer-directeur en röntgenoloog.

Bij zijn komst naar Vlissingen was hij gelijktijdig benoemd tot adviseur van de Raad van Arbeid. Hoewel er tegen deze combinatie binnen de Afdeling Walcheren veel bezwaren bestaan heeft hij deze functie altijd aangehouden.

In 1928 wordt hij lid van de Afdeling Walcheren van de NMG, in 1936 lid van het afdelingsbestuur, een aantal jaren is hij voorzitter van de afdelingsraad.

Hij is een zeer redelijk internist en een uitgesproken 'no-nonsense' dokter. Door de hoofdverpleegsters wordt hij als mens gewaardeerd, als directeur is hij door zijn stugge karakter en driftige natuur voor de verpleging niet altijd erg 'gemakkelijk'*1.

Door een ernstige, voor iedereen verzwegen, diabetes is zijn gezondheidstoestand de laatste jaren verre van optimaal.

Op 26 oktober 1955 neemt hij, op een door de Afdeling Walcheren georganiseerde bijeenkomst op stijlvolle wijze afscheid van zijn Walcherse collega's. Twee dagen later neemt hij met een receptie in het Gasthuis afscheid van het ziekenhuispersoneel*2.

Hij verhuist naar Bloemendaal waar hij vijf jaar later overlijdt.

Als internist van het Gasthuis wordt hij opgevolgd door L.P. Roegholt.

1) mond. med. hoofdverpl.; 2) PZC, 28 okt. 1955.

HUIJSMAN, Hendrik Sibbert Cornelis

Beroep: oogarts (1933-1940)
Artsexamen: 1925
Specialisatie: oogheelkunde, 1931 (Utrecht)
Geboren: Amsterdam, 20 februari 1900
Gehuwd met: Aleida Wilhelmina Stroeve
Adres: Loskade 7

Na zijn artsexamen is hij korte tijd huisarts in Enschede.

Na een opleiding in het ooglijdersziekenhuis in Utrecht vestigt hij zich als opvolger van Reilingh in Middelburg.

In juni 1933 verschijnt hij voor de eerste maal op de vergadering van de Afdeling Walcheren van de NMG.

Zonder iemand iets te zeggen en zonder iets te regelen vertrekt hij in de meidagen van 1940. De oogheeskundige praktijk wordt anderhalf jaar door de Vlissingse oogarts Schreuder waargenomen en in het najaar van 1941 door H.M. Speckman voortgezet.

Na zijn vertrek uit Middelburg wordt hij controlerend geneesheer bij het, destijds door de NMG verboden, Haagse ziekenfonds 'de Volharding'. In 1943 vestigt hij zich als oogarts in Doetinchem. In 1981 woont hij als rustend arts in Beilen.

In zijn Middelburgse periode gold hij als een autoriteit op het gebied van de mycologie.

PEECK, Johannes Cornelis

Beroep: huisarts (1934-1954)
Artsexamen: Amsterdam, 1931
Geboren: Schoorl (N-H.), 24 mei 1901
Ouders: N.N. (burgemeester)
Gehuwd met: Albertina Maria Boeke
Overleden: Rotterdam, 15 juli 1956
Adres: L. Viele 49 'het gouden Kopken'
Functies: bestuurslid Verpleeghuis

bestuurslid Ver. t.b.d. Tuberculose
lid Burg. Armbestuur
voorz. bureau Part. Ziekenverpl.
curator gymnasii

In oktober 1932 vestigt hij zich als huisarts in Kruiningen. In juli 1934 verhuist hij naar Middelburg als opvolger van Kindermann van wie hij de (huisarts)praktijk en woning overneemt.

Hij krijgt een grote praktijk met name onder de plaatselijke 'society'.

In 1941 wordt de praktijk van de joodse huisarts Weijl, in overleg met het hoofdbestuur van de NMG, voor f.15.000 door de gezamenlijke Middelburgse huisartsen overgenomen. Hij weigert aan deze transactie mee te doen en bedankt voor het lidmaatschap van de NMG*1.

In verband met zijn gezondheid legt hij in 1954 zijn praktijk neer die hij samen met zijn woning overdraagt aan H. Ruiten. Als rustend arts verhuist hij naar Oostkapelle. Twee jaar later overlijdt hij*2 op 55-jarige leeftijd in een Rotterdams ziekenhuis aan een blaascarcinoom.

1) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr. 5; 2) PZC, 7 mei 1956.

GEERLING, dr. Johannes Gerhardus

Beroep: vrouwenarts (1934-1938)
Artsexamen: Groningen, 1930
Promotie: Groningen, 1929
Specialisatie: verloskunde en gynaecologie, 1932 (Groningen)
Geboren: Lemsterland, 17 juni 1902
Ouders: N.N.
Gehuwd met: (g. 20 jan. 1937)
Adres: Dam Nz. N 18

Na zijn specialisatie tot vrouwenarts in Groningen, waar hij in 1929 als semi-arts gepromoveerd is tot doctor in de geneeskunde, vestigt hij zich in januari 1933 in Zwolle. In juli 1934 komt hij als eerste vrouwenarts in Zeeland naar Middelburg. Omdat de twee Walcherse chirurgen er zich op beroepen dat zij chirurg én vrouwenarts zijn wordt zijn vestiging aan de Afdelingsraad voorgelegd. De raad beslist dat hij als

gynaecoloog zowel in Goes als in Vlissingen spreekuur mag houden, een uitspraak waartegen de voorzitter van de afdeling tevergeefs in beroep gaat.

In december 1936 is er een klacht van een Middelburgse huisarts inhoudend dat hij een patiënt die bezig is te bevallen zonder overleg heeft overgenomen. De klacht wordt door de Afdelingsraad gegrond verklaard*1.

Omdat de Walcherse chirurg/vrouwenartsen Staverman en Koch er niet aan denken de gynaecologie aan hem af te staan en zijn optreden als arts en als mens weinig overtuigend is blijft zijn praktijk klein.

Wat hij heeft draagt hij medio 1938 over aan N.C.J. Steffelaar en vertrekt uit Middelburg. Na enige reizen als scheepsarts vestigt hij zich als bedrijfsarts bij Philips in Eindhoven. Zijn verdere levensloop is niet bekend.

1) mond. med.

REGT, Willem William (van STRIJ) de

Beroep: zenuwarts (1934-1938)
Artsexamen: Leiden, 1931
Specialisatie: zenuw- en zielsziekten, 1934 (Utrecht)
Geboren: Rotterdam, 8 juni 1906
Ouders: Willem William (procuratiehouder) en Digna Henriëtte Verkerk
Gehuwd met: Janna Hendrika Schuurkamp (arts) (g.); Elisabeth Sara Hermine Martens
Adres: Dam G 96 'Wijnkoopershuis'

Na zijn specialisatie vestigt hij zich in Middelburg waar hij de praktijk en woning van de overleden W.U. Schuurman overneemt. De overname leidt tot problemen met de voormalige associé van Schuurman, J.P. Petersma, die zich inmiddels als zenuwarts in Vlissingen heeft gevestigd. Een bemiddelingscommissie uit de NMG stelt de grenzen tussen beide praktijken vast.

In verband met het naderend oorlogsgevaar vertrekt hij in 1938 als gouvernementsarts naar Curaçao. De praktijk wordt door G.J. Scherphuis voortgezet. In 1945 naar Nederland teruggekeerd vestigt hij zich als zenuwarts in Gouda.

Als lid van de afdeling Walcheren van de NMG is hij weinig actief, zijn vrouw is in Middelburg niet medisch werkzaam.

In 1959 wordt aan zijn vader, bij K.B. van 10 januari 1959, nr. 39, toestemming verleend de familienaam de Regt te wijzigen in van Strij de Regt.

MAZZOLA, Wilhelmus Josephus

Beroep: KNO-arts (1936-1952)
Artsexamen: Groningen, 1917
Specialisatie: keel-neus-oorheelkunde, 1932 (Amsterdam)
Geboren: Middelburg, 30 maart 1892
Ouders: Dirk (winkelier, kledingmagazijn De Duif) en Angelina Petronella
Hubertina Beekman
Gehuwd met: ?
Overleden: Vlissingen, 15 januari 1954
Adres: Koepoortstraat 4
Functies: voorz. sociëteit De Vergenoeging
voorz. stichting Katholieke Gezinsverzorging
bestuurslid Mdb. Zkf.
bestuurslid Ned. Rode Kruis, afd. Mdb.

Na een huisartspraktijk in Kloosterzande (1917-1921) en Hulst (1921-1930) specialiseert hij zich bij prof. Burger in Amsterdam tot KNO-arts. Na eerst twee jaar als KNO-arts in Amsterdam te hebben gewerkt komt hij in 1934 naar Goes. In 1936 vestigt hij zich naast P. de Jong als tweede KNO-specialist in Middelburg.

Na het vertrek van diens opvolger, L.W. van der Sluis, is hij negen jaar lang de enige KNO-arts in Zeeland.

In 1949 associeert hij zich met S.P. Rietema.

Als lid van de Afdeling Walcheren van de (K)NMG is hij een trouw bezoeker van de vergaderingen. Het aantal voordrachten en patiëntendemonstraties is gering. Bij het 100-jarig bestaan van de Afdeling Walcheren (1948) is hij voorzitter van de feestcommissie. Hoewel zijn huwelijk niet is ontbonden leeft hij in zijn Middelburgse periode gescheiden van zijn vrouw.

In 1952 legt hij om gezondheidsreden de praktijk neer en verhuist naar Vlissingen waar hij twee jaar later aan een hartaandoening overlijdt*1.

1) PCZ, 19 jan. 1954.

FRUMAU, Carel Frederik

Beroep: huisarts (1936-1974)
Artsexamen: Amsterdam, 1936
Geboren: Semarang, 21 februari 1910
Gehuwd met: Dirkje Rothuizen
Overleden: Middelburg, 5 september 1982
Adres: Rotterdamsekaai; Groenmarkt 17
Functies: bestuurslid Gasthuis 1947-1974
bestuurslid Chr. Kweekschool
docent EHBO
bestuurslid Homeopathisch ziekenfonds

In aansluiting aan zijn artsexamen vestigt hij zich als huisarts in Middelburg. In 1938 neemt hij de praktijk en woning van de homeopathische huisarts E. Scheps over. Omdat hij zelf geen overtuigd homeopaat is krijgt zijn praktijk geleidelijk een allopathisch karakter.

In 1939 wordt hij als OvG gemobiliseerd. In de meidagen van 1940 gaat zijn fraaie woning aan de Rotterdamsekaai 't Land van Belofte' geheel verloren.

In juli 1942 wordt hij voor de duur van zestien maanden in St. Michielsgestel gegijzeld.

Na de bevrijding is hij enige tijd in dienst van het Militair Gezag, als zodanig is hij medisch adviseur van het voorlopig Provinciaal Bestuur.

Na de oorlog krijgt hij aanvankelijk een grote praktijk met name onder de gereformeerde 'kleine luyden'. Als lid van de Afdeling Walcheren van de KNMG is hij een aantal jaren afgevaardigde naar de jaarvergadering.

In 1974 draagt hij om gezondheidsreden de praktijk over aan A.P. Bruynzeel.

Acht jaar later overlijdt hij*1 aan een longcarcinoom.

1) PZC, 7 sept. 1982.

STOPPELAAR, Frans de

Beroep: districtstuberculose-arts (1937-1946)

Artsexamen: Amsterdam, 1933

Specialisatie: longziekte en tuberculose

Geboren: 1907

Gehuwd met: G.W. van Driest (kinderarts)

Adres: Noordsingel 156

Functies: bestuurslid Godshuizen (1941-1943)
lid Com. v.d. Hygiëne v.h. Kind

Als districtstuberculosearts volgt hij in juli 1937 A.J. Hoorweg op.

In 1946 vertrekt hij naar Vlaardingen waar hij zich als longarts vestigt.

In Middelburg wordt hij door W.K. Schuling opgevolgd.

STEFFELAAR, N.C.J.

Beroep: vrouwenarts (1938-1945)

Artsexamen: Leiden, 1934

Specialisatie: verloskunde en gynaecologie (Leiden)

Adres: Molenwater 125

Functies: geen

Na zijn specialisatie vestigt hij zich, als opvolger van dr. J.G. Geerling, in Middelburg.

Als voormalig secretaris van de afdeling Walcheren van de NMG is hij in de oorlogsjaren een van de plaatselijke contactmensen van het ondergrondse artsenverzet 'Medisch Contact'.

Eind 1945 vertrekt hij naar Haarlem waar hij de rest van zijn arbeidsleven blijft.

Zijn praktijk en woning worden door dr. E. Tonkens overgenomen.

SCHERPHUIS, Gerardus Johannes

Beroep: zenuwarts (1938-1952)
Artsexamen: Groningen, 1934
Specialisatie: zenuwziekten, 1938 (Groningen)
Geboren: Groningen, 8 maart 1907
Gehuwd met: Tjaatje Roelfsema (g.); Josien M. Voogd, KNO-arts (g); Lena Phaff
Overleden: Goes, 20 september 1986
Adres: Dam G 96 'het Wijnkopershuis'
Functies: voorz. afd. Zeel. KNLTB

Aansluitend aan zijn specialistenopleiding vestigt hij zich als opvolger van W.W. de Regt, in april 1938 in Middelburg.

In de meidagen van 1940 gaat zijn huis met inboedel verloren. Voor de geleden oorlogsschade krijgt hij van de NMG een tegemoetkoming van f.5000,-.

In 1947 verhuist hij naar Goes van waaruit hij de Middelburgse praktijk voortzet. Met de zenuwarts J.P.B. Pfaeltzer, die zich in 1949 zonder goodwill te betalen in Middelburg vestigt, ontstaat een conflict dat pas wordt opgelost nadat hij per 1 januari 1952 de Middelburgse praktijk heeft beëindigd. Met de Vlissingse zenuwarts Petten, die als opvolger van Petersma in Goes spreekuur houdt, is de verhouding gespannen.

In 1947 wordt hij benoemd tot geneesheer-directeur van het Goese gemeenteziekenhuis Oostwal. In 1956 wordt hij als zodanig ongevraagd eervol ontslagen. Twee jaar later wordt dit ontslag in hoger beroep bevestigd*1.

Tot 1977 is hij in Goes als zenuwarts klinisch werkzaam. Na 1977 houdt hij een particulier spreekuur aan voor keuringen en consulten, waarmee hij tot zijn 78ste jaar bezig blijft. Een jaar later overlijdt hij na een ziekbed van enkele weken.

L.: G.J. Scherphuis 40 jr. zenuwarts in Zeel. PZC, 18 mei 1978; Psychiater/neuroloog G.J. Scherphuis 50 jr. arts. PZC, 12 okt. 1984.

1) Ontslag geneesheer-directeur. PZC, 16 okt. 1958.

EERELMAN, dr. J.

Beroep: gemeente- en schoolarts (1939-1942)
Artsexamen: Groningen, 1935
Promotie: 1934?
Adres: Noordbolwerk 37; Laan van Nieuwenhove 14
Functies: geen

Na enige reizen als scheepsarts vestigt hij zich als huisarts in Glimmen (Gr.). Op 5 augustus 1939 wordt hij in Middelburg benoemd tot gemeente- en schoolarts in de vacature Broekhuijsen.

In februari 1941 volgt zijn aanstelling tot plaatsvervangend inspecteur voor de Volksgezondheid in Zeeland.

In januari 1942 vertrekt hij als schoolarts naar Appingedam.

Hij wordt opgevolgd door mw. J.C.P. Tazelaar.

NAUTA, Everhard Lambertus

Beroep: chirurg (1940-1946)
Artsexamen: Leiden, 1932
Specialisatie: heekunde 1937 (Den Haag)
Geboren: 7 december 1945
Gehuwd met: F.H. Brain (arts) (g); Bartha Molenaar
Overleden: Haarlem, 13 mei 1991
Adres: Molenwater 69

Als (beroeps)OvG gedetacheerd bij het militair hospitaal in Breda komt hij in de meidagen van 1940 in Zeeland terecht. Na een week gewonden te hebben verzorgd in het Goese St. Joanna-ziekenhuis gaat hij naar Middelburg waar door het vertrek van Koch de chirurgenaansluiting vacant is. Na een tijdelijke aanstelling wordt hij per 1 januari 1941 benoemd tot chirurg van het Gasthuis.

Samen met de Oostkappelse huisarts C. van der Harst en de Middelburgse vrouwenarts N.C.J. Steffelaar, voorzitter respectievelijk secretaris van de (opgeheven) Afdeling Walcheren speelt hij een hoofdrol in het Walcherse artsenverzet.

In november 1944 vaart hij met een eenpersoonskano over het met landmijnen bezaaide en geïndeundeerde Walcheren van Middelburg naar Zoutelande om de daar gelande geallieerden te bewegen Middelburg, ter voorkoming van verder bloedverlies en materiële schade, zo snel mogelijk te bezetten. Uit erkentelijkheid voor deze daad wordt hem, bij besluit van B en W van 9 juni 1967, de erepenning van de stad Middelburg toegekend.

In verband met zijn tweede huwelijk vertrekt hij in april 1946 naar Haarlem waar hij de rest van zijn arbeidsleven blijft.

De chirurgische praktijk wordt door J.J. Okker voortgezet.

In Middelburg gold hij als een goed chirurg die door patiënten en verpleegsters zeer werd gewaardeerd.

Hij overleed in Haarlem op 85-jarige leeftijd.

L: E.L. Nauta. Chirurg in oorlogstijd. Nederl. Mil. Geneesk. Tijdschr. 39, aug. en dec. 1986; Jacques Cats. Bezet & Verzet. PZC, 20 nov. 1984.

SLUIJS, Leonard Willem van der

Beroep: keel-, neus- en oorarts (1940-1940)
Artsexamen: Leiden, 1936
Specialisatie: keel-neus-oorheekunde
Geboren: 1909
Gehuwd met: in Middelburg ongehuwd
Overleden: Den Haag, 26 februari 1969
Adres: Loskade 11
Functies: geen

Na het overlijden van P. de Jong wordt de KNO-praktijk overgenomen door H.G. de Rooij, die vrijwel meteen vertrekt en de praktijk aan hem overdoet.

Nauwelijks vier maanden na zijn komst, in de meidagen van 1940, vertrekt hij uit Middelburg. Volgens geruchte zou hij, samen met Koch, naar Engeland zijn overgestoken.

In oktober 1946 vestigt hij zich in Den Haag waar hij in 1969 overlijdt.
Na zijn vertrek blijft W.J. Mazzola tot mei 1949 de enige KNO-arts op Walcheren.

NOOYER, Anthonij Cornelis Hendrik de

Beroep: huisarts (1940-1944)
Artsexamen: Leiden, 16 maart 1940
Geboren: Rotterdam, 24 maart 1913
Overleden: Lichtenvoorde, 1988
Adres: Dam 41
Functies: bestuurslid Godshuizen
gemeentearts
wnd. Inspecteur Volksgezondheid
bestuurslid v.h. Nederl. Rode Kruis, afd. Mdb.

In augustus 1940 komt hij van 's Gravendeel naar Middelburg waar hij zich als huisarts vrij vestigt. Na het overlijden van W.C. Verheyden (maart 1942) neemt hij diens praktijk en woning over.

Hij blijkt NSB-er te zijn waardoor hij in een aantal functies wordt benoemd die hem anders zeker zouden zijn ontgaan.

Na de bevrijding wordt hij anderhalf jaar geïnterneerd.

Met steun van de clerus (hij was inmiddels overgegaan naar de r.-k. kerk), vestigt hij zich als huisarts in Lichtenvoorde*1 waar hij als r.a. overlijdt*2.

Zijn (marginale) Middelburgse praktijk wordt na de bevrijding niet voortgezet.

1) mond. med. C.F. Frumau; 2) De Lichte Voorde. nr 20, blz. 3.

LEENMANS, mw. Ankie M.

Beroep: 2e districtstuberculose-arts (1941-1945)
Artsexamen: 1936
Specialisatie: longziekte en tuberculose, sanatorium Hellendoorn
Gehuwd met: in Middelburg ongehuwd
Adres: Dam 17

Na haar opleiding in Hellendoorn (1937-1940) wordt ze benoemd tot tweede districtstuberculose-arts in Zeeland.

Op het eind van de oorlog krijgt ze een relatie met de Oostkappelse huisarts C. van der Harst (1901-1974) met wie ze na de oorlog trouwt. In 1945 vertrekt ze naar Wormerveer waar haar man zich als huisarts heeft gevestigd. Na het beëindigen van de praktijk verhuizen ze naar Jisp waar ze als weduwe blijft wonen.

Ze was een zuster van M. Vasalis, het pseudoniem van de psychiater/dichter mw. M. Drooglever Fortuin-Leenmans (1909-1998).

TAZELAAR, Jacoba Cornelia Prientje

Beroep: schoolarts (1942-1956)
Artsexamen: Leiden, 1937
Specialisatie: kindergeneeskunde, Groningen
Geboren: St. Maartensdijk, 22 juni 1908
Gehuwd met: ongehuwd
Overleden: Bergen op Zoom, 11 februari 1998
Adres: Dam 17
Functies: lid bestuur Groene Kruis, afd. Mdb.

In maart 1942 komt ze naar Middelburg als opvolger van J. Eerelman.
In oktober 1956 vertrekt ze in dezelfde functie naar Arnhem.

SPECKMAN, Herman Marius

Beroep: oogarts (1942-1946)
Artsexamen: Utrecht, 1938
Specialisatie: oogheelkunde, Leiden
Geboren: Slochteren, 23 oktober 1910
Gehuwd met: H.E.A. Jesty
Overleden: Kwadendamme, 6 november 1985
Adres: K. Delft

Op verzoek van en in overleg met de Vlissingse oogarts Schreuder vestigt hij zich op 1 januari 1942 als oogarts in Middelburg waar, na het overhaaste vertrek van H.S.C. Huysman, de Middelburgse oogartsenpraktijk sinds mei 1940 vacant is. Omdat de vooruitzichten voor twee oogheekundige praktijken op het verwoeste en geïnunderde Walcheren na de oorlog niet erg gunstig lijken en mede met het oog op zijn kinderrijke gezin verlaat hij, tegen zijn zin, Middelburg en vestigt zich in november 1946 in Gouda. In 1976 legt hij de praktijk neer en gaat als rustend arts in Kwadendamme wonen waar hij op 75-jarige leeftijd aan een chronisch nierlijden overlijdt. Na het vertrek van deze voortreffelijke en enthousiaste oogarts wordt de Middelburgse oogheekundige praktijk voortgezet door mw. M. Okker-Vrolijk.

FRANSEN van den PUTTE, I.D.

Beroep: schoolarts (1943-1978)
Artsexamen: Leiden, 1940
Geboren: Goes, 24 mei 1913
Gehuwd met: Vriezenorp
Adres: O. Rijksweg 54 A, 's-Heer Hendrikskinderen

Na een korte huisartsperiode is hij in 1943 de eerste medicus die een dienstverband aangaat met de in dat jaar opgerichte 'Schoolartsdienst Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland (West)'.

Hij is een prettige en hoffelijke collega die zich zeer bescheiden opstelt. Zijn aan de huisartsen gerichte vragen, geschreven op minuscule blocnotevelletjes, eindigen standaard met 'sorry voor klusje'.

Na zijn pensionering*1 blijft hij op Beveland wonen.

1) PZC, 1 jun. 1978.

OKKER, dr. Jacob Jacobus

Beroep: chirurg (1945-1969)
Artsexamen: Groningen, 1 maart 1935
Promotie: Groningen, 30 mei 1942
Specialisatie: heilkunde, 1942 (Rotterdam)
Geboren: Lekkerkerk, 4 juli 1910
Gehuwd met: Maria Janneke Vrolijk (oogarts)
Overleden: Rotterdam, 13 december 1975
Adres: Molenwater 69
Functies: bestuurslid Ned. Rode Kruis, afd. Mdb.

Na zijn opleiding tot algemeen chirurg promoveert hij in Groningen op 'De behandeling van prostatisme met diathermie volgens Remijnse'*1. Van 1942 tot 1945 is hij als chirurg werkzaam in het Amsterdamse Anthoni van Leeuwenhoekhuis. Als opvolger van E.L. Nauta wordt hij per 1 november 1945 benoemd tot chirurg van het Gasthuis.

Door zijn ervaring met en zijn belangstelling voor de oncologie krijgt het Middelburgse Gasthuis na enige tijd de status van subcentrum voor de kankerbestrijding.

Binnen de Afdeling Walcheren van de KNMG speelt hij een hoofdrol. Naast een groot aantal voordrachten en vele patiëntendemonstraties is hij in 1950 en 1955 gedurende een aantal jaren voorzitter van de afdeling. Tijdens het Maatschappijcongres, dat in oktober 1958 voor de laatste keer in Middelburg wordt gehouden, is hij zowel voorzitter van de Afdeling Walcheren als voorzitter van het District Zeeland.

Door zijn goede naam als algemeen chirurg en door het ontbreken van chirurgische subspecialismen groeit de chirurgische afdeling van het Gasthuis zodanig dat hij zich in 1961, onder sterke druk van het Gasthuisbestuur, associeert met J.P. Rijken. Omdat hij moeilijk kan samenwerken en delegeren wordt deze associatie voor beide partijen geen succes.

Hoewel hij technisch een voortreffelijk chirurg is krijgt hij door zijn soms erg 'ruime' indicatiestelling tot opereren van de jongere specialisten veel kritiek.

Voor de huisartsen is hij door zijn bereidheid om op elk tijdstip te overleggen en patiënten te zien een zeer plezierig collega.

Als directeur van het Van-Damziekenhuis vertrekt hij in 1969 naar Rotterdam*2. Lopend op een zebrapad wordt hij op 65-jarige leeftijd door een vrachtauto overreden*3.

1) Gron. 1942; 2) PZC, 19 apr. 1969; 3) PZC, 16 dec. 1975.

SCHULING, Willem Karel

Beroep: districtsterculose-arts (1945-1970)
Artsexamen: Utrecht, 14 maart 1941
Specialisatie: longziekten en tuberculose 1948 (sanatorium Harderwijk)
Geboren: Semarang, 11 januari 1915
Gehuwd met: Petronella Christine Margaretha Elisabeth Joanne de Vries
Overleden: Vlissingen, 1990
Adres: Segeersstraat 2; Loskade 21; Koudekerke; B. Evertsen 100, Vlissingen
Functies: secr. Chr. School buitengewoon L.O.
voorz. afd. Mdb. Groene Kruis
lid Com. ter bestrijding der Tuberculose

In december 1945 volgt hij mw. Leenmans op als districtsterculose-arts.

Met ingang van 11 november 1962 gaat hij als tuberculose-arts parttime werken. Daarnaast is hij voor zes halve dagen aangesteld tot geneesheer-directeur van het Vlissingse ziekenhuis Bethesda.

In 1970 wordt hij benoemd tot voltijds geneesheer-directeur van het inmiddels gefuseerde Vlissingse Bethesda-St. Joseph ziekenhuis.

Op 1 november 1979 gaat hij met pensioen*1, op 30 april 1980 volgt de benoeming tot Officier O-N*2. Als rustend arts blijft hij in Vlissingen wonen waar hij op 75-jarige leeftijd overlijdt. Als lid van de Afdeling Walcheren van de KNMG speelde hij geen rol van betekenis.

1) PZC, 26 okt. 1979; 2) PZC, 30 apr. 1980.

OKKER-Vrolijk, mw. Maria Janneke

Beroep: oogarts (1946-1955)
Artsexamen: Leiden, 30 juni 1939
Specialisatie: oogheelkunde (Leiden)
Geboren: Malang, 5 mei 1913
Gehuwd met: J.J. Okker (chirurg)
Adres: Molenwater 69 (privé); Gortstraat 40 (praktijk)

In het najaar van 1946 neemt ze de oogheelkundige praktijk van H.M. Speckman over. Haar poliklinische praktijk oefent ze uit in een pand in de Gortstraat.

Op 1 juli 1955 draagt ze haar praktijk over aan mw. G.A. van den Berg, als r.a. blijft ze in Middelburg wonen.

In 1969 verhuist ze met haar echtgenoot naar Rotterdam.

In tegenstelling tot haar man stond ze in de Walcherse artsenwereld als lid van de Afdeling Walcheren en als specialist niet op de voorgrond.

TONKENS, dr. Edzo

Beroep: vrouwenarts (1946-1956)
Artsexamen: 1927
Promotie: Utrecht, 1933
Specialisatie: verloskunde en gynaecologie, 1932 (Utrecht)
Geboren: 1905
Overleden: Utrecht, 19 januari 1966
Adres: Molenwater 129

Na zijn specialisatie aan de Utrechtse vrouwenkliniek (prof. de Snoo) vestigt hij zich in januari 1932 als vrouwenarts in Arnhem. In januari 1933 promoveert hij in Utrecht op het onderwerp 'Over de betekenis der baarmoeder voor de eierstokken'*1.

In april 1946 komt hij naar Middelburg waar hij de praktijk en woning van N.C.J. Steffelaar overneemt.

Op grond van zijn geringe operatieve kwaliteiten gaat het merendeel van de operatieve gynaecologie naar de chirurgen Kraan (Vlissingen) en Okker (Middelburg). In 1951 associeert hij zich met H.H. Merkelijn, die zich in Vlissingen vestigt en hem bij al zijn operaties assisteert.

In augustus 1956 legt hij de praktijk neer die door Merkelijn wordt voortgezet. Hij vertrekt naar Utrecht waar hij, als directeur van het Universitair Kankercentrum, een administratieve functie krijgt.

Hij overlijdt in Utrecht op ongeveer 60-jarige leeftijd.

Als lid van de Afdeling Walcheren was hij weinig actief.

1) Utrecht, 1933.

BORGH, Jan Remmelt van der

Beroep: inspecteur Volksgezondheid Zeeland (1946-1968)
Artsexamen: Groningen, 16 februari 1933
Geboren: Wildervank, 1 januari 1905
Gehuwd met: H. Oldenziel
Overleden: Middelburg, 22 april 1978
Adres: Blauwe Dijk 17; Sprencvlaan 1
Functies: lid Gron. Ver. op Walcheren

Aansluitend aan zijn artsexamen vestigt hij zich als huisarts in Ouddorp. Benoemd tot Inspecteur voor de Volksgezondheid in Zeeland komt hij in 1946 naar Middelburg. In 1955 bedankt hij voor het lidmaatschap van de KNMG. In een brief aan het hoofdbestuur spreekt het bestuur van de Afdeling Walcheren hierover haar verwondering uit.

In 1968 gaat hij met vervroegd pensioen. Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen waar hij op 73-jarige leeftijd aan een hartinfarct overlijdt. Hij wordt opgevolgd door S. Lelie.

KONIJNENBURG, mw. Elisabeth (Vermaas) van

Beroep: kinderarts (1947-1949)
Artsexamen: Amsterdam, 1942
Specialisatie: kindergeneeskunde, 1946 (Leiden)
Geboren: Haarlem, 21 augustus 1915
Gehuwd met: mr. W.H. Vermaas (advocaat)
Adres: Lange Noordstraat 66
Functies: voorz. Centr. Genootschap Kinderherstellingssoorden

Op 3 januari 1947 vestigt ze zich als opvolger van Van Maren Bentz van den Berg als kinderarts in Middelburg. In verband met haar huwelijk draagt ze haar praktijk per 1 november 1949 over aan mw. M.J. van de Vooren. Als r.a. blijft ze in Middelburg wonen waar ze haar medische activiteiten beperkt tot het leiden van enkele consultatiebureaus en het geven van EHBO-lessen. Als lid van de afdeling Walcheren van de KNMG stond ze niet op de voorgrond.

VONK, A.H.

Beroep: controlerend geneeskundige ziekwet (1948-1961)
Artsexamen: 1921
Adres: Sprencklaan 2
Functies: geen

In oktober 1948 vestigt hij zich in Middelburg als controlerend arts van Centraal Beheer (destijds uitvoerend orgaan van de toenmalige ziekwet). Van 1954 tot 1958 is hij bestuurslid van de Afdeling Walcheren van de KNMG. In 1961 vertrekt hij als rustend arts naar Winterswijk.

SLIKKE, Pieter Cornelis Jan van der

Beroep: gemeentearts (1948-1955)
Artsexamen: Amsterdam, 1916
Geboren: 1890
Overleden: Middelburg, 20 september 1963
Adres: Poelendaeleweg 2
Functies: geen

Na een huisartspraktijk in Numansdorp en Zwijndrecht wordt hij in januari 1935 benoemd tot arts bij de GG en GD van Rotterdam. Medio 1948 wordt hij aangesteld tot gemeentearts van Middelburg. Als gemeentearts heeft hij met zijn plaatselijke collega's nauwelijks contact. Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen.

RIETEMA, Simon Petrus

Beroep: KNO-arts (1949-1980)
Artsexamen: Groningen, 1946
Specialisatie: keel-neus-oorheelkunde, 1949 (Groningen)
Geboren: Woudrichem, 8 april 1917
Ouders: L.P. (zenuwarts) en N.N.
Gehuwd met: Moranda Rosato
Overleden: Middelburg, 19 maart 1981
Adres: Loskade 9; Spanjaardstraat 38
Functies: bestuurslid Mdb. Zkf.
lid Mdb. sportraad

Met ingang van 1 april 1949 vestigt hij zich, op aanraden van de Middelburgse chirurg Okker in associatie met W.J. Mazzola als KNO-arts in Middelburg.

Na eerst korte tijd in het huis van Mazzola ingewoond te hebben, verhuist hij naar de Loskade waar hij 30 jaar spreekuur houdt. Na 1952, in welk jaar Mazzola de praktijk neerlegt, is hij twee jaar lang de enige KNO-arts benoorden de Westerschelde.

Na de vestiging van een KNO-arts in Goes (1954) trekt hij zich uit Goes terug, twee jaar later ook uit Schouwen.

Als solistisch werkend specialist heeft hij de snelle ontwikkeling op zijn vakgebied, met name de microchirurgie van het middenoor, niet bij kunnen houden waardoor het specialisme KNO in de jaren zestig op Walcheren steeds meer op achterstand komt.

In 1971 associeert hij zich met P. van der Sluijs die zich in Vlissingen vestigt.

Medio 1980*1 legt hij om gezondheidsredenen de praktijk neer.

Een half jaar later overlijdt hij op 63-jarige leeftijd aan een darmcarcinoom.

Hij was een prettig collega en een trouw lid van de Afdeling Walcheren.

1) PZC, 20/22 nov. 1980.

PEL, dr. Jan Zytse Sieuwerd

Beroep: huisarts (1949-1979)
Artsexamen: Amsterdam, 1945
Promotie: Amsterdam, 1960
Geboren: Nieuweschans, 3 mei 1918
Ouders: Willem Leendert (arts) en Maria Feddema
Gehuwd met: Johanna Mellink (arts)
Adres: Rouaansekaai 11; Spanjaardstraat 17
Functies: diaken N-H gemeente
lid burg. Armbestuur
lid Com. Wetensch. Onderz, Ned. Huisartsen Gen.

Na een gedeeltelijke opleiding aan de Amsterdamse vrouwenkliniek en een militaire diensttijd van tweeënhalf jaar als OvG in Indonesië, vestigt hij zich in september 1949 als opvolger van zijn vader als huisarts in Middelburg. Met zijn vrouw, die zich gelijktijdig als huisarts vestigt, vormt hij een groepspraktijk met elk een eigen patiëntenbestand.

In 1960 promoveert hij op het onderwerp 'Alledaagse infectieziekten in de eerste vijf levensjaren'*1.

In 1973 associëert hij zich met J.E. van de Rijst.

Tot medio 1977 heeft hij praktijk aan huis, sindsdien in een nieuw praktijkpand aan het Bellinkplein. Als lid van de afdeling Walcheren van de KNMG is hij een aantal jaren secretaris van de afdeling, afdelingsvertrouwensarts en secretaris van de Districtsraad Zeeland.

Wegens incompatibiliteit des humeurs beëindigt hij in 1979 de maatschap, de praktijk wordt door F.L. Berghauser Pont voortgezet*2.

Tot 1 augustus 1983 is hij verzekeringsgeneeskundige bij de Gemeenschappelijke Geneeskundige Dienst standplaats Goes.

Na zijn pensionering studeert hij rechten aan de Open Universiteit.

1) Amsterdam, 1960; 2) PZC, 16/17 aug. 1979.

PEL-MELLINK, mw. Johanna

Beroep: huisarts (1949-1973)
Artsexamen: Amsterdam, 1945
Geboren: Amsterdam, 25 september 1919
Ouders: Johan (hoofd MULO) en Machteld Kruyff
Gehuwd met: Jan Zytse Sieuwert Pel (arts)
Adres: Rouaansekaai 11; Spanjaardstraat 17
Functies: president v/h curatorium Sted. Gymnasium, resp. Stedelijke Scholen
Gemeenschap
bestuurslid Vereniging voor Diaconessen Arbeid
bestuurslid Zeeuwse Oranje Groene Kruis
docente EHBO
leraar Christ. Kweekschool
lid Mdb. sportraad

In het najaar 1949 vestigt ze zich als huisarts in Middelburg waar ze samen met haar man een groepspraktijk vormt met ieder een eigen patiëntenbestand.

In 1973 draagt ze haar praktijk over aan J.E. van de Rijst.

Na het volgen van een opleiding tot psychotherapeut is ze van 1975 tot 1984 als zodanig werkzaam bij het RIAGG in Breda.

Als medisch adviseur in de zorg voor geestelijk gehandicapten wordt ze in Middelburg teamlid bij 'Het Kinderdagverblijf' en bij het 'Dagverblijf voor ouderen' (de Windroos), beide van de Stichting Rust- en Verpleeghuizen Zeeland. In 1987*1, resp. 1989*2, legt ze deze taken neer.

In Goes wordt ze benoemd tot medisch adviseur van het Gezinsvervangend tehuis 'De Karnemelkshoeve' en van het dagverblijf voor volwassenen 'De Rank'.

Als lid van de Afdeling Walcheren van de KNMG is ze van 1973 tot 1976 secretaris van de afdeling.

De afdeling Middelburg van de EHBO wordt onder haar docentschap in 1958 nationaal kampioen*3.

Op 30 april 1987 wordt ze benoemd tot Ridder O-N*4.

1) Afscheid mevr. Pel van KDV. Info Optima SVRZ juli 1987; 2) Afscheid arts de Windroos. Info Optima SVRZ januari 1990; 3) PZC, 29 dec. 1979; 4) PZC, 1 mei 1987.

PFAELTZER, Johan Pieter Bernhard

Beroep: zenuwarts (1949-1966)
Artsexamen: Amsterdam, 1923
Specialisatie: zenuwziekten, 1949 (Utrecht)
Geboren: 25 maart 1896
Gehuwd met: Johanna Frederica Emilia de Man
Overleden: Amersfoort, 22 juni 1983
Adres: Korte Burg 11

Na zijn artsexamen vestigt hij zich als huisarts in Dordrecht en vervolgens in Hilversum. In 1941 wordt hij door de Duitsers geïnterneerd in het concentratiekamp Buchenwald, op het eind van de oorlog wordt hij in het kamp Neu-Brandenburg bevrijd. Gespecialiseerd tot zenuwarts vestigt hij zich in het najaar van 1949 in Middelburg. Omdat de hem voorafgaande zenuwartsen meer neurologen dan psychiaters waren, staat de plaatselijke psychiatrie bij zijn komst niet op een hoog peil. De grote verwachtingen die hij door zijn voordrachten als lid van de Afdeling Walcheren opwekt heeft hij op den duur niet waar kunnen maken. Zijn aanvankelijk sterk gegroeide praktijk loopt na een aantal jaren geleidelijk weer terug. In 1964 gaat hij een samenwerkingsverband aan met J.D. van Scheyen aan wie hij anderhalf jaar later de praktijk overdraagt. Als r.a. verhuist hij naar Soest. Hij overlijdt op 87-jarige leeftijd in een verpleeginrichting in Amersfoort.

L.: J.P.B. Pfaeltzer 40 jaar arts. NTvG 107 (1963), 1377.

VOOREN, mw. Maria Johanna van de

Beroep: kinderarts (1949-1979)
Artsexamen: Leiden, 9 mei 1946
Specialisatie: kindergeneesunde, 1949 (Nijmegen)
Geboren: Den Haag, 19 april 1921
Gehuwd met: ongehuwd
Overleden: Middelburg, 3 mei 1991
Adres: Elzenlaan; Seislaan 10
Functies: bestuurslid medisch kinderdagverblijven

In novemer 1949 vestigt ze zich als opvolger van mw. E. van Konijnenburg als kinderarts in Middelburg. Tot 1963, in welk jaar mw. E.J. Jansen zich als kinderarts in Vlissingen vestigt, is ze evenals haar voorgangers de enige kinderarts op Walcheren. Ze is een voortreffelijk specialist met grote wetenschappelijke belangstelling, voor huisartsen en specialisten een zeer prettige collega. Als een zeer actief lid van de Afdeling Walcheren van de KNMG houdt ze vele voordrachten en verzorgt talloze

patiëntendemonstraties. In de jaren vijftige is ze lange tijd secretaris van de afdeling. In de jaren zeventig is ze een aantal jaren secretaris van de Districtsraad.

In de zomer van 1979 draagt ze om gezondheidsredenen haar praktijk*1 over aan H. Doorn. Haar nevenfuncties als districtskinderarts voor Walcheren, Tholen en Philipsland en het consulentenschap voor de medisch kinderdagverblijven houdt ze aan.

Ze ontwikkelt zich, als eerste in Zeeland, tot erfelijkadviseur*2, een functie die ze uitoefent in samenwerking met de Afdeling Klinische Genetica van de Erasmus Universiteit van Rotterdam.

Na een ziekte van enige maanden overlijdt ze op 70-jarige leeftijd aan een melanosarcoom.

1) PZC, 31 aug. 1979; 2) PZC, 4 dec. 1986.

BOERWINKEL, August Willem

Zie Sint Laurens.

VOORHOEVE, dr. H.C.

Beroep: anesthesioloog (1951-1952)
Artsexamen: 1930
Specialisatie: anesthesiologie
Adres: Rijswijk

In oktober 1951 wordt hij als eerste anesthesioloog op Walcheren in het Gasthuis - waar voordien de narcose door narcosezusters werd gegeven - toegelaten. Vanuit Den Haag komt hij één dag per week naar Middelburg op welke dag de 'grote' operaties staan geprogrammeerd. In september 1952 wordt hij door J.D.P. Wolff opgevolgd.

REIJERSE, Marinus

Beroep: huisarts (1951-1988)
Artsexamen: Utrecht, 1949
Geboren: Goes, 23 maart 1923
Gehuwd met: Geertje Maria Schippers (o. 17 februari 1991)
Adres: Seisweg 29
Functies: commandant Rode Kruis colonne
secr. afd. Mdb. Groene Kruis
c.g. bedrijfsver. voor de bouw

Als dienstplichtig OvG in Middelburg gedetacheerd vestigt hij zich na afloop van zijn dienstitijd op 1 december 1951 als huisarts in Middelburg. Het is een zogenaamde vrije vestiging waarbij geen bestaande praktijk wordt overgenomen.

In het zich na de oorlog snel uitbreidende Middelburg krijgt hij een stabiele praktijk die hij ruim 35 jaar probleemloos uitoefent.

Samen met A.W. Boerwinkel en A.P. Bruynzeel vormt hij een van de vier Middelburgse 'home-teams'.

Hij is een trouw lid van de Afdeling Walcheren van de KNMG, drie jaar is hij afdelingssecretaris.

Eind 1985 beëindigt hij zijn functie bij het Rode Kruis*1.

Op 1 april 1988*2 draagt hij praktijk en woning over aan R.R. Lankhorst.

Als r.a verhuist hij naar Heinkenszand waar hij een tot tweede woning verbouwde boerderij heeft.

1) PZC, 18 dec. 1985; 2) PZC, 16 april 1988.

VOORHOEVE, Ernst

Beroep: arts voor alternatieve geneeskunde(1952-)
Artsexamen: Utrecht, 3 juni 1949
Geboren: Utrecht, 6 april 1918
Adres: Rouaansekaai 9; Noordsingel 64; Rotterdamsekaai 9
Functies: gemeenteraadslid (Boerenpartij)
bisschop Orthodox Oosterse Kerk

Na in mei 1951 begonnen te zijn met eenmaal per week spreekuur te houden vestigt hij zich in 1952 als homeopathisch arts in Middelburg.

Na een gehouden stemming wordt hij in november 1952 toegelaten als lid van de Afdeling Walcheren van de KNMG. Als zodanig houdt hij een voordracht over homeopathie die door een vijandig gezinde vergadering wordt weggehoond.

In 1955 bedankt hij voor het lidmaatschap van de KNMG.

Tussen 1957 en 1961 is hij enige tijd in Grijskerke, respectievelijk in Utrecht gevestigd waarna hij naar Middelburg terugkeert.

Tijdens één zittingsperiode vertegenwoordigt hij de Boerenpartij in de Middelburgse raad.

In de jaren tachtig is hij bisschop van de Orthodox Oosterse Kerk*1.

Als homeopathisch arts, respectievelijk arts voor biologische therapie heeft hij in Middelburg geen grote opgang gemaakt.

In de Walcherse artsenwereld bleef hij een volslagen outsider.

1) PZC, 31 dec. 1988.

BALS, dr. Berend Jan ter

Beroep: reumatoloog (1952-1970)
Artsexamen: Utrecht, 1937
Promotie: Utrecht, 5 april 1955
Specialisatie: reumatologie, 1952 (Nijmegen)
Geboren: Nieuw-Lekkerland, 24 mei 1912
Ouders: Gerrit Johan Willem (arts) en Johanna van Slogteren
Gehuwd met: Hindrika Berendina Trebbe
Overleden: Middelburg, 7 januari 1996

Adres: Loskade 11; Asserlaan 11; Henri Dunantlaan 180
Functies: geen

Na een assistentschap op de interne afdeling van het gemeenteziekenhuis in Arnhem vestigt hij zich in 1941 als huisarts in Hengelo (Gelderland).

Na de oorlog specialiseert hij zich in Nijmegen in de reumatologie.

Als eerste reumatoloog in Zeeland vestigt hij zich in september 1952 in Middelburg.

Op 5 april 1955 promoveert hij in Utrecht tot doctor in de geneeskunde op een proefschrift getiteld 'De betekenis van de reumatoïde arthritis voor de patiënt zelf'¹.

Zijn snel groeiende praktijk is, wat het klinische deel betreft, overwegend geconcentreerd in het Bethesdaziekenhuis in Vlissingen, waar eind 1953 een reuma-afdeling van 28 bedden wordt geopend². Zijn poliklinische spreekuren zijn over de hele provincie verspreid.

Hij is een uitstekend specialist die de reumatologie, die voor zijn komst in Zeeland een achtergebleven gebied is, geheel op niveau uitoefent. Daarnaast is hij een vooraanstaand en actief lid van de Afdeling Walcheren van de KNMG waarvoor hij geregeld voordrachten houdt en waarvan hij in 1964 en 1965 afdelingsvoorzitter is.

Na vergeefse pogingen een tweede reumatoloog naar Zeeland te halen besluit hij zijn nog steeds groeiende praktijk, die door de aard van zijn specialisme, de lange reistijden en zijn minutieuze praktijkvoering, uiterst arbeidsintensief is, te beëindigen. In 1970 wordt deze voortgezet door F. de Jong.

Hij wordt benoemd tot sociaal geneeskundige bij de stichting 'Het Zeeuwse Kruis' in welke functie hij in 1977 wordt gepensioneerd³ en opgevolgd door D.J. Wieringa.

Na zijn pensionering studeert hij theologie in Tilburg waar hij, in 1984, het kandidaatsexamen behaalt.

Op 83-jarige leeftijd overlijdt hij aan een darmcarcinoom.

1) Utrecht 1955; 2) PZC, 30 nov. 1953; 3) PZC, 20 mei 1977.

WOLFF, J.D.P.

Beroep: anesthesioloog (1952-1953)

Artsexamen: 1941

Specialisatie: anesthesiologie, 1951

Komend uit Rotterdam wordt hij in september 1952 als opvolger van H.C. Voorhoeve in het Gasthuis toegelaten en in januari 1953 door W.A.G. Wolffensperger opgevolgd.

WOLFFENSPERGER, dr. W.A.G.

Beroep: anesthesioloog (1953-1953)

Artsexamen: 1945

Promotie: 1954

Specialisatie: anesthesiologie

Van Amsterdam komt hij in januari 1953 naar Middelburg als opvolger van J.D.P. Wolff. Zijn wens om behalve in Middelburg ook in Vlissingen te werken mislukt omdat de

Middelburgse chirurg Okker en de Vlissingse chirurg Kraan de hiervoor noodzakelijke samenwerking niet kunnen, respectievelijk niet willen opbrengen*1. Medio 1953 vertrekt hij naar elders. De praktijk wordt tijdelijk door H.C. Voorhoeve (zie boven) waargenomen en pas in 1956 door E. Zandée voortgezet.

1) mond. med. E. Zandée.

JONGEPIER, Hendrik Jacobus

Beroep: röntgenoloog (1953-1970)
Artsexamen: Amsterdam, 1945
Specialisatie: radiologie, 1947 (Amsterdam)
Geboren: Weltevreden (Java), 21 september 1913
Gehuwd met: C.C. Broekman
Overleden: Middelburg, 18 maart 1970
Adres: Noordbolwerk 19
Functies: geen

Begonnen met natuurkunde zwaait hij om naar geneeskunde. Na zijn artsexamen specialiseert hij zich in Amsterdam tot röntgenoloog. Een aantal jaren is hij waarnemend hoofd van de röntgenafdeling van het Binnengasthuis.

Met ingang van 1 januari 1953 benoemt het bestuur van de Godshuizen hem tot röntgenoloog van het Gasthuis, een functie die sinds het vertrek van C. Orbaan (1936) vacant is.

Tot 1964, in welk jaar hij zich met J.T. Thies associëert, blijft hij de enige röntgenoloog in het Gasthuis.

Op 56-jarige leeftijd overlijdt hij aan een hartinfarct.

Hij wordt opgevolgd door K. Blaha.

MEIJER, Hendrik Dirk Johan

Beroep: districtstuberculose-arts (1953-1954)
Artsexamen: Amsterdam, 8 april 1936
Specialisatie: longziekten, 1953 (Hellendoorn)
Geboren: Samarinda (Indonesië), 26 maart 1953
Adres: Middelburg

Komend uit Hellendoorn vestigt hij zich eind 1953 als derde districtstuberculose-arts in Middelburg. Medio 1954 vertrekt hij naar Terneuzen waar hij na zijn pensionering blijft wonen.

RUITER, H.

Beroep: huisarts (1954-1964)
Artsexamen: Groningen, 1933
Geboren: Enschede, 23 februari 1907
Overleden: Middelburg, 21 juni 1964
Adres: Langeviele 47 't gouden Kopken'
Functies: geen

Na een periode als huisarts in Groningen (1933-1947), Officier van Gezondheid (1947-1950) en scheepsarts (1950-1954) vestigt hij zich in augustus 1954 in Middelburg waar hij de praktijk en woning van J.C. Peeck overneemt.

Tien jaar later, in welke periode hij zich als collega weinig laat zien en als lid van de Afdeling Walcheren nauwelijks actief is, overlijdt hij plotseling aan een hartinfarct. Zijn praktijk wordt voortgezet door H.A. Delfos, de woning in de Langeviele waarin ook Peeck en voor hem Kindermann praktijk hebben gedaan wordt verkocht.

BERG, Gerritje Aletta van den

Beroep: oogarts (1955-1985)
Artsexamen: Utrecht, 1948
Specialisatie: oogheelkunde, 1955 (Utrecht)
Geboren: Nijmegen, 23 september 1920
Gehuwd met: ongehuwd
Adres: Molenwater 129
Functies: geen

Komend uit Utrecht vestigt ze zich in juni 1955 in Middelburg als opvolger van mw. M. Okker-Vrolijk.

Ze is de laatste Middelburgse specialist die de poliklinische praktijk nog volledig in de eigen woning uitoefent.

In 1982 wordt haar het verzetskruis uitgereikt*1.

In 1985 beëindigt ze de praktijk die voortgezet wordt door W.H. Bavelaar die zich in 1981 met haar heeft geassocieerd.

Als r.a. blijft ze in Middelburg wonen.

1) PZC, 17 maart 1982.

FLU, Freddy Paul

Beroep: bacterioloog (1955-1975)
Artsexamen: Leiden, 1945
Specialisatie: medische microbiologie, 1950 (Leiden)
Geboren: Weltevreden (Java), 14 december 1915
Gehuwd met: Johanna Jacoba Postema
Overleden: Vancouver (Can.), 15 maart 1982
Adres: Goes; Biezelinge; Vlissingen, Bld. De Ruijter

Na zijn specialisatie werkt hij een aantal jaren als bacterioloog in Argentinië.

In het najaar 1955 komt hij als eerste directeur-bacterioloog van het zojuist in Goes geopende Bacteriologisch Streeklaboratorium naar Zeeland, waar voordien de bacteriologie naar laboratoria buiten de provincie werd uitbesteed.

Door zijn enthousiasme voor zijn vak en zijn flamboyante extroverte natuur is hij een zeer plezierige en kleurrijke collega. In verband met zijn gezondheid (diabetes en coronairlijden) beëindigt hij voortijdig zijn dienstverband. Hij vertrekt naar het buitenland waar hij zeven jaar later overlijdt.

Hij wordt door S.J.C. Dunlop opgevolgd.

ROEGHOLT, dr. Lubbertus Patrocles

Beroep: internist (1955-1977)
Artsexamen: Amsterdam, 1948
Promotie: Amsterdam, 20 oktober 1955
Specialisatie: inwendige geneeskunde, 1955 (Amsterdam)
Geboren: Den Haag, 30 juli 1920
Ouders: M.N. (chirurg) en C.M. Brevet (arts)
Gehuwd met: Magda van Noord
Adres: Noordbolwerk 13
Functies: secr. Prov. Raad van Kerken
voorz. Nat. Gez.

Na een vooropleiding aan het Amsterdamse Vossiusgymnasium studeert hij in Amsterdam. Na het vervullen van zijn dienstitijd als OvG, waarvan een jaar in Indonesië, wordt hij assistent op de interne kliniek van het Wilhelmina Gasthuis in Amsterdam. In 1955 promoveert hij op een proefschrift getiteld 'Het natrium- en calciumgehalte in erythrocyten en hun betekenis voor de praktijk'*1.

Begin november 1955 vestigt hij zich, als opvolger van L.J.H. Brongers, als algemeen internist in Middelburg.

Tot medio 1961 oefent hij dit specialisme in zijn volle omvang in een éénmanspraktijk uit.

In juli 1961 associeert hij zich met B. Uyterlinde.

Hij is een kundig internist gewaardeerd door zijn patiënten, zijn medespecialisten, de verpleging en de huisartsen.

Als een actief en vooraanstaand lid van de Afdeling Walcheren van de KNMG verzorgt hij vele demonstraties en voordrachten, in 1967 en 1968 is hij voorzitter van de afdeling.

Behorend tot de politiek links georiënteerde intelligentia is hij een waardig afstammeling van de negentiende-eeuwse Middelburgse medicus dr. J.P. Berdenis van Berlekom aan wie hij via zijn moeder is geparenteerd.

Op 1 mei 1977 beëindigt hij de praktijk. Tot medio 1985 is hij verzekeringsgeneeskundige bij de Gemeenschappelijke Medische Dienst (uitvoeringsorgaan van de WAO), standplaats Goes.

In 1978 wordt hij benoemd tot officier O-N*2.

Als r.a. blijft hij na zijn pensionering in Middelburg wonen.

1) Amsterdam 1955; 2) Internist dr. Roegholt officier O-N. PZC, 29 april 1978.

STEVENS, Willem Wijnand

Beroep: gemeentearts; geneesheer-directeur Gasthuis (1956-1969)
Artsexamen: Utrecht, 1929
Geboren: Amsterdam, 22 februari 1904
Adres: Seissingel; Populierenlaan 9
Functies: geen

Na zijn artsexamen vestigt hij zich als huisarts eerst in Terneuzen (1930-1944) en vervolgens in Epe.

Met ingang van 1 januari 1956 wordt hij, als opvolger van Van der Slikke benoemd tot gemeentearts van Middelburg en als opvolger van Brongers tot directeur van het Gasthuis. In beide functies wordt hij in 1969 opgevolgd door C.G. Kroes.

Na zijn pensionering is hij voor de duur van een jaar interim geneesheer-directeur van het Vlissingse St. Josephziekenhuis. In augustus 1975 verhuist hij naar Bennekom.

FREGERES, Johan Didrich

Beroep: schoolarts (1956-1986)
Artsexamen: Utrecht, 1954
Geboren: Vlissingen, 25 september 1927
Ouders: Johan Didrich (machinetekenaar) en Dina Maartje Langendam
Adres: Sprecklaan 4

In het najaar van 1956 gaat hij, als opvolger van mw. J.C.P. Tazelaar een dienstverband aan met de Schoolartsdienst op Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland (West).

In 1986 gaat hij met pensioen. Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen.

Hij is geen lid geweest van de Afdeling Walcheren van de KNMG.

ZANDÉE, Eddie

Beroep: anesthesioloog (1956-1987)
Artsexamen: Amsterdam, 23 januari 1952
Specialisatie: anesthesiologie, 1956 (Amsterdam)
Geboren: Krimpen a/d IJssel, 26 februari 1921
Gehuwd met: Joke Seldenrijk
Adres: Loskade; Londensekaai; Ln der Commando's 23; T. Terwindtstr 21;
Meestoof 174
Functies: ouderling Vrijzinnig Hervormden
lid Provinciale Kerkvergadering

In juni 1956 vestigt hij zich als anesthesioloog in Middelburg.

Na driemaal een 'valse start' is met zijn vestiging het specialisme anesthesiologie blijvend op Walcheren geïmplementeerd. In 1964 associeert hij zich met H.G. Kwa.

Hoewel hij een uitstekend, betrouwbaar specialist is, valt hij, door zijn sterk introverte karakter buiten zijn directe werkkring niet op, als lid van de Afdeling Walcheren heeft hij geen rol van betekenis gespeeld.

Op 1 januari 1987 legt hij de praktijk neer*1. In de (vierhoofdige) maatschap anesthesiologie wordt hij door F. van der Werf opgevolgd. Op 30 april 1993 wordt hij benoemd tot officier O-N*2.

Na zijn 'pensionering' blijft hij als waarnemer nog ruim tien jaar werkzaam, eerst een aantal jaren in Gorcum en daarna in Kerkrade*3. In 1997 verhuist hij naar Maastricht.

1) PZC, 5 jan. 1987; 2)PZC, 30 april 1993; 3) PZC, 3 mei 1996.

HAYZE, Jan de la

Beroep: huisarts (1958-1990)
Artsexamen: Leiden, 2 november 1956
Geboren: Heemstede, 30 september 1930
Gehuwd met: Jetty van Buttingha Wichers
Adres: (privé) Seisdam 22; (praktijk) Bellinkplein 3
Functies: voorzitter afd. Mdb. Kon. Wilhelmina Fonds
lid Prov. Raad Volksgezondheid
voorzitter NHG midden-Zeeland
voorz. Stichting Huisartsgeneesk. Rotterdam
lid Stichting Nascholing Huisartsen Rotterdam
lid Commissie van Beroep Huisartsen KNMG
voorz. Middelburgse Teeken Academie
lid bestuur Nederlandse Tuinenstichting
kerkvoogd Koorkerkgemeenschap

Na zijn militaire dienstitijd vestigt hij zich per 15 september 1958 in Middelburg waar hij de ziekenfondspraktijk van J.C.B. Simons overneemt.

Als contractarts wordt hij belast met de behandeling van de ex-KNIL militairen en hun gezinnen. Voor het overgrote deel van de Molukse populatie blijft hij de vertrouwde huisarts.

Bij de totstandkoming van het Middelburgse eerstelijns-samenwerkingsproject in de jaren zeventig speelt hij een hoofdrol.

Samen met J.Z.S. Pel en J.E. van der Rijst vormt hij een van de vier Middelburgsche hometeams.

In december 1977 legt hij uit interesse het bepaald niet eenvoudige examen af voor het Membership van het Royal College of General Practitioners, wat hem het recht geeft (maar wat hij niet gebruikt) M.R.C.G.P. achter zijn naam te zetten. Tot 1983 doet hij praktijk aan huis, nadien in een praktijkpand aan het Bellinkplein 3.

Hij was een uitstekend huisarts met een grote praktijk uit alle sociale lagen van de bevolking. Als vooraanstaand lid van de Afdeling Walcheren van de KNMG was hij voorzitter (1971-1972), afdelingsvertrouwensarts en correspondent van het ondersteuningsfonds.

In oktober 1990¹ legt hij de praktijk neer die door mw. A.I. van Heusden wordt voortgezet.

Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen.

1) PZC, 17/22 oktober 1990.

DORSMAN, Jacob

Beroep: sociaal-psychiater (1959-1966)
Artsexamen: Amsterdam, 1946
Specialisatie: zenuw/zielsziekten
Geboren: Amsterdam, 1916
Overleden: Leersum, 26 januari 1988
Adres: Brakstraat
Functies: geen

Na zijn artsexamen wordt hij als dienstplichtig OvG uitgezonden naar Indonesië. Na zijn specialisatie benoemt het bestuur van het Zeeuws Instituut Geestelijke Volksgezondheid (het huidige Emergis) hem tot hoofd van deze nieuwe instelling. Als zodanig is hij de eerste ambtelijke psychiater in Zeeland.

In verband met zijn benoeming tot Inspecteur Geestelijke Volksgezondheid Zeeland wordt hij in 1967 op eigen verzoek eervol ontslagen. Hij wordt door F.J.M. Smulders opgevolgd.

VISSER, Tamme Teije

Beroep: huidarts (1959-1988)
Artsexamen: Amsterdam, 1952
Specialisatie: dermatologie en venerologie, 1959 (Groningen)
Geboren: Haarlem, 22 februari 1923
Gehuwd met: Wil Stolp
Overleden: Middelburg, 24 juni 2001
Adres: L. Noordstraat 64; Sprenkiaan 10

Na het vervullen van zijn dienstplicht als marinearts in het voormalige Nieuw-Guinea specialiseert hij zich in Groningen. Met ingang van 1 mei 1959 vestigt hij zich in Middelburg waar hij de praktijk en woning van dr. A. Snethlage overneemt. Na het overlijden van de Vlissingse röntgenoloog en huidarts Henrard (1961) is hij de enige dermatoloog op Walcheren. Tot 1981 houdt hij spreekuur in Goes. Zijn Middelburgse spreekuur houdt hij tot 1976 aan huis, nadien in het Gasthuis.

Als een actief lid van de Afdeling Walcheren van de KNMG is hij een aantal jaren secretaris van de afdeling en lange jaren afdelingsvertegenwoordiger. Daarnaast is hij geruime tijd secretaris van de specialistenstaf.

In 1988 beëindigt hij de praktijk die door J.M.W. Habets wordt overgenomen*1. Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen waar hij dertien jaar later aan een longtumor overlijdt*2.

1) PZC 26 4 1988 ; 2) PZC, 3 juli 2001.

STAAB, mw. Elisabeth Marijke

Beroep: directeur Provinciale Raad Zeeland (1959-1961)
Artsexamen: Leiden, 1955
Geboren: Rotterdam, 26 oktober 1927
Gehuwd met: mr. B.S. Sieperda (rechter Arr. Rb. Middelburg)
Adres: Park de Griffioen 11; H. Dunantlaan 184

Krachtens hoofdstuk V van de Gezondheidswet wordt door Provinciale Staten van Zeeland, bij besluit van 28 juli 1959 nr. 27 de Provinciale Raad voor de Volksgezondheid in Zeeland (RAVOZ) ingesteld en op 15 oktober 1959 geïnstalleerd.

In december 1959 benoemt de Raad haar tot directeur-arts.

In verband met haar voorgenomen huwelijk wordt ze op 1 april 1961 eervol ontslagen. Ze wordt opgevolgd door L.C. Buysert, arts te Schiedam.

Tot 1992, in welk jaar ze naar Heemstede verhuist, blijft ze als r.a. in Middelburg wonen.

GISPEN, Jan Gerrit Willem

Beroep: huisarts (1960-1967)
Artsexamen: Amsterdam, 12 juni 1957
Geboren: Apeldoorn, 29 augustus 1928
Gehuwd met: Kousemaker (o. 1975); hertrouwd 1985
Adres: Oosterscheldestraat 2 (prakt. en privé)

Op 1 september 1960 vestigt hij zich als huisarts in een Middelburgse nieuwbouwwijk. Het is een 'vrije vestiging' waarbij geen bestaande praktijk wordt overgenomen.

Ondanks zijn vele positieve eigenschappen maakt zijn nerveuze aard, waardoor hij bij veel patiënten zeer onzeker overkomt, hem niet geschikt voor het beroep van huisarts.

Wegens onvoldoende groei draagt hij op 1 december 1967 praktijk en woning over aan P.H. Schram.

Als bedrijfsarts bij de Stichting Federatie Sociale Werkplaatsen Zeeland, standplaats Zeeuws-Vlaanderen vertrekt hij naar Hulst. In 1970 keert hij als bedrijfsarts bij de BGD 'De Schelde' naar Walcheren terug.

RIJKEN, dr. Jan Paulus

Beroep: chirurg (1961-1991)
Artsexamen: Amsterdam, 1953
Promotie: Amsterdam, 1960
Specialisatie: heekunde, 1960 (Den Haag)
Geboren: Beverwijk, 21 oktober 1925
Gehuwd met: Hendrika Elisabeth Manuel (arts)
Adres: Koudekerkseweg 161

Na zijn opleiding tot chirurg in het Haagse Zuidwalziekenhuis promoveert hij in 1960 in Amsterdam (prof. Boerema) tot doctor in de geneeskunde op 'Diverticulitis van het sigmoid'*1.

Eind 1960 vestigt hij zich als tweede chirurg, in samenwerking met J.J. Okker, in Middelburg.

Omdat Okker, die deze associatie door het Gasthuisbestuur is opgedrongen, slecht kan samenwerken en delegeren is de verhouding tussen beiden verre van optimaal.

Na het vertrek van Okker (1969) associeert hij zich met J.F.R. Harms en in 1975 met A. Vos die als derde chirurg naar Middelburg komt.

Van 1981 tot 1992 werken de drie Middelburgse chirurgen bij toerbeurt een half jaar in het Vlissingse ziekenhuis.

Hij is een actief lid van de afdeling Walcheren van de KNMG waarvan hij in 1975 en 1976 voorzitter is.

In januari 1991 legt hij de praktijk neer waarna hij nog een aantal jaren als chirurg in ontwikkelingslanden werkzaam is. Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen.

1) Amsterdam, 1960.

PLANTEYDT, dr. Hans Tom

Beroep: patholoog-anatoom (1961-1987)
Artsexamen: Leiden, 1956
Promotie: Leiden, 1961
Specialisatie: pathologie, 1960 (Leiden)
Geboren: Goes, 17 november 1927
Ouders: dr. J.M. Planteydt (internist) en dr. Margaretha Jacomijntje Dorrepaal
(kinderarts)
Gehuwd met: A.G. (Gerda) Witmans
Adres: Seislaan 2; Brigittadreef 7
Functies: hoofd Streeklaboratorium Zeeland
voorz. mesotheloomcommissie
lid RAVOZ

Na zijn specialisatie vestigt hij zich in Middelburg waar hij, als eerste patholoog-anatoom in Zeeland in dienst van de Stichting Streeklaboratorium Zeeland, het pathologisch-anatomisch laboratorium vanaf de grond moet opbouwen.

In 1961 promoveert hij tot doctor in de geneeskunde op het onderwerp 'Maag en maagcarcinoom'*1. Samen met de Middelburgse gynaecoloog Oey en de Middelburgse kinderarts Van de Vooren verricht hij een 'Onderzoek naar de perinatale sterfte in de provincie Zeeland in de jaren 1962 t/m 1967'*2.

Als patholoog-anatoom speelt hij een hoofdrol bij het onderzoek naar de betekenis van asbest bij het ontstaan van meso-thelioom*3.

Hij is een vooraanstaand lid van de afdeling Walcheren van de KNMG, verzorgt vele voordrachten, van 1973 tot 1975 is hij een zeer actieve voorzitter. In oktober 1987*4 beëindigt hij zijn dienstverband, als r.a. blijft hij in Middelburg wonen.

1) Leiden, 1961; 2) Leiden, 1971; 3) H.T. Planteydt. Asbest en gezondheid in de tweede helft van de twintigste eeuw. KZGW, Hand. 2000 153; 4) PZC, 23 en 24 okt. 1987.

UYTERLINDE, Bartholomeus

Beroep: internist (1961-1995)
Artsexamen: Leiden, 13 juli 1955
Specialisatie: inwendige geneeskunde, 1961 (Rotterdam)
Geboren: Den Haag, 6 juli 1929
gehuwd met: Clarie L. Wessels
Overleden: Vlissingen, 13 juni 1996
Adres: SprencKlaan 13
Functies: lid gemeentelijke commissie Volksgezondheid

Medio 1961 vestigt hij zich in samenwerking met L.P. Roegholt als tweede internist in Middelburg. Als algemeen internist gaat zijn speciale aandacht uit naar de ziekten van het maag-darmkanaal. De enteroscopie en gastroscopie worden door hem in het Gasthuis ingevoerd. Tot de zomer van 1992*1 werkt hij uitsluitend in Middelburg, de laatste drie jaar in het ziekenhuis Walcheren in Vlissingen.

In de Walcherse artsenwereld neemt hij een vooraanstaande plaats in, in 1979 is hij voorzitter van de afdeling Walcheren.

In januari 1995*2 beëindigt hij zijn praktijk, vijftien maanden later overlijdt hij aan een maagcarcinoom.

1) PZC, juni 1992; 2) PZC, 10 jan. 1995.

OEY, Bing Swan

Beroep: gynaecoloog (1962-1987)
Artsexamen: Leiden, 16 januari 1953
Specialisatie: verloskunde en gynaecologie, 1958 (Rotterdam)
Geboren: 28 november 1921
Gehuwd met: Dreissen
Adres: L. Noordstraat 63 'de groene Bock'

Na zijn opleiding werkt hij een aantal jaren in het St. Cannisiusziekenhuis in Nijmegen. Met ingang van 1 april 1962 vestigt hij zich, in samenwerking met de Vlissingse gynaecoloog H.H. Merkelijn, als vrouwenarts in Middelburg.

Spoedig na zijn komst worden alle gynaecologische patiënten uitsluitend naar de vrouwenartsen verwezen en niet langer (gedeeltelijk) naar de chirurgen.

Vóór 1986 werkt hij overwegend in het Middelburgse Gasthuis, na 1 januari 1986, op welke datum de klinische obstetrie en gynaecologie op Walcheren geconcentreerd worden in het Vlissingse ziekenhuis, uitsluitend in Vlissingen.

Binnen het kader van de afdeling Walcheren van de KNMG besteedt hij veel aandacht aan de verloskundige nascholing van vroedvrouwen en huisartsen. Functies in het afdelingsbestuur heeft hij niet bekleed.

Begin 1987 legt hij de praktijk neer¹, als r.a. blijft hij in Middelburg wonen.

1) PZC, 7 dec. 1986.

BRONKHORST, Franciscus Bernardus

Beroep: patholoog-anatoom (1963-1970)
Artsexamen: Utrecht, 1957
Specialisatie: pathologie, 1963 (Utrecht)
Geboren: Utrecht, 20 augustus 1932
Overleden: Arnhem, 13 juli 1988
Adres: St. Pieterstraat 15
Functies: geen

Komend uit Utrecht vestigt hij zich eind 1963 als tweede patholoog-anatoom in Middelburg.

Hij is een zeer wetenschappelijk ingesteld medicus wiens belangstelling met name uitgaat naar de pathologie van de lever. Als in 1970 in Arnhem (destijds hét centrum voor leveraandoeningen) een plaats vrijkomt aarzelt hij niet daarheen te gaan.

In Arnhem ontwikkelt hij zich tot een uitnemend patholoog-anatoom met een bijzondere kundigheid in de leverpathologie.

Op 55-jarige leeftijd overlijdt hij plotseling aan de gevolgen van een hartklepgebrek.

L.: In memoriam F.B. Bronkhorst. NTvG, 132 (1988), 1637.

THIES, T.J.

Beroep: röntgenoloog (1964-1970)
Artsexamen: 1949
Specialisatie: radiologie
Geboren: 3 september 1921
Adres: Koudekerkseweg 114
Functies: geen

Eind 1964 vestigt hij zich als tweede röntgenoloog in Middelburg. Omdat zijn verhouding met de zittende röntgenoloog niet optimaal is, de economische vooruitzichten voor twee röntgenologen niet gunstig lijken en zijn vrouw in Zeeland niet kan wennen vertrekt hij in 1970 naar Almelo waar hij de rest van zijn arbeidsleven blijft.

KWA, Hian Goan

Beroep: anesthesioloog (1964-1990)
Artsexamen: Leiden, 21 oktober 1960
Specialisatie: anesthesiologie 1964 (Den Haag)
Geboren: Djakarta, 2 juli 1928
Gehuwd met: Edith Verginer
Adres: Brakstraat 39 'Constantinopolen'
Functies: geen

In december 1964 vestigt hij zich in samenwerking met E. Zandée als tweede anesthesioloog in Middelburg. Hij is geen lid van de afdeling Walcheren van de KNMG. In 1990 legt hij de praktijk neer die voortgezet wordt door H.W. de Jong. Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen.

SCHEIJEN, dr. Jan Dirk van

Beroep: psychiater (1964-1988)
Artsexamen: Leiden, 1951
Promotie: Utrecht, 1963
Specialisatie: zenuwziekten, 1965 (Rotterdam)
Geboren: Bilthoven, 27 september 1923
Gehuwd met: Rie Kramer (verloskundige)
Overleden: Middelburg, 23 december 1992
Adres: Hazelaarslaan 9
Functies: geen

Na zijn opleiding tot zenuwarts promoveert hij in Utrecht tot doctor in de geneeskunde op 'Een klinisch-psychiatrische en electro-encephalografische studie over hystérie'. In juli 1964 vestigt hij zich in samenwerking met J.P.B. Pfaeltzer als zenuwarts in Middelburg. Na het vertrek van Pfaeltzer (1966) is hij de enige zenuwarts in Middelburg. Na de komst van H.

van der Zalm, die zich in 1977 als neuroloog in Middelburg vestigt, beperkt hij zich uitsluitend tot de psychiatrie.

Zijn belangstelling als psychiater is gericht op de depressies, met name op de relatie tussen depressies en de bevindelijke orthodoxie. Zijn publicaties in de lekenpers veroorzaken, met name van kerkelijke zijde, veel reacties*1.

In de strijd rond de bouw van een nieuw streekziekenhuis Walcheren is hij de woordvoeder van een minderheidsgroep uit de Walcherse specialisten die zich verzet tegen de verbouwing van het Vlissingse Bethesda-St Joseph ziekenhuis*2. In een opmerkelijk groot aantal publicaties in de plaatselijke pers uit hij zijn bezwaren tegen de bouw van het Psychiatrisch Ziekenhuis Zeeland (Emergis) en tegen het streven van het Provinciaal bestuur om de psychiatrische afdelingen van de algemene ziekenhuizen (PAAZ afdelingen) te reduceren*3 en de rol van de RIAGG's bij de nazorg van psychiatrische patiënten te vergroten.

Hoewel hij geen bestuursfuncties bekleedt, neemt hij binnen de Walcherse artsenwereld een vooraanstaande plaats in. Als lid van de afdeling Walcheren van de KNMG houdt hij een aantal uitstekende voordrachten. In november 1988 beëindigt hij de praktijk die door A.J. van Haften wordt voortgezet.

Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen waar hij vier jaar later, op 69-jarige leeftijd plotseling overlijdt*5.

1) Bezwaard gemoed in Zeeland. ZT 24 (1983), 6, 1; PZC, 17 sep. 1983; 2) PZC, 11 sep. 1984; 3) PZC, 21 dec. 1985 en 5 dec. 1986; 4) PZC, 8/11 nov. 1988; 5) PZC, 23 dec. 1992.

DELFOS, Hendrik Albertus

Beroep: huisarts (1964-1977)
Artsexamen: Leiden, 1959
Geboren: Soerabaya, 21 mei 1930
Gehuwd met: mr. René Mees (g.)
Overleden: Deventer, 11 november 1999
Adres: Rouaansekaai 47 (praktijk en privé)
Functies: voorzitter plaatselijke huisartsenvereniging
lid hoofdbestuur KNMG

Na zijn artsexamen is hij een paar jaar werkzaam in Liberia.

Medio 1964 vestigt hij zich als huisarts in Middelburg waar hij de praktijk (niet de woning) van H. Ruiter overneemt.

Als een goed organisator levert hij een belangrijke bijdrage aan de totstandkoming van het Wijkgezondheidscentrum Zuid (1978), de Thrombosedienst (1970) en het Ambulancevervoer (1971).

Zijn affiniteit met de curatieve (huisarts)geneeskunde is niet groot, de omvang van zijn praktijk is hiermee in overeenstemming.

Na problemen met de Middelburgse huisartsen draagt hij in januari 1977 praktijk en woning over aan S.A. van den Haak. Als hoofd van de districtsgeneeskundige dienst Zutphen/Deventer (in oprichting) vertrekt hij naar Zutphen.

Anderhalf jaar later wordt hij v.g. bij de GMD, standplaats Deventer.

Als r.a. woont hij na zijn pensionering in Epse.

JANZEN, Pieter

Beroep: huisarts (1965-1966); schoolarts
Artsexamen: Utrecht, 1963
Geboren: Gorssel, 27 september 1928
Adres: Dam 55 (praktijk en privé)

Per 1 april 1965 neemt hij de ziekenfondspraktijk van de Middelburgse huisarts W. Feikema over. In het najaar van 1966 vertrekt hij naar Rotterdam, de praktijk wordt door J.K. Dominicus voortgezet.

In 1976 keert hij als schoolarts in dienst van de Schoolartsendienst op Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland (West) naar Middelburg terug waar hij na zijn pensionering als r.a. blijft wonen. Hij is geen lid geweest van de afdeling Walcheren van de KNMG.

DOMINICUS, Jacobus Cornelis

Beroep: huisarts (1966-2000)
Artsexamen: Groningen, 1964
Geboren: Utrecht, 1 december 1936
gehuwd met: M. Bruynzeel
Adres: Dam 55 'de Vrijheit'; Dam 30 'St. Catharina' (praktijk en privé)
Functies: medisch adviseur Hum. St. Jacob Roggeveen

Op 1 november 1966 vestigt hij zich als huisarts in Middelburg als opvolger van P. Janzen. Een paar jaar later verhuist hij naar het grondig gerestaureerde huis van zijn oudvoorganger W. Feikema van wie hij na diens overlijden de particuliere praktijk voortzet. Met Delfos en Schram en later met hun opvolgers Van den Haak en Meijjer vormt hij een van de vier Middelburgse 'hometeams'. Sinds eind jaren negentig behoort zijn praktijk tot de subgroep 'Bruynzeel' van de Middelburgse HAGRO.

In verband met zijn gezondheid gaat hij met ingang van 1 januari 2000 in ruste. Zijn grote praktijk die hij ruim dertig jaar zonder problemen aan huis heeft uitgeoefend wordt door J.H. den Haan voortgezet.

ZALM, Hendrik van der

Beroep: neuroloog (1967-1992)
Artsexamen: Utrecht, 13 juli 1955
Specialisatie: neurologie, 1959 (Rotterdam)
Geboren: Rotterdam, 28 juni 1928
Gehuwd met: Buesges
Adres: Populierenlaan 5; Touwbaan 21
Functies: geen

Na zijn specialisatie is hij een aantal jaren chef de clinique op de afdeling neurologie van het Dijkzichtziekenhuis.

In oktober 1967 vestigt hij zich in Middelburg.

Met zijn komst wordt het voormalige specialisme zenuw- en zielsziekten ook in Middelburg definitief gesplitst in neurologie (Van de Zalm) en psychiatrie (Van Scheijen). Bij het sluiten van het Middelburgs Gasthuis (1992) beëindigt hij zijn praktijk, die door de Vlissingse neurologen wordt overgenomen.

Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen. In de Walcherse artsenwereld stond hij niet op de voorgrond.

LELIE, Salomon

Beroep: inspecteur Volksgezondheid Zeeland (1968-1991)

Artsexamen: Amsterdam, 23 januari 1957

Specialisatie: sociale geneeskunde (alg. gezondheidszorg), 1966

Geboren: Amsterdam, 28 mei 1927

Gehuwd met: Wietske Haarsma

Adres: Stadshouderslaan 37; P. de Griffioen 24

Sinds 1960 in dienst bij de Geneeskundige Inspectie van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid wordt hij met ingang van 1 juni 1968 benoemd tot Inspecteur voor Zeeland als opvolger van J.R. van der Borg. In zijn ambtelijke loopbaan heeft hij zich in zijn contacten met de overheid, met ambtelijke instanties en met zijn curatieve collega's geprofileerd als een duidelijke aanhanger van het harmoniemodel. Na een loopbaan zonder conflicten gaat hij in november 1991 met pensioen. Hij wordt opgevolgd door F.J. Biesenbeek.

Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen.

1) PZC, 9 nov. 1991.

SCHRAM, Popko Hendrik

Beroep: huisarts (1968-1977)

Artsexamen: Leiden, 17 november 1967

Geboren: Sassenheim, 6 februari 1939

Adres: Oosterscheldestraat 2; de Krammer 14 (praktijk en privé)

In januari 1968 neemt hij praktijk en woning van J.G.W. Gispen over.

Doordat hij een deel van de lokale drugsverslaafden aantrekt en zich ontwikkelt als alternatief arts (acupunctuur), krijgt zijn aanvankelijk snel groeiende praktijk een speciaal karakter.

Met Delfos en Dominicus vormt hij een van de vier Middelburgse 'hometeams'.

In september 1977 draagt hij praktijk en woning over aan G.H.J. Meijjer en vertrekt naar Sneek.

HOTTENTOT, Simon

Beroep: geneesheer-directeur Vijvervreugd (1968-1988)
Artsexamen: Leiden, 1958
Geboren: Oosthuizen, 1 januari 1929
Adres: Hammarskjöldlaan 21
Functies: lid Provinciale Ziekenhuisraad
lid bestuur Instituut Gezondh.zorg Opleidingen
lid commissie geestelijke Volksgezondheid

Na zijn opleiding is hij zes jaar arts in een inrichting voor zwakzinnigen in Assen en vervolgens anderhalf jaar geneesheer-directeur van de Ichtuskliniek in Capelle a/d IJssel. In augustus 1968 komt hij naar Middelburg als geneesheer-directeur van Vijvervreugd, een nieuwe inrichting voor geestelijk gehandicapten die op 20 maart 1969 officieel wordt geopend*1.

Twintig jaar later gaat hij met vervroegd pensioen bij welke gelegenheid hij benoemd wordt tot ridder O-N*2.

Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen.

Als directeur van Vijvervreugd wordt hij door een niet-medicus opgevolgd.

1) PZC, 21 maart 1969; 2) PZC, 9 en 17 dec. 1988.

KROES, Cornelis Gerrit

Beroep: gemeentearts; directeur Gasthuis (1969-1982)
Artsexamen: Amsterdam, 25 februari 1949
Specialisatie: longziekten, 1956 (Bilthoven)
Geboren: Amsterdam, 23 januari 1920
Gehuwd met: M.E.J. IJff
Overleden: Middelburg, 5 juli 1989
Adres: Europalaan 44

Na zijn artsexamen gaat hij als dienstplichtig OvG naar Indonesië. Na zijn specialisatie in het sanatorium Berg en Bos (Bilthoven) is hij van 1955 tot 1958 consultatiebureau-arts in Den Haag.

De volgende elf jaar werkt hij als longarts en verzekeringsgeneeskundige in de mijnstreek (Treebeek, Heerlen).

Medio 1969 wordt hij benoemd tot gemeente-arts en geneesheer-directeur van het Gasthuis.

In beide functies is hij de opvolger van W.W. Stevens.

In 1978 volgt zijn benoeming tot geneesheer-directeur van het Vlissingse Bethesda-St. Josephziekenhuis.

In 1982 gaat hij met vervroegd pensioen*1, hij wordt opgevolgd door C. Kostense.

Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen waar hij op 69-jarige leeftijd aan een kwaadaardige bloedziekte overlijdt.

Als een aimabel collega stond hij in de Walcherse artsenwereld niet op de voorgrond.

1) PZC, 6 en 19 aug. 1982.

HARMS, Johan Ferdinand Roelof

Beroep: chirurg (1969-1997)
Artsexamen: Rotterdam, 1960
Specialisatie: heekunde, 1967 (Rotterdam)
Geboren: Den Haag, 20 augustus 1935
Adres: Noordbolwerk 17; Seissingel 4a

Na het vertrek van J.J. Okker vestigt hij zich in juni 1969 in samenwerking met J.P. Rijken als algemeen chirurg in Middelburg. Sinds 1981 werkt hij bij toerbeurt een half jaar in het Vlissingse ziekenhuis.

Na 28 jaar het vak probleemloos te hebben uitgeoefend beëindigt hij in mei 1997*1 de praktijk die voortgezet wordt door P. Hintzen.

Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen.

1) PZC, 13 mei 1997.

JONG, mr. F. de

Beroep: reumatoloog (1970-1995)
Artsexamen: Amsterdam UvA, 1965
Specialisatie: reumatologie, 1970 (Groningen)
Geboren: Leeuwarden, 6 mei 1934
Adres: Kennedylaan 23

In 1970 vestigt hij zich in Middelburg als opvolger van B.J. ter Bals.

Na een voltooide studie rechten opent hij omstreeks 1987 in Roosendaal een medisch-juridisch adviesbureau.

Op 1 december 1995 beëindigt hij de praktijk die voortgezet wordt door P.B.J. de Sonnaville, die zich in 1986 als reumatoloog in Goes heeft gevestigd.

OE, Po Lim

Beroep: internist (1970-1971)
Artsexamen: 1958
Specialisatie: inwendige geneeskunde (Nijmegen)
Geboren: 8 september 1929

In september 1970 vestigt hij zich, in samenwerking met L.P. Roegholt en B. Uyterlinde, als derde internist in Middelburg. In begin 1971 wordt de associatie door de twee zittende internisten opgezegd.

In 1981 is hij hoofd van de afdeling nierziekten van het academisch ziekenhuis van de VU.

ZONNEVYLLE, Albertus Jacobus

Beroep: verpleeghuisarts (1970-1979)
Artsexamen: Amsterdam, 1942
Geboren: Dokkum, 3 april 1915
Adres: J. Brassersstraat 4 (Westkapelle)

Na tweeëntwintig jaar huisarts te zijn geweest in 's Heer Arendskerke wordt hij, met ingang van 1 januari 1970, door de SVRZ (nu stichting Arduin) aangesteld tot tweede verpleeghuisarts van Vijvervreugd. In 1979 gaat hij met pensioen, als r.a. blijft hij in Westkapelle wonen.

BLAHA, dr. Karl

Beroep: radioloog (1970-1997)
Artsexamen: Brno, 14 juni 1960
Promotie: 1 juli 1966
Specialisatie: buitenland
Geboren: Brno (Tsjech.), 30 januari 1932
Adres: Sandberglaan 2

Na de Russische inval in Tsjechoslowakije wijkt hij uit naar het buitenland. Na werkzaam te zijn geweest aan het universitaire ziekenhuis van Innsbrück wordt hij op 5 oktober 1970 toegelaten tot het Middelburgse Gasthuis waar hij na het overlijden van Jongepier en het vertrek van Thies de enige stralenarts is. In maart 1985 associëert hij zich met A.A.H.M. Stroucken. In februari 1997 beëindigt hij de praktijk die door D.G. Gerrits wordt voortgezet. Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen.

KNIESTEDT, Willem Frederik

Beroep: patholoog-anatoom (1971-1973)
Artsexamen: Amsterdam VU, 1964
Specialisatie: pathologie, 1968
Geboren: Tjimahi (Java), 17 januari 1935
Gehuwd met: Wietske Roelfina Rab (arts)

In mei 1971 komt hij als patholoog bij het streeklaboratorium Zeeland naar Middelburg. In het najaar 1973 beëindigt hij om persoonlijke redenen het dienstverband en vertrekt naar Ermelo.

SILBERBUSCH, J.

Beroep: internist (1972-1973)
Artsexamen: 1961
Specialisatie: inwendige geneeskunde, 1971 (Rotterdam)
Geboren: 2 november 1934
Adres: Esdoornlaan 21

Als opvolger van P.L. Oe vestigt hij zich in begin 1972 als derde internist in Middelburg. Wegens onvoldoende affiniteit voor een perifere internistenpraktijk keert hij in 1973 in goede harmonie naar Rotterdam terug. Hij wordt door H. Kettner opgevolgd.

RIJST, Jean Elisa van der

Beroep: huisarts (1973-1981)
Artsexamen: Utrecht, 1971
Geboren: Oostburg, 7 december 1943
Gehuwd met: Tilly Ribbius
Adres: v. Kleffenslaan; Rouaansekaai 11; P. Gootjesstraat 5 (privé)
Functies: lid best. Sticht. Z. Inst. Geest. Volksgez.

In 1973 vestigt hij zich als huisarts in Middelburg waar hij, in maatschap met J.Z.S. Pel de praktijk van mw. J. Pel-Mellink voortzet. In 1981 legt hij de huisartspraktijk neer die overgenomen wordt door het echtpaar P.F. de Doelder-de Ruiter. Na een kort intermezzo als directeur van het RIAGG in Deventer wordt hij met ingang van 15 februari 1983 benoemd tot hoofd van de medische dienst van de verpleeginrichting der Boede. 10 Jaar later wordt hij op eigen verzoek uit deze functie ontslagen*1. Met ingang van 1 januari 1994 is hij medisch adviseur bij de ziektekostenverzekeraar CZ Groep. (Groep gefuseerde ziekenfondsen waaronder de voormalige Walcherse ziekenfondsen.)

1) PZC, 30 sept. 1993.

KETTNER, H.

Beroep: internist (1973 -)
Artsexamen: Amsterdam, 1965
Specialisatie: inwendige geneeskunde, 1971 (Amsterdam)
Geboren: Amsterdam, 22 december 1938
Adres: Beneluxlaan 15 ; Barbarossaweg 6 (Grijpskerke); Baandijk 5 (Driewegen)

In maart 1973 vestigt hij zich als derde internist in Middelburg als opvolger van J. Silberbusch. Tot de definitieve vestiging van een hartspecialist (1980) heeft hij de cardiologie als 'aandachtsgebied'. Als zodanig is hij de eerste die op Walcheren pacemakers implanteert.

BIJLSMA, dr. F.

Beroep: patholoog-anatoom (1974-1977)
Artsexamen: Amsterdam, 1963
Promotie: Amsterdam, 1968
Specialisatie: pathologie, 1970
Geboren: 5 augustus 1938
Adres: Molenwater

In april 1974 vestigt hij zich als tweede patholoog in Middelburg. Voordien is hij als patholoog werkzaam in Oeganda. In februari 1977 vertrekt hij opnieuw naar Afrika (Mozambique). Teruggekeerd in Nederland is hij als patholoog werkzaam in Amsterdam (BG) en vervolgens in Bergen op Zoom.

WEEL, H. van

Beroep: huisarts (1974-1975)
Artsexamen: 1972
Geboren: 11 juli 1939

In 1974 vestigt hij zich als huisarts in Middelburg-Zuid in samenwerking met J.J. Jansen. Begin 1975 vertrekt hij naar Leiden. Hij wordt door P. Kodde opgevolgd.

PERQUIN, mw. Marijke L.F.

Beroep: huisarts (1975-1984)
Artsexamen: Leiden, 1973
Geboren: Leidsendam, 6 december 1948
Gehuwd met: ongehuwd
Adres: Meanderlaan 64 (privé)

In 1975 vestigt ze zich in Middelburg-Zuid waar ze, in samenwerking met J.J. Jansen (zie Nieuwland) het praktijkdeel van diens voormalige echtgenoot mw. Jansen-Schrama voortzet.

Op 1 oktober 1984 vertrekt ze naar Amsterdam als bedrijfsarts bij de civiele dienst van het AMC. Haar praktijkaandeel in het wijksgesondheidscentrum wordt door J.C. Ponten voortgezet.

DUNLOP, dr. Samuel Johannes Cornelis

Beroep: bacterioloog (1975-1977)
Artsexamen: Leiden, 1939
Promotie: Leiden, 1941
Specialisatie: medische microbiologie, 1948 (Leiden)
Geboren: Batavia, 25 december 1908
Overleden: Goes, 8 juni 1977
Adres: Goes

In 1975 volgt hij F.P. Flu op als directeur-bacterioloog van het streeklaboratorium Zeeland.

Twee jaar later overlijdt hij aan longkanker.

Na een tijdelijke waarneemperiode uit Breda wordt hij in 1979 opgevolgd door dr. J. Goudswaard.

VOS, A.

Beroep: chirurg (1975 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1965
Specialisatie: heilkunde, 1973 (Rotterdam)
Geboren: Rotterdam, 24 januari 1937
Adres: Bogardstraat 4
Functies: bestuurslid Stichting Middelburgse Synagoge
bestuurslid Stichting Zeeuwse Leerhuizen

In 1975 vestigt hij zich, in samenwerking met J.P. Rijken en J.F.R. Harms, als derde algemeen chirurg in Middelburg. Zijn aandachtsgebied binnen de heilkunde is de vaatchirurgie.

Hij heeft een grote belangstelling voor het Nederlandse jodendom. Voor zijn inzet bij de restauratie van de Middelburgse synagoge krijgt hij op 25 juni 1998 uit handen van Prins Bernhard de Zilveren Anjer*1. Hij speelt een belangrijke rol bij de uitgave van een gedenkboek over de in de Tweede Wereldoorlog omgekomen Nederlandse joodse artsen, waarvan het eerste exemplaar in december 2000 in de Middelburgse synagoge aan de weduwe van de schrijver wordt uitgereikt*2.

In december 2001 neemt hij afscheid van de praktijk*3. Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen.

1) PZC, 20/26 juni 1998; 2) J.H. Coppenhagen. Anafiem Gedoe'iem. Overleden joodse artsen uit Nederland 1940-1945. Erasmus Publishing Rotterdam 2000; 3) PZC, 12/18 dec. 2001.

KODDE, Peter

Beroep: huisarts (1975-1999)
Artsexamen: Utrecht, 1973
Geboren: Nieuw en St. Joosland, 13 mei 1945
Adres: Roozenburglaan 20 (praktijk); Roozenburglaan 133; Oude Vlissingseweg 13 (privé)

In begin 1975 vestigt hij zich, in samenwerking met J.J. Jansen, als opvolger van H. van Weel in Middelburg-Zuid. Sinds 1978 houdt hij praktijk in het nieuwe Wijkgezondheidscentrum*1. In verband met zijn gezondheid beëindigt hij in 1998 zijn praktijkaandeel, dat begin 1999 voortgezet wordt door J.H. Vervloet.

1) Na het vertrek van J.J. Jansen is er tussen de drie huisartsen van het Wijkgezondheidscentrum Middelburg-Zuid, die met de huisartsen van Arnemuiden en Oost-Souburg de HAGRO Walcheren Zuid-Oost vormen en de veertien overige Middelburgse huisartsen die de HAGRO Middelburg vormen geen contact meer.

BRUYNZEEL, A.P.

Beroep: huisarts (1975 -)
Artsexamen: Utrecht, 1971
Geboren: Goes, 8 september 1945
Ouders: Marinus Pieter (huisarts) en N.N.
Gehuwd met: F.E.P.J. Tailly (arts)
Adres: Herengracht 68 (privé en praktijk)

In november 1975 vestigt hij zich als huisarts in Middelburg waar hij de praktijk van C.F. Frumau voortzet. Bij zijn komst vormt hij met Boerwinkel en Reijerse en later met hun opvolgers Lankhorst en Buijtendijk één 'hometeam'. De laatste paar jaar vormt zijn praktijk met die van Van der Haak, Den Haan, Boejarat, Meijjer, Wortelboer en Heere de subgroep 'Bruynzeel' van de Middelburgse HAGRO.

RUNSINK, A.P.

Beroep: patholoog-anatoom (1976 -)
Artsexamen: Groningen, 1972
Specialisatie: pathologie, 1975 (Leiden)
Geboren: Emmer-Compasuum, 7 juli 1945
Adres: Marshalllaan 10; Bosweg 24 (Zoutelande)

In november 1976 wordt hij als patholoog in dienst van het streeklaboratorium Zeeland toegelaten tot de Walcherse ziekenhuizen. In 1987 volgt hij H.T. Planteydt op als hoofd van het laboratorium.

GERRITS, J.S.M.

Beroep : revalidatiearts (1977-1984)
Artsexamen: Amsterdam UvA, 1958
Specialisatie: revalidatiegeneeskunde, 1976 (Rotterdam)
Geboren: Kediri (Java), 9 maart 1931

Op 1 januari 1977 wordt hij aangesteld als revalidatiearts van het revalidatiecentrum Zonneveld. Daarnaast is hij als revalidatiearts toegelaten tot de Walcherse ziekenhuizen. In 1984 wordt hij opgevolgd door B.C.F. Ras.

GELUK, Simon

Beroep: uroloog (1977 -)
Artsexamen: Utrecht, 1970
Specialisatie: urologie, 1977 (Utrecht)
Geboren: Gorkum, 26 juni 1942
Adres: Bizetlaan 23 (Vlissingen)

In 1977 vestigt hij zich als tweede uroloog op Walcheren in Middelburg. Sinds de jaren negentig vormt hij met J.H. Vriesde en de twee Goese urologen de maatschap urologie.

DIDERICH, P.P.N.M.

Beroep: internist (1977-1978)
Artsexamen: Rotterdam, 1971
Specialisatie: inwendige geneeskunde, 1976 (Rotterdam)
Geboren: Amsterdam, 18 april 1945
Adres: Brakstraat 41

In september 1977 vestigt hij zich als (tijdelijk) derde internist in Middelburg, welke plaats door het vertrek van L.P. Roegholt sinds 1 mei 1977 vacant is. Op 1 mei 1978 keert hij als internist van het St. Franciscusziekenhuis naar Rotterdam terug. Hij wordt door G.H. Jonkers opgevolgd.

HAAK, Simon A. van den

Beroep: huisarts (1977 -)
Artsexamen: Leiden, 1976
Geboren: 8 januari 1949
Adres: Rouaansekaai 47 (praktijk en privé)
Functies: gevangenisarts

Komend uit Noordwijk vestigt hij zich in februari 1977 in Middelburg als opvolger in de huisartspraktijk van Delfos.

De oorspronkelijke samenwerking met J.K. Dominicus en H.G.J. Meijer wordt door hem voortgezet. Sinds eind jaren negentig maakt zijn praktijk deel uit van de subgroep 'Bruynzeel'.

POEL, Frans W. van der

Beroep: psychiater (1977-1999)
Artsexamen: Utrecht, 10 november 1972
Specialisatie: psychiatrie, 1977
Geboren: Zeist, 5 februari 1948
Adres: Singelstraat 16; Noordsingel 20

In het najaar 1977 vestigt hij zich, in associatie met J.D. van Scheijen, als tweede psychiater in Middelburg. Sinds 1992 vormt hij met A.J. van Haaften en B.P. Dieleman de maatschap psychiatrie.

Wegens gezondheidsredenen beëindigt hij op 1 september 1999 de praktijk*1. Binnen de maatschap wordt hij opgevolgd door A.G. Kunst.

1) PZC, 25 aug. 1999.

MEIJER, G.H.J.

Beroep: huisarts (1977 -)
Artsexamen: Amsterdam UvA, 1969
Geboren: Markelo, 24 januari 1944
Adres: de Krammer 14 (praktijk en privé); Oosterscheldestr. 12 (praktijk); Valkenisse (privé)

Na een eerdere vestiging in 's Gravendeel (1970-1977), neemt hij in september 1977 de praktijk en woning van P.H. Schram over. Met Dominicus en Van der Haak vormt hij een van de vier 'hometeams'. De laatste jaren maakte zijn praktijk deel uit van de subgroep 'Bruynzeel' van de Middelburgse HAGRO.

BOER, M.F. de

Beroep: KNO-arts (1978-1981)
Artsexamen: Groningen, 1974
Specialisatie: keel-neus-oorheelkunde, 1978
Geboren: Bergen op Zoom, 28 februari 1946
Adres: L. Noordstraat 47a

Ingaande 1 november 1978 vestigt hij zich, in samenwerking met P. v.d. Sluys en S.P. Rietema, als derde KNO-arts op Walcheren. Voor tweeënhalve dag per week blijft hij verbonden aan de Daniël den Hoedkliniek. Eind 1980 keert hij naar Rotterdam terug.

VAANDRAGER, Johan Michiel

Beroep: plastisch chirurg (1978-1997)
Artsexamen: Utrecht, 1968
Specialisatie: plastische chirurgie, 1978 (Amsterdam/Rotterdam)
Geboren: Zoutelande, 29 oktober 1942
Ouders: Frits Gerard (huisarts) en M. van 't Hoff
Adres: Londensekaai 31; Koudekerkseweg 173

Per 1 augustus 1978 vestigt hij zich in Middelburg als eerste plastisch chirurg in Zeeland*1. Daarnaast blijft hij parttime verbonden aan het Rotterdamse Dijkzichtziekenhuis. In maart 1997*2 beëindigt hij zijn Zeeuwse praktijk. Als hoofd van het craniofaciaal centrum in het Academisch Ziekenhuis keert hij naar Rotterdam terug. In Zeeland wordt hij opgevolgd door H.P. van Not en D.P. Goossens.

1) PZC, 29 juli 1978; 2) PZC, 22 maart 1997.

JONKERS, G.H.

Beroep: internist (1978 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1971
Specialisatie: inwendige geneeskunde, 1977 (Rotterdam)
Geboren: Utrecht, 25 april 1945
Adres: v Kleffenslaan 104

Met ingang van 1 mei 1978 vestigt hij zich als derde internist in Middelburg als definitieve opvolger van L.P. Roegholt.

Na het vertrek van P.H. Postma verplaatst hij zijn werkterrein naar het Vlissingse ziekenhuis waar hij, behalve algemeen internist, hoofd wordt van de klinische afdeling nucleaire geneeskunde.

DOORN, H.

Beroep: kinderarts (1979 -)
Artsexamen: Amsterdam UvA, 1974
Specialisatie: kindergeneeskunde, 1979 (Utrecht)
Geboren: Wierden, 30 juni 1946
Adres: Warwijcksestraat 4 (Veere); Fazantenlaan 14 (Veere)

In september 1979 vestigt hij zich in Middelburg als opvolger van mw. M.J. v.d. Vooren. Met V.R. Drexhage (1988) en mw. M.H. Greijn-Fokker (1996) vormt hij de maatschap kindergeneeskunde.

GOUDSWAARD, dr. Jan

Beroep: medisch immunoloog/microbioloog (1979 -)
Dierenarts: Utrecht, 1966
Promotie: Utrecht, 1971
Specialisatie: medische microbiologie/immunologie, 1977 (Utrecht)
Geboren: 3 april 1941
Adres: Vogelstraat 34

Na een vooropleiding aan het Erasmus gymnasium (Rotterdam) studeert hij diergeneeskunde. In 1971 promoveert hij tot doctor in de diergeneeskunde op 'Immunologische aspecten van mycobacterium paratuberculosis infectie'. Na een groot aantal wetenschappelijke functies in binnen- en buitenland wordt hij in 1979 in de vacature S.J.C. Dunlop benoemd tot directeur van het Streeklaboratorium van de Stichting Streeklaboratorium Zeeland. In 1980 krijgt hij de Schimmel-Viruly prijs en de prijs van de KNMvD. Hij is een actief (bestuurs)lid van de - in zijn nadagen verkerende - Afdeling Walcheren.

ENGELLEN, mw. M.R.J.

Beroep: huisarts (1979-1984)
Artsexamen: Nijmegen, 1974
Specialisatie: huisartsgeneeskunde 1976
Geboren: Arcen en Velde, 5 november 1947
Gehuwd met: Koster (g.)
Adres: J. v. Hoofdkwartier 2; Spanjaardstraat 6; Antheunisstraat 5 (privé)

In 1979 vestigt ze zich, in associatie met A.W. Boerwinkel, bij wie ze eerst drie jaar assistent is geweest, als huisarts in Middelburg. In mei 1984 wordt de samenwerking in der minne beëindigd. Sindsdien is ze verpleeghuisarts in de verpleeginrichting der Boede.

BERGHAUSER PONT, Ferdinand Leonard

Beroep: huisarts (1979-1994)
Artsexamen: Utrecht, 1971
Geboren: Staphorst, 10 maart 1937
Adres: Bellinkplein 1; Herenstraat 18 (praktijk); Hammarskjoldlaan 39 (privé)

Zie Westkapelle.

In augustus 1979 vestigt hij zich, in associatie met J.E. van der Rijst, als huisarts in Middelburg waar hij de praktijk van J.Z.S. Pel voortzet. Na het vertrek van Van der Rijst associeert hij zich met het echtpaar de Doelder-de Ruiter.

In 1991 beëindigt hij het maatschapverband, zijn praktijk wordt naar Herenstraat 18 verplaatst.

In april 1994 draagt hij praktijk en praktijkpand over aan het echtpaar De Vries-Prins*1. Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen.

1) PZC, 26 maart 1994.

SCHUIJT, Eduard Theodoor

Beroep: orthopedisch chirurg (1980 -)
Artsexamen: Amsterdam VU, 1973
Specialisatie: orthopedie, 1980 (Amsterdam)
Adres: Park de Moucheron 21

Na zijn opleiding vestigt hij zich, in samenwerking met de Vlissingse orthopeed H. Krediet, in Middelburg.

De associatie wordt wegens incompatibiliteit opgezegd. Met P.H.J. Klop vormt hij in de jaren negentig de maatschap orthopedie.

HOUTEN, W.A. van

Beroep: patholoog (1980-1989)
Artsexamen: Rotterdam, 1974
Specialisatie: pathologie, 1980
Geboren: Rotterdam, 17 maart 1949
Gehuwd met: H.J. Heyberg (arts)
Adres: G. v.d. Veenstraat 56

In begin 1980 komt hij als derde patholoog in dienst van het Streeklaboratorium Zeeland naar Middelburg.

Na langdurige arbeidsongeschiktheid wordt het dienstverband in 1989 beëindigd.

RUTTEN, J.J.A.

Beroep: verpleeghuisarts (1980-1982)
Artsexamen: Utrecht, 1976
Specialisatie: huisartsgeneeskunde, 1977
Geboren: Amsterdam, 20 februari 1951

In 1980 stelt de SVRZ (nu stichting Arduin) hem aan als tweede geneesheer van 'Vijvervreugd'. In 1982 vertrekt hij naar Nuenen.

ZIMMERMAN, dr. Ariaen N.E.

Beroep: cardioloog (1980 -)
Artsexamen: Amsterdam UvA, 1968
Promotie: Utrecht, 1965
Specialisatie: cardiologie, 1974 (Utrecht)
Geboren: Batavia, 14 augustus 1937
Ouders: Albert en Ada Jongerius
Gehuwd met: Mirjam den Hollander
Adres: Korendijk 36; Spanjaardstraat 64

In 1965 promoveert hij als medisch doctorandus tot doctor in de geneeskunde op 'Calciumparadox en substraatgeïnduceerde contractiliteitsremming van het hart'. Na zijn specialisatie blijft hij tot 1980 als lector verbonden aan de afdeling cardiologie van het Academisch Ziekenhuis Utrecht. In 1980 vestigt hij zich in Middelburg waar hij de afdeling cardiologie nieuw moet opbouwen*1. Drie jaar na zijn komst komt er een hartcatheterisatiekamer*2. In november 2000 gaat hij, tot spijt van zijn patiënten, met pensioen*3. Na zijn vertrek is de cardiologische maatschap (tijdelijk) tot één hartspecialist gereduceerd*4.

1) PZC, 7 sep. 1979; 2) PZC, 8 dec. 1983; 3) PZC, 23 nov. 2000; 4) PZC, 8 apr. 2000.

BAVELAAR, Willem Hendrik

Beroep: oogarts (1981 -)
Artsexamen: Leiden, 1976
Specialisatie: oogheelkunde, 1981 (Utrecht)
Geboren: Haarlem, 19 juli 1948
Adres: Noordbolwerk 5b; Penninghoeksingel 97

Na zijn specialisatie vestigt hij zich in Middelburg, aanvankelijk in associatie met G.A. van den Berg, sinds 1985 zelfstandig.

In 1987 associeert hij zich met zijn Vlissingse collega C. Strous. In 1991 wordt de oogheelkundige maatschap met een derde oogarts uitgebreid.

DOELDER, PETER F. de

Beroep: huisarts (1981 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1979
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Sluis, 28 augustus 1953
Gehuwd met: Jeanette de Ruiter (huisarts)
Adres: Bellinkplein 1; K. Burg 3 (praktijk); Vromolsland; Arie van Driellaan 3
(privé)
Functies: voorz. districtshuisartsenvereniging

Na zijn huisartsopleiding in Middelburg is hij nog een tijd assistent, zowel op de interne als op de chirurgische afdeling van het Gasthuis. Per 1 oktober 1981 vestigt hij zich in Middelburg. Samen met zijn vrouw en in samenwerking met Berghauser Pont neemt hij de huisartspraktijk van J.E. van der Rijst over. Daarnaast is hij twee jaar parttime assistent op de afdeling cardiologie.

Een groeiende praktijk, het voorzitterschap van het district Zeeland en het gegeven dat zijn echtgenoot minder als huisarts gaat werken leidt tot een assistentschap dat op 1 januari 1997 omgezet wordt in een associatie. Drie jaar later wordt de associatie met L.W. van der Meer in onderling overleg beëindigd. De praktijk van het echtpaar de Doelder-de Ruiter, die deel uitmaakt van de subgroep 'de Doelder' van de Middelburgse huisartsgroep, wordt verplaatst naar de Korte Burg 3, die van Van der Meer naar Pijpstraat 1a.

DOELDER-de RUITER, mw. Jeanette de

Beroep: huisarts (1981 -)
Artsxamen: Rotterdam, 1978
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Den Haag, 4 september 1953
Gehuwd met: P.F. de Doelder (huisarts)
Adres: Bellinkplein 1; K. Burg 3 (prakt.); Arie van Driellaan 3 (privé)

Na haar huisartsopleiding vestigt ze zich per 1 oktober 1981 als huisarts in Middelburg waar ze, samen met haar man, de praktijk van J.E. van der Rijst voortzet. Wegens persoonlijke omstandigheden beperkt ze haar praktijk een aantal jaren tot de medische begeleiding van de in Middelburg ondergebrachte asielzoekers*1.

1) PZC, 14 okt. 1995.

WORTELBOER, J.L.F.

Beroep: (antroposofisch) huisarts (1982 -)
Artsexamen: Amsterdam UvA, 1980
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Denekamp, 3 oktober 1951
Gehuwd met: ongehuwd
Adres: Kr. Weele 7; Korendijk 36 (praktijk en privé)

In oktober 1982 vestigt hij zich als antroposofisch huisarts in Middelburg*1. Het is een zogenaamde vrije vestiging waarbij geen bestaande praktijk wordt overgenomen. Vrijwel direct wordt hij in de subgroep 'Bruynzeel' van de Middelburgse HAGRO opgenomen.

1) PZC, 6 okt. 1982.

STAL, H. van der

Beroep: verpleeghuisarts (1982 -)
Artsexamen: Amsterdam VU, 1978
Specialisatie: huisartsgeneeskunde 1981
Geboren: Amsterdam, 23 juli 1949
Adres: Noordweg 291

In 1982 treedt hij in dienst van de SVRZ (nu stichting Arduin) als geneesheer van 'Vijvervreugd'.
In 2000 beëindigt hij zijn dienstverband.

TURNHOUT, L.K.M.J.E.G.

Beroep: cardioloog (1982-1983)
Artsexamen: Nijmegen, 1976
Specialisatie: cardiologie, 1982 (Nijmegen)
Geboren: Bergeijk, 24 december 1947
Overleden: Middelburg, 26 februari 1983
Adres: Gapinge

Na het vertrek van F.A. Dekker (zie Vlissingen 1981) vestigt hij zich in mei 1982 in samenwerking met A.N.E. Zimmerman, als tweede cardioloog op Walcheren.
Negen maanden na zijn komst overlijdt hij aan een hartinfarct.

KAMERBEEK, E.G.H.J.M.

Beroep: cardioloog (1982-2000)
Artsexamen: Utrecht, 1971
Specialisatie: cardiologie, 1982 (Eindhoven)
Geboren: Den Bosch, 27 maart 1945
Adres: Seisdam 24

Eind 1982 komt hij, in samenwerking met A.N.E. Zimmerman als tweede cardioloog naar Middelburg.

Conflicten binnen de maatschap leiden ultimo 2000 tot zijn vertrek. Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen.

ZWAN, dr. J. van der

Beroep: kaakchirurg (1982 -)
Tandartsex.: Amsterdam UvA, 1971
Promotie: 1980 ('Verstandskies en antiphlogistica')
Specialisatie: mondziekten en kaakchirurgie, 1978 (Groningen)
Geboren: Groningen, 12 augustus 1944
Adres: Rouaansekaai 17
Functies: bestuurslid Vrienden van de Abdij

In 1982 vestigt hij zich in samenwerking met L.S.J. Grootenhuis in Middelburg. In 1999 wordt de maatschap kaakchirurgie, die zowel Walcheren als de Bevelanden als praktijkareaal heeft, met een derde kaakchirurg uitgebreid.

KOSTENSE, C.

Beroep: directeur-geneesheer Walcherse ziekenhuizen (1982-1998)
Artsexamen: Utrecht, 1963
Geboren: Biervliet, 15 november 1937
Adres: Hazelaarstraat (Middelburg); L. Betteweg 88 (Biervliet)
Functies: voorzitter 't Duumpje'
bestuurslid Het Zeeuws Landschap

Na een zestienjarige periode als huisarts in Barendrecht komt hij medio 1982 naar Walcheren waar hij als directeur van de beide Walcherse ziekenhuizen met ingang van 1 augustus C.G. Kroes opvolgt*1.

Eind 1997 gaat hij met vervroegd pensioen*2. Als directeur van het inmiddels gefuseerde ziekenhuis Walcheren wordt hij opgevolgd door J.W. van den Blink. Als r.a. gaat hij in Zeeuws-Vlaanderen wonen waar hij zich inzet voor de milieubescherming van zijn geboortestreek West-Zeeuws-Vlaanderen*3. In augustus 2000 wordt hij benoemd tot kamerheer van de Koningin in Zeeland*4, in april 2001 tot ridder O-N*5.

1) PZC, 13 maart 1982; 2) PZC, 19 dec. 1997; 3) PZC, 6 aug. 1991; 4) PZC, 30 aug. 2000; 5) PZC, 28 apr. 2001.

KLAZEN, C.W.M.

Beroep: cardioloog (1983 -)
Artsexamen: Amsterdam, 1978
Specialisatie: cardiologie, 1983 (Amsterdam)
Geboren: Tilburg, 27 oktober 1947
Adres: Rouaansekaai, Middelburg; Oranjeplaat 47, Arnemuiden; Oudewaterlaan 2,
Souburg: M.L.Kingstraat 48, Vlissingen

In juli 1983 vestigt hij zich, in samenwerking met E.G.H.J.M. Kamerbeek en A.N.E. Zimmerman als derde cardioloog op Walcheren
Door conflicten binnen de maatschap is hij in 2001 tijdelijk de enige Walcherse hartspecialist.

STROUCKEN, A.A.H.M.

Beroep: radioloog (1983 -)
Artsexamen: Utrecht, 1946
Specialisatie: radiologie, 1983 (Tilburg)
Geboren: Den Bosch, 21 januari 1946
Adres: Kuipers-Rietberg kwartier, Weerhaan 5

In december 1983 vestigt hij zich als tweede radioloog in Middelburg in samenwerking met K. Blaha.
Na diens vertrek vormt hij met diens opvolger en de twee Vlissingse radiologen de maatschap radiologie.

BUYTENDIJK, F.J.J.

Beroep: huisarts (1984-1999)
Artsexamen: Leiden, 1973
Geboren: Groningen, 16 juli 1945
Adres: Noordweg 353; id. 419 (praktijk); Singelstraat 27; Bellinkstraat 27 (privé)

Na een vestiging als huisarts in Bruinisse (1973-1982) en een aanstelling als huisarts in de psychiatrische inrichting in Vries (Dr.) (1982-1984) associeert hij zich in 1984 met A.W. Boerwinkel. Een jaar later neemt hij de praktijk over.

Op 1 september 1999 draagt hij praktijk en praktijkpand over aan K.R.G.S. Boejharat. Sindsdien is hij verpleeghuisarts in de verpleeginrichting der Boede.

RAS, B.C.F.

Beroep : revalidatiearts (1984 -)
Artsexamen: Leiden, 1976
Specialisatie: revalidatiegeneeskunde, 1982
Geboren: 4 oktober 1950
Adres: ter Doestwei 33, Goes

In 1984 wordt hij op een consulentencontract tot de Walcherse ziekenhuizen toegelaten.

PONTEN, J.C.

Beroep: huisarts (1984 -)
Artsexamen: Groningen, 1982
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Goes, 10 juli 1955
Adres: Roozenburglaan 20, Oude Rijksweg 4, Nieuwland (praktijk); Oude Rijksweg 4, Nieuwland (privé)

Zie Nieuw- en Sint Joosland.

VISSER, J.

Beroep: huisarts (1985 -)
Artsexamen: Utrecht, 1982
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Terneuzen, 20 oktober 1952
Adres: Roozenburglaan 20 (praktijk); Torentans 9; Wachtoren 19 (privé)

In 1985 vestigt hij zich in Middelburg waar hij het praktijkaandeel van J.J. Jansen (zie Nieuwland) voortzet. Met J.C. Ponten en P. Kodde vormt hij de medische bezetting van het het Wijkgezondheidscentrum Middelburg-Zuid.

HEERE, Floris Jan

Beroep: huisarts (1985 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1979
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Groningen, 4 september 1954
Gehuwd met: ongehuwd
Adres: J.H. Huysenstraat 15 (praktijk); Meestooft 180 (privé)
Functies: medisch leider Thrombosedienst
medisch adviseur ZCAD

In 1981 komt hij naar Middelburg waar hij, na het volgen van zijn huisartsopleiding, als freelancer, o.a. werkzaam is bij het Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs (ZCAD) en de Thrombosedienst

Met ingang van 9 september 1985 vestigt hij zich als solistisch werkend huisarts in Middelburg-Zuid. Hij wordt opgenomen in de 'subgroep Bruynzeel' van de Middelburgse HAGRO.

BERNARD, J.L.

Beroep: KNO-arts (1985 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1979
Specialisatie: keel-neus-oorheekunde, 1984 (Rotterdam)
Geboren: 3 maart 1951
Adres: Tr. Terwindtstraat 23; Sprencklaan 3

Na het vertrek van Dix vestigt hij zich in 1985 als derde KNO-arts op Walcheren in Middelburg.

DIJKSTERHUIS, mw. E.K.J.

Beroep: longarts (1985 -)
Artsexamen: Groningen, 1980
Specialisatie: longziekten, 1985 (Groningen)
Geboren: Loppersum, 31 maart 1948
Gehuwd met: ongehuwd
Adres: Spanjaardstraat 44

In 1985 vestigt ze zich in samenwerking met E.J. van Hezik, als tweede longarts op Walcheren.

VERMEIDEN, mw. I.

Beroep: huidarts (1986-1995)
Artsexamen: Leiden, 1977
Specialisatie: dermatologie en venerologie, 1981 (Rotterdam)
Geboren: Rotterdam, 6 februari 1950
Adres: Geerepad 3, Middelburg; Zandweg 7, Kattendijke

In 1981 vestigt ze zich als dermatoloog in Goes. In 1986 associeert ze zich met de Walcherse dermatoloog J.M.W. Habets. De associatie wordt in 1995 beëindigd. Sindsdien is ze uitsluitend werkzaam in het Oosterscheldeziekenhuis.

ZANDEN, M.J. van der

Beroep: arts voor ortho-manuele geneeskunde (1986 -)
Artsexamen: 1984
Adres: Gortstraat 40 (praktijk); Barbarossaweg (Grijpskerke)(privé)

In 1986 vestigt hij zich als arts voor ortho-manuele geneeskunde in Middelburg.

BOOMGAARD, J.L. van den

Beroep: arts voor alternatieve geneeskunde (1987 -)
Artsexamen: Utrecht, 1978
Geboren: 20 december 1942
Adres: Stationsstraat; Loskade 43 (praktijk)

Na een tienjarige periode als artsenbezoeker studeert hij geneeskunde. Als arts krijgt hij een aanstelling bij de GGD in Apeldoorn.

Na een opleiding in de homeopathie vestigt hij zich per 18 mei 1987 in Middelburg.

Zijn vestiging leidt tot een interventie van de Middelburgse huisartsen bij de Middelburgse Commissie voor Volksgezondheid en tot publicaties in de plaatselijke pers*1.

1) PZC, 4 sep. 1987.

VOS, W.

Beroep: patholoog-anatoom (1987 -)
Artsexamen: Amsterdam UvA, 1983
Specialisatie: pathologie, 1987 (Amsterdam VU)
Geboren: Bergen op Zoom, 4 mei 1954
Adres: Pres. Kennedylaan 47

In 1987 komt hij in dienst van het streeklaboratorium Zeeland.

WERF, Fokke van der

Beroep: anesthesioloog (1987 -)
Artsexamen: Amsterdam VU, 1978
Specialisatie: anesthesiologie, 1986 (Leiden)
Geboren: Djakarta, 31 januari 1948
Adres: Singelstraat 8

Na het vertrek van E. Zandée vestigt hij zich in 1987 in Middelburg. Met L.J.C. Brandon Bravo, G.M. Glansdorp en H.de Jong vormt hij de Maatschap Anesthesiologie.

HAAFTEN, A.J. van

Beroep: psychiater (1988 -)
Artsexamen: Utrecht, 1974
Specialisatie: psychiatrie, 1982 (Utrecht)
Geboren: Arnhem, 25 februari 1948
Adres: Rouaansekaai 13; Herengracht 120

Van 1984 tot 1988 is hij als psychiater werkzaam in het PZZ in Goes. Als vrij gevestigd psychiater neemt hij in november 1988 de praktijk van J.D. van Scheijen over. Met B.P. Dieleman en A.G. Kunst vormt hij de maatschap psychiatrie.

KLOP, P.H.J.

Beroep: orthopedisch chirurg (1988 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1978
Specialisatie: orthopedie, 1986 (Rotterdam)
Geboren: Rotterdam, 18 augustus 1951
Adres: Park de Griffioen 91

Na zijn opleiding vestigt hij zich, in samenwerking met E.T. Schuyt, op Walcheren waar hij de praktijk van H. Krediet voortzet.

LANKHORST, R.R.

Beroep: huisarts (1988 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1981
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Hoogeveen, 20 maart 1956
Adres: Seisweg 29 (praktijk en privé)

Na enige jaren huisarts te zijn geweest in Rotterdam vestigt hij zich in 1988 als huisarts in Middelburg waar hij de praktijk van M. Reijerse, bij wie hij zijn huisartsenstage heeft gelopen, voortzet. Zijn praktijk maakt eerst deel uit van de subgroep 'Bruynzeel', later van de subgroep 'De Doelder' van de Middelburgse HAGRO.

DRAPERS, J.A.G.

Beroep: maag-darmarts (1989 -)
Artsexamen: Amsterdam, 1981
Specialisatie: gastro-enterologie, 1989 (Amsterdam)
Geboren: Amsterdam, 18 juni 1955
Adres: Dam 42; Noordbolwerk 21

In april 1989 vestig hij zich als gastro-enteroloog in Middelburg waar hij met de algemene internisten de maatschap interne geneeskunde vormt.

HEUSDEN, mw. A.I. van

Beroep: huisarts (1990-1994)
Artsexamen: Rotterdam, 1985
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: 5 augustus 1960
Gehuwd met: J. van Loosen (KNO-arts)
Adres: Bellinkplein 3 (praktijk); Touwbaan 140 (privé)

Na een tweejarig assistentschap neemt ze in oktober 1990 de praktijk van J. de la Hayze over.

In maart 1994 vertrekt ze naar Sneek.

De praktijk wordt door C.J.E.M. Albers voortgezet.

BIESENBEEK, F.J.

Beroep: inspecteur Volksgezondheid Zeeland (1991-1993).
Artsexamen: 1971
Adres: Girsesland 67, Middelburg.

Na eerder werkzaam te zijn geweest als 2e inspecteur in Noord Holland wordt hij eind 1991, als opvolger van S. Lelie aangesteld tot inspecteur in Zeeland. Twee jaar later wordt de inspectie Zeeland opgeheven. Hij wordt geplaatst op het ministerie in Den Haag.

ALBERS, C.J.E.M.

Beroep: huisarts (1994 -)
Artsexamen: Groningen, 1985
Specialisatie: huisartsgeneeskunde, 1989 (Groningen)
Geboren: 15 juli 1956
Adres: Bellinkplein 3 (praktijk); Molenwater 115 (privé)

Na zijn artsopleiding werkt hij enige tijd bij 'Artsen zonder grenzen'.
Op 1 maart 1994 vestigt hij zich in Middelburg waar hij de praktijk van mw. A.I. van Heusden overneemt. De praktijk maakt deel uit van de subgroep 'de Doelder' van de Middelburgse HAGRO.

VRIES, Micha A. de

Beroep: huisarts (1994 -)
Artsexamen: Amsterdam, 1986
Specialisatie: huisartsgeneeskunde (Middlesbrough, GB)
Geboren: 18 december 1954
Gehuwd met: Karin Prins (huisarts)
Adres: Stadsschuur 1 (praktijk); Singelstraat 27 (privé)

Na een huisartsopleiding in Engeland vestigt hij zich in april 1994 in Middelburg waar hij met zijn vrouw de praktijk van F.L. Berghauser Pont voortzet. Hun praktijk maakt deel uit van de subgroep 'de Doelder' van de Middelburgse HAGRO.

PRINS, mw. H.W.

Beroep: huisarts (1994 -)
Artsexamen: Amsterdam, 1988
Specialisatie: huisartsgeneeskunde, 1993 (Middlesbrough, GB)
Geboren: 3 maart 1961
Gehuwd met: Micha A. de Vries (huisarts)
Adres: Herenstraat 18 (praktijk); Singelstraat 27 (privé)

In april 1994 vestigt ze zich in Middelburg waar ze met haar echtgenoot de huisartspraktijk van F.J. Berghauser Pont voortzet.

BEZEM, mw. M.J.

Beroep: arts alternatieve geneeskunde (1995 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1985
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: 16 maart 1960
Gehuwd met: B.P. Dieleman, psychiater (g.)
Adres: L. Noordstraat 64 (praktijk en privé)

In december 1995 vestigt ze zich als arts met een consultatieve praktijk voor acupunctuur en electro-acupunctuur in Middelburg.

MEER, L.W. van der

Beroep: huisarts (1997 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1991
Specialisatie: huisartsgeneeskunde 1995 (Rotterdam)
Geboren: 17 december 1959
Adres: Bellinkplein 1; Pijpstraat 1a (praktijk); Zuidmede (privé)

Na een tijdelijk assistentschap vestigt hij zich in januari 1997 als huisarts in Middelburg in associatie met P.F. de Doelder en J. de Doelder-de Ruiter. Drie jaar later wordt de associatie in goed overleg ontbonden. De praktijk, die deel uitmaakt van de subgroep 'De Doelder' van de HAGRO Middelburg wordt naar Pijpstraat 1a verplaatst.

VERVLOET, Jan Herman

Beroep: huisarts (1999 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1986
Specialisatie: huisartsgeneeskunde, 1988
Geboren: 3 juli 1958
Adres: Roozenburglaan 20 (praktijk); Hogelandseweg 3, Grijskerke (privé)

In 1999 vestigt hij zich als huisarts in Middelburg-Zuid waar hij, in samenwerking met J.C. Ponten en J. Visser het praktijkaandeel van P. Kodde voortzet.

BOEJHARAT, K.R.G.S.

Beroep: huisarts (1999 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1992
Specialisatie: huisartsgeneeskunde, 1999 (Rotterdam)
Geboren: 5 september 1967
Adres: Noordweg 419 (praktijk); Grote Sternstraat 7 (privé)

Met ingang van 1 september 1999 vestigt hij zich in Middelburg als opvolger in de huisartspraktijk van F.J.J. Buytendijk.

Nieuw- en Sint Joosland

Inleiding

In de achttiende eeuw zijn Nieuwland en Sint Joosland twee zelfstandige gemeenten, gelegen op een door inpoldering ontstaan eiland voor de Zuid-Oostkust van Walcheren. In 1816 worden ze samengevoegd tot de nieuwe gemeente Nieuw- en Sint Joosland.

De oorspronkelijke veerverbinding met Walcheren wordt in 1818 door een vaste dam vervangen.

Tot de Tweede Wereldoorlog blijft Nieuwland een typische plattelandsgemeente met landbouw als hoofdbron van bestaan.

Als enige medische voorziening heeft het in de achttiende en negentiende eeuw een in de Kerkstraat gelegen diaconaal armhuis. Op voorstel van de diaconie wordt in 1867 de functie van gemeentegeneesheer ingesteld. Op verzoek van de toenmalige gemeentearts wordt in 1896 een dienstwoning gebouwd die in mei 1940 door oorlogshandelingen verloren gaat.

Op 1 juli 1966 wordt Nieuw- en Sint Joosland als zelfstandige gemeente opgeheven en bij Middelburg gevoegd.

Door de bouw van nieuwe woonwijken in Middelburg-Zuid, waar naast de Middelburgse huisartsen ook de Nieuwlandse huisarts praktijk gaat houden, wordt de oorspronkelijke Nieuwlandse praktijk een onderdeel van het, in 1978 geopende, wijkgezondheidscentrum Middelburg-Zuid.

De drie in dit centrum werkzame artsen vormen met de huisartsen van Souburg en Arnemuiden de huisartsengroep (HAGRO) Oost-Walcheren.

L.: A. Walraven en F.P. Polderdijk. De geschiedenis en Plaatsbeschrijving van de gemeente Nieuw- en Sint Joosland. Middelburg 1896.

Geneeskundigen

Nieuwland

Naam, kwalificatie en jaar van vestiging

Beekman, J.	ch.	1729
Brons, dr. P.J.	ha.	1954
Catz, B.F.	ha.	1895
Couperus, P.H.	ch.	1753
Duvernoy, D.	ch.	1679
Geelkerken, M. van	hm.	1809
Heux, M.G.N. le	ha.	1911
Hooland, J.F.	ch.	1790
Jansen, J.J.	ha.	1967
Jansen-Schrama, mw. S.M.P.F.	ha.	1969
Jongh, C. de	ch.	1810
Kerkhof, J.F. van de	ch.	1762
Minet, D.	ch.	1739
Nut, J. de	ch.	1787
Oude, W. de	hm.	1842

Ponten, J.C.	ha.	1984
Stewe, S.E.	hm.	1869
Terson, P.	ch.	1704
Walraven, A.	hm.	1873
Weerd, A.J. de	ha.	1914

Levensberichten

DUVERNOY, Daniël

Beroep: chirurgijn (1679-1703)
 Gehuwd met: Catharina van Broekhuizen (vroedvrouw)
 Overleden : Nieuwland, 11 januari 1703
 Adres: Veerstraat (tegenover de Kerkstraat)

Als bewoner van het voormalige Ambachtsheerenhuis, dat inmiddels dienst doet als plaatselijke herberg, is hij zowel chirurgijn als herbergier. Zijn vrouw wordt in 1680 als vroedvrouw toegelaten op een salaris van twee pond Vlaamsch*1.

1) Walraven/Polderdijk, 181.

TERSON, Paul

Beroep: chirurgijn (1704-1718)
 Geboren: Puilarant (F.)
 Gehuwd met: Ester Legounsier

Na zijn vertrek blijft Nieuwland ruim tien jaar vacant. De predikant Van Essen, die in deze jaren in Nieuwland staat, is zowel predikant als medicus. Er zijn geen aanwijzingen dat Van Essen als medicus praktijk heeft gedaan*1. Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) Walraven/Polderdijk.

BEEKMAN, Jan

Beroep: chirurgijn (1729-1735)
 Adres: Kerkstraat

In 1729 koopt hij een woning in de Kerkstraat*1.

1) Walraven/Polderdijk.

MINET, Daniël

Beroep: chirurgijn (1739-1744)

Gehuwd met: Tanna Soet (o. 18 november 1740), Leuntje de Mol

Komend uit Haamstede vestigt hij zich in 1739 in Nieuwland, in april 1744 vertrekt hij naar Axel.

COUPERUS, Petrus Hendricus

Beroep: chirurgijn (1753-1760)

Gehuwd met: Margaretha Anderson

Zie Grijskerke.

Na een jaar in Nieuwland praktijk te hebben gedaan, vertrekt hij naar Grijskerke. Van daar stuurt hij een sollicitatiebrief naar het stadsbestuur van Arnemuiden `dat hij al Langen tijd groote genegenheit heeft gehad en nog 's hebbende om Binnen UwEdAgtbare stad te komen wonen ten Eijnde bij hem als chirurgijn soude tragte te genezen'. Met bijna eenparigheid van stemmen wordt besloten om suppliant `Sijn geheel versoek te ontseggen Soals het Ligt*1. Couperus stuurt een rekest naar de Staten van Zeeland waarop het bestuur van Arnemuiden reageert met een uitvoerig weerwoord dat een zeer negatief beeld van deze chirurgijn geeft*2.

Een jaar later vestigt hij zich opnieuw op Nieuwland vanwaar hij in 1760 naar Middelburg vertrekt.

1) ZA, GA Arn. inv.nr. 24; 2) ibid.

KERKHOF, Jean Francois van de

Beroep: chirurgijn (1762-1764?)

Gehuwd met: Isabella Therezia Duneweedt

Van de Kerkhof en zijn vrouw zijn beiden afkomstig uit Frans-Vlaanderen*1. Overige gegevens ontbreken.

1) Walraven/Polderdijk.

NUT, Johannes de

Beroep: chirurgijn (1787-1793)
Gehuwd met: Cornelia de Grendel (o. 23 april 1792), Johanna Elizabeth Koopman
Adres: Langenweg

In april 1787 komt hij met attestatie van Nijmegen naar Nieuwland. Tegenover de Veerstraat, aan de oostkant van de Langenweg laat hij in 1791 een huis bouwen waarop hij in maart 1792 een hypotheek vestigt van 321 pond Vlaams*1.

In 1792 betaalt hij belasting voor het houden van een dienstbode*2.

Op 7 februari 1793 vertrekt hij naar Middelburg met achterlaten van een insolventen boedel*3.

1) Walraven/Polderdijk; 2) ZA, GA Nwl. inv.nr. 45; 3) Walraven/Polderdijk.

HOOLAND, Johannes Franciscus

Beroep: chirurgijn (1790-1806)
Geboren: 1733/1734
Gehuwd met: Margaretha Liquilis
Overleden: Nieuwland, 1806
Adres: Veerstraat

In maart 1790 worden zijn vrouw en hij, komend uit Edam, als lidmaten van de Hervormde Kerk van Nieuwland ingeschreven*1.

Met het diaconaal armbestuur sluit hij een overeenkomst de diaconale armen te behandelen voor een bedrag van f.1,- per persoon per jaar*2.

Bij de jaarlijkse visitatie door de in 1801 ingestelde Provinciale Geneeskundige Commissie is zijn apotheek in 1805 beneden de maat*3.

Na zijn overlijden blijft de praktijk twee jaar vacant.

1) ZA, GA Nwl. Geneal. br. G 30; 2) Polderdijk/Walraven; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 12.

GEELKERKEN, Marinus van

Beroep: heelmeeester (1809-1809)
Examen: Middelburg, pl.hm. 2 maart 1809
Geboren: Middelburg, 1782
Ouders: Lourens en Margaretha Corneyzn.
Gehuwd met: Margaretha Plankeel (o.); Johanna van Hoeven.
Overleden: Westkapelle, 1 december 1824

Zie Westkapelle.

Na zijn admissie-examen als plattelandsheelmeeester vestigt hij zich in juni 1809, komend uit Middelburg in het vacante Nieuwland. Kennelijk biedt dit voor een jong, beginnend

heelmeester weinig perspectief, enkele maanden later vertrekt hij naar het Zeeuws-Vlaamse Hoek. In 1824 vestigt hij zich in Westkapelle waar hij binnen een jaar overlijdt.

JONGH, Coenraad de

Beroep: chirurgijn (1810-1812)
Examen: Middelburg, pl.hm. 1807
Geboren: Vlissingen, april 1759
Ouders: Salomon en Catharina de Bree
Gehuwd met: Anna Piernella Dronkers
Overleden: Biggekerke, 28 april 1829

Zie Koudekerke, Vlissingen, Arnemuiden en Biggekerke.

Na Koudekerke vestigt hij zich in september 1810 in Nieuwland waar hij door de Geneeskundige Commissie 'plaatselijk' wordt toegelaten*1. Met goedkeuring van de Commissie vertrekt hij in april 1812 naar zijn vroegere standplaats Arnemuiden. Als stadschirurgijn van Arnemuiden maakt hij in 1814 bij het inenten van enkele Nieuwlandse kinderen zulke fouten dat daardoor, volgens de Commissie, in Nieuwland een ernstige epidemie uitbreekt. Door de Geneeskundige Commissie ter verantwoording geroepen blijkt zijn onkunde zo groot dat het inenten hem definitief wordt verboden. Bij deze confrontatie moet hij zich weinig correct hebben gedragen gezien zijn excuusbrief waarin hij nederig verzoekt 'deze misstap die (God weet het) wel uit drift maar niet uit een kwaad hart is voortgevloeid' te vergeven*2. Als geschorst heelmeester houdt hij zich in 1824 in de Middelburgse Ambachten op van waaruit hij clandestien in Nieuwland praktiseert.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 16; 2) ibid., inv.nr. 112.

OUDE, Willem de

Beroep: heel- en vroedmeester (1842-1867)
Opleiding: praktijkopleiding
Examens: Middelburg, pl.hm. 10 april 1833; vrm. juli 1833
Geboren: Fijnaard, 14 juli 1810
Ouders: Johannes Cornelis en Jenneke de Graaf
Gehuwd met: Douwtje Frikken
Overleden: Nieuwland, 5 oktober 1867
Adres: Veerstraat 46
Functie: lid van de gemeenteraad (1861)
wethouder (1867)

Na dertig jaar vacant te zijn geweest, in welke periode het merendeel van de bewoners in Arnemuiden of - de beter gesitueerden - in Middelburg 'dokteren', krijgt Nieuwland in 1842 weer een eigen heelmeester.

W. de Oude die in 1842 naar Nieuwland komt heeft het in zijn vorige standplaatsen niet slecht gedaan. In 1835 krijgt hij de gouden vaccinatiemedaille*1, in 1837 noemt de

Geneeskundige Commissie hem `een schrander heelmeester, die op waardige wijze zijn beroep uitoefent'*2.

Van Hulst, waar hij sinds 1841 is gevestigd, komt hij in november 1842 naar Nieuwland. Het diaconaal armbestuur krijgt van de gemeenteraad het verzoek om voortaan zoveel mogelijk van zijn diensten gebruik te maken*3.

In 1843 heeft de Geneeskundige Commissie, bij haar jaarlijkse visitatieronde, aanmerkingen op zijn apotheek, een jaar later zijn zijn medicinale gewichten niet goed geijkt*4.

Hij heeft een royale hand van rekeningen schrijven, enige malen moet de Geneeskundige Commissie over de hoogte van het bedrag een oordeel uitspreken*5.

In 1861 wordt hij gekozen tot lid van de gemeenteraad, in 1867 tot wethouder*6.

Sinds 1849 lid van de afdeling Zeeland van de Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst heeft hij in het leven van de afdeling geen rol gespeeld.

Op 57-jarige leeftijd overlijdt hij `na een langdurig sukkelen en daarop gevolgd smartelijk lijden'*7.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 62; 2) ibid., inv.nr. 98; 3) ZA, GA Nwl., inv.nr., 180; 4) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 69, 70; 5) ibid., inv.nr. 73, 91; 6) ZA, GA Nwl. inv.nr. 111; 7) ibid., inv.nr. 200.

STEW E Samuel Efraim

Beroep: heel- en vroedmeester (1869-1872)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Den Haag, pl.hm. 17 december 1839; vrm. 21 juli 1840
Geboren: Ooltgensplaat, 15 november 1815
Ouders: Samuel Ephraim en Anna Christina Steyl
Gehuwd met: Anna Stevens (o.)
Overleden: Rotterdam, 25 juni 1877
Adres: Veerstraat 40
Functies: gemeentegeneesheer

Zie Middelburg.

Na de dood van De Oude is het dorp opnieuw vacant. Omdat er geen enkele belangstelling is voor de in 1867 ingestelde functie van gemeentegeneesheer wordt het salaris tot f.275,- opgetrokken en een nieuwe oproep geplaatst*1.

De enige sollicitant is een in Schoonhoven gevestigde heel- en vroedmeester Stewe die schrijft `dat hij door omstandigheden onafhankelijk van zijnen wil, zich wel wenscht te verplaatsen'*2.

Bij raadsbesluit van 1 mei 1869 wordt hij tot gemeentegeneesheer van Nieuwland benoemd.

Als weduwnaar wordt hij verzorgd door een acht jaar oudere huishoudster, Adriana van Dam, die op 4 februari 1872 aan 'tering' overlijdt.

Met ingang van 1 oktober 1872 vraagt hij om gezondheidsredenen ontslag en vertrekt naar Middelburg.

L.: De Man, 121.

1) ZA, GA Nwl. inv.nr. 201; 2) ZA, GA Nwl. inv.nr. 202.

WALRAVEN, Adriaan

Beroep: heel en vroedmeester (1873-1895)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg, pl.hm. 9 oktober 1841; vrm. 12 oktober 1841
Geboren: Nieuwland, 19 februari 1820
Ouders: Jacobus (smidsbaas/burgemeester) en Neeltje de Visser
Gehuwd met: Anna Maria Kooman (vroedvrouw)
Overleden: Nieuwland, 20 oktober 1895
Adres: Postweg
Functies: gemeentegeneesheer
lid Geneeskundige Raad

Enige maanden nadat de raad het salaris tot f.300,- heeft verhoogd en een nieuwe oproep heeft geplaatst, solliciteert de in Nieuwland geboren heelmeester A. Walraven, onder het uitdrukkelijke beding dat hij alleen komt tegen een jaarwedde van f.525,-. (waarschijnlijk f.400,- voor hem en f.125,- voor zijn echtgenote als gemeentevroedvrouw). Zonder veel discussie gaat de raad akkoord*1. Bij hun komst naar Nieuwland wordt het echtpaar vergezeld door twee volwassen kleindochters die hun grootouders tot hun dood verzorgen. Walraven, die tevoren heelmeester geweest is in s'Heer Arendskerke (1841-1844), Hoek (1844-1871) en Lamswaarde (1871-1873), is bij zijn terugkeer naar Walcheren als botanicus en als historicus een man van betekenis.

Zijn met Polderdijk geschreven boek over de geschiedenis van Nieuwland geldt nog steeds als een standaardwerk.

Het is niet onmogelijk dat de vele tijd die hij aan zijn botanisch veldwerk heeft besteed ten koste is gegaan van zijn medische baan, de Geneeskundige Commissie heeft destijds veel aanmerkingen. Bij een visitatie in oktober 1860 verkeert zijn apotheek in een zeer slordige staat*2, kritiek die in 1862 en in 1869 wordt herhaald.

Zijn verhouding met het Nieuwlandse gemeentebestuur is verre van optimaal. Na zijn overlijden stuurt de familie geen officiële kennisgeving aan het gemeentebestuur en het gemeentebestuur geen officiële rouwbeklag aan de nabestaanden. Het voorstel van het raadslid Polderdijk om dit alsnog te doen wordt met vijf tegen twee stemmen verworpen*3. Walraven zou zijn botanisch onderzoek nooit zo intensief hebben kunnen uitvoeren als zijn vrouw geen vroedvrouw was geweest. Zij was de dochter van een barbier-chirurgijn uit Oostkapelle die, als 21-jarige leerling-verloskundige, omschreven wordt als 'een aardig, vlug en handig meisje'*4.

Walraven heeft tot zijn vijfenzeventigste jaar gepraktiseerd, een taak die een zeventigjarige, negentiende-eeuwse plattelandmedicus met een 'sleepende' bronchitis onmogelijk optimaal heeft kunnen uitvoeren. Economische noodzaak zal hem hiertoe wel gedwongen hebben.

L. Enc. III, 272; Nagtglas II, 922; Mdb. Crt. 23 oktober 1895;
NTvG (1895) 39, 876; De Man, 124.

1) ZA, GA Nwl. inv.nr. 112; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz. inv.nr. 87; 3) ZA, GA Nwl. inv.nr. 114; 4) De Man, Geneesk. School III 136.

CATZ, Benoit Felix

Beroep: huisarts (1895-1910)
Artsexamen: Utrecht, 1895
Geboren: Tilburg, 3 december 1866
Ouders: S.M. en Helmina Michels
Gehuwd met: Rebecca Abramma Cohen (apothekersassistente)
Overleden: Bussum, 26 juli 1943
Adres: Postweg
Functie: gemeentearts

Na het overlijden van Walraven solliciteert hij spontaan naar de ontstane vacature. De zes aanbevelingsbrieven, drie van Utrechtse hoogleraren en drie van Zeeuwse artsen voor wie hij waargenomen heeft, zijn alle zes bijzonder lovend*1. Op 11 november 1895 wordt na enige discussie, waarbij opgemerkt wordt 'wel is waar is hij een Israliet, doch dat doet tot zijn praktijk niets af' besloten geen verdere oproep te plaatsen en hem op grond van zijn 'mooie aanbevelingen' te benoemen.

De jaarwedde blijft f.400,-, wat door sommige raadsleden wel wat karig wordt gevonden*2. In 1896 verzoekt hij het gemeentebestuur over te gaan tot het bouwen van een dienstwoning. Het verzoek wordt ondersteund door een rekest ondertekend door 136 ingezetenen. Mocht de gemeente geen dokterswoning bouwen dan 'zijn wij ten zeerste bevreesd dat zulks ten gevolge zal hebben dat dr. Catz deze gemeente zal moeten verlaten, wat ons door zijne kennis en humaniteit, waardoor hij ieders achting ten volle geniet een groote teleurstelling zoude zijn'*3.

De gemeente Nieuwland gaat op het verzoek in en laat voor f.8.600,- aan de Postweg een nieuwe dokterswoning bouwen.

In 1898 trouwt hij met een apothekersassistente. Het echtpaar krijgt twee dochters, de oudste van het tweetal heeft over haar kinderjaren in het Nieuwlandse doktershuis een alleraardigst boek geschreven*4.

Catz wordt al gauw een gezien en actief lid van de Walcherse artsenkring die op de afdelingsvergaderingen regelmatig demonstraties verzorgt.

Omdat bij zijn komst de medische hulp in het aangrenzende Arnemuiden in handen is van een hoogbejaarde, inferieure heelmeester doktert al gauw het overgrote deel van de bevolking van Arnemuiden en Kleverskerke bij de Nieuwlandse dokter.

Met Van der Bijl, die zich als jong arts in 1908 in Arnemuiden vestigt en die de geheel verlopen Arnemuidse praktijk moet zien terug te krijgen, ontstaat een harde concurrentiestrijd die kennelijk niet steeds fair is gespeeld.

In februari 1909 dient Catz een klacht in bij de afdelingsraad (een intern rechtscollege) wegens oncollegiaal gedrag van zijn Arnemuidse collega. De uitspraak is niet bekend.

In november 1910 neemt hij om gezondheidsredenen(?) ontslag en verhuist naar Blaricum, waar de herinnering aan hem in een straatnaam voortleeft (dr. Catzlaan).

Het joodse echtpaar heeft hun deportatie niet afgewacht, gezamenlijk maken ze in 1943 een eind aan hun leven.

1) ZA, GA Nwl. inv.nr. 228; 2) ZA, GA Nwl. inv.nr. 139; 3) ZA, GA Nwl. inv.nr. 229; 4) H. Wolf-Catz. Zeeuwsche herinneringen. De Beuk, Amsterdam, 1975.

HEUX, Marinus Gerardus Nicolaas le

Beroep: huisarts (1911-1914)
Artsexamen: Utrecht, 1909
Geboren: Deventer, 31 mei 1878
Overleden: Doorn, 1 mei 1958
Adres: Postweg
Functies: gemeentearts

In december 1910 komt hij als waarnemer van Catz naar Nieuwland waar hij met ingang van 15 februari 1911 door de gemeenteraad, die de jaarwedde inmiddels verlaagd heeft tot f.300,-, tot gemeentegeneesheer wordt benoemd. In Nieuwland maakt hij weinig opgang. Hij wordt omschreven als een 'heertje' die niet tegen de Zeeuwse kleilucht kan*1. Als lid van de afdeling Walcheren is hij geheel obscuur. In maart 1914 draagt hij de praktijk over aan De Weerd en verhuist naar Doorn waar hij de rest van zijn leven blijft.

1) mond. med.

WEERD, Adriaan Johannes de

Beroep: huisarts (1914-1954)
Artsexamen: ?
Geboren: Middelburg, 11 juni 1881
Ouders: Marinus Arij (slager) en Maria Ribbens
Gehuwd met: N.N.
Overleden: Middelburg, 20 augustus 1957
Adres: Postweg, Oude Rijksweg
Functies: gemeentearts

Als enige reflectant op de oproep van het Nieuwlands gemeentebestuur, het geboden salaris is nog steeds f.300,- per jaar, wordt hij per 1 april 1914 als opvolger van Le Heux benoemd.

Door zijn gedrag en taalgebruik is hij bij de bevolking, en met name bij het kerkelijk deel ervan niet gezien. De geringe populariteit geldt ook zijn echtgenote die in haar contacten met de patiënten niet die vormen in acht neemt die van een doktersvrouw verwacht mogen worden*1.

Door zijn bescheiden medische kwaliteiten is hij niet opgewassen tegen zijn zeer kundige Arnemuidse collegae Van der Bijl en De Haas waardoor een aanzienlijk deel van de toch al kleine Nieuwlandse bevolking vóór de Tweede Wereldoorlog in Arnemuiden doktert.

In de meidagen van 1940 wordt de dokterswoning zwaar beschadigd. De Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst geeft hem uit het noodfonds een uitkering van f.3000,-.

Na de oorlog krijgt hij, inmiddels 65-plusser, steeds meer concurrentie van de Middelburgse huisartsen.

In december 1954 draagt hij zijn sterk verlopen praktijk over aan P.J. Brons.

Hij verhuist naar Middelburg waar hij drie jaar later onder armoedige omstandigheden*2 overlijdt.

In de afdeling Walcheren van de KNMG, waarvan hij veertig jaar lid was, heeft hij geen enkele rol gespeeld.

1) mond. med.; 2) mond. med.

BRONS, dr. Pieter Johannes

Beroep: huisarts (1954-1967)
Artsexamen: Utrecht, 1953
Geboren: Terneuzen, 15 december 1925
Gehuwd met: N.N.
Adres: Oude Rijksweg
Functies: gemeentegeneeskundige

Begin december 1954 vestigt hij zich in Nieuwland waar hij de praktijk en woning van De Weerd overneemt.

Dertien jaar later, waarin hij als huisarts weinig opgang heeft gemaakt, draagt hij in juni 1967 de praktijk over aan J.J. Jansen en verhuist naar Oosterhout, waar hij als verzekeringsgeneeskundige in dienst komt bij de Geneeskundige Medische Dienst, standplaats Breda.

In 1974 promoveert hij tot doctor in de geneeskunde.

Op 55-jarige leeftijd verlaat hij de GMD met vervroegd pensioen.

Als verzekeringsgeneeskundige woont hij in 1999 in Terneuzen (GAvN, 1999/2000).

JANSEN, Johannes Jacobus

Beroep: huisarts (1967-1986)
Artsexamen: Leiden, 1967
Geboren: Ginneken en Bavel, 22 april 1928
Gehuwd met: S.M.P.F. Schrama (arts)
Adres: Oude Rijksweg
Functies: vice-voorzitter Nieuwl. voetbalclub

Na een loopbaan als fysiotherapeut, respectievelijk pharmaceutisch artsbezoeker studeert hij medicijnen, waarna hij zich in Nieuwland vestigt.

In 1969 trouwt hij met Sabina Schrama die de medische verzorging van de Nieuwlandse dorpsbevolking van hem overneemt. In het aan Nieuwland grenzende Middelburg-Zuid worden nieuwe wijken gebouwd waar hij een praktijkpand huurt.

Een aanzienlijk deel van de nieuwe bewoners komt bij hem en zijn associés. Zij die vanuit Middelburg naar deze nieuwe wijk verhuizen houden meerendeels hun Middelburgse huisarts aan.

In het kader van het samenwerkingsproject komt in Zuid een in 1978 officieel geopend*1 wijkgezondheidscentrum tot stand waar hij met twee anderen praktijk doet. Door zijn extroverte karakter staat hij in de kring van de Middelburgse huisartsen erg op de voorgrond. In 1980 en 1981 is hij voorzitter van de afdeling Walcheren van de KNMG. In

1985 verhuist hij, inmiddels hertrouwd, naar Middelburg. Een jaar later legt hij om gezondheidsredenen de praktijk neer en vertrekt naar Spanje.

Na zijn vertrek is de band tussen de drie huisartsen werkzaam in het Gezondheidscentrum-Zuid en de overige Middelburgse huisartsen in snel tempo tot nul gereduceerd.

1) Mdb. Crt., 20 mei 1987.

JANSEN-SCHRAMA, mw. Sabina Maria Petronella Francisca

Beroep: huisarts (1969-1975)
Artsexamen: Leiden, 1969
Geboren: Lisse, 29 november 1943
Gehuwd met: J.J. Jansen (g.)
Adres: Oude Rijksweg 6

Na haar artsexamen trouwt ze met de Nieuwlandse huisarts Jansen van wie ze de medische verzorging van de oorspronkelijke Nieuwlandse dorpsbevolking overneemt. Ze ontwikkelt zich tot een enthousiast huisarts met grote belangstelling voor haar vak. Tot spijt van de Nieuwlandse bevolking vertrekt ze in 1975 naar Rotterdam waar ze aan het Sophia kinderziekenhuis opgeleid wordt tot kinderarts.

In 1987 wordt ze in het specialistenregister ingeschreven, in hetzelfde jaar promoveert ze tot doctor in de geneeskunde. Als mw. dr. S.M.P.F. de Muinck Keizer-Schrama is ze sindsdien lid van de staf van het Sophiaziekenhuis.

De Nieuwlandse praktijk wordt in het kader van het wijkgezondheidscentrum Middelburg-Zuid door mw. M.L.F. Perquin (zie Middelburg 1975) voortgezet.

PONTEN, J.C.

Beroep: huisarts (1984 -)
Artsexamen: Groningen, 1982
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Goes, 10 juli 1955
Adres: Oude Rijksweg 6 (privé); Rozenburglaan 20 (praktijk)

In oktober 1984 vestigt hij zich als opvolger van mw. Perquin als derde huisarts van het Wijkgezondheidscentrum Middelburg-Zuid.

Na het vertrek van J.J. Jansen zet hij in 1985 de oorspronkelijke Nieuwlandse praktijk voort en neemt diens Nieuwlandse dokterswoning over. Voor de Nieuwlandse dorpsbevolking blijft hij apotheekhoudend arts wat tot problemen leidt met de in Middelburg-Zuid (Dauwendale) gevestigde apotheker.

Na een procedure voor de afdeling rechtspraak van de Raad van State is hij apotheekhoudend gebleven*1, *2.

1) PZC, 13 november 1985; 2) PZC, 22 oktober 1987.

Oost- en West-Souburg

Inleiding

De Souburgse praktijk omvat het grondgebied van de oorspronkelijk zelfstandige gemeenten West-Souburg, Oost-Souburg en Ritthem.

In 1835 worden de beide Souburgen samengevoegd tot de gemeente Oost- en West-Souburg.

Samen met de gemeente Ritthem wordt Oost- en West-Souburg in 1966 als zelfstandige gemeente opgeheven en bij Vlissingen ingedeeld.

Over de medische bezetting vóór 1784 zijn geen gegevens bekend. Ritthem heeft (waarschijnlijk) nooit een eigen geneeskundige gehad. In het zelfstandige West-respectievelijk Oost-Souburg was (waarschijnlijk) één geneeskundige gevestigd die in beide dorpen praktijk deed.

Sinds 1784 is slechts één chirurgijn in Souburg gevestigd.

Een tijdelijke, sterke overvulling van het medisch beroep leidt in 1837 tot de vestiging van een tweede, in 1844 van een derde geneesheer. Geen van allen vinden er voldoende emploi.

In 1878 wordt Souburg opnieuw een éénmanspraktijk.

De vrije vestiging van een tweede medicus, gevolgd door een ongelukkig benoemingsbesluit van het gemeentebestuur, veroorzaakt in 1908 grote onrust en brengt, onder de naam 'de Souburgse kwestie' medisch Walcheren tijdelijk in rep en roer. Hierna is Souburg vijftig jaar lang een stabiele tweemanspraktijk gebleven.

In de twintigste eeuw verandert (Oost)Souburg van een agrarisch dorp met 951 inwoners (1860) in een verstedelijkte plattelandsgemeente. De bevolking, die tot 1940 geleidelijk is gegroeid, neemt door de industrialisatie van het aangrenzende Zuid-Sloegebied explosief toe.

De vestiging van een derde huisarts (1954) gaat opnieuw met enige onrust gepaard, de gesteunde vrije vestiging van een vierde huisarts (1971) verloopt probleemloos.

De praktijk gelegen aan de westkant van het kanaal, die inmiddels aan Vlissingen is vastgegroeid, wordt in de jaren zeventig aan de Vlissingse huisartsen overgelaten. Het voormalige Oost-Souburg blijft met Ritthem het arbeidsterrein van de vier (sinds 2000 vijf) Souburgse huisartsen die na de vestiging van een apotheker (1960) niet langer apotheekhoudend zijn.

Met de twee huisartsen uit Arnemuiden en de drie huisartsen werkzaam in het gezondheidscentrum Middelburg-Zuid vormen ze de HAGRO Oost-Walcheren.

Geneeskundigen

Souburg

Naam, kwalificatie en jaar van vestiging

Abeele, L. van den	hm.	1837
Bats, H.O.W. de	hm.	1870
Bergen, J.F.M.	ha.	1977
Bloos, J.S.	ha.	1930

Bloos, T.	ha.	1963
Bockel, G.A. van	ha.	1947
Brons, J.A.C.	ha.	1954
Dilman, L.C.	hm.	1848
Haman, H.F.	hm.	1818
Hodde, J.J.A.A.	ha.	1941
Huijsman, J.C.	ha.	1926
Kapteijn, N.	ha.	1971
Kapteijn-Snijders, mw. H.	ha.	1976
Krauer, J.E.	ch.	1774
Metz, S.D.	hm.	1844
Meijer, H.	ha.	1993
Os, S. van	hm.	1859
Pennings, mw. M.M.L.	ha.	1984
Peters, G.A.	hm.	1874
Plugge, C.E.	ha.	1901
Plugge, J.J.	hm.	1876
Pronk, J.J.G.	ha.	1912
Pijl, R.G.	ha.	1908
Schmelling, R.P.	ha.	1974
Wap, J.J.	ha.	1910
Wattel, mw. C.	ha.	1989

Levensberichten

KRAUER, Johan Erhard

Beroep: chirurgijn en vroedmeester (1774-1818)
 Admissie: Middelburg, 1784
 Geboren: 1753
 Gehuwd met: Maria Margaretha Enst
 Overleden: West-Souburg, 16 november 1826
 Functies: schepen van de ambachtsheerlijkheid Wester Souburg (1789)
 schout van West-Souburg (1818)
 burgemeester van West-Souburg (1819)
 Personeel: 1 dienstbode*1
 Vervoer: phaëton met 1 paard*2

Na zijn admissie-examen, afgenomen door het Middelburgs chirurgijngilde, vestigt hij zich op West-Souburg waar hij naast zijn medisch beroep openbare bestuursfuncties uitoefent. Ultimo 1818 draagt hij de praktijk over aan zijn schoonzoon H.F. Haman*3. Als rustend arts blijft hij in West-Souburg wonen, waarvan hij tot zijn dood burgemeester blijft.

In de belastingkohieren (familiegeld), die hij als schepen van West-Souburg zelf ondertekent, komt hij niet als belastingplichtige voor.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nr. 49101; 2) ibid.; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 45.

HAMAN, Hendrik Ficus

Beroep: heel- en vroedmeester (1818-1875)
Opleiding: praktijkopleiding
Examens: pl.hm.: Middelburg, 21 september 1815; vrm.: Middelburg, 16 januari 1817;
st.hm.: Middelburg, 3 december 1829
Geboren: Renesse, 17 oktober 1791
Ouders: Arnoldus Jacobus en Sarah Zuidweg
Gehuwd met: Suzanna Geertruida Krauer
Overleden: Oost- en West-Souburg, 3 juni 1875
Adres: huis no. 96; no. 127; no. 165
Functies: wethouder van O/W Souburg
gemeente-geneesheer van O/W Souburg
gemeente-geneesheer van Ritthem
reede-arts van Rammekes

Tijdens de Engelse invasie op Walcheren (tweede helft 1809) is hij enige maanden (als aankomend chirurgijn?) in Engelse krijgsdienst*1.

In opleiding bij de West-Souburgse chirurgijn Krauer trouwt hij in november 1813 een van diens dochters. Als onbevoegde verricht hij ruim 80 bevallingen waarvoor hij door de Geneeskundige Commissie 'Serieuselijk wordt gecorrigeerd'*2. Eind 1818 vestigt hij zich in Oost-Souburg waar hij een zeer lucratieve praktijk krijgt*3 die hij 57 jaar (!) uitoefent. Met de Geneeskundige Commissie heeft hij in zijn verdere loopbaan nauwelijks problemen gehad. Zijn poging in Souburg een doktersfonds op te richten moet hij op last van de Commissie staken*4.

Hoewel hij naast zijn particuliere praktijk ook alle medische nevenfuncties in handen heeft, heeft hij de collega's die zich naast hem in Souburg kwamen vestigen op laakbare wijze tegengewerkt. Als 80-jarige rijdt hij zijn 'collega' De Bats met paard en rijtuig opzettelijk de sloot in waarvoor hij door de Middelburgse Rechtbank bij verstek wordt veroordeeld tot een boete van f.50,-*5.

Enkele maanden voor zijn dood besluit hij de gemeentelijke armen voortaan gratis te behandelen waarmee hij een jonge collega de kans ontnemt om eventueel tot gemeentegeneesheer benoemd te worden.

Als lid (1849-1863) van de afdeling Zeeland van de NMG heeft hij geen rol van betekenis gespeeld.

Drie zoons kozen het beroep van hun vader, de twee oudste dochters hebben hem tot zijn dood verzorgd.

1) De Man, 133; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 44; 3) De Man, 133; 4) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 56; 5) ZA, Arch. Arr. Rechtb. Mdb., inv.nr. 183; 6) GA Vlis., not. raad, 1874/1875.

ABEELE, Lambertus van den

Beroep: heel- en vroedmeester (1837-1864)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: pl.hm.:Middelburg, 14 juli 1837; vrm.: Middelburg, 18 juli 1837
Geboren: Middelburg, 12 januari 1816
Ouders: Lambertus Adriaan (apotheker) en Apollonia Cornelia van den Boomgaard
Gehuwd met: Maria Sanderse
Overleden: Oost- en West-Souburg, 21 april 1864
Adres: huis no. 23; no. 34

Na zijn examens vestigt hij zich in december 1837, bij gebrek aan beter, in Souburg waar hij naast Haman een marginale praktijk krijgt. Geld om in zijn apotheek te investeren ontbreekt wat leidt tot herhaalde kritiek van de Geneeskundige Commissie*1. Als lid (1852-1854) van de afdeling Zeeland van de NMG komt hij nauwelijks op de bijeenkomsten. Hij overlijdt aan tuberculose, een vrouw en zes dochters nalatend.

L.: De Man, 102.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 69.

METZ, Samuel Daniel

Beroep: heel- en vroedmeester (1844-1848)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: pl.hm.: Middelburg, 8 april 1842; vrm.: Middelburg, 26 april d1842
Geboren: Arnemuiden, 10 maart 1817
Ouders: Daniel Mozes (muziekonderwijzer) en Magdalena Gobis Philips
Gehuwd met: ongehuwd
Overleden: Oost- en West-Souburg, 17 april 1848
Adres: Groote Abeele

Na zijn examens vestigt hij zich in 1844 in het tot Oost- en West-Souburg behorende gehucht de Groote Abeele. Ingeklemd tussen de praktijken van twee Souburgse geneesheren en het nabijgelegen, van medici overvulde, Middelburg zijn de vooruitzichten op een redelijk bestaan nihil. Daarbij is hij kostwinner voor vier inwonende broers en zusters, allen ongehuwd en zonder beroep.

Na een treurig bestaan overlijdt hij op 31-jarige leeftijd aan tuberculose.

(In 1847 was zijn oudere broer Mozes Daniël bij hem als leerling ingeschreven. Diens poging om in 1848 examen af te leggen moet wegens een bloedspuwing van de kandidaat worden geschorst. Bij een tweede poging wordt hij met een jaar, bij een derde met een half jaar afgewezen*1. Omdat hij in het huis van zijn inmiddels overleden broer blijft wonen, waar het bord met diens medische titels niet is verwijderd, neemt het gemeentebestuur van Souburg maatregelen tegen illegale praktijkvoering*2. In 1851 keert de familie Metz naar Middelburg terug.)

L.: De Man, 135.

1) ZA. Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nrs 75, 76; 2) ibid., inv.nr. 76.

DILMAN, Lambertus Cornelis

Beroep: heel en vroedmeester (1848-1851)
Opleiding: praktijkopleiding
Examens: pl.hm.: Middelburg, 30 januari 1827; vrm.: Middelburg, 5 juli 1827
Geboren: IJzendijke, 5 oktober 1806
Ouders: Johannes (chirurgijn) en Frederika Dorothea Meijer
Gehuwd met: Antoinette Geertruida Frederica Boullé
Overleden: Almelo, 13 september 1870
Adres: huis no. 120

Na een praktische opleiding bij zijn vader en een theoretische aan de Gentse Hoogeschool vestigt hij zich in Terneuzen waar hij problemen krijgt met de Geneeskundige Commissie*1.

Na een driejarig verblijf in Souburg, waar hij in 1848 naartoe is gegaan, vertrekt zijn vrouw naar Middelburg, hijzelf naar Almelo.

Als voormalig afdelingslid vraagt hij in januari 1856 de afdeling Zeeland van de NMG hem, wegens de treurige toestand van zijn financiën, te willen helpen*2. De afdeling handhaaft haar standpunt collectief geen individuele steun te verlenen en wijst het verzoek af. Op 63-jarige leeftijd is hij in Almelo overleden.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nrs. 56, 66; 2) ZA, Arch. Ver. Genees./Heelk. Zeeld., inv.nr. 2.

OS, Simon van

Beroep: heel- en vroedmeester (1859-1870)
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 10 november 1859; vrm.: Middelburg, 12 november 1859
Geboren: Vlissingen, 4 juli 1839
Ouders: Israël (slager) en Helena Landsberg
Gehuwd met: Elisa van Lissa
Overleden: Amsterdam, februari 1913
Adres: Groote Abeele
Functies: geneesheer arbeiders kanaalwerken

Zie Middelburg.

Na privé-lessen bij zijn toekomstige schoonvader, de Middelburgse heelmeester Van Lissa, voltooit hij zijn opleiding aan de Geneeskundige School. Omdat er nergens een vacature is vestigt hij zich op het gehucht de Groote Abeele. De eerste jaren woont hij er samen met twee ongetrouwde zusters, in 1862 trouwt hij met een dochter van zijn opleider. In de jaren zestig wordt hij belast met de medische zorg van de arbeiders die werkzaam zijn bij de

kanaal- en spoorwegwerken op Walcheren. Elk kwartaal stuurt hij een uitstekend rapport over hun gezondheidstoestand naar de Inspecteur Volksgezondheid*1.

Als actief lid van de afdeling Zeeland van de NMG, is hij de eerste in Zeeland die uit kalveren een (antipokken) vaccine bereidt.

In 1870 keert hij naar Middelburg terug waar hij de praktijk van zijn overleden schoonvader voortzet.

L.: De Man, 196.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nrs. 266-273.

BATS, Herman Otto Willem de

Beroep: heel- en vroedmeester (1870-1873)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st.hm.: Middelburg, 3 november 1854; pl.hm.: Middelburg 24 mei 1855;
vrm.: Middelburg, 11 augustus 1855
Geboren: Biervliet, 19 maart 1833
Gehuwd met: Albertina Sara Callenfels
Overleden: Oost- en West-Souburg, 6 december 1873
Adres: no. 40
Functies: geen

Na een opleiding aan de Middelburgse Geneeskundige School en een vestiging in Biervliet komt hij, na het vertrek van Van Os in maart 1870 naar Souburg, waar hij zich naast de, inmiddels 79-jarige, H.F. Haman vestigt. Deze collega heeft zijn virulentie nog niet verloren. Niet alleen bezorgt hij hem een verkeersongeval maar ook blokkeert hij, door het gratis uitvoeren van de vaccinaties en de doodschouw*1, zijn eventuele benoeming tot gemeentegeneesheer.

Drie jaar na zijn komst overlijdt hij op 40-jarige leeftijd aan longtuberculose.

L.: De Man, 175.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. brieven 1873.

PETERS, Gustaaf Adolph

Beroep: heel- en vroedmeester (1874-1878)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: pl.hm.: Middelburg, 12 november 1863; vrm.: Middelburg, 14 augustus 1863
Geboren: Vlissingen, 25 november 1841
Ouders: Jan David (boekhouder) en Johanna Jacoba Antheunissen
Gehuwd met: Adriana Anna Agelink van Rentergem
Overleden: Oost- en West-Souburg, 17 juli 1878
Adres: huis no. 32
Functies: gemeentegeneesheer

Zie Serooskerke.

Na een eerdere vestiging in Serooskerke (W) en Schore komt hij, na het overlijden van De Bats, in maart 1874 naar Souburg waar de 83-jarige Haman nog steeds praktijk uitoefent.

Als deze een jaar later overlijdt benoemt de raad hem tot gemeentegeneesheer van Souburg op een tractement van f.75,- per jaar*1.

Een jaar na het overlijden van Haman vestigt J.J. Plugge zich in Souburg. Deze stuurt een rekest naar de raad met het verzoek ook in aanmerking te mogen komen voor de post van gemeentegeneesheer. De raad besluit aan beide geneesheren een inschrijvingsbiljet te sturen. Als Plugge ervan afziet gaat de baan naar Peters voor het bedrag waarvoor hij heeft ingeschreven*2.

In 1877 besluit de raad spontaan het komend jaar de functie van armendoctor aan Plugge op te dragen en vervolgens afwisselend aan beide heren*3.

Zo ver komt het niet, een ongeval op de Rittense weg gevolgd door een hersenaandoening maakt in 1878 op 36-jarige leeftijd een eind aan Peters leven. Zijn vrouw en twee kinderen zijn een jaar later naar Middelburg verhuisd.

L.: De Man, 203.

1) GA Vlis., not. raad, 1875; 2) GA Vlis., not. raad, 1876; 3) GA Vlis., not. raad, 1877.

PLUGGE, Jacobus Johannes

Beroep: heel- en vroedmeester (1876-1908)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg: pl.hm. 4 juni 1856; st.hm. 11 september 1856; vrm. 15 september 1855
Geboren: Vlissingen, 24 juni 1833
Ouders: Cornelis Evertse (zeeloods) en Dirkje Johanna van der Valk
Gehuwd met: Helena Cornelia Masseé
Overleden: Oost- en West-Souburg, 7 oktober 1919
Adres: Kanaalstraat A 98 (nu no. 108)
Functies: gemeentegeneesheer

Zie Aagtekerke.

Van Aagtekerke, waar hij sinds 1856 is gevestigd, verhuist hij in juli 1876 met vrouw en vijf kinderen naar Souburg.

Als twee jaar later zijn collega G.A. Peters overlijdt is het langjarig overschot aan geneeskundigen omgekeerd in een tekort. Peters krijgt geen opvolger en Souburg wordt de komende 25 jaar opnieuw een éénmanspraktijk.

Na het overlijden van Peters krijgt hij op eigen verzoek een vaste aanstelling als gemeentearts. De jaarwedde van f.150,- wordt in 1883 verdubbeld*1.

In december 1885 dient hij zijn ontslag als gemeentearts in en vertrekt een maand later naar Zuilen. De armenpraktijk wordt tijdelijk door de Middelburgse arts dr. J.C. Bolle waargenomen.

Nadat het gemeentebestuur het tractement tot f.430,- heeft verhoogd solliciteert Plugge opnieuw. Hoewel de raad niet enthousiast is en `de handelingen van de sollicitant Plugge voor hem op niet zeer vleierende wijze bespreekt'*2 wordt hij in juni 1886 alsnog voor de tweede maal benoemd.

In 1901 krijgt hij hulp van zijn oudste zoon C.E. Plugge, die zich in maart 1901 met vrouw en drie kinderen in Souburg vestigt. In 1906 viert de Souburgse gemeenschap zijn 50-jarig ambtsjubileum.

In het najaar van 1908 vestigt de pas afgestudeerde arts R.G. Pijl zich naast vader en zoon Plugge in Souburg. Een maand later besluit de gemeenteraad, na in een besloten vergadering het functioneren van de gemeentearts te hebben besproken, om Plugge sr., met het oog op zijn hoge leeftijd eervol te ontslaan en Pijl als gemeentearts te benoemen. Als Pijl voor de benoeming bedankt trekt de raad het ontslag in en stelt Plugge in de gelegenheid zelf ontslag te vragen. Als deze hierop niet reageert wordt hij opnieuw eervol ontslagen en worden sollicitanten voor de functie van gemeentearts opgeroepen. Bij besluit van 21 november 1908 wordt Pijl als enige sollicitant tot gemeentearts benoemd*3.

Het ongevraagde ontslag van Plugge sr. - de zogenaamde Souburgse kwestie - veroorzaakt binnen de afdeling Walcheren van de NMG een enorme deining. Pijl wordt (ten onrechte) als onderkruiper veroordeeld, het standpunt van de twee Middelburgerse coryfeeën Bolle en Van Berlekom jr., die als leden van de afdelingsraad Pijl hebben verdedigd, veroorzaakt een storm van verontwaardiging*4.

Een teleurgestelde Plugge sr., die niet alleen een ijverig afdelingslid maar ook bestuurslid en lid van de afdelingsraad is geweest, bedankt in 1909 voor het lidmaatschap van de afdeling Walcheren.

Als rustend arts blijft hij in Souburg wonen waar hij op 86-jarige leeftijd overlijdt.

L.: De Man, 177.

1) GA Vlis., not. raad, 1878. 2) GA Vlis., not. raad, 1886; 3) GA Vlis., not. raad, 1908; 4) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr. 2.

PLUGGE, Cornelis Evertsen

Beroep: huisarts (1901-1926)
Artsexamen: Groningen, 30 mei 1895
Geboren: Domburg, 30 september 1864
Ouders: Jacobus Johannes (heelmeester) en Helena Cornelia Masseé
Gehuwd met: Antonia Korteweg
Overleden: Oost- en West-Souburg, 15 juni 1935
Adres: Kanaalstraat A 97a; A 97 (nu 101)
functies: gemeentegeneeskundige
voorz. Prov. Groene Kruis
bestuurslid Prov. Ver. t.b.d. tbc
voorz. Commissie v.d. Hygiëne v.h. Kind in Zeeland

Na zijn artsexamen vestigt hij zich als huisarts in Strijen (ZH). In maart 1901 komt hij met vrouw en drie kinderen naar Souburg waar hij naast zijn vader in de Kanaalstraat gaat wonen.

Na het vertrek van Pijl, met wie de beide Plugges elk contact hebben verbroken, benoemt de raad Plugge en Wap (de opvolger van Pijl) tot gemeentearts met de bepaling elkaar jaarlijks af te wisselen*1.

Eind 1926 draagt hij zijn praktijk over aan J.C. Huijsman. Op zijn verzoek wordt hij per 1 januari 1927 op de meest eervolle wijze als gemeentearts ontslagen*2. Voor zijn activiteiten op medisch-sociaal terrein wordt hij benoemd tot ridder O-N.

Zijn 40-jarig artsjubileum (1935) wordt gevierd met een feestdiner aangeboden door zijn collega's en met een aubade door de bevolking. Twee weken later maakt een kwaadaardig verlopende longontsteking op 70-jarige leeftijd onverwachts een einde aan zijn leven.

Onder grote belangstelling*3 wordt hij in West-Souburg begraven.

De anekdotes die destijds over hem werden verteld en de bijnamen die hem werden gegeven*4 wekken de indruk dat hij door zijn toenmalige Walcherse collega's niet steeds au serieux werd genomen.

1) GA Vlis., not. raad, 1910; 2) GA Vlis., not. raad, 1927; 3) Mdb. Crt., 20 juni 1935; 4) o.a. de naam 'Prof. Kouwer' (een bekend hoogleraar verloskunde in Utrecht) na het miskennen van een tweelingszwangerschap bij de, door hem geleide, bevalling van zijn dochter, predikantsvrouw op een van de Walcherse dorpen.

PIJL, Rentje Gerben

Beroep: huisarts (1908-1910)
Artsexamen: Utrecht, 1908
Geboren: Rotterdam, 4 mei 1881
Gehuwd met: Wilhelmina Geertruida de Klein
Overleden: Den Haag, 1935
Adres: B 17
Functies: gemeentearts

Direct na zijn artsexamen vestigt hij zich in Souburg. Een maand later wordt hij door de Souburgse raad, die Plugge sr. eervol maar ongevraagd heeft ontslagen, tot gemeentearts benoemd. Hij bericht het gemeentebestuur dat hij deze benoeming, `gezien de omstandigheden waaronder'*1, niet kan aannemen.

De raad roept sollicitanten op en benoemt hem, als enige reflectant, alsnog tot gemeentearts op een salaris van f.430,- per jaar.

Dit ongelukkige benoemingsbeleid, dat onder de naam 'de Souburgse kwestie' heel medisch Walcheren in rep en roer*2 brengt, maakt zijn positie onhoudbaar. Het merendeel van de Walcherse artsen ziet hem als indringer, zijn verhouding met vader en zoon Plugge is onherstelbaar beschadigd. In maart 1910 draagt hij zijn praktijk over aan J.J. Wap en vertrekt als hoofd van het bacteriologisch laboratorium in Soerabaya naar Nederlands-Indië. In 1919 heeft hij zich als huidarts in Den Haag gevestigd.

1) GA Vlis., not. raad, 1908; 2) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr. 2.

WAP, Jan Jacob

Beroep: huisarts (1910-1912)
Artsexamen: 1902
Geboren: Batavia, 11 juni 1874
Gehuwd met: Lydia van Pesch
Overleden: Amsterdam, 26 mei 1953
Adres: B 17
Functie: gemeentearts

Zie Middelburg.

Na korte tijd huisarts in Puttershoek te zijn geweest vertrekt hij in 1905 als OvG bij het KNIL naar Nederlands-Indië.

Door een ruitongeval ongeschikt voor de dienst geworden, wordt hij in 1909 eervol ontslagen.

Als opvolger van Pijl vestigt hij zich in maart 1910 in Souburg waar hij samen met Plugge jr. aangesteld wordt als gemeentearts. Twee jaar later verhuist hij naar Middelburg als opvolger van J.J. Berdenis van Berlekom.

Zijn Souburgse praktijk werd door J.J.G. Pronk voortgezet.

PRONK, Johannes Jacob Gerrit

Beroep: huisarts (1912-1930)
Artsexamen: Leiden, december 1911
Geboren: Rotterdam, 25 april 1883
Gehuwd met: Antoinette Marie Plaijsier (g.); Adriana Jacoba Callenfels
Overleden: Rotterdam, 17 november 1954
Adres: C 19; A 69
Functies: gemeentearts

Als pas afgestudeerd arts neemt hij in mei 1912 de praktijk van J.J. Wap over. Hoewel hij in 1929 in de Kanaalstraat een nieuwe woning laat bouwen, beëindigt hij in april 1930, waarschijnlijk in verband met huwelijksproblemen, de Souburgse praktijk die hij met de nieuwe, nog niet bewoonde woning, overdraagt aan J.S. Bloos.

Hij vestigt zich in Schiebroek waar hij tot zijn dood praktiseert.

In het leven van de afdeling Walcheren heeft hij geen enkele rol gespeeld.

HUIJSMAN, Jan Christiaan

Beroep: huisarts (1926-1947)
Artsexamen: Utrecht, 1926
Geboren: Bleskensgraaf, 14 september 1899
Gehuwd met: Ariena Helena van Zwanenburg
Adres: B 15 a; Kanaalstraat 89
Functies: gemeentearts

Direct na zijn artsexamen vestigt hij zich als opvolger van Plugge jr. in Souburg, waar hij per 1 januari 1927 als gemeentearts wordt aangesteld. In 1933 verhuist hij naar een nieuw gebouwd huis in de Kanaalstraat, sindsdien wonen de twee Souburgse artsen recht tegenover elkaar.

Zijn 'salonfähigkeit' bezorgt hem een aanzienlijke praktijk onder de Middelburgse 'upper ten'. Ondanks de kritiek die dit oproept is zijn positie binnen de afdeling Walcheren van de NMG, waarvan hij geruime tijd afdelingssecretaris is, onomstreden.

Een cumulatie van factoren - inundatieschade aan zijn huis, een door de evacuatie sterk teruggelopen praktijk en de ziekte van zijn dochter*1 leidt tot een voor velen onverwacht vertrek. In februari 1947 draagt hij zijn praktijk en woning over aan G.A. van Bockel en vestigt zich als huisarts in Deventer.

1) mond. med.

BLOOS, Jan Samuel

Beroep: huisarts (1930-1965)
Artsexamen: Leiden, 1 november 1929
Geboren: Krimpem a/d IJssel, 5 december 1904
Gehuwd met: Elderina Jaapje van den Berg (o.); D.M. Steenhuizen
Overleden: Vlissingen, 12 april 1986
Adres: Kanaalstraat 70
Functies: voorzitter ziekenfonds Walcheren
lid bestuur Ziekenverpleging Walcheren

Als pas afgestudeerd arts vestigt hij zich in het voorjaar van 1930 als opvolger van Pronk in Souburg waar hij een grote praktijk krijgt. Met zijn sinds 1933 recht tegenover hem wonende collega heeft hij een normale, stabiele verhouding.

Voor de oorlog is hij bestuurslid respectievelijk lid van de afdelingsraad van de afdeling Walcheren van de NMG. Na de oorlog is hij, naast bestuursfuncties bij de plaatselijke afdelingen van het Groene en Rode Kruis, bestuurslid (1947), respectievelijk voorzitter (1951-1963) van het ziekenfonds Walcheren.

In 1963 associëert hij zich met zijn zoon die twee jaar later de praktijk overneemt. Als rustend arts blijft hij in Souburg wonen waar hij op 81-jarige leeftijd plotseling overlijdt*1.

1) PZC, 14 april 1986.

HODDE, J.J.A.A.

Beroep: huisarts (1941-1941)
Artsexamen: Leiden, 19 oktober 1940
Overleden: Bergen, (NH) 2 maart 1999
Adres: Bermweg

Als pas afgestudeerd arts vestigt hij zich medio maart 1941 in Souburg in de verwachting om in het steeds groeiende Souburg naast Bloos en Huijsman een derde huisartspraktijk op te bouwen. Na drie maanden geeft hij deze poging op en vertrekt naar Amsterdam. In de jaren zeventig is hij huisarts in Bergen (NH) waar hij als r.a. blijft wonen.

BOCKEL, Gerard Antonie van

Beroep: huisarts (1947-1979)
Artsexamen: Groningen, november 1946
Geboren: Sliedrecht, 14 april 1914
Gehuwd met: A.J. de Bie (g.); E. de Dreu
Overleden: Vlissingen, 14 september 1989
Adres: Kanaalstraat 89; Dongestraat 15
Functies: colonnecommandant Rode Kruis

Als nog niet afgestudeerd medicus neemt hij in 1945 de vacante praktijk van Oostkapelle waar. Na het behalen van zijn artsexamen keert hij in februari 1947 naar Walcheren terug als opvolger van J.C. Huijsman. Naast zijn huisartspraktijk wordt hij in de jaren zestig bedrijfsarts bij het chemisch bedrijf M&T. Na een tweejarig samenwerkingsverband draagt hij in mei 1979*1 praktijk en woning over aan J.F.M. Bergen.

Tot 1985 actief als verzekeringsgeneeskundige bij het GAK blijft hij als r.a. in Souburg wonen waar hij op 75-jarige leeftijd overlijdt*2.

Voor zijn dertigjarige werkzaamheden bij het Rode Kruis krijgt hij in 1977 het zilveren Kruis van Verdienste*3.

In het leven van de afdeling Walcheren, waar hij na de jaren zestig nauwelijks nog komt, heeft hij geen rol van betekenis gespeeld.

1) PZC, 25 juni 1979; 2) PZC, 15 sep. 1989; 3) PZC, 28 nov. 1977.

BRONS, Jan Arnold Cornelis

Beroep: huisarts (1954-1995)
Artsexamen: Utrecht, 1954
Geboren: Terneuzen, 23 juli 1923
Gehuwd met: T.E. van Varik
Overleden: Vlissingen, 28 september 1995
Adres: Vlissingestraat 91

In oktober 1954 vestigt hij zich als derde huisarts in Souburg. Het is een zogenaamde vrije vestiging waarbij geen bestaande praktijk wordt overgenomen.

Met zijn broer, huisarts in Nieuwland, heeft hij een eigen weekenddienst.

In 1978 draagt hij zijn ziekenfondspraktijk over aan J.F.M. Bergen. Als arts voor alternatieve geneeskunde heeft hij sindsdien een uitsluitend consultatieve praktijk.

In medisch Walcheren was hij een outsider.

BLOOS, Theo

Beroep: huisarts (1963-1993)
Artsexamen: Groningen, 11 oktober 1961
Geboren: Oost- en West-Souburg, 28 mei 1931
Ouders: Jan Samuel (arts) en Elderina Jaapje van den Berg
Gehuwd met: A.J. van der Kuil
Adres: Kanaalstraat 70

Na een vooropleiding aan het Middelburgs gymnasium studeert hij in Groningen. Als dienstplichtig OvG KM wordt hij in Vlissingen geplaatst. Na een tweejarige associatie met zijn vader neemt hij in 1965 diens praktijk en woning over.

Als arts heeft hij een bijzondere belangstelling voor de sportgeneeskunde, met name het wielrennen. Als lid van de KNMG is hij twee jaar penningmeester van de afdeling Walcheren.

Ter gelegenheid van zijn zilveren jubileum als huisarts in Souburg organiseren zijn patiënten in 1988 een receptie*1. Vijf jaar later draagt hij praktijk en woning over aan H. Meijer. Als r.a. gaat hij in Middelburg wonen.

1) PZC, 3 oktober 1988.

KAPTEIJN, Nicolaas

Beroep: huisarts (1971 -)
Artsexamen: Leiden, 3 juli 1970
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Leiden, 23 september 1943
Gehuwd met: Helena Sniijders
Adres: Lekstraat 6 (praktijk en privé)

In augustus 1971 vestigt hij zich, met steun van de zittende huisartsen Van Bockel en Bloos, in Souburg waar hij een snel groeiende praktijk krijgt die hij sinds 1976 in maatschapverband uitoefent.

SCHMELLING, R.P.

Beroep: huisarts (1974-1975)
Artsexamen: 22 maart 1974
Geboren: 8 juli 1945

Na zijn artsexamen is hij assistent van de Souburgse huisarts G.A. van Bockel. In oktober 1974 wordt het assistentschap in een associatie omgezet die een halfjaar later door de seniorpartner weer wordt opgezegd. Aansluitend vertrekt hij naar Naarden.

KAPTEIJN-SNIJDERS, mw. Helena

Beroep: huisarts (1976-1984)
Artsexamen: Leiden, 27 november 1970
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Rotterdam, 9 oktober 1945
Gehuwd met: Nicolaas Kapteijn
Adres: Lekstraat 6

Na een eerdere functie als schoolarts en medisch adviseur van het Medisch Opvoedkundig Bureau vestigt ze zich in 1976, in samenwerking met haar echtgenoot, als huisarts in Souburg. In 1984 draagt ze de praktijk over aan mw. M.M.L. Pennings. Sindsdien is ze als medisch psycholoog werkzaam bij het RIAGG (Emergis) in Middelburg.

BERGEN, Jan F.M.

Beroep: huisarts (1977 -)
Artsexamen: Leiden, 25 juni 1976
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Leiden, 6 augustus 1951
Adres: Kanaalstraat 89
Functies: voorz. Plaatselijke Huisartsen Ver.
voorz. Districts Huisartsen Ver.*1
bestuurslid Landelijke Huisartsen Ver. (1990)
voorzitter. Landelijke huisartsen Ver. (1995)*2

Na een stageperiode bij de Souburgse huisarts G.A. van Bockel, gevolgd door een tweejarige associatie, neemt hij op 1 mei 1979 diens praktijk en woning over.

1) PZC, 24 mei 1986; 2) PZC, 13 oktober 1994.

PENNINGS, mw. Maria M.L.

Beroep: huisarts (1984-1989)
Artsexamen: Nijmegen, 21 december 1979
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Roermond, 1 mei 1953
Adres: Amstelstraat 55

Na een assistentschap bij de Koudekerkse huisarts Noorlander vestigt ze zich in september 1984 als opvolgster van mw. H. Kapteijn-Snijders en in associatie met N. Kapteijn als huisarts in Souburg. In 1989 beëindigt ze de praktijk en verhuist naar Limburg. Haar praktijktaandeel wordt voortgezet door mw. C. Wattel.

WATTEL, mw. Connie

Beroep: huisarts (1989 -)
Artsexamen: Amsterdam (VU), 1984
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Middelburg, 13 juni 1959
Ouders: J. Wattel en J. Sinke
Gehuwd met: B. de Graaff
Adres: Ritthem, Dorpstraat 19 (privé)
Lekstraat 6 (praktijk)

Na haar artsexamen volgt ze aan de VU de huisartsopleiding.
In 1989 vestigt ze zich in Souburg als opvolger van mw. M.M.L. Pennings. Evenals haar voorganger oefent ze de praktijk uit in associatie met N. Kapteijn.

MEIJER, Harmen

Beroep: huisarts (1993 -)
Artsexamen: 1987
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Adres: Kanaalstraat 70 (praktijk en privé)

Na zijn artsexamen en zijn, in Engeland gevolgd, huisartsopleiding neemt hij in september 1993 praktijk en woning van T. Bloos over.

Oostkapelle

Inleiding

Behoudens zijn negen buitenplaatsen, die tot het begin van de twintigste eeuw nog in stijl door hun eigenaren worden bewoond, is Oostkapelle tot het midden van de twintigste eeuw een agrarische gemeenschap met landbouw als hoofdmiddel van bestaan. Met een bevolking die groeit van 849 (1860) tot 2445 (1994) krijgt het ná 1960 steeds meer het karakter van een recreatiegemeente.

In 1966 wordt het dorp als zelfstandige gemeente opgeheven en bij Domburg gevoegd. Sinds 1997 is het een van de woonkernen van de nieuwe plattelandsgemeente Veere.

In de negentiende eeuw is het diaconaal armhuis, dat volgens de toenmalige maatstaven 'voldoende ruimte bood', de enige medisch-sociale voorziening.

Het door mw. E.D. van den Broecke in 1909 gestichte Zeehospitium Zonneveld*1, fungeert de eerste vijftig jaar als een kindersanatorium voor tuberculose. In de jaren zestig wordt het omgevormd tot een revalidatiecentrum voor motorisch gehandicapte kinderen en daarmee tot een medische voorziening van landelijke betekenis. In 1994 wordt het naar Goes overgeplaatst.

De medische leiding, aanvankelijk een nevenfunctie van de Domburgse huisartsen, wordt in 1951 door kinderartsen overgenomen.

Sinds 1700 is Oostkapelle een apotheekhoudende eenmanspraktijk geweest met opvallend weinig vacatures. Met de praktijken van Serooskerke en Veere vormt het de HAGRO Noord-Walcheren.

L. H.M. Kesteloo. Oostkapelle in woord en beeld. Middelburg 1909

1) Enc. III 412.

Geneeskundigen Oostkapelle

Naam, kwalificatie en jaar van vestiging

Bal, W.	ha.	1905
Bekker, dr. J.P.	ha.	1972
Bom, P.J.	ha.	1946
Bordely, G.C.	ch.	16?
Dam, P.J. van	hm.	1873
Dijkstra, O.	ha.	1978
Harst, C. van der	ha.	1926
Holle, J.	ch.	1750
Klaassen, C.M.	ch.	1783
Knoote, J.	ch.	1711
Linde, G.J. van der	a.	1883
Reinierse, J.	ch.	1767
Rullens, G.C.M.	ha.	1985
Rullens-Mol. mw. M.J.M.E.	ha.	1985
Sivert, B.	hm	1834
Zilver Rupe m.d., c.d., a.o.d., J.H.	md.	1891

Artsen verbonden aan 'Zonneveld'

Joosten, G.P.A.	sp.	1981
Lamaison van de Berg-Pondman, mw. N.C.	sp.	1953
Lookeren Campagne, prof. dr. J. van	sp.	1951
Roebbers, H.A.	sp.	1960

Levensberichten

BORDELY, Georg Carl

Beroep: chirurgijn (16? -1711)

In de cohiers van het familiegeld komt zijn naam niet voor. Verdere gegevens ontbreken.

KNOOTE, Johannes

Beroep: chirurgijn (1711-1750)
Geboren: Lemgo (D.), omstreeks 1685
Gehuwd met: Martijntje van Aken
Overleden: Oostkapelle
Inkomen FG: f.100 tot f.200*1

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 34941-34981.

HOLLE, Johannes

Beroep: chirurgijn (1750-1767)
Geboren: Zweibrücken (D.)
Ouders: Valentijn (bakker en bierbrouwer) en N.N.
Gehuwd met: Catharina de Prince
Overleden: Oostkapelle, 1792
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1
Personeel: 1 dienstbode*2
Vervoer: 1 phaeton met een paard*3

Na het beëindigen van zijn praktijk is hij tot 1790 secretaris van Oostkapelle*4.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 35121-35141; 2) ZA, ibid., inv.nr. 50061; 3) ibid.; 4) Kesteloo, 145.

REINIERSE, Jacobus

Beroep: chirurgijn (1767-1792)
Overleden: Oostkapelle 1792
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1
Personeel: 1 dienstbode*2
Vervoer: 1 phaeton met een paard*3

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 35211-35391; 2) ibid., inv.nr. 50191; 3) ibid.

KLAASSEN, Casper Matthys

Beroep: chirurgijn en vroedmeester (1783-1835)
Examen: Middelburg, 1783
Geboren: 1763
Gehuwd met: Maria Magdalena Hoefnagel
Overleden: Oostkapelle, 12 februari 1835
Inkomen: voor de hoofdelijke omslag ingedeeld in de laagste inkomensklasse, voor de Provinciale belasting (FG) geen aanslag*1
Personeel: 1 dienstbode*2

In 1802 wordt hij, op grond van verkregen rechten, door de Geneeskundige Commissie toegelaten de heel- en verloskunde uit te oefenen* 3

Tijdens de lange jaren waarin hij praktijk heeft gedaan, heeft de Geneeskundige Commissie bij haar jaarlijkse visitaties nooit klachten over hem gehad, integendeel, bijna steeds wordt vermeld dat hij zijn 'winkel' keurig in orde heeft.

Het gegeven dat zijn naam verder niet in de notulen van de Commissie voorkomt betekent dat beroepsfouten noch klachten over zijn levenswandel de Geneeskundige Commissie ooit ter ore zijn gekomen.

Kennelijk heeft deze 'eenvoudige dorpschirurgijn', die door De Man in een tussenzinnetje afgedaan wordt als 'een zéér eenvoudig mannetje die nauwelijks de stadsgebruiken kent'*4, in tegenstelling tot vele van zijn tijdgenoten, goed gefunctioneerd.

1) ZA, GA Okp. not. raad; 2) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 50281; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 2; 4) De Man, Geneeskundige School, 3e afd., no. 19.

SIVERT, Bartholomeus

Beroep: heel- en vroedmeester (1834-1872)
Examens: pl.hm.: Middelburg, 3 april 1830; vrm.: Middelburg, 6 april 1830; st.hm.: Middelburg, 3 april 1833
Geboren: Meliskerke, 22 december 1805
Ouders: Johan Daniël (chirurgijn) en Anna Barbara Krauer
Gehuwd met: Antonia Maria Leonora During
Overleden: Oostkapelle, 3 januari 1872
Adres: huis nr 13, huis nr 15
Functies: lid gemeenteraad (1851)

gemeentesecretaris/ontvanger (1853)

Zie Vlissingen.

Deze zoon van een heelmeeester uit Meliskerke, kleinzoon van een heelmeeester uit West-Souburg en schoonzoon van een medicinae doctor uit Middelburg is zijn medische loopbaan als legerchirurgijn begonnen. Na vijf jaar militaire dienst wordt hij in 1829 op eigen verzoek eervol ontslagen. Na het afleggen van zijn examens vestigt hij zich als heelen- en vroedmeester in Vlissingen.

In november 1834 bericht hij de Geneeskundige Commissie dat hij van Vlissingen naar Oostkapelle is verhuisd waar hij zich als opvolger van Klaassen als heelen- en vroedmeester heeft 'geëtabliseerd'*1.

Bij de raadsverkiezingen van 13 september 1851 wordt hij gekozen tot lid van de gemeenteraad van Oostkapelle*2. Op 11 november 1853 volgt zijn benoeming tot gemeentesecretaris en gemeenteontvanger.

In 1872 overlijdt hij na een ziekbed van ruim een half jaar. In de eerstvolgende raadsvergadering wordt hij herdacht als 'de zoo door allen geachte secretaris en ontvanger'*3.

In de achtendertig jaar waarin hij in Oostkapelle praktijk heeft gedaan komt zijn naam maar tweemaal in de notulen van de Geneeskundige Commissie voor. Beide keren betreft het een klacht zijnerzijds tegen een oncollegiale buurtcollega.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 61; 2) ZA, GA Okp., not. raad, 1851; 3) ibid., not. raad, 1872.

DAM, Pieter Judocus van

Beroep: heelen- en vroedmeester (1873-1881)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg, st.hm. 12 november 1864; pl.hm. 13 februari 1865; vrm. 11 februari 1865
Geboren: Kortgene, 8 juli 1844
Ouders: Francois Nicolaas (kantonrechter) en Johanna Maria Wilhelmina van der Loeff
Gehuwd met: Petronella Gezina Victoria van Diggelen
Overleden: Buren, 4 mei 1891
Adres: nr 61 (vernummerd tot 150)
Functie: gemeentegeneesheer

Zie Domburg en Veere.

Na een driejarige praktijk in Domburg en een vijfjarige in Veere vestigt hij zich eind januari 1873 in het vacant geworden Oostkapelle. De dienstwoning die hem wordt aangeboden huurt het gemeentebestuur voor f.300 per jaar van de Oostkappelse notabele, mevrouw de Bruin*1. Naast een vrije woning krijgt hij een tractement dat na enkele maanden van f.200,- naar f.300,- per jaar wordt verhoogd*2.

Tijdens zijn Walcherse jaren is hij (een niet actief) lid van de NMG.

De brieven die hij naar aanleiding van een roodvonkepidemie naar de Inspecteur Staatstoezicht Volksgezondheid stuurt geven de indruk dat hij een kundig medicus is*3.

Acht jaar na zijn komst vertrekt hij naar Buren waar na zijn dood vrienden en patiënten een gedenksteen op zijn graf plaatsen.

L. Lindeboom, 402; De Man, 209.

1) ZA, GA Okp., not. raad, 1872; 2) *ibid.*, 1873; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nrs. 277-281.

LINDE, Gillis Jacobus van der

Beroep: arts (1883-1886)
Artsexamen: 1878
Geboren: 1842
Gehuwd met: Melanie Marie Faro
Overleden: Hilversum, 4 juli 1906
Functies: gemeentegeneesheer

In april 1883 komt hij van Alkemade naar Oostkapelle, waar hij bij besluit van 17 februari 1883 benoemd is tot gemeentegeneesheer. Naast het genot van vrije woning krijgt hij een salaris van f.600,-. Behalve doodschouw en vaccinaties moet hij hiervoor `kosteloze verloskundige hulp geven aan de vrouwen der arbeiders in de gemeente wonende'*1.

In 1884 krijgt hij een geldboete wegens een weigering over een overleden patiënt uit het vacante Westkapelle een overlijdens- verklaring af te geven*2.

Waarom hij deze simpele administratieve handeling, waartoe elke behandelend arts wettelijk verplicht is (tenzij er sprake is van een niet natuurlijke dood), heeft geweigerd wordt niet vermeld.

In 1885 en 1886 solliciteert hij naar elders. Beide keren worden bij de Inspecteur van de Volksgezondheid inlichtingen ingewonnen, beide keren gaat de sollicitatie niet door.

In april 1886 kijgt hij op eigen verzoek eervol ontslag als gemeentegeneesheer, een maand later vertrekt hij naar Wilnis.

Als lid van de afdeling Zeeland was hij volkomen obscuur.

1) ZA, GA Okp., not. raad, 1883; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 258.

ZILVER RUPE m.d., c.d., a.o.d., Jan Hendrik

Beroep: doctor in de genees-, heel- en verloskunde (1891-1905)
Promoties: 1859, 1861
Geboren: Amsterdam, 4 augustus 1834
Gehuwd met: Wilhelmina Jeanne Piera (o.)
Overleden: Den Haag, 1915
Adres: Dorpstraat 2
Functies: gemeentegeneesheer

Na het vertrek van Van der Linde blijft de Oostkappelse praktijk voorlopig vacant, de Serooskerkse heelmeester Jacobus Hector is waarnemend gemeentegeneesheer.

De nieuwe geneesheer die zich, na een vacature van vijf jaar, met ingang van 1 juli 1891 in Oostkapelle vestigt is een medicus met een universitaire opleiding oude stijl.

Komend uit het Belgische Schaerbeek betreft hij als 56-jarige weduwnaar met zijn dochter, een Zwitserse huishoudster en een Belgische dienstbode de dienstwoning waar ook zijn voorgangers gewoond hadden. Het salaris is nog onveranderd f.600,- per jaar.

In juli 1905 vraagt hij zijn ontslag aan.

Omdat hij 'gedurende ruim veertien jaaren met grootte toewijding in de gemeente werkzaam was en in dien tijd door zijne innemende eigenschappen de liefde en hoogachting der gansche gemeente wist te verwerven' wordt dit ontslag hem op de meest eervolle wijze verleend*1.

Op 1 november 1905 vertrekt hij als rustend arts naar Bennekom.

Als lid van de afdeling Zeeland van de NMG heeft hij geen enkele rol gespeeld.

1) ZA, GA Okp., not. raad, 1905.

BAL, Willem

Beroep: huisarts (1905-1925)
Artsexamen: 1897
Geboren: Zierikzee, 8 maart 1865
Gehuwd met: Hendrika Groeneveld
Overleden: Oostkapelle, 7 maart 1939
Adres: Dorpstraat 2
Functies: gemeentearts

Als de meest geschikte kandidaat uit vier sollicitanten wordt hij met ingang van 1 november 1905 benoemd tot gemeentegeneesheer van Oostkapelle. De lusten en lasten aan de betrekking verbonden blijven ongewijzigd*1.

Na klachten zijnerzijds besluit de gemeenteraad in juli 1912 de dienstwoning van de gemeentearts te vervangen.

Het pand wordt afgebroken en op hetzelfde terrein wordt voor f.8000,- de tegenwoordige dokterswoning gebouwd*2.

In tegenstelling tot zijn voorgangers is hij, als penningmeester en als lid van de afdelingsraad, een actief lid van de Walcherse artsenkring.

Twintig jaar na zijn komst waarin hij zich op het dorp 'redelijk gezien' maakt*3 vraagt hij in verband met zijn gezondheid ontslag. Na een vergadering met gesloten deuren waarvan geen notulen bewaard zijn gebleven, wordt dit per 1 mei 1926 verleend*4. Als rustend arts verhuist hij naar een nieuw gebouwd villaatje aan de (Oude) Domburgseweg.

Na zijn voortijdige pensionering vertoont hij geen enkele activiteit meer, noch op het dorp, waar hij zich als hartpatiënt uiterst voorzichtig verplaatst*5, noch in de afdeling Walcheren van de NMG waarvoor hij in 1926 als lid bedankt.

1) ZA, GA Okp. not. raad, 1905; 2) ibid., 1912; 3) mond. med. (A. Boone); 4) ZA, GA Okp. not. raad, 1925; 5) mond. med. (A. Boone).

HARST, Cornelis van der

Beroep: huisarts (1926-1945)
Artsexamen: Amsterdam, 1924
Geboren: Koudekerke, 5 februari 1901
Ouders: Jan Jacobus (arts) en Jacoba Cornelia Hollestelle
Gehuwd met: Tijje Rootlieb (g.); A.M. Leenmans
Overleden: Jisp, 30 januari 1974
Adres: Dorpstraat 2
Functies: gemeentearts
voorz. voetbalclub
voorz. sociëteit

Na zijn artsexamen is hij een paar maanden assistent van de Middelburgse internist Martens. In december 1925 komt hij naar Oostkapelle als waarnemer voor de zieke huisarts Bal. Omdat hij de praktijk al enige maanden 'tot ieders voldoening' heeft waargenomen wordt hij met ingang van 1 mei 1926 zonder discussie op de oude voorwaarden tot gemeentearts van Oostkapelle benoemd. Hij is een zeer actief lid van de Walcherse artsenkring. In 1935 wordt hij speciaal bedankt voor de voortreffelijke manier waarop hij lange jaren het secretariaat heeft gevoerd*2.

In de zomer van 1940 wordt hij gekozen tot voorzitter van de afdeling Walcheren van de NMG, een functie die een jaar later overgaat in die van groepsvertrouwensman van het illegale artsenverzet op Walcheren (Medisch Contact).

Als voorzitter van de voetbalclub en van de sociëteit is hij zeer actief in allerlei dorpsbelangen.

In de laatste oorlogsjaren vormt hij de schakel tussen de ondergedoken burgemeester Fabius en de nog in functie zijnde wethouder de Roo. Als zodanig heeft hij grote invloed op het dagelijks reilen en zeilen van het dorp in oorlogstijd*3.

Op het eind van de oorlog krijgt hij een relatie met de Middelburgse tuberculosearts mw. A.M. Leenmans.

Direkt na de bevrijding neemt hij als arts dienst bij de UNRRA.

Zijn vertrek uit Oostkapelle, waar hij als een uitstekend huisarts en een zeer gevoelig mens bijzonder geliefd is, wordt, evenals het stranden van zijn huwelijk, door zijn dorpsgenoten ten zeerste betreurd*4.

Na hertrouwd te zijn vestigt hij zich als huisarts in Wormerveer. Als rustend arts is hij in Jisp gaan wonen.

1) ZA, GA Okp., not. raad, 1926; 2) ZA, Arch. KNMG afd. Walch., vl.nr. 5; 3) mond. med. (A. Boone) ; 4) ibid.

BOM, Pieter Johannes

Beroep: huisarts (1946-1972)
Artsexamen: 1945
Geboren: 30 juni 1916
Overleden: Oostvoorne, 27 september 1982
Adres: Dorpstraat 2
Functies: gemeentearts

Na het vertrek van Van der Harst wordt de vacante Oostkappelse praktijk in het inundatiejaar 1945 door de latere Souburgse huisarts G.A. van Bockel waargenomen. De praktijk rond de drooggebleven dorpskern gaat per paard, de tocht naar Grijskerke per kano.

In begin 1946 wordt de praktijk voortgezet door de pas afgestudeerde arts P.J. Bom die zesentwintig jaar later - in welke periode de herinnering aan zijn voortreffelijke voorganger nog bepaald niet is vervaagd*1 - praktijk en woning overdraagt aan J.P. Bekker.

Hij vertrekt naar Oost-Voorne waar hij, met ingang van 1 mei 1972, bedrijfsarts wordt bij de Bedrijfsgeneeskundige dienst Europoort Botlek.

Enkele maanden na zijn pensionering overlijdt hij aan een maagcarcinoom.

1) mond. med. A. Boone.

BEKKER, dr. Jan Pieter

Beroep: huisarts (1972-1984)
Artsexamen: Rotterdam, 1970
Promotie: Rotterdam, 1984
Specialisatie: huisartsgeneeskunde (1973)
Geboren: 18 oktober 1946
Gehuwd met: E. de Hoog
Adres: Dorpsstraat 2
Functies: gemeentearts
bestuurslid Ziekenfonds Midden Zeeland.

Na het vervullen van de militaire dienst vestigt hij zich in mei 1972 als huisarts in Oostkapelle.

Met ingang van 1 oktober 1978 wordt hij parttime medewerker aan het huisartseninstituut te Rotterdam. Gelijktijdig associeert hij zich met O. Dijkstra die vanuit Oostkapelle in Grijskerke praktiseert. Op 1 oktober 1983 promoveert hij in Rotterdam op het onderwerp 'Hypertensie interventie'.

Omdat de praktijk te groot is voor één maar te klein voor twee huisartsen en door de sterke groei van de recreatieve sector veel van zijn aantrekkelijkheid heeft verloren, beëindigt hij op 1 november 1984 de praktijk*1 en verhuist naar Veere.

Als opvolger van Wilderink wordt hij bedrijfsarts bij de Rijks Geneeskundige Dienst, standplaats Vlissingen. De praktijk wordt per 1 april 1985 voortgezet door het echtpaar Rullens/Mol.

Als amateur-bioloog is hij een deskundige op het terrein van de vleermuizen*2 en andere kleine zoogdieren.

1) PZC 12 oktober 1984; 2) PZC 4 december 1997.

DIJKSTRA, Oebele

Beroep: huisarts (1978-1985)
Artsexamen: Amsterdam VU, 21 mei 1976
Specialisatie: huisartsgeneeskunde (1977)
Geboren: Utrecht, 13 oktober 1951
Gehuwd met: Majori
Adres: Dorpstraat 2 Oostkapelle (praktijk), Reigershoutstraat 11, Oostkappelseweg
12 Grijskerke (privé)

In september 1978 vestigt hij zich, in samenwerking met de Oostkappelse huisarts J.P. Bekker, in Oostkapelle van waaruit hij voornamelijk praktijk doet in het aangrenzende Grijskerke waar hij ook gaat wonen. Met ingang van 1 januari 1980 wordt de samenwerking in een officiële associatie omgezet.

Omdat de praktijk voor twee huisartsgezinnen financieel niet goed haalbaar is en een goede huisartspraktijk in Delden, waar hij zijn huisartsenstage gelopen heeft, vrijkomt, vertrekt hij*1 met ambivalente gevoelens in april 1985 naar Overijssel.

1) PZC, 1 april 1985.

RULLENS, G.C.M.

Beroep: huisarts (1985 -)
Artsexamen: Nijmegen, 1978
Specialisatie: huisartsgeneeskunde (1980)
Geboren: Sas van Gent, 22 juli 1951
Gehuwd met: M.J.M.E. Mol (arts) (g.)
Adres: Dorpstraat 2
Functies: gemeentearts

Na zijn specialisatie tot huisarts is hij van 1980 tot 1985 huisarts in Zijp (Markerwaard). Met ingang van 1 april 1985 neemt hij in samenwerking met zijn vrouw de praktijk van Bekker/Dijkstra over.

In 1998 wordt de praktijk, nadat de samenwerking met mw. M.J.M.E. Mol is beëindigd*1, met assistentie van HIDHA's voortgezet.

1) PZC, 21 februari 1998.

RULLENS-MOL, mw. M.J.M.E.

Beroep: huisarts (1985-1998)
Artsexamen: Nijmegen, 1978
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Heerlen, 13 december 1950
Gehuwd met: G.C.M. Rullens (g.)
Adres: Dorpstraat 2

Na het verbreken van het samenwerkingsverband met haar voormalige echtgenoot beëindigt ze in oktober 1998 haar praktijk.

Artsen verbonden aan Zonneveld

LOOKEREN CAMPAGNE, prof. dr. J. van

Beroep: geneesheer-directeur Zonneveld (1951-1952)
Artsexamen: 1920
Promotie: 1922
Specialisatie: kindergeneeskunde
Overleden: 9 februari 1978

Na zijn opleiding vestigt hij zich eind 1922 als kinderarts in Breda.
In 1935 wordt hij benoemd tot buitengewoon hoogleraar kindergeneeskunde in Groningen, vijf jaar later, op 16 juni 1940, tot gewoon hoogleraar.
Na zijn eervol ontslag in augustus 1951 als hoogleraar kindergeneeskunde benoemt het bestuur van Zonneveld hem tot geneesheer-directeur. Binnen het jaar wordt hij op eigen verzoek ontslagen. Hij wordt opgevolgd door mw. N.C. Lamaison van den Berg-Pondman.

LAMAISON van de BERG-PONDMAN, mw. Nicolasina Cornelia

Beroep: geneesheer-directeur Zonneveld (1953-1960)
Artsexamen: Utrecht, 1942
Specialisatie: kindergeneeskunde (1945), tuberculose-arts
Geboren: Batavia, 10 oktober 1917
Ouders: Anton Bernard Francois Adriaan (hoogleraar bacteriologie) en N.N.

Gehuwd met: P. Lamaison van de Berg (arts) (o.)

Komend van Heenvliet vestigt ze zich op 1 januari 1953 als geneesheer-directeur van Zonneveld in Oostkapelle.
Omdat het bestuur van Zonneveld haar geen toestemming geeft om, in verband met de schoolopleiding van haar dochter, in Middelburg te gaan wonen, neemt ze begin 1960 ontslag en verhuist naar Middelburg. Als derde fulltime schoolarts wordt ze per 1 maart 1960 aangesteld bij de Schoolartsendienst op Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland (West). Eind 1963 wordt ze ingeschreven in het register van sociaal-geneeskundigen, tak jeugdgezondheidszorg.
Met ingang van 1 november 1980*1 gaat ze met vervroegd pensioen. Als r.a. blijft ze in Middelburg wonen.

Als een actief lid van de afdeling Walcheren van de KNMG is ze behalve enige jaren afdelingssecretaris, ook secretaris van de commissie die in 1958 het in Middelburg gehouden, jaarlijkse maatschappijcongres van de KNMG organiseert.

1) PZC, 13 nov. 1980.

ROEBERS, Hendrik Albert

Beroep: geneesheer-directeur revalidatiecentrum Zonneveld (1960-1982)
Artsexamen: Utrecht, 10 november 1954
Specialisatie: kindergeneeskunde (1959)
Geboren: Stad Vollenhove, 28 september 1920
Gehuwd met: Marie Alberdina Jongerius
Overleden: Middelburg, 24 augustus 1995
Adres: Middelburg, Nieuwstraat ?, van Kleffenslaan 82, Segeerssingel 118

Na eerst Officier Vlieger te zijn geweest bij de Koninklijke Luchtmacht studeert hij medicijnen. Na zijn specialisatie tot kinderarts komt hij in mei 1960 naar Walcheren waar hij, als opvolger van mw. Lamaison, benoemd is als geneesheer-directeur van Zonneveld. Eenentwintig jaar later, in welke tijd Zonneveld uitgroeit tot een goed geoutilleerd, modern revalidatiecentrum voor ernstig motorisch gehandicapte kinderen, gaat hij met pensioen*1. Hij wordt door G. Joosten opgevolgd.

Als r.a. blijft hij in Middelburg wonen waar hij in 1995 op 75-jarige leeftijd overlijdt.

1) PZC, 24/26 november 1981.

JOOSTEN, G.P.A.

Beroep: geneesheer-directeur Zonneveld (1981-1994)
Artsexamen: Utrecht, 1967
Specialisatie: kindergeneeskunde (1978)
Geboren: Utrecht, 15 januari 1940
Adres: Molenweg 1

Na zijn artsexamen werkt hij een aantal jaren in ontwikkelingslanden. Na zijn opleiding tot kinderarts wordt hij benoemd tot geneesheer-directeur van Zonneveld.

In verband met de overplaatsing van Zonneveld naar Goes neemt hij op 1 maart 1994 ontslag. Hij vertrekt naar Afrika waar hij directeur wordt van een ziekenhuis.

Hij was bestuurslid van de SANO (Stichting Artsen Naar Ontwikkelingslanden).

Serooskerke

Inleiding

Tot 1966, in welk jaar het bij Veere wordt gevoegd, is Serooskerke een zelfstandige gemeente met een bevolking die groeit van 939 (1860) naar 1768 (1994) inwoners. Sinds de laatste herindeling (1997) is het een woonkern van de nieuwe plattelandsgemeente Veere. Behalve Serooskerke omvat de Serooskerkse praktijk een deel van de voormalige gemeenten St. Laurens, Gapinge en Vrouwenpolder.

De twee laatste dorpen, waarvan het andere deel in Veere doktert, hebben nooit een eigen geneesheer gehad.

Tot het midden van de twintigste eeuw is de beroepsbevolking in deze regio werkzaam in de agrarische sector, het kleinste deel als zelfstandige landlieden, het grootste deel als afhankelijke landarbeiders.

Na de Tweede Wereldoorlog krijgt Serooskerke op bescheiden schaal het karakter van een forensengemeente. De recreatiepraktijk in Vrouwenpolder (en Veere) wordt zeer omvangrijk.

In 1871 stelt de gemeenteraad de functie van gemeentegeneesheer in; een dienstwoning voor deze functionaris is er nooit geweest.

Uitgezonderd een korte periode rond 1900 is Serooskerke steeds een apotheekhoudende eenmanspraktijk geweest, met vrijwel geen vacatures.

Naast de plaatselijke geneesheer en het negentiende-eeuwse armhuis waarvan 'de toestand en de ruimte voor de daarin ogenomenen voldoende is' heeft het dorp geen andere medisch-sociale voorzieningen gekend.

Met de praktijken van Veere en Oostkapelle vormt de Serooskerkse praktijk de HAGRO Noord-Walcheren.

Geneeskundigen

Serooskerke

Naam, kwalificatie en jaar van vestiging

Bosch, H.G.J. van den	ha.	1898
Gunst, E.W.J.	ha.	1984
Haman, A.A.J.	hm.	1847
Hector, J.	hm.	1871
Kousemaker, A.C.	ha.	1969
Maranis, A.G.	ch.	1752
Peters, G.A.	hm.	1864
Pot, P.J.A. van der	ha.	1918
Reijnders Schilt, D.A.	ha.	1921
Schep, G.	ha.	1956
Schuman, A.	ch.	1792
Schuman, J.B.	hm.	1832
Smit Sibinga, W.P.	a.	1897
Ubels, R.	ha.	1991
Ubels-Helmes, mw. M.J.J.	ha.	1991

Levensberichten

MARANIS, Anthoni Geleijnse*1

Beroep: chirurgijn (1752-17?)
Gehuwd met: Pieterella Huigebaart (o. 1757)

Na het overlijden van zijn vrouw verklaart hij ten overstaan van de plaatselijke weeskamer dat hij zijn twee dochters zal onderhouden en hen bij hun meerderjarigheid een bedrag van 25 Carolusgulden zal uitkeren*2. Een halfjaar later legt hij voor de weeskamer de verklaring af dat hij, in verband met een tweede huwelijk, dit bedrag tot honderd gulden verhoogt*3. Zijn vader Gelijn Maranis, als oppervoogd van zijn kleinkinderen verklaart hiermee akkoord te gaan.

1) ZA, Index op de persoonsnamen van Serooskerke; 2) ZA, Arch. Weeskamer inv.nr. 1225; 3) ibidem.

SCHUMAN, Abraham

Beroep: heel- en vroedmeester (1792-1842)
Opleiding: Middelburgs chirurgijngilde
Admissie: Middelburg, 1791
Geboren: Middelburg, 20 maart 1767
Gehuwd met: Maria Spruyt
Overleden: Serooskerke, 5 maart 1842
Adres: nr. 50

Na in het kader van het Middelburgs Chirurgijngilde te zijn opgeleid en geëxamineerd vestigt hij zich in Serooskerke waar hij trouwt en tussen 1794 en 1808 acht kinderen krijgt.

In 1805 heeft de Geneeskundige Commissie kritiek op zijn slordige 'winkel' waar een aantal medicijnflessen geen of zelfs verkeerde opschriften draagt*1.

Drie jaar later zijn er aanmerkingen op zijn instrumentarium. Hoewel niet eens compleet, is het volgens de Commissie `te veel en niet berekend voor zijn bekrompen talenten'*2.

Als in 1829 een barende vrouw onder zijn leiding onverlost overlijdt verklaart de meerderheid der Commissie hem schuldig aan mishandeling van de overleden vrouw en niet-geboren

vrucht. Ze spreekt haar verontwaardiging uit over zijn handelwijze en gelast hem om in de toekomst bij elke bevalling waar een complicatie dreigt onmiddellijk een ervaren stedelijk vroedmeester in consult te halen*3.

Met hulp van zijn zoon, die hem sinds 1825 assisteert, heeft hij de praktijk tot zijn dood uitgeoefend.

Als curiosum valt te vermelden dat hij in 1809 zijn medisch beleid heeft moeten verdedigen tegenover het toenmalige staatshoofd.

Als tijdens een rijtoer over Walcheren het rijtuig van de Koning van Holland (Lodewijk Napoleon) in Serooskerke pauzeert, trekt het door een gezwel misvormde gezicht van de zoon van de plaatselijke kleermaker de aandacht van zijne Majesteit. Schuman wordt ontboden en krijgt een paar kritische vragen voorgelegd. Op de receptie die 's avonds in Middelburg wordt gehouden wordt ook de Geneeskundige Commissie ondervraagd. Het

rapport van Schuman wordt samen met het rapport van de Commissie naar Den Haag opgestuurd*4.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 12; 2) *ibid.*, inv.nr. 15; 3) *ibid.*, inv.nr. 56; 4) *ibid.*, inv.nr. 16.

SCHUMAN, Johannes Beerta

Beroep: heel- en vroedmeester (1832-1863)
Opleiding: praktijkopleiding bij zijn vader
Examens: pl.hm.: Middelburg, 19 december 1823; vrm.: Middelburg, 23 december 1824
Geboren: Serooskerke, 14 februari 1799
Ouders: Abraham (heel- en vroedmeester) en Maria Spruyt
Gehuwd met: Johanna de Graaf Grims
Overleden: Serooskerke, 11 mei 1863
Adres: huis nr 56, huis nr 86
Functies: lid van de raad (1840)
assessor (1850)

Na een theoretische opleiding bij Middelburgse heelmeesters en een praktische opleiding bij zijn vader legt hij in 1823 en 1824 zijn examens af. Als vrijgezel inwonend bij zijn ouders assisteert hij in de Serooskerkse praktijk.

In maart 1830 bericht hij de burgemeester dat hij zich als heel- en vroedmeester in deze gemeente 'geplaatst' heeft*1. Twee jaar later trouwt hij met de dochter van de plaatselijke predikant.

In 1836 heeft de Geneeskundige Commissie ernstige kritiek op de behandeling van een jonge vrouw uit Vrouwenpolder die aan pokken is overleden. Zes weken later deelt hij de Commissie mee dat een andere jonge vrouw uit Vrouwenpolder eveneens lijdende aan pokken 'geene verdere geneeskundige hulp meer van hem verlangende was'². Als in hetzelfde jaar een van zijn patiënten aan een beklemde breuk overlijdt krijgt hij van de Commissie de dringende raad om voortaan steeds een stadsheelmeester in consult te halen en nog sterker op een operatie - die de overleden patiënt had geweigerd - aan te dringen*3. In 1845 constateert de visitatiecommissie dat zijn apotheek een aantal krachteloze medicamenten bevat*4.

In 1847 krijgt hij concurrentie van de 23 jaar jongere heelmeester Haman die zich naast hem op Serooskerke vestigt.

Deze vestiging, op een dorp waar voor twee heelmeesters nauwelijks plaats is, zal zijn praktijk geen goed hebben gedaan.

Na 1850 beschikt het chirurgijnsgezin niet meer over een inwonende dienstbode.

In 1838 door de ambachtsheer van Serooskerke als lid van de raad voorgedragen wordt hij op 4 april 1840 als zodanig beëdigd*5. Tien jaar later volgt zijn aanstelling tot assessor*6.

Op 64-jarige leeftijd overlijdt hij na een kort ziekbed.

1) ZA, GA Skk., inv.nr 14; 2) ZA, Geneesk. Arch. Staatstz., inv.nr. 63; 3) *ibid.*, inv.nr. 63; 4) *ibid.*, inv.nr. 72; 5) ZA, GA Skk. not. raad, 1840; 6) *ibid.*, not. raad, 1850.

HAMAN, Abraham Adriaan Jacobus

Beroep: heel- en vroedmeester (1847-1867)
Opleiding: praktijkopleiding bij zijn vader
Examens: st.hm.: Middelburg, 16 april 1844; pl.hm.: Middelburg, 4 juli 1844; vrm.:
Middelburg, 4 september 1844
Geboren: Oost-Souburg, 17 maart 1822
Ouders: Hendrik Ficus (heel- en vroedmeester) en Suzanna Geertruid Krauer
Gehuwd met: Jacoba Christina de Steur
Overleden: Westkapelle, 5 februari 1880
Adres: Dorpsstraat (nu Torenstraat)

Zie St. Laurens, Veere, Aagtekerke en Westkapelle.

In 1847 verhuist hij van zijn eerste standplaats Brigdamme (gemeente St. Laurens) naar Serooskerke waar zijn schoonvader in de Dorpsstraat (nu Torenstraat), recht tegenover de latere dokterswoning, een villa heeft laten bouwen die de naam krijgt 'Rien sans peine'. In 1848 krijgt hij van de Geneeskundige Commissie een reprimande wegens de smerige toestand waarin de visitatiecommissie bij herhaling zijn apotheek aantreft*1. In 1855 legt het armbestuur van Oostkapelle zijn rekening ter beoordeling aan de Commissie voor. Zonder haar oordeel af te wachten schenkt Haman het gedeclareerde bedrag aan het armbestuur*2. In 1861 worden er rekeningen van de Armbesturen van Domburg en Arnemuiden aan de Commissie voorgelegd. In 1863 krijgt hij een schriftelijke berisping van de Commissie die de burgemeester inlicht over zijn dysfunctioneren. Als bij herhaling zijn apotheek niet in orde is wordt een proces-verbaal opgemaakt. Door vrijwillig de hoogste boete (f.45,-) te betalen voorkomt hij een openbaar strafproces*3. Door een combinatie van nonchalance, hooghartig gedrag, financieel wanbeheer en toenemend alcoholgebruik (De Man) gaat zijn praktijk, die sinds 1864 de concurrentie ondervindt van een tweede heelmeester, steeds verder achteruit. In 1867 is hij naar Oude Tonge vertrokken.

L.: De Man, 132.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 75; 2) ibid., inv.nr. 82; 3) ibid., inv.nr. 90.

PETERS, Gustaaf Adolph

Beroep: heel- en vroedmeester (1864-1871)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st.hm.: Middelburg, 14 augustus 1863; pl.hm.: Middelburg, 12 november
1863; vrm.: Middelburg, 14 augustus 1863
Geboren: Vlissingen, 25 november 1841
Ouders: Jan David (boekhouder) en Johanna Jacoba Antheunisse
Gehuwd met: Adriana Anna Agelink van Rentergem
Overleden: Oost-Souburg, 17 juli 1878
Adres: Dorpstraat (Torenstraat)

Zie Souburg.

Komend van Vlissingen vestigt hij zich in mei 1854 als vrijgezel in Serooskerke. De eerste jaren woont hij in een kosthuis, na het vertrek van Haman neemt hij diens huis over. Met passering van de Veerse geneesheer wordt hij in 1867 belast met de medische verzorging van de arbeiders die in Veere aan het nieuwe kanaal werken.

Gezien een gestaag groeiende praktijk moet zijn toekomst er, vooral na het vertrek van Haman zeer rooskleurig hebben uitgezien. Waarom hij in 1871 van Serooskerke naar het kleine, geen bestaan opleverende, (Zuid-Bevelandse) Schore gaat is onduidelijk. (De mening van De Man dat hij eerst op Schore is geweest en vandaar naar Serooskerke is gegaan is een vergissing).

Drie jaar later vestigt hij zich in Oost-Souburg waar hij een uitstekende praktijk krijgt.

1) De Man, 203.

HECTOR, Jacobus

Beroep: heel- en vroedmeester (1871-1907)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: vrm.: Middelburg, 22 februari 1860; st.hm.: Middelburg, 22 februari 1860;
pl.hm.: Middelburg, 19 november 1860
Geboren: Vlissingen, 29 juli 1836
Ouders: Johannes Gideon (commies bij de KM) en Catharina Pieterella Jacoba Zip
Gehuwd met: Johanna Pieterella Poley; Froukje Louise Feis
Overleden: Serooskerke, 26 april 1907
Adres: Dorpsstraat (Torenstraat)
Functies: gemeentegeneeskundige

Zie Grijpskerke.

In 1871 vestigt hij zich, komend uit Grijpskerke in Serooskerke waar hij gaat wonen in de destijds door Haman gebouwde villa.

Bij zijn vestiging wordt hij benoemd tot gemeentegeneesheer. De benoeming geldt voor een periode van drie jaar, het jaarsalaris bedraagt f.100,-*1.

In 1883 wordt het tractement tot f.275,- verhoogd, de benoeming geldt voortaan nog maar voor één jaar*2.

In april 1894 doet zich een zeer ernstig incident voor. Een armlastige vrouw, die onder zijn leiding vlot was bevallen, begint enkele uren erna ernstig te 'vloeien' en overlijdt een paar uur later. Hector, die met klem is ontboden heeft geweigerd te komen. Enkele dagen later is de gemeenteraad `volgens unanimitieit van oordeel dat hij zich als geneesheer tegenover sommigen zijner patiënten zeer berispelijk gedraagt'3. Door het college van B en W wordt hij mondeling gewaarschuwd om `voortaan beter de belangen der patiënten in acht te nemen'4. In februari 1897 komen in een geheime vergadering allerlei bezwaren over zijn levenswandel naar voren die in de privé-sfeer liggen. In december 1897 wordt hij, hoewel hij wel solliciteert, niet herbenoemd. In een adres dat door 109 gemeentenaren is ondertekend, wordt de raad in december 1899 verzocht Hector opnieuw aan te stellen. Onder het adres staat de naam van mw. Maria Wilhelmina van Vollenhove die, als schatrijke maecenas van Serooskerke, op het dorp een grote invloed heeft. Na het staken van de stemmen bepaalt het lot dat hij opnieuw wordt aangesteld. Als er in 1903 opnieuw een incident bij de bevalling van een armlastige vrouw is besluit de raad `dat de

gemeentegeneesheer niet [langer] belast wordt met verlossingen der armen tenzij belanghebbenden zulks zelf wenschen'*5. In januari 1907 verzoekt zijn vrouw om het salaris met f.100,- te verhogen. De raad, wetende dat hij het arm heeft, wijst het verzoek af*6. Drie maanden later is hij in Serooskerke overleden.

L.: De Man, 193.

1) ZA, GA Skk., not. raad, 1872; 2) ibid., not. raad, 1883; 3) ibid., not. raad, 1894; 4) ibid., not. B/W; 5) ibid., not. raad, 1903; 6) ibid., not. raad, 1907.

MIT SIBINGA, Wilhelmus Petrus

Beroep: arts (1897-1898)
Artsexamen: 1894
Geboren: Groningen, 4 december 1867
Gehuwd met: Johanna Jacoba Völmar
Adres: A 114
Functies: gemeentegeneesheer

Na zijn artsexamen vestigt hij zich in januari 1895 in het Zeeuws-Vlaamse Hoek. Twee jaar later komt hij naar Serooskerke waar hij zich naast de inmiddels 61-jarige Hector vestigt. In december 1897 plaats het gemeentebestuur een oproep voor de betrekking van gemeentegeneesheer van Serooskerke. Met de kleinst mogelijke meerderheid wordt Smit Sibinga, die evenals Hector naar de betrekking heeft gesolliciteerd, benoemd.

In oktober 1898 wordt hij op eigen verzoek eervol ontslagen.

Als OvG in het KNIL vertrekt hij naar Nederlands-Indië. In een geheime vergadering benoemt de raad de Oostkappelse geneesheer Zilver Rupe tot tijdelijk gemeentegeneesheer van Serooskerke*1.

Smit Sibinga heeft zich na eervol ontslag uit de militaire dienst in 1916 als huisarts in Den Haag gevestigd.

1) ZA, GA Skk., not. raad, 1898.

BOSCH, Hendrik Gualtherus Jacob van den

Beroep: huisarts (1898-1918)
Artsexamen: ?
Geboren: Goes, 19 mei 1858
Ouders: Roelof Benjamin*1 (medicinae doctor) en Martina Geertruida Lenshoek
Gehuwd met: Johanna Hermina Hendrika Helderman
Overleden: Zeist, 12 maart 1950
Adres: Dorpsstraat (Torenstraat 46)
Functies: gemeentegeneesheer

Komend uit Biervliet vestigt hij zich begin 1901 naast Hector in Serooskerke.

Als ongehuwde woont hij de eerste jaren samen met zijn zuster. In 1901 koopt hij van burgemeester Maas een eenvoudige boerenwoning waarop hij een verdieping laat zetten. De komende 90 jaar blijft dit de woning van alle Serooskerkse huisartsen.

In 1906 trouwt hij met de dochter van de burgemeester, tevens heelmeeester, van Wissekerke, D.J. Helderman.

Als hij, in december 1901 niet solliciteert naar de functie van gemeentegeneesheer wordt in de raad opgemerkt dat hij middelen genoeg heeft om van te leven en dat hij de praktijk uitoefent om wat te doen te hebben*2.

Na het overlijden van Hector wordt hij met ingang van 1 juni 1907 tot gemeentegeneesheer benoemd. De benoeming geldt voor onbepaalde tijd, het jaarsalaris is f.275,-. De visites gebracht en de medicamenten geleverd aan de burgerlijke armpatiënten mag hij apart declareren.

Drie jaar later verzoekt hij het gemeentebestuur om een vast salaris. De raad gaat accoord en verhoogt het tractement tot f.450,-*3. Dit 'royale' aanbod wordt door Van den Bosch afgewezen zodat alles bij het oude blijft.

Hoewel vriendelijk van karakter en stipt en betrouwbaar in zijn afspraken heeft hij op het dorp, waar hij zich gekleed in een cape meestal per fiets verplaatst, de naam geen knappe dokter te zijn. Door zijn opvallende dikte, zou hij ietwat op de lachlust van zijn patiënten hebben gewerkt*4.

Als lid van de afdeling Walcheren van de NMG heeft hij geen rol van betekenis gespeeld. Met ingang van 1 oktober 1918 wordt hij op eigen verzoek eervol ontslagen. Hij vertrekt naar Breda vanwaar hij in 1937 naar Zeist verhuist.

1) Deze was behalve medicus een begaafd musicus en botanicus (Lindeboom, 232; 2) ZA, GA Skk., not.raad, 1901; 3) ZA, GA Skk., not.raad, 1910; 4) mond. med.

POT, Pieter Johan Albert van der

Beroep: huisarts (1918-1921)
Artsexamen: Utrecht 1915
Geboren: Zwolle 12 april 1889
Gehuwd met: Anna Elizabeth van IJzendijk
Overleden: Zwolle, 10 mei 1967
Adres: Dorpsstraat A 175 (Torenstraat 46)
Functies: gemeentearts

Als gemobiliseerd OvG vestigt hij zich in oktober 1918, als opvolger van Van den Bosch, in Serooskerke.

Hij wordt benoemd tot gemeentegeneesheer, de jaarwedde wordt tot f.600,- opgetrokken. Zijn verzoek aan de raad om de woning van zijn voorganger voor f.12.000,- als dienstwoning aan te kopen wordt zonder enige discussie, als zijnde te duur, afgewezen*1. De nieuwe dokter die een jonge man is met een jong gezin en die, in tegenstelling tot zijn voorganger de naam heeft een knappe dokter te zijn*2, maakt zich, in de paar jaar dat hij in Serooskerke is, zeer gezien.

Een relatie met de echtgenote van een dorpsnotabele*3 zou de reden geweest zijn de praktijk voortijdig te beëindigen. Als zijn ontslag in juli 1921 in de raad wordt besproken zegt de burgemeester 'dat zijn heengaan algemeen in de gemeente zal worden betreurd'*4.

De notulen van de afdeling Walcheren van de NMG, waarvan hij een trouw lid was, vermelden dat `de dorpsbevolking bij zijn vertrek in proza en poëzie uiting gaf aan haar gevoelens van vertrouwen en afhankelijkheid'*5.

Na zijn vertrek uit Serooskerke is hij tot 1948 huisarts in ter Wolde (Ov.). In 1952 wordt hij aangesteld tot lid van het Centraal College inzake de Wet Bevolkingsonderzoek. In 1961 volgt zijn benoeming tot ridder O-N.

1) ZA, GA Skk., not.raad, 1918; 2) mond. med.; 3) mond. med.; 4) ZA, GA Skk., not.raad, 1921; 5) ZA, KNMG afd. Walch. vl.nr. 3.

REYNDERS SCHILT, Daniël Anne

Beroep: huisarts (1921-1956)
Artsexamen: 1921
Geboren: Amsterdam, 17 augustus 1894
Gehuwd met: Geertruida Margaretha van der Aa
Adres: Dorpstraat A 208 (Torenstraat 46)
Functies: gemeentearts

Enkele maanden na zijn artsexamen vestigt hij zich op Serooskerke. Omdat zijn voorganger zijn huis al aan hem heeft verkocht plaatst het gemeentebestuur geen oproep voor een nieuwe gemeentearts. Met ingang van 1 augustus wordt hij voor de tijd van een jaar benoemd, het salaris wordt tot f.900,- opgehoogd. In de raad wordt opgemerkt dat het jammer is dat drie jaar geleden de dokterswoning niet is aangekocht in welk geval de gemeente inspraak zou hebben gehad in de keuze van de nieuwe dokter*1. Met ingang van 1 januari 1922 wordt de tijdelijke benoeming in een voor onbepaalde tijd omgezet.

De stugge afwerende houding van zijn vrouw, voor wie Serooskerke een verbanningsoord is, doet de relatie tussen dorp en huisarts geen goed. Omdat het artsengezin in geen enkel opzicht aan het sociale leven in het dorp deelneemt maakt Reynders Schilt, op wiens medische kwaliteiten weinig valt aan te merken, zich niet gezien, laat staan geliefd*2.

De komst van de voortreffelijke, sociaal zeer vaardige, huisarts Doeleman, die zich in 1936 in het aangrenzende St. Laurens vestigt is niet bevorderlijk voor zijn praktijk.

Met ingang van 1 september 1956 wordt hij op eigen verzoek eervol ontslagen. Hoewel hij 35 jaar gemeentearts is geweest wordt zijn ontslag in de raad als een hamerstuk afgedaan. Hij verhuist naar Amsterdam, na het overlijden van zijn vrouw gaat hij bij zijn dochter in Baambrugge wonen.

Aanvankelijk een trouw bezoeker van de vergaderingen van de afdeling Walcheren van de NMG heeft hij binnen de Walcherse artsenwereld geen enkele rol gespeeld.

1) ZA, GA Skk., not.raad, 1921; 2) mond. med.

SCHEP, Gerard

Beroep: huisarts (1956-1969)
Artsexamen: 1953
Geboren: Ridderkerk, 9 december 1926
Adres: Torenstraat 46
Functies: gemeentegeneesheer

In 1956 vestigt hij zich in Serooskerke waar hij met ingang van 1 september benoemd wordt tot gemeentearst. De jaarwedde voor deze inmiddels uitgeholde functie bedraagt f.420,-*1. Wegens onvoldoende affiniteit voor het huisartsberoep beëindigt hij in juni 1969 de praktijk.

Na een specialisatie in Den Haag vestigt hij zich in 1973 als KNO-arts in Amersfoort. In 2001 woont hij als zodanig in Leusden.

1) ZA, GA Skk., not. raad, 1956.

KOUSEMAKER, Adriaan Christoffel

Beroep: huisarts (1969-1984)
Artsexamen: Amsterdam, 1951
Geboren: Arnhem, 9 november 1919
Adres: Torenstraat 46
Functies: arts thrombosedienst

Van 1953 tot 1967 is hij huisarts in Rijssen. In 1967 wordt hij directeur van het ziekenhuis in Stadskanaal waar hij tevens anaesthesist is. In juni 1969 vestigt hij zich in Serooskerke. Omdat de praktijk aan de kleine kant is wordt hij in december 1969 medisch leider van de zojuist opgerichte Walcherse thrombosedienst.

Om elkaar in de zomermaanden bij te staan associeert hij zich in 1979 met de Veerse huisarts Oosterhoff.

Na vijftien jaar met plezier praktijk te hebben gedaan neemt hij in 1984 afscheid van zijn patiënten*1.

Een jaar later volgt zijn benoeming tot ridder O-N*2.

Op eigen verzoek wordt hij met ingang van 1 januari 1990 als leider van de thrombosedienst Zeeland ontslagen*3.

Als r.a. blijft hij op Walcheren wonen.

1) PZC, 2 oktober 1984; 2) PZC, 30 april 1985; 3) PZC, 6 december 1989.

GUNST, E.W.J.

Beroep: huisarts (1984-1991)
Artsexamen: Leiden, 1976
Specialisatie: huisartsgeneeskunde; bedrijfsgeneeskunde (1993)
Geboren: Breda, 26 maart 1948
Adres: Torenstraat 46

Na een aantal jaren als tropenarts in Afrika te hebben gewerkt neemt hij in september 1984 de praktijk en woning van Kousemaker over.

In 1991 beëindigt hij de praktijk die voortgezet wordt door het echtpaar Ubels-Helmes.

Als bedrijfsarts bij de Stichting Gezamenlijke Arbo en BGD Zeeland, standplaats Vlissingen, gaat hij in Middelburg wonen.

UBELS, R.

Beroep: huisarts (1991 -)
Artsexamen: Nijmegen, 1981
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: 28 juli 1955
Gehuwd met: M.J.J. Helmes
Adres: 't Plein 2 (praktijk), Smidsweg 10 (privé)

In 1991 vestigt hij zich, in samenwerking met zijn vrouw, in Serooskerke waar hij de huisartspraktijk van E.W.J. Gunst overneemt.

De praktijk die sinds 1901 werd uitgeoefend in het pand Torenstraat 46 wordt naar een nieuw gebouwd praktijkpand verplaatst.

UBELS-HELMES, mw. M.J.J.

Beroep: huisarts (1991 -)
Artsexamen: Nijmegen, 1981
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: 3 augustus 1954
Gehuwd met: R. Ubels
Adres: 't Plein (praktijk), Smidsweg 10 (privé)

In 1991 vestigt ze zich in Serooskerke waar ze samen met haar echtgenoot de huisartspraktijk voortzet. De praktijk wordt uitgeoefend in een nieuw praktijkgebouw

Sint Laurens

Inleiding

In de negentiende eeuw is Sint Laurens met 446 inwoners (1860) een klein agrarisch dorp met landbouw en veeteelt als middelen van bestaan. De toestand in het negentiende-eeuws armhuis is 'ruim voldoende en de ruimte geëvenredigd tot het getal der daarin opgenomen personen'.

In 1966 wordt het als zelfstandige gemeente opgeheven en bij Middelburg gevoegd.

Momenteel is het met 1550 inwoners een rustige Middelburgse woonwijk die nog niet helemaal zijn oorspronkelijke plattelandskarakter heeft verloren.

Vanuit Middelburg medisch verzorgd heeft het, als gevolg van een overschot aan artsen, in de negentiende en twintigste eeuw tijdelijk een eigen medicus.

Geneeskundigen

Sint Laurens

Naam, kwalificatie en jaar van vestiging.

Boer, H.A. de	ha.	1936
Boerwinkel, A.J.	ha.	1950
Doeleman, dr. H.	ha.	1940
Haman, A.A.J.	hm.	1844

Levensberichten

HAMAN, Abraham Adriaan Jacobus

Beroep: heel- en vroedmeester (1844-1847)

Examens: st.hm.: Middelburg, 16 april 1844; pl.hm.: Middelburg, 4 juli 1844; vrm.: Middelburg, 4 september 1844

Geboren: Oost-Souburg, 17 maart 1822

Ouders: Hendrik Ficus (heel- en vroedmeester) en Suzanna Geertruid Krauer

Gehuwd met: Jacoba Christina de Steur

Overleden: Westkapelle, 5 februari 1880

Bij gebrek aan beter vestigt hij zich na zijn examens op het aan Middelburg grenzende gehucht Brigdamme (gem. Sint Laurens). Drie jaar later verhuist hij naar het aangrenzende Serooskerke waar hij aanvankelijk een uitstekende praktijk krijgt.

Zie Serooskerke, Veere, Aagtekerke en Westkapelle.

L.: De Man, 132.

BOER, Hendrik Adam de

Beroep: huisarts (1936-1940)
Artsexamen: Amsterdam, 19 december 1936
Geboren: Amsterdam, 25 augustus 1908
Gehuwd met: Marijtje Simons
Adres: Noordweg B 105a

Negentig jaar na de vorige vestigt zich opnieuw een medicus op St. Laurens. Ook deze 'vrije' vestiging (er wordt geen bestaande praktijk overgenomen) is het gevolg van een relatief overschot aan (huis)artsen.

Vier jaar later beëindigt hij zijn marginale praktijk en gaat als c.g. een dienstverband aan met de toenmalige Rijksverzekeringsbank (uitvoeringsorgaan van de Ongevallenwet). De rest van zijn arbeidsleven is hij in ambtelijke dienst gebleven. Na zijn pensionering woonde hij als r.a. in Brouwershaven.

DOELEMAN, dr. Hugo

Beroep: huisarts (1940-1944)
Artsexamen: Utrecht, 8 april 1939
Promotie: Leiden, juni 1946
Overleden: Utrecht, 12 december 1978

In 1940 neemt hij de praktijk van De Boer over.

Zijn aanvankelijk kleine praktijk laat hem voldoende tijd om een proefschrift voor te bereiden. In juni 1946 promoveert hij in Leiden op 'De malaria-epidemie in Middelburg in de jaren 1940-1945, benevens een onderzoek van parasietendragers'.

Na de inundatie van Walcheren (oktober 1944) waardoor zijn hele praktijkareaal onder water staat, vertrekt hij naar Goes waar hij een uitstekende praktijk opbouwt.

In 1955 komt hij in dienst van het Gemeenschappelijk Administratie Kantoor (GAK), standplaats Rotterdam. In 1966 volgt zijn benoeming tot medisch adviseur van deze instelling.

Zowel in Goes als later op landelijk niveau vervult hij binnen de KNMG vele functies. Hij is bestuurslid van de LAD, van het Hoofdbestuur, van het Ondersteuningsfonds en voorzitter van de Sociaal Geneeskundige Registratie Commissie. Voor deze activiteiten krijgt hij in 1977 de zilveren legpenning van de KNMG. Een jaar eerder werd hij benoemd tot Officier O-N.

Na zijn pensionering is hij in Blonay (Zwitserland) gaan wonen waar hij anderhalf jaar later overleed na een slopende ziekte. *1, *2.

1) PZC, 13 dec. 1978; 2) In memoriam. NTvG (1979), 123, 312.

BOERWINKEL, August Willem

Beroep: huisarts (1950-1985)
Artsexamen: Utrecht, 1949
Geboren: Amersfoort, 17 mei 1920
Gehuwd met: Magda Onnen
Adres: Noordweg 214
Functies: bestuurslid Godshuizen (1974)

In september 1950 vestigt hij zich in de toen nog zelfstandige gemeente St. Laurens. Het is een zogenaamde vrije vestiging waarbij geen bestaande praktijk wordt overgenomen.

Met de huisarts van Serooskerke sluit hij een overeenkomst waarbij hij de patiënten ten zuiden van de Noorddorpse weg overneemt.

Een aantal jaren houdt hij in Middelburg een tweede spreekuur. Na een samenwerkingsverband met mw. M.R.J. (Kosten-)Engelen (1979-1984) associeert hij zich in juli 1984 met F.J.J. Buytendijk.

In mei 1985*1 legt hij de praktijk neer die door Buytendijk (zie Middelburg) wordt voortgezet.

Als rustend arts blijft hij op zijn oude adres wonen.

Hij was een solide huisarts met een stabiele praktijk die 35 jaar probleemloos heeft gepraktiseerd.

In de voormalige gemeente St. Laurens waren hij en zijn vrouw actief betrokken bij het kerkelijk en maatschappelijk leven.

1) PZC, 20 mei 1985.

Veere

Inleiding

Hoewel haar bloeiperiode al voorbij is, is het achttiende-eeuwse Veere, met haar marine-etablisementen en haar Schotse wolstapel nog een plaats van economische betekenis. Na het Franse intermezzo (1795-1814) zijn de bronnen van haar vroegere welvaart, handel en scheepvaart, voorgoed verdwenen. Het aantal inwoners, in het begin van de zeventiende eeuw nog ongeveer 4000, is in 1821 tot 1069 gedaald*1.

Hoe Veere er in 1830 economisch voorstaat kan niet beter worden weergegeven dan met de woorden van het toenmalig stadsbestuur dat in een brief van 30 november 1829 aan de Gouverneur des Konings schrijft: `De Werkelijke en zeer ongunstige toestand dezer Stad, de meer en meer afnemende gegoedheid en welvaart van derzelve Ingezetenen, voornamelijk veroorzaakt door gebrek aan algemeene bronnen en middelen van bestaan, de dagelijks plaats hebbende vermindering der bevolking en het hierdoor ontstaande verval, of veelal de geheele afbraak der gebouwde Eigendommen dit alles te Zamen algemeen Erkend en genoegzaam bewezen zijnde hebben wij ...'*2.

Als een naijlend effect van haar vroegere grandeur heeft Veere, in het begin van de negentiende eeuw een medische bezetting die veel te ruim is voor haar nieuwe status. Op 1 januari 1800 zijn in Veere nog vier medici (een medisch doctor en drie chirurgijns), twee vroedvrouwen en twee apothekers gevestigd, wat op een bevolking van ongeveer 1500 Veerenaren vermeerderd met een deel van de bevolking van Gapinge en Vrouwenpolder veel te veel is.

Rond 1865 zijn de vroedvrouwen voorgoed verdwenen, heeft de laatste apotheker zijn verlopen winkel definitief gesloten en is het aantal medici blijvend tot één (apothekhoudend) (huis)arts teruggebracht.

Het aantal inwoners is

tot 960 gedaald, als middelen van bestaan worden genoemd: landbouw, een calicotweverij, een arbeidersstand en een verhoogd aantal armlastigen*3.

De hele negentiende en eerste helft van de twintigste eeuw heeft het verarmde, wegwijnende Veere aan de medici die er gevestigd zijn geen voldoende bestaan opgeleverd. Hun gehalte is er dan ook naar, de enkele goeden zijn er snel weer verdwenen, zij die er blijven verarmen of raken aan de drank.

Als enige medische voorziening heeft Veere in de achttiende eeuw een Arm-, Gast- en Weeshuis dat ondergebracht is in een gebouw in de Warwijcksche straat. Wegens de bouwvallige staat, `er was geen lokaal in het huis waarin met den minsten regen kon droog gezeten worden'*3, wordt het in 1819 verplaatst naar het pand Kerkstraat 7.

Het bestuur van het Gasthuis wordt door het stadsbestuur benoemd en is aan dit bestuur rekenplichtig. De dagelijkse leiding is in handen van een binnenvader en -moeder. De medische verzorging van de verpleegden - aangeduid als `Armen en Ellendigen' - is opgedragen aan een gasthuisdoctor respectievelijk gasthuischirurgijn die door het bestuur worden benoemd en betaald. Na de opening van een nieuw bejaardenhuis (Zorgcentrum Nieuw-Sandenburgh) wordt het Gasthuis in 1969 gesloten.

De Grote Kerk, in 1812 door de Fransen defintief tot militair hospitaal 'verbouwd', heeft, zij het met tussenpozen, tot 1866 als hospitaal gefungeerd. Voor de Veerse burgerbevolking had het geen betekenis.

In de achttiende en negentiende eeuw heeft Veere naast een gasthuisdoctor en gasthuischirurgijn ook een stadsdoctor, stadschirurgijn, stadsvroedvrouw en stadsapotheker die belast zijn met de zorg voor de thuiszittende armen. Ze krijgen een vast salaris en

worden door het stadsbestuur benoemd en betaald. Sinds 1860 zijn deze functies in één persoon verenigd.

De naoorlogse welvaart is aan Veere niet voorbijgegaan. Toerisme, recreatie en watersport hebben na 1960 de neerwaartse economische curve in positieve zin omgebogen.

Sinds de herindeling van 1997, waarbij alle Walcherse plattelandsgemeenten tot één gemeente zijn samengevoegd is het oorspronkelijke Veere met 1576 (1994) inwoners een van de woonkernen van de nieuwe gemeente Veere.

De aangrenzende dorpen Gapinge en Vouwenpolder hebben nooit een eigen medicus gehad. Een wisselend deel van de bevolking dokterde/t óf in Serooskerke óf in Veere.

De laatste tien jaar vormt de apotheekhoudende Veerse éénmanspraktijk met de praktijken van Oostkapelle en Serooskerke de huisartsengroep (HAGRO) Noord-Walcheren.

1) ZA, GA Veere inv.nr. 48; 2) ZA, GA Veere inv.nr. 2407; 3) ZA, GA Veere inv.nr. 2170; 3) Het Godshuis te Veere. H. de Zeeuw en J.D. de Voogd. ZA, bibl. 938.1

Geneeskundigen Veere

Naam, kwalificatie en jaar van vestiging

Andrau m.d., J.	md.	1804
Andrau m.d., J.	md.	1820
Andriessen m.d., J.J.	md.	1748
Ardesch m.d., J.A.	md.	1789
Baster, A.	ch.	1712
Bavaij, J.F. de	hm.	1831
Bertram, P.C.	ch.	1753
Boven, H.W. van	hm.	1876
Colon, H.	ch.	1758
Croll, J.	hm.	1840
Dam, P.J. van	hm.	1868
Dollefijn, D.	ch.	1757
Evera, m.d., J.	md.	1772
Evertse m.d., E.	md.	1734
Evertse, N.	ch.	1677
Geill, A.	hm.	1877
Gouwe, W.F.K.	ha.	1926
Groenewegen, F. van	ch.	1746
Groenewegen, L. van	ch.	1773
Groot, C. de	ch.	1698
Grouw, P.	hm.	1844
Haman, A.A.J.	hm.	1873

Hamme, W. van den	ha.	1901
Hoest m.d., A. de	md.	1733
Hoogerland, K.	hm.	1822
Hoogvliet, A.W.	ch.	1799
Huijsmans, J.	hm.	1860
Ingelse, P.	ch.	1785
Jager, C. de	ch.	1721
Jaspersen, M.	ch.	1700
Lodenstein, J. van	hm.	1814
Nebbens, B.	ch.	1720
Nebbens, J.	ch.	1698
Nebbens, L.	ch.	1674
Oosterhoff, J.W.	ha.	1958
Poelje, M. van	ch.	1738
Pols, P.C.	ha.	1927
Resler m.d., A.C.	md.	1838
Reijnhouts, m.d., J.	md.	1731
Ritzerfelt m.d., R.J.	md.	1808
Schilperoord, A.	ch.	1710
Sluijs, M. van der	ha.	1940
Snoep, J.P.	hm.	1838
Stocke m.d., A.	md.	1745
Strehler m.d., c.d., a.o.d., J.	md.	1840
Taytelbaum, M.	ha.	1930
Tiffelen, J. van	ch.	1774
Tol, R.A.D. van	ha.	1990
Verelst m.d., A.	md.	167.
Verniers m.d., C.	md.	1743
Vincensen, A.	ch.	1691
Warkier, m.d., C.	md.	1723

Levensberichten

NEBBENS, Laurens

Beroep: chirurgijn (1674-1723)
Admissie: 11 april 1674*1
Geboren: Veere, 1649
Gehuwd met: Sara van Epen
Overleden: Veere, 1723
Functies: raad
houtvester (1701)
schepen van de landsvierschaar
deken chirurgijngilde (1704)
burgemeester
overdeken van de Camer van Rethorica (1721)
Inkomen FG: f.500 tot f.1000*2

Naast zijn medisch beroep en zijn vele bestuurlijke functies is hij handelaar in koffie. In 1708 beklagt hij zich bij het stadsbestuur dat hij in zijn recht op het verkopen van koffie wordt gekort*3.

L.: Nagtglas II 265.

1) ZA, chir. gilde Veere inv.nr. 3; 2) ZA, Rekenkamer D inv.nrs. 34511-34701; 3) ZA, GA Veere inv.nr. 13.

EVERTSE, Nicolaas

Beroep: chirurgijn (1677-170.)
Admissie: 28 september 1677*1
Overleden: Veere
Functies: deken chirurgijngilde (1700)*2

Zijn naam komt in de belastingkohieren van 1703 e.v. niet voor.
Verdere gegevens ontbreken.

1) ZA, chir. gilde Veere inv.nr. 3; 2) ZA, GA Veere inv.nr. 27.

VERELST m.d., Adriaan

Beroep: medisch doctor (167.-1729)
Promotie: niet bekend
Gehuwd met: N.N. (o. augustus 1704)
Overleden: Veere, 8 april 1729
Functies: stadsdoctor
raad (1680)

schepen (1684)
burgemeester (1691)
overdeken van het chirurgijns-gilde (1709)
overdeken van het scheepstimmerlijdengilde (1721)
Inkomen FG: f.1500 tot f.2000 in 1703, f.500 tot f.1000 in 1720*1

Na een eerdere vestiging in Middelburg, waar hij lid was van het Collegium medicorum, vertrekt hij naar Veere waar hij 'weldra in aanzien klom'*2. In 1721 krijgt hij toestemming om in de Groote Kerk een graftombe op te richten*3.

Uit consideratie voor 'sijn hooge Jaaren en toenemende Swakheden' wordt hij in 1726 uit een commissie ontslagen*4.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 34411-34761; 2) Fokker/De Man 170; 3) ZA, GA Veere, inv.nr. 15; 4) ZA, GA Veere, inv.nr. 16.

VINCENSEN, Adriaan

Beroep: chirurgijn (1691-170.)
Admissie: Veere, 7 april 1691*1

Zijn naam komt in de belastingkohieren van 1703 e.v. niet voor.
Verdere gegevens ontbreken.

1) ZA, chir. gilde Veere, inv.nr. 3.

GROOT, Claude de

Beroep: chirurgijn (1698-17..)
Admissie: Veere 1698*1

Nadere gegevens ontbreken.
Ook zijn naam komt in de kohieren van het familiegeld niet voor.

1) ZA, chir. gilde Veere, inv.nr. 3.

NEBBENS, Jacobus

Beroep: chirurgijn (1698-1724)
Admissie: Veere 1698*1
Gehuwd met: N.N.
Overleden: Veere, augustus 1724
Functies: luitenant v/h witte vaandel v/d burgerwacht
kapitein v/h groene vaandel v/d burgerwacht
deken van het chirurgijns-gilde
chirurgijn van de stad

chirurgijn van de armen
chirurgijn van de Lande*2
Inkomen FG: f.100 tot f.200 in 1703, 0 tot f.100 in 1725*3

Als stadschirurgijn wordt hij door Bartholomeus Nebbens opgevolgd.

1) ZA, chir. gilde Veere, inv.nr. 3; 2) ZA, GA Veere, inv.nr. 12; 3) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 34511-34731.

JASPERSEN, Marinis

Beroep: chirurgijn (1700-17..)
Admissie: Veere 1700*1
Inkomen FG: f.300 tot f.500 in 1703, f.500 tot f.1000 in 1709*2

Na 1709 komt zijn naam niet meer in de belastingkohieren voor.
Verdere gegevens ontbreken.

1) ZA, chir. gilde Veere, inv.nr. 3; 2) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 34511-34571.

SCHILPEROORD, Albertus

Beroep: chirurgijn (1710-172)
Admissie: Veere, oktober 1710
Geboren: Putte (NB) 1660/1661
Gehuwd met: N.N. (o. april 1725)
Adres: Kade

In 1710 wordt hij als poorter van Veere ingeschreven*1, vijf maanden later legt hij voor het Veerse chirurgijngilde het admissie-examen af*2.

Op 14 april 1725 delen Pieter Thijssen en Anthony de Jager het stadsbestuur mee dat de vrouw van Schilperoord, wier man in Oost-Indië verblijft, in Veere is overleden. Als naastbestaande vrienden vragen ze toestemming haar te begraven en het nagelaten kind in het weeshuis op te laten nemen; de geringe nagelaten goederen zullen ten voordeel van het kind worden gebruikt*3.

In december 1726 wordt zijn woning op de Havenkaay voor zes ponden Vlaams voor een periode van drie jaar door de stadsregering verhuurd*4.

In de kohieren van het familiegeld komt zijn naam niet voor.

1) ZA, Poortersboek Veere; 2) ZA, chir. gilde Veere, inv.nr. 3; 3) ZA, GA Veere, inv.nr. 15; 3) ZA, GA Veere, inv.nr. 16.

BASTER, Adriaan

Beroep: chirurgijn en apothecaris (1712-1746)
Admissie: Veere, april 1712
Geboren: Zierikzee, 1686/1687
Overleden: Veere, 1746
Functies: deken chirurgijngilde (1733)
chirurgijn van de armen (1734)
zegelaar van het Kleen Zegel prov. Zeeland (1734)
keurschepen
weesmeester van de Landsvierschaar (1736)
kapitein van het witte vaandel burgerwacht (1744)
makelaar
Inkomen FG: nul tot f.100 in 1719, f.300 tot f.500 in 1745*1

In 1710 wordt hij als poorter van Veere ingeschreven*2, twee jaar later als vrijmeester-chirurgijn toegelaten*3.

Na het overlijden van B. Nebbens werd hij benoemd tot chirurgijn van de armen*4.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 34671-34931; 2) ZA, GA Veere, poortersboek; 3) ZA, arch. chir. gilde Veere, inv.nr. 3; 4) ZA, GA Veere, inv.nr. 18.

NEBBENS, Bartholomeus

Beroep: chirurgijn (1720-1734)
Admissie: Veere, 30 augustus 1720*1
Overleden: Veere, februari 1734
Gehuwd met: N.N.
Functies: chirurgijn van de stad (1724)
chirurgijn van de armen (1724)
chirurgijn van het land (1724)
boekhouder van de armen (1729)
Inkomen FG: f.100 tot f.200 1718/1734*2

In augustus 1724 wordt hij, als opvolger van (zijn vader?) Jacobus Nebbens, door het stadsbestuur benoemd tot chirurgijn van de stad en van de armen. Aan de Heeren Gecommitteerde Raaden ter Admiraliteit wordt verzocht hem tevens aan te stellen tot chirurgijn van het Land (Provincie Zeeland)*3.

Na zijn overlijden wordt hij in deze functies opgevolgd door Adriaan Baster.

1) ZA, chir. gilde Veere, inv.nr. 3; 2) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 34661-34821; 3) ZA, GA Veere, inv.nr. 15.

JAGER, Cornelis de

Beroep: chirurgijn (1721-1745)
Admissie: Veere, maart 1721*1
Gehuwd met: N.N., (o. 12 jan. 1742)
Overleden: Veere, 1745
Adres: Markt
Functies: chirurgijn van de stad
chirurgijn van de armen
chirurgijn van de Lande
Inkomen FG: f.100 tot f.200 1718/1734*2

In mei 1741 stuurt hij een rekest naar het stadsbestuur met het verzoek de huisschatting op zijn woning met de helft te verminderen. Het bedrag wordt van 24 gulden tot zestien gulden teruggebracht op voorwaarde dat het huis wordt gerepareerd en voortaan goed wordt onderhouden*3.

Na zijn overlijden houdt zijn zoon de winkel aan, scheert haar en baard, verricht chirurgicale handwerken en neemt jongens in dienst. Het gildebestuur geeft hem opdracht om binnen zes weken de winkel en alle chirurgicale diensten te staken en binnen de tijd van acht dagen `binnen te halen en te houden alle uiterlijke tekenen van bekkens en andersinds*4.

1) ZA, chir. gilde Veere, inv.nr. 3; 2) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 34681-34921; 3) ZA, GA Veere, inv.nr. 21;
4) ZA, chir. gilde Veere, inv.nr. 3.

WARKIER m.d., Cornelis

Beroep: medisch doctor (1723-1745)
Promotie: onbekend
Overleden: Veere, 1745
Functies: raad
schepen
stadsdoctor
overdeken van het chirurgijns-gilde
thesaurier van Veere
president van de Lantsvierschaar (1738)
Inkomen FG: f.500 tot f.1000 in 1724, f.1000 tot f.1500 in 1734*1

Als opvolger van zijn overleden collega A. Verelst m.d., wordt hij op 23 april 1729 benoemd tot stadsdoctor, overdeken van het chirurgijns-gilde en thesaurier van Veere*2. Op het moment van deze benoeming is hij raad en schepen van Veere. Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 34721-34911; 2) ZA, GA Veere, inv.nr. 17.

[HOEST m.d., Adriaan de]

Beroep: medisch doctor (1733-17..)

Bij schrijven van 7 maart 1733 verzoekt hij het stadsbestuur hem als poorter en burger toe te laten en hem toestemming te geven om daar als 'medicijn' te mogen praktiseren. Het is zijn bedoeling om in mei daarop met zijn gezin naar Veere te verhuizen*1.

Of hij inderdaad naar Veere is verhuisd en daar praktijk heeft gedaan is allermist zeker. In de belastingkohieren komt zijn naam niet voor, door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd en openbare ambten heeft hij niet bekleed.

1) ZA, GA Veere, inv.nr. 18.

REIJNOOTS, m.d., Jacobus

Beroep: medisch doctor (1731-1772)

Promotie: onbekend

Begraven: Veere, 10 april 1772

Functies: raad (1741)

pensionaris

doctor van de stad (1745)

doctor van de armen (1745)

overdeken van het chirurgijns-gilde (1745)

fortificatiemeester van Veere (1746)

commissaris v/h familiegeld, de 200e penning der losse goederen en het amptgeld (1752)

houtvester (1754)

scholarch (1757)

weesmeester (1757)

Inkomen FG: f.500 tot f.1.000, in 1732*1

In 1731 in Veere gevestigd maakt hij vanaf 1741 deel uit van het stadsbestuur. Na het overlijden van zijn collega C. Warkier worden de vrijgekomen medische functies - doctor van de armen, doctor van de stad en overdeken van het chirurgijns-gilde - naar hem doorgeschoven*2. Het tractement van stadsdoctor bedraagt in 1759 L16:13:9.*3.

Als pensionaris van Veere moet hij geregeld vier dagen per week naar Middelburg. In de vergadering van Wet en Raad van 8 februari 1772*4 verzoekt hij het stadsbestuur hem naast zijn tractement een 'convenabel' daggeld te geven. Het verzoek gaat naar de commissie voor Finantiën, maar voordat het advies klaar is, is hij overleden.

Als stadsdoctor wordt hij opgevolgd door J. Evera.

Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nr. 34801; 2) ZA, GA Veere, inv.nr. 23; 3) ZA, GA Veere, inv.nr. 31; 4) ZA, GA Veere, inv.nr. 41.

EVERTSE m.d., Evert

Beroep: medisch doctor (1734-1786)
Promotie: onbekend
Overleden: Veere, 11 maart 1786
Functies: o.a. raad
Inkomen FG: f.750 tot f.1000. 1735/1785*1

In de belastingkohieren wordt hij genoemd als medisch doctor. Of hij als zodanig heeft gefunctioneerd is niet duidelijk. Medische functies heeft hij niet bekleed. Door Fokker/De Man wordt hij niet vermeld.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 34831-35331.

POELJE, Marinus van

Beroep: chirurgijn (1738-1757)
Admissie: 28 juli 1738
Geboren: Veere
Gehuwd met: Sara de Jager (dochter van de chirurgijn C. de Jager)
Overleden: Veere, 13 januari 1757
Functies: deken van het chirurgijns-gilde (1746)
chirurgijn van de stad (1745)
chirurgijn van de armen (1746)
Inkomen FG: f.100 tot f.200 1745/1755*1

Als opvolger van zijn overleden schoonvader wordt hij in maart 1745 benoemd tot stadschirurgijn*2, anderhalf jaar later, na de dood van A. Baster tot chirurgijn van de armen*3.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 34931-35031; 2) ZA, GA Veere, inv.nr. 23; 3) Za, GA Veere, inv.nr. 24.

VERNIERS m.d., Cornelis

Beroep: medisch doctor (1743-17..)
Promotie: onbekend
Geboren: Diemen, 1718/1719

Op 7 december 1743 wordt hij, als 25-jarige medicinae doctor, als poorter van Veere ingeschreven*1.

Verdere gegevens ontbreken. In het belastingkohier komt zijn naam niet voor. Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) ZA, Poortersboek Veere.

GROENEWEGEN, Francois van

Beroep: chirurgijn (1746-1774)
Admissie: 25 november 1746
Geboren: Bergen op Zoom, 1714/1715
Gehuwd met: Catharina de Bruyn
Overleden: Veere, 8 april 1774
Functies: chirurgijn van de stad (1757)
chirurgijn van de armen (1757)
chirurgijn van het Land (1757)
deken van het chirurgijns-gilde (1757)
Inkomen FG: 0 tot f.100 in 1752, f.300 tot f.500 in 1773*1

Op 8 oktober 1746 wordt hij als poorter van Veere ingeschreven*2 en zes weken later als vrije meester-chirurgijn door het plaatselijk chirurgijns-gilde toegelaten*3. Na het overlijden van M. van Poelje wordt hij in diens functies benoemd*4. Als chirurgijn van de stad krijgt hij in 1759 een traktement van L 8:6:8.*5.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 35001-35211; 2) ZA, GA Veere, poortersboek; 3) ZA, chir. gilde Veere, inv.nr. 3; 4) ZA, GA Veere, inv.nr. 29; 5) ZA, GA Veere, inv.nr. 31.

STOCKE m.d., Adriaan

Beroep: medisch doctor (1745-1752)
Promotie: Leiden, 1745
Geboren: Veere, 1720
Ouders: Gerardus en Neeltje Adriaans
Overleden: Paramaribo, 28 mei 1752
Functies: raad (1744)
schepen
commissaris van het broodwegen (1746)
Inkomen FG: f.1000 tot f.1500 in 1745*1

Na een studie in Leiden keert hij als doctor in de rechtsgeleerdheid naar Veere terug*2. In april 1742 verzoekt hij de Staten van Zeeland om 'brieven van emancipatie' waarmee hij, als 22-jarige (en dus minderjarig), handelingsbekwaam wordt. Het stadsbestuur, gehoord zijn voogden, adviseert gunstig*3. In 1745 promoveert hij in Leiden tot doctor in de geneeskunde op 'De calore corporis humani'*4. Als 'medicijn' vestigt hij zich in Veere. In januari 1752 bericht hij het stadsbestuur dat hij `tot Redres sijner Saaken en om geene andere redenen' voor de duur van twee à drie jaar naar Suriname gaat. Op zijn verzoek aan het stadsbestuur hem hiertoe verlof te geven en zijn plaats als raad en schepen niet vacant te verklaren wordt gunstig beschikt. Enkele maanden later bericht zijn broer (Leonard Stocke, zie Middelburg) dat hij in de Surinamerivier (Paramaribo) is verdronken*5.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 34981; 2) Fokker/De Man, 159; 3) ZA, GA Veere, inv.nr. 22; 4) Over de warmte van het menselijk lichaam. (Leiden, 1745); 5) ZA, GA Veere, inv.nr. 27.

ANDRIESEN m.d., Jacob Johan

Beroep: medisch doctor (1748-1802)
Promotie: Utrecht, 15 mei 1748
Geboren: Steenberg, 1724/1725
Ouders: Andreas (predikant) en Catharina Johanna van Royen
Gehuwd met: N.N.
Begraven: Veere, 27 april 1802
Functie: raad (1752)
schepen (1753)
overdeken van het schoenmakersgilde
overdeken van het smedengilde (1757)
stadsarmendokter
schepen (1751)
burgemeester (1767)
kerkmeester (1768)
overdeken chirurgijns-gilde
lid ZGW
commissaris van de reinigheid
commissaris van de rijweg naar Middelburg (1792)
Inkomen FG: f.1500 tot f.2000 in 1760, f.100 tot f.200 in 1798*1

In 1742 verzoekt hij als zeventienjarige domineeszoon om burger van Veere te worden*2. Na zijn promotie tot doctor in de geneeskunde op 'De maternarum imaginationum et animi pathematum in foetum efficacia'*3 vestigt hij zich in Veere waar hij 'zeer in aanzien komt'*4.

Als voorzittend schepen houdt hij op 8 maart 1766, op welke dag de achttienjarige Prins van Oranje als Stadhouder Willem V in functie treedt, in de vergadering van Wet en Raad 'een sierlijcke en wel gepaste reden'*5.

Als orangist verliest hij na de Bataafsche omwenteling (1795) zijn politieke invloed. Niet langer in overheidsfuncties benoemd loopt zijn belastbaar inkomen dramatisch terug. Op 27 april 1802 wordt hij in Veere in een eigen graf in de Grootte Kerk begraven*6.

L.: Enc. I 52; Fokker/De Man, 1; Nagtglas, I 8.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 35221-35471; 2) ZA, GA Veere, inv.nr. 22; 3) Over de invloed van de verbeelding en van het psychisch lijden van de moeder op het ongeboren kind. (Utrecht, 1748); 4) Fokker/De Man, 1; 5) ZA, GA Veere, inv.nr. 3?; 6) ZA, DTBL Veere, 1783-1802.

BERTRAM, Pieter Christiaan

Beroep: chirurgijn (1753-17?)
Admissie: Veere, 7 mei 1753
Geboren: Fierensteijn, 1721/1722
Functies: geen

Op 17 oktober 1750 stuurt hij een rekest naar het stadsbestuur met verzoek burger te mogen worden en, na afgelegd examen, toegelaten te worden tot de chirurgische praktijk*1. Tweeënhalf jaar later wordt hij door het gilde geadmitteerd*2.

Verdere gegevens ontbreken. In de belastingkohieren (familiegeld) komt zijn naam niet voor.

1) ZA, GA Veere, inv.nr. 26; 2) ZA, chir. gilde Veere, inv.nr. 3.

DOLLEFIJN, Dominicus

Beroep: chirurgijn (1757-17?)
Admissie: 1 december 1757
Geboren: Dordrecht, 1725/1726
Functies: armmeester (1759)

Op 15 oktober 1757 wordt hij, 31 jaar oud, als poorter van Veere ingeschreven*1, zes weken later vestigt hij zich als vrije meester-chirurgijn*2.

Verdere gegevens ontbreken. In de kohieren van het familiegeld komt zijn naam niet voor.

1) ZA, GA Veere, inv.nr. 29; 2) ZA, chir. gilde Veere, inv.nr. 3.

COLON, Hendrik

Beroep: chirurgijn (1758-1770)
Admissie: 9 juli 1758
Geboren: Middelburg, 1713/1714
Functies: geen
Inkomen FG: f.100 tot f.200 in 1766, 0 tot f.100 in 1769*1

Op 1 april 1758 wordt hij op zijn verzoek als burger van Veere toegelaten*1 en enkele maanden later als vrije meesterchirurgijn door het chirurgijngilde geadmitteerd*2.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 35141-35161; 2) ZA, GA Veere, inv.nr. 30; 3) ZA, chir. gilde Veere, inv.nr. 3.

EVERA m.d., Jacobus

Beroep: medisch doctor (1772-1795)
Promotie: Leiden, 25 juli 1741
Geboren: Middelburg, 1713/1714
Ouders: Willem en N.N.
Gehuwd met: Johanna Maria Lindhout (o. 12 nov. 1773)
Overleden: Veere, november 1795
Functies: doctor bij de Admiraliteit in Zeeland (1772)
doctor van de stad (1772)
doctor van de armen (1772)
Inkomen FG: f.100 tot f.200 in 1773, f.750 tot f.1000 in 1794*1

Na een studie in Leiden, waar hij in 1741 promoveert tot medicinae doctor op 'De inflammatione ventriculi*2, vestigt hij zich in Middelburg. In 1772 verhuist hij naar Veere waar hij op 1 augustus op zijn verzoek in de functies van zijn overleden collega J. Reijnhouts wordt benoemd*3. Op 12 november 1773 wordt hij als poorter van Veere ingeschreven*4.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 35211-35421; 2) Over de ontsteking van de maag. (Leiden, 1741); 3) ZA, GA Veere, inv.nr. 279; 4) ZA, GA Veere, poortersboek.

GROENEWEGEN, Lambertus van

Beroep: chirurgijn (1773-1812)
Opleiding: chirurgijns-gilde Veere
Admissie: 1773
Geboren: Bergen op Zoom, 1738/1739
Ouders: Jean en Catharina van Gruningen
Gehuwd met: Catharina Reygers
Overleden: Veere, 24 november 1812
Adres: Kade C 146
Functie: stadschirurgijn (1774)
chirurgijn van de armen (1774)
deken van het chirurgijns-gilde (1774)
commissaris van het college van kleene Zaaken (1776)
collecteur van de impost op het Kleen-zegel en den ondertrouw (1777)
luit. van het oranje vaandel v.d. burgerwacht
kap. van het oranje vaandel v.d. burgerwacht (1792)
schepen van Veere
lid van de municipale raad (1811)
Inkomen FG: 0 tot f.100 in 1776, f.300 tot f.500 in 1800*1

In juni 1772 wordt hij burger van Veere*2, een jaar later lid van het chirurgijns-gilde, weer een jaar later gekozen tot deken van het gilde.

Als stadschirurgijn heeft hij in 1801 een tractement van L 8:6:8*3, als schepen van Veere krijgt hij een beloning van L 1:10:-*4.

In 1805 door de Departementale Geneeskundige Commissie gevisiteerd zijn talrijke potten en flessen in zijn apotheek niet van opschriften voorzien, ook is hij niet in staat zijn bewijs van aanstelling te tonen*5.

Een jaar later is zijn apotheek 'eenigszins in beter orde' maar in september 1808 is alles weer even slordig en defect als voorheen*6.

In 1807 heeft hij een vordering op het stadsbestuur van 293 guldens en 9 stuivers wegens achterstallige betaling van zijn tractement van chirurgijn van de buiten- en binnenarmen. Twee maanden later wordt f.52 uitbetaald, gevolgd door een driemaandelijke wissel van f.50,- 'tot dat den geheele Somme zal zijn geliquideerd'*7.

In mei 1808 stuurt de weduwe Fronica van Reuzel-Blom, die kort tevoren als 'een arme en ellendige' in het Veerse Armhuis is opgenomen, een rekest naar de Geneeskundige Commissie waarin ze klaagt over zijn exorbitant hoge rekeningen en hem beschuldigt van afpersing*8. Wegens een ziekte die geleid heeft tot 'bederf in haar rug en beide voeten' zijn beide voeten geamputeerd. Hij zou haar tevoren bedreigd hebben haar in haar ellendige staat te laten tenzij ze hem een schuldbrief zou overhandigen. Twee jaar later is deze zaak 'in der minne geschikt'.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 35241-35481; 2) ZA, GA Veere, inv.nr. 41; 3) ZA, GA Veere, inv.nr. 43; 4) ZA, GA Veere, inv.nr. 465; 5) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 12; 6) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nrs. 13 en 15; 7) ZA, GA Veere, inv.nr. 139; 8) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 15.

TIFFELEN, Johannes van

Beroep: chirurgijn en vroedmeester (1774-1808)
Opleiding: chirurgijngilde Veere
Admissie: 1774
Geboren: Veere, 1749/1750
Ouders: Cornelis en Suzanna Brouwenaar
Gehuwd met: NN, Maria Roblijn
Overleden: Veere
Adres: Kerkstraat 59 en 60
Functie: stadsvroedmeester (1776)
armmeester
chirurgijn van de admiraliteit
luit. van het blauwe vaandel v.d. Burgerwacht (1783)
volksvertegenwoordiger van Zeeland
raad
burgemeester
Inkomen FG: 0 tot f.100 in 1776, f.200 tot f.300 in 1880*1

In november 1774 wordt hij door het plaatselijke chirurgijngilde geëxamineerd en als lid toegelaten*2.

In juni 1776 volgt zijn benoeming tot stadsvroedmeester op een tractement van f.50,- 's jaars. Na het overlijden van een van de twee stadsvroedvrouwen wordt het tractement met f.50 verhoogd op voorwaarde `den armen voor niet en omtrent Lieden van een gering bestaan alle mogelijcken Consideratiën (te) gebruiken en niet boven hun vermogen afvergen'2. In januari 1780 vraagt hij ontslag als armmeester om reden `dat hij uit hoofde

van zijn stijl' niet in staat is die functie behoorlijk uit te oefenen. Als een 'singuliere gunst' wordt het verzoek toegestaan*3.

Tijdens de vierde Engelse oorlog amputeert hij bij een Engelse krijgsgevangene een been. De operatie wordt uitgevoerd op bevel van de Raad ter Admiraliteit en met toestemming van de burgemeester*4.

Behorend tot de partij der Patriotten wordt hij na de Bataafse omwenteling aangesteld tot vertegenwoordiger van Veere op de Vergadering der Provisioneele Representanten van het Volk van Zeeland*5.

In 1800 en 1801 is hij afwisselend raad van de stad Veere en burgemeester*6.

Naar aanleiding van onderstaande advertentie, opgenomen in de Haagsche Courant van maandag 18 januari 1802:

"Zondagmorgen den 10 dezer, tusschen 2 en 3 uren bragt mijne Echtgenootte zeer gelukkig (doch zonder bijstand van een Vroedmeester) mij een Zoon en Dochter ter wereld. Ik vind mij verplicht een iegelijk in die gevallen te waarschuwen in den keuze van den Vroedmeester van Tiffelen wonende te Veere voorzichtig te zijn.

Veere den 12 Jan. 1802
Ph's. Arn's Heybeek"

vraagt de Geneeskundige Commissie mevrouw Heybeek om inlichtingen en stuurt haar brief voor commentaar door naar Van Tiffelen. Na het lezen van beide brieven en het horen van beide dienstboden wordt Van Tiffelen door de Commissie volledig 'gejustificeerd'*7. Na het overlijden van de 'stadsdoctor' Andriessen krijgt hij in 1803 een tijdelijke aanstelling als 'practicus medicus' in welke hoedanigheid hij de inwendige geneeskunst mag uitoefenen. Het tractement bedraagt f.75.- per jaar.

De laatste jaren is de verhouding met de lokale overheid slecht. In 1805 stuurt hij namens zijn familie klachten over het stadsbestuur naar de landelijke regering*8.

Na in april 1807 enkele dagen zonder kennisgeving afwezig te zijn geweest, wordt hij ernstig aangemaand zich aan zijn verplichtingen als stadsambtenaar te houden*9. Een jaar later is hij in Veere overleden.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 35241-35481; 2) ZA, chir. gilde Veere, inv.nr. 3; 3) ZA, GA Veere, inv.nr. 48; 4) ZA, GA Veere, inv.nr. 51. 5) Homines novi, 580; 6) ZA, GA Veere, inv. nrs. 134, 135; 7) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 12; 8) ZA, GA Veere, inv.nr. 38; 9) ZA, GA Veere, inv.nr. 139.

INGELSE, Pieter

Beroep: chirurgijn (1785-1793)
Admissie: 26 december 1785
Geboren: Arnemuiden, 1748/1749
Ouders: Jan en N.N.
Overleden: Veere, 14 april 1793
Inkomen FG: 0 tot f.100, 1788-1793*1

Op 26 februari 1785*2 wordt hij op 36-jarige leeftijd als poorter van Veere ingeschreven waar hij zich acht maanden later en na afgelegd examen als vrije chirurgijn vestigt*3.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 35361-35401; 2) ZA, GA Veere, poortersboek; 3) ZA, chir. gilde Veere, inv.nr. 3.

ARDESCH m.d., Jan Anthony

Beroep: medisch doctor (1789-1799)
Opleiding: militaire dienst
Promotie: Duisburg (D.), 6 juli 1792
Geboren: 's-Gravenhage, 2 maart 1738
Ouders: Anthony en Cornelia Koppenael
Gehuwd met: Gerarda Slegt, weduwe van Bertholt Johan Helfrich de Winter
Overleden: Boxtel, 14 januari 1824
Functie: raad 1789
schepen (1790)
stads medicinae doctor (1795)
doctor van de Admiraliteit (1793)
lid van de rekenkamer (1795)
prov. repr. van Veere in het gewestelijk bestuur
Inkomen FG: f.750 tot f.1000 in 1790, f.1000 tot f.1500 in 1796*1

Zie Middelburg.

Als chirurgijn-majoor bij een Zwitsers regiment komt hij op het eind van de achttiende eeuw naar Veere waar hij zich in 1789 als burgergeneesheer vestigt.

In 1792 promoveert hij in Duisburg tot medicinae doctor op 'De leucorrhoea'*2.

Na de Bataafse omwenteling vertegenwoordigt hij als provisioneel representant de stad Veere in het gewestelijk bestuur*3.

In 1797 verhuist hij naar Middelburg waar hij, hoewel de zestig al gepasseerd, een grote praktijk opbouwt.

L.: Enc. I 61; Fokker/De Man 2; Lindeboom 32.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nrs. 35381-35441; 2) Over witte vloed. (Duisburg 1792); 3) Homines novi, 519.

HOOGVLIET, Arij Willem

Beroep: chirurgijn en vroedmeester (1799-1804)
Opleiding: chirurgijngilde Veere
Admissie: 14 juni 1799
Inkomen FG: f.200 tot f.300 in 1800*1

In juni 1799 wordt hij door het Collegium Chirurgicum Verense, sinds 1798 de voortzetting van het opgeheven chirurgijngilde, geëxamineerd en als 'Vrijmeester Chirurgijn en Vroedmeester' tot lid van het college toegelaten*2.

In 1804 vertrekt hij naar Poortvliet waar hij aangesteld is als dorpschirurgijn en vroedmeester*3.

1) ZA, Rekenkamer D, inv.nr. 35481; 2) ZA, GA Veere, Chir. gilde I; 3) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 6.

ANDRAU m.d., Jacobus

Beroep: OvG i.a.d.; medisch doctor (1804-1815)
Opleiding: militaire dienst
Promotie: Duisburg, 8 mei 1794
Geboren: Den Haag, 1752
Gehuwd met: Anna Marie van Hooft
Adres: C 27
Functie: stadsdoctor

Zijn diploma doctoratus, in mei 1794 afgegeven door de academie van Duisburg, wordt in augustus 1804 door de Geneeskundige Commissie geïnviseerd*1 wat hem de bevoegdheid geeft in Veere de inwendige praktijk (de geneeskunde) uit te oefenen.

Het stadsbestuur benoemt hem tot stadsdoctor op een jaartraktament van f.200,- plus een toelage uit de armenkas. Het recht van stadsburger en poorter krijgt hij gratis en zonder leges*2.

In december 1804 klaagt hij de apotheker Gaaswijk aan wegens het niet goed bereiden van zijn recepten. Het medicament dat hij als bewijsmateriaal opstuurt is volgens voorschrift klaargemaakt*3.

In 1808 bericht hij de Geneeskundige Commissie dat militaire chirurgijns in Veere veelvuldig burgerpraktijk uitoefenen. Volgens de Commissie bevat de brief onvoldoende bewijs*4.

Wegens onbetaald traktament in de periode maart 1807 tot september 1815 ontstaat een aanzienlijke vordering zowel op het stadsbestuur als op het bestuur van de Godshuizen*5. Pas in 1821 zijn de schulden vereffend*6.

Eind 1810 wordt hij namens de rooms-katholieke bevolkingsgroep belast met de verdeling van 2000 Franse francs door Napoleon aan de armen van Veere geschonken*7.

In 1811 wordt hij lid van de 'Conseil Municipal', in 1814 lid van de 'provisieele Raad van Veere'*8.

In 1815 wordt hij overgeplaatst naar Hellevoetsluis.

1) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 12; 2) ZA, GA Veere, inv.nr. 137; 3) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 13; 4) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 23; 5) ZA, GA Veere, inv.nr. 149; 6) ZA, GA Veere, inv.nr. 2407; 7) ZA, GA Veere, inv.nr. 149; 8) ZA, GA Veere, inv.nrs. 2426, 2404.

RITZERFELT m.d., Rupertus Josephus

Beroep: medisch doctor en vroedmeester (1808-1812)
Promotie: Giessen (D), 1798
Examen: Middelburg, vermoedelijk 16 juni 1809
Geboren: Duitsland, 1768
Gehuwd met: Helena Estevee
Overleden: Middelburg, 2 november 1821
Functies: stadsvroedmeester

Zie Westkapelle en Middelburg.

Komend van Westkapelle vestigt hij zich in 1808 in Veere. Bij de jaarlijkse visitatie in september 1808 zijn zijn instrumenten onvolledig en smerig en verkeert zijn apotheek in

wanorde. Door de hem bezoekende commissieleden wordt hij `ernstig en met behoorlijke bedreiging gecorrigeerd'*1.

In 1812 vertrekt hij naar Middelburg waar hij in 1815 door het Veerse stadsbestuur tot tijdelijk stadsvroedmeester van Veere wordt benoemd.

1) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 15.

LODENSTEIN, Jacob van

Beroep: heelmeeester (1814-1825)
Examen: pl.hm., Den Haag, 1809
Geboren: Rotterdam, 1759/1760
Gehuwd met: Jacoba Snijders
Overleden: Veere, 4 juni 1825
Adres: Kaai
Functie: stadschirurgijn

In 1814 vestigt hij zich in Veere waar hij door het stadsbestuur als stadschirurgijn wordt aangesteld en door de Geneeskundige Commissie als heelmeeester ten plattelande wordt toegelaten*1.

Eind 1815 beklaagt hij zich bij de Geneeskundige Commissie dat de burgemeester de militaire chirurgijn De Bavay openlijk burgerpraktijk laat uitoefenen. De burgemeester reageert door te schrijven `dat het van een ieder niet te vergen is om van dien heer (Van Lodenstein) zijn praktijk gebruik te maken'*2.

Na een volgend schrijven waarin staat dat hij dronken op straat lag en `door een voorbijkomende vrouw 'werd opgerigt en aan zijne woning geleid'\*3, wordt hij in 1816 door de Geneeskundige Commissie `serieuselijk onderhouden'*4.

Omdat er in 1817 geen tot de interne praktijk bevoegde geneeskundige in Veere is `om armen te kunnen soigneeren' krijgt hij uit de stadskas een toelage van f.25,- `tot tijd en wijze zich alhier een medicijn Doctor of chirurgijn ter uitoefening der Interne praktijk zal zijn geadmitteerd'*5.

Bij de jaarlijkse visitatie in 1817 bevat zijn `winkel' onvoldoende medicijnen en ontbreken alle heilkundige instrumenten. Hierover onderhouden belooft hij beterschap. Hij krijgt de gelegenheid om voor 1 februari 1818 de zaak in orde te brengen*6.

In de raadszitting van juni 1818 wordt hij onderhouden voor zijn onbetamelijk gedrag op een openbare verkoping. Tijdens dit onderhoud bedankt hij `op vrij hooge toon' voor de functie van stadschirurgijn waarop de raad deze functie vacant verklaart*7. De Geneeskundige Commissie wendt zich tot het Provinciaal Bestuur. Bij besluit van 23 december 1818 no. 550 wordt hij door het college van Gedeputeerde Staten tijdelijk geschorst in de uitoefening van de genees-, heel- en verloskunde in de provincie Zeeland*8. Omdat Veere hiermee verstoken is van bevoegde medische hulp vraagt de Veerse raad de Geneeskundige Commissie om hierin te voorzien `als zijnde door bovengemelde Interdictie de zieken en noodlijdenden van alle hulp en Redding ten eene maal gepriveerd'*9.

Een adres van een aantal inwoners van Veere, ondersteund door de gemeenteraad*10, gaat naar het college van Gedeputeerde Staten dat bij besluit van 10 september 1819 de

schorsing opheft, mits hij zich houdt aan de voorwaarden door de Geneeskundige Commissie te stellen*11. Na maanden uitstel, zowel wegens ziekte als wegens het niet voldoen aan de gestelde voorwaarde, wordt hij in januari 1820 door de Geneeskundige Commissie opnieuw toegelaten*12. Blijvende verbetering blijft uit. In maart 1821 wordt hij door de Geneeskundige Commissie opnieuw `serieuselijk onderhouden en gereprimeerd zoo wegens het leveren van medicijnen als over het onmatig gebruiken van sterken drank*13. Na de vestiging van de geneeskundige Andrau (1820) en de heilkundige Hoogerland (1822) wordt het stil rond Van Lodenstein. Drie jaar later is hij in Veere overleden.

1) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 44; 2) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 113; 3) ZA, GA Veere, inv.nr. 2405; 4) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 44; 5) ZA, GA Veere, not. raad jan. 1817; 6) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 45; 7) ZA, GA Veere, not. raad juni 1818; 8) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 46; 9) ZA, GA Veere, not. raad 15 maart 1819; 10) ZA, GA Veere, not. raad 15 maart 1819; 11) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 46; 12) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 47; 13) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 48.

ANDRAU m.d., Jacobus

Beroep: medisch doctor en chirurgijn (1820-1824)
Opleiding: militaire dienst
Promotie: Duisburg (D), 8 mei 1794
Geboren: Den Haag, 1752
Gehuwd met: Anna Marie van Hooft
Adres: C 27
Functie: stadsdoctor
lid van de raad (1822)

Andrau, die van 1804 tot 1815 als OvG tevens stadsdoctor van Veere was geweest (zie boven) keert na zijn pensionering uit de militaire dienst in 1819 naar Veere terug. Met toestemming van de Geneeskundige Commissie wordt hij in maart 1820 als stedelijk doctor en chirurgijn aangesteld tegen een traktement van f.150,- per jaar*1. Vier jaar later dient hij zijn ontslag in en verhuist als r.a. naar Den Bosch*2.

1) ZA, GA Veere, not. raad 1820; 2) ZA, GA Veere, not. raad okt. 1824.

HOOGERLAND, Kornelis

Beroep: heel- en vroedmeester (1822-1835)
Examens: pl.hm.: 3 juni 1822; vrm.: 15 mei 1830
Geboren: Noordwelle, 29 augustus 1799
Ouders: Leendert en Anna Jacoba Koopman
Gehuwd met: Hannah Cars
Overleden: Veere, 8 mei 1835
Adres: C 14
Functies: heelmeeester Werkhuis
stadsheelmeester

Als heelmeeester aangesteld bij het Provinciaal Werkhuis (de tot hospitaal verbouwde Grote Kerk) wordt hij in 1822 door het stadsbestuur als heelmeeester toegelaten*1.

In 1823 is hij bij de jaarlijkse visitatie niet thuis en zijn de instrumenten niet 'schouwbaar' achtergelaten. Door de Commissie wordt hij hiervoor ernstig onderhouden en gecorrigeerd*2.

Na het vertrek van Andrau solliciteert hij naar de vrijgekomen functie van stadsdoctor. Omdat er geen gekwalificeerden gesolliciteerd hebben wordt hij, samen met Lodenstein, provisioneel aangesteld, elk beurtelings voor een periode van drie maanden*3. In februari 1826 schrijft de Gouverneur van Zeeland aan de Commissie dat, volgens verkregen informatie, Hoogerland de zieken in het werkhuis verwaarloost. Na onderzoek blijkt de beschuldiging eerder te berusten op animositeit tussen de twee heelmeeesters dan op feiten*4. In 1828 wordt hij verkozen tot raadslid, waarvoor hij, wegens onverenigbaarheid van functies - hij is stadschirurgijn - moet bedanken*5.

Na sterke aandrang van gemeentebestuur en Geneeskundige Commissie*6 legt hij in mei 1830 het vroedmeestersexamen af. Twee maanden later bericht hij de Geneeskundige Commissie dat een vrouw, die onder zijn leiding bezig was te bevallen, onverlost is overleden. Na ingesteld onderzoek spreekt de Commissie haar ongenoegen uit en geeft hem bevel om bij moeilijke bevallingen tijdig de hulp van meer ervarenen in te roepen*7. Na het overlijden van de stadsvroedvrouw W. Kievits wordt hij in februari 1835 op zijn verzoek (tijdelijk) tot stadsvroedmeester aangesteld*8. Enkele maanden later is hij in Veere overleden.

1) ZA, GA Veere, not. raad, 5 oktober 1822; 2) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 52; 3) ZA, GA Veere, not. raad, juli 1825; 4) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 124; 5) ZA, GA Veere, not. raad, maart 1829. 6) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 57; 7) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nrs., 57, 128; 8) ZA, GA Veere, not. raad, 1835.

BAVAIJ, Johan Frans de

Beroep: heelmeeester (1831-1834)
Opleiding: militaire dienst
Examen: pl.hm.: Middelburg, 15 februari 1831
Geboren: Brussel, 26 januari 1770
Gehuwd met: Elizabeth Gernier
Adres: A 54 (hoek Kaai/Wijngaardstraat)

De sinds jaren in Veere gedetacheerde OvG 2e kl. J.F de Bavaij wordt in februari 1830, met toekenning van een pensioen van f.400,- eervol ontslagen*1. Door de Geneeskundige Commissie als heelmeeester ten plattelande toegelaten vestigt hij zich in februari 1831 in Veere.

Al in 1815 had de burgemeester van Veere de Geneeskundige Commissie gevraagd om De Bavaij - 'een aller geschikst mensch, bekwaam zoo ik hoor en altijd nuchter en welbedacht'*2 - tot de

burgerpraktijk toe te laten. Omdat dit in strijd was met het besluit van 30 november 1803, waarin aan militaire chirurgijns de uitoefening van de burgerpraktijk is verboden, was het verzoek destijds afgewezen*3.

Na de schorsing van Van Lodenstein neemt hij op verzoek van het stadsbestuur 'het soigneeren der binnen- en buitenarmen waar' tegen een traktement van f.8,33 per maand*4.

Na de terugkomst van Andrau `wordt hij hartelijk bedankt voor de vlijt en goedwilligheid die UEG in de waarneming van diens post te allen tijde heeft betoond'*5.
In december 1834 verhuist hij naar Ingen (Geld.).

1) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 58; 2) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 112; 3) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 44; 4) ZA, GA Veere, not. raad, 1818; 5) ZA, GA Veere, inv.nrs. 2406, 1183.

RESLER, m.d. Arnoldus Casparus

Beroep: OvG i.a.d.; medisch doctor (1838-1838)
Opleiding: militaire dienst
Promotie: Groningen, 31 mei 1823
Geboren: 1797
Gehuwd met: Magdalena Catharina Cramer von Baumgarten
Functie: chirurgijn-majoor bij het hospitaal te Veere, tijdelijk belast met de armenzorg

Als chirurgijn-majoor in Veere gedetacheerd, laat hij in december 1837 zijn doctoraal diploma viseren met doel `zich als Civiel geneeskundige aan de burgerpraktijk te wijden'*1.
Op verzoek van de Veerse raad neemt hij in februari 1838 de vacante armenpraktijk waar*2. In september 1838 wordt hij naar elders overgeplaatst.

1) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 136; 2) ZA, GA Veere, not. raad 1838.

SNOEP, Jan Persant

Beroep: heel- en vroedmeester (1838-1840)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 12 juli 1837; vrm.: Middelburg 6 oktober 1837
Geboren: Goes, 25 maart 1815
Ouders: Thomas (winkelier) en Maria de Groot
Gehuwd met: Jacoba Cornelia Hazelhof
Overleden: Wolfaartsdijk, 22 oktober 1882
Functie: stadsheel- en vroedmeester

Na een korte vestiging in `s Heer-Arendskerke solliciteert hij naar het vacante Veere waar hij bij besluit van 24 september 1838 wordt aangesteld tot stadsgenees-, heel- en vroedmeester op een salaris van f.200,- per jaar*1.

Omdat het toenmalige Veere voor een jong en kundig medicus geen enkel perspectief biedt, dient hij op 31 juli 1840 zijn ontslag in en vertrekt naar Wolfaartsdijk.
Het stadsbestuur van Veere stuurt hem een ontslagbrief waarin staat dat hij zijn praktijk `met de meeste naauwgezetheid heeft vervuld' zodat hij `door een en ander in de algemeene achting zijner medeburgers en het vertrouwen zijner hulpbehoevende natuurgenoten heeft mogen deelen'*2.

Als een vooraanstaand Zeeuws medicus is hij op 67-jarige leeftijd in Wolfaartsdijk overleden.

L.: De Man, 107 ; J.Z.S. Pel. Tijdschr. Zeeland, jrg. 8, 55.

1) ZA, GA Veere, not. raad, 1838; 2) ZA, GA Veere, not. raad, 1840.

STREHLER m.d., c.d., a.o.d., Joseph

Beroep: genees-, heel- en verloskundig doctor (1840-1877)
Promoties: Leiden, m.d. 4 april 1840, c.d. 6 april 1840; a.o.d. 8 april 1840
Geboren: Haeder (D), 6 maart 1798
Ouders: Antonius (wondheler en barbier) en Josepha Koen
Gehuwd met: Isabella Maitland
Overleden: Yerseke, 7 november 1881
Adres: Oudestraat 60, Haven B46 k, Markt
Functie: stadsgenees-, heel- en vroedmeester
lid van de raad
wethouder
regent Godshuizen

Als zoon van een arme Beierse 'Wundheiler' en een chronisch zieke, bedlegerige, moeder bezoekt hij, op kosten van een plaatselijke mecenas, het gymnasium en de universiteit van Würzburg. Driemaal gepromoveerd tot doctor in de genees-, heel- en verloskunde komt hij naar Nederland waar hij, na enige reizen als scheepsheermeester, dienst neemt in het leger. Als OvG wordt hij in 1832 in Veere geplaatst.

Na het overlijden van Hoogerland (1835) oefent hij, hoewel daartoe niet bevoegd (hij bezit geen Nederlands diploma) ook de burgerpraktijk uit. Aanvankelijk wordt dit door de Geneeskundige Commissie 'om der menschheid wille'*1 door de vingers gezien. Het bestuur van Veere benoemt hem zelfs tijdelijk tot stadsgeneesheer*2.

In 1838 wordt de burgerpraktijk hem door de minister van Oorlog verboden*3. In 1840 promoveert hij in Leiden voor de tweede keer in de drie vakken, wat hem de bevoegdheid geeft de medische praktijk volledig uit te oefenen. Als doctor in de genees-, heel- en verloskunde vestigt hij zich als burgergeneesheer in Veere.

Ondanks zijn academische graden wordt niet hij maar de OvG J. Croll enkele maanden later tot stadsgeneesheer benoemd*4.

Pas na het vertrek van Croll wordt hij op 19 april 1842 aangesteld tot stads-, genees-, heel- en verloskundige op een jaartractement van f.150,-*5.

Na bij KB van 15 april 1857 genaturaliseerd te zijn tot Nederlander wordt hij gekozen tot raadslid en met ingang van 3 september 1857 tot wethouder van Veere*6.

Per 1 mei 1868 wordt hij op eigen verzoek als gemeentegeneesheer ontslagen, welk ontslag hem 'onder bijzondere dankbetuiging voor de veeljarige (28 jaar) trouwe, ijverige en belangrijke diensten aan de gemeente bewezen', op de meest eervolle wijze wordt verleend*7.

Wegens zijn hoge leeftijd neemt hij in oktober 1874 ontslag als wethouder en zes weken later als raadslid*8.

Op 1 april 1878 beëindigt hij zijn particuliere praktijk.

Sinds de oprichting in 1848 is hij een trouw en actief lid van de afdeling Zeeland van de NMG. Op grond van zijn leeftijd en verdienste wordt hij in oktober 1877 tot erelid benoemd*9.

Ouderdom, eenzaamheid (het huwelijk met een veertien jaar oudere weduwe was kinderloos gebleven) en armoede verduisteren zijn laatste levensjaren. Uit geldgebrek schrijft hij in april 1880 een brief aan de Afdeling die besluit zijn boeken voor een bedrag van f.150,- over te nemen en het risico op verlies zelf te dragen*10. In 1881 verhuist hij met het gezin van zijn pleegdochter naar Yerseke waar hij na korte tijd overlijdt.

L.: Enc. III 145; M. de Mol, Mdb. Crt. 11-16 oktober 1890; Nagtglas II 719.

1) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 62; 2) ZA, GA Veere, not. raad, 1835; 3) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 65; 4) ZA, GA Veere, not. raad, 1840; 5) ZA, GA Veere, not. raad, 1842; 6) ZA, GA Veere, not. raad, 1867; 7) ZA, GA Veere, not. raad, 1868; 8) ZA, GA Veere, not. raad, 1874; 9) ZA, Ver. Genees/Heelk. Zeel., inv.nr 4; 10) ZA, Ver. Genees/Heelk., Zeel., inv.nr. 4.

CROLL, Jan

Beroep: OvG, heelmeester (1840-1842)
Opleiding: militaire dienst
Examen: Haarlem, pl.hm. 30 oktober 1811
Gehuwd met: Gerardina Gesina Kemma
Functie: stadsgenees- en heelmeester

Als eerst aanwezig officier van gezondheid bij het garnizoen van Veere laat hij in augustus 1840 zijn heelmeestersdiploma viseren*1. Gelijktijdig solliciteert hij naar de post van stadsgenees- en heelmeester.

Bij besluit van 18 augustus 1840 krijgt hij een tijdelijke aanstelling tegen een salaris van f.150,- per jaar*2.

Na zijn pensionering in maart 1841 vestigt hij zich als burgergeneesheer in Veere*3.

Met ingang van 1 mei 1842 wordt hij op eigen verzoek eervol ontslagen en verhuist hij naar Amsterdam waar hij zich als geneesheer vestigt.

1) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 67; 2) ZA, GA Veere, not. raad, 1840; 3) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 72.

GROUW, Pieter

Beroep: heelmeester (1844-1854)
Opleiding: gepens. OvG 2e klasse
Geboren: Enkhuizen, 11 september 1790
Ouders: Klaas en Wiebregje Hommes
Gehuwd met: Effe Giel
Overleden: Veere, 12 februari 1854
Adres: Kapellestraat B 74

Op 3 maart 1842 wordt hij als OvG van Woerden naar Veere overgeplaatst. Ultimo 1843 gaat hij met pensioen. Op zijn verzoek wordt hij door de Geneeskundige Commissie in Veere toegelaten met de bevoegdheid van plattelandsheelmeester*1.

Over de tien jaar die hij in Veere heeft gepraktiseerd valt niets te vermelden. Of hij naast Strehler, wiens medische en maatschappelijke loopbaan zich in deze jaren nog in opwaartse lijn beweegt, veel praktijk zal hebben gehad, valt te betwijfelen.

1) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 72.

HUIJSMANS, Jacob

Beroep: heel- en vroedmeester (1860-1866)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 19 mei 1854; vrm.: Middelburg, 20 mei 1854
Geboren: Oosterhout, 16 januari 1832
Ouders: Jacobus (zonder beroep) en Wilhelmina van der Pluijm
Gehuwd met: Cornelia Mes
Overleden: Poeldijk (gemeente Munster)
adres: Kaai C 101

Zie Vlissingen.

Na zijn opleiding vestigt hij zich in Vlissingen. Op zoek naar een kleine praktijk - er was bij hem een hartaandoening vastgesteld - komt hij in juni 1860 van Zierikzee naar Veere. Zes jaar later, het gezin telt inmiddels zeven kinderen, verhuist hij naar Zundert*1. Uiteindelijk vestigt hij zich in Poeldijk waar hij de rest van zijn arbeidsleven blijft.

L.: De Man, 173.

1) ZA, GA Veere, bevolk. register 1861 I. 2) De Man, 173.

DAM, Pieter Judocus van

Beroep: heel- en vroedmeester (1868-1873)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg, st.hm. 12 november 1864, pl.hm. 13 februari 1865, vrm. 11 februari 1865
Geboren: Kortgene, 8 juli 1844
Ouders: Francois Nicolaas (kantonrechter) en Johanna Wilhelmina van der Loeff
Gehuwd met: Petronella Gezina Victoria van Diggelen
Overleden: Buren, 4 mei 1891
Adres: Markt D 22k
Functie: gemeentegeneeskundige

Zie Domburg en Oostkapelle.

Nadat de gemeentegeneeskundige Strehler zijn ontslag als gemeentegeneeskundige heeft ingediend, plaatst de gemeenteraad een oproep voor sollicitanten. Het traktement wordt met f.50,- tot f.300,- verhoogd*1. Hoewel er vier sollicitanten zijn wordt de termijn

verlengd. Uit de zes nieuwe sollicitanten wordt P.J. van Dam, heel- en vroedmeester in Domburg, op 2 mei met algemene stemmen benoemd*2.

Zijn verzoek aan de inspecteur Volksgezondheid om medicijnen te mogen leveren wordt toegestaan. Enkele maanden later heft de laatste Veerse apotheker, Van Oosten, zijn bedrijf op. Met uitzondering van Strehler die nog een aantal jaren een kleine privé-praktijk aanhoudt is Veere met de komst van Van Dam blijvend een apotheekhoudende eenmanspraktijk geworden.

In juli 1868 stelt de gemeenteraad een plaatselijke gezondheidscommissie in met Van Dam als voorzitter.

Ondanks zijn aanstelling tot geneesheer van de grondwerkers die bezig zijn met de aanleg van het kanaal, en zijn aanstelling tot geneeskundige van het diaconaal armhuis van Gapinge (jaarsalaris f.35,00) blijkt al gauw dat dat de Veerse praktijk in economisch oogpunt geen succes is. In het najaar van 1872 solliciteert hij naar het vacant geworden Oostkapelle, waarna hij met ingang van 1 januari 1873 zijn ontslag indient.

Na een vergadering met gesloten deuren besluit de raad het verzoek aan te houden, een oproep voor sollicitanten te plaatsen en het traktement niet te wijzigen*3.

Ingaande 1 januari 1873 krijgt hij eervol ontslag `wordende dit ontslag geacht te zijn geschied op zijn verzoek*4.

De teleurgestelde Veerse burgemeester bezorgt hem op uiterst formele gronden (het te laat insturen van inentingslijsten) nog een proces-verbaal.

L.: De Man, 209.

1) ZA,GA Veere, not. raad, feb. 1868; 2) ZA, GA Veere, not. raad, mei 1868; 3) ZA, GA Veere, not. raad, okt. 1872; 4) ZA, GA Veere, not. raad, dec. 1872.

HAMAN, Abraham Adriaan Jacobus

Beroep: heel- en vroedmeester (1873-1876)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examen: st.hm.: Middelburg, 16 april 1844; pl.hm.: Middelburg, 4 juli 1844; vrm.:
Middelburg, 4 september 1844
Geboren: Oost-Souburg, 17 maart 1822
Ouders: Hendrik Ficus (heel en vroedmeester) en Suzanne Geertruid Kauer
Gehuwd met: Jacoba Christina de Steur
Overleden: Westkapelle, 5 februari 1880
Adres: Kapellestraat B 74k
Functie: gemeentegeneeskundige

Zie St. Laurens, Serooskerke, Aagtekerke en Westkapelle.

Na de ontslaanvraag van Van Dam plaatst het gemeentebestuur een oproep en uit vijf sollicitanten wordt F.J. Haman benoemd*1. Als deze bedankt en ook de 2e sollicitant er van afziet wordt het traktement tot f.400.- verhoogd. Na geheim overleg wordt A.A.J. Haman, heel- en vroedmeester te Zwartewaal, de oudere broer van genoemde F.J. Haman tot gemeentegeneeskundige aangesteld*2.

In januari 1873 vestigt hij zich met vrouw, drie kinderen en schoonvader in Veere.

Wegens een benoeming in Aagtekerke bedankt hij in 1876 voor de functie van gemeentegeneeskundige. In een hieropvolgende besloten raadsvergadering blijkt dat er

onregelmatigheden zijn gevonden in de rekeningen die hij bij het Burgerlijk Armbestuur heeft ingediend*3.

Haman, die geen `onaangename langwijlige correspondentie wenscht' trekt de rekeningen in*4.

Nadat hij op de vroege morgen van 17 juli 1876 Veere zonder toestemming heeft verlaten wordt hij, `ingaaende met de dag waarop hij deze gemeente met de woon heeft verlaten en feitelijk ofschoon willekeurig zijne betrekking heeft neergelegd', ontslagen*5.

Na een kort verblijf in Aagtekerke vestigt hij zich uiteindelijk in Westkapelle waar hij in 1880 op 58-jarige leeftijd in een lichamelijk, geestelijk en maatschappelijk deplorabele toestand overlijdt.

L.: De Man, 132.

1) ZA, GA Veere, not. raad, 1872; 2) ZA, GA Veere, not. raad, 1873; 3) ZA, GA Veere, not. raad, 1876; 4) ZA, GA Veere, ingek. st. BW, 1876, 69a; 5) ZA, GA Veere, not. raad, 1876.

BOVEN, Hendrik Willem van

Beroep: heel- en verloskundige (1876-1877)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 15 januari 1849; vrm.:Middelburg, 23 januari 1849
Geboren: Oostburg, 28 december 1824
Ouders: Cornelis (commies bij de belasting) en Susanne Louisa Martij
Gehuwd met: Jacoba Barta Schier
Overleden: Schiermonnikoog, 27 februari 1899
Adres: Kaai C 105; Markt C 60 k
Functie: gemeentegeneeskundige

Zie Aagtekerke.

Na een kort verblijf in Aagtekerke en Middelburg vestigt hij zich in Heinkenszand waar hij 24 jaar de praktijk uitoefent.

Na een kort intermezzo op Marken solliciteert hij naar het, door het vertrek van Haman vacant geworden, Veere waar de raad hem in een besloten vergadering uit twee sollicitanten benoemt*1. In oktober 1876 komt hij als weduwnaar en vader van zeven kinderen vanuit Marken naar Veere. Een half jaar later bericht hij het gemeentebestuur dat de praktijk niet genoeg oplevert voor een `burgerlijk bestaan', zodat hij Veere zal verlaten, tenzij de gemeente óf het traktement met f.200,- verhoogt óf hem de beschikking geeft over een vrije woning*2. Als hierop afwijzend wordt beschikt neemt hij per 1 mei ontslag en vertrekt naar Gouderak.

L.: De Man, 150.

1) ZA, GA Veere, not. raad, 1876; 2) ZA, GA Veere, ingek. st. BW, 1877, 45.

GEILL, Adolphe

Beroep: heel- en vroedmeester (1877-1901)
Opleiding: Geneeskundige School Middelburg
Examens: Middelburg, pl.hm., 16 augustus 1852, vrm. 9 februari 1854
Geboren: Nisse, 11 februari 1827
Ouders: Jan Adam (heel- en vroedmeester) en Janna de Vos
Gehuwd met: Christina Maria Meijer, Maria van Dijke
Overleden: Veere, 2 maart 1901
Adres: Kaai 79; Markt A 177 k
Functie: gemeentegeneeskundige

Na eerst met zes maanden te zijn afgewezen legt hij in 1852 het examen van heelmeester ten plattenlande af. Voor het examen voor heelmeester voor een stad wordt hij opnieuw met een half jaar afgewezen*1. Na het behalen van het vroedmeestersexamen vestigt hij zich in het rooms-katholieke Boschkapelle waar hij als protestant nauwelijks praktijk krijgt. Als in 1864 bij de jaarlijkse visitatie zijn apotheek te weinig medicijnen bevat wordt dat aan zijn armoede toegeschreven*2.

In 1869 wordt zijn huis door de bliksem getroffen waarbij zijn apotheek ernstig wordt beschadigd*3. In 1872 vertrekt hij naar Rilland, vanwaar hij anderhalf jaar later weer naar Boschkapelle terugkeert. Rilland, zo schrijft hij aan de inspecteur van de volksgezondheid, 'is wel aardig maar levert te weinig op'*4. Na een eerdere, vergeefse sollicitatie naar Veere probeert hij het, na het vertrek van Van Boven, opnieuw. Pas nadat een al benoemde kandidaat zijn sollicitatie intrekt, wordt hij in Veere aangesteld*5. Vanuit Rilland, waar hij zich in 1875 opnieuw heeft gevestigd, verhuist hij in juni 1877 met vrouw en zes kinderen naar zijn nieuwe standplaats.

In de afdeling Zeeland van de NMG, waarvan hij sinds 1881 lid is maar waar vrijwel nooit verschijnt, heeft hij geen enkele rol gespeeld.

Een kort ziekteproces (longontsteking?) maakt op 72-jarige leeftijd een eind aan zijn trieste loopbaan.

L.: De Man, 172.

1) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 79; 2) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nr. 91; 3) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nrs. 272 en 273; 4) ZA, Geneesk. Staatstz., inv.nrs. 278 en 279; 5) ZA, GA Veere, not. raad, 1877.

HAMME, Willem van den

Beroep: huisarts (1901-1928)
Artseamen: Utrecht, 1901
Geboren: 26 augustus 1873
Ouders: Jan Felix Franciscus en Elizabeth Gann Dan
Gehuwd met: Aleid Hessel (apotheker)
Overleden: Veere, 26 november 1928
Adres: Markt A 220; Kaai A 58; Markt A 149
Functie: gemeentegeneeskundige

Na het overlijden van Geill wordt in april 1901*1 de 27-jarige arts W. van den Hamme tot gemeentearts van Veere benoemd. Naast een traktement van f.400,- als gemeentearts en van f.100,- als arts van het Godshuis beschikt hij over het vrije gebruik van woning en tuin. De medicamenten die hij aan gealimenteerde patiënten voorschrijft mag hij apart declareren.

Met zijn komst is in Veere het tijdperk van de 19e-eeuwse heel- en vroedmeesters afgesloten. Na enkele jaren vervangt hij het dokterskoetsje door een T-Ford waarmee hij de eerste gemotoriseerde medicus in Veere wordt*2.

Omdat de dokterswoning (A 220) niet aan zijn eisen voldoet verhuist hij naar een eigen woning op de Kaai (A 58)*3. Zijn traktement, dat al eerder een punt van discussie is geweest, wordt met ingang van 1 januari 1920 opgetrokken tot f.660,-. Omdat zijn vrouw, die als apotheker in de Veerse apotheek apothekersassistenten opleidt, eigen verdiensten heeft, bedraagt zijn belastbaar inkomen in 1921 f.4650,-*4 wat voor die tijd bepaald niet onredelijk is.

In de jaren twintig vervalt hij geleidelijk in een extreem alcoholisme*5 waardoor de praktijk steeds meer verloopt. Een aanzienlijk deel van de agrarische bevolking van Gapinge en Vrouwenpolder doktert bij de Middelburgse huisarts J.C.B. Simons, de bovenlaag van de Veerse bevolking bij de Arnemuidse huisarts van der Bijl.

In de zomer van 1926 verhuist hij naar een woning op de Markt, A 149. Zijn woning op de Kaai A 58 (en zijn particuliere praktijk?) draagt hij over aan de arts W.F.K. Gouwe, die zich in juni 1926 in Veere vestigt. Het gemeentebestuur handhaaft hem als gemeentegeneesheer. In april 1928 wordt een klacht tegen hem ingediend waarvoor hij in het college van B&W moet verschijnen. De inhoud van de klacht en de reactie van B&W worden niet vermeld*6. Op 3 oktober 1928 vraagt hij een geneeskundig onderzoek aan, zes weken later is hij in Veere overleden.

1) ZA, GA Veere, not. raad, 1901; 2) Mond. med. A.J. van Dijck; 3) ZA, GA Veere, not. raad, 1904; 4) ZA, GA Veere, not. raad, 1921; 5) Mond. med., A.J. van Dijck; 6) ZA, GA Veere, inv.nr. 2196.

GOUWE, Willem Frederik Karel

Beroep: huisarts (1926-1926)
Artsexamen: 1922
Geboren: Middelburg, 8 augustus 1898
Ouders: Jan (officier) en Henriëtte Christine Stoel
Gehuwd met: Johanna Vermeulen
Overleden: Lutten (Ov), 25 september 1962
Adres: Kaai A 58
Functie: geen

Komend uit Ruinen vestigt hij zich op 7 juni 1926 in Veere. Met vrouw en twee kleine kinderen betreft hij de voormalige woning van Van den Hamme.

Een half jaar na zijn komst draagt hij woning en praktijk over aan P.C. Pols en vertrekt naar Batavia.

In april 1931 heeft hij zich als huisarts in Lutten (Ambt Hardenberg) gevestigd.

POLS, Pieter Cornelis

Beroep: huisarts (1927-1930)
Artsexamen: 1926
Geboren: Yerseke, 10 maart 1899
Ouders: N.N.
Gehuwd met: in Veere ongehuwd
Overleden: ?
Adres: A 58; A 149
Functie: gemeentearts

Na het overlijden van Van den Hamme stelt het gemeentebestuur een nieuwe instructie op, verlaagt het salaris tot f.300,- en plaatst een oproep voor een nieuwe gemeentearts*1. Als hierop niemand reageert wordt Pols, sinds december 1926 als opvolger van Gouwe, huisarts in Veere, gevraagd of hij belangstelling heeft. Na zijn weigering verhoogt de gemeente het traktement tot f.500,- en plaatst een nieuwe oproep. Als er opnieuw niemand reflecteert wordt Pols benoemd tegen het oude salaris van f.660,-*2.

Pols, die eind 1926 als pas afgestudeerd arts en vrijgezel naar Veere is gekomen wordt daar de buurman van Hendrik Willem van Loon*3, van 1928 tot 1932 bewoner van het aan de Kaai gelegen pand 'de Houttuin'. Op een van de Bourgondische feesten die Van Loon met de nodige regelmaat in en rond zijn woning organiseert zou hij zijn toekomstige (Engelse) echtgenoot hebben ontmoet*4.

In 1929 verhuist hij naar Markt 10.

Met ingang van 1 januari 1930 draagt hij praktijk en woning over aan M. Taytelbaum en vertrekt als huisarts naar Terneuzen. Zijn verdere levensloop zou niet gelukkig geweest zijn*5.

1) ZA, GA Veere, not. raad, 1928; 2) ZA, GA Veere, not. raad, 1929; 3) Enc. II 362; 4) mond. med. A.J. van Dijck; 5) ibid.

TAYTELBAUM, Maurits

Beroep: huisarts (1930-1940)
Artsexamen: Amsterdam, 1929
Geboren: Paramaribo, 3 februari 1900
Ouders: Samuel Isay en Selina Merian de Vries
Gehuwd met: Elzina de Groot
Overleden: Tel Aviv (Isr), 7 juni 1986
Adres: Markt A 155 (10)
Functie: gemeentearts

Taytelbaum, die waarschijnlijk via zijn broer, die bankier in Veere is, met zijn voorganger Pols in contact is gekomen, neemt met ingang van 1 januari 1930 diens praktijk en woonhuis over. Het gemeentebestuur benoemt hem tot gemeentearts, het traktement wordt tot f.500,- verlaagd, de Godshuizen betalen hem f.150,-*1.

Taytelbaum en zijn vrouw zijn orthodoxe joden die de mozaïsche wetten nauwkeurig in acht namen. Tijdens het Loofhuttenfeest woont het gezin in een eigenhandig gebouwde

hut in de tuin. Door bij een van zijn patiënten, halverwege Veere en Middelburg, een vaas neer te zetten kan hij op sabbat, lopend `van bezit naar bezit', de synagoge bereiken*2. Hij moet een uitstekend student zijn geweest. Een onbekend gebleven Amsterdams hoogleraar zou, wandelend door het vooroorlogse Veere, gezegd hebben dat hij als student een van de beste was*3.

Hoewel op zijn handel en wandel niet het geringste valt aan te merken is de Veerse bevolking aan deze huisarts niet `eigen geworden'. Het verschil in geestelijk klimaat tussen het uit West-Indië afkomstige, orthodox-joodse gezin en de streng calvinistische plattelandsmentaliteit van de toenmalige Veerenaren is daarvoor te groot*4.

In de meidagen van 1940 gelast de burgemeester hem het strategisch belangrijk geachte Veere niet te verlaten. Door dit bevel te negeren lukt het hem, zij het op het nippertje, aan de Duitsers te ontkomen. Na een aantal jaren als gouvernementsarts op Curaçao emigreert het gezin in 1954 naar Israël*3.

1) ZA, GA Veere, not. raad, 1930; 2) Mond. med. A.J. van Dijk; 3) ibid.; 4) ibid.; 5) PZC, 15 maart 1990.

SLUIJS, Marinus van der

Beroep: huisarts (1940-1958)
Artsexamen: Amsterdam, 1920
Geboren: Rotterdam, 7 februari 1891
Ouders: ?
Gehuwd met: M.E.E. van Weezenbeek
Overleden: Driebergen, 2 augustus 1975
Adres: Markt A 155 (Markt 10)
Functie: gemeentearts

Na zijn artsexamen wordt hij (beroeps-)OvG bij de Koninklijke Marine. Na een groot aantal standplaatsen waaronder negen jaar in Nederlands-Indië wordt hij in 1938 in Vlissingen gedetacheerd.

Na de capitulatie krijgt hij het verzoek de vacant geworden Veerse praktijk waar te nemen, een waarneming die uitloopt op een blijvende vestiging. Op 8 juni 1940 wordt hij benoemd tot gemeentearts van Veere. Het traktement is f.500,-, de apotheektoelage f.160,-*1. Hij wordt omschreven als een brave, zenuwachtige man, in wie bepaald geen zeeheld verloren is gegaan*2.

Tijdens de bezettingsjaren is hij lid van de (foute) `Artsenkamer', in 1943 weigert hij uit te varen met een vissersvaartuig dat een ander vissersvaartuig, dat door een geëllieerd vliegtuig was beschoten, te hulp wilde komen*3.

Op de woensdagmiddagen in de Kampveerse Toren, waar hij als voorzitter van de sociëteit en van de plaatselijke voetbalclub de belangen van deze instellingen behartigt, staan de praktijkbelangen op het tweede plan*4.

Het bord achter de ramen van de dokterswoning met de opmerkelijke tekst dat 's avonds tussen zes en zeven uur niet gebeld mag worden, heeft destijds veel aandacht getrokken*5. Eind december 1957 draagt hij praktijk en woning over aan J.W. Oosterhoff en verhuist naar Driebergen.

In het leven van de afdeling Walcheren van de KNMG heeft hij geen enkele rol gespeeld.

1) ZA, GA Veere, not. raad, 1940; 2) mond. med. A.J. van Dyck; 3) ZA, GA Veere, 1920-1966, 438; 4) mond. med. A.J. van Dijk; 5) ibid.

OOSTERHOFF, Jan Willem

Beroep: huisarts (1958-1990)
Artsexamen: Groningen, 1956
Geboren: Hemelum (Fr), 17 mei 1928
Gehuwd met: S. Oudman
Adres: Markt 12 (praktijk); Markt 10 (privé)
Functie: gemeentegeneeskundige
voorzitter Stichting Veere

Na zijn militaire dienstplicht vestigt hij zich in oktober 1957 in Veere, de eerste drie maanden in samenwerking met zijn voorganger. In januari 1958 wordt hij benoemd tot gemeentearst van Veere.

Omdat de praktijk de eerste jaren te klein is voor een volledige dagtaak, geeft hij in het begin in de wintermaanden les aan de Christelijke Paedagogische Academie in Middelburg. Door het toenemend toerisme en de expansief groeiende recreatiepraktijk in Vrouwenpolder wordt assistentie in de zomermaanden nodig. Door zich te associëren met zijn buurcollega uit Serooskerke kan de zomerdrukke na 1980 intern worden opgevangen.

In 1969 wordt het pand Markt 12 verbouwd tot een modern praktijkgebouw annex apotheek dat tevens dient als expositieruimte voor Veerse kunstenaars.

In 1990 krijgt hij op eigen verzoek eervol ontslag als gemeentearst van Veere.

Op 12 mei 1990 neemt de bevolking op stijlvolle wijze afscheid van hem en zijn vrouw, die als apothekersassistente nauw bij het praktijkgebeuren was betrokken*1.

Als actief deelnemer aan het culturele en kerkelijke leven van Veere blijft hij als 'rustend arts' in Veere wonen.

1) PZC, 9 en 14 mei 1990.

TOL, R.A.D. van

Beroep: huisarts (1990 -)
Artsexamen: Amsterdam, 1985
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: 16 augustus 1957
Adres: Markt 36 (praktijk), Kaai 75 (privé)

Medio 1990 vestigt hij zich, als opvolger van J.W. Oosterhoff in Veere. In 1996 wordt de praktijk verplaatst van Markt 12 naar Markt 36.

Vlissingen

Inleiding

In de achttiende eeuw is Vlissingen, met 8000 (1753) inwoners een welvarende stad met handel en scheepvaart als hoofdbronnen van bestaan.

De Franse tijd, waarmee deze eeuw afsluit, verloopt voor Vlissingen rampzalig. In 1795 krijgt het een Frans garnizoen, in 1807 wordt het bij het Franse keizerrijk ingelijfd, in 1808 door een watersnoodramp getroffen en in 1809 door een Engelse vloot gebombardeerd. Na het herstel van de Nederlandse soevereiniteit is het aantal inwoners tot 4700 (1814) teruggelopen en zijn handel en scheepvaart voorgoed verdwenen,

Het aanvankelijk zeer langzame economische herstel komt pas rond 1875 in een stroomversnelling terecht. Het aantal inwoners groeit van 9750 in 1875 tot 20.003 in 1905 waarna de groei tot het begin van de Tweede Wereldoorlog afvlakt.

Van de rampen die deze laatste oorlog met zich meebrengt heeft Vlissingen zich snel hersteld. Door de industrialisatie van het Sloegebied groeit het (tijdelijk) uit tot de grootste stad van Zeeland met, op het eind van de twintigste eeuw, 44.238 bewoners.

De medische voorzieningen

Zoals alle vaderlandse steden van enige omvang bezit Vlissingen in 1700 een gasthuis waar oude lieden, wezen, zieken, gewonden en vreemdelingen op kosten van een instelling van weldadigheid worden opgenomen en verpleegd. In de zomer van 1809 wordt het in de Koestraat gelegen gasthuis door oorlogshandelingen zwaar beschadigd. Na jarenlange onderhandelingen wordt het in 1823 overgebracht naar een voormalig logement in de Hellebardierstraat. De hele negentiende eeuw fungeert het gasthuis overwegend als een verpleeginrichting voor armlastigen die door ouderdom of gebrek niet langer thuis verzorgd kunnen worden. Pas in het begin van de twintigste eeuw verschuift het accent naar de behandeling en verpleging van zieken en krijgt het de status van (gemeente)ziekenhuis.

Met dit voormalige Gasthuis in de Hellebardierstraat als enige voorziening heeft Vlissingen rond 1900 geen ziekeninrichting die aan enigszins redelijke eisen voldoet. De weinige keren dat er geopereerd wordt, gebeurt dit - voorzover niet bij de patiënt aan huis - óf in het bovengenoemde Gasthuis óf in het in 1891 gebouwde rooms-katholieke Weeshuis.

De komst van Staverman, die zich eind 1908 als chirurg in

Vlissingen vestigt, leidt tot de bouw van het in 1913 geopende rooms-katholieke St. Joseph ziekenhuis.

Als reactie hierop wordt van protestantse zijde de vereniging Bethesda opgericht die streeft naar de bouw van een protestants ziekenhuis, terwijl de gemeente Vlissingen plannen ontwerpt voor de bouw van een nieuw gemeenteziekenhuis. Door gebrek aan geld leiden de plannen van Bethesda voorlopig tot niets en de plannen van de gemeente tot een jarenlange, verbitterde, politieke strijd tussen de linkse raadsfracties die vóór en de rechtse fracties die tegen de bouw van een neutraal gemeenteziekenhuis zijn.

In het najaar van 1928 maakt een particuliere gift aan de Vereniging Bethesda de bouw van een nieuw ziekenhuis mogelijk waarmee de Vlissingse 'ziekenhuiskwestie' een onverwachte oplossing krijgt. Medio 1931 wordt het protestants-christelijke ziekenhuis Bethesda in gebruik genomen en een halfjaar later wordt het obsoleete gemeenteziekenhuis in de Hellebardierstraat gesloten.

De sterke naoorlogse bevolkingsgroei met als gevolg een verhoogde vraag naar medische voorzieningen leidt op het eind van de jaren zestig tot nieuwbouwplannen van beide confessionele ziekenhuisbesturen.

De massale en unanieme bijval op een ingezonden schrijven van de Vlissingse anaesthesioloog F. Kamermans dwingt beide ziekenhuisbesturen tot een fusie waarbij ook het Middelburgse Gasthuis wordt betrokken. In 1974 wordt het door nieuwbouw sterk uitgebreide Bethesda als Bethesda-St. Josephziekenhuis officieel geopend.

Omgedoopt tot locatie Vlissingen en vervolgens verbouwd tot ziekenhuis Walcheren, wordt het medio 1992 als zodanig in gebruik genomen.

Andere instellingen voor ziekenzorg zijn er in Vlissingen niet geweest. Het in 1891 geopende rooms-katholieke weeshuis in de Glacisstraat, waar sinds 1894 sporadisch maar na de komst van Staverman steeds vaker wordt geopereerd, verliest na de opening van het St. Josephziekenhuis deze tijdelijke functie. Het tot de landmacht behorend militair hospitaal, waarvan in de Korenstraat nog resten bewaard zijn gebleven, heeft voor de burgerbevolking geen betekenis gehad.

Met de fusie van de Walcherse ziekenhuizen is het onderscheid tussen Middelburgse en Vlissingse specialisten verdwenen. Alle specialisten die zich ná 1992 op Walcheren hebben gevestigd zijn als Vlissingse specialisten geregistreerd. De omstrede maar onafwendbare fusie van het Walcherse en het Bevelandse ziekenhuis (door een ministerieel verbod tijdelijk opgeschort) zal leiden tot de vorming van gezamenlijke (Goese en Vlissingse) specialistenmaatschappen en daarmee tot het verdwijnen van het begrip Walcherse specialist.

De Vlissingse huisartsen, verenigd in de 'HAGRO Vlissingen' hebben op vrijwillige basis binnen hun HAGRO twee subgroepen gevormd die tijdens avonddiensten en vacaties onderling voor elkaar waarnemen.

Met de komst van Staverman krijgt 'De Schelde' in december 1908 als eerste Nederlandse industrie een eigen fabrieksarts.

'De verbandkamer van De Schelde', decennia lang binnen medisch Walcheren een gevestigd begrip, is in de jaren negentig van de twintigste eeuw opgegaan in de Arbo Unie (Zeeland).

Geneeskundigen

Vlissingen

Naam, kwalificatie en jaar van vestiging

Anholt, S.L.	ha.	1918
Asjes, M.B.	sp.	1991
Baart, S.	ch.	1743
Baert m.d., J.	md.	1769
Baert m.d., P.	md.	1739
Baerts m.d., J.C.	md.	1772
Bakelgem, B. van	ch.	168.
Bakelgem, J. van	ch.	1674
Barth, J.	ch.	1736

Batenburg, dr. R.H.K.	sp.	1999
Bax, dr. W.A.	sp.	1953
Beke Callenfels m.d., c.d., a.o.d., J. van der	md.	1855
Bennink, F.	ha.	1909
Berg, F.A. van den	ha.	1979
Berg-de Lange, mw. L.C.C. van den	ha.	1979
Beudeker, mw. M.	sp.	1991
Beijers, J.	a.	1898
Bil, M.J.A.	ha.	1953
Blink, J.W. van den	sg.	1998
Blok, dr. W.L.	sp.	1995
Boddaert m.d., P.	md.	1751
Bodson, J.F.	hm.	1784
Boekelman, L.F.	a.	1886
Boer, S. de	sp.	1999
Bois jr., D. de	a.	1894
Bom, D.C.	ha.	1959
Boom, A.J.	sp.	1955
Boone, L.P.	ha.	1938
Boone m.d., c.d., a.o.d., P.	md.	1804
Borgeld, W.A.	ha.	1939
Borghstijn, J.J.	hm.	1842
Bosch, B.	ha.	1990
Bourez, E.M.	sp.	1974
Bouwman, A.J.	ha.	1954
Brakman, J.	ch.	16..
Brandon Bravo, L.J.C.	sp.	1990
Breukink, H.	a.	1894
Brongers, L.J.H.	sp.	1928
Bronzwaer, F.A.N.	ha.	1995
Brouwer m.d., G.N.	md.	1714
Bruas m.d., I.H. de	md.	1718
Brunel, J.	ch.	1780
Buining, dr. D.J.	ha.	1932
Butner, A.	a.	1879
Bijl, dr. W.F.T. van der	sg.	1931
Callenfels, m.d., c.d., a.o.d., J.W.	md.	1815
Clercx, J.W.F.	ha.	1957
Colder, G.J.	ha.	1914
Cornelissen, W.	ch.	1782
Correvont, J.H.	ch.	1751
Crama, P.B.A.	ha.	1992
Cramer m.d., .	md.	1704
Cramer, J.A.B.	ha.	1969
Creemers, dr. G.J.M.	sp.	1995
Deinse m.d., A. van	md.	172.
Deinse m.d., A. Fasseel van	md.	1758
Dekker, C.P.	ha.	1965
Dekker, F.A.	sp.	1981

Delhez, ir. H.	sp.	1982
Deodatus, P.A.J.	sg.	1951
Derrix m.d., W.	md.	1712
Detmar, dr. H.C.A.	ha.	1919
Deurloo, R.	sp.	1982
Deventer, dr. A.W.M. van	a.	1887
Dieleman, B.P.	sp.	1992
Dielwart, M.F.H.	sp.	1990
Dishoeck, A. van	ch.	167.
Dix, D.H.	sp.	1981
Dobbelaar m.d., B.	md.	1735
Donders m.d., F.J.	md.	1840
Drexhage, V.R.	sp.	1988
Duyvis, dr. C.A.	a.	1890
Dijk, A.H. van	ha.	1956
Dijxhoorn, dr. M.J.	sp.	1987
Eeckhout, F.J. van den	hm.	1802
Eeckhout, J.J. van den	hm.	1802
Feen m.d., c.d., a.o.d., G.B.C. van der	md.	1837
Flu, F.P.	sp.	1973
Fossé, W.J. du	ha.	1958
Friesen, J.A.	hm.	1817
Gallandat m.d., D.H.	md.	1761
Gargon m.d., N.	md.	1711
Gelderblom, H.	sp.	1973
Gerrits, D.G.	sp.	1997
Gerritzen, H.I.	sp.	1920
Geijter m.d., C. de	md.	171.
Glansdorp, G.M.	sp.	1982
Glansdorp-Beuker, mw. M.	sp.	1982
Goossens, D.P.M.	sp.	1997
Greef, G. de	ha.	1967
Greef, G.J.M. de	ha.	1928
Greijn-Fokker, mw. M.H.	sp.	1996
Griek, A. van der	ha.	1973
Grippeling, R.	ha.	1927
Grootenhuis, L.S.J.	sp.	1976
Habets, dr. J.M.W.	sp.	1988
Hanemaaijer, R.	sp.	1966
Have, dr. H. ten	ha.	1936
Hazenberg m.d., a.o.d., c.d., J.	md.	1843
Hector, J.	hm.	1861
Heiden, S.H.W. van der	hm.	1856
Hendriks, L.	ha.	1920
Henrard, N.A.	sp.	1920
Heuvel, G.C. van den	ha.	1924
Hezik, E.J. van	sp.	1983
Hintzen, P.	sp.	1997
Hohberger, J.A.D.	sp.	1977

Hoogkamer, J.	sp.	1921
Horst, R.	sp.	1954
Houel, W.G.G.	ch.	1733
Houwelingen, dr. A.M.W. van	sp.	1997
Huijsmans, J.	hm.	1855
Jansen, mw. E.G.	sp.	1963
Jens, H.J.	sp.	1939
Jens, P.A.	sg.	1921
Jong, H.W. de	sp.	1990
Jong, W.J. de	sp.	1961
Jongerheld m.d., A.R.	md.	175.
Jongh, C. de	hm.	1815
Kamermans, F.	sp.	1959
Kant, E.	ha.	1967
Kerkhofs, L.G.M.	sp.	1999
Klaver, P.N.	sp.	1961
Klerck, S. de	hm.	1823
Klunhaar, E.W.J.M.	sp.	1963
Knol, H.P.	sp.	1995
Knook, dr. H.L.	sp.	1974
Koeman, J.	sp.	1995
Koning, A.J. de	a.	1898
Kooten, J.A. van	ha.	1945
Korthals, H.	hm.	1825
Kostense, A.M.	ha.	1959
Kraan, dr. P.C.	sp.	1950
Krediet, H.	sp.	1958
Kriele, J.A.	sp.	1974
Krull, W.H.H.	ha.	1935
Kruyt, mw. F.A.	sp.	1991
Kuipers, dr. A.	a.	1895
Kunst, A.G.	sp.	1999
Lacomblé, A.E.J.	ha.	1925
Lanoij m.d., A. de	md.	16..
Lanoij m.d., J. de	md.	1701
Laren, J. van	ch.	167.
Laurense, H.J.M.	ha.	1924
Leenhoff, W.	ch.	1747
Legemate, F.	ha.	1995
Leusden m.d., R.	md.	1700
Leijdekker m.d., R.	md.	1701
Lier, B. van	hm.	1837
Ligten, J.L. van	sp.	1963
Looze, W.A. de	ha.	1908
Louwerier, J.	sp.	1922
Lunsingh Scheurleer, H.F.	sp.	1981
Lutjesdorf, J.W.	ch.	1781
Maanen, dr. A. van	ha.	1905
Marle m.d., E. van	md.	1799

Merckens, P.	a.	1901
Merkelij, H.H.	sp.	1951
Merwe, P.C. van de	sp.	1991
Meijer, J.A.A.	ha.	1974
Modderman, C.P.J.	sg.	1941
Moké m.d., C.A.	md.	1806
Monceau, F. du	ch.	1732
Mooij, F.	hm.	1836
Mooij, P. de	ha.	1931
Muller, m.d., A.	md.	1765
Muller, E.J.	a.	1866
Mijnlieff, A.J.	ha.	1967
Nieuwmarck m.d., F.	md.	1720
Nieuwveld, A.A.	sp.	1959
Nolson, P.	ch.	1754
Nolson, m.d., P.A.	md.	1787
Noltsen, G.N.	ch.	1783
Nordlohne, dr. M.E.	sp.	1963
Not, H.P. van	sp.	1997
Orné, dr. P.B.	sg.	1954
Osterman, W.N.	ha.	1982
Ouwerkerk, W. van	ha.	1985
Pelt, J.L.R.H. van	ha.	1981
Pelt-Termeer zie: Termeer, mw. A.M.M.		
Petersma, J.P.	sp.	1934
Petten, G.J.W.	sp.	1950
Piccardt, H.	sp.	1937
Plato, J.C.	hm.	1840
Poissonier, J.A.	ch.	1761
Ponsioen, C.IJ.	sp.	1965
Popta, T. van	sp.	1995
Postma, P.H.	sp.	1962
Potter, P. de	ch.	1786
Prens, dr. E.P.	sp.	1991
Prillewitz, H.W.	sp.	1972
Pulle, A.W.	a.	1896
Puijt, A. de	hm.	1872
Reichard, J.	ch.	1778
Reuse, L.P.	hm.	1817
Reuter m.d., J.G.	md.	177?
Rhijn, dr. H.J. van	a.	1886
Riegen, M.	hm.	1830
Robles de Medina, R.M.	sp.	1991
Roebroeck, mw. J.M.G.	ha.	1995
Romeijn, dr. J.A.	sp.	1902
Ross, J.A.	sg.	1946
Roth, A.R.	hm.	1814
Rupertus m.d., J.T.	md.	1728
Russen Groen, E.R. van	ha.	1995

Rijks m.d., H.	md.	1771
Sabbe, dr. L.J.M.	sp.	1987
Sanders, W.H.J.	sp.	1993
Schedet m.d., J.H.	md.	1784
Schilham, A.	hm.	1840
Schipper, dr. F.A. de	sp.	1978
Schouten, H.	hm.	1851
Schreuder, dr. M.	sp.	1940
Schultz, F.C.S.	hm.	1853
Sissingh, A.E.	a.	1892
Sissingh, G.	sg.	1942
Sivert, B.	hm.	1830
Slooten, P. van der	a.	1896
Sluijs, P. van der	sp.	1971
Sluijter, C.C.	ha.	1949
Smits, J.G.	sp.	1990
Smitt, A.P.	sp.	1909
Snellen, B.	a.	1897
Snick, H.K.A.	sp.	1971
Snijder, F.G.	ha.	1975
Staf, P. van der	ch.	170?
Staverman, A.	sp.	1908
Stein (van Grimbaco Radenstein) m.d., M.	md.	1839
Strous, C.	sp.	1982
Stumphius, dr. J.	sg.	1954
Sultzman, M.C.	ch.	1717
Tabak, J.M.	sp.	1989
Tanis, A.A.	sp.	1998
Tempelmans Plat, dr. C.J.H.	sp.	1905
Termeer, mw. A.M.M.	ha.	1981
Thiadens, R.M.	ha.	1975
Thije, J.H. ten	sp.	1991
Trezel m.d., P.	md.	1677
Tuijt, W.A.A.	ha.	1913
Vader, D.J.	ha.	1950
Veening, H.P.	sp.	1942
Verberne, P.H.E.	ha.	1909
Verbrugge, M.	ch.	1736
Vermaas, J.P.	a.	1890
Veij, F.P. de	ch.	1751
Visser, B.P.	a.	1893
Visser, K.K.	ha.	1938
Vleugels, H.	hm.	1847
Volker, A.P.	sp.	1979
Vriesde, J.H.	sp.	1985
Vrijdag, D.J.	ha.	1912
Walraven, J.H.P.	a.	1898
Wartena, S.	ha.	1962
Wentink, mw. J.R.M.	sp.	1996

Wertenbroek, H.M.J.	a.	1890
Wiele m.d., A. van de	md.	1719
Willemsen, R.	ha.	1901
Wittermans, G.	ch.	1794
Wolterbeek, J.H.	sp.	1970
Wolters, J.J.	ha.	1924
Zee, J. van	oa.	1990
Ziegeler, P.A.	ha.	1902
Ziere, G.	sp.	1999

Levensberichten

DISHOECK, Anthonij van

Beroep: chirurgijn (167?-1728)
 Geboren: Vlissingen
 Ouders: Ewout (chirurgijn) en Jacomientje le Jeune
 Gehuwd met: Maria Baggaard
 Overleden: Vlissingen, 1728
 Adres: wijk Bierkaai
 Functies: stadschirurgijn (1681)
 Inkomen FG: f.500 tot f.1000*1

Op 27 december 1681 wordt hij benoemd tot stadschirurgijn op een traktement van L 6:6:0. Vier jaar later (februari 1685) krijgt hij vrijstelling van poort- en wachtgeld*2. Na het overlijden van de derde stadschirurgijn (1690) wordt zijn traktement met de helft van het vrijgekomen salaris verhoogd. Op 13 april 1720 wordt hij om niet genoemde reden als stadschirurgijn ontslagen*3.

Hij is de vader van Ewoud van Dishoeck die, na een verblijf van dertig jaar in dienst van de VOC, als een schatrijk man uit Nederlands-Indië teruggekeerd, in Middelburg woonde. Diens zoon, mr. Anthony Pieter van Dishoeck, burgemeester van Vlissingen en bouwheer en eerste bewoner van het 'Van Dishoeck Huis', was een van de belangrijkste regenten van het achttiende-eeuwse Vlissingen*4.

Uit de correspondentie tussen bovenstaande chirurgijn A. van Dishoeck en de oud-gouverneur-generaal van Nederlands-Indië, W. van Outhoorn is een brief bewaard gebleven*5.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 33491-33741; 2) GA Vli., inv.nr. 5307, 5440; 3) GA Vli., inv.nr. 5159; 4) H.G. van Grol. Vli. Crt., 1 juli, 2 juli, 16 okt., 22 okt. en 25 okt. 1930; 5) dr. A.B. van Deirse. Een brief uit 1719 van Willem van Outhoorn aan Anthony van Dishoeck, arts te Vlissingen. Arch. ZGW 1937, 120.

LAREN, Johannis van

Beroep: chirurgijn (167?-1717)
Overleden: Vlissingen, 1717
Adres: wijk Kerkhof
Functies: stadschirurgijn (1681)
Inkomen FG: f.500 tot f.1000*1

Op 27 december 1681 wordt hij tot stadschirurgijn benoemd op een gage van twaalf ducats. Met ingang van 7 februari 1685 volgt vrijstelling van 'poort- en wagtgeld'*2. Na het overlijden van de derde stadschirurgijn wordt zijn salaris met de helft van het vrijgekomen traktement verhoogd.

Als stadschirurgijn wordt hij opgevolgd door J.H. de Bruas*3.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 33491-33641; 2) GA Vli., inv.nrs. 5041, 5440; 3) GA Vli., inv.nr. 5159.

TREZEL m.d., Pieter

Beroep: medisch doctor (1677-1701)
Overleden: Vlissingen, 1701
Adres: wijk Nieuwstraat
Functies: stadsdoctor (1692)

In november 1692 wordt hij benoemd tot stadsdoctor*1. Als zodanig krijgt hij in december 1699 een salarisverhoging van tien pond Vlaams*2. Als belastingplichtige (familiegeld) is hij tussen 1696 en 1699 ingedeeld in de tweede klasse (klasse der halfkapitalisten)*3.

Als stadsdoctor wordt hij in september 1701 opgevolgd door J. de Lanoy*4.

1) GA Vli., inv.nr. 5440; 2) GA Vli., inv.nr. 5041; 3) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 33441-33491.; 4) GA Vli., inv.nr. 5159.

BAKELGEM, Jacob van

Beroep: chirurgijn (1674-1717)
Geboren: Middelburg
Overleden: Vlissingen, 1717/1718
Adres: wijk Kerkhof
Inkomen FG: f.100 tot f.200*1

Op 29 oktober 1675 wordt hij als poorter van Vlissingen ingeschreven*2.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nr. 33491-33631; 2) GA Vli., inv.nr. 4577.

BAKELGEM, Benjamin van

Beroep: chirurgijn (168?-1729)
Geboren: Middelburg
Overleden: Vlissingen, 1729/1730
Adres: wijk Groote Markt
Inkomen FG: tot f.100*1

Op 19 november 1686 wordt hij als poorter van Vlissingen ingeschreven*2.

1) ZA, Arch. Rekenk. D., inv.nrs. 33491-33751; 2) GA Vli., inv.nr. 4577.

BRAKMAN, Jacob

Beroep: chirurgijn (16?-1726)
Adres: wijk Oostzijde, wijk Nieuwstraat (1708)
Overleden: Vlissingen 1725/1726

In 1696 is hij voor de inkomstenbelasting nog ingedeeld in de eerste klasse (klasse der kapitalisten), na 1703 loopt zijn geschat jaarinkomen terug van f.500 tot f.1000 naar f.100 tot f.200.*1

1) ZA, Arch. Rekenk. D., inv.nr. 33441-33701.

LANOIJ m.d., Arnoldus de

Beroep: medisch doctor (16?-1714)
Geboren: Leiden, 3 februari 1655
Gehuwd met: Johanna Bosschaart
Overleden: Vlissingen, 1714
Adres: wijk Noordstraat
Functies: raad (1688)
ouderling (1703)
stadsdoctor (1692)
burgemeester (1705 en 1706)
schepen (1709)
ontvanger van het Collateraal
Inkomen FG: f.1500 tot f.2000*1

Op 1 juni 1692 wordt hij aangesteld als stadsdoctor op een traktement van zestien pond Vlaams*2.

Als eerste stadsdoctor wordt hij in mei 1710 opgevolgd door Jan de Lanoij*3.
Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) ZA, Arch. Rekenk. D., inv.nr. 33491. 2) GA Vli., inv.nr. 5041; 3) GA Vli., inv.nr. 5159.

LEUSDEN m.d., Rudolphus

Beroep: medisch doctor (1700-1709)
Functies: stadsoperateur

Op 19 september 1700 wordt hij door het stadsbestuur benoemd tot ordinarius stadsoperateur*1. In mei 1709 neemt hij als zodanig ontslag*2. Zijn opvolger is P. Staf. In de belastingkohieren komt zijn naam niet voor. Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) GA Vli., inv.nr. 5159; 2) GA Vli., inv.nr. 5159.

LEIJDEKKER m.d., Reijnhout

Beroep: medisch doctor (1701-1714)
Geboren: Retranchement
Adres: wijk Kerkhof
Functies: raad (1710)
schepen (1710)
overdeken van het apothekersgilde (1710)
stadsdoctor (1710)
Inkomen FG: f.1500 tot f.2000*1

Op 26 januari 1703 wordt hij als poorter van Vlissingen ingeschreven*2, in oktober 1710 als tweede stadsdoctor aangesteld*3.
Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nr. 33581; 2) GA Vli., inv.nr. 4577; 3) GA Vli., inv.nr. 5159.

LANOIJ m.d., Jan de

Beroep: medisch doctor (1701-1714)
Overleden: Vlissingen, 1714
Adres: wijk Walstraat
Functies: stadsdoctor (1701)
eerste stadsdoctor (1710)
raad (1709)
schepen (1709)
overdeken van het apothekersgilde
Inkomen FG: f.500 tot f.1000*1

In 1701 wordt hij, als opvolger van P. Trezel aangesteld tot stadsdoctor en in 1710, als opvolger van A. de Lanoy bevorderd tot eerste stadsdoctor*2.
Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nr. 33551-33591; 2) Ga Vli., inv.nr. 5159.

CRAMER m.d. , ?

Beroep: medisch doctor (1704-17?)

Op 24 mei 1704 wordt hij aangesteld tot loco-commissaris van het apothekersgilde*1.
Verdere gegevens ontbreken. Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) GA Vli., inv.nr. 5307.

STAF, Pieter van der

Beroep: chirurgijn (170?-17?)

Functie: stadsoperateur

In september 1709 wordt hij als opvolger van R. van Leusden tot stadsoperateur aangesteld*1.

In 1718 krijgt hij van het stadsbestuur opdracht `om een jongeling in den Weesschool van den steen te snijden'*2.

Verdere gegevens ontbreken.

1) GA Vli., inv.nr. 5159; 2) ibid.

DERRIX m.d., Willem

Beroep: medisch doctor (1712-1728)

Geboren: Rotterdam

Adres: wijk Lange Noordstraat

Functies: stadsdoctor (1713)

oudste stadsdoctor (1715)

Inkomen FG: f.300 tot f.500 (1718); f.100 tot f.200 (1728)*1

In juni 1713 wordt hij als poorter van Vlissingen ingeschreven*2, in oktober 1713, als opvolger van R. Leijdekker, benoemd tot tweede stads- en armendoctor*3, en in april 1715 als opvolger van J. de Lanoij, bevorderd tot oudste stadsdoctor*4.

In april 1720 wordt hem vrijheid van accijns verleend*5.

Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 33641 en 33741; 2) GA Vli., inv.nr. 4577; 3) GA Vli., inv.nr. 5041; 4) GA Vli., inv.nr. 5159; 5) GA Vli., inv.nr. 5041.

GARGON m.d., Nicolaas

Beroep: medisch doctor (1711-1717)
Geboren: Geffen, 1691
Ouders: Mattheus (predikant) en Geertruid van Velzen
Gehuwd met: N.N.
Overleden: Sas van Gent, 1729
Functies: inspecteur van het apothekersgilde (1712)
tweede stadsdoctor

Direct na zijn studie vestigt hij zich in Vlissingen waar hij in 1712 wordt aangesteld tot inspecteur van het apothekersgilde. Zich niet hartvochtig genoeg bevindende tot de betrekking van Geneeskundige*1 verandert hij van loopbaan.

Predikant geworden krijgt hij een beroep naar Sas van Gent waar hij in 1729 overlijdt.

Als tweede stadsdoctor van Vlissingen wordt hij in november 1717 opgevolgd door C. de Geijter*2.

In de belastingkohiers komt zijn naam niet voor.

L.: Fokker/De Man, 56; Nagtglas I, 247.

1) Vlissingse Kerkhemel, 212; 2) GA Vli., inv.nr. 5159.

BROUWER m.d., Gerard Nicolaas

Beroep: medisch doctor (1714-1715)
Overleden: Vlissingen, 17 april 1715
Functies: jongste stadsdoctor 13 april 1715

Enkele dagen nadat hij, als opvolger van W. Derrix*1 als jongste stadsdoctor*2 is aangesteld, is hij in Vlissingen overleden*3. Verdere gegevens ontbreken, door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) GA Vli., inv.nr. 5159; 2) GA Vli., inv.nr 5440; 3) GA Vli., inv. nr. 5307.

SULTZMAN, Marcus Christoffel

Beroep: chirurgijn (1717-1758)
Overleden: Vlissingen, 1758
Functies: deken chirurgijns-gilde (1728)
stadschirurgijn (1742)

In 1717 verzoekt hij het stadsbestuur hem als chirurgijn toe te laten*1. In december 1742 volgt zijn aanstelling tot tweede stadschirurgijn*2 als opvolger van W.G. Houal.

Bij zijn overlijden is hij eerste stadschirurgijn, als zodanig wordt hij in december 1758 door J.H. Correvont opgevolgd*3. In de belastingkohieren van het familiegeld komt zijn naam niet voor.

1) GA Vli., inv.nr. 5159; 2) ibid.; 3) ibid.

GEIJTER m.d., Christoffel de

Beroep: medisch doctor (171?-1718)
Promotie: 1711
Adres: wijk Korte Noordstraat
Functies: tweede stadsdoctor (1717)
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1

In oktober 1717 wordt hij, als opvolger van N. Gargon, aangesteld tot tweede stadsdoctor*2.

Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 33621-33651; 2) GA Vli., inv.nr. 5159.

BRUAS m.d., Isaac Hendrik de

Beroep: medisch doctor (1718-1755)
Adres: wijk Nieuwstraat
Functies: stadschirurgijn (1719)
tweede stadsdoctor (1728)
deken chirurgijngilde (1728)
eerste stadsdoctor (1735)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1

In de zomer van 1718 wordt hij ad interim aangesteld als stadschirurgijn, een jaar later krijgt hij een vaste aanstelling als stadschirurgijn en stadssteensnijder*2.

In 1728 volgt zijn benoeming tot tweede stadsdoctor, in 1735 tot eerste stadsdoctor*3. In juni 1742 krijgt hij toestemming om voor een jaar in het leger te dienen*4.

Op eigen verzoek wordt hij in 1752 als stadsdoctor ontslagen welk ontslag gepaard gaat met `continuatie van vrijdom van alle de stadsimpositiën (belastingen)*5. Een jaar later besluit het stadsbestuur hem, zolang hij in Vlissingen blijft wonen, een jaarlijkse toeslag te geven van 25 pond Vlaams*6).

In 1755 verhuist hij naar 's Gravenhage.

L.: Enc. I, 426; Fokker/De Man, 54.

1)ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 33711-34011; 2) GA Vli., inv.nr. 5159; 3) GA Vli., inv.nr. 5041, 5159; 4) GA Vli., inv.nr. 5159; 5) GA Vli., inv.nr. 5307; 6) GA Vli. inv.nr., 5159.

WIELE m.d., Andreas van de

Beroep: medisch doctor (1719-1728)
Promotie: Leiden, 7 juli 1719
Geboren: Vlissingen
Ouders: Johannes en N.N.

Functies: tweede stadsdoctor (1719)
inspecteur van het apothekersgilde (1719)

Zie Middelburg.

In 1719 promoveert hij tot medisch doctor op het proefschrift genaamd 'De epilepsia'*1. Hij vestigt zich in Vlissingen waar hij benoemd wordt tot tweede stadsdoctor*2 en wordt aangesteld tot inspecteur van het apothekersgilde. In 1728 verhuist hij naar Middelburg. In de belastingkohieren van het familiegeld komt zijn naam niet voor.

L.: Fokker/De Man, 180; Nagtglas I, 947.

1) Over epilepsie. Leiden 1719; 2) GA Vli., inv.nr. 5159.

NIEUWMARCK m.d., Frijdeman

Beroep: medisch doctor (1720-1733)
Functies: stadschirurgijn

Op 20 april 1720 wordt hij als tweede stadschirurgijn aangesteld*1, in november 1733 als zodanig gedemitteert*2.

Verdere gegevens ontbreken. In de belastingkohieren komt zijn naam niet voor.

1) GA Vli., inv.nr. 5159; 3) ibid.

DEINSE m.d., Adriaan van

Beroep: medisch doctor (1722-1738)
Promotie: Utrecht, 1721
Geboren: Vlissingen
Ouders: Adriaan (predikant) en Susanna Faseel
Gehuwd met: Petronella Hazevoet (wed. ds. Joh. Verschuring)
Adres: wijk Walstraat
Functies: tweede stadsdoctor (1727)
eerste stadsdoctor (1728)
inspecteur van het apothekersgilde
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1

Zie Middelburg.

Na zijn promotie tot medisch doctor op 'De Methodo medendi'*2 vestigt hij zich in Vlissingen waar hij in 1727 benoemd wordt tot tweede- en een jaar later tot eerste stadsdoctor*3.

In 1735 verhuist hij naar Middelburg.

L.: Fokker/De Man, 32; Vlissingsche Kerkhemel, 193.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nr. 33761; 2) Over de methode van het genezen. Utrecht 1721; 3) GA Vli., inv.nr. 5041, 5159.

RUPERTUS m.d., Jacobus Thomas

Beroep: medisch doctor (1728-1763)
Adres: wijk Walstraat
Functies: inspecteur chirurgijns-gilde (1735)
tweede stadsdoctor (1735)
eerste stadsdoctor (1752)
Inkomen FG: f.1000 tot f.1500*1
Personeel: 1 dienstbode*2
Vervoer: 1 rijpaard

Zie Middelburg.

In 1729 komt hij van Middelburg naar Vlissingen waar hij, als opvolger van A. van Deirse, in 1735 wordt aangesteld tot inspecteur van het apothekers-gilde en benoemd tot tweede stadsdoctor met alle sodanige Stedelijke vrijdommen als dr. van Deynse heeft genoten*3.

In augustus 1752 volgt zijn benoeming tot eerste stadsdoctor.

Wegens vertrek uit Vlissingen wordt hij in december 1763 uit deze functie ontslagen*4.

L.: Fokker/De Man, 139.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 33761-34081; 2) ibid, inv.nr. 48911; 3) GA Vli., inv.nr. 5159; 4) GA Vli., inv.nrs. 5041, 5310.

MONCEAU, Francois du

Beroep: chirurgijn (1732-17?)

In juli 1732 wordt hij als halve gildebroeder in Vlissingen toegelaten*1. Verdere gegevens ontbreken. In de belastingcohiereen komt zijn naam niet voor.

1) GA Vli., inv.nr. 5041.

HOUËL, Willem Gabriël Gotschall

Beroep: chirurgijn (1733-1782)
Overleden: Vlissingen, 1781
Adres: wijk Kerkhof
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1
Personeel: 1 dienstbode*2

In november 1733 wordt hij in de vacature Nieuwmarck benoemd tot stadschirurgijn*3.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 32781-33271; 2) ibid., inv.nr. 48911; 3) GA Vli., inv.nr., 5159.

DOBBELAAR m.d., Boudewijn

Beroep: medisch doctor (1735-1758)
Overleden: Vlissingen, 1758
Adres: wijk Kerkhof
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1

Verdere gegevens ontbreken. Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nr. 32711-32941.

VERBRUGGE, Michiel

Beroep: chirurgijn (1736-17?)

Zijn verzoek van 24 december 1735 om als halve gildebroeder in het chirurgijngilde te worden toegelaten wordt twee maanden later toegestaan*1. Verdere gegevens ontbreken. In de belastingkohieren komt zijn naam niet voor.

1) GA Vli., inv.nr. 5041.

BARTH, Jan

Beroep: chirurgijn (1736-17?)

Op 17 november 1736 wordt hij als halve gildebroeder in het chirurgijngilde geadmitteerd*1. Verdere gegevens ontbreken.

1) GA Vli., inv.nr. 5159.

BAERT m.d, Passchier

Beroep: medisch doctor (1739-1774)
Overleden: Vlissingen, 17 augustus 1774
Gehuwd met: N.N.
Adres: wijk Groenewoud, wijk Bierkaai, wijk Nw. Timmerwerf, wijk Walstraat
Functies: ontvanger van de armen (1741)*1
          tweede stadsdoctor (1752)*2
          eerste stadsdoctor (1763)*3
          weesmeester (1769)*4
          schepen (1763)
Inkomen FG: f.1000 tot f.1500*5
Personeel: 2 dienstboden*6

Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) GA Vli., inv.nr. 4977; 2) GA Vli., inv.nr. 5041; 3) GA Vli., inv.nr. 4977; 4) GA Vli., inv.nr. 5205; 5) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 33851-34211; 6) *ibid.*, inv.nr. 48911.

BAART, Samuel

Beroep: chirurgijn (1743-1798)
Overleden: Vlissingen, 1798
Adres: wijk Kerkhof, wijk Bierkaai H 165
Functie: deken van het Paruijkmakersgilde (1754)
Inkomen FG: f.100 tot f.200*1
Personeel: 1 dienstbode*2

In december 1743 wordt hij als halve gildebroeder toegelaten. Gelijktijdig wordt besloten voortaan geen halve gildebroeders meer aan te nemen*1.
Verdere gegevens ontbreken.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nr. 34131-34441; *ibid.*, inv.nr. 49031; 3) GA Vli., inv.nr. 5159.

LEENHOFF, Willem

Beroep: chirurgijn (1747-?)

Op 29 april 1747 wordt hij door het stadsbestuur `geconsenteert de chirurgie te exerceeren*1. Verdere gegevens ontbreken. In de belastingkohieren komt zijn naam niet voor.

1) GA Vli., inv.nr. 5041.

BODDAERT m.d., Pieter

Beroep: medisch doctor (1751-1756)
Geboren: Middelburg
Adres: wijk Korte Noordstraat
Inkomen FG: f.750 tot f.1000*1

Op 25 februari 1751 wordt hij als poorter van Vlissingen ingeschreven*2.
Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nr. 34001; 2) GA Vli., inv.nr. 4577.

VEIJ, Francois Pieter de

Beroep: chirurgijn (1751-1802)
Overleden: Vlissingen, 1802
Adres: wijk Grootte Markt; id. K. Noordstr.; id. Oude Timmerwerf; wijk K no 179
Functies: stadschirurgijn (1758)*1
deken van het chirurgijns-gilde (1756)*1
regent van het Gasthuis
Inkomen FG: f.100 tot f.200*2
Personeel: 1 dienstbode*3

In 1751 vraagt hij om vermindering van 'Taux' (inkoopsom) bij het inkomen van het chirurgijns-gilde*4. Eind 1758 wordt hij als opvolger van Sultzman als tweede stadschirurgijn aangesteld `mits het halve tractement aan de weduwe Sultzman uitkeerende'.
5) Op eigen verzoek wordt hij in 1779 als stadschirurgijn ontslagen en opgevolgd door Gallandat.

1) GA Vli., inv.nr. 4977; 2) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 32991-34481; 3) ibid., inv.nr. 48911; 4) GA Vli., inv.nr. 5041; 5) GA Vli., inv.nr. 5159.

CORREVONT, Johan Hendrik

Beroep: chirurgijn (1751-1792)
Adres: wijk Walstraat, wijk Groenewoud
Overleden: Vlissingen, 1792
Functies: stadsvroedmeester (1752)
tweede stadschirurgijn (1758)
deken van het chirurgijns-gilde (1758)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Op 29 april 1752 wordt hij aangesteld als extraordinair stadschirurgijn, -operateur en -vroedmeester op een jaarlijks traktement van f.400, met exemptie van de proeve en met de toezegging dat hij, bij het overlijden van een der stadschirurgijns, als gewoon stadschirurgijn zal worden aangesteld*3. Na het overlijden van Sultzman wordt hij in december 1758 tot eerste stadschirurgijn bevorderd*4. In januari 1763 stuurt hij een rekest aan het gemeentebestuur over zekere 'calange' hem door het apothekers-gilde aangedaan. Wat de problemen geweest zijn wordt niet vermeld*5.
In 1782 wordt hij tot stadsdoctor aangesteld*6.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 32991-34381; 2) ibid., inv.nr. 48911; 3) GA Vli., inv.nr. 5041; 4) GA Vli., inv.nr. 5159; 5) GA Vli., inv.nr. 5307; 6) GA Vli., inv.nr. 4858.

NOLSON, Pieter

Beroep: chirurgijn (1754-17?)

Op 21 december 1754 wordt hij, mits doende de Proeve, in het chirurgijngilde geadmitteerd.

Verdere gegevens ontbreken.

JONGERHELD m.d., Arend Rochussen

Beroep: medisch doctor (1752-1780)

Promotie: 1755

Gehuwd met: Cornelia Elisabeth Dailly

Overleden: Vlissingen, 1780

Adres: Wijk Walstraat

Functies: adjunct-stadsdoctor (1758)

tweede stadsdoctor (1764)

eerste stadsdoctor (1776)

weesmeester (1773)

Inkomen FG: f.750 tot f.1000*1

Personeel: 1 dienstbode*2

Op 5 augustus 1758 wordt hij tot adjunct-stadsdoctor aangesteld op een traktement van tien schellingen, uit te keren door de eerste stadsdoctor Rupertus. Hij krijgt de toezegging dat hij na de dood van een der stadsdoctoren als jongste zal worden aangesteld*3.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 34251; 2) ibid., inv.nr. 48911; 3) GA Vli., inv.nr. 5307.

DEINSE m.d., Adriaan Fasseel van

Beroep: medisch doctor (1758-17?)

Promotie: Leiden, 1758

Geboren: Middelburg

Ouders: Adriaan (medisch doctor) en Petronella Hazevoet

Na een studie in Leiden waar hij in 1758 promoveert op het onderwerp 'De natura sanguinis'*1, vestigt hij zich in Vlissingen. Veel praktijk zal hij niet gehad hebben, in de kohieren van het familiegeld komt zijn naam niet voor.

L.: Vlissingsche Kerkhemel, 194; Fokker/De Man, 33.

1) Over de aard van het bloed. Leiden 1758.

GALLANDAT m.d., David Henri

Beroep: medisch doctor (1761-1782)
Examen: scheepschirurgijn, 1751
Promoties: m.d.: Parijs, 1760, Harderwijk, 25 maart 1775; c.d.: Parijs, 1760; a.o.d.:
Parijs, 1760
Gedoopt: Yvonaud (Zw.), 8 juni 1732
Ouders: Martin (justicier) (schepen) en Maria de Bruas
Gehuwd met: Marie Joly
Overleden: Vlissingen, 12 augustus 1782
Adres: wijk Walstraat
Functies: examinateur van de Vlissingse scheepschirurgijns (1761)
buitengewoon stadschirurg (1761)
lector in de anatomie, chirurgie en obstetrie (1761)
examinator van de vroedvrouwen (1761)
chirurgijn van de Waalsche armen (1763)
stadsvroedmeester (1764)
landsoperateur en steensnijder (1772)
Inkomen FG: f.300 tot f.500*1
Personeel: 2 dienstboden*2

Op veertienjarige leeftijd komt hij naar Vlissingen waar hij door zijn oom, J.H. de Bruas (zie boven), opgeleid wordt tot chirurgijn. Na afgelegd examen maakt hij als scheepschirurgijn vier reizen naar Afrika en Zuid-Amerika, de laatste reis op een slavenschip. De ervaring die hij hierbij opdoet wordt onder de titel 'De noodige onderrichtingen voor de slaaf-handelaren' in boekvorm uitgegeven*3. Hierna studeert hij drie jaar in Parijs waar hij in 1760 promoveert in de drie medische vakken. Op zijn voorstel wordt in Vlissingen een collegium medicum opgericht en wordt begonnen met openbaar onderwijs in de anatomie, chirurgie en verloskunde. Hij wordt benoemd tot lector in de drie genoemde vakken en tot examinator van alle Vlissingse scheepschirurgijns en stadsvroedvrouwen*4. Na de dood van de Middelburgse dr. Paulus de Wind benoemt het bestuur van Zeeland hem in 1772 tot landsoperateur en steensnijder. Als reactie op een rekest van de Vlissingse doctoren aan het stadsbestuur om de heelkundigen (lees Gallandat) de inwendige praktijk te verbieden, promoveert hij in 1775 in Harderwijk tot medisch doctor op het onderwerp 'De Sectione Caesarea'*5. Op 10 juli 1779 krijgt hij van het stadsbestuur een kostbaar zilveren schenkbord tot een vereering wegens het geven van publieke lessen in de vroedkunde*6.

In 1769 is hij een van de oprichters en eerste thesaurier van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen.

Drie jaar na zijn overlijden verhuist zijn weduwe naar Hulst, waar haar zoon medisch doctor en burgermeester is.

In 1965 wordt in Vlissingen een straat naar hem vernoemd.

L.: Van der Aa III, G 8; Enc. I, 426; Lindeboom, 645; J.C. de Lint. David Henry Gallandat. NTVG 70 (1927), 6; Nagtglas I, 239; C.M. Verkroost. David Henri Gallandat. Eén van onze 'Grote Zeeuwen'. ZT 35 (1985), I 26-31; I. Winckelman. Levenschets van dr. D.H. Gallandat. VZG 1782, VII.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 34101-34281; 2)ibid., inv.nr. 49051; 3) Middelburg, 1761; 4) GA Vli., inv.nrs. 4977, 5440, 5310; 5) Over de keizersnede. Harderwijk, 1775; 6) GA Vli., inv.nr. 5440.

POISSONNIER, J.A.

Beroep: chirurgijn (1761-17?)

Op 28 november 1761 wordt hij op zijn verzoek als halve gildebroeder in Vlissingen toegelaten*1. Verdere gegevens ontbreken. In de belastingkohieren komt zijn naam niet voor.

1) GA Vli., inv.nr. 5310.

MULLER m.d., Abraham

Beroep: medisch doctor (1765-1802)
Promotie: Leiden, 9 augustus 1764
Ouders: Simon (scheepskapitein) en Adriana Leinsen
Gehuwd met: Margaretha van Nispen (o.), Machelina Zoons
Overleden: Amsterdam, 28 april 1827
Adres: wijk Walstraat, wijk Kerkhof, wijk Grootte Markt, wijk B 89
Functies: buitengewoon stadsdoctor (1768)
wijkmeester Oud-Vlissingen (1772)
wijkmeester van wijk Kerkhof (1773)
tweede stadsdoctor (1776)
commissaris over de jagt (1776)
raad (1777)
schepen
eerste stadsdoctor (1782)
ontvanger van de armen
Inkomen FG: f.1000 tot f.1500*1
Personeel: 3 dienstboden*2
Vervoer: speelwagen met twee paarden*3

Na zijn studie in Leiden vestigt hij zich in Vlissingen waar hij in 1768 aangesteld wordt tot buitengewoon, in 1776 tot tweede en in 1782 tot eerste stadsdoctor*4.

In 1784 beklagen de praesidenten van beide godshuizen zich bij het gemeentebestuur over zijn absentie*5.

Op 25 november 1797 wordt hij als stadsdoctor uit zijn ambt ontzet. De reden wordt niet vermeld*6.

In 1787 en in 1802 is hij lid van het collegium medicum van Vlissingen*7.

In 1805 vertrekt hij naar Amsterdam.

Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

L.: Lindeboom, 1386; Nagtglas II, 237.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 34111-34491; 2) ibid, inv.nr. 49051; 3) ibid.; 4) GA Vli., inv.nrs. 4977, 5440, 4858; 5) GA Vli., inv.nr. 4860; 6) GA Vli., inv.nr. 5195; 7) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 6.

BAERT m.d., Jan

Beroep: medisch doctor (1769-1782)
Promotie: 1769
Overleden: Vlissingen, 29 juni 1782
Adres: wijk Walstraat
Functies: stadsdoctor
armendoctor
Inkomen FG: f.750 tot f.1000*1
Vervoer: één chais met paard*2

In oktober 1776 wordt hij benoemd tot buitengewoon stads- en armendoctor met acte van survivance*3. In februari 1782 volgt zijn aanstelling tot tweede stadsdoctor*4. Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 34271-34401; 2) ibid., inv.nr. 49031; 3) GA Vli., inv.nr. 5440; 4) GA Vli., inv.nr. 5159.

RIJKS m.d., Hermanus

Beroep: medisch doctor (1771-1787)
Promotie: 1771
Adres: wijk Korte Noordstraat
Inkomen FG: f.100 tot f.200*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Na zijn promotie, waar en op welk onderwerp is niet bekend, vestigt hij zich in Vlissingen. In augustus 1782 wordt zijn verzoek om tot stadsdoctor te worden benoemd ten gunste van zijn collega Gallandat afgewezen*3. Zijn rekest 'om den Weeskamer uyt zijn overleden vrouws boedel te houden voor gesecludeert' wordt in maart 1784 eveneens afgewezen*4. In 1787 is hij uit Vlissingen vertrokken*5. Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 34181-34331; 2) ibid., inv.nr. 48971; 3) GA Vli., inv.nr. 5159; 4) ibid.; 5) GA Vli., inv.nr. 4858.

BAERTS m.d., Johan Cornelis

Beroep: medisch doctor (1772-1809)
Promotie: ?
Gedoopt: Hasselt, 9 september 1755
Gehuwd met: Catharina Tilanus
Ouders: Arnoldus Godefridus en Anna Theresia Janssens
Overleden: Den Haag, 28 januari 1834
adres: St. Jacobsstraat, Pottekaai H 60

Functies: stads- en armendoctor (1772-1809)
raad van de stad Vlissingen (1795)
vertegenwoordiger van Vlissingen in het regionaal bestuur (1795)
commissaris van het collateraal en Exué (1795)
secretaris van de Vlissingse raad (1796)
secretaris van de Dep. Geneesk. Commissie (1801)
commissaris van de convoyen en licenties

Inkomen FG: f.100 tot f.200*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Op 10 september 1781 wordt hij als burger van Vlissingen ingeschreven*3.

In februari 1795 komt hij als volksvertegenwoordiger in de politiek vernieuwde raad, waarin hij enkele maanden later aangesteld wordt tot secretaris. In juli 1796 legt hij zijn post als raad neer*4. Bij raadsbesluit wordt in mei 1798 het traktement van het vacante stads- en armdoctoraat aan hem 'toegelegd'*5.

In zijn functie van stadsdoctor consulteert hij de chirurgijn E. Wittermans in plaats van de doctor in de chirurgie P.A. Nolson. Als een 'willekeurige handelwijze' wordt dit in september 1805 verboden*6.

Hij is de eerste secretaris van de in 1801 nieuw ingestelde Departementale Commissie voor Geneeskundig Onderzoek en Toevoorzigt in Zeeland. Bij zijn vertrek naar Zierikzee wordt hij in 1809 door de voorzitter bedankt voor de vele en gewichtige diensten die hij de commissie heeft bewezen*7.

Volgens Van Hoorn, die schrijft dat hij zich komend uit Hasselt met Catharina Tilanus en twee kinderen op 5 november 1807 (?) als poorter van Zierikzee heeft laten inschrijven, zou hij niet lang in Zierikzee hebben gewoond*8.

Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

L.: Homines Novi, 519.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nr. 34301-34491; 2) *ibid*, inv.nr. 49101; 3) GA Vli., inv.nr. 4858; 4) GA Vli., inv.nr. 5159; 5) *ibid*.; 6) *ibid*.; 7) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 16; 8) dr. C.M. van Hoorn. Overzicht van doctores, heelmeesters en artsen in Zierikzee.

REUTER m.d., Johan Gabriel

Beroep: medisch doctor (177?-17?)
Adres: wijk Kerkhof, wijk Breedwaterstraat
Inkomen FG: f.100 tot f.200*1

In 1787 wordt hij wegens onvermogen uit het belastings kohier (familiegeld) uitgeschreven. Verdere gegevens ontbreken. Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 34211-34331.

REICHARD, Jacobus

Beroep: chirurgijn (1778-17?)

Op 11 april 1778 verzoekt hij om als chirurgijn in Vlissingen te worden toegelaten*1. Verdere gegevens ontbreken. In de belastingkohieren komt zijn naam niet voor.

1) GA Vli., inv.nr. 5311.

BRUNEL, Jean

Beroep: chirurgijn (1780-1787)
Geboren: Middelburg
Adres: wijk Oostzijde/Nieuwendijk
Functies: stadschirurgijn (1782)
armchirurgijn (1782)
Inkomen FG: nul tot f.100*1

Komend uit Middelburg wordt hij in december 1780 als burger van Vlissingen ingeschreven. In april 1782 wordt hij als extraordinair stads- en armchirurgijn aangesteld. Vier maanden later krijgt hij als tweede stads- en armchirurgijn*1 een vaste aanstelling. Na in september 1787 op eigen verzoek te zijn ontslagen*3 vertrekt hij naar Essequibo (Brits Guyana).

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 34301-34331; 2) GA Vli., inv.nr. 4858; 3) GA Vli., inv.nr. 5159.

LUTJESDORF, Johan Willem

Beroep: chirurgijn (1781-?)

In februari 1781 wordt hij zonder verder examen in het chirurgijns-gilde toegelaten*1. Verdere gegevens ontbreken.

1) GA Vli., inv.nr. 5159.

CORNELISSEN, Willem

Beroep: chirurgijn (1782-1786)

Zie Koudekerke.

In 1782 verzoekt hij het stadsbestuur hem zonder examen als chirurgijn, stadsoperateur en vroedmeester toe te laten. Het verzoek wordt ter advies aan het chirurgijns-gilde en het

collegium medicum voorgelegd*1. In september 1786 wordt hij als stadsvroedmeester ontslagen en gelijktijdig toegelaten als vroedmeester en chirurgijn op Koudekerke*2.

1) GA Vli., inv.nr. 5159; 2) ibid.

NOLTSEN, Gijsbertus Nicolaas

Beroep: chirurgijn (1783-1794)
Overleden: Vlissingen, 1794
Adres: wijk Groote Markt L 13
Functies: tweede stadschirurgijn (1784)
Inkomen FG: f.100 tot f.200*1

In 1783 wordt hij als extraordinair stadschirurgijn toegelaten*2 en een jaar als tweede stadschirurgijn aangesteld*3.

Op zijn verzoek verleent het stadsbestuur hem in augustus 1785 `vrijdom van togt en wagt mitsgaders stadspoorten'*4.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 34351-34411; 2) GA Vli., inv.nr. 4859; 3) GA Vli., inv.nr. 4860; 4) GA Vli., inv.nr. 5159.

BODSON, Jean Francois

Beroep: heel- en vroedmeester (1784-1805)
Examens: st.hm.: Middelburg, 6 september 1804; vrm. Middelburg, 30 oktober 1804
Geboren: Charleroi, 1740/1741
Gehuwd met: Johanna Fransina Crouwell
Overleden: Middelburg, 28 juni 1807
Functies: extraordinair stadschirurgijn (1786)

Zie Middelburg.

In februari 1784 wordt hij als burger van Vlissingen ingeschreven en twee jaar later op zijn verzoek als buitengewoon stadschirurgijn aangesteld*1.

Gedurende zijn verblijf in Vlissingen komt zijn naam niet in de kohieren van het familiegeld voor.

In oktober 1797 krijgt het chirurgijns-gilde machtiging een bedrag van 25 pond, dat hij in 1787 bij zijn toelating betaald heeft, te restitueren*2. In dezelfde maand wordt een bedrag van L 6:4:8 voor `drie jaar schatting' terugbetaald*3.

In 1804 verzoekt hij de Departementale Geneeskundige Commissie hem toe te laten tot `chirurgijn voor eene geslotene stad'. Uit de bijgevoegde verklaringen blijkt dat hij in Vlissingen tot tevredenheid van zijn patiënten de verloskunde heeft uitgeoefend*4. Omdat hij het Nederlands onvoldoende beheerst wordt hij in het Frans geëxamineerd. Voor het chirurgijnsexamen slaagt hij met het judicium `zeer bequaam'*5. In 1805 vertrekt hij naar Middelburg waar hij twee jaar later plotseling overlijdt.

1) GA Vli., inv.nr. 4862; 2) GA Vli., inv.nr. 5159; 3) ibid.; 4) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 5; 5) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 12.

SCHEDET m.d., Johannes Henricus

Beroep: medisch doctor (1784-1810)
Promotie: Duisburg (D), 9 januari 1784
Geboren: Workum, 1755/1756
Ouders: Franciscus Andreas en Catharina Francisca Tux
Gehuwd met: Helena Langebeeke
Adres: Grote Markt C 60
Functies: buitengewoon stadschirurgijn (1786)
stadsoperateur, vroedmeester en chirurgijn
lid raad (1796)
vertegenwoordiger van Vlissingen in het gewestelijk bestuur
Inkomen FG: f.750 tot f.1000*1

Zie Middelburg.

Komend uit Middelburg vestigt hij zich in 1784 in Vlissingen waar hij in maart 1785 als burger wordt ingeschreven en een jaar later als buitengewoon stadschirurgijn wordt aangesteld*2. In mei 1790 krijgt hij van het stadsbestuur de toezegging op de posten van stadsoperateur en vroedmeester, alsmede van eerste stads- en armchirurgijn en van examiner van alle scheepschirurgijns*3. Voor de eerste twee betrekkingen krijgt hij een tractement van 50 pond Vlaams. In juni 1791 volgt zijn benoeming tot stadsoperateur, vroedmeester en chirurgijn*4.

Na de Bataafse omwenteling wordt hij gekozen in het gewestelijk bestuur als vertegenwoordiger van Vlissingen*5.

Zijn politieke overtuiging komt duidelijk naar voren als hij op 3 januari 1798 in de Vlissingse raad voorstelt alle familiewapens van de rijtuigen, de livreeën en uit de kerken te verwijderen `zonder die gelijkheid kan geen geluk in de menselijke maatschappij bestaan'*6.

In juli 1802 wordt zijn traktement als stadschirurgijn van f.200 tot f.400 verhoogd*7.

In 1810 keert hij naar Middelburg terug.

L.: Fokker/De Man, 143.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 34351-34491; 2) GA Vli., inv.nrs. 4858, 4862; 3) GA Vli., inv.nr. 5159; 4) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 27; 5) Homines Novi, 571; 6) GA Vli., inv.nr. 5159; 7) GA Vli., inv.nr. 5159.

POTTER, P. de

Beroep: chirurgijn (1786-?)

Op 21 juli 1786 verzoekt hij als operateur en steensnijder te worden toegelaten*1. Verdere gegevens ontbreken. In de belastingkohieren komt zijn naam niet voor.

1) GA Vli., inv.nr. 4862.

NOLSON m.d., Pierre Antoine

Beroep: medisch doctor, chirurgijn en vroedmeester (1787-1821)
Promoties: m.d.: Giessen (D), 1 augustus 1803; c.d.: Giessen, 1 augustus 1803; a.o.d.:
Giessen, 1 augustus 1803
Examens: pl.hm./vrm. : Giessen, november 1787
Geboren: Vlissingen, maart 1762
Gehuwd met: Johanna Verwilligen
Overleden: Vlissingen, 14 juli 1821
Adres: Bierkade 18 (nu Beursstraat 37)
Functies: maire van Vlissingen (1795)
deken chirurgijngilde (1796)
baljuw (1800)
stads medicinae doctor (1803)
med. doct. van de algemene armen (1803)
adjoint-maire van Vlissingen (1809)
reede-arts (1814)
doctor van 's Lands Werf
quarantainevisiteur
lid van de raad van Vlissingen (1816)
voorz. r.-k. Kerkbestuur
voorz. r.-k. Armbestuur
Inkomen FG: f.500 tot f.750*1
Personeel: 1 dienstbode*2

In 1786 wordt hij door de Vlissingse overheid aangesteld als buitengewoon stadschirurgijn. Het traktement wordt in juni 1802 van f.208 tot f.400 verhoogd*3.

In augustus 1803 bericht hij het stadsbestuur dat hij op 1 augustus laatstleden in het Duitse Giessen is gepromoveerd tot doctor in de genees-, heel- en verloskunde*4.

Op 9 augustus 1804 worden de diploma's van chirurgijn en vroedmeester door de Geneeskundige Commissie erkend en bekrachtigd*5. Naar aanleiding van de (dubieuze) academische graden hem door de universiteit van Giessen verleend, vindt er op 7 februari 1805 tussen hem en de Commissie een gesprek plaats waarbij door Nolson vele ongepaste 'expressiën' worden gebruikt*6.

Op 5 maart 1805 besluit de raad hem een bedrag van L 472:8:13, dat hij tussen 1802 en 1805 aan de r.-k. gemeente van Vlissingen had voorgesloten, te restitueren*7.

In maart 1805 stuurt hij een rekest aan het stadsbestuur om 'bij zijn doctorale bullen d.d. 1803 te worden gemaintineert', het verzoek wordt aan het Departementaal Bestuur gerveerd*8.

Het Departementaal Bestuur van Zeeland, aan wie de kwestie van de buitenlandse diploma's ook door de Geneeskundige Commissie was voorgelegd, besluit op 11 maart 1806 de diploma's niet te erkennen en verbiedt hem de inwendige geneeskunst uit te oefenen*9. Zijn zeer uitvoerig verweerde rekest, gesteund door het Vlissingse stadsbestuur, wordt door de minister van Binnenlandse Zaken bij besluit van 19 juli 1806, no. 5 afgewezen*10.

In verband met een ernstige epidemie verzoekt het stadsbestuur in september 1807 aan de Landdrost van Zeeland het verbod tot het uitoefenen van de inwendige geneeskunst - welk verbod, gezien de grote populariteit van Nolson, 'tot eenen algemeenen neerslagtigheid binnen hun lieder stad had geleid' - tijdelijk op te schorten. Het advies van de

Geneeskundige Commissie die het voorstel 'gevaarlijk, onuitvoerlijk en met de vigeerende wetten niet overeenkomstig' vindt, wordt door de Landdrost niet gevolgd*11. Enkele weken later wordt Vlissingen in het Franse Keizerrijk ingelijfd, waarmee de jurisdictie van de Geneeskundige Commissie over de Vlissingse medici voor vele jaren komt te vervallen. Na het herstel van de onafhankelijkheid begint Nolsons strijd om erkenning van zijn doctorstitels opnieuw. Op een nieuw rekest wordt dit keer gunstig beslist. Bij KB d.d. 17 nov. 1819, no. 64 krijgt hij, op grond van zijn diploma's in 1803 in Giessen verkregen, de bevoegdheid de genees- en heelkunde uit te oefenen*11. De Geneeskundige Commissie, in deze om advies gevraagd, is uit vrees voor ernstig gezichtsverlies schoorvoetend akkoord gegaan*13.

In april 1821 wordt hij voor het gratis vaccineren van meer dan 100 personen beloond met de gouden vaccinatiemedaille.

140 jaar na zijn overlijden wordt een straat naar hem vernoemd*14.

Door Fokker/De Man wordt hij niet vermeld.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 34351-34491; 2) *ibid.*; inv.nr. 49191; 3) GA Vli., inv.nr. 5159; 4) *ibid.*; 5) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 12; 6) *ibid.*; 7) GA Vli., inv.nr. 5159; 8) *ibid.*; 9) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 21; 10) *ibid.*, inv.nr. 13; 11) *ibid.*, inv.nr. 14; 12) GA Vli., inv.nr. 896 B.; 13) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 117; 14) PZC, 24 mei 1962.

WITTERMANS, Govert

Beroep: chirurgijn (1794-1799)
Opleiding: Vlissings chirurgijns-gilde
Admissie: 4 december 1794
Gehuwd met: Maria Francina Geene
Overleden: Vlissingen, 1799
Adres: Walstraat I 154
Functies: rechter (1797)
raad (1796)
Inkomen FG: f.200 tot f.300*1
Personeel: 1 dienstbode*2

Hij is de laatste chirurgijn die door het Vlissings chirurgijns-gilde wordt geadmitteerd*1. Zijn verzoek om zonder examen te worden toegelaten wordt afgewezen als strijdig met de regels die in juni 1793 door het stadsbestuur zijn ingesteld*2.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nrs. 34411-34441; 2) *ibid.*, inv.nr. 49191; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nrs. 6, 27.

MARLE m.d., Egbertus van

Beroep: medisch doctor (1799-?)

In december 1799 krijgt hij een verbod om als medisch doctor te praktiseren 'voordat zijn doctoraaldiploma met een zegel van f.16 zal zijn omslagen'. Tevens wordt hem verboden 'de vroedkunde te excerceeren zonder bevorens examen te doen'*1.

Verdere gegevens ontbreken. Of en zo ja hoe lang hij in Vlissingen praktijk heeft gedaan is onzeker.

In de belastingkohieren van 1799 en 1800 komt zijn naam niet voor. Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) GA Vli., inv. nr. 5159, not. raad, 18 dec. 1799.

EECKHOUT, Franciscus Johannes van den

Beroep: heelmeeester (1802-1813)
Opleiding: ?
Geboren: Middelburg 1763/1764*1)
Gehuwd met: Maria Dorothea Joanna Schedet
Adres: Slikstraat H 214

Zie Biggekerke.

Komend uit Zuid-Beveland vestigt hij zich in 1802 in Vlissingen waar hij op grond van een Duits diploma als doctor in de genees-, heel- en verloskunde door de raad wordt toegelaten*2. De Geneeskundige Commissie stuurt dit, door de universiteit van Giessen op 18 september 1802 afgegeven diploma naar Den Haag met de opmerking dat hij 'nimmer heeft gestudeerd maar alleenlijk eenige weinige jaaren als dorpschirurgijn in Zuid-Beveland heeft gefungeerd en na eene korte absentie met genoemd diploma is getourneerd'. Hij krijgt het verbod de genees-, heel- en verloskunde in enigerlei vorm uit te oefenen maar mag, wegens verkregen rechten, 'op die plaatsen daar hij ten dien tijde heeft gepraktiseerd provisioneel de praktijk uitoefenen'*3. Begin 1803 vestigt hij zich als chirurgijn in Biggekerke vanwaar hij in 1805 naar Vlissingen terugkeert. Hoewel bij raadsbesluit van april 1805*4 aan de beide Van den Eeckhouts de praktijk is verboden, hebben de twee broers zich van dit verbod weinig aangetrokken, wat door het stadsbestuur kennelijk is gedoogd. In verband met een ernstige epidemie krijgt hij in 1807, samen met zijn broer en Nolson, toestemming tijdelijk de inwendige praktijk uit te oefenen*5. Eind 1807 wordt Vlissingen bij Frankrijk ingelijfd en vervallen alle door de Nederlandse overheid gestelde beperkingen. Op 21 augustus 1813 overlijdt hij in Vlissingen, de in het Frans gestelde overlijdensakte vermeldt als beroep 'médecin à Flessingue'.

1) Mogelijk waren hij en zijn broer (v.i.) zoons van de Middelburgse instrumentenmaker J. van den Eeckhout, bouwer van het Van de Perreplanetarium. 2) GA Vli, not. raad, inv.nr. 5159; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 2, 6; 4) GA Vli, not. Raad, inv.nr. 5159; 5) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 14.

EECKHOUT, Jacobus Johannes van den

Beroep: heelmeeester (1802-1831)
Examen: pl.hm.: Giessen (D), 2 oktober 1801
Geboren: Middelburg, 25 oktober 1768
Gehuwd met: Adriana van Loon
Adres: Nieuwendijk H 109 (nu no. 7)

Functie: lid van de Raad (1824)

Evenals bij zijn broer worden zijn diploma's in eerste instantie wel door de Vlissingse raad maar niet door de Geneeskundige Commissie erkend, zodat ook hij een verbod krijgt het medisch beroep uit te oefenen. Omdat hij zich daar weinig van aantrekt wordt hij in april 1805 persoonlijk door de Geneeskundige Commissie (zonder veel resultaat) onderhouden*1. Na het herstel van de Nederlandse souvereiniteit wordt zijn diploma op grond van de overweging dat hij al die jaren praktijk heeft gedaan in februari 1816 alsnog gevisieerd*2. In 1824 krijgt hij een vermaning wegens het niet ondertekenen van zijn recepten; de Vlissingse apothekers krijgen de opdracht niet ondertekende recepten niet langer af te leveren*3.

In 1853 wordt zijn bejaarde weduwe in het Armhuis opgenomen. De waarde van de aan haar nagelaten goederen is net voldoende om zich als provenierster in te kopen*4.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 12; 2) ibid., inv.nr. 44; 3) ibid., inv.nr. 51; 4) GA Vli., inv.nr. 4064.

BOONE m.d., a.o.d., c.d., P.

Beroep: medisch verloskundig en chirurgisch doctor (1804-?)

Volgens een uittreksel uit de raadsnotulen*1 zou hij zich in december 1804 in Vlissingen hebben gevestigd. Verdere gegevens ontbreken.

1) GA Vli., inv.nr. 5159.

MOKÉ m.d., Carolus Alexander

Beroep: medisch doctor en vroedmeester (1806-180?)

Promotie: Leiden, 7 februari 1806

Examen: vrm.: Middelburg, 14 augustus 1806

Geboren: Tourhout (B), 1777/1778

Gehuwd met: Sofia Elisabeth Parken (o.); Martha Masterson

In april 1805 laat hij zijn doctorsbul in Vlissingen viseren*1, pas een jaar later, op 4 juli 1806, door de Geneeskundige Commissie. Na afgelegd examen wordt hij in augustus 1806 als vroedmeester toegelaten*2.

Op 19 augustus 1808 hertrouwt hij in Vlissingen. Latere gegevens ontbreken. Door Fokker/De Man wordt hij niet genoemd.

1) GA Vli., inv.nr. 5159; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 13.

JONGH, Coenradus de

Beroep: heelmeeester (1815-1819)
Examen: pl.hm.: Utrecht, 1799
Geboren: Vlissingen, april 1759
Ouders: Salomon en Catharina de Bree
Gehuwd met: Anna Pieterella Donkers
Overleden: Biggekerke, 20 april 1829
Adres: (zijn naam komt niet in de wijkregisters voor)

Zie Arnemuiden, Koudekerke en Nieuwland.

Op 8 maart 1815 hoort de Geneeskundige Commissie dat hij zich in Vlissingen ophoudt*1. Na enige aandrang van de Gouverneur van Zeeland*2, aan wie de Jongh een rekest had gestuurd, gaat de Geneeskundige Commissie met deze vestiging akkoord. Op 24 april 1816 wordt hij door het stadsbestuur als heelmeeester toegelaten*3.

Als hij in 1817 door de Geneeskundige Commissie wordt gevisiteerd beschikt hij over geen enkel instrument. Na een ernstige vermaning belooft hij beterschap*4.

In februari 1819 krijgt hij toestemming zich in 's Heerenhoek te vestigen*5.

Na de visitatie van 1821 wordt hij door de Commissie, `als onwaardig kunstgenoot, die als onverbeterlijk beschouwd moet worden en die zich overgeeft aan het onmatig gebruik van sterken drank', voor schorsing voorgedragen. Bij besluit van 19 oktober 1821 wordt de schorsing door het College van Gedeputeerde Staten van Zeeland geëffectueerd*6. Zijn verzoek van januari 1822 om de schorsing op te heffen wordt afgewezen*7. De jaren daarna houdt hij zich voornamelijk in de Middelburgse Ambachten op, waar hij, om enig inkomen te hebben, clandestien praktijk doet. In 1825 wordt de schorsing opgeheven.

Zie verder Biggekerke.

1) GA Vli., inv.nr. 889A; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 113; 3) GA Vli., inv.nr. 584; 4) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 45; 5) *ibid.*, inv.nr. 46; 6) *ibid.*, inv.nr. 48. 7) *ibid.*, inv.nr. 49.

ROTH, Abraham Rudolph

Beroep: heel- en vroedmeester (1814-1815)
Examen: pl.hm.: Haarlem, 10 oktober 1810
Geboren: Middelburg, 20 november 1784
Ouders: Rudolph en Maria Suzanna Chateau
Gehuwd met: Neeltje Diederika Hoogvlied; Sara de Klerck
Adres: (zijn naam komt niet in de wijkregisters voor)

Zie Koudekerke.

In 1814 vestigt hij zich in Vlissingen waar hij met P.A. Nolson en J.J. van den Eeckhout, drie vroedvrouwen en vier apothekers de medische bezetting vormt*1.

Een jaar later verhuist hij naar Koudekerke.

1) GA Vli., inv.nr. 1380.

CALLENFELS, m.d., c.d., a.o.d., Johan Willem

Beroep: doctor in de genees-, heel- en verloskunde (1815-1882)
Promoties: m.d.: Leiden, 17 juni 1815; c.d.: Leiden, 17 april 1816; a.o.d.: Leiden, 5 oktober 1815
Geboren: Sluis, 22 augustus 1792
Ouders: Godefridus Wilhelmus (geneesheer en burgemeester van Sluis) en Johanna Vincentia van Dortmont
Gehuwd met: Maria Wilhelmina Hennequin
Overleden: Vlissingen, 12 april 1882
Adres: Rommelkaai K 69
Functies: stadsdoctor, doctor van het Arm-, Gast- en Weeshuis (1823)
wethouder (1841)
lid Commissie van Bestuur Geneesk. School (1847)
burgemeester (1848)
lid Prov. Geneeskundige Commissie (1840)
lid Prov. Staten van Zeeland
lid ZGW
lid Genootschap tot Bevordering der Heelkunde

Na zijn studie, onderbroken door deelname aan de Napoleontische veldtochten, vestigt hij zich in 1815 in Vlissingen. In 1823 wordt hij aangesteld tot stadsdoctor en als zodanig tot doctor van het Arm-, Gast- en Weeshuis. Rond 1827 krijgt hij problemen met de Geneeskundige Commissie die hem beschuldigd van 'hoofdigheid en oppositie tegen de geneeskundige wetten waarvan de Commissie reeds zoo vele blijken heeft ondervonden'*1. 13 Jaar later zijn deze bezwaren kennelijk vergeten, in december 1840 wordt hij als lid van deze commissie geïnstalleerd*2.

Van 1841 tot 1848 is hij wethouder en van 1848 tot ultimo 1868 burgemeester van Vlissingen. Hoewel lid van de afdeling Zeeland van de NMG heeft hij, zoals de meeste Vlissingers, als zodanig geen rol van betekenis gespeeld. Hoewel hij de laatste jaren nauwelijks nog praktijk zal hebben gedaan, staat hij tot zijn overlijden op de lijst van praktiserende geneeskundigen.

L.: v.d. Aa II, C 11; Fokker/de Man, 20; Enc. I, 266; J.Z.S. Pel. Twee eeuwen Vlissingse ziekenhuizen. 42; Vli. Crt., 16 april 1882.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 54; 2) ibid., inv.nr. 67.

FRIESEN, Johannis Antonius

Beroep: heel- en vroedmeester (1817-1844)
Examens: pl.hm.: Middelburg, 11 juni 1817; vrm.: Middelburg, 17 december 1818
Geboren: Amsterdam, 19 april 1777
Gehuwd met: ongehuwd
Adres: Oostzijde H 119 (nu Bellamypark 8)

In 1817 wordt hij, als chirurgijn-majoor bij de marine afgekeurd voor de zeedienst en aangesteld als chirurgijn van de Rijkswerf. Omdat hij van het jaartraktament van f.400,- niet

kan rondkomen, verzoekt hij de Geneeskundige Commissie hem toe te laten tot het uitoefenen van de burgerpraktijk*1. Na het afleggen van zijn examens vestigt hij zich als heel- en vroedmeester in Vlissingen waar hij door burgemeesteren op 13 juni 1817 als heelmeester wordt geadmitteerd*2. In 1828 volgt zijn aanstelling tot quarantaine-arts. Op 15 februari 1844 overlijdt hij na een `langdurig en allersmartelijkst lijden'\*3. Zijn vermogen, groot f.10.000,- gaat naar het `Fonds Friesen' ten behoeve van de rooms-katholieke weeskinderen te Vlissingen*4.

Bij raadsbesluit wordt in 1962 een van de straten rond de r.-k. kerk naar hem vernoemd*5.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 115; 2) GA Vli., inv.nr 585; 3) Vli. Crt., 21 feb. 1844; 4) J.A.M. Schoonderwoerd. Het St. Joseph ziekenhuis te Vlissingen. 13; 5) PZC, 24 mei 1962.

REUSE, Leendert Pieter

Beroep: heel- en vroedmeester (1817-1823)
Examens: pl.hm.: Middelburg, 26 juni 1817; vrm.: Middelburg, 10 december 1818
Geboren: Bath, 9 mei 1796
Ouders: Cornelis Zacharias en Geertruida Foma
Gehuwd met: Wilhelmina Frederika Jager; Neeltje Maria Arents
Adres: Oostzijde H 115 (nu Bellamypark 4)

Zie Koudekerke.

Na het afleggen van zijn heelmeestersexamen, waarvoor hij slaagt met het judicium 'zeer bekwaam'*1, vestigt hij zich op negentienjarige leeftijd in Vlissingen waar hij door burgemeesteren op 18 juli 1817 als zodanig wordt toegelaten*2.

Omdat op zijn uithangbord de titel staat 'Genees-, heel- en verloskundige', een titel die `misleidend is voor minkundigen en stootend voor zijne medekunstgenooten' draagt de Geneeskundige Commissie hem in juni 1819 op het naambord binnen veertien dagen te wijzigen*3.

Bij KB van 9 maart 1821, no. 80 krijgt hij de gouden vaccinatiemedaille wegens zijn prestatie op het terrein van de pokkenpreventie*4.

In juni 1823 vertrekt hij naar Koudekerke waar hij op 22 mei 1847 overlijdt.

L.: De Man, 21.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 45; 2) GA Vli., inv.nr. 699; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 46; 4) ibid., inv.nr. 48; 5) De Man, 21.

KLERCK, Servaas de

Beroep: heel- en vroedmeester (1823-1825)
Examens: pl.hm.: Middelburg, 12 maart 1821, vrm.: Middelburg, 2 september 1822
Geboren: Zevenbergen, 29 oktober 1796
Ouders: Francois en Helena van Eekelen
Gehuwd met: Helena van Gijzel
Adres: C 49

In 1819 is hij OvG 3e kl. in Vlissingen waar hij voor de duur van een jaar en tien maanden dienst doet in het Militair Hospitaal. Volgens zijn militaire chef mocht hem voor de manier waarop hij zijn dienst heeft verricht 'wel verdiende hulde worden toegezwaard'*1. Na afgelegde (burger)examens vestigt hij zich in 1821 als heelmeester in Nisse. In juni 1823 bericht hij de Geneeskundige Commissie dat hij zich in Vlissingen dat hem 'voordeliger voorkwam dan Nisse', heeft gevestigd*2. In juni 1825 is hij zonder kennisgeving vertrokken.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 121; 2) ibid., inv.nr. 50, 121.

KORTHALS, Hendrik

Beroep: heel- en vroedmeester (1825-1852)
Examens: pl.hm.; Middelburg, 20 augustus 1800; vrm.: Middelburg, 20 augustus 1800
Geboren: Middelburg, 14 november 1777
Gehuwd met: Elisabeth de Vos van der Wielen
Overleden: Vlissingen, 12 september 1852
Adres: Kleine Markt G 56

Na vele jaren in Terneuzen gepraktiseerd te hebben verhuist hij in 1824 naar Colijnsplaat. In de vroege morgen van de zeventiende oktober 1824 verlaat hij, in gezelschap van de echtgenote van de plaatselijke horlogeriemaker (Maria Blom), zonder enige kennisgeving dorp en praktijk*1. Enkele dagen later dient hij zijn ontslag in als chirurgijn van Colijnsplaat.

Na verkregen toestemming vestigt hij zich in november 1825 als plattelandsheel- en vroedmeester in Vlissingen waar hij op niet minder dan twaalf adressen heeft gewoond. Het laatste adres is St. Jacobsstr. G 64 (nu no 28) waar hij op 12 september 1852 als weduwnaar overlijdt.

Er is een zelfportret van hem bewaard gebleven dat momenteel hangt in het gebouw van de ARBO Unie, Hermesweg 21.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nrs. 51, 122.

SIVERT, Bartholomeus

Beroep: heel- en vroedmeester (1830-1834)
Examens: pl.hm.: Middelburg, 3 april 1830; vrm.: Middelburg, 6 april 1830
Geboren: Meliskerke, 22 december 1805
Ouders: Johan Daniël (chirurgijn) en Anna Barbara Krauer
Gehuwd met: Antonia Maria Leonora During
Overleden: Oostkapelle, 3 januari 1872
Adres: Groenewoud 42

Zie Oostkapelle.

In oktober 1823 treedt hij in militaire dienst als kwekeling 2e kl. bij het hospitaal in Utrecht. Vijf jaar later wordt hij in november 1829 als OvG 3e kl. op eigen verzoek eervol

ontslagen. Na het afleggen van zijn burgerexamens vestigt hij zich in Vlissingen waar hij door burgemeesteren op 9 november als heelmeester wordt toegelaten*1. Een maand later wordt hij in verband met de Belgische opstand weer in militaire dienst opgeroepen. Gezien de schulden die hij bij zijn vestiging als burgergeneesheer gemaakt heeft, dient hij een rekest in om als OvG 2e kl. bij de mobiele reserve te worden ingedeeld*2. In november 1834 vertrekt hij naar Oostkapelle.

1) GA Vli., inv.nr. 598; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 128.

RIEGEN, Martinus

Beroep: heel- en vroedmeester (1830-1839)
Examens: pl.hm.: Middelburg, 6 november 1830; vrm.: Middelburg, 11 november 1830
Geboren: Amsterdam, 15 januari 1804
Ouders: Martinus (vroedmeester) en Suzanna Alida van Akeren
Gehuwd met: Johanna Maria Loois
Adres: Oostzijde H 119 (Bellamypark 12)

Als OvG 2e kl. in Vlissingen gedetacheerd wordt hij in februari 1830 op eigen verzoek uit de dienst ontslagen.

Na het afleggen van zijn examens vestigt hij zich als burgergeneesheer in Vlissingen waar hij door het stadsbestuur op 26 november 1830 als heelmeester wordt toegelaten*1. In september 1839 verhuist hij naar Amsterdam.

1) GA Vli., inv.nr. 598.

MOOIJ, Frederik

Beroep: heel- en vroedmeester (1836-1840)
Examens: pl.hm.: Middelburg, 9 oktober 1835; vrm.: Middelburg, 10 januari 1837
Geboren: Zaandam, 1 januari 1807
Ouders: Willem Frederik en Maartje Huyberts Vel
Gehuwd met: Maria Clazina de Ruyter
Overleden: Yerseke, 22 november 1873
Adres: Schuitvlotstraat

Als OvG 3e kl. in Vlissingen in garnizoen vraagt hij in september 1835 zijn heelmeesterexamen aan waarna hij zich als burgergeneesheer in Vlissingen vestigt. In 1840 vertrekt hij naar Yerseke waar hij zijn verdere leven blijft.

In 1864 schrijft de burgemeester van Yerseke aan de Geneeskundige Commissie dat Mooy, die zich in toenemende mate aan alcoholmisbruik bezondigt, geweigerd heeft een barende vrouw bij te staan. De Commissie stuurt de brief door naar de Officier van Justitie die volstaat met een mondelinge vermaning*1.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 163.2, 92.

FEEN, m.d., a.o.d., c.d., Guillian Balthazar Christiaan van der

Beroep: doctor in de genees-, heel- en verloskunde (1837-1841)
Promoties: m.d.: Leiden, 8 mei 1837; a.o.d.: Leiden, 18 mei 1837; c.d.: Leiden, 14 juni 1841
Geboren: Noordwijk, 17 maart 1813
Ouders: Barttout (predikant) en Christina Sebastina Emants
Gehuwd met: Johanna Catharina Ackermans
Adres: H 81 (Nieuwendijk 10/8)

Zie Middelburg.

Komend uit Tholen, vestigt hij zich in 1837 in Vlissingen. Na zijn verloving met de zeer vermogende Johanna Catharina Ackermans verhuist hij in 1841 naar Middelburg, waar hij op 26 april 1855 `na een langdurig maar geduldig lijden in den ouderdom van bijna 42 jaren*1 aan longtuberculose overlijdt.

L.: De Man, 41.

1) Mdb. Crt., 28 apr. 1855.

LIER, Benjamin van

Beroep: heel- en vroedmeester (1837-1869)
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 25 mei 1837; vrm.: Middelburg, 2 december 1837
Geboren: Utrecht, 11 september 1808
Gehuwd met: Helena van Broeke; Emelia de Jong
Adres: Oostzijde H 117 (Bellamypark 8)
Functies: geneesheer Belgisch loodswezen (1844)
visiteur der quarantaine (1866)

Na elf jaar militaire dienst wordt hij op 30 maart 1837 op eigen verzoek als OvG 2e kl. LM eervol ontslagen. Na met het judicium `buitengewoon voldaan hebbend*1 zijn beide heelmeestersexamens te hebben afgelegd, vestigt hij zich, komend uit Nijmegen, in Vlissingen.

In 1839 wordt hij tot ongenoegen van zijn collega's Callenfels en Van der Feen belast met de bediening van de 'ziektebus Tot Onderlinge Steun'. Bij KB van 11 nov. 1843 krijgt hij toestemming geneesheer te worden bij het Belgisch loodswezen*2.

Na ruim dertig jaar zonder ernstige problemen praktijk te hebben gedaan vertrekt hij in 1869 naar Amsterdam.

1) ZA, Arch. Geneesk Staatstz., inv.nr. 66; 2) ibid., inv.nr. 70.

STEIN (van GRIMBACO RADENSTEIN) m.d., Michaelis

Beroep: chirurgijn-majoor; medisch doctor (1839-1841)
Promotie: Utrecht, 23 april 1839

Op 7 augustus 1826 in Heidelberg gepromoveerd in de drie geneeskundige vakken promoveert hij in 1839, dit keer aan een Nederlandse universiteit, voor de tweede keer tot doctor in de geneeskunde. In oktober 1839 laat hij zijn Nederlandse 'doctorsbul' door de Geneeskundige Commissie viseren en vestigt hij zich een maand later als medisch doctor in Vlissingen*1. De klacht van B&W van Vlissingen dat hij in januari 1840 als militair geneeskundige burgerpraktijk uitoefent wordt door de Commissie afgewezen. Zijn diploma's zijn gevisieerd en alles is 'en règle'*2.

In 1841 vertrekt hij naar elders.

Na een vestiging in Den Haag overlijdt hij in maart 1883 in Duitsland.

1) GA Vli., inv.nr. 607; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 67.

DONDERS m.d., Franciscus Johannes

Beroep: medisch doctor; OvG KM i.a.d. (1840-1841)
Promotie: Leiden, 7 oktober 1840
Geboren: Tilburg, 27 mei 1818
Gehuwd met: Ernestine J.A. Zimmerman (o. 1887); Bramine Hubrecht
Overleden: Utrecht, 24 maart 1889

Als OvG bij de KM wordt hij in februari 1840 in Vlissingen gedetacheerd. Hij schrijft er zijn dissertatie waarop hij in oktober in Leiden promoveert tot medisch doctor*1. Zijn doctorsbul wordt door de Provinciale Geneeskundige Commissie gevisieerd*2 waarmee hij toegelaten is tot de burgerpraktijk.

In augustus 1841 wordt hij naar den Haag overgeplaatst.

In zijn latere loopbaan ontwikkelt hij zich tot de meest befaamde Nederlandse medicus uit de negentiende eeuw die als oogarts een Europese beroemdheid is.

In 1848 wordt hij buitengewoon hoogleraar in Utrecht. Van 1858 tot 1883 is hij directeur van het Ooglijdersgasthuis en van 1862 tot 1888 gewoon hoogleraar in de physiologie in Utrecht.

Over zijn korte verblijf in Vlissingen schreef hij het volgende opstel:

^Vlissingen was in die dagen waarlijk geen ballingsoord. Thans (1888) wijst men er op prachtige havens zonder schepen, toen op prachtige schepen zonder havens. Prins Hendrik was juist met een eskader binnengevallen en het wemelde er van zeeofficieren en adelborsten. Daarbij de werf in volle bloei met zijnen commandant, zijn constructeurs en ambtenaren, in het algemeen mannen van wie wat te leren viel; voorts een directie der Genie en een staf van Genie-officieren, het gehele corps mariniers, de nodige vestingartillerie en een paar bataljons infanterie. En overal zocht en vond ik aanraking. Ik had er dienst in de kazerne, een paar ziekenzalen in het hospitaal, deed er al de autopsiën schreef er mijn dissertatie, ging te Leiden promoveren, praktiseerde, musiceerde en vond in de omgang met voortreffelijke mannen en beminlijke vrouwen gelegenheid tot veelzijdige

vorming. Noode verliet ik dan ook het afgelegen Vlissingen, toen de inspecteur mij het volgend jaar augustus 1841 naar de residentie riep*2.'

L.: Lindeboom, 464; NNBW I, 727.

1) Sistens observationes anatomico-pathologicae de centro nervoso. Leiden 1840; 2) 125 jaar Ooglijdersgasthuis. Gedenkboek 1983.

PLATO, Johannes Christoffel

Beroep: heel- en vroedmeester (1840-1843)
Examen: vrm.: Dordrecht, 18 juni 1834
Geboren: Leiden, 15 december 1782
Ouders: Johannes Jacobus (chirurgijn) en Anna Maria Christina Kriens
Gehuwd met: Elisabeth Visser
Adres: Steenenbeer I 18

In 1805 komt hij als 'chirurgijn-élève' in militaire dienst, in februari 1840 wordt hij als OvG 1e kl. op non-activiteit gesteld. Als gepensioneerd chirurgijn-majoor laat de Geneeskundige Commissie van Zuid-Holland hem toe tot de uitoefening van de (burger) geneeskunst. Met toestemming van de Zeeuwse Commissie*1 vestigt hij zich in augustus 1840 in Vlissingen. In juni 1843 vertrekt hij naar Groningen.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 67.

SCHILHAM, Abraham

Beroep: heel- en vroedmeester (1840-1842)
Examens: pl.hm.: Middelburg, 11 oktober 1836; vrm.: 6 oktober 1836
Geboren: Oudendijk (N-H), 23 februari 1811
Ouders: Johannes Jacobus en Elisabeth Verking
Gehuwd met: Gerdina van der Meij
Overleden: 's-Heer Arendskerke, 18 april 1875

Na ingeschreven te zijn aan de Geneeskundige School in Middelburg wordt hij nog hetzelfde jaar toegelaten tot de militaire stand. Na ontslag uit de dienst en het afleggen van zijn burgerexamens vestigt hij zich in 1840 in Vlissingen. Twee jaar later vertrekt hij naar 's-Heer Arendskerke waar hij zijn verdere leven blijft.

In Zuid-Beveland ontwikkelt hij zich tot een vooraanstaand geneeskundige. Samen met J. Persant Snoep richt hij de Goese sectie van de afdeling Zeeland van de NMG op. Op 64-jarige leeftijd overlijdt hij aan een hartkwaal. Hij wordt door zijn zoon opgevolgd.

L.: De Man, 104.

BORGHSTEIJN, Jacobus Johannes

Beroep: heel- en vroedmeester (1842-1842)
Opleiding: Geneeskundige School, Middelburg
Examens: pl.hm: Middelburg, 5 oktober 1838; vrm.: Middelburg, 7 januari 1842
Geboren: Vlissingen, 4 februari 1812
Ouders: Jan (meubelmaker) en Johanna Maria Vink
Gehuwd met: wed. de Bats, Elisabeth Quintus
Overleden: 's-Gravenpolder, 25 mei 1857
Adres: Korte Noorstraat E 118

Na het afleggen van zijn examens vestigt hij zich in zijn geboorteplaats Vlissingen. Binnen het jaar vertrekt hij naar Biervliet waar hij trouwt met de weduwe van zijn voorganger De Bats, die op 25-jarige leeftijd in Biervliet aan longtering is overleden. In 1857 verhuist hij naar 's-Gravenpolder waar hij tien jaar later overlijdt.

L.: De Man, 113.

HAZENBERG m.d., a.o.d., c.d., Jacobus

Beroep: doctor in de genees-, heel- en verloskunde (1843-1895)
Promoties: m.d.: Leiden, 23 april 1838; a.o.d.: Leiden, 23 juni 1838; c.d.: Leiden, 2 mei 1842
Geboren: Leiden, 8 januari 1815
Ouders: Hendrik Willem en Maria Cornelia Hippee
Gehuwd met: Sophia Minette Haansbergen (o. 25 oktober 1894)
Overleden: Vlissingen, 9 april 1902
Adres: Pottenkade H 54
Functies: stadsdoctor (1843)
lid plaatselijke schoolcommissie
doctor Stads-, Arm-, Gast- en Weeshuis (1843)
lid Prov. Geneesk. Com. (1860)
lid Geneesk. Raad voor Zeeland (1866)
lid Algemeen Armbestuur (1892)
OvG 1e kl. bij de schutterij

Na het ontslag van Callenfels als stadsdoctor wenst de meerderheid van de raad een academisch gevormd medicus als stadsgeneesheer van Vlissingen. Bij besluit van 2 september 1843*1 wordt J. Hazenberg, de enige medisch doctor die gesolliciteerd heeft, benoemd. De vier zittende Vlissingse heelmeesters, die eveneens gesolliciteerd hebben, worden gepasseerd. Als stadsdoctor en tevens geneesheer van het Stads-, Arm-, Gast- en Weeshuis krijgt hij een salaris van f.300,- per jaar. Bij besluit van 21 april 1874 wordt de betrekking van gemeentegeneesheer en geneesheer van de algemene armen gecombineerd, de jaarwedde wordt verhoogd tot f.550,-*2. In 1884 volgt een nieuwe verhoging tot f.700,-*3. Bij besluit van 26 september 1890 wordt hij op eigen verzoek, onder toekenning van pensioen, eervol ontslagen*4. In 1897 beëindigt hij zijn praktijk. Vijf jaar later overlijdt hij

in Vlissingen. Hoewel hij meer dan vijftig jaar in Vlissingen praktijk heeft gedaan, wordt door de plaatselijke pers aan zijn overlijden nauwelijks enige aandacht besteed*5. Hij was geen lid van de afdeling Zeeland van de NMG.

L.: J.Z.S. Pel. Twee eeuwen Vlissingse ziekenhuizen. 43.

1) GA Vli., inv.nr. 502; 2) GA Vli., GV 1874; 3) GA Vli., GV 1884; 4) GA Vli., inv.nr. 807; 5) Vli. Crt., 11 april 1902.

VLEUGELS, Hendrik

Beroep: heel- en vroedmeester (1847-1847)
Opleiding: Geneeskundige School, Middelburg
Examens: pl.hm.: Middelburg, 5 oktober 1844; vrm.: Middelburg, 11 oktober 1844
Geboren: Vlissingen, 22 november 1822
Ouders: Pieter (zeeloods) en Catharina Hilberg
Gehuwd met: Tannetje Zwemer
Overleden: Biervliet, 31 mei 1896
Adres: L. Walstraat I 182

Na enkele reizen als scheepsheelmeester vestigt hij zich medio 1847 in Vlissingen*1. Gezien de slechte vooruitzichten vertrekt hij nog hetzelfde jaar naar Ellewoutsdijk. Omdat de burgerpraktijk ook daar 'geen genoegzaam bestaan' oplevert verzoekt hij belast te mogen worden met de geneeskundige verzorging van de militairen in het fort*2. Na enkele mislukte sollicitaties wordt hij in 1870 in Biervliet benoemd. De inlichtingen die bij de burgemeester van Ellewoutsdijk zijn ingewonnen vermelden een gezin van tien kinderen, over zijn medische capaciteiten worden de schouders opgehaald*3.

L.: De Man, 134.

1) GA Vli., inv.nr. 764; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 74; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 274.

SCHOUTEN, Hermanus

Beroep: heelmeester (1851-1863)
Examens: gepensioneerd OvG 2e kl. (bevoegd als pl.hm.)
Geboren: Haarlem, 12 februari 1799
Ouders: Barent en Philipina Barbara Loos
Gehuwd met: Helena Adriana Clarenberg
Overleden: Vlissingen, 7 mei 1863
Adres: Pottekaai H 56

Sinds 1839 als OvG in Vlissingen gedetacheerd wordt hij op 31 maart 1851 eervol als OvG 2e kl. ontslagen. Gelijkzeitig wordt hij aangesteld als geneesheer bij de Rijkswerf. Zijn pensioen bedraagt f.400,-, zijn traktement bij de werf f.200,- per jaar*1. Op 19 juni 1851

bericht hij de Vlissingse overheid dat hij zich als heelmeester in Vlissingen heeft gevestigd*2.

Op een klacht van de vereniging van Vlissingse apothekers wordt hij in 1855 door de kantonrechter veroordeeld tot een boete van f.25,- wegens het (onbevoegd) leveren van medicijnen. Wegens gebrek aan bewijs wordt hij in hoger beroep vrijgesproken*3. Eind 1859 stuurt hij een rekest aan Z.M. de Koning met het verzoek tot dispensatie van art. 4 van zijn instructie. Het verzoekschrift wordt aan de Geneeskundige Commissie ter advies voorgelegd, die door Callenfels (m.d. te Vlissingen) een preadvies laat opstellen. Het rekest wordt vervolgens afgewezen*4. In het genoemde rekest schrijft Schouten dat hij de eerste jaren in Vlissingen in vrede met zijn collega's heeft gewerkt maar dat hij sinds de komst van Callenfels jr. in alles wordt tegenwerkt.

Op 7 maart 1862 wordt hij als geneesheer van de Rijkswerf eervol ontslagen met toekenning van de rang van OvG 1e kl. Omdat een gepensioneerd OvG 1e kl. dezelfde bevoegdheid heeft als een medisch doctor stuurt hij opnieuw een rekest aan de Koning om voortaan ook de inwendige praktijk te mogen uitoefenen. Ook dit rekest wordt ter advies aan de Geneeskundige Commissie voorgelegd, opnieuw schrijft Callenfels een negatief preadvies waarna ook dit rekest `gewezen wordt van de hand'*5.

Een jaar later overlijdt hij in Vlissingen.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 159; 2) GA Vli., inv.nr. 768; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 83; 4) ibid., inv.nrs 86, 158; 5) ibid., inv.nr. 89.

SCHULTZ, Francois Christiaan Stewart

Beroep: heel- en vroedmeester (1853-1900)
Opleiding: Geneeskundige School, Middelburg
Examens: pl./sch.hm.: Middelburg, 11 januari 1849; vrm.: Middelburg, 23 januari 1849
Geboren: Vlissingen, 22 juni 1827
Ouders: Johannes Bernardus Valentijn (marineklerk) en Martina Hendrina Groenemeyer
Gehuwd met: Elisabeth van Hoeve
Overleden: Vlissingen, 9 januari 1909
Adres: Kleine Markt 186; Lange Walstraat
Functies: quarantainearts (1880)
CvT Vervoer Landverhuizers
CvT Middelbaar Onderwijs
regent Arm-, Gast- en Weeshuis (1889)
regent Burgerweeshuis (1893)

Na een opleiding aan de Geneeskundige School en het afleggen van drie examens - voor het examen van stedelijk heelmeester wordt hij afgewezen - maakt hij drie scheepsreizen naar China en Java. Teruggekeerd vestigt hij zich in 4 mei 1853 in Vlissingen*1.

Evenals de hierboven genoemde Schouten ondervindt hij van zijn drie gepromoveerde collega's, van wie Callenfels sr. en Hazenberg lid zijn van de machtige Geneeskundige Commissie, veel tegenwerking.

Bij brief van 11 december 1855 klaagt Callenfels hem aan wegens het uitoefenen van de inwendige geneeskunde*2.

In 1856 wordt hij door de kantonrechter veroordeeld tot een boete van f.25,-*3. De zaak wordt tot in hoogste ressort uitgevochten. De uitspraak van de lagere rechters wordt door de Hoge Raad vernietigd die de zaak doorverwijst naar het Hof van Zuid-Holland. Het arrest van dit Hof is niet bekend. In 1859 wordt hij opnieuw aangeklaagd wegens het behandelen van een patiënt met een inwendige ziekte. De rechtbank in Middelburg veroordeelt hem tot een boete van f.25,-.

Met de invoering van de geneeskundige wetten komt in 1865 een eind aan het verschil in bevoegdheid en daarmee ook een eind aan deze 'collegiale pesterijen'.

Op 81-jarige leeftijd overlijdt hij in Vlissingen*4. Hij was geen lid van de afdeling Zeeland van de NMG.

L.: De Man, 149.

1) GA Vli., inv.nr. 770; 2) ZA Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 82; 3) ibid., inv.nr. 86; 4) Vli. Crt., 11 jan. 1909.

BEKE CALLENFELS m.d., c.d., a.o.d., Johan van der

Beroep: doctor in de genees-, heel- en verloskunde (1855-1897)

Promoties: m.d.: Utrecht, 29 juni 1855; a.o.d.: Utrecht, 22 oktober 1855; c.d.: Utrecht, 4 april 1857

Geboren: Vlissingen, 31 december 1828

Ouders: Jacob Willem (medisch doctor, burgemeester) en Maria Wilhelmina Hennequin

Gehuwd met: Bertha Margaretha Bösken

Overleden: Vlissingen, 11 juni 1897

Adres: Nieuwendijk; Pottekaai H 60

Functies: doctor algemene armen
lid Prov. Staten
lid van de raad (1877)
lid Gez. Com. (1895)
ouderling NH gemeente

Na zijn studie in Utrecht, waar hij in 1855 promoveert tot medisch doctor*1, vestigt hij zich in oktober 1855 in Vlissingen*2.

Als doctor van het stadsarmen, voor welke functie hij in 1868 bedankt, krijgt hij van het algemeen armbestuur een jaarwedde van f.150,-*3.

Na een praktijk van ruim 40 jaar overlijdt hij in Vlissingen op 68-jarige leeftijd*4. Hij was geen lid van de afdeling Zeeland van de NMG.

L.: Enc. I, 266.

1) 'Onderzoekingen over den invloed der vaatzenuwen op de bloedsomloop en den warmtegraad.' Utrecht, 1855; 2) GA Vli., inv.nr. 772; 3) GA Vli., GV 1868; 4) Vli. Crt., 14/16 juni 1897.

HEIDEN, Silvester Hendrik Wouter van der

Beroep: heelmeeester (1856-1858)
Opleiding: militaire dienst
Gedoopt: Utrecht, 5 juli 1804
Gehuwd met: Hendrika Maria Pillaut
Overleden: Vlissingen, 6 januari 1858
Adres: (staat niet in het bevolkingsregister)

Na een militaire loopbaan als OvG 3e kl. (1829-1840), resp. als OvG 2e kl. (1840-1855) wordt hij op 19 maart 1855 gepensioneerd. Op zijn verzoek wordt hij in maart 1856 door de Geneeskundige Commissie als burgergeneesheer toegelaten met de bevoegdheid van plattelandsheelmeester*1.

In juni 1856 vestigt hij zich in de Vlissingen*2 waar hij anderhalf jaar later overlijdt.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 83; 2) GA Vli., inv.nr. 773.

HUIJSMANS, Jacobus

Beroep: heel- en vroedmeester (1855-1858)
Opleiding: Geneeskundige School, Middelburg
Examens: st./pl.hm.: Middelburg, 19 mei 1854; vrm.: Middelburg, 20 mei 1854
Geboren: Oosterhout, 16 januari 1832
Ouders: Jacobus en Wilhelmina van der Pluijm
Gehuwd met: Cornelia Mes
Overleden: Poeldijk (gemeente Munster)
Adres: Groote Markt C 59

Zie Veere.

Na een uitstekende studie aan de Geneeskundige School, waar hij de beste van zijn jaar is, bezoekt hij, zich inbeeldend een hartgebrek te hebben, een destijds bekend medicus die een hartvergroting vaststelt. Hij krijgt het advies niet te gaan praktiseren maar rust te nemen. Op zoek naar een kleine praktijk komt hij in 1855 van Stoppelsdijk naar Vlissingen waar hij met vrouw en dochter drie jaar als heel- en vroedmeester staat ingeschreven.

L.: De Man, 173.

HECTOR, Jacobus

Beroep: heel- en vroedmeester (1861-1861)
Opleiding: Geneeskundige School, Middelburg
Examens: st.hm.: Middelburg, 22 februari 1860; vrm.: Middelburg, 22 februari 1860;
pl.hm.: Middelburg, 19 november 1860
Geboren: Vlissingen, 29 juli 1836
Ouders: Johannes Gideon (commies bij de KM) en Catharina Pieterella Jacoba Zip
Gehuwd met: Johanna Pieterella Poley (o.); Froukje Louise Feis

Overleden: Serooskerke, 26 april 1907
Adres: (staat niet in het bevolkingsregister)

Zie Grijskerke en Serooskerke.

Na een uitstekende studie aan de Geneeskundige School vestigt hij zich in januari 1861 in Vlissingen*1. In september 1861 verhuist hij naar Grijskerke waar hij benoemd is als gemeentegeneesheer.

L.: De Man, 193.

1) GA Vli., inv.nr. 778.

MULLER, Egbert Johannes

Beroep: arts (1866-1874)
Opleiding: militaire dienst
Artsexamen: Amsterdam, 11 juli 1866
Geboren: Amsterdam, 1833
Ouders: Jan Daniel en Anna Cornelia ten Houte
Gehuwd met: Anna Pauwlona van der Os (o. 1 januari 1867); Catharina Anna Ruitinga
Overleden: Vlissingen, 3 maart 1874
Adres: Peperdijk I 32
Functies: visiteur der quarantaine (1869)
doctor van de algemene armen (1868)
lid schoolcommissie

Als gepensioneerd OvG KM vestigt hij zich in november 1865*1 in Vlissingen. Een jaar later legt hij in Amsterdam, als eerste Zeeuwse medicus, het examen af dat hem de graad geeft van genees-, heel- en verloskundige (arts) nieuwe stijl.

In 1868 wordt hij benoemd tot dokter van de algemene armen, tegen een jaarwedde van f.250,-.

Acht jaar na zijn vestiging overlijdt hij op 41-jarige leeftijd. Zijn beide huwelijken bleven kinderloos.

Zoals de meeste toenmalige Vlissingse medici is hij geen lid geweest van de afdeling Zeeland van de NMG.

1) GA Vli., inv.nr. 782.

PUIJT, Anthonie de

Beroep: heelmeeester (1872-1879)
Opleiding: Geneeskundige School, Middelburg
Examens: pl./sch.hm.: Middelburg, 11 november 1859
Geboren: Aardenburg, 22 oktober 1833
Ouders: Lambertus en Johanna van Hieben
Gehuwd met: Mina Ladenberg (g.)
Overleden: Middelburg, 14 april 1892
Adres: Nieuwstraat; Droogdok; Wagenaarstraat I 39

Zie Middelburg.

Na een opleiding aan de Geneeskundige School, waar hij opvalt door zijn vreemde gedrag, slaagt hij, na eerst met zes maanden te zijn afgewezen, in november 1859 voor het examen van plattelandsheelmeeester en scheepsheelmeeester*1. Hij vestigt zich in Sluis, zijn verzoek om daar een apotheek te mogen houden wordt niet ingewilligd*2. In november 1860 wordt hij voor het examen van vroedmeester met zes maanden afgewezen*3. In 1864 verkeert zijn apotheek in zeer slechte staat, in hetzelfde jaar wordt hij - hij is dan in IJzendijke gevestigd - wegens het onbevoegd uitoefenen van de verloskunde veroordeeld tot een geldboete van f.25,-*4. In 1865 bevindt hij zich in Middelburg in hechtenis*5. In 1867 maakt hij als scheepsarts een reis met het Nederlandse fregat 'de Lichtstraal' van Rotterdam naar Java*6. In Nederland teruggekeerd vestigt hij zich in Groede. Op 3 februari 1872 is er bericht van zijn vestiging in Vlissingen*7. Een halfjaar later schrijft de Inspecteur van het Geneeskundig Staatstoezicht een brief aan de burgemeester van Vlissingen*8 waarin hij zijn 'ernstige bekommerning' uitspreekt over het ergerlijk gedrag van De Puijt. Hij verzoekt de burgemeester om 'zoo mogelijk ter voorkoming van ongelukken, een meer dan gewoon zorgvuldig toezigt (op hem) te houden'*9. In oktober 1879 vertrekt hij naar Bergen op Zoom.

L.: De Man, 190; Dronken dokters. ZA, GA Mdb. L. v Wallenburg. Zeewse historie in krantenknipsels. 10 Fam. P. 6. 2.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 86; 2) ibid., inv.nr. 87; 3) ibid., inv.nr. 87; 4) ibid., inv.nr. 91; 5) ibid., inv.nr. 92; 6) ibid., inv.nr. 268; 7) GA Vli., inv.nr. 789; 8) GA Vli., inv.nr. 1196 B/476. 9) De Man, 190.

BUTNER, Adriaan

Beroep: arts; OvG 2e kl. LM i.a.d. (1879-1887)
Artsexamen: Amsterdam, 17 december 1879
Geboren: Dordrecht, 23 april 1857
Gehuwd met: Hendrika van Buren
Overleden: Breda, 20 juli 1937
Adres: Lange Walstraat F 132, Koningsweg L 139

Zie Middelburg.

Een maand na zijn artsexamen wordt hij benoemd tot OvG 2e kl. bij de landmacht en vervolgens in Vlissingen geplaatst. In 1880 is het verbod om als OvG i.a.d. burgerpraktijk te doen opgeheven. Hij laat zijn artsdiploma door de inspecteur van het Staatstoezicht

Volksgezondheid viseren en bericht het gemeentebestuur dat hij zich in Vlissingen vestigt*1.

Eind 1887 vertrekt hij met vrouw en vier kinderen naar Schoonhoven.

1) GA Vli., inv.nr. 797.

RHIJN, dr. Hermanus Johannes van

Beroep: arts; OvG KM i.a.d. (1886-1887)
Artsexamen: 23 december 1879
Geboren: Katwijk, 7 december 1852
Gehuwd met: Elisabeth Johanna Mathilda Schirnboeck
Adres: Korte Walstraat H 219

Van 1 januari 1886 tot mei 1887 is hij in Vlissingen geplaatst waar hij burgerpraktijk uitoefent.

BOEKELMAN, Ludovicus Franciscus

Beroep: arts; OvG 1e kl, LM i.a.d. (1886-1892)
Artsexamen: Amsterdam, 22 juni 1877
Geboren: Utrecht, 3 oktober 1850
Gehuwd met: ongehuwd
Adres: Bierkaai D 20

In 1886 wordt hij, komend van Naarden, in Vlissingen gedetacheerd als chef van het militair hospitaal. In 1892 wordt hij naar Groningen overgeplaatst. In 1888 staat hij op de lijst van in Zeeland gevestigde geneeskundigen.

DEVENTER, dr. Adrianus Willem Marinus van

Beroep: arts; OvG KM i.a.d. (1887-1890)
Artsexamen: Utrecht, 6 juni 1880
Geboren: Den Haag, 5 januari 1852
Gehuwd met: Antoinette Eleonore Verniers van der Loeff
Adres: Lampsinsstraat E 148
Functies: quarantainearts 1889-1890

Komend uit Arnhem wordt hij in juni 1887 in Vlissingen geplaatst, in mei 1890 vertrekt hij naar Den Haag. In september 1890 wordt hij op non-activiteit gesteld. Hij staat op de lijst van in Zeeland gevestigde geneeskundigen.

VERMAAS, Jacobus Pieter

Beroep: huisarts (1890-1947)
Artsexamen: Leiden, 29 november 1889
Geboren: Venlo, 13 juli 1864
Ouders: Diederik Pieter (militair apotheker) en Angelina Isabella Philippina Delvoije
Gehuwd met: Martina Henderina Schultz
Overleden: Vlissingen, 14 mei 1947
Adres: Droogdok I 27; Badhuisstraat 114 (oude nummering)
Functies: lid gemeenteraad (1905-1923)
lid Provinciale Staten van Zeeland (1913-1919)
lid Gezondheids Commissie (1895)
lid Commissie van Landverhuizing
voorzitter Gasthuisbestuur (1906-1921)
voorzitter Nutsspaarbank (1902-1929)
lid bestuur Groene Kruis
lid bestuur Departement van het Nut
quarantaine-arts
arts Maatschappij Zeeland
arts Belgisch Loodswezen

Direct na zijn artsexamen vestigt hij zich in Vlissingen waar hij twee jaar later trouwt met de dochter van zijn oud-collega Schultz. Door zijn kundigheid als verloskundige doet hij lange jaren voor zijn medehuisartsen de moeilijke kunstbevallingen*1.

In de Vlissingse raad en in de Provinciale Staten van Zeeland vertegenwoordigt hij de liberale beginselen. Als erkenning voor zijn vele medisch-sociale functies wordt hij op Koninginnedag 1933 benoemd tot R. O-N*2.

Als lid van de afdeling Walcheren is hij weinig actief. Hij is lid van de Afdelingsraad, maar verschijnt vrijwel nooit op de vergaderingen. Bij zijn 40-jarig ambtsjubileum biedt de afdeling hem een feestdiner aan waarop hij belooft voortaan trouw op de bijeenkomsten te komen*3.

Als een zeer gezien huisarts wordt hij op zijn 40-*4 en 50-jarig artsjubileum*5, respectievelijk zijn 70e*6 en 80e verjaardag*7 door zijn patiënten publiekelijk gehuldigd. Als 80-jarige wordt hij op het eind van de oorlog uit Vlissingen geëvacueerd. Hij woont in die jaren in Goes (Tulpstraat 80) waar hij onder de uit Vlissingen geëvacueerden nog wat praktijk doet. Na de bevrijding keert hij naar Vlissingen terug waar hij op 82-jarige leeftijd overlijdt*8.

L.: NTvG 1939; 83; 5591.

1) mond. med.; 2) PZC, 30 aug. 1933; 3) ZA, Arch. KNMG, vl.nr. 5; 4) Vli. Crt., 29/30, nov. 1929; 5) PZC, 29 nov. 1939; 6) Vli. Crt., 13/14 juli 1934; 7) PZC, 11 juli 1944; 8) PZC, 16/19 mei 1947.

WERTENBROEK, Henri Marie Joseph

Beroep: arts, OvG 1e kl. KM i.a.d. (1890-1893)
Artsexamen: ?
Geboren: Oosterwijk, 5 mei 1854
Gehuwd met: ongehuwd
Adres: Lampsinsstraat L 146
Functies: quarantainearts (1890)

In maart 1890 wordt hij komend uit Berlijn in het Vlissingse bevolkingsregister ingeschreven. Van 1 februari 1890 tot 1 april 1892 is hij quarantainearts. In mei 1892 wordt hij geplaatst aan boord van H.M. Panther, in januari 1893 vertrekt hij naar het toenmalige Nederlands-Indië.

Waarschijnlijk heeft hij tussen 1890 en 1892 burgerpraktijk gedaan.

DUYVIS, dr. Cornelis Adrianus

Beroep: arts (1890-1927)
Artsexamen: Leiden, 28 maart 1890
Promotie: ?
Geboren: Koog a/d Zaan, 29 oktober 1859
Gehuwd met: Wilhelmina van Schaardenburg
Overleden: Den Haag, 10 april 1939
Adres: Badhuisweg N 132; Badhuisstraat 30 (oude nummering)
Functies: gemeentegeneesheer (1891)
secr./pen. Ver. tot Bestrijding Tuberculose
Commissie v. Toezicht Lager Onderwijs (1892)
lid Gezondheidscommissie (1895)
voorzitter Gezondheidscommissie (1902)
lid bestuur Ziekenfonds Walcheren

Bij raadsbesluit van 20 december 1890 wordt hij met ingang van 1 januari 1891 benoemd tot gemeentegeneesheer van Vlissingen*1 Als zodanig is hij de behandelend arts van het Arm-, Gast- en Weeshuis dat in de jaren daarna de overgang doormaakt van 19e-eeuws gasthuis naar twintigste-eeuws ziekenhuis. Tot de komst van Staverman in 1908 oefent hij daar de chirurgie uit. Om chirurgisch bij te blijven gaat hij regelmatig in de zomermaanden met vrouw, kinderen en dienstbode naar Berlijn om daar enige tijd in een heelkundige kliniek te assisteren*2. In 1893 benoemt de gemeente een tweede gemeentearts, gelijktijdig wordt zijn traktement met f.600,- verlaagd*3. In tegenstelling tot de meeste van zijn Vlissingse collega's is hij, als bestuurslid en lid van de afdelingsraad, een werkzaam lid van de afdeling Zeeland (Walcheren) van de NMG.

Met ingang van 1 januari 1928 wordt hij op eigen verzoek eervol als gemeentearts ontslagen. Zijn huisartspraktijk wordt door R. Grippeling voortgezet die ook zijn woning van hem overneemt. Als rustend arts vertrekt hij naar Den Haag*4 waar hij op 79-jarige leeftijd overlijdt.

L.: J.Z.S. Pel. Twee eeuwen Vlissingse ziekenhuizen, 45.

1) GA Vli., GV 1890; 2) mond. med.; 3) GA Vli., GV 1893; 4) Vli. Crt., 6/12 dec. 1927.

SISSINGH, Aaldrik Ebbens

Beroep: arts; OvG 1e kl. KM. (1892-1894)
Artsexamen: Amsterdam, 23 juni 1886
Geboren: Hiaure (Friesl.), 11 mei 1864
Gehuwd met: ongehuwd
Adres: hotel Albion

Als OvG 1e kl. KM i.a.d. is hij van april 1892 tot mei 1894 in het Vlissingse bevolkingsregister ingeschreven. In deze twee jaar oefent hij burgerpraktijk uit. Hij is lid van de afdeling Zeeland van de NMG en als zodanig een regelmatig bezoeker van de vergaderingen.

In mei 1894 vertrekt hij naar Groningen.

VISSER, Bernardus Pieter

Beroep: arts; OvG i.a.(1893-1894)
Artsexamen: Groningen, 1 april 1892
Geboren: Leeuwarden, 16 oktober 1866
Gehuwd met: ongehuwd
Adres: Coosje Buskenstraat A 131

Komend uit Utrecht wordt hij op 15 augustus 1893 in het bevolkingsregister ingeschreven. Als OvG i.a.d. oefent hij tevens burgerpraktijk uit. Hij is geen lid van de afdeling Zeeland van de NMG. In oktober 1894 vertrekt hij naar Velsen.

BREUKINK, Hendrik

Beroep: arts (1894-1898)
Artsexamen: Amsterdam, 4 november 1893
Geboren: Deventer, 28 mei 1866
Overleden: Utrecht, juni 1928
Gehuwd met: Henriëtte Adolphine van der Mandele
Adres: Nieuwendijk H 93; Hooikade K 69
Functies: gemeentegeneesheer (1894)
Commissie van Toezicht Lager Onderwijs
quarantaine-arts (1895)

In februari 1894 vestigt hij zich, komend uit Amsterdam in Vlissingen waar hij bij besluit van 9 februari 1894 benoemd is tot tweede gemeentegeneesheer tegen een jaarwedde van f.600,-. Gelijktijdig wordt het salaris van de eerste gemeentegeneesheer (Duyvis) met hetzelfde bedrag verlaagd*1.

In zijn Vlissingse jaren toont hij grote belangstelling voor de psychiatrie, een vak waarin hij zich later specialiseert. Als lid van de afdeling Zeeland van de NMG is hij een trouw

bezoeker van de vergaderingen, twee jaar is hij lid van het bestuur. In 1895 houdt hij een voordracht met demonstraties over hypnose*2.

In 1898 vertrekt hij naar Den Haag. Als gemeentearts wordt hij door J. Beijers opgevolgd die zijn huisartspraktijk en woning van hem overneemt.

In juni 1909 is hij eerste geneesheer van het krankzinnigengesticht in Utrecht.

1) GA Vli., GV 1894; 2) ZA, Arch. KNMG, afd. Walch., vl.nr. 1.

BOIS jr., Dirk de

Beroep: arts; OvG 1e kl KM i.a.d.(1894-1896)

Artsexamen: Amsterdam, 15 april 1889

Geboren: Amsterdam, 22 mei 1864

Gehuwd met: Anna Elisabeth Jeanette Schadla

Adres: Badhuisweg N 147

Na zijn artsexamen gaat hij een dienstverband aan bij de KM. Na een verblijf in Indië, waar hij in 1890 de Atjeh-expeditie meemaakt, wordt hij van april 1894 tot augustus 1896 in Vlissingen geplaatst. Samen met Vermaas publiceert hij een geval van buitenbaarmoederlijke zwangerschap*1).

Na eervol ontslag uit de dienst vestigt hij zich in 1897 als huisarts in Amsterdam waar hij de rest van zijn leven blijft.

L.: NTvG 1939; 83; 1779.

1) ZA, Arch. KNMG, afd. Walch., vl.nr. 1.

KUIPERS, dr. Albertus

Beroep: arts; OvG LM i.a.d.(1895-1898)

Artsexamen: Amsterdam, 7 april 1880

Promotie: Heidelberg, 1880

Geboren: Dordrecht, 8 juli 1854

Overleden: Deventer, 16 februari 1919

Gehuwd met: Anna Gerendina Gooszen

Adres: de Ruijterstraat L 155

Functies: lid Gezondheidscommissie (1897)

Na een studie als militair student in Amsterdam promoveert hij in Duitsland tot medisch doctor*1.

In augustus 1895 wordt hij als OvG LM in Vlissingen gedetacheerd. Hij is een der eersten die, nadat Röntgen in januari 1896 zijn ontdekking van de radiostraling bekend heeft gemaakt, dit nieuwe onderzoek in Nederland toepast. In 1897 (tweemaal) en in 1898 houdt hij voor de afdeling Zeeland voordrachten en fotodemonstraties over radiografie. Een röntgenfoto van een Siamese tweeling komt in het archief van de afdeling als `bewijs hoever Zeeland het al op dit nieuwste vakgebied gebracht heeft'*2. In september 1898

wordt hij overgeplaatst naar Assen waarmee Vlissingen, waar hij ook burgerpraktijk uitoefent, een zeer actief lid van de gezondheidscommissie verliest*3) . Zijn laatste standplaats is Deventer waar hij als lid van de in 1901 opgerichte 'Nederlandsche Vereeniging voor Electrotherapie en Radiologie' na zijn pensionering blijft wonen.

L.: NTvG 1920; 64; 309.

1) 'Über die Veränderungen in den Nieren und der Harnsecretion, nach Injection von Eiweiss.' Heidelberg, 1880; 2) ZA, Arch. KNMG, afd. Walch., vl.nr. 1; 3) GA Vli., GV 1898.

PULLE, Anton Willem

Beroep: arts; OvG KM i.a.d. (1896-1897)
Artsexamen: Amsterdam, 8 juli 1894
Geboren: Arnhem, 29 april 1856
Gehuwd met: in Vlissingen ongehuwd
Overleden: Den Haag, 31 augustus 1938
Adres: Koningsweg L 161

Na zijn artsexamen gaat hij als beroeps OvG een dienstverband aan bij de KM. Als OvG 1e kl. is hij van augustus 1896 tot juli 1897 in Vlissingen geplaatst. In 1913 wordt hij als Inspecteur van de Geneeskundige Dienst met de rang van Schout bij Nacht gepensioneerd. Het is onzeker of hij in Vlissingen, waar hij een 'obsuur' lid is van de Afdeling Zeeland van de NMG, burgerpraktijk heeft uitgeoefend.

L.: NTvG 1934; 78; 3202.

SLOOTEN, Pieter van der

Beroep: arts; OvG 2e kl. LM i.a.d. (1896-1902)
Artsexamen: ?
Geboren: Den Haag, 3 juni 1868
Gehuwd met: Willy Fielenius
Overleden: Den Haag, 2 juli 1923
Adres: Walstraat 5; Dokkade L 101; Aagje Dekenstraat N 58

Volgens het bevolkingsregister wordt hij in december 1896 in Vlissingen gedetacheerd. Hij is lid van de afdeling Zeeland van de NMG. Het is onduidelijk of hij een burgerpraktijk heeft uitgeoefend. In januari 1902 wordt hij naar Leiden overgeplaatst. Als OvG 2e kl. wordt hij in december 1920 chef van het militair hospitaal in Den Haag.

SNELLEN, Bernard

Beroep: arts; OvG 2e kl. KM i.a.d. (1897-1901)
Artsexamen: ?
Geboren: Moordrecht, 27 oktober 1861
Gehuwd met: Elizabeth Cornelia Lugt
Overleden: Doetinchem, 21 juni 1918
Adres: Koningsweg L 141; Cornelis Lampsinsstraat L 96

Komend uit Zeist wordt hij op 5 oktober 1897 in Vlissingen ingeschreven. In februari 1901 vertrekt hij aan boer van een oorlogsschip naar Indië.

In 1909 wordt hij op eigen verzoek eervol uit de dienst ontslagen waarna hij zich, inmiddels gepromoveerd tot medisch doctor, als oogarts in Doetinchem vestigt.

In zijn Vlissingse periode is hij lid van de afdeling Zeeland.

Het is onzeker of hij burgerpraktijk heeft uitgeoefend.

BEYERS, Jan

Beroep: huisarts (1898-1925)
Artsexamen: 1896
Geboren: Weesp, 1 oktober 1869
Ouders: Jan en Gerarda Willems
Gehuwd met: Nicolette Vorster
Overleden: Rotterdam, 21 november 1925
Adres: Hendrikstraat 8, Hooikade K 69
Functies: tweede gemeentegeneesheer
lid Gezondheidscommissie (1898)
Commissie van Toezicht Lager Onderwijs (1903)
arts Belgisch Loodswezen

In 1898 vestigt hij zich als opvolger van H. Breukink in Vlissingen waar hij in hetzelfde jaar benoemd wordt tot tweede gemeentegeneesheer.

Hij is een obscuur lid van de afdeling Walcheren van de NMG, waarvoor hij in 1910 bedankt. Omdat hij anders geen deelnemer kan worden van het, in 1913 opgerichte, ziekenfonds Walcheren (een Maatschappij ziekenfonds) meldt hij zich in 1914 opnieuw als lid aan.

Een aantal jaren is hij de vaste narcotiseur van Staverman. In 1924 ontvangt hij een Belgische onderscheiding.

Wegens ziekte draagt hij in het voorjaar van 1925 de praktijk over aan zijn neef A.E.J. Lacomblé. Een half jaar later overlijdt hij in Rotterdam. Het jaarverslag van de afdeling Walcheren (1925) spreekt over `Zijn plotselinge tragische dood (die) diepen indruk maakte'*1.

Bij zijn begrafenis wordt niet gesproken*2.

1) ZA, Arch. KNMG, afd. Walch., inv.nrs. 11-12; 2) Vl. Crt., 26 nov. 1925.

WALRAVEN, Jan Hendrik Pieter

Beroep: arts; OvG L.M. i.a.d. (1898-1902)
Artsexamen: 1882
Geboren: Alkmaar, 9 oktober 1849
Gehuwd met: Eugenie Marie Josephina Hubertine Bonemeijer
Adres: Badhuisstraat N 54a
Functies: chef militair hospitaal

In augustus 1898 wordt hij, komend uit Utrecht, als chef van het militair hospitaal in Vlissingen gedetacheerd. Op 2 december 1902 vertrekt hij naar Maastricht. Het is niet zeker of hij in Vlissingen burgerpraktijk heeft uitgeoefend. Hij is geen lid geweest van de afdeling Zeeland van de NMG.

KONING, Anthony Johannes de

Beroep: huisarts (1898-1928)
Artsexamen: 1898
Geboren: Bezoeki (Java), 11 december 1870
Gehuwd met: Johanna Cornelia Jacoba Dhont
Adres: Rommelkade K 63; Walstraat I 186; Badhuisstraat 107; Badhuisstraat 31
Functies: Commissie van Toezicht Middelbaar Onderwijs
quarantainearts
lid bestuur ziekenfonds Walcheren

Direkt na zijn artsexamen vestigt hij zich in Vlissingen. Naast zijn huisartspraktijk is hij lange jaren de vaste narcotiseur van Staverman. Als een zeer actief lid van de afdeling Walcheren van de NMG is hij penningmeester van de afdeling, lid van de afdelingsraad, organisator van de tussen 1916 en 1920 gehouden Walcherse artsencursussen en actief betrokken bij de oprichting van het ziekenfonds Walcheren.

Uit protest tegen de komst van Martens (zie Middelburg) komt hij na 1922 een aantal jaren niet meer op de kringvergaderingen. In 1923 dient hij een klacht in tegen zijn Vlissingse collega Merckens (zie Merckens). Beide incidenten roepen binnen de afdeling nogal wat verontwaardiging op. Als hij in 1925 weer op de vergadering verschijnt, wordt hij speciaal welkom geheten. In 1927 beëindigt hij wegens ziekte (tuberculose) de praktijk, die overgenomen wordt door De Greef. In februari 1928 vertrekt hij naar Bussum, zijn Walcherse collegae krijgen een afscheidsbrief*1.

1) ZA, Arch. KNMG, afd. Walch., vl.nr. 4.

MERCKENS, Pieter

Beroep: arts (1901-1923)
Artsexamen: Amsterdam, 1896
Geboren: Culemborg, 26 maart 1869
Gehuwd met: Dorothea Josina Maria Mocton
Overleden: Vlissingen, 17 december 1923
Adres: Aagje Dekenstraat 1; Dokkade L 109
Functies: lid van de gemeenteraad (1906)
Lid Provinciale Staten van Zeeland

Na zijn artsexamen is hij enige tijd assistent op de chirurgische afdeling van professor Rotgans (Amsterdam).

Eind 1901 vestigt hij zich in Vlissingen*1.

Als 'halfspecialist' heeft hij zowel een heekundige als een algemene praktijk. Als chirurg opereert hij óf bij de patiënt aan huis óf in het Gasthuis. Als algemeen arts is hij homeopaat. Zijn praktijkpopulatie bestaat grotendeels uit het orthodox-protestantse deel van de bevolking. In de gemeenteraad en Provinciale Staten vertegenwoordigt hij de Anti-Revolutionaire Partij. In september 1904 houdt hij een voordracht over homeopathie die door zijn collega's zonder commentaar wordt aangehoord*2. In de afdelingsvergadering van november 1908 heeft hij kritiek over de manier waarop Staverman een maand eerder naar Vlissingen is gekomen*3. In 1909 zijn er klachten van de kant van de Rijks Verzekerings Bank (uitvoeringsorgaan van de ongevallenwet). In opdracht van het hoofdbestuur stelt de afdelingsraad een onderzoek in*4.

In 1920 overlijdt een jonge vrouw, die op straat met een mes in haar buik is gestoken, aan buikvliesontsteking. Hoewel dit incident op enkele honderden meters van het recent geopende St.Jozefziekenhuis plaatsvindt opereert hij haar in haar eigen woning. Het sterfgeval leidt tot een strafzaak die op 11 juni 1920 door de Middelburgse Arrondissementsrechtbank wordt behandeld. Een week later wordt hij van de tenlastelegging, het veroorzaken van dood door schuld, vrijgesproken*5, *6. Op 54-jarige leeftijd is hij in Vlissingen overleden*7.

1) GA Vli., inv.nr. 818; 2) ZA, Arch. KNMG, afd. Walch., vl.nr. 1; 3) ZA, Arch. KNMG, afd. Walch., vl.nr. 2; 4) ZA, Arch. KNMG, afd. Walch., vl.nr. 2; 5) ZA, Arch. Arr. RB. Mdb., rolnr. 424 inv.nr. 29, 132; 6) Vl. Crt., 12 juni 1920; 7) Mdb. Crt., 21 dec. 1923.

WILLEMSSEN, Remge

Beroep: (huis)arts; OvG 1e kl. KM i.a.d. (1901-1904)
Artsexamen: 1887
Geboren: Warffum, 10 december 1851
Gehuwd met: Maria Dorothea Rijkens
Overleden: Den Haag, 1918
Adres: Badhuisstraat N 42 a; Koningsweg L 133 a
Functies: quarantainearts

Vanuit Den Helder wordt hij in maart 1901 in Vlissingen geplaatst. Op 26 maart 1901 wordt hij benoemd tot geneesheer belast met het gezondheidsonderzoek aan boord van zeeschepen*1.

Hij is geen lid van de afdeling Zeeland, het is onzeker of hij burgerpraktijk heeft uitgeoefend.

In maart 1904 wordt hij wegens lichaamsgebreken gepensioneerd, een maand later vertrekt hij naar Groesbeek.

1) GA Vli, inv.nr. 818.

ROMEIJN, dr. Jacob Arend

Beroep: zenuwarts; OvG 1e kl. LM i.a.d. (1902-1905)
Artsexamen: Amsterdam, april 1890
Promotie: Amsterdam, 8 februari 1894
Geboren: Enspijk (Gld), 27 september 1864
Gehuwd met: ongehuwd
Overleden: 7 juni 1938
Adres: Hooikade L 19; Walstraat A 124a

Na zijn artsexamen neemt hij als beroeps-OvG dienst bij de Landmacht. In 1894 promoveert hij in Amsterdam tot medisch doctor*1.

Nadat hij in Giessen (D) cursussen heeft gevolgd over criminele psychiatrie en strafrecht wordt hij gedetacheerd aan de psychiatrische en neurologische kliniek van prof. Winkler in Amsterdam.

In maart 1902 komt hij naar Vlissingen waar hij als psychiater geplaatst wordt bij het Depot van Discipline.

In 1903 wordt hij ingeschreven als deskundige voor de Rijks Verzekerings Bank voor zenuw- en zielsziekte.

Hij oefent in Vlissingen burgerpraktijk uit zodat hij beschouwd kan worden als de eerste Zeeuwse zenuwarts.

Als lid van de afdeling Zeeland van de NMG houdt hij een lezing over 'Toerekenbaarheid' die bij de leden als 'een schoone voordracht' zeer in de smaak valt*2.

In 1905 wordt hij overgeplaatst.

L.: NTvG 1934; 78; 711.

1) 'De operatieve behandeling van wervelfracturen.' Amsterdam, 1894; 2) ZA, Arch. KNMG, afd. Walch., vl.nr. 1.

ZIEGELER, Pieter Arend

Beroep: huisarts; OvG LM i.a.d. (1902-1913)
Artsexamen: 1886
Geboren: Haarlem, 7 september 1859
Gehuwd met: ongehuwd
Adres: Badhuisstraat N 38; Boulevard de Ruijter 50
Functies: chef militaire ziekenzaal

Komend uit Zwolle wordt hij in november 1902 in het Vlissings bevolkingsregister ingeschreven. Als OvG 1e kl. is hij chef van de ziekenzaal (voormalig militair hospitaal). Naast zijn militaire functie oefent hij burgerpraktijk uit. Hij is geen lid van de afdeling Walcheren van de NMG. In mei 1913 wordt hij naar Bergen op Zoom overgeplaatst.

MAANEN, dr. Adrianus van

Beroep: huisarts (1905-1925)
Artsexamen: Utrecht, 1904
Promotie: Utrecht, juli 1905
Geboren: Oud Vosmeer, 24 augustus 1876
Ouders: Lambertus en Cornelia Adriaana van der Burght
Gehuwd met: Johanna Christina Gótte
Overleden: Vlissingen, 29 april 1925
Adres: Dokkade; Aagje Dekenstraat A 171
Functies: Commissie van Toezicht Lager Onderwijs

In januari 1905 vestigt hij zich in Vlissingen*1. Het is niet duidelijk of hij een bestaande praktijk heeft overgenomen. In juli promoveert hij in Utrecht tot doctor in de geneeskunde*2. In maart 1905 wordt hij lid van de afdeling Walcheren van de NMG, welk lidmaatschap hij in 1910 opzegt. In verband met de oprichting van het (maatschappij) ziekenfonds Walcheren meldt hij zich in 1913 opnieuw als lid aan. Elf jaar later, in welke periode hij nooit op een afdelingsbijeenkomst verschijnt, bedankt hij opnieuw voor het lidmaatschap.

In 1925 overlijdt hij in Vlissingen. Hoewel hij twintig jaar huisarts is geweest, maakt de plaatselijke pers noch van zijn overlijden, noch van zijn begrafenis enige melding.

1) GA Vli., inv.nr. 822; 2) 'De oorzaak van den dood na het afbinden der ureteren', Utrecht 1905.

TEMPELMANS PLAT, dr. Cornelis Johannes Hendrikus

Beroep: zenuwarts; OvG 2e kl. LM i.a.d. (1905-1909)
Artsexamen: juni 1900
Geboren: Gorinchem, 14 april 1875
Gehuwd met: ongehuwd
Overleden: Den Haag, 12 mei 1962
Adres: Badhuisstraat N 28

Direct na zijn artsexamen wordt hij benoemd tot OvG 2e kl. LM. In februari 1905 wordt hij van Gorcum naar Vlissingen overgeplaatst waar hij zich vestigt als specialist in de zenuw- en zielsziekten'. *1, *2. Als lid van de afdeling Walcheren van de NMG houdt hij in mei 1908 een voordracht met demonstratie over hypnose die door de leden kritisch wordt ontvangen*3 .

In mei 1909 wordt hij overgeplaatst naar Den Haag waar hij zich als zenuwarts vestigt. Als gepensioneerd DOvG 2e kl. wordt hij in mei 1951 benoemd tot Officier O-N.

1) GA Vli., inv.nr. 822; 2) Mdb. Crt., 1 maart 1905; 3) ZA, Arch. KNMG, afd. Walch., vl.nr. 2.

LOOZE, Willem Adriaan de

Beroep: huisarts; OvG 1e kl. KM i.a.d. (1908-1909)
Artsexamen: Amsterdam, 6 november 1897
Geboren: Zierikzee, 23 september 1870
Ouders: Gerrit Adriaan (apotheker) en Lena S. Hoeke
Gehuwd met: ongehuwd
Overleden: Amsterdam, 3 mei 1941
Adres: Badhuisstraat 39
Functies: deskundige voor de keuring van stuurliu en machinisten

Van april 1908 tot eind 1909 is hij als OvG 1e kl. in Vlissingen geplaatst, waar hij tevens burgerpraktijk uitoefent.

Als lid van de afdeling Walcheren is hij een regelmatig bezoeker van de vergaderingen. Na ontslag uit de dienst vestigt hij zich als huisarts (1925-1940) in Amsterdam.

L.: NTvG 1937; 81; 5577.

STAVERMAN, Albertus

Beroep: chirurg (1908-1952)
Artsexamen: Amsterdam
Specialisatie: heilkunde (Amsterdam prof. Rotgans)
Geboren: Amsterdam, 4 april 1879
Gehuwd met: Henriëtta Alida Maria van Steeden (geb. 1928); Anna Slicher
Overleden: Vlissingen, 19 juli 1953
Adres: Houtkade 18; Julianalaan

Functies: fabrieksarts 'De Schelde' (9 december 1908)
Commissie van Toezicht Middelbaar Onderwijs (1910)
voorzitter college regenten Burgerweeshuis (1911)
lid gemeenteraad (1911-1923)
lid Provinciale Staten
voorzitter ziekenfonds Walcheren
voorzitter Vlissingse Reddingsbrigade

Na zijn specialistische opleiding vestigt hij zich in november 1908 als chirurg in Vlissingen. Een maand later wordt hij benoemd tot fabrieksarts van 'De Schelde'. Met deze benoeming is hij een van de eerste bedrijfsgeneeskundigen in ons land.

Naast Vlissingen en omgeving ligt zijn chirurgische praktijk voor een belangrijk deel in (West) Zeeuws-Vlaanderen. In het ziekenhuis van Oostburg heeft hij een vaste wekelijkse operatiedag, de nazorg van de geopereerde patiënten wordt aan de plaatselijke huisartsen overgelaten. In Vlissingen heeft hij een arts-assistent in dienst die gemiddeld twee jaar blijft. Een van de Vlissingse huisartsen is zijn vaste narcotiseur.

Door zijn lidmaatschap van gemeenteraad en Provinciale Staten, waar hij de Vrijzinnig Democratische Bond vertegenwoordigt, en van de 'Twaalf Apostelen' - een netwerk van twaalf vooraanstaande en invloedrijke Vlissingers - alsmede door zijn overwicht in de kring van zijn plaatselijke collega's, heeft hij dertig jaar lang in (medisch) Vlissingen een dominerende positie. Door hem krijgt Vlissingen in 1913 een nieuw rooms-katholiek ziekenhuis en mede door hem wordt er in de twintiger jaren géén nieuw gemeenteziekenhuis gebouwd. Hij is voorzitter van de werkgroep die in 1914 het maatschappij ziekenfonds Walcheren opricht waarvan hij lange jaren voorzitter blijft. Hij is een muzikaal man, met de beroemde sopraan Jo Vincent (met wie hij een relatie had) maakt hij, samen met Van Tulder en Stotijn (kopstukken uit de toenmalige muziekwereld) per auto lange vakantie-reizen door de Balkan en Spanje*1.

In het leven van de afdeling Walcheren speelt hij een hoofdrol. In verband met 'de Goese motie' (zie Martens) die het Middelburgse Gasthuis zou bevoordelen ten opzichte van het Vlissingse St. Joseph, treedt hij af als bestuurslid van de afdeling en verschijnt tussen 1921 en 1926 niet meer op de bijeenkomsten*2. Bij zijn vijfentwintigjarig jubileum als chirurg in Vlissingen biedt de afdeling hem in december 1933 een feestdiner aan. Na de oorlog is hij nog een aantal jaren voorzitter van de afdeling.

Ter gelegenheid van zijn 40-jarig jubileum wordt hij in 1948 door stadsbestuur en bevolking gehuldigd*3. Zijn laatste assistent is dr. P.C. Kraan met wie hij zich in 1950 associeert en aan wie hij in 1952 de praktijk overdraagt. Een jaar later overlijdt hij aan prostaatcancer*4.

Na zijn dood wordt in Vlissingen een straat naar hem vernoemd.

L.: Enc. III, 125. NTVG 1933; 77; 5535. NTVG 1953; 97; 2301.

1) mond. med.; 2) ZA, Arch. KNMG, afd. Walch., vl.nr. 3; 3) PZC, 30 okt./1 nov. 1948; 4) PZC, 20/24 juli 1953.

VERBERNE, Pierre Henri Etienne

Beroep: huisarts; OvG 2e kl. LM i.a.d. (1909-1910)
Artsexamen: Utrecht, 1904
Geboren: Voorburg, 10 december 1874
Gehuwd met: ongehuwd
Adres: Badhuisstraat 49; de Ruijterstraat 5

Als OvG i.a.d. wordt hij in januari 1908 in Vlissingen gedetacheerd. Hij vestigt zich als burgergeneesheer*1 en meldt zich aan als lid van de afdeling Walcheren van de NMG. In november 1910 wordt hij naar Breda overgeplaatst.

1) GA Vli, inv.nr. 826.

SMIT, Anton Pieter

Beroep: arts (internist) (1909-1942)
Artsexamen: Amsterdam, 1903
Geboren: Amsterdam, 9 maart 1878
Ouders: Pieter (onderwijzer) en Antje Lamers
Gehuwd met: N.N. van der Pol
Overleden: Bussum, 3 april 1955
Adres: Houtkade 18; Emmastraat 14
Functies: lid bestuur Vereeniging tot Bestrijding Tuberculose (1923)
gemeentegeneeskundige (1931)
internist gemeenteziekenhuis (1931)

Zie Middelburg.

Na een viereuhalfjaar durend assistentschap op diverse afdelingen van het Amsterdamse Binnengasthuis en een kort verblijf in Middelburg vestigt hij zich in mei 1909 als huisarts in Vlissingen. Door zijn chaotische praktijkvoering en de totale verwaarlozing van de financiële aspecten wordt dit geen succes*1. In 1920 draagt hij de praktijk over aan H.C.A. Detmar.

Per 1 januari 1920 wordt hij benoemd tot gemeenteschoolarts*2.

Na het vertrek van P.A. Jens wordt hij per 1 januari 1926 aangesteld tot c.g. van het zieken- en ondersteuningsfonds van 'De Schelde'*3.

In de jaren daarna ontwikkelt hij zich tot internist, eerst in het gemeenteziekenhuis - in 1931 wordt hij benoemd tot gemeentearts*4 - en vervolgens in het St. Josephziekenhuis en in Bethesda. In 1928 wordt hij als internist geregistreerd.

Als een aimabel, geestig en bescheiden man, die nooit op de voorgrond treedt, is hij voor zijn patiënten een geliefde dokter en voor zijn vakgenoten een zeer gewaardeerde collega. Als lid van de afdeling Walcheren van de NMG is hij een trouw bezoeker van de vergaderingen, enige jaren afdelingssecretaris en lid van de afdelingsraad. Bij zijn zilveren artsjubileum biedt de afdeling hem een feestdiner aan. Ingaande 1 april 1943*5 draagt hij de interne praktijk over aan H. Veening. Als adviseur van het Rijksbureau voor

Geneesmiddelen blijft hij in Vlissingen wonen. In de laatste fase van de bevrijding van Walcheren behoort hij tot de vijf artsen die dag en nacht in Vlissingen aanwezig zijn. In 1946 verhuist hij naar Bussum waar hij op latere leeftijd trouwt en waar hij op 76-jarige leeftijd overlijdt. Een door zijn vrouw geschilderd portret wordt bewaard in het Vlissings Stedelijk museum.

L.: In memoriam. NTvG 1955; 99; 1263.

1) mond. med. A.H. van Dijk; 2) Vli. Crt., 26 jan. 1920; 3) Vli. Crt., 29 okt. 1925; 4) Vli. Crt., 17 maart 1931; 5) Vli. Crt., 29 maart/1 april 1943.

BENNINK, Frederik

Beroep: huisarts; OvG KM i.a.d. (1909-1912)
Artsexamen: ?
Geboren: Vianen, 6 april 1862
Gehuwd met: Anna Maria Haagmans
Adres: Koningsweg 19; Badhuisstraat 53

Volgens het bevolkingsregister komt hij in augustus 1909 uit den Helder naar Vlissingen en vertrekt in september 1912 naar Koedijk.

In mei 1909 stuurt hij het gemeentebestuur een bericht van vestiging*1.

1) GA Vl., inv.nr. 826.

VRIJDAG, Daniël Joost

Beroep: huisarts; OvG 1e kl. KM i.a.d. (1912-1914)
Artsexamen: 1898
Geboren: Amsterdam, 28 september 1873
Gehuwd met: Carolina Elisabeth Schmidt
Adres: Badhuisstraat 46

Komend uit Den Helder wordt hij in augustus 1912 in Vlissingen geplaatst, waar hij naast zijn militaire taken een burgerpraktijk heeft. Hij is een actief lid van de afdeling Walcheren van de NMG. Eind 1913 wordt hij overgeplaatst naar Den Haag.

Op eigen verzoek wordt hij in de rang van HOvG 1e kl. op 1 juli 1926 eervol uit de dienst ontslagen.

TUIJT, Willem Abraham Adrianus

Beroep: huisarts; OvG 1e kl. LM i.a.d. (1913-1918)
Artsexamen: ?
Geboren: Scheveningen, 27 december 1871
Gehuwd met: Ellen Elisabeth Kennett
Adres: Badhuisstraat 127

In mei 1913 wordt hij in Vlissingen geplaatst. Naast zijn militaire functie als hoofd van de ziekenzaal heeft hij een praktijk onder de burgerbevolking. In april 1918 vertrekt hij naar Den Haag.

Hij was geen lid van de afdeling Walcheren van de NMG.

COLDER, Gijsbert Jan

Beroep: huisarts; OvG 1e kl. KM i.a.d. (1914-1918)
Artsexamen: 1896
Geboren: Amsterdam, 24 juli 1871
Gehuwd met: Roelofina Geertruida Marmelstein
Adres: Badhuisstraat 48

Van december 1913 tot september 1918, in welke maand hij naar den Helder wordt overgeplaatst, is hij marinearts in Vlissingen.

In maart 1914 laat hij zijn artsdiploma viseren, wat erop wijst dat hij burgerpraktijk heeft uitgeoefend.

In 1916 krijgt hij van het Nederlandse Rode Kruis het Kruis van Verdienste.

ANHOLT, S.L.

Beroep: huisarts; OvG (1918-1919)

Als OvG 2e kl. wordt hij in maart 1918 in Vlissingen geplaatst. Twee maanden later vestigt hij zich in Vlissingen.

Medio 1919 vertrekt hij naar Indië.

LAURENSE, Henri Joseph Marie

Beroep: huisarts; OvG 1e kl. KM i.a.d. (1918-1922) en(1924-1927)
Artsexamen: ?
Geboren: Rotterdam, 3 december 1878
Gehuwd met: Louisa Catharina Willemse
Overleden: Den Haag, 14 augustus 1953
Adres: Koudekerksche weg 64

Als OvG KM is hij twee keer in Vlissingen geplaatst.
Mogelijk heeft hij alleen in de tweede periode burgerpraktijk gedaan. Hij was geen lid van de afdeling Walcheren van de NMG.

DETMAR, dr. Huibrecht Cornelis Alettus

Beroep: huisarts (1919-1960)
Artsexamen: Utrecht, 12 juli 1913
Promotie: Utrecht, 27 mei 1919
Geboren: Middelburg, 30 januari 1886
Ouders: Sjierd Jan (beeldhouwer) en Cornelia Alfienna Helena Delzenne
Gehuwd met: Alida Ickler
Overleden: Vlissingen, 6 oktober 1964
Adres: Hendrikstraat 12; Badhuisstraat 97
Functies: redearts

Na zijn artsexamen neemt hij als OvG dienst bij de marine. Na een diensttijd van vijf jaar in het voormalige Nederlands-Indië vestigt hij zich in 1919 in Vlissingen. Op 27 mei 1919 promoveert hij in Utrecht tot doctor in de geneeskunde*1. Eind 1919 wordt hij op eigen verzoek eervol uit de militaire dienst ontslagen. Met ingang van 1 januari 1920 neemt hij de huisartspraktijk van A.P. Smitt over.

Als redearts van Vlissingen krijgt hij conflicten met A.E.J. Lacomblé. De zaak wordt aan de afdelingsraad voorgelegd. De uitspraak van de raad is niet bekend. Met Jens, Wolters, Sissing en Smitt behoort hij tot die Vlissingse artsen die ook in de laatste fase van de oorlog 's nachts in Vlissingen aanwezig zijn.

In april 1946 wordt hij benoemd tot Chevalier de l'Ordre de la Santé Publique.

In 1960 draagt hij de praktijk over aan D.C. Bom met wie hij zich een jaar eerder heeft geassocieerd. Op een druk bezochte receptie in Britannia neemt hij in januari 1960*2 afscheid van zijn patiënten.

Op 31 januari 1960 volgt zijn benoeming tot ridder O-N*3. Als r.a. blijft hij in Vlissingen wonen waar hij vier jaar later overlijdt*4.

L.: NTvG 1960; 104; 309.

1) 'De invloed der aardalkali-metalen op den radioactieven evenwichtstoestand onderzocht aan de K/U lijn', Utrecht 1919; 2) PZC, 11 jan. 1960; 3) PZC, 31 jan. 1960; 4) PZC, aug. 1964.

HENRARD, Nicolaas Adriaan

Beroep: dermatoloog en röntgenoloog (1920-1961)
Artsexamen: 1 juni 1911
Specialisatie: dermatologie en röntgenologie (Maastricht)
Geboren: Oldeholtage (Weststellerswerf), 7 juni 1886
Gehuwd met: Constantia Maria Moll (g); Alida Christiana Maria Corvelijn
Overleden: Vlissingen, 28 januari 1961
Adres: Coosje Buskenstr. 12; Bld. Evertsen 38

Als OvG 2e kl. LM komt hij in mei 1919 naar Vlissingen als chef van het militair hospitaal. In Maastricht is hij opgeleid in het destijds bestaande dubbelspecialisme huidziekte en röntgenologie. Als zodanig vestigt hij zich in 1920 in Vlissingen. Het bestuur van het St. Josephziekenhuis stelt hem een nieuw gebouwde röntgeninstallatie ter beschikking. Behalve in Vlissingen werkt hij als röntgenoloog een aantal jaren in Zeeuws-Vlaanderen.

In 1923 wordt hij benoemd tot Officier in de Leopoldsorde.

Als lid van de afdeling Walcheren houdt hij in de jaren twintig regelmatig voordrachten en demonstraties. Na 1930 komt hij niet meer op de afdelingsvergaderingen. Functies in het afdelingsbestuur heeft hij niet gehad.

Voor de dermatologie heeft hij weinig belangstelling, als röntgenoloog heeft hij een zeer goede naam. De nieuwe technieken maakt hij zichzelf eigen, de daarvoor noodzakelijke apparatuur ontwerpt hij zelf*1.

Hij werkt zes dagen per week, is op zondag altijd beschikbaar en gaat nauwelijks op vakantie*2. Met de Middelburgse dermatoloog en de röntgenologen is de verhouding slecht*3.

Na een praktijkduur van 41 jaar overlijdt hij op 74-jarige leeftijd in Vlissingen. Als röntgenoloog wordt hij door P.N. Klaver opgevolgd.

1) mond. med. A.H. van Dijk; 2) ibid.; 3) ibid.

GERRITZEN, Hendrik Iman

Beroep: oogarts (1920-1921)
Artsexamen: ?
Specialisatie: ?
Geboren: Arnhem, 10 mei 1873
Gehuwd met: Caroline Josephine Frederique Stennekes
Adres: Bld. Bankert 32
Functies: oogarts van 'De Schelde'

Als voormalig DOvG 1e kl. (kolonel-arts) van het KNIL vestigt hij zich in oktober 1920 als oogarts in Vlissingen. In december 1920 verschijnt hij als nieuw lid op de vergadering van de afdeling Walcheren. Op 1 januari 1921 wordt hij op aandrang van Staverman benoemd tot oogarts van 'De Schelde'. De benoeming gaat ten koste van de Middelburgse oogarts Reilingh die al in deze functie was aangesteld.

In mei 1921 vertrekt hij naar Den Haag. Zijn verdere levensloop is niet bekend. Als Vlissingse oogarts wordt hij opgevolgd door J. Louwerier.

HENDRIKS, Lambertus

Beroep: huisarts; OvG 1e kl. KM i.a.d. (1920-1924)
Artsexamen: ?
Geboren: Arnhem, 13 december 1888
Gehuwd met: Thérèse Peuchen
Adres: Boulevard Evertsen 20
Functies: aangewezen voor het verrichten van oog- en oorheilkundig onderzoek van schepelingen

In september 1920 wordt hij van Amsterdam naar Vlissingen overgeplaatst. In januari 1924 vertrekt hij naar Batavia.

Hij was geen lid van de afdeling Walcheren van de NMG. Het is niet duidelijk of hij burgerpraktijk heeft uitgeoefend.

HOOBKAMER, Jacob

Beroep: KNO-arts (1921-1927)
Artsexamen: ?
Specialisatie: keel-, neus- en oorheilkunde (Utrecht)
Geboren: Den Haag, 21 december 1877
Gehuwd met: Elisabeth Jacoba Unger
Overleden: Den Haag, 29 juni 1929
Adres: Boulevard Evertsen; Badhuisstraat 53
Functies: lid gemeenteraad (1924)
regent Gasthuis (1925)
lid bestuur Ziekenfonds Walcheren
lid Christelijk Historische kiesvereniging
lid Zeeuwse Diaconessen Vereniging

Na zijn specialisatie vestigt hij zich medio 1921 als eerste KNO-arts in Vlissingen. Als lid van de afdeling Walcheren is hij weinig actief. Hij komt nauwelijks op de kringvergaderingen, bekleedt geen bestuursfuncties en houdt, hoewel hij in Vlissingen een nieuw specialisme uitoefent, geen voordrachten of demonstraties. Als gemeenteraadslid en fractievoorzitter van de Christelijk Historische Unie is hij een voorstander van de bouw van een nieuw gemeenteziekenhuis*1.

In maart 1927 vertrekt hij naar Den Haag, 'van zijne dankbare patiënten' krijgt hij een gouden legpenning*2.

Twee jaar later overlijdt hij*3 tijdens het uitvoeren van een operatie.

1) J.Z.S. Pel. Twee eeuwen Vlissingse ziekenhuizen, p. 73; 2) Vli. Crt., 24 febr./23 maart/6 mei 1927; 3) Vli. Crt., 25 juni 1929.

JENS, Pieter Adriaan

Beroep: sociaal geneeskundige (1921-1926)
Artsexamen: Amsterdam, 1907
Geboren: Andai (Nieuw-Guinea), 13 januari 1879
Gehuwd met: Anna Cornelia Staverman
Overleden: Amsterdam, 30 november 1952
Adres: Badhuisstraat 41
Functies: c.g. 'De Schelde'
c.g. Nederlandse Spoorwegen

Na zijn artsexamen is hij een jaar assistent in het Binnengasthuis in Amsterdam en vervolgens huisarts in Axel.

Eind 1921 komt hij naar Vlissingen waar hij op 1 december 1921 benoemd is als controlerend geneesheer van het zieken- en ondersteuningsfonds van 'De Schelde'. In juni 1922 wordt hij tevens controlerend geneesheer bij de Spoorwegen. Als lid van de afdeling Walcheren is hij weinig actief.

In oktober 1925 vertrekt hij als GGD-arts naar Amsterdam, waar hij zijn loopbaan beëindigt als directeur van het Zeeburgziekenhuis.

Zijn zoon H.J. Jens was in de oorlog chirurg in Vlissingen.

L.: In memoriam. NTvG 1952; 96; 3227.

LOUWERIER, Johannes

Beroep: oogarts (1922-1940)
Artsexamen: Leiden, 23 december 1896
Geboren: Tomohon (Celebes), 19 juni 1873
Gehuwd met: N.N.; Rosalina Carolina Francina Nahmens
Overleden: Voorburg, 28 november 1960
Adres: Badhuisstraat 93 (oude nummering)
Functies: c.g. Nederlandse Spoorwegen
c.g. P.T.T.

Na zijn artsexamen neemt hij als OvG dienst in het KNIL. Als zodanig wordt hij in 1900 benoemd tot Ridder O-N. Na zijn ontslag uit de dienst is hij van 1906 tot 1921 plantagearts in Deli (Sumatra).

In 1910 werkt hij gedurende zijn verlofjaar als assistent in het ooglijdersinstituut in Den Haag. Teruggekeerd naar Nederland vestigt hij zich eind 1921 als opvolger van Gerritzen als oogarts in Vlissingen. Als een actief lid van de afdeling Walcheren, levert hij vele bijdragen. Een aantal jaren is hij een nauwgezette penningmeester van de afdeling.

Medio 1940 draagt hij zijn praktijk over aan Schreuder en vertrekt naar Voorburg, waar hij nog een redelijke oogartspraktijk opbouwt. Als r.a. blijft hij in Voorburg wonen waar hij op 87-jarige leeftijd overlijdt.

L.: NTvG 1936; 80; 5699.

WOLTERS, Jan Janus

Beroep: huisarts (1924-1949)
Artsexamen: Utrecht, 23 april 1915
Geboren: Stad Vollenhove, 17 mei 1890
Gehuwd met: Willemine Arnoldine Hazeu
Overleden: Vlissingen, 9 januari 1949
Adres: Aagje Dekenstraat 1; Badhuisstraat 70
Functies: geneesheer-directeur Bethesda ziekenhuis

Na zijn artsexamen vestigt hij zich als huisarts in Colijnsplaat. In januari 1924 komt hij naar Vlissingen als opvolger van P. Merckens. Als kerkelijk meelevend man is hij een voorstander van de bouw van een protestants-christelijk ziekenhuis. Een aantal jaren is hij respectievelijk bestuurslid, voorzitter en geneesheer-directeur van Bethesda*1. Als lid van de afdeling Walcheren is hij niet actief.

In de laatste oorlogsfase, waarin hij met nog vier andere Vlissingse artsen ook 's nachts op zijn post blijft, woont hij op de bovenverdieping van het ontruimde en geïnuundeerde Bethesda ziekenhuis.

Op 55-jarige leeftijd overlijdt hij op de buitentrap van zijn woning aan een hersenbloeding. Als een geliefd huisarts met een grote praktijk wordt hij onder zeer grote belangstelling begraven*2.

Zijn praktijk wordt door C.C. Sluijter voortgezet.

1) J.Z.S. Pel. Twee eeuwen Vlissingse ziekenhuizen.; 2) PZC, 14 jan. 1949.

HEUVEL, Gerrit Cornelis van den

Beroep: huisarts; OvG 2e kl. KM i.a.d. (1924-1925)
Artsexamen: 1920
Geboren.: Wageningen, 15 oktober 1895

In juni 1924 wordt hij als OvG 2e kl. in Vlissingen geplaatst, waar hij zich gelijktijdig als huisarts vestigt. In september 1925 vertrekt hij naar Rotterdam. Hij was geen lid van de afdeling Walcheren.

LACOMBLÉ, Alexandre Edouard Jules

Beroep: huisarts (1925-1944)
Artsexamen: 1924
Geboren: Weesp, 20 augustus 1897
Gehuwd met: Wilhelmina Carolina Catharina Dunnewolt
Overleden: Haarlem
Adres: Emmastraat 28
Functie: quarantainearts

Als waarnemer van zijn oom Beijers komt hij in het voorjaar van 1925 naar Vlissingen. Na diens overlijden neemt hij zijn praktijk over.

Hij is een kunstzinnig, zeer muzikaal man die, evenals zijn oom en voorganger Beijers de naam heeft 'niet gemakkelijk' te zijn. De Middelburgse kinderarts Maren Bentz van den Berg heeft hij zeer tegengewerkt*1.

Met zijn medehuisartsen Detmar en De Greef sr. krijgt hij, in verband met hun functies van redearts respectievelijk narcotiseur van Staverman, ernstige problemen die aan de afdelingsraad worden voorgelegd*2. De uitspraak van de raad is niet bekend. Korte tijd penningmeester van de Afdeling Walcheren van de NMG voert hij, door zijn geringe kennis van het boekhouden, een zeer onduidelijk administratie*3.

Op het eind van de oorlog verlaat hij Vlissingen. Van Kooten, die als huisarts in maart 1945 van Koudekerke naar Vlissingen komt, betreft zijn beschadigde woning en zet de resten van zijn praktijk voort.

Sinds augustus 1924 aangesteld als ROvG treedt hij na de oorlog als OvG 1e kl. korte tijd in militaire dienst.

In 1948 vestigt hij zich als gemeente- en schoolarts in Haarlem waar hij na zijn pensionering als r.a. blijft wonen.

1) mond. med., mw. Maren Bentz; 2) mond. med., De Greef sr.; 3) ZA, Arch. KNMG, afd. Walch., vl.nr. 4.

GRIPPELING, Reinout

Beroep huisarts (1927-1967)
Artsexamen: Leiden, 5 mei 1925
Geboren: Arnhem, 9 januari 1900
Gehuwd met: Amy ten Hove
Overleden: Wassenaar, 19 januari 1998
Adres: Badhuisstraat 195; Badhuisstraat 184
Functies: gemeentearts (1932)

Na zijn artsexamen is hij anderhalf jaar assistent op de interne afdeling van het Rotterdamse Coolsingelziekenhuis en een half jaar op de heilkundige afdeling van het academisch ziekenhuis van Leiden. In december 1927 vestigt hij zich in Vlissingen waar hij per 1 januari 1928 praktijk en woning van Duyvis overneemt. Het is de bedoeling dat hij ook diens functie van internist van het gemeenteziekenhuis zal voortzetten. Omdat zowel de huisartsen als Staverman hiertegen bezwaren hebben en de tijd van het halfspecialisme inmiddels voorbij is, ziet hij hier van af*1. Tot de opening van Bethesda assisteert hij Staverman bij alle operaties in het Gasthuis. Van 1951 tot 1959 is hij de vaste narcotiseur van de Vlissingse gynaecoloog Merkelijn. In 1932 wordt hij gemeentearts, als zodanig is hij de behandelend arts van het bejaardenhuis in de Hellebardierstraat.

Hij is een vooraanstaand lid van de afdeling Walcheren, waarvan hij enkele jaren voorzitter is. Behorend tot het exclusieve gezelschap 'De twaalf apostelen' is hij een vooraanstaand Vlissingse burger.

Wegens zijn sterk anti-Duitse instelling wordt hij in 1942 in St. Michielsgestel gegijzeld en vervolgens met zijn gezin uit Zeeland verbannen. In 1947 keert hij naar Vlissingen terug waar hij zijn praktijk opnieuw moet opbouwen. Per 1 januari 1967 draagt hij praktijk en

woning over aan E. Kant. Een aantal jaren is hij c.g. van een bedrijfsvereniging. In 1990 verhuist hij naar Wassenaar waar hij op 98-jarige leeftijd overlijdt.

L. NTvG 1965; 109; 911. 't Schouwblad' Nieuwsblad voor Johannahuis & WAVOpark, no 2, 1997.

1) eigen med.

GREEF, George Jacobus Martinus de

Beroep: huisarts (1928-1967)
Artsexamen: Leiden, 25 juni 1926
Geboren: Den Haag, 16 december 1898
Gehuwd met: Francina Elisabeth van Dongen (overl. 1971)
Overleden: Middelburg, 20 juni 1987
Adres: Koudekerkseweg 13; Badhuisstraat; Julianalaan
Functies: narcotiseur van Staverman
lid bestuur ziekenfonds Walcheren
lid bestuur plaatselijke afdeling Groene Kruis

Na zijn artsexamen vestigt hij zich in Groenlo waar hij door tegenwerking van de rooms-katholieke clerus onvoldoende praktijk krijgt*1.

In januari 1928 komt hij naar Vlissingen waar hij van J.A. de Koning de praktijk en woning alsook diens nevenfunctie van vaste narcotiseur van Staverman overneemt. In het hierover ontstane conflict met Lacomblé neemt de Afdelingsraad een voor hem gunstige beslissing. In 1939 en 1940 is hij vice-voorzitter van de afdeling Walcheren van de NMG.

Wegens een door oorlogsschade onbewoonbaar huis vertrekt hij in 1944 naar Middelburg en vervolgens naar Goes waar hij onder de daar geëvacueerde Vlissingers praktijk doet. Na de bevrijding van Walcheren is hij korte tijd in dienst van het Militair Gezag en de Keuringsraad. Bij zijn terugkeer naar Vlissingen, in oktober 1945, ondervindt hij van de Vlissingse huisartsen veel tegenwerking*2. Wegens een niet optimale relatie met de nieuwe Vlissingse chirurg Kraan*3 trekt hij zich in 1953 definitief terug als narcotiseur.

Met een receptie in het Strandhotel*4 neemt hij eind maart 1967 afscheid van zijn patiënten. Zijn praktijk wordt door zijn jongste zoon voortgezet. Als r.a. verhuist hij via Veere naar Middelburg waar hij op 88-jarige leeftijd overlijdt.

L.: NTvG 25 6 1966; 110.

1) eigen med.; 2) ibid.; 3) ibid.; 4) PZC, 29 maart 1967.

BRONGERS, Louis Jan Herman

Beroep: internist (1928-1931)
Artsexamen: Groningen, 1924
Specialisatie: inwendige geneeskunde (Groningen)
Geboren: Veendam, 4 oktober 1895
Gehuwd met: Jeanette Alida Oudschans
Overleden: Bloemendaal, 12 januari 1959

Functies: medisch adviseur Raad van Arbeid
internist gemeenteziekenhuis
gemeentearts

Bij besluit van 16 april 1828 benoemt de Vlissingse raad hem tot internist van een nieuw te bouwen gemeenteziekenhuis en tevens tot gemeentegeneesheer*1. Als vaststaat dat er in Vlissingen geen neutraal gemeenteziekenhuis maar een protestants-christelijk ziekenhuis komt, neemt hij per 1 maart 1931 ontslag en vertrekt naar Middelburg waar hij benoemd is tot internist van het Gasthuis.

Zie Middelburg.

1) GA Vli., GV 1928.

BIJL, dr. Willem Frederik Theodoor van der

Beroep: sociaal-geneeskundige (1931-1942)
Artsexamen: Utrecht, 1907
Promotie: Leiden, 1922
Geboren: Delft, 16 december 1882
Gehuwd met: Petronella Val
Overleden: Vlissingen, 31 mei 1942
Adres: Boulevard Evertsen 32
Functies: c.g. Centraal Beheer
kringcommissaris Nederlandse Rode Kruis

Zie Arnemuiden.

Na een 22-jarige periode als huisarts in Arnemuiden komt hij in oktober 1931 naar Vlissingen waar hij per 12 september benoemd is tot controlerend geneesheer van Centraal Beheer (uitvoerend orgaan van de nieuwe ziektewet). Een jaar voor zijn komst is hij, op verzoek van de leden, opnieuw voor een periode van vijf jaar gekozen tot voorzitter van de afdeling Walcheren van de NMG*1.

In Vlissingen wordt hij benoemd tot cursusleider van de transportcolonne van het Rode Kruis, in april 1940 tot kringcommissaris*2.

In 1941 is hij een van de zeer weinige leden van de afdeling Walcheren die niet voor het lidmaatschap van de (politiek besmette) NMG bedankt*3.

Geheel onverwacht overlijdt hij in mei 1942. Onder grote belangstelling wordt hij in Vlissingen begraven*4.

1) ZA, Arch. KNMG, vl.nr. 5; 2) Vli. Crt., 26 apr. 1940; 3) mond. med.; 4) PZC, 1/2/4 juni 1942.

MOOIJ, Pieter de

Beroep: huisarts; OvG 1e kl. KM i.a.d. (1931-1934)
Artsexamen: 1914
Geboren: Zierikzee, 16 oktober 1889
Ouders: Cornelis (sigarenhandelaar) en Hendrika Maria Tuijtel
Gehuwd met: Lucia Helena Rietdijk
Overleden: Naarden, 1 juli 1966
Adres: Badhuisstraat 82; Emmastraat 14
Functies: assistent van Staverman

Aansluitend aan zijn artsexamen neemt hij als OvG dienst bij de KM. Medio 1929 wordt hij in Vlissingen geplaatst waar hij de vaste assistent wordt van Staverman. In juni 1931 verzoekt hij het bestuur van het Walcherse Ziekenfonds hem als deelnemer toe te laten, uitsluitend voor de behandeling van de gezinnen van het marinepersoneel. De Afdelingsraad gaat met dit verzoek akkoord.

In 1934 wordt hij naar Nederlands-Indië overgeplaatst.

In mei 1946 wordt hij in de rang van HOvG 1e kl. eervol uit de dienst ontslagen.

In zijn Vlissingse periode was hij een actief lid van de afdeling Walcheren van de NMG.

BUINING, dr. Doedo Jan

Beroep: huisarts; OvG 1e kl. KM i.a.d. (1932-1933)
Artsexamen: Groningen, 1925
Promotie: Amsterdam, 1932
Geboren: Martenshoek (gem. Hoogezand), 3 januari 1898
Gehuwd met: Anna Gieseбетта Kessel
Overleden: Doorn, 28 januari 1975
Adres: Parklaan 143

Als pas benoemd OvG 2e kl. KM wordt hij in 1924 enkele maanden in Vlissingen geplaatst, waar hij lid wordt van de afdeling Walcheren van de NMG.

Na een langdurig verblijf in het toenmalige Nederlands-Indië keert hij in 1932 naar Nederland terug, waar hij promoveert tot doctor in de geneeskunde op een in Indië verricht onderzoek*1. In september 1932 wordt hij voor de tweede keer in Vlissingen geplaatst waar hij tevens een burgerpraktijk begint. Als lid van de afdeling Walcheren houdt hij in 1933 een voordracht over 'Erfelijkheid met betrekking tot de vier bloedgroepen' welke 'zeer interessante lezing door de leden zeer wordt geapprecieerd'*2.

In oktober 1933 wordt hij naar Den Haag overgeplaatst.

Na zijn pensionering als HOvG 2e kl. (1948) volgt een aanstelling tot medisch adviseur van de Raad van Arbeid en vervolgens tot controlerend geneesheer in de Amsterdamse Haven. Op 77-jarige leeftijd overlijdt hij in het Militair Revalidatiecentrum aan de late gevolgen van een verkeersongeval.

L.: In memoriam. NTvG 1975; 119; 535.

1) 'Bloedgroepenonderzoek in Nederlandsch Oost-Indië', Amsterdam, 1932; 2) ZA, Arch. KNMG, afd. Walch., vl.nr. 5.

PETERSMA, Jan Pieter

Beroep: zenuwarts (1934-1950)
Artsexamen: Amsterdam, 1929
Specialisatie: zenuw- en zielsziekten (Amsterdam)
Geboren: Groningen, 12 mei 1904
Gehuwd met: Maria Adriana Detiger (arts)
Adres: Singelweg 82

Na zijn specialistenopleiding wordt hij assistent, respectievelijk associé van de Middelburgse zenuwarts Schuurman. Na diens overlijden vestigt hij zich per 1 september 1934 als zenuwarts in Vlissingen. Tussen hem en (van Strij) de Regt, aan wie mw. Schuurman de praktijk heeft overgedaan, ontstaat een conflict dat aan de Afdelingsraad wordt voorgelegd. De raad wijst Vlissingen, Zeeuws-Vlaanderen en de Bevelanden (waar de Regt ook wordt toegelaten) aan Petersma toe*1.

Van 1937 tot 1939 verblijft hij samen met zijn vrouw als assistent van prof. Jung in Zwitserland. De praktijk wordt door H. Piccardt waargenomen. Als lid van de afdeling Walcheren is hij weinig actief, komt zelden op de bijeenkomsten, houdt sporadisch een voordracht en bekleedt geen bestuursfunctie. In de oorlogsjaren is hij een van de weinige collega's die zich van het artsenverzet distantieert en geen van de collectieve protestbrieven tekent.

Na het overlijden van zijn vrouw vertrekt hij begin 1950 naar Haarlem waar hij zich in een ambtelijke functie als jeugdpsychiater vestigt.

In Vlissingen, waar hij bekend stond als een goed specialist en een aardige man*1 wordt hij door G.J.W. Petten opgevolgd.

1) mond. med.

HAVE, dr. Hindrik ten

Beroep: huisarts (1936-1940)
Artsexamen: Groningen, 7 maart 1931
Promotie: Groningen, 2 juli 1958
Geboren: Noordbroek, 10 april 1905
Gehuwd met: Geertruida Johanna van der Made
Adres: Singelweg 36

In 1932 wordt hij benoemd tot OvG 2e kl. KM., in welke rang hij in november 1933 in Vlissingen wordt geplaatst. Op 1 april 1935 wordt hij eervol uit de dienst ontslagen en vertrekt naar elders.

Van 1936 tot 1940 is hij huisarts in Vlissingen. Omdat het niet lukt een redelijke praktijk op te bouwen, verhuist hij in september 1940 als huisarts naar 's Heer Arendskerke.

Na zijn huisartsperiode is hij adviserend geneesheer van een Gronings respectievelijk een Drents ziekenfonds.

Als r.a. woont hij sinds 1970 opnieuw in Vlissingen.

KRULL, Willem Hubertus Hendricus

Beroep: OvG 1e kl. KM i.a.d.; huisarts (1935-1938)
Artsexamen: Leiden, april 1928
Geboren: Den Haag, 21 december 1898
Gehuwd met: Amalia Catharina Hillegonda Estoppeij
Overleden: Oestgeest, 2 februari 1960
Adres: Singel 66; Badhuisstraat 24

Een maand na zijn artsexamen neemt hij in de rang van OvG 2e kl. dienst bij de KM. Als OvG 1e kl. wordt hij in het voorjaar van 1935 vanuit Den Helder in Vlissingen geplaatst. Als opvolger van Ten Have vestigt hij zich per 18 mei als huisarts in Vlissingen. De Vlissingse huisartsen maken tegen zijn vestiging bezwaar, wat leidt tot een zaak voor de Afdelingsraad, de uitslag is niet bekend. In mei 1938 wordt hij naar Soerabaya overgeplaatst, zijn praktijk wordt door K.K. Visser overgenomen. Na zijn ontslag uit de Zeedienst (1949) vestigt hij zich als huisarts in Breda.

VISSER, Karel Korstiaan

Beroep: huisarts (1938-1938)
Artsexamen: april 1936
Geboren: Schiermonnikoog, 8 september 1909
Gehuwd met: Johanna Francisca Breevoort
Adres: Houtkade 14; Badhuisstraat 24

In september 1936 komt hij als assistent van de Vlissingse chirurg A. Staverman naar Vlissingen. Na afloop van het assistentschap neemt hij in april 1938 de praktijk van de marinearts W.H.H. Krull over en vestigt zich als huisarts in Vlissingen. Omdat dit in strijd is met de standaardovereenkomst die Staverman met elk van zijn assistenten sluit, namelijk dat ze zich ná het assistentschap níét in Vlissingen zullen vestigen, leidt dit tot een zaak voor de Afdelingsraad. De Raad legt hem een vestigingsverbod op, wat in hoger beroep door de Raad van Beroep wordt bekrachtigd. Gedwongen door dit vestigingsverbod, waarvoor een deel van de Vlissingse bevolking niet veel begrip toont¹, draagt hij de praktijk over aan L.P. Boone en vestigt zich met hulp van de NMG eind 1938 in Rockanje. Na de oorlog vestigt hij zich in Beverwijk waar hij de rest van zijn arbeidsleven blijft.

1) Vli. Crt., 25 aug. 1938.

BOONE, Leendert Pieter

Beroep: huisarts (1938-1965)
Artsexamen: Utrecht, 10 juni 1938
Geboren: Colijnsplaat, 2 december 1912
Gehuwd met: Adriana Sara van Oeveren
Adres: Badhuisstraat 24

Na zijn artsexamen vestigt hij zich in september 1938 in Vlissingen als opvolger in de praktijk van de omstreeden K.K. Visser.

Zijn vrouw en hij zijn weinig communicatief. Als lid van de afdeling Walcheren laat hij zich nergens zien. In zijn woning zou geen enkele collega ooit verder dan de huisdeur zijn doorgedrongen*1.

Getrouwd met een rijke boerendochter, beëindigt hij op 52-jarige leeftijd de praktijk die hij met zijn woning overdraagt aan C.P.Dekker.

Als r.a. verhuist hij naar Baarland waar hij zich ontwikkelt tot beeldend kunstenaar. In september 1982 wordt een deel van zijn oeuvre (abstracte schilderijen en keramiek) in Zierikzee geëxposeerd*2.

1) mond. med. A.H. van Dijk; 2) PZC, 20 sep. 1982.

BORGELD, Warner Albert

Beroep: huisarts; OvG 1e kl. KM (1939-1940)
Artsexamen: ?
Geboren: Amsterdam, 16 februari 1907
Gehuwd met: Annie Petronella Pranger
Adres: Koudekerkseweg O 76

In september 1936 wordt hij vanuit Den Helder naar Vlissingen overgeplaatst. Na zijn huwelijk (1937) verhuist hij van het Wachtschip naar bovenstaand adres. In 1937 krijgt hij ontslag uit de dienst.

Het Vlissings adresboek vermeldt hem in 1939 en 1940 onder de rubriek geneeskundigen.

JENS, Hendrikus Johannes

Beroep: (ass.) chirurg (1939-1945)
Artsexamen: Amsterdam, 31 mei 1937
Specialisatie: heilkunde (Vlissingen)
Geboren: Schoonrewoerd
Ouders: Pieter Adriaan (arts) en A.C. Staverman
Gehuwd met: N.N.; Isabella Maria Versluijs (chirurg)
Overleden: Bussum, januari 1991
Functies: commandant transport afdeling Rode Kruis

Na zijn artsexamen is hij van 1937 tot 1939 assistent in het Amsterdamse Binnengasthuis. Na een kort verblijf in Wenen wordt hij in juli 1939 assistent bij zijn oom, de Vlissingse chirurg A. Staverman die hem verder opleidt tot chirurg.

Als chirurg en met name als commandant van de transportafdeling van het Rode Kruis verricht hij in de oorlogsjaren in Vlissingen uitermate nuttig werk. Hij, de bedrijfsarts Sissingh, de huisartsen Detmar en Wolters en de ex-internist Smitt zijn de weinige artsen die ook in de laatste fase van de oorlog (oktober-november 1944) ook 's nachts in Vlissingen op hun post blijven. Voor zijn verdiensten in de oorlogsjaren krijgt hij, naast drie onderscheidingen van het Rode Kruis, van de Franse regering la Médaille de la France Libérée. De Britse koning benoemt hem tot erelid van de Orde van het Britse Rijk. Teleurgesteld dat hij na de oorlog niet als associé, respectievelijk als opvolger van Staverman in Vlissingen kan blijven*1, vertrekt hij in september 1945 naar Bussum, waar hij voor de rest van zijn arbeidsleven als chirurg werkzaam is. Na zijn pensionering gaat hij in Frankrijk wonen.

L.: PZC, 27 okt. 1984; PZC, 16 jan. 1991.

1) mond. med.

SCHREUDER, dr. Marius

Beroep: oogarts (1940-1967)
Artsexamen: Leiden, 14 juni 1935
Promotie: Leiden, 21 juni 1940
Specialisatie: oogheelkunde, 1940 (Leiden)
Geboren: Kotaradja (Sumatra), 18 juni 1906
Gehuwd met: C.P.C. Jorissen
Overleden: Vlissingen, 4 november 1967
Adres: Bakkersdorplaan 11
Functies: leider Rode Kruiscolonne
oogarts van 'De Schelde'
Secr. Nutsspaarbank

Na zijn studie, specialistenopleiding en promotie*1 vestigt hij zich in de zomer van 1940 als opvolger van J. Louwerier in Vlissingen. Wegens een oogartsvacature in Middelburg heeft hij de eerste twee jaar heel Walcheren tot werkterrein. In 1963 associëert hij zich met M.E. Nordlohne.

Hij is een meelevend arts, een kundig specialist en een hoffelijk collega. Als voorzitter van de afdeling Walcheren, voorzitter van de afdelingsraad en voorzitter van de specialistenvereniging neemt hij in de naoorlogse Walcherse artsenwereld een zeer vooraanstaande plaats in.

Op zevenenvijftigjarige leeftijd overlijdt hij geheel onverwachts aan een onverklaard gebleven intern ziektebeeld*2.

L.: In memoriam. NTvG 1968; 112; 62.

1) 'Over anisotropie van de elastische eigenschappen van het hoornvlies'. Leiden 1940; 2) PZC, 6 nov. 1967.

MODDERMAN, C.P.J.

Beroep: controleerend geneeskundige Ongevallenwet (1941-1944)
Artsexamen: Leiden, 15 oktober 1932
Adres: Ieplaan (nu Vondellaan)

Na zijn artsexamen neemt hij dienst bij de marine. Als OvG 2e kl. KM wordt hij in Vlissingen geplaatst. Na de capitulatie krijgt hij een aanstelling tot verzekeringsgeneeskundige van de Rijks Verzekerings Bank dienstkring Middelburg, in welke functie hij D.N. van Gelderen opvolgt.

Eind 1944 woont hij in Grijskerke waar hij de, door de inundatie geïsoleerde, bevolking medisch verzorgt. Eind december 1944 wordt hij opnieuw in actieve dienst opgeroepen. In de rang van kapitein-ter-zee-arts wordt hij in 1955 op eigen verzoek eervol uit de zeedienst ontslagen.

Hij beëindigt zijn loopbaan als bedrijfsarts bij de Gemeentelijke Geneeskundige- en Gezondheidsdienst in Den Haag (GAvN 1973).

VEENING, Hendrik Pieter

Beroep: internist (1942-1963)
Artsexamen: Amsterdam, oktober 1935
Specialisatie: inwendige geneeskunde (Amsterdam BG.)
Geboren: Eibergen, 13 oktober 1908
Overleden: Amsterdam, 20 juli 1975
Adres: Boulevard Evertsen 26

Na zijn specialisatie blijft hij een paar jaar chef de clinique op de afdeling van zijn opleider prof. Borst. In juni 1942 neemt hij de Vlissingse internistenpraktijk van A.P. Smitt over. Op 26 april 1952 wordt hij benoemd tot chevalier de l'Ordre de la Santé Publique. In november 1963 draagt hij de praktijk over*1 aan P.H. Postma. Benoemd tot directeur van de Vereniging Ziekenverpleging (Prinsengrachtziekenhuis) vertrekt hij naar Amsterdam.

1) PZC, 7 oktober 1963.

SISSINGH, Gerard

Beroep: bedrijfsarts van 'De Schelde' (1942-1950)
Artsexamen: Groningen, februari 1928
Geboren: 1898
Gehuwd met: J.B. Eerland
Overleden: Vlissingen, 6 december 1950
Adres: Boulevard Evertsen 16
Functies: kringcommissaris Zeeland Ned. Rode Kruis
                  lid hoofdbestuur Ned. Rode Kruis

voorz. prov. afd. Ned. Volksherstel
voorz. sticht. med. centr. Vlissingen
lid bestuur Sticht. Nieuw Walcheren
lid bestuur pl. afd. Groene Kruis
secr. Ned. Ver. Bedrijfsartsen

Na zijn artsexamen vestigt hij zich als huisarts in 's Gravendeel.

In november 1942 komt hij naar Vlissingen waar hij aangesteld is tot bedrijfsarts bij 'De Schelde'. Daarnaast is hij controlerend arts ziektewet bij verschillende Vlissingse instellingen. Zijn belangrijkste nevenfunctie is die van Kringcommissaris Zeeland van het Rode Kruis.

In de laatste fase van de oorlog behoort hij tot de handvol artsen die de, tot 3000 zielen geslonken, Vlissingse bevolking verzorgt. Van het Nederlandse Rode Kruis krijgt hij het Kruis van Verdienste.

Als sportman behoort hij in zijn jonge jaren als voetballer en schaatser tot de Nederlandse subtop.

Zittend in zijn auto overlijdt hij op 52-jarige leeftijd aan een acute hartdood*1.

1) PZC, 8/12 dec. 1950.

KOOTEN, Jan Anton van

Beroep: huisarts (1945-1954)
Artsexamen: Utrecht, april 1936
Geboren: Hilversum, 20 april 1909
Gehuwd met: G.P. van Amstel
Overleden: Hilversum, 20 april 1978
Functies: bedrijfsarts SHV
bedrijfsarts Belgisch loodswezen
wnd. bedr.arts De Schelde
cg. Ned. loodswezen
contractarts Landmacht en Marine
sportkeuringsarts

Zie Koudekerke.

In maart 1945 vestigt hij zich in Vlissingen waar hij in het beschadigde huis van de uit Vlissingen vertrokken huisarts A.E.J. Lacomblé gaat wonen en de restanten van diens praktijk voortzet.

In het zich herstellende Vlissingen krijgt hij een grote praktijk en daarnaast een zeer groot aantal medische nevenfuncties.

Tot opluchting van het ziekenfonds en met name van zijn medehuisartsen, voor wie hij door zijn extreem oncollegiaal gedrag*1 de normale collegiale verhoudingen totaal heeft bedorven, draagt hij in februari 1954*2 de praktijk over aan A.J. Bouwman. Als bedrijfsarts bij de PTT verhuist hij naar Breda. Zijn laatste functie is c.g. bij de bedrijfsvereniging De Detam in Hilversum waar hij op 69-jarige leeftijd aan een hersentumor overlijdt*3.

1) mond. med. A.H. van Dijk; 2) PZC, 29 dec. 1953; 3) PZC, 26 apr. 1978.

ROSS, Johan Arnold

Beroep: verzekeringsgeneeskundige RVB (1946-1956)
Artsexamen: Amsterdam, 22 februari 1930
Geboren: Goes, 13 april 1904
Ouders: Abraham Willem Adriaan en Maria Johanna Kornelia Dentz
Gehuwd met: Johanna Maria Oudakker (o. 22 mei 2001)
Overleden: Vlissingen, 5 november 1956
Adres: Badhuisstraat 87

Na een aantal jaren als huisarts in Zwartsluis wordt hij in 1938 aangesteld als c.g. van de RVB (Rijks Verzekerings Bank, uitvoerend orgaan van de toenmalige Ongevallenwet). Na het vertrek van C.P.J. Modderman wordt hij in augustus 1946 in Vlissingen geplaatst. Als lid van de afdeling Walcheren van de KNMG speelt hij geen rol van betekenis. Op 52-jarige leeftijd overlijdt hij plotseling.

SLUIJTER, Carl Christian

Beroep: huisarts (1949-1973)
Artsexamen: Amsterdam, januari 1947
Geboren: 25 januari 1918
Gehuwd met: Mieke van der Kolk
Overleden: Delft, 17 maart 1979
Adres: Julianalaan 7 (praktijk en privé)

In januari 1949 vestigt hij zich in Vlissingen als opvolger van de overleden huisarts J.J. Wolters.

Vanaf zijn vestiging heeft hij grote belangstelling voor de psychologische facetten van de huisartsgeneeskunde.

Als medewerker van de NVSH besteedt hij veel tijd aan seksuele voorlichting en geboorteregeling. Als zodanig introduceert hij op Walcheren het IUD (het spiraaltje). Hij is een actief lid van de afdeling Walcheren van de KNMG, houdt regelmatig voordrachten, in 1966 en 1967 is hij voorzitter van de afdeling. Voor vele Vlissingse specialistengezinnen is hij de 'medicus medicorum'.

Wegens een chronische zenuwontsteking in zijn hand draagt hij in november 1973 praktijk en woning over aan J.A.A. Meijer*1. Als huisarts van het psychiatrisch ziekenhuis 'Het St. Joris-Gasthuis' vertrekt hij naar Delft waar hij zes jaar later op 61-jarige leeftijd aan een longcarcinoom overlijdt*2.

1) PZC, 6 okt./27 okt./12 dec. 1973; 2) PZC, 21 maart 1979.

KRAAN, dr. Pieter Christiaan

Beroep: chirurg (1950-1972)
Artsexamen: Leiden, 19 juli 1940
Promotie: 14 oktober 1939
Specialisatie: heilkunde, 1947 (Heerlen/Rotterdam)
Geboren: Leiden, 6 december 1912
Gehuwd met: M.C.J. Wouterlood van Doesburg
Overleden: Middelburg, 18 oktober 1989
Adres: Julianalaan 8 (privé)

Hij studeert in Leiden waar hij, vóór zijn artsexamen, bij de Leidse physioloog prof. dr. G.G.J. Rademaker promoveert tot doctor in de geneeskunde*1. In 1941 vestigt hij zich als huisarts in Emmen waar hij een ernstig motorongeluk doormaakt.

In 1944 begint hij in Rotterdam aan zijn heilkundige opleiding die in Heerlen wordt voortgezet. In 1947 wordt hij als algemeen chirurg ingeschreven.

Komend uit Maastricht vestigt hij zich in maart 1950 in Vlissingen, het eerste halfjaar als assistent daarna als associé van Staverman. In 1952 neemt hij diens praktijk over.

In 1953 associëert hij zich met dr. W.A. Bax. In het najaar van 1966 wordt de chirurgische maatschap met een derde chirurg (R. Hanemaaijer) uitgebreid. Sindsdien werkt hij twintig weken per jaar in Vlissingen, de rest van de tijd neemt hij waar of woont hij op zijn boerderij in Frankrijk.

Na een twintigjarige, dominerende rol in de Vlissingse ziekenhuiswereld beëindigt hij in augustus 1972 de praktijk*2 en vertrekt definitief uit Vlissingen.

Zijn laatste levensjaren woont hij in Middelburg (Lange Vielesingel 72) waar hij op 76-jarige leeftijd overlijdt*3.

1) 'Experimenteel onderzoek omtrent het centrale mechanisme van de onthenseningstijfheid en van enige oprichtreflexen.' Leiden 1939; 2) PZC, 18/31 aug. 1972; 3) PZC, 20 okt. 1989.

VADER, Daniël Jan

Beroep: huisarts; sociaal-geneeskundige (1950-1978)
Artsexamen: Leiden, 7 september 1945
Geboren: Vlissingen, 8 juli 1917
Ouders: Jan (leraar Zeevaartschool) en Maatje Duvetkot
Gehuwd met: Neeltje Meerman
Overleden: Noord Frankrijk, 15 juli 1978
Adres: Badhuisstraat 162 (praktijk + privé)
Functies: docent Zeevaartschool
cg. ziekwet

In april 1950 vestigt hij zich als huisarts in Vlissingen. Het is een zogenaamde vrije vestiging waarbij geen bestaande praktijk wordt overgenomen. Naast huisarts is hij leraar aan de Zeevaartschool en verzekeringsgeneeskundige bij een bedrijfsvereniging. In oktober 1970 beëindigt hij zijn praktijk die niet wordt overgenomen. In dienst van het GAK blijft hij c.g. ziekwet.

Een auto-ongeval*1, waarbij ook zijn gehandicapte dochter omkomt, maakt op 61-jarige leeftijd een eind aan zijn leven.

1) PZC, 17 juli 1978.

PETTEN, G.J.W.

Beroep: neuroloog-psychiater (1950-1958)
Artsexamen: Utrecht, februari 1946
Specialisatie: zenuw- en zielsziekten (Heerlen)
Adres: Boulevard Evertsen 24 (privé)

Na zijn specialisatie vestigt hij zich in mei 1950 in Vlissingen als opvolger van J.P. Petersma. In 1954 associeert hij zich met R. Horst, een jaar later met A.J. Boom. Wegens ernstige onregelmatigheden in de ziekenfondsadministratie worden hij en zijn associé in 1958 door het ziekenfonds Walcheren ongevraagd als medewerkers ontslagen. In een voor de Middelburgse rechtbank gevoerd kort geding wordt het ontslag drie maanden opgeschort waardoor de ziekenfondsraad de tijd krijgt een uitspraak te doen*1. Omdat zijn positie in Vlissingen is beschadigd gaat hij een praktijkruil aan met de Amersfoortse neuroloog A.A. Nieuwveld. Met een diner in het St. Joseph ziekenhuis neemt hij in mei 1959 afscheid van zijn werkomgeving*2.

1) PZC, 24/30 okt. 1958; 2) PZC, 28 mei 1959.

DEODATUS, P.A.J.

Beroep: bedrijfsarts 'De Schelde' (1951-1954)
Artsexamen: Groningen, 1 april 1939

Na zijn artsexamen is hij huisarts in Roden en assistent in het Middelburgse Gasthuis. Als opvolger van de overleden Sissingh wordt hij in 1951 aangesteld als fulltime bedrijfsarts van 'De Schelde'. In april 1954 vertrekt hij naar Almelo. Hij wordt door J. Stumphius opgevolgd.

MERKELIJN, Hendrik Hendricus

Beroep: vrouwenarts (1951-1971)
Artsexamen: Amsterdam, 10 juni 1942
Specialisatie: verloskunde en gynaecologie, 1951 (Eindhoven)
Geboren: Magelang (Ned. Indië), 29 juni 1942
Gehuwd met: Johanna Jacoba Flinterman
Overleden: Vlissingen, 23 december 1985
Adres: Badhuisstraat; Julianalaan 13; Bachlaan 32 (privé)

Functies: vg. Bedr. Ver. Geest. en Lich. Gezondheidszorg

Na zijn specialisatie vestigt hij zich in juli 1951, in overleg met de Middelburgse vrouwenarts E. Tonkens, in Vlissingen. Na het vertrek van Tonkens is hij de enige vrouwenarts op Walcheren. Hoewel een prettig en correct collega krijgt hij, bij de moeilijke taak de geheel verlopen Walcherse gynaecologische praktijk weer op te bouwen, van de kant van de twee Walcherse chirurgen Okker en Kraan geen enkele medewerking. In 1962 associeert hij zich met B.S. Oey, die zich in Middelburg vestigt. In verband met zijn gezondheid beëindigt hij in oktober 1971 de praktijk die voortgezet wordt door H.K.A. Snick. Hierna is hij enige jaren controlerend geneesheer voor de Bedrijfs Vereniging voor de Gezondheid. Als r.a. blijft hij in Vlissingen wonen waar hij op 71-jarige leeftijd*1 plotseling overlijdt.

1) PZC, 28 dec. 1985.

BIL, Marinus Jan Adriaan

Beroep: huisarts (1953-1969)
Artsexamen: Amsterdam, 1 november 1950
Geboren: St. Maartensdijk, 1 april 1919
Gehuwd met: Helena Ploontje Boon
Overleden: Vlissingen, 24 juli 2000
Adres: Singel 210 (praktijk + privé); van Woelderenaan 68; Boulevard Bankert 330

Na een assistentschap bij de Vlissingse huisarts Van Kooten vestigt hij zich in maart 1953 als zelfstandig huisarts in Vlissingen. Het is een zogenaamde vrije vestiging waarbij geen praktijk wordt overgenomen. Bij het vertrek van Van Kooten, die in februari 1954 zijn praktijk aan Bouwman overdraagt, laat een aanzienlijk deel van het patiëntenbestand van Van Kooten zich naar hem overschrijven.

Na het beëindigen van de huisartspraktijk, die in juli 1969 door J.A.B. Cramer wordt voortgezet, is hij vijf jaar schoolarts bij de Schoolartsendienst op Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland (West) en vervolgens negen jaar verpleeghuisarts in Der Boede in dienst van de Stichting Verpleeg- en Rusthuizen Zeeland (SVRZ). Als actief lid is hij enige jaren penningmeester van de afdeling Walcheren van de KNMG. Na zijn pensionering (1983) blijft hij als r.a. in Vlissingen wonen waar hij op 81-jarige leeftijd aan een acuut coronairlijden overlijdt.

BAX, dr. Willem Abraham

Beroep: chirurg (1953-1981)
Artsexamen: Leiden, 9 november 1945
Promotie: Leiden, 7 juli 1949
Specialisatie: heekunde, 1951 (Voorburg)
Geboren: Vlaardingen, 26 september 1919
Gehuwd met: Weeke Bouwman
Adres: President Rooseveltlaan 8; Kenau Hasselaarstraat 379

Na een door oorlog en militaire diensttijd in het voormalige Nederlands-Indië onderbroken studie en specialistische opleiding vestigt hij zich, op verzoek van de zittende Vlissingse chirurg dr. P.C. Kraan, in oktober 1953 als tweede chirurg in Vlissingen. Tijdens zijn specialistische opleiding promoveert hij in 1948 tot medisch doctor*1. Hij is een actief lid van de afdeling Walcheren van de KNMG, houdt regelmatig voordrachten, is twee jaar afdelingsvoorzitter, een aantal jaren voorzitter van de districtsraad en vanaf de oprichting voorzitter van De Walcherse Artsen Senioren Club. Na 28 jaar probleemloos te hebben gefunctioneerd, beëindigt hij in 1981 de praktijk*2. Als ongevalsdeskundige bij het GAK, standplaats Breda, blijft hij nog een aantal jaren actief. Na zijn vertrek gaat een van de drie Middelburgse chirurgen bij toerbeurt een halfjaar in Vlissingen werken.

1) 'De bouw en ontwikkeling van het mediastinale bindweefsel.' Leiden 1949; 2) PZC, maart 1981.

BOUWMAN, A.J.

Beroep: huisarts (1954-1958)
Artsexamen: 1937
Adres: Koudekerkseweg 78a (praktijk en privé)

Na eerdere vestigingen in Kuinre, Winkel en Vreeland, neemt hij februari 1954 de praktijk van J.A. van Kooten over. Omdat een voormalig assistent van Van Kooten zich een klein jaar eerder in Vlissingen heeft gevestigd krijgt hij maar een deel van de praktijk. Na een doorgemaakt hartinfarct draagt hij in september 1958 de praktijk over aan W.J. du Fossé en vertrekt als controlerend geneesheer naar Apeldoorn.

STUMPHIUS, dr. Jan

Beroep: bedrijfsarts (1954-1979)
Atsexamen: Utrecht, oktober 1952
Promotie: Amsterdam, 27 februari 1969
Geboren: Utrecht, 11 december 1925
Gehuwd met: Geerda A. Gerretsen
Overleden: Soesterberg, 10 maart 1983
Adres: President Rooseveltlaan 10

Als dienstplichtig OvG bij de KM komt hij naar Vlissingen waar hij eind 1954, als opvolger van P.A.J. Deodatus wordt benoemd tot bedrijfsarts bij 'De Schelde'. Door de industrialisatie van Vlissingen-Oost, waarvan het merendeel van de nieuw gevestigde bedrijven zich bij de bedrijfsgeneeskundigedienst van De Schelde aansluit, groeit de BGD 'De Schelde' de daaropvolgende jaren sterk uit.

In de jaren zestig begint hij een onderzoek naar de relatie tussen asbest en het voorkomen van mesothelioom, waarop hij in februari 1969 in Amsterdam promoveert*1, *2. Door de grote aandacht die dit onderzoek zowel nationaal als internationaal krijgt, wordt hij als deskundige in vele commissies en adviesorganen gevraagd.

Per 1 juni benoemd tot directeur van het Nationaal Lucht- en Ruimtevaart Geneeskundig Centrum neemt hij op een druk bezochte receptie in mei 1979 afscheid van 'De Schelde'^{*3} Hij verhuist naar Soesterberg waar hij vier jaar later op 57-jarige leeftijd aan huidkanker overlijdt^{*4}.

L.: dr. Jan Stumphius overleden. T. Soc. Gezh.zorg 1983; 61; 281.

1) 'Asbest in een beroepsbevolking.' Amsterdam 1969; 2) PZC, 20 maart 1969; 3) PZC, 19 mei 1979; 4) PZC, 11 maart 1983.

HORST, R.

Beroep: zenuwarts (1954-1955)
Artsexamen: 1941
Specialisatie: zenuw- en zielsziekten

Komend uit Leiden vestigt hij zich in april 1954, in associatie met G.J.W. Petten, als tweede zenuwarts in Vlissingen.

In maart 1955 vertrekt hij naar Amstelveen. Als associé van Petten wordt hij opgevolgd door A.J. Boom.

Het GavN 1973 vermeldt hem als psychiater in Leersum.

ORNEÉ, dr. Pieter Bernardus

Beroep: medisch adviseur ziekenfonds (1954-1978)
Artsexamen: Groningen, 10 maart 1942
Promotie: 15 november 1956
Specialisatie: verzekeringsgeneeskunde 1964
Geboren: Bussum, 20 november 1913
Gehuwd met: Martha Maria Berger
Overleden: Vlissingen, 28 april 1997
Adres: Koningin Julianalaan 5
Functies: leraar opleiding physiotherapie
leraar verpleegstersschool

Na zijn artsexamen is hij achtereenvolgens sanatoriumarts in Appelscha (1943-1945), huisarts in Beerta (1945-1952) en schoolarts in Delft (1952-1954).

In december 1954 komt hij naar Vlissingen als de eerste fulltime medisch adviseur van de ziekenfondsen Walcheren, Middelburg en Noord- en Zuid-Beveland. (Kort erna gefuseerd tot ziekenfonds Midden-Zeeland.)

In zijn Delftse periode doet hij een onderzoek naar de voeding van schoolkinderen waarop hij in 1956 promoveert^{*1}.

De eerste jaren na zijn komst ondervindt hij, met name van de kant van de (Vlissingse) specialisten, die hem met argwaan tegemoet treden, de nodige tegenwerking^{*2}. Als aanhanger van het harmoniemodel heeft hij deze aanvankelijke weerstand na enkele jaren

grotendeels opgeruimd. Als actief lid is hij twee jaar voorzitter van de afdeling Walcheren van de KNMG.

Met een receptie in de Middelburgse schouwburg neemt hij op 24 november 1978 afscheid van zijn werkkring. Als r.a. blijft hij in Vlissingen wonen waar hij op 83-jarige leeftijd aan een chronisch vaatlijden overlijdt.

1) 'Onderzoek naar de resultaten van menuverbetering door voorlichting of extra melkvoeding bij schoolkinderen.' Amsterdam 1956; 2) eigen med.

BOOM, Anthonius Jacobus

Beroep: psychiater (1955-1992)
Artsexamen: Utrecht, 19 januari 1951
Specialisatie: zenuw/zielsziekten 1956 (Amsterdam)
Geboren: Stad Hardenberg, 20 augustus 1927
Gehuwd met: Alice Aalders
Adres: Boulevard Evertsen 14
Functies: psychiater ZCAD

In juni 1955 vestigt hij zich in samenwerking met G.J.W. Petten als tweede neuroloog-psychiater in Vlissingen. Sinds 1974, in welk jaar H.L. Knook zich als neuroloog in Vlissingen vestigt, beperkt hij zich uitsluitend tot de psychiatrie.

Voor zijn grote klinische afdeling in het toenmalige St. Joseph heeft hij lange jaren assistenten in dienst onder wie zijn moeder mw. A.C. Boom-Mulder. Als lid van de afdeling Walcheren houdt hij in de beginjaren regelmatig voordrachten, met name over het, door hem op Walcheren geïntroduceerde, EEG. In 1975 bedankt hij voor het lidmaatschap van de KNMG.

Wegens het bereiken van de leeftijdsgrens beëindigt hij in 1992 de praktijk*1.

Als r.a. blijft hij in Vlissingen wonen.

1) PZC, 29 aug. 1992.

DIJK, Adriaan Hubert van

Beroep: huisarts (1956-1992)
Artsexamen: Leiden, 20 mei 1953
Geboren: Vlissingen, 13 juni 1927
Ouders: Adriaan (gemeente-ontvanger) en Johanna Margaretha van Vliet
Gehuwd met: H. van de Plasse
Adres: Koudekerkseweg 52 (prakt.); Julianalaan 11 (privé)
Functie: gemeentearts

Na een periode als assistent bij de Middelburgse huisarts J.C.B. Simons vestigt hij zich half januari 1956 in Vlissingen. Het is een zogenaamde vrije vestiging waarbij geen bestaande praktijk wordt overgenomen.

Na een moeilijk begin*1 bouwt hij een grote stabiele praktijk op die hij 36 jaar probleemloos uitoefent.

Als medicus introduceert hij op Walcheren de uitwendige hartmassage. Als burger van Vlissingen geldt hij als een deskundige op het terrein van de contemporaine geschiedenis van zijn geboortestad met name van de geschiedenis van de oorlogsjaren*2, *3. Ultimo 1992 beëindigt hij de praktijk die voortgezet wordt door P.B.A. Crama. Met een receptie in Britannia neemt hij in december 1992 afscheid van zijn patiënten*4. Een maand later volgt zijn benoeming tot R. O-N* 4.

Als r.a. blijft hij in Vlissingen wonen.

1) eigen med. 2) PZC, 28 apr. 1984; 3) de Faam, 1988, no. 20; 4) PZC, 17 dec. 1992; 5) PZC, 16 jan. 1993;

CLERCX, J.W.F.

Beroep: huisarts (1957-1959)
Artsexamen: 1955
Adres: Paul Krugerstraat (praktijk en privé)

In augustus 1957 vestigt hij zich als huisarts in Vlissingen in de verwachting in het snel groeiende Vlissingen een r.-k. huisartspraktijk op te bouwen. Hoewel sterk gesteund door de clerus groeit het patiëntenbestand onvoldoende. In maart 1959 draagt hij de praktijk over aan A.M. Kostense en vertrekt naar Oudewater waar hij in 1973 nog als huisarts is gevestigd.

KREDIET, H.

Beroep: orthopedisch chirurg (1958-1988)
Artsexamen: Utrecht, 23 januari 1953
Specialisatie: orthopedie, 1958 (Amsterdam)
Geboren: Utrecht, 17 januari 1925
Gehuwd met: G.H. Schrijver
Overleden: Vlissingen, 5 juli 1993
Adres: Prins Mauritslaan 1

In juni 1958 vestigt hij zich als eerste orthopeed in Zeeland in Vlissingen. Als beoefenaar van een nieuw specialisme krijgt hij toegang tot de ziekenhuizen van Vlissingen, Middelburg en Goes. Omdat de gevestigde algemeen chirurgen niet bereid zijn het subspecialisme orthopedie vrijwillig af te staan heeft hij zijn werkterrein op hen moeten 'veroveren'.

Als lid van de afdeling Walcheren van de KNMG houdt hij enkele keren een voordracht, in 1967 is hij secretaris van de afdeling.

In 1980 associeert hij zich met E.T. Schuyt. Om gezondheidsredenen beëindigt hij in 1988 de praktijk die voortgezet wordt door P.H.J. Klop. Als r.a. blijft hij in Vlissingen wonen waar hij op 68-jarige leeftijd plotseling overlijdt.

FOSSÉ, W.J. du

Beroep: huisarts (1958-1966)
Artsexamen: Utrecht, 1956
Geboren: Sluis, 1929
Gehuwd met: A.A.M. van der Slikke
Overleden: Vlissingen, 4 oktober 1966
Adres: Koudekerkseweg 78a (praktijk en privé)
Functie: bedrijfsarts Belgisch loodwezen

In september 1958 neemt hij als pas afgestudeerd arts de praktijk van A.J. Bouwman over. Acht jaar later overlijdt hij op 37-jarige leeftijd aan een hartinfarct, de belangstelling bij zijn begrafenis is 'overweldigend'*1.

De praktijk wordt door A.J. Mijndieff voortgezet. Zijn gezin blijft in Vlissingen wonen.

1) PZC, 10 okt. 1966.

BOM, Dirk Cornelis

Beroep: huisarts (1959-1990)
Artsexamen: Amsterdam, 31 oktober 1956
Geboren: Yerseke, 3 mei 1929
Gehuwd met: Jos Bouwman
Adres: Badhuisstraat 81 (praktijk en privé); Coosje Buskensstraat 12
Functies: redearts

In 1957 wordt hij als dienstplichtig OvG bij de KM in Vlissingen geplaatst. Per 1 januari 1959 associeert hij zich met de Vlissingse huisarts dr. H.C.A. Detmar. Een jaar later zet hij de praktijk zelfstandig voort.

Als huisarts met een grote belangstelling voor het vak, slaat hij bijna geen nascholingsactiviteit over. Als een actief lid van de afdeling Walcheren van de KNMG is hij een aantal jaren penningmeester en lange jaren haar afgevaardigde.

Begin 1990 beëindigt hij de praktijk*1 die overgenomen wordt door B. Bosch.

Hij verhuist naar Nisse waar hij als medisch adviseur van het Zilveren Kruis nog een aantal jaren medisch werkzaam blijft. Als r.a. woont hij sinds 1998 weer in Vlissingen.

1) PZC, 8 feb. 1990.

KOSTENSE, A.M.

Beroep: huisarts (1959-1963)
Artsexamen: 1955
Adres: Paul Krugerstraat 24 (praktijk en privé)

In maart 1959 vestigt hij zich als huisarts in Vlissingen waar hij de kleine r.-k. praktijk van J.W.F. Clercx voortzet.

In april 1963 draagt hij de praktijk over aan S. Wartena en vertrekt als huisarts naar Voorschoten.

KAMERMANS, Frans

Beroep: anesthesioloog (1959-1989)
Artsexamen: Amsterdam, 22 juni 1953
Specialisatie: anesthesiologie, 1959 (Amsterdam)
Geboren: Vlissingen, 9 januari 1924
Ouders: Christiaan (accountant) en Maria Johanna van Eck
Gehuwd met: Petronella Louise Abrahamse (arts)
Overleden: Veere, 23 augustus 1991
Adres: Willem Klooslaan 11
Functies: docent aan het IGO

In mei 1959 vestigt hij zich als eerste anesthesioloog in Vlissingen waar voordien de narcose door huisartsen (als laatste de Greef sr.) werd gegeven. In 1982 associeert hij zich met het echtpaar Glansdorp-Beuker waarna hij en zijn vrouw, die hem 30 jaar heeft geassisteerd, parttime gaan werken.

Hoewel hij als lid van de afdeling Walcheren niet op de voorgrond staat heeft hij als een vakbekwaam en betrouwbaar anesthesist in medisch Vlissingen een onaantastbare positie. Zijn ingezonden brief*1 als reactie op het besluit van de toenmalige ziekenhuisbesturen om in Vlissingen twee nieuwe ziekenhuizen te bouwen is de eerste stap geweest op de weg die geleid heeft tot de fusie van de drie Walcherse ziekenhuizen.

In 1989 beëindigt hij de praktijk*2 die voortgezet wordt door L.J.C. Brandon Bravo. Twee jaar later is bij het zwemmen in zee in Vrouwenpolder overleden*3.

1) PZC, 21 feb. 1968; 2) PZC, 1989; 3) PZC, 24/29 aug. 1991;

NIEUWVELD, Anthonie Adriaan

Beroep: neuroloog-psychiater (1959-1971)
Artsexamen: Utrecht, september 1942
Specialisatie: zenuw- en zielsziekten 1946 (Utrecht)
Geboren: Den Haag, 9 juli 1916
Overleden: Amsterdam, 14 februari 1975
Adres: Boulevard Evertsen 30

Na zijn specialistische opleiding is hij vier jaar in militaire dienst. In 1950 vestigt hij zich in Amersfoort. Na een praktijkruil met G.J.W. Petten komt hij in juni 1959 naar Vlissingen waar hij naam maakt als een uitstekend neuroloog en een correcte, prettige collega die, in tegenstelling tot zijn voorganger niet aan de grote weg timmert. Een ernstig hartvaatliden dwingt hem in juni 1971 de praktijk neer te leggen die, bij gebrek aan een opvolger, niet wordt voortgezet. Hij verhuist naar Amsterdam waar hij, na een lang lijden, op 58-jarige leeftijd overlijdt.

L.: In memoriam. NTvG 1975; 119; 645.

KLAVER, P.N.

Beroep: radioloog (1961-1961)
Artsexamen: 1940
Specialisatie: radiologie

Na het overlijden van Henrard vestigt hij zich als röntgenoloog in Vlissingen. Een halfjaar later vertrekt hij naar Eindhoven waar hij later ernstige declaratieproblemen heeft gekregen met de ziekenfondsen.

In Vlissingen wordt hij opgevolgd door W.J. de Jong.

JONG, Wietze Jan de

Beroep: radioloog (1961-1992)
Artsexamen: Groningen, 10 juni 1953
Specialisatie: radiologie, 1960 (Groningen)
Geboren: Langezwaag, 27 december 1926
Gehuwd met: A. Geurts
Overleden: Vlissingen, 30 oktober 2000
Adres: Bilderdijklaan 23; Schubertlaan 9

In oktober 1961 vestigt hij zich als opvolger van P.N. Klaver als röntgenoloog in Vlissingen. In 1981 associeert hij zich met H. Lunsingh Scheurleer.

Hoewel hij zich in de Walcherse medische wereld niet op de voorgrond plaatst wordt hij als een prettig collega en een uiterst betrouwbaar röntgenoloog door huisartsen en specialisten ten zeerste gewaardeerd.

In de jaren zeventig is hij een aantal jaren penningmeester van de afdeling.

In januari 1992 neemt hij met een receptie in het ziekenhuis Walcheren afscheid van zijn collega's¹. Binnen de maatschap radiologie wordt hij opgevolgd door P.C. van de Merwe.

Als r.a. blijft hij in Vlissingen wonen waar hij op 73-jarige leeftijd aan een kwaadaardige nieraandoening overlijdt.

L.: In memoriam. Memorad 2001; 6; 36.

1) PZC, 11 jan. 1992.

POSTMA, Piet Hein

Beroep: internist (1962-1988)
Artsexamen: Leiden, 19 juli 1956
Specialisatie: inwendige geneeskunde, 1961 (Leiden)
Geboren: Deventer, 10 september 1927
Adres: Boulevard Bankert 34; Meiwervweg 6 (Gapinge)

Na het vertrek van H.P. Veening vestigt hij zich in augustus 1962 als internist in Vlissingen. In 1963 associeert hij zich met J.L. van Ligten. In 1970 wordt de maatschap met een derde internist (J.H. Wolterbeek) uitgebreid.

In 1974 wordt hij hoofd van het in dat jaar geopende isotopenlaboratorium.

Een kwart eeuw na zijn komst, waarin hij zich heeft laten kennen als een betrouwbaar internist en een actief lid van de afdeling Walcheren, waarvan twee jaar als voorzitter, beëindigt hij eind 1988 de praktijk. Zijn plaats als internist/hoofd van het isotopenlaboratorium wordt ingenomen door de Middelburger G.H. Jonkers. Als r.a. blijft hij op Walcheren wonen.

1) PZC, 12 dec. 1988.

WARTENA, Sjoerd

Beroep: huisarts (1962-1975)
Artsexamen: Groningen, 11 juni 1958
Geboren: Zwolle, 30 juni 1929
Adres: Vredeshoflaan 8 (praktijk en privé)

Eind 1962 vestigt hij zich als huisarts in Vlissingen als opvolger van A.M. Kostense. In 1975 beëindigt hij de praktijk die overgenomen wordt door F.G. Snijder. Na een vierjarige periode als bedrijfsarts bij Hoechst Holland NV wordt hij in 1979 directeur bedrijfsarts van de Stichting Regionale Bedrijfsgezondheidsdienst Zeeland, standplaats Goes. Na zijn huisartsperiode is hij in Vlissingen blijven wonen.

JANSEN, mw. Elisabeth Geertruida

Beroep: kinderarts (1963-1988)
Artsexamen: Leiden, 12 november 1954
Specialisatie: kindergeneeskunde, 1960 (Leiden)
Geboren: Leiden, 3 januari 1928
Gehuwd met: ongehuwd
Adres: Vredeshoflaan 2

In augustus 1963 vestigt ze zich, in samenwerking met de Middelburgse paediatr mw. M.J. van den Vooren, als (eerste) kinderarts in Vlissingen.

Een kwart eeuw later beëindigt ze met een afscheidsreceptie in het Vlissingse ziekenhuis de praktijk die voortgezet wordt door V.R. Drexhage. Als r.a. blijft ze in Vlissingen wonen.

1) PZC, 19 jan. 1988.

NORDLOHNE, dr. Marcel Eugène

Beroep: oogarts (1963-1991)
Artsexamen: Leiden, 8 juli 1955
Promotie: Leiden, 15 januari 1975
Specialisatie: oogheelkunde, 1962 (Leiden)
Geboren: Goes, 5 juli 1927
Adres: Vrijdomweg 18 (prakt.); C. Huygenslaan 12 (privé)

Komend uit Leiden vestigt hij zich op 1 maart 1963 als tweede oogarts in Vlissingen in samenwerking met M. Schreuder.

In 1975 promoveert hij tot medisch doctor op het onderwerp "The intraocular implant lens. Development and results with special reference to the Binkhorst lens."*1, *2.

Hij is een prettig collega en een nauwkeurig oogarts. Op Walcheren voert hij de implantatielens in. In 1982 associeert hij zich met C. Strous, welke associatie na enkele jaren wordt ontbonden.

Eind maart 1991 beëindigt hij zijn praktijk*3. Met een erudiete voordracht op een receptie in Brittania neemt hij afscheid van patiënten en collega's. Als r.a. blijft hij in Vlissingen wonen.

1) Leiden, 1975; 2) PZC, 16 jan. 1975; 3) PZC, 19 maart 1991.

KLUNHAAR, Eduard Willem Johan Maria

Beroep: cardioloog (1963-1969)
Artsexamen: Amsterdam, 3 november 1954
Specialisatie: cardiologie, 1961(Utrecht)
Geboren: Middelburg, 22 augustus 1922
Ouders: Gerhardus Albertus (commies) en Maria Dina Josephina Peek
Gehuwd met: N.J. Davidse
Overleden: Middelburg, 28 augustus 1969
Adres: Rijksweg 53 (Nieuw- en St. Joosland)

In maart 1963 vestigt hij zich, als eerste cardioloog in Zeeland, in Vlissingen waar hij uitsluitend in het St. Joseph ziekenhuis praktijk uitoefent.

De niet-optimale verhouding met de huisartsen, de Vlissingse internisten en het ziekenhuisbestuur heeft de omvang van zijn praktijk niet bevorderd.

Op 47-jarige leeftijd overlijdt hij aan een carcinoom van de alvleesklier*1.

Na zijn overlijden blijft de cardiologische praktijk op Walcheren tot 1980 vacant.

1) PZC, 2 sep. 1969.

LIGTEN, Johannes Lambertus van

Beroep: internist (1963-1991)
Artsexamen: Leiden, 12 februari 1957
Specialisatie: inwendige geneeskunde, 1963 (Leiden)
Geboren: Soerabaya, 27 januari 1930
Gehuwd met: Christine Wamsteker (arts)
Adres: Multatulilaan 4

Na zijn specialisatie vestigt hij zich in december 1963, in samenwerking met P.H. Postma, als tweede internist in Vlissingen.

Met zijn didactische gaven levert hij regelmatig bijdragen aan de nascholing van de huisartsen.

Als een zeer actieve voorzitter van de afdeling Walcheren is hij in 1969 de initiator van een motie waarin de afdeling uitsprekt op geen enkele wijze mee te werken aan het totstandkomen en functioneren van een tweede ziekenhuis in Vlissingen*1. Onder zijn leiding nemen de drie ziekenhuisbesturen op 28 april 1969 het besluit de bemiddeling in te roepen van de Nationale Ziekenhuisraad, welk besluit uiteindelijk geleid heeft tot de bouw van het gefuseerde 'Ziekenhuis Walcheren'

Eind 1991 legt hij wegens gezondheidsredenen de praktijk neer*2 die voortgezet wordt door M. Beudeker. Als r.a. blijft hij in Vlissingen wonen.

1) PZC, 25 maart 1969; 2) PZC, 12 dec. 1991.

PONSIOEN, Cornelis IJsbrand

Beroep: uroloog (1965-1985)
Artsexamen: Groningen, 25 november 1954
Specialisatie: urologie, 1962 (Groningen)
Geboren: Alphen a/d Rijn, 29 mei 1920
Gehuwd met: A.M. Heijmans
Overleden: Vlissingen, 21 maart 2000
Adres: van Woelderrenlaan 76

Op 1 april 1965 vestigt hij zich, als eerste uroloog in Zeeland, in Vlissingen.

In 1977 associeert hij zich met de Middelburgse uroloog S. Geluk.

In 1985 legt hij de praktijk neer*1 die voortgezet wordt door J.H. Vriesde. Als r.a. blijft hij in Vlissingen wonen waar hij op 79-jarige leeftijd overlijdt.

1) PZC, 19 juni 1985.

DEKKER, Casper Pieter

Beroep: huisarts (1965-1973)
Artsexamen: Groningen, 8 oktober 1964
Geboren: Alkmaar, 27 november 1932
Adres: Badhuisstraat 44

Als officier-vlieger bij de Koninklijke Luchtmacht studeert hij in zijn diensttijd geneeskunde. Na het behalen van zijn artsexamen vestigt hij zich op 1 januari 1965 als huisarts in Vlissingen waar hij de praktijk en woning van L.P. Boone overneemt. Wegens onvoldoende affiniteit met de huisartsgeneeskunde beëindigt hij in januari 1973 de praktijk die voortgezet wordt door A. van der Griek. Na een specialisatie tot radioloog vestigt hij zich in 1977 in Goes waar hij na zijn pensionering als r.a. blijft wonen.

HANEMAAIJER, Robbert

Beroep: chirurg (1966-1995)
Artsexamen: Leiden, 4 mei 1956
Specialisatie: heekunde, 1962 (Den Haag)
Geboren: Rotterdam, 2 oktober 1929
Gehuwd met: Ank Beyerbergen van Henegouwen
Adres: Julianalaan 6

In november 1966 vestigt hij zich in samenwerking met P.C. Kraan en W.A. Bax als derde chirurg in Vlissingen.

In het kader van de Stichting 'Zeeland helpt Polen' zet hij zich in om de materiële omstandigheden in de Poolse ziekenhuizen, met name de kinderafdeling van het academisch ziekenhuis in Gdansk, te verbeteren*1.

Op 1 januari 1995 legt hij de praktijk neer*2 die voortgezet wordt door T. van Popta. Als r.a. blijft hij in Vlissingen wonen.

1) PZC, 24 dec. 1986/22 juli 1987; 2) PZC, 22 dec. 1994.

KANT, Eliza

Beroep: huisarts (1967 -)
Artsexamen: Utrecht, 24 juni 1964
Geboren: Voorburg, 15 juli 1940
Gehuwd met: Ria Punt (g.); Corine Klaar
Adres: Badhuisstraat 195; Sabalaan 3 (privé en praktijk)

Na een tweejarig assistentschap vestigt hij zich op 1 januari 1967 als huisarts in Vlissingen waar hij de praktijk en woning van R. Grippeling overneemt. Hij krijgt al gauw een uitstekende naam, zowel onder de bevolking als onder de specialisten van wie vele hem als huisarts kiezen. Samen met D.C. Bom haalt hij R.M. Thiadens naar

Vlissingen, welk drietal, later aangevuld met F.A. van den Berg, binnen de Vlissingse huisartsengroep een subgroep vormt met een eigen avonddienst. Op Walcheren is hij de eerste huisarts die een ECG apparaat gebruikt. Geadviseerd door een cardioloog vormt hij met enkele huisartsen een werkgroep die de opgenomen ECG's bespreekt. Blijvend binnen het kader van de 'op feiten gebaseerde geneeskunde' past hij een aantal jaren acupunctuur toe. Zijn ervaringen worden op een afdelingsbijeenkomst meegedeeld en in het NTvG gepubliceerd.*1 35 Jaar na zijn komst draagt hij zijn praktijk aan P.W.M. Scheeren over.

1) NTvG 1980, 124, 1408-11.

MIJNLIEFF, Ary Jacobus

Beroep: huisarts (1967-1995)
Artsexamen: Utrecht, 29 april 1965
Geboren: Utrecht, 25 september 1933
Gehuwd met: J.A. Vinke
Overleden: Vlissingen, 13 april 1997
Adres: Koudekerkseweg 15; Nicolaas Beetslaan 15 (privé en praktijk)
Functie: arts Belgisch loodwezen

In oktober 1966 neemt hij de praktijk van de overleden huisarts W.J. du Fossé over. Als een van de pioniers op het terrein van de automatisering in de huisartspraktijk is hij voorzitter van 'OrgHIS'.

Wegens gezondheidsredenen legt hij op 1 september 1995 de praktijk neer*1 die voortgezet wordt door F.A.N. Bronzwaer. Hij blijft in Vlissingen wonen waar hij op 61-jarige leeftijd aan een hartaandoening overlijdt.

1) PZC, 24 aug. 1995.

GREEF, Geo de

Beroep: huisarts (1967-1995)
Artsexamen: Leiden, 1 oktober 1965
Geboren: Vlissingen, 4 maart 1935
Ouders: George Jacobus Marinus (arts) en Francina Elisabeth van Dongen

Gehuwd met: C. Vriens
Adres: Badhuisstraat 172; Willem Klooslaan 1 (praktijk en privé)
Functie: colonnecommandant Rode Kruis

Als dienstplichtig OvG LM wordt hij in 1966 in Vlissingen gedetacheerd. Op 1 april 1967 neemt hij de huisartspraktijk van zijn vader over. Wegens een niet-optimale gezondheid beëindigt hij in september 1995 de praktijk*1 die hij als huisarts van de oude stempel 28 jaar zonder problemen heeft uitgeoefend. Als r.a. blijft hij in Vlissingen wonen. De praktijk wordt door F. Legemate voortgezet.

1) PZC, 27 sep. 1995.

CRAMER, Johannes Albertus Bernardus

Beroep: huisarts (1969-1985)
Artsexamen: Utrecht, 31 januari 1969
Geboren: Amersfoort, 9 december 1934
Gehuwd met: A.F.M. Schulte
Adres: Singel 210; Gerbrandystraat 6 (praktijk en privé)

In juni 1969 neemt hij de huisartspraktijk van M.J.A. Bil over. Zestien jaar later beëindigt hij de praktijk die voortgezet wordt door W. van Ouwkerk. Als verzekeringsgeneeskundige in dienst van de GMD, standplaats Goes, verhuist hij naar Middelburg (Kinderdijk 46) waar hij na zijn pensionering (1985) als r.a. blijft wonen.

WOLTERBEEK, Johan Hendrik

Beroep: internist (1970-1998)
Artsexamen: Leiden, 18 januari 1963
Specialisatie: inwendige geneeskunde, 1970 (Leiden)
Geboren: Utrecht, 25 oktober 1936
Gehuwd met: Lidia v.d. Vlerk
Adres: Schubertlaan 29

Na zijn specialisatie vestigt hij zich op 1 november 1970 in samenwerking met de internisten Postma en Van Ligten als derde internist in Vlissingen. Achtentwintig jaar later, in welke periode hij als een betrouwbaar internist en een plezierig collega zonder problemen heeft gepraktiseerd, neemt hij op 18 december 1998 met een receptie in het ziekenhuis afscheid van zijn werkring*1. Als r.a. blijft hij in Vlissingen wonen. Binnen de maatschap interne geneeskunst wordt hij opgevolgd door A.A. Tanis.

1) PZC, 19 dec. 1998.

SLUIJS, Pieter van der

Beroep: KNO-arts (1971 -)
Artsexamen: Utrecht, 9 juli 1965
Specialisatie: keel-neus-oorheelkunde, 1971 (Utrecht)
Geboren: Rotterdam, 17 januari 1939
Adres: St. Maartenlaan 7; Bizetlaan 7

Op 1 september 1971 vestigt hij zich in samenwerking met S.P. Rietema als tweede KNO-arts op Walcheren in Vlissingen. Als een kundig specialist heeft hij de achterstand waarin het specialisme KNO bij zijn komst op Walcheren verkeert snel en volledig weggewerkt.

SNICK, H.K.A.

Beroep: gynaecoloog (1971-1999)
Artsexamen: Leuven, 11 juli 1965
Specialisatie: verloskunde en gynecologie, 1970 (Heerlen)
Geboren: Ieperen (B.), 6 mei 1938
Adres: Bachlaan 16

In mei 1971 vestigt hij zich in samenwerking met B.S. Oey in Vlissingen als opvolger van H.H. Merkelijn.

Zijn aandacht als gynaecoloog is gericht op de mannelijke onvruchtbaarheid*1. In 1991 krijgt hij van de Nederlandse Jeugdgezondheidsorganisatie de dr. A.J. Swaakprijs*2. Eind 1999 beëindigt hij de praktijk en verhuist naar Frankrijk. Binnen de maatschap verloskunde en gynaecologie wordt hij door S. de Boer opgevolgd.

1) PZC, 28 dec. 1985; PZC, 26 aug. 1987; PZC, 16 aug. 1997; 2) Nieuwsbrief ziekenhuis Walcheren 1991.

PRILLEVITZ, H.W.

Beroep: chirurg (1972-1973)
Artsexamen: 10 december 1958
Specialisatie: heekunde
Geboren: 28 november 1931
Adres: Pauwenburgweg 27

Na het definitieve vertrek van P.C. Kraan vestigt hij zich in het najaar van 1972 in associatie met W.A. Bax en R. Hanemaayer als derde chirurg in Vlissingen. Wegens een, voor hem aantrekkelijk, aanbod om in het Rotterdamse Havenziekenhuis te komen werken beëindigt hij in goede harmonie de associatie en verhuist in oktober 1973 naar Barendrecht. Een jaar later wordt hij door J.A. Kriele opgevolgd.

GELDERBLOM, Herman

Beroep: gynaecoloog (1973-1973)
Artsexamen: 19 februari 1965
Specialisatie: verloskunde en gynaecologie
Geboren: Nieuwdorp, 1 december 1937
Adres: Souburg

Begin januari 1973 vestigt hij zich in samenwerking met B.S. Oey en H.K.A. Snick als derde gynaecoloog op Walcheren. Na enkele maanden wordt de associatie door de twee zittende gynaecologen opgezegd. Hij vertrekt naar Drachten waar hij zijn verdere arbeidsleven blijft.

Op Walcheren wordt hij opgevolgd door E.M. Bourez.

GRIEK, Arjen van de

Beroep: huisarts (1973 -)
Artsexamen: Amsterdam, 14 juni 1971
Geboren: Terneuzen, 22 augustus 1945
Gehuwd met: P.L. Vernhout
Adres: Badhuisstraat 44/46 (praktijk en privé)

Als zoon van de Terneuzense huisarts, J.J.J. van de Griek neemt hij in januari 1973 de praktijk en woning van C.P. Dekker over. De komende dertig jaar oefent hij als een goed en betrouwbaar huisarts probleemloos de praktijk uit. Hij is een zeer sportieve man die zich op meerdere sportonderdelen regionaal onderscheidt.

KNOOK, dr. Huibrecht Leendert

Beroep: neuroloog (1974-)
Artsexamen: Leiden, 15 mei 1970
Specialisatie: neurologie, 1974 (Leiden)
Promotie: Rotterdam, 27 oktober 1975
Geboren: Rotterdam, 27 juli 1937
Gehuwd met: J. Erkelens
Adres: Vlissingestraat 42 (Koudekerke); Torenstraat 1 (Meliskerke); Kaai 79 (Veere)

In oktober 1974 vestigt hij zich als zelfstandig neuroloog in Vlissingen. Met zijn vestiging is in Vlissingen het vroegere dubbelspecialisme zenuw- en zielsziekten definitief gesplitst in neurologie en psychiatrie. Op 27 oktober 1975 promoveert hij tot medisch doctor*1. In 1980 associeert hij zich met A.P. Volker.

In januari 1995 beëindigt hij de praktijk die door J. Koeman wordt voortgezet. In de maatschap neurologie blijft hij nog een aantal jaren als waarnemer werkzaam.

1) 'The fibre connections of the forebrain.' Rotterdam, 1975.

BOUREZ, E.M.

Beroep: gynaecoloog (1974 -)
Artsexamen: Leuven, 14 juli 1967
Specialisatie: verloskunde en gynaecologie, 1972 (Amsterdam)
Geboren: Menen (B.), 28 november 1941
Gehuwd met: R.E. Veulemans (arts)
Adres: Beethovenlaan 1; Verlengde Dishoeksewg 5

In samenwerking met B.S. Oey en H.K.A. Snick vestigt hij zich in 1974 als derde gynaecoloog op Walcheren waar hij dertig jaar zonder problemen heeft gefunctioneerd.

MEIJER, J.A.A.

Beroep: huisarts (1974-1981)
Artsexamen: Utrecht 6 juli 1973
Geboren: 29 september 1942
Adres: Julianalaan 7 (praktijk en privé)

In november 1973 neemt hij de praktijk en woning van C.C. Sluijter over. Benoemd bij de Rijksgeneeskundige Dienst als bedrijfsarts bij het ministerie van Landbouw, vertrekt hij in juli 1981 naar Den Haag. De praktijk wordt door het echtpaar Van Pelt-Termeer voortgezet.

KRIELE, Josephus Adrianus

Beroep: chirurg (1974 -)
Artsexamen: Leiden, 28 september 1966
Specialisatie: heilkunde, 1974 (Heerlen)
Geboren: Bergen op Zoom, 22 juni 1937
Adres: Brahmslaan 15

Tijdens zijn diensttijd als 'marinearts' is hij een jaar assistent van de Vlissingse chirurgen. Na zijn specialisatie vestigt hij zich als opvolger van Prillewitz in augustus 1974 als derde chirurg in Vlissingen.

SNIJDER, F.G.

Beroep: huisarts (1975 -)
Artsexamen: Utrecht, 6 juli 1973
Specialisatie: huisartsgeneeskunde (1975)
Geboren: Loenen, 19 mei 1946
Adres: Burgemeester van Woerdenlaan 12 (praktijk); Bilderdijklaan 7 (privé)

In 1975 vestigt hij zich als opvolger van S. Wartena als huisarts in Vlissingen.

THIADENS, R.M.

Beroep: huisarts (1975 -)
Artsexamen: Amsterdam, 12 juni 1974
Specialisatie: huisartsgeneeskunde (1975)
Geboren: Groningen, 17 april 1948
Adres: Westervicht 269; Zuiderbaan 23 (praktijk en privé)

In januari 1976 vestigt hij zich in Vlissingen. Het is een zogenaamde gesteunde vrije vestiging, waarbij geen bestaande praktijk wordt overgenomen maar die 'gesteund' wordt door gevestigde huisartsen (Bom en Kant).

In de aan het voormalige West-Souburg (waaruit de Souburgse huisartsen zich terugtrekken) grenzende nieuwbouwwijken krijgt hij snel een volwaardige praktijk.

GROOTENHUIS, L.S.J.

Beroep: kaakchirurg (1976 -)
Tandartsexamen: Groningen, 1970
Specialisatie: mondziekten en kaakchirurgie, 1975 (Amsterdam)
Gehuwd met: Suzanne Stevels
Geboren: 12 december 1943
Adres: Puccinilaan 7

Na zijn opleiding vestigt hij zich als eerste kaakchirurg in Zeeland met praktijk in Vlissingen en Goes. In 1982 associeert hij zich met J. van der Zwan. In 1999 wordt de maatschap met R.H.K. Batenburg uitgebreid.

HOHBERGER, J.A.D.

Beroep: zenuwarts (1977-1978)
Artsexamen: Leiden, 23 mei 1958
Specialisatie: zenuw-zielsziekten 1963 (Leiden)
Geboren: 3 maart 1928
Adres: Badhuisstraat 201

Van Franse afkomst met een Nederlandse (medische) opleiding vestigt hij zich in mei 1977, in samenwerking met A.J. Boom, als psychiater in Vlissingen. Een jaar later vertrekt hij naar Frankrijk.

SCHIPPER, dr. Frits Albert de

Beroep: gynaecoloog (1978 -)
Artsexamen: Amsterdam, 13 januari 1972
Promotie: Nijmegen, 28 april 1994
Specialisatie: verloskunde en gynaecologie 1978 (Amsterdam)
Geboren: Middelburg, 19 april 1947
Adres: Bakkersdorplan 6

In 1978 vestigt hij zich als vierde gynaecoloog op Walcheren in samenwerking met E.M. Bourez, B.S. Oey en H.K.A. Snick in Vlissingen.

In 1994 promoveert hij in Nijmegen op een, in 1976 in de regio Walcheren begonnen, onderzoek naar afwijkingen in het slijmvlies van de baarmoederhals*1, *2.

1) 'Diagnostiek en behandeling van intraepitheliale afwijkingen van de cervix uteri.' Nijmegen, 1994; 2) PZC, apr. 1994.

BERG, F.A. van den

Beroep: huisarts (1979 -)
Artsexamen: Rotterdam, 16 december 1977
Specialisatie: huisartsgeneeskunde, 1979
Geboren: Zwollerkerspel, 24 juni 1953
Gehuwd met: L.C.C. de Lange (g.)
Adres: Giessenburg 12 (praktijk + privé), Rosenburglaan 1 (praktijk), Julianalaan 7 (privé)

Medio 1979 vestigt hij zich in samenwerking met mw. L.C.C. van den Berg-de Lange als huisarts in Vlissingen. Het is een vrije vestiging waarbij geen bestaande praktijk wordt overgenomen.

In korte tijd krijgt hij een uitstekende naam en een snel groeiende praktijk. In 1995 zet hij het samenwerkingsverband voort met mw. A.M.M. Termeer. De praktijk wordt verplaatst naar de Rosenburglaan 1.

LANGE, mw. L.C.C. van den Berg-de Lange

Beroep: huisarts (1979-1995)
Artsexamen: Rotterdam, 16 december 1977
Specialisatie: huisartsgeneeskunde 1979
Geboren: 31 7 1952 Den Haag
Gehuwd met: F.A. van den Berg (g.)
Adres: Giessenburg 12 (praktijk en privé)

Medio 1979 vestigt ze zich in samenwerking met F.A. van den Berg als huisarts in Vlissingen. Daarnaast is ze van 1981 tot 1982 parttime verpleeghuisarts in de verpleeginrichting der Boede en vanaf 1990, eveneens in deeltijd, medewerker van het het Rotterdams Huisartseninstituut.

In 1995 beëindigt ze de praktijk en vertrekt naar Rotterdam.

VOLKER, A.P.

Beroep: neuroloog (1979 -)
Artsexamen: Utrecht, 6 juli 1974
Specialisatie: klinische neurologie, 1979 (Utrecht)
Geboren: Vlissingen, 5 mei 1946
Adres: Schubertlaan 6

In 1979 vestigt hij zich in samenwerking met H.L. Knook als tweede neuroloog in Vlissingen.

DIX, D.H.

Beroep: KNO-arts (1981-1983)
Artsexamen: Rotterdam, 7 juli 1971
Specialisatie: keel-neus-oorheelkunde, 1976 (Utrecht)
Geboren: Den Haag, 12 december 1943
Adres: Offenbachlaan 42

In januari 1981 vestigt hij zich, in samenwerking met P. van der Sluys, als tweede KNO-arts in Vlissingen. Eind 1983 beëindigt hij het maatschapverband en vertrekt naar Utrecht. Hij wordt door J.L. Bernard opgevolgd.

DEKKER, F.A.

Beroep: cardioloog (1981-1981)
Artsexamen: Amsterdam UvA, 9 juni 1976
Specialisatie: cardiologie, 1981 (Utrecht)
Geboren: Biervliet, 5 maart 1946

In 1981 vestigt hij zich, in samenwerking met A.N.E. Zimmerman, als tweede cardioloog op Walcheren.

Wegens incompatibiliteit vertrekt hij binnen het jaar naar Utrecht als een van de cardiologen van het St. Antonius ziekenhuis. In de jaren negentig is hij directeur van het Medisch Centrum Viken (privé-kliniek voor cardiologisch onderzoek).

PELT, J.L.R.H. van

Beroep: huisarts (1981-1995)
verpleeghuisarts (1995 -)
Artsexamen: Nijmegen, 22 september 1978
Specialisatie: huisartsgeneeskunde, 1981
Geboren: 6 mei 1952

Gehuwd met: A.M.M. Termeer (g.)
Adres: Julianalaan 7 (praktijk en privé)
Gerbrandystraat 129/A

In 1981 neemt hij, in samenwerking met zijn vrouw mw. A.M.M. van Pelt-Termeer de praktijk en woning van J.A.A. Meijer over. In 1995 beëindigt hij de praktijk. Zijn praktijkaandeel wordt door het echtpaar Van Russen Groen-Roebroeck voortgezet. Sindsdien is hij parttime verpleeghuisarts in de verpleeginrichting Der Boede en parttime HIDHA in de praktijk van de Souburgse huisarts J.F.M. Bergen. In 2001 is hij uit Walcheren vertrokken.

TERMEER, mw. A.M.M.

Beroep: huisarts (1981 -)
Artsexamen: Nijmegen, 7 september 1979
Specialisatie: huisartsgeneeskunde, 1981
Geboren: Haaren, 19 februari 1953
Gehuwd met: J.L.R.H. van Pelt (g.)
Adres: Julianalaan 7 (praktijk en privé); Rosenburglaan 1 (praktijk); Julianalaan 7 (privé)

In 1981 neemt ze samen met haar echtgenoot de woning en huisartspraktijk van J.A.A. Meijer over.
In 1995 zet ze haar praktijkaandeel voort in samenwerking met F.A. van den Berg. De praktijk wordt naar de Rosenburglaan 1 verplaatst.

LUNSINGH SCEURLEER, H.F.

Beroep: radioloog (1981 -)
Artsexamen: Leiden, 10 mei 1963
Specialisatie: radiologie, 1980 (Leiden)
Geboren: Den Haag, 15 januari 1937
Adres: Achter het Hofplein 9, Middelburg; Londensekaai 11, Middelburg

Na een periode als huisarts in Velp (1968-1976) specialiseert hij zich in Leiden tot radioloog waarna hij zich, in samenwerking met W.J. de Jong, als tweede radioloog in Vlissingen vestigt. Na de fusie van de Walcherse ziekenhuizen vormt hij met de drie andere radiologen de maatschap radiodiagnostiek.
Twintig jaar na zijn komst beëindigt*1 hij de praktijk.

1) Jaarverslag 2000 Ziekenhuis Walcheren.

DEURLOO, R.

Beroep: keel, neus en oorarts (1982 -)
Artsexamen: Leiden, 27 augustus 1976
Specialisatie: keel-neus-oorheelkunde, 1981 (Den Haag)
Geboren: Den Haag, 11 november 1946
Adres: Burgemeester van Woelderenaan 90

Begin 1982 vestigt hij zich in samenwerking met P. van der Sluys en D.H. Dix als derde KNO-arts op Walcheren.

DELHEZ, ir. Huub

Beroep: nucleair-geneeskundige (1982 -)
Examen: Delft, 1977
Specialisatie: klinisch fysicus (1988)
Geboren: Den Haag, 17 november 1946
Gehuwd met: Ploni Doolaard
Adres: Vondellaan 22

Na zijn studie als scheikundig ingenieur biochemie is hij van maart 1977 tot januari 1982 werkzaam op de afdeling Nucleaire Geneeskunde van het Rotterdams Radiotherapeutisch Instituut.

Op 1 december 1982 wordt hij tot hoofd van de afdeling Nucleaire Geneeskunde van het Ziekenhuis Walcheren aangesteld.

Als staflid van het ziekenhuis Walcheren speelt hij een belangrijke rol.

GLANSDORP-BEUKER, mw. M.

Beroep: anesthesioloog (1982-1990)
Artsexamen: Rotterdam, 1978
Specialisatie: anesthesiologie, 1982 (Rotterdam)
Geboren: Dordrecht, 19 november 1952
Gehuwd met: G.M. Glansdorp (anesthesioloog)
Adres: Offenbachlaan 56; Rossinilaan 57

In april 1982 vestigt ze zich samen met G.A. Glansdorp en in associatie met F. Kamermans, als tweede anesthesioloog in Vlissingen.

In 1990 beëindigt ze de praktijk.

GLANSDORP, G.M.

Beroep: anesthesioloog (1982 -)
Artsexamen: Rotterdam 21 juli 1978
Specialisatie: anesthesiologie 1982 (Rotterdam)
Geboren: Rotterdam 20 augustus 1951
Gehuwd met: M. Beuker
Adres: Offenbachlaan 56; Rossinilaan 57

In maart 1982 vestigt hij zich samen met mw. M. Glansdorp-Beuker, in associatie met F. Kamermans, als 2e anesthesioloog in Vlissingen.

STROUS, C.

Beroep: oogarts (1982 -)
Artsexamen: Amsterdam, 12 april 1978
Specialisatie: oogheelkunde, 1982 (Amsterdam)
Geboren: Den Helder, 24 maart 1947
Adres: Branderijstraat 12; Stationsplein 1 (Arnhemuiden)

In 1982 vestigt hij zich als tweede oogarts in Vlissingen, aanvankelijk in associatie met de Vlissingse oogarts M.E. Nordlohne, sinds 1987 met de Middelburgse oogarts W.H. Bavelaar.

OSTERMAN, W.N.

Beroep: huisarts (1982 -)
Artsexamen: Leiden, 25 april 1980
Specialisatie: huisartsgeneeskunde, 1982
Geboren: Vlaardingen, 21 oktober 1953
Adres: de Kempenaerstraat 2 (praktijk); Thorbeckelaan 28 (privé)

Medio 1982 vestigt hij zich als huisarts met speciale aandacht voor homeopathie en natuurgeneeswijze in Vlissingen. Het is een 'vrije' vestiging waarbij geen bestaande praktijk wordt overgenomen.

Na aanvankelijke aarzeling wordt hij door de zittende huisartsen in de Vlissingse HAGRO opgenomen.

HEZIK, E.J. van

Beroep: longarts (1983 -)
Artsexamen: Groningen, 24 september 1976
Specialisatie: longziekten en tuberculose, 1983 (Groningen)
Geboren: Horst, 29 augustus 1949
Adres: Bizetlaan 4

In januari 1983 komt hij als eerste longarts op Walcheren naar Vlissingen. In 1986 associeert hij zich met mw. E.K.J. Dijksterhuis.

BERNARD, J.L.

Beroep: KNO-arts (1984 -)
Artsexamen: Rotterdam, 16 maart 1979
Specialisatie: keel-, neus- en oorheelkunde, 1984 (Rotterdam)
Geboren: 3 maart 1951
Adres: Sprencklaan 3, Middelburg

In 1984 komt hij als derde KNO-arts naar Walcheren waar hij met P. van der Sluijs en R. Deurloo de maatschap KNO-artsen vormt.

VRIESDE, J.H.

Beroep: uroloog (1985 -)
Artsexamen: Leiden, 21 januari 1977
Specialisatie: urologie, 1984 (Rotterdam)
Geboren: Suriname, 16 juli 1950
Adres: Tobagolaan 5

Na zijn artsexamen is hij een jaar assistent bij de Vlissingse chirurgen. Na zijn specialisatie vestigt hij zich in 1985 als opvolger van C.IJ. Ponsioen in Vlissingen. Met S. Geluk vormt hij de maatschap urologie. Hij is Fellow of the European Board of Urology.

OUWERKERK, Willem van

Beroep: huisarts (1985 -)
Artsexamen: Leiden, 27 augustus 1982
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: Middelburg, 21 oktober 1956
Adres: Gerbrandystraat 6 (praktijk en privé)

In 1985 vestigt hij zich in Vlissingen als opvolger in de praktijk van J.A.B. Cramer.

DIJXHOORN, dr. M.J.

Beroep: gynaecoloog (1987 -)
Artsexamen: 14 oktober 1976
Promotie: Groningen, 1984
Specialisatie: verloskunde en gynaecologie, 1984 (Groningen)
Geboren: Willemstad (Curacao), 23 mei 1950
Adres: Steve Bikostraat 11

Na zijn opleiding, specialisatie en promotie*1 vestigt hij zich in 1987 op Walcheren waar hij in de maatschap gynaecologie B.S. Oeij opvolgt.

1) 'Asphyxia at birth in relation to neonatal neurological morbidity.' Groningen, 1986.

SABBE, dr. L.J.M.

Beroep: microbioloog (1987 -)
Artsexamen: Gent, 1976
Promotie: Leiden, 8 september 1982
Specialisatie: klinisch immunoloog 1981
medisch microbioloog 1988
Geboren: 8 juli 1951
Gehuwd met: Lieve Claus (kinderarts)
Adres: Muidenweg 25 (Wolfaartsdijk)

Na een vooropleiding aan het St. Amandscollege in Kortrijk studeert hij geneeskunde in Gent. Van 1976-1980 is hij assistent op de afdeling immunohematologie A.Z. Leiden. De resultaten van dit assistentschap verschijnen in de vorm van een proefschrift 'Immunological investigations in patients with aplastic anemia', waarop hij in 1982 promoveert. Vervolgens is hij van 1981 tot 1987 assistent op de afdeling medische microbiologie van het A.Z. Gent. In 1987 wordt hij aangesteld in zijn huidige functie als stafid van het Streeklaboratorium Zeeland.

HABETS, dr. J.M.W.

Beroep: huidarts (1988 -)
Artsexamen: Utrecht, 24 juni 1983
Promotie: Rotterdam, 1989
Specialisatie: dermatologie en venerologie, 1987 (Rotterdam)
Geboren: Heerlen, 31 maart 1953
Adres: Thortonlaan 6 (Koudekerke)

In 1988 komt hij als opvolger van T.F. Visser naar Walcheren.
In september 1989 promoveert hij tot medisch doctor*1, *2.
Na een eerdere associatie met de Goese dermatoloog mw. I. Vermeiden vormt hij sinds 1991 met E.P. Prens de maatschap dermatologie.

1) 'Immunohistological studies in basal cell carcinomas.' Rotterdam, 1989; 2) PZC, 12 sep. 1989.

DREXHAGE, Valentijn Rogier

Beroep: kinderarts (1988 -)
Artsexamen: Amsterdam VU, 21 maart 1980
Specialisatie: kindergeneeskunde, 1984 (Den Haag)
Geboren: Leiden, 19 januari 1952
Adres: Zuidbeekseweg 9

In januari 1988 vestigt hij zich in Vlissingen als opvolger van mw. E.G. Jansen. Met H. Doorn en (sinds 1996) mw. M.H. Greijn-Fokker vormt hij de maatschap kindergeneeskunde.

1) PZC, 29 sep. 2001.

SMITS, J.G.

Beroep: patholoog-anatoom (1990 -)
Artsexamen: Utrecht, 1981
Specialisatie: pathologie, 1989 (Utrecht)
Geboren: 6 oktober 1954
Adres: Schubertlaan 47

Sinds 1990 is hij, als opvolger van Van Houten, in dienst van de Stichting Streeklaboratorium Zeeland.

TABAK, J.M.

Beroep: radiotherapeut (1989 -)
Artsexamen: Amsterdam, 2 juli 1980
Specialisatie: radiotherapie, 1984 (Amsterdam VU)
Geboren: Hilversum, 12 juni 1952
Adres: Wagnerlaan 6

Sinds juli 1989 is hij radiotherapeut bij de Stichting Zeeuws Radio-Therapeutisch Instituut.

BRANDON BRAVO, L.J.C.

Beroep: anesthesioloog (1990 -)
Artsexamen: Amsterdam, 16 augustus 1979
Specialisatie: anesthesiologie, 1990 (Leiden)
Geboren: 18 mei 1953
Adres: M.L. Kingstraat 68; Stationsstraat 34 (Koudekerke)

Per 1 januari 1990 vestigt hij zich in Vlissingen als opvolger van F. Kamermans.

DIELWART, M.F.H.

Beroep: radiotherapeut (1990 -)
Artsexamen: Leiden, 10 januari 1984
Specialisatie: radiotherapie, 1990 (Amsterdam)
Geboren: 12 januari 1957
Adres: Zuiderzeestraat 134 (Souburg); Mendelsohnlaan 18

Sinds 1 april 1990 is hij als radiotherapeut in dienst bij de Stichting Z.R.T.I.

BOSCH, B.

Beroep: huisarts (1990 -)
Artsexamen: Leiden, 1984
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Geboren: 16 november 1952
Adres: Badhuisstraat 47 (praktijk); Badhuisstraat 81 (privé)

Als opvolger in de praktijk van D.C. Blom vestigt hij zich in 1990 als huisarts in Vlissingen.

JONG, H.W. de

Beroep: anesthesioloog (1990 -)
Artsexamen: Rotterdam, 18 september 1981
Specialisatie: anesthesiologie, 1987 (Leiden)
Geboren: Vlissingen, 17 december 1954
Ouders: Wietze Jan (radioloog) en A. Geurts
Adres: Bilderdijklaan 23

In 1990 vestigt hij zich als anesthesioloog in Vlissingen als opvolger van H.G. Kwa.

ZEE, J. van

Beroep: arts homeopathie en acupunctuur (1990 -)
Artsexamen: 1983
Adres: Rosenburglaan 227

Na een eerdere vestiging in Wemeldinge vestigt hij zich eind 1990 als alternatief geneeskundige met een uitsluitend consultatieve praktijk in Vlissingen.

MERWE, P.C. van de

Beroep: radiodiagnost (1991-1991)
Artsexamen: 1977
Specialisatie: radiologie (Leiden)

In januari 1991 vestigt hij zich als opvolger van W.J. de Jong in Vlissingen. Na enkele maanden wordt de maatschap door opzegging beëindigd. Hij wordt door W. Sanders opgevolgd.

THIJE, J.H. ten

Beroep: chirurg (1991 -)
Artsexamen: Groningen, 1976
Specialisatie: heilkunde, 1988 (Groningen)
Geboren: 13 oktober 1951
Adres: Walcherseweg 237 (Middelburg)

In januari 1991 vestigt hij zich als opvolger van J.P. Rijken als algemeen chirurg op Walcheren.

PRENS, dr. E.P.

Beroep: dermatoloog (1991 -)
Artsexamen: Groningen, 1981
Promotie: Rotterdam, 1992
Specialisatie: dermatologie en venerologie, 1985 (Rotterdam)
Geboren: 25 juni 1956
Adres: Brielle

In 1991 vestigt hij zich, in samenwerking met J.M.W. Habets, in Midden-Zeeland waar hij werkzaam is in Goes en Vlissingen. Daarnaast blijft hij parttime verbonden met de Erasmus universiteit in Rotterdam.

In november 1992 promoveert hij in Rotterdam tot medisch doctor*1, *2.

1) 'Psoriasis, immunopathofysiologie'. Rotterdam, 1992; 2) PZC, 8 dec. 1992.

KRUYT, mw. F.A.

Beroep: geriater (1991 -)
Artsexamen: Amsterdam, 1983
Specialisatie: klinische geriatrie, 1988 (Amsterdam)
Geboren: 10 juni 1956
Adres: van Kleffenslaan 227 (Middelburg)

In 1991 vestigt ze zich, als eerste klinisch geriater in Zeeland.
Het ziekenhuis Walcheren krijgt een 'GAAZ' van twaalf bedden. Deze, in augustus 1993 officieel geopende*1, Geriatische Afdeling Algemeen Ziekenhuis wordt in februari 1999 weer opgeheven*2.

1) PZC, 28 aug. 1993; 2) PZC, feb. 1999.

ASJES, M.B.

Beroep: oogarts (1991-1996)
Artsexamen: Leiden, 1983
Specialisatie: oogheelkunde, 1991 (Amsterdam)
Geboren: 3 oktober 1951
Adres: Noordbolwerk 33; Dam 50 (Middelburg)

Na zijn specialisatie vestigt hij zich in maatschapsverband met W.H. Bavelaar en C. Strous als derde oogarts op Walcheren.
Wegens incompatibiliteit vertrekt hij op 1 januari 1997 naar Meppel. Hij wordt opgevolgd door A.M.W. van Houwelingen.

BEUDEKER, mw. M.

Beroep: internist (1991 -)
Artsexamen: Amsterdam, september 1977
Specialisatie: inwendige geneeskunde, 1983 (Amsterdam)
Geboren: 13 juli 1950
Adres: Molenstraat 73

Als opvolger van J. van Ligten vestigt ze zich op 1 december 1991 als algemeen internist in Vlissingen.

ROBLES de MEDINA, Ramon Mariano

Beroep: cardioloog (1992-1995)
Artsexamen: Utrecht, 1985
Specialisatie: cardiologie, 1991 (Amsterdam AMC)
Geboren: 15 januari 1956
Adres: Windwijzer 19 (Middelburg)

In 1992 vestigt hij zich als vierde cardioloog op Walcheren. In 1995 zegt hij het maatschapverband op en vertrekt naar het Leijenburg Ziekenhuis Den Haag. Na zijn vertrek blijft de cardiologische maatschap tot drie cardiologen beperkt.

DIELEMAN, B.P.

Beroep: psychiater (1992 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1985
Specialisatie: psychiatrie, 1990 (Rotterdam)
Geboren: 17 oktober 1960
Gehuwd met: M.J. Bezem (g)
Adres: L. Noordstr. 64 'Mournouw', Middelburg; Vliedberg 3, Vlissingen

In september 1992 vestigt hij zich als opvolger van A.J. Boom als psychiater op Walcheren in maatschap met A.J. van Haaften en F.W. van der Poel.

CRAMA, P.B.A.

Beroep: huisarts (1992 -)
Artsexamen: Leiden, 1983
Specialisatie: huisartsgeneeskunde, 1986 (Utrecht)
Geboren: 15 februari 1958
Gehuwd met: Heleen Grotenhuis
Adres: Hogeweg 107 (praktijk); Kleiweg 3 (privé)

In december 1992 neemt hij de huisartspraktijk van A.H. van Dijk over.

SANDERS, W.H.J.

Beroep: radiodiagnost (1993 -)
Artsexamen: Utrecht, 31 mei 1985
Specialisatie: radiologie, 1992 (Tilburg)
Geboren: 4 januari 1958
Adres: Mendelssohnlaan 32

Per 1 januari 1993 wordt hij als radiodiagnost toegelaten als opvolger van P.C. van de Merwe.

ROEBROECK, mw. J.M.G.

Beroep: huisarts (1995 -)
Artsexamen: 1982
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Gehuwd met: E.R. van Russen Groen
Adres: Leliënlaan 2 (praktijk); Julianalaan 8 (privé)

In juni 1995 vestigt ze zich als huisarts in Vlissingen waar ze samen met haar echtgenoot E.R. van Russen Groen de praktijk van J.L.R.H. van Pelt voortzet.

RUSSEN GROEN, E.R. van

Beroep: huisarts (1995 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1985
Specialisatie: huisartsgeneeskunde, 1994 (Maastricht)
Geboren: 28 juni 1959
Gehuwd met: J.M.G. Roebroeck
Adres: Leliënlaan 2 (praktijk); Julianalaan 8 (privé)

In juni 1995 vestigt hij zich in Vlissingen waar hij samen met zijn echtgenoot de praktijk van J.L.R.H. van Pelt voortzet.

BRONZWAER, F.A.N.

Beroep: huisarts (1995 -)
Artsexamen: 1990
Specialisatie: huisartsgeneeskunde
Adres: Badhuisstraat 31 (praktijk); Dorpstraat 38 (Oostkapelle)(privé)

In september 1995 neemt hij de praktijk van A.J. Mijnlief over.

CREEMERS, dr. Gerardus Johannes Marie

Beroep: internist (1995-1999)
Artsexamen: Amsterdam UvA, mei 1986
Promotie: Rotterdam, 13 maart 1996
Specialisatie: inwendige geneeskunde, 1993 (Tilburg)
Geboren: Eindhoven, 12 maart 1960
Adres: Maarten Luther Kingstraat 58

Na zijn specialistische opleiding in het St. Elisabeth ziekenhuis in Tilburg is hij van 1993 tot 1995 junior-internist op de afdeling interne oncologie van de Dr. Daniel den Hoedkliniek in Rotterdam.

In januari 1995 vestigt hij zich in Vlissingen als opvolger van B. Uyterlinde. Op 13 maart 1996 promoveert hij in Rotterdam*1.

In goed overleg vertrekt hij medio 1999 naar Eindhoven, waar een plaats vrij is gekomen in het oncologisch centrum.

Hij wordt opgevolgd door L.G.M. Kerkhofs.

1) 'Clinical and pharmacological studies on the topoisomerase I inhibitor topotecan.' Rotterdam, 1996.

BLOK, dr. Willem Lourens

Beroep: internist (1995 -)
Artsexamen: Leiden, maart 1981
Promotie: Nijmegen, 10 december 1996
Specialisatie: inwendige geneeskunde, 1986 (Rotterdam)
Geboren: Gouda, 25 maart 1954
Gehuwd met: AnneMarie Schoonderwoerd
Adres: Luzacstraat 5

Na zijn specialistenopleiding in het Zuiderziekenhuis in Rotterdam is hij twee jaar werkzaam op de afdeling hemato-oncologie van de Dr. Daniël den Hoedkliniek in Rotterdam en vervolgens zes jaar op de afdeling Interne Geneeskunde van het Academisch Ziekenhuis Nijmegen.

In januari 1995 vestigt hij zich in Vlissingen waar hij, samen met G.J. Creemers, het praktijktaandeel van Uyterlinde voortzet.

Op 10 december 1996 promoveert hij in Nijmegen tot doctor in de geneeskunde*1, *2.

1) 'Dietary and pharmacological modulation of cytokine production and host defense.' Nijmegen, 1996; 2) PZC, 13 dec. 1996.

KNOL, H.P.

Beroep: radiotherapeut (1995-)
Artsexamen: Rotterdam, 1989
Specialisatie: radiotherapie, 1995(Rotterdam)
Geboren: 27 maart 1964
Adres: Luzacstraat 3

In oktober 1995 wordt hij, als derde radiotherapeut, aangesteld bij het ZRTI. Ultimo 1999 beëindigt hij het dienstverband en vertrekt naar het Medisch Centrum Alkmaar.

KOEMAN, Jan

Beroep: neuroloog (1995 -)

Artsexamen: Amsterdam, 22 september 1978
Specialisatie: neurologie, 1986 (Tilburg/Heerlen)
Geboren: 13 april 1951
Adres: Luzacstraat 11

Per 1 januari 1995 vestigt hij zich als neuroloog in Vlissingen waar hij met de Goese en de Vlissingse neurologen de maatschap neurologie vormt.

LEGEMATE, Frans

Beroep: huisarts (1995 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1984
Specialisatie: huisartsgeneeskunde, 1991
Geboren: 24 december 1958
Adres: Troelstraweg 411 (praktijk); Koudekerkseweg 167, Middelburg (privé)

In september 1995 vestigt hij zich als opvolger van G. de Greef als huisarts in Vlissingen.

POPTA, T. van

Beroep: chirurg (1995 -)
Artsexamen: Leiden, 28 maart 1980
Specialisatie: heilkunde, 1986 (Den Haag)
Geboren: 13 november 1952
Adres: Rossinilaan 22

Per 1 januari 1995 vestigt hij zich als opvolger van R. Hanemaayer als algemeen chirurg in Vlissingen.

SONNAVILLE, P.B.J. de

Beroep: reumatoloog (1995 -)
Artsexamen: Nijmegen, 1977
Specialisatie: reumatologie, 1986 (Amsterdam)
Geboren: 1952
Adres: Oosterschelde Zkh., Zkh. Walcheren (praktijk); Vlijekreek 7 Goes (privé)

Sinds 1986 als reumatoloog in Goes gevestigd zet hij ultimo 1995 de praktijk van F. de Jong, die per 1 12 1995 zijn reumatologische praktijk op Walcheren heeft neergelegd, voort. Hij doet dit in samenwerking met J.R.M. Wentink. Per 1 1 2001 beëindigt hij zijn werkzaamheden op Walcheren die voortgezet worden door M.V. van Krugten.

GREIJN-FOKKER, mw. M.H.

Beroep: kinderarts (1996 -)
Artsexamen: Rotterdam, 17 juni 1988
Specialisatie: kindergeneeskunde, 1995 (Rotterdam)
Geboren: 18 oktober 1962
Gehuwd met: B.A.W. Greijn
Adres: Burgemeester van Woelderenlaan 36

Ingaande 1 april 1996 vestigt ze zich, in samenwerking met V.R. Drexhage en H. Doorn in parttime dienstverband als derde kinderarts op Walcheren.

WENTINK, mw. J.R.M.

Beroep: reumatoloog (1996 -)
Artsexamen: Nijmegen, 1989
Specialisatie: reumatologie, 1996 (Nijmegen)
Adres: Axel

Na haar specialisatie vestigt ze zich in Zeeuws-Vlaanderen van waaruit ze, in samenwerking met de Bevelandse reumatoloog P.B.J. de Sonnaville, werkzaam is in het ziekenhuis Walcheren.

KOOT, R.A.C.

Beroep: patholoog-anatoom (1996-1999)
Artsexamen: 1988
Specialisatie: pathologie, (1995)

Op 1 4 1996 wordt hij als patholoog in dienst van de Stichting Streeklaboratorium Zeeland tot het Ziekenhuis Walcheren toegelaten. In 1999 is hij naar elders vertrokken

GERRITS, D.G.

Beroep: radioloog (1997 -)
Artsexamen: Groningen, 1990
Specialisatie: radiologie, 1996 (Enschede)
Geboren: 1 juli 1965
Adres: Martin Luther Kingstraat 72

Na de pensionering van de Middelburgse röntgenoloog K. Blaha vestigt hij zich per 1 februari 1997 op Walcheren als vierde man in de maatschap radiodiagnostiek.

HOUWELINGEN, dr. A.M.W. van

Beroep: oogarts (1997 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1988
Promotie: Rotterdam, 1993*1
Specialisatie: oogheelkunde, 1994 (Rotterdam)
Geboren: 24 augustus 1961
Adres: Oostkerkplein 13 (Middelburg)

Als opvolger van M.B. Asjes vestigt hij zich per 1 januari 1997 in maatschapverband met W.H. Bavelaar en C. Strous als derde oogarts op Walcheren.

1) Onderwerp: Electrofysiologie van het oog.

HINTZEN, P.

Beroep: chirurg (1997 -)
Artsexamen: Leiden, 1987
Specialisatie: longchirurgie, 1992 (Nijmegen); gastro-intestinale chirurgie, 1996 (Amsterdam AMC)
Geboren: 27 juli 1958
Adres: Noordbolwerk 17 (Middelburg)

Na het vertrek van J.F.R. Harms vestigt hij zich in mei 1997 als algemeen chirurg op Walcheren waar hij opgenomen wordt in de maatschap chirurgie.

GOOSSENS, D.P.M.

Beroep: plastisch chirurg (1997 -)
Artsexamen: 1983
Specialisatie: plastische chirurgie, 1995
Adres: Verdilaan 73

Na het vertrek van Vaandrager vestigt hij zich, in samenwerking met H.P. van Not, als algemeen plastisch chirurg op Walcheren en Zuid-Beveland.

NOT, Hans Pieter van

Beroep: plastisch chirurg (1997 -)
Artsexamen: 15 november 1989
Specialisatie: plastische chirurgie (1997)
Geboren: 2 januari 1961
Adres: Boulevard Bankert 210, Vlissingen; 's-Heer Hendrikskinderendijk 40, Goes

Na het vertrek van Vaandrager vestigt hij zich, komend uit het Academisch Ziekenhuis Rotterdam, medio 1997 in samenwerking met D.P.M. Goossens als plastisch chirurg in Midden-Zeeland waar hij toegelaten wordt tot het ziekenhuis Walcheren (Vlissingen) en tot het Oosterscheldeziekenhuis (Goes).

BLINK, J.W. van den

Beroep: directeur patiëntenzorg Ziekenhuis Walcheren (1998 -)
Artsexamen: Leiden, 1971
Geboren: 7 februari 1945
Adres: Tobagolaan 12

Na zijn artsexamen is hij van 1971 tot 1983 huisarts in Rotterdam en van 1983 tot 1997 directeur patiëntenzorg van de Daniël den Hoedkliniek. Ingaande 1 januari 1998*1 wordt hij, als opvolger van C. Kostense, benoemd tot directeur patiëntenzorg van het Ziekenhuis Walcheren.

1) PZC, 22 juli 1998.

TANIS, A.A.

Beroep: internist-gastro-enteroloog (1998 -)
Artsexamen: 1981
Specialisatie: inwendige geneeskunde, 1997 (Rotterdam)
gastro-enterologie, 1998 (Rotterdam)
Geboren: 1956
Adres: Torentans 14 (Middelburg)

In december 1998 vestigt hij zich op Walcheren als opvolger van J.H. Wolterbeek.

ZIERE, G.

Beroep: geriater (1999 -)
Artsexamen: 15 februari 1985
Specialisatie: klinische geriatrie (1992)
Adres: C. de Pagterstraat 6 (Middelburg)

Met ingang van 1 januari 1999 vestigt hij zich als tweede geriater op Walcheren. Twee maanden later wordt de klinisch-geriatrie afdeling van het ziekenhuis Walcheren opgeheven*1.

1) PZC, 25 maart 1999.

KERKHOF, L.G.M.

Beroep: internist (1999 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1987
Specialisatie: inwendige geneeskunde, 1998 (Rotterdam)
Geboren: 29 juli 1962
Adres: Torentans 13 (Middelburg); Noordbolwerk 21 (Middelburg)

Medio 1999 vestigt hij zich in Vlissingen waar hij als opvolger van G.J. Creemers met J.A.G. Drapers, G.H. Jonkers, H. Kettner, A.A. Tanis en J.J. Wielina de maatschap inwendige geneeskunde vormt.

BATENBURG, dr. R.H.K.

Beroep: kaakchirurg (1999 -)
Tandartsexamen: 1989
Promotie: 1998*1
Specialisatie: mondziekten en kaakchirurgie, 1995
Geboren: 16 juni 1959
Gehuwd met: Maria de Nijs
Adres: Spanjaardstraat 53 'Op den Spuibrug' (Middelburg)

Komend uit Haren vestigt hij zich in 1999 in maatschapverband met L.S.J. Grootenhuis en J. van der Zwan als derde kaakchirurg op Walcheren en Zuid-Beveland.

1) Onderwerp: kaakchirurgische implantaten.

KUNST, A.G.

Beroep: psychiater (1999 -)
Artsexamen: Rotterdam, 1988
Specialisatie: psychiatrie, 1994 (Ermelo)
Geboren: 4 januari 1952
Adres: Golfzichtlaan 8, Goes

In het najaar 1999 vestigt hij zich op Walcheren. Als opvolger van F.W. van der Poel vormt hij met B.P. Dieleman en A.J. van Haaften de maatschap psychiatrie.

BOER, S. de

Beroep: gynaecoloog (1999 -)
Artsexamen: Groningen, 1990
Specialisatie: verloskunde en gynaecologie, 1999 (Groningen)
Geboren: 27 april 1963

Adres: Troelstraweg 431; A. Romeinlaan 11

Komend uit Leeuwarden vestigt hij zich in oktober 1999 op Walcheren. In de, uit vier gynaecologen bestaande, maatschap gynaecologie volgt hij H.K.A. Snick op.

Westkapelle

Inleiding

De voormalige 'smalstad' Westkapelle is, met een aantal inwoners dat groeit van 1282 in 1818 naar 2709 in 1995, een van de grootste dorpen van Walcheren. Tot het midden van de twintigste eeuw is het ook een van de armste.

Naast een aantal zelfstandige boeren, landarbeiders en neringdoenden, bestaat de beroepsbevolking vóór 1940 voor het merendeel uit dijkwerkers. In de jaren waarin er geen (storm)schade aan de dijk is, is er geen werk en dus geen inkomen. De armoede in die jaren is groot.

Het alcoholisme onder de dijkwerkers is hoog. Volgens een in 1851 onder auspiciën van de pas opgerichte Afdeeling Zeeland van de Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst uitgevoerd onderzoek naar de alcoholconsumptie in Zeeland spant Westkapelle met een gebruik van zeven liter per hoofd per jaar de kroon*1.

In de negentiende eeuw is het in de Noordstraat gelegen diaconaal armhuis de enige sociaal-medische voorziening. Volgens de toenmalige maatstaven 'mocht het niet ruim genoemd worden'.

In de achttiende eeuw vertoont de medische bezetting vele hiaten. Na 1880 is de praktijk 25 jaar vacant. De Domburgse geneesheer houdt in die jaren twee tot drie keer per week spreekuur in een café, een gemeentevroedvrouw doet de bevallingen.

Na 1945 wordt het voor tachtig procent verwoeste dorp weer opgebouwd, het beroep van dijkwerker sterft uit, recreatie en toerisme worden hoofdbronnen van bestaan.

In 1997 wordt het als zelfstandige gemeente opgeheven, sindsdien is het een woonkern van de gemeente Veere.

De Westkappelse huisartspraktijk is onafgebroken een apotheek-houdende éénmanspraktijk geweest. Met de praktijken van Koudekerke, Zoutelande en Domburg vormt het de huisartsengroep (HAGRO) Zuid-West Walcheren.

1) ZA, Arch. Ver. Genees/heelk. Zeel., inv.nr. 17.

Geneeskundigen

Westkapelle

Naam, kwalificatie en jaar van vestiging

Berghauser Pont, F.L.	ha.	1972
Bertel, G.J.	hm.	1862
Bertel, L.H.F.	hm.	1857
Bertel, P.J.	hm.	1825
Boudewijn, W.	ch.	175?
Breda, N.H. van	ch.	1777
Broodman, J.N.C.	ha.	1927
Buijse, J.	ch.	16??

Buijsen, M.	ch.	170?
Campert, P.R.	ha.	1905
Eede, F.M. van	ha.	1979
Engelbregt, C.	ha.	1921
Geelkerken, M. van	hm.	1824
Graag, S. de	hm.	1870
Ham, C.H. van	hm.	1809
Haman, A.A.J.	hm.	1879
Hidskens, mw. C.L.W.	ha.	1979
Hofman, J.M.	ch.	172?
Huygens, M.	ha.	1930
Lange, M.F. de	hm.	1810
Macron, P.	ch.	1712
Overdorp, K.B.L.	hm.	1818
Plomp, C.	hm.	1814
Ritzerfelt m.d., R.J.	md.	1806
Steenwijk, P. van	hm.	1877
Steur, J.	ch.	170?

Levensberichten

BUIJSE, Joos

Beroep: chirurgijn (16?-1701)

In 1700 klaagt hij dat sommige inwoners van Westkapelle, met name de kinderen van Adriaan Janse, `een ieder ten dienste stonden in het Scheeren en Snijden van hair en selfs open Scheerwinkel hielden'*1.

Bij zijn vertrek in november 1701 krijgt hij `Een attestatie van de goede Kuuren, die hij alhier hadde gedaan'*2.

1) ZA, GA Wkp., inv.nr. 7; 2) ibid.

STEUR, Joseph

Beroep: chirurgijn (?-1704)

In mei 1704 verzoekt hij het stadsbestuur `wjl met der woon van hier staat te vertrekken, een Attestatie van de goede kuuren alhier gedaan, en Sijn goed Comportement'*1.

1) ZA, GA Wkp., inv.nr. 7.

BUIJSEN, Martinus

Beroep: chirurgijn (?-1712)

In mei 1712 krijgt hij op zijn verzoek `een attestatie van zijn goed Comportement en van zijn goede kuuren die hij alhier in die qualiteit heeft gedaan'*1.

1) ZA, GA Wkp., inv.nr. 7.

MACRON, Philip

Beroep: chirurgijn (1712-1723)

In mei 1712 wordt hij door `de voogden van den Ed. Halsheer deser stad als chirurgijn binnen deze stad geotroijeert'\*1. Bij zijn vertrek krijgt hij op zijn verzoek een attestatie `van Sijn goed Comportement en van Sijne goede Cuuren, die hij alhier in die qualiteit heeft gedaan'*2.

1) ZA, GA Wkp., inv.nr. 7; 2) ibid.

HOFMAN, Jan Martin

Beroep: chirurgijn (?-1728)

Wegens vertrek krijgt hij in mei 1728 op verzoek een attestatie `van Sijn goed Comportement en van Sijne gedaane Cuuren die hij in die qualiteit heeft gedaan'*1.

1) ZA, GA Wkp., inv.nr. 7.

BOUDEWIJN, W.

Beroep: chirurgijn (175?-177?)

Vervoer: 1 rijpaard*1

In februari 1757 beklagt hij zich bij het gemeentebestuur `dat door de chirurgijn van Meliskerke alhier een arm in het lit was geset'. Op zijn verzoek hiertegen maatregelen te treffen besluit het bestuur `alle het practiseeren te interdiceren, soo daar loon voor moeste trekken'*2.

In februari 1771 krijgt hij een afschrift van een besluit van het stadsbestuur `waar bij de ingeseetenen wert verbooden het (ver)kooopen van allerlei Opiaten, op een boete van 25 gulden en hem gerecommandeert De selve met alle omsigtigheid te gebruijken'*3.

1) ZA, Arch. Rekenk. D, inv.nr. 48911; 2) ZA, GA Wkp., inv.nr. 7; 3) ibid.

BREDA, Nicolaas Hemert van

Beroep: chirurgijn en vroedmeester (1777-1805)
Geboren: Sluis, 1753
Ouders: Adriaan en Corneille Cuzon
Gehuwd met: Suzanne S. Brassier
Overleden: Westkapelle, 23 december 1813
Adres: Zuidstraat 20
Inkomen FG: tot f.100,-*1
Personeel: 1 dienstbode*2

In juni 1805 schrijft het bestuur van Westkapelle aan de Geneeskundige Commissie dat ze hun burgers niet langer bloot willen stellen aan een bijna dagelijks dronken chirurgijn. De twee commissieleden, die in loco een onderzoek hebben ingesteld, adviseren hem te schorsen. De zaak wordt naar het Provinciaal Bestuur verwezen dat bij besluit van 29 juni 1805 het bestuur van Westkapelle opdraagt hem te 'demitteren'*3.

In 1811 wordt hij door zijn opvolger De Lange aangeklaagd wegens het behandelen van een 23-jarige zwangere vrouw die binnen enkele dagen aan een typhus ziektebeeld is overleden. De zaak wordt aan de overheid gemeld met het verzoek van 'krachtvolle voorziening'*4.

In 1812 dient hij een rekest in waarin hij schrijft dat hij na behoorlijk examen in 1777 als chirurgijn en vroedmeester is toegelaten, dat Westkapelle nu vacant is en dat hij door het merendeel der ingezetenen is gevraagd de praktijk weer uit te oefenen. Zijn verzoek om opnieuw (tijdelijk) te worden toegelaten wordt op advies van de Geneeskundige Commissie afgewezen*5. Een jaar later is hij overleden.

1) ZA, Arch. Rekenkamer D, inv.nrs. 34261-34481; 2) ibid., inv.nr. 49071; 3) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 12; 4) ibid., inv.nr. 16; 5) ibid.

RITZERFELT m.d., Robertus Josephus

Beroep: medisch doctor en vroedmeester (1806-1808)
Promotie: Giessen (D) 1798
Geboren: 1768
Gehuwd met: Helena Estevee
Overleden: Middelburg, 2 november 1821

Zie Veere en Middelburg.

Deze Duitse doctor in de geneeskunst, die door 'de agent van nationale opvoeding' (minister van onderwijs in de Bataafsche republiek) toegelaten is om in ons land de geneeskunst uit te oefenen, vestigt zich, komend van Borssele, in 1806 in Westkapelle. In hetzelfde jaar dient hij een klacht in tegen de baljuw Janus Roelse, wegens het onbevoegd verstrekken van geneesmiddelen*1.

In 1808 verhuist hij naar Veere.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 13.

HAM, C.H. van

Beroep: heel- en vroedmeester (1809-1809)
Functies: stadschirurgijn

Van Zwartewaal (Z-H) komt hij in het begin van 1809 naar Westkapelle waar hij door het gemeentebestuur, dat dringend behoefte heeft aan een chirurgijn, per 1 februari 1809 als stadschirurgijn wordt aangesteld. Zijn diploma bestaat uit een verklaring van het stadsbestuur van Dordrecht dat hij als chirurgijn wordt erkend. De Zeeuwse Geneeskundige Commissie gaat hiermee niet akkoord. In juni 1809 verschijnt een Koninklijk Besluit waarin het plaatselijk bestuur van Westkapelle wordt gelast de onbevoegde heelmeester op staande voet te ontslaan*1. Zijn verdere levensloop is niet bekend.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 24.

LANGHE, Mattheus Franciscus de

Beroep: chirurgijn (1810-1811)
Examen: Middelburg; pl.hm. 1810

Na zijn heelmeestersexamen vestigt hij zich in Westkapelle. In 1811 klaagt hij de geschorste heelmeester Van Breda aan wegens het clandestien uitoefenen van de praktijk*1. In hetzelfde jaar vertrekt hij naar Cadzand. Zijn verdere lotgevallen zijn niet bekend.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 16.

PLOMP, Coenraad

Beroep: heel- en vroedmeester (1814-1818)
Geboren: 1769/1770
Gehuwd met: Catharina Kanaar
Overleden: Westkapelle, 16 maart 1818
Adres: no. 96

Vóór 1800 al als chirurgijn in Westkapelle gevestigd vraagt hij op 10 juni 1799 het stadsbestuur hem een certificaat te geven in verband met zijn voorgenomen vertrek naar Heinkenszand*1.

Na Heinkenszand (1799-1808) practiceert hij in Domburg (1808- 1814) vanwaar hij, omdat de Domburgse praktijk voor zijn talrijk gezin geen genoegzaam bestaan oplevert, zonder voorkennis en toestemming van de Geneeskundige Commissie in 1814 weer naar Westkapelle terugkeert.

De Geneeskundige Commissie roept hem onmiddellijk op om zich op 5 januari 1815 in Middelburg te laten examineren*2. In verband met het schreeuwend tekort aan geneeskundige hulp in Westkapelle wordt hij in februari 1815 alsnog toegelaten*3.

1) ZA, GA Wkp., inv.nr. 2C, 13; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 44; 3) ibid., inv.nr. 44.

OVERDORP, Karel Benjamin Lodewijk

Beroep: heel- en vroedmeester (1818-1821)
Examens: Middelburg: pl.hm 18 mei 1815; vrm. 14 oktober 1816
Geboren: Brielle, 27 januari 1791
Ouders: Jan Hendrik en Louisse Geleedts
Gehuwd met: Maria Schinken; Jacoba Streefkerk

Zie Domburg.

Als heelmeester in Domburg gevestigd krijgt hij op 26 mei 1818 een brief van de schout van Westkapelle met het verzoek naar Westkapelle te komen*1. Hij neemt de uitnodiging aan, de Geneeskundige Commissie gaat akkoord. De geldelijke vooruitgang die hij hiervan verwacht valt tegen, het traktement is maar f.60,- per jaar, voor welk bedrag hij de armen moet 'bedienen en medicineren'. Op uitnodiging van het Domburgs gemeentebestuur dat het salaris tot f.150,- heeft verhoogd, keert hij in 1821 naar Domburg terug.

De Geneeskundige Commissie gaat opnieuw akkoord, het gemeentebestuur van Westkapelle krijgt het advies om door `eene toelage uit de gemeentekas een geschikten kunstgenoot uit te lokken de vacante plaats te bekleden'*2.

Er wordt een oproep in de Haarlemsche Courant geplaatst en het salaris wordt, na verkregen toestemming van het college van Gedeputeerde Staten, tot f.150,- verhoogd*3. Van de twee reflectanten laat de eerste niets meer van zich horen, de tweede schrijft, na inlichtingen over Westkapelle te hebben ingewonnen, dat hij `geen voordeelig berigt van dezelve had bekoomen' en ervan afziet*4.

1) ZA, GA Wkp., inv.nr. 4 I 17; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 48; 3) ZA, GA Wkp., inv.nr. 4 I; 4) ibid., inv.nr. 4, I.

GEELKERKEN, Marinus van

Beroep: heel- en vroedmeester (1824-1824)
Examens: Middelburg: pl.hm. 1809; vrm. 1816
Geboren: Middelburg, 1782
Ouders: Lourens en Margaretha Corneijz
Gehuwd met: Margaretha Plankeel, Johanna van Hoeven
Overleden: Westkapelle, 1 december 1824
Adres: no. 96
Functies: gemeentegeneeskundige

Zie Nieuwland.

Na eerst praktijk te hebben gedaan in Nieuwland en vervolgens in het Zeeuws-Vlaamse Hoek schrijft hij op advertenties van het gemeentebestuur dat hij bereid is voor f.100,- naar Westkapelle te komen, maar dat hij graag zou zien dat de gemeente het bedrag met f.50,- zou verhogen*1. In januari 1824 vestigt hij zich in Westkapelle, waar hij tien maanden later overlijdt. Zijn jonge weduwe, die op het dorp blijft wonen, trouwt met zijn opvolger, de 21-jarige Bertel.

1) ZA, GA Wkp., not. raad, 1823.

BERTEL, Pieter Johan

Beroep: burgemeester; heel- en vroedmeester (1825-1857)
Opleiding: praktijkopleiding
Examens: Middelburg: pl.hm. 1824; vrm. 1825
Geboren: St. Laurens, 26 mei 1804
Ouders: Leendert (pruikmaker) en Hendrika Francisca Mogenstorm
Gehuwd met: Johanna van Hoeven (weduwe van zijn voorganger)
Overleden: Westkapelle, 24 juli 1857
Functies: burgemeester
gemeentegeneeskundige

Voordat hij in 1824 het heelmeestersexamen aflegt is hij vier jaar knecht geweest bij de Vlissingse apotheker Baert en daarna vier jaar leerling van de Vlissingse (later Koudekerkse) heelmeester Reuse. Begin 1825 vestigt hij zich in het vacante Westkapelle waar hij op het eind van het jaar trouwt met de weduwe van zijn voorganger.

Hij wordt aangesteld op een salaris van f.60,- dat hij na enig tegenspartelen accepteert. In 1827 wordt het tot f.100,- verhoogd.

Als het provinciaal bestuur in 1827 inlichtingen over hem vraagt is het antwoord: `in allen opzichten prijzenswaardig waarom hij ook in onze gemeente zeer wordt geacht en bemind'*1.

In de ruim dertig jaar die hij in Westkapelle doorbrengt is hij een paar keer in botsing gekomen met de Geneeskundige Commissie.

In 1836 stuurt het armbestuur van Biggekerke een rekening ter beoordeling op. Voor een beenamputatie en het aanmeten van een prothese heeft hij een bedrag van f.221,80 gedeclareerd.

De Commissie spreekt haar misnoegen uit, zowel over de hoogte van het bedrag - n.b. aangeboden aan een armbestuur - als over zijn medisch handelen*2. De andere keren dat de commissieleden hun ontevredenheid uitspreken betreffen moeilijke, voor moeder en kind fataal verlopen kunstverlossingen.

In 1840 wordt hij benoemd tot assessor (wethouder), in 1844 tot burgemeester van Westkapelle. Zijn beroep van heel- en vroedmeester blijft hij daarnaast uitoefenen. Bij KB van 29 april 1853, no. 63 wordt hij, op grond van de onverenigbaarheid van functies, eervol als burgemeester ontslagen. Als dit besluit in de gemeenteraad behandeld wordt maakt `deze kennisgeving van het ontslag des burgemeesters op al de leden eenen zichtbaar onaangename indruk'*3.

Na zijn dood wordt de praktijk door zijn oudste zoon voortgezet.

1) ZA, GA Wkp., inv.nr. 4, II; 2) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 63; 3) ZA, GA Wkp., inv.nr. 7, I.

BERTEL, Leendert Hendrik Francois

Beroep: heel- en vroedmeester (1857-1862)
Opleiding: Geneeskundige School, Middelburg
Examens: pl.hm.: Middelburg, 12 april 1848; vrm.: Middelburg, 12 april 1848
Geboren: Westkapelle, 19 juni 1826
Ouders: Pieter Johan (heelmeester) en Johanna van Hoeven
Gehuwd met: Johanna Sarah Wilhelmina Giebels
Overleden: Westkapelle, 28 maart 1862
Functies: gemeentegeneeskundige

Zie Biggekerke.

Voor zijn komst naar Westkapelle is hij een aantal jaren heel- en vroedmeester in Biggekerke. Omdat deze praktijk te klein is voor een redelijk bestaan verhuist hij na de dood van zijn vader naar het veel grotere Westkapelle waar hij, bij besluit van 15 augustus 1857 aangesteld is tot stedelijk heel- en vroedmeester. Tegen een jaarwedde van f.150,- moet hij de armen die in het diaconaal armhuis ten laste van de armenkas worden verpleegd behandelen en van medicijnen voorzien*1. Als eind 1860 het armbestuur besluit de dokter voortaan per verrichting te betalen heft het gemeentebestuur de functie van stedelijk heel- en vroedmeester per 29 december 1860 op.

Een voortschrijdende longtuberculose maakt hem steeds minder geschikt voor het zware beroep van plattelandsmedicus. In 1859 krijgt hij hulp van zijn jongste broer die in september 1861 officieel als zijn waarnemer wordt aangesteld.

Twee jaar nadat zijn vrouw aan longtuberculose is overleden overlijdt hij, op 35-jarige leeftijd aan dezelfde ziekte.

1) ZA, GA Wkp., inv.nr. 7, II, 327.

BERTEL, George Johan

Beroep: heel- en vroedmeester (1862-1870)
Opleiding: Geneeskundige School, Middelburg
Examens: pl.hm.: Middelburg, 16 november 1857; vrm.: Middelburg, 13 november 1861
Geboren: Westkapelle, 7 mei 1835
Ouders: Pieter Johan (heelmeester) en Johanna van Hoeven
Gehuwd met: Maria Pieterella Hage
Overleden: Koudekerke, 30 oktober 1890

Zie Koudekerke.

Na het behalen van zijn heelmeestersexamen maakt hij een paar scheepsreizen naar het voormalige Nederlands Oost-Indië. Als hulp voor zijn chronisch zieke broer Leendert komt hij in 1859 naar Westkapelle. Na diens dood neemt hij in maart 1862 de praktijk over. In 1870 verhuist hij naar het veel welvarender Koudekerke.

L. De Man, 185.

GRAAG, Samuel de

Beroep: heel- en vroedmeester (1870-1877)
Opleiding: Geneeskundige School, Middelburg
Examens: pl.hm.: Middelburg, 6 juni 1839; vrm.: Middelburg, 10 juni 1839
Geboren: Krabbendijke, 21 mei 1817
Ouders: Samuel (heelmeester) en Johanna Petronella van der Hout
Gehuwd met: Henriette Maria de Man
Overleden: Westkapelle, 20 februari 1877
Functies: gemeentegeneeskundige

In 1839 slaagt hij voor zijn beide examens, voor het vroedmeestersexamen met de beoordeling 'buitengewoon voldaan hebbend'*1. Na met wisselend succes op verschillende plaatsen in Zeeland praktijk te hebben gedaan, solliciteert hij naar het vacant geworden Westkapelle. De inlichtingen die over hem worden ingewonnen zijn gunstig: een bekwaam geneesheer, onbesproken van gedrag en een fatsoenlijk man.

De gemeente besluit opnieuw de functie van gemeentegeneesheer in te stellen. De jaarwedde wordt bepaald op f.100,-, waarvoor hij alleen doodschouw moet verrichten. Zijn andere vaste inkomsten zijn f.150,- van het burgerlijk armbestuur en f.80,- van de diaconie voor het behandelen van de burgerlijke en kerkelijke armen. Bij besluit van 28 september 1870 wordt hij als gemeentegeneesheer benoemd*2, het salaris wordt in 1873 tot f.200,- verhoogd.

Aangetast door een progressief verlopende longtuberculose overlijdt hij na een langdurig ziekbed.

L.: De Man, 117.

1) ZA, Arch. Geneesk. Staatstz., inv.nr. 66; 2) ZA, GA Wkp., inv.nr. 8, II, 51.

STEENWIJK, Pieter van

Beroep: heel- en vroedmeester (1877-1878)
Geboren: Sneek, 23 februari 1843
Gehuwd met: Karolina Friedricke Söhlke
Adres: Zuidstraat 57

Na het overlijden van De Graag plaatst het gemeentebestuur een advertentie in de Middelburgse Courant. Van Steenwijk, die hierop reageert, vraagt het salaris tot f.300,- te verhogen. Omdat de taken zijn toegenomen - naast de doodschouw ook pokkenvaccinatie, onderzoek naar besmettelijke ziekten en het ontsmetten van woningen - gaat het gemeentebestuur akkoord.

Komend uit Stolkwijk (Z-H), vestigt hij zich in 1877 in Westkapelle. Dertien maanden later krijgt hij op eigen verzoek eervol ontslag en vertrekt naar Warmenhuize.

Tijdens zijn korte tijd in Westkapelle stuurt hij een buitensporig hoge rekening naar het burgerlijk armbestuur. Na enige aarzeling besluit het gemeentebestuur een specificatie te vragen. Hoe dit is afgelopen wordt niet vermeld.

In zijn opstel over L.H.F. Bertel spreekt De Man over een latere Westkappelse medicus waarvan hij zegt: `Ik heb er dan ook in lateren tijd nog een van elders gekomen docter gekend, die met een dame te Bethna-Green in Engeland gehuwd was, hetgeen natuurlijk bewijst dat er iets onklaar was in de papieren. Deze goede man had de gewoonte zich heele dagen te bedrinken en in zijn glaasje altoos wat Laudanum (een opiumextract) te gieten. Van beide stond de flesch op tafel. Hij vertrok en stierf spoedig daarop*1. We moeten aannemen dat dit verhaal slaat op Van Steenwijk, een andere medicus komt hier niet voor in aanmerking. In het bevolkingsregister staat de aantekening `volgens particuliere mededeling in het buitenland gehuwd in mei 1877*2.

1) De Man, 145; 2) ZA, GA Wkp., bev. reg.

HAMAN, Abraham Adriaan Jacobus

Beroep: heel- en vroedmeester (1879-1880)
Opleiding: praktijkopleiding (van zijn vader)
Examens: pl.hm.: Middelburg, 4 juli 1844; vrm.: Middelburg, 4 september 1844
Geboren: Oost-Souburg, 17 maart 1822
Ouders: Hendrik Ficus (heelmeester) en Suzanna Geertruid Krauer
Gehuwd met: Jacoba Christina de Steur
Overleden: Westkapelle, 5 februari 1880
Functies: gemeentegeneesheer

Zie St. Laurens, Serooskerke, Veere en Aagtekerke.

Deze zoon van een bekend en gefortuneerd heelmeester uit Oost-Souburg begint zijn medische loopbaan op Brigdamme (gem. St. Laurens). In Serooskerke, waar hij vervolgens naartoe gaat, krijgt hij een grote, bloeiende praktijk. Toenemend alcoholisme leidt tot zijn lichamelijke, geestelijke en maatschappelijke ondergang. Na het eerst buiten Walcheren geprobeerd te hebben praktizeert hij vervolgens in Veere en Aagtekerke.

Na het vertrek van Van Steenwijk, besluit de raad met algemene stemmen Haman uit Aagtekerke uit te nodigen naar Westkapelle te komen. Zijn drankmisbruik, dat aan de raadsleden bekend is, wordt gebagatelliseerd. De commissie uit de raad, die bij de Middelburgse geneesheer dr. J.C. de Man naar zijn kwaliteiten komt informeren, zegt: `zijn misbruik komt er bij ons niet zoo op aan*1. Haman, die graag het kleine Aagtekerke tegen het veel grotere Westkapelle wil inruilen, verzoekt zijn salaris met f.100,- te verhogen. Als de raad daar niet op ingaat komt hij in januari 1879 naar Westkapelle*2. Gedeeltelijk verlamd en met een falende hartfunctie komt er binnen een jaar een eind aan zijn leven.

1) De Man, 132; 2) ZA, GA Wkp., inv.nr. 8, II, 340.

Rond 1880 is er een relatief tekort aan geneeskundigen.

Voor de weinig lucratieve Westkappelse praktijk bestaat de komende vijfentwintig jaar geen belangstelling. Een gemeentevroedvrouw, die in 1886 tegen een salaris van f.250,- wordt aangesteld, eerst N.M. van de Berge, daarna E.M. de Vos-van der Schaaf, doet de bevallingen, de omringende huisartsen nemen waar. In 1889 wordt de Domburgse huisarts Duyvis als gemeentegeneesheer aangesteld. Hij komt op vaste tijden drie maal per week naar Westkapelle waarvoor hij een vergoeding krijgt van f.400,- per jaar.

CAMPERT, Petrus Remco

Beroep: huisarts (1905-1921)
Artsexamen: 1901
Geboren: Leiden, 1874
Ouders: Jan en Apolina Johanna Wilhelmina Baumhauer
Gehuwd met: Johanna van Hall
Overleden: Middelburg, 8 oktober 1921
Adres: Zuidstraat A 150
Functies: gemeentearts

In februari 1905 vraagt de Domburgse huisarts J.H. Duyvis ontslag als (waarnemend) gemeentegeneesheer van Westkapelle. Hij laat merken dat hij onder voorwaarden wel naar Westkapelle wil komen. Als deze voorwaarden niet worden vervuld vertrekt hij naar IJsselstein. Op 12 april 1905 benoemt het gemeentebestuur de arts P.R. Campert uit Graauw tot gemeentearts. Het salaris is f.650,- per jaar plus het gebruik van een vrije woning. De gemeentevroedvrouw wordt met onmiddellijke ingang ontslagen*1. Het gezin - de oudste van de vijf kinderen is de latere dichter Jan Campert - neemt zijn intrek in de dienstwoning in de Zuidstraat. Omdat de woning, die rond 1880 door de gemeente is gekocht en sindsdien verhuurd, niet aan redelijke eisen voldoet krijgt hij 'wegens gemis aan een voldoende vrije woning' sinds 1906 een vergoeding van f.200,-. Hoewel het inkomen uit de praktijk door de armoede van de bevolking - 'de verlossingen worden maar karig betaald'*2 - onvoldoende is om van te leven, worden zijn verzoeken om salarisverhoging niet gehonoreerd. Nog in oktober 1921, enkele dagen voor zijn plotselinge dood, wordt het voorstel zijn salaris tot f.1000,- op te trekken, door de raad afgestemd. De praktijk doet hij grotendeels op de fiets, voor de langere afstanden gebruikt hij een motorfietsje dat qua model en jaargang geheel uit de tijd is*3. Als lid van de afdeling Walcheren van de NMG komt hij sporadisch op de afdelingsvergaderingen. De slechte verbinding met Middelburg zal daar wel toe hebben bijgedragen. Na een ziekbed van enkele dagen overlijdt hij, nog maar 47 jaar oud, in het Middelburgse Gasthuis. Zijn plotselinge dood maakt op het dorp, waar hij, in tegenstelling tot zijn vrouw, zeer gezien is*4, een diepe indruk. Onder zeer grote belangstelling wordt hij in Westkapelle begraven*5. Het jaarverslag van de afdeling Walcheren van de NMG noemt hem een man die meer voor anderen dan voor zich zelf leefde.

1) ZA, GA Wkp., inv.nr. 47; 2) ibid., inv.nr. 47; 3) mond. med.; 4) ibid.; 5) Mdb. Crt., 13 oktober 1921.

ENGELBREGT, Cornelis

Beroep: huisarts (1921-1927)
Artsexamen: 1918
Overleden: Velp, 15 juli 1962
Functies: gemeentearts

Bij besluit van 5 november 1921 benoemt de raad hem tot gemeentegeneesheer. Het traktement bedraagt nog steeds f.625,- plus vrije woning. Hij komt uit Nieuweschans waar

hij zich na zijn artsexamen heeft gevestigd. In 1927 vertrekt hij naar Warnsveld. Als rustend arts woont hij vanaf april 1956 in Rheden (Velp).

Zijn korte verblijf in Westkapelle heeft op het dorp geen herinnering achtergelaten*1. Als lid van de afdeling Walcheren van de NMG kwam hij nooit op de vergaderingen.

1) mond. med.

BROODMAN, Jacobus Nicolaas Cornelis

Beroep: huisarts (1927-1930)
Artsexamen: Utrecht, 1926
Geboren: Stavenisse, 8 april 1899
Gehuwd met: N.J. Gaanderse
Overleden: Breskens, 30 mei 1951
Adres: A 150

Na zijn artsexamen is hij korte tijd assistent op de heelkundige universiteitskliniek van Utrecht. In 1927 vestigt hij zich in Westkapelle waar hij, bij besluit van 31 maart, benoemd is tot gemeentegeneesheer. Het traktement is nog steeds f.650,- plus vrije woning*1. Hij krijgt al gauw een grote faam als 'tandarts', uit de verre omtrek komen patiënten voor het trekken van tanden en kiezen*2. Drie jaar na zijn vestiging vertrekt hij naar Zeeuws-Vlaanderen. Dit vertrek zou nogal overhaast zijn verlopen. Het feit dat een goede waarneming ontbreekt leidt tot verontwaardiging in de gemeenteraad. Twee van de zes raadsleden zijn niet bereid aan zijn ontslag het predikaat eervol te verlenen*3. Als een zeer geliefd huisarts wordt hij in 1951, onder overweldigende belangstelling van de bevolking, door zijn Zeeuws-Vlaamse collega's ten grave gedragen*4, *5.

1) ZA, GA Wkp., inv.nr. 48; 2) mond. med.; 3) ZA, GA Wkp., inv.nr. 48; 4) NTvG (1951), 86, 2018; 5) PZC, 4 juni 1951.

HUYGENS, Mattheus

Beroep: huisarts (1930-1972)
Artsexamen: Utrecht, 1929
Geboren: Bedum, 24 juni 1904
Gehuwd met: N.N.; A. Beukema
Overleden: Domburg, 14 maart 1993
Functie: gemeentearts
voorzitter plaatselijke voetbalclub
voorzitter VVV

In 1930 vestigt hij zich als pas afgestudeerd arts in Westkapelle waar hij, zowel door zijn medische kwaliteiten als door zijn betrokkenheid bij het dorpsleven, een zeer gezien huisarts wordt*1. In de beginjaren is hij een actief lid van de afdeling Walcheren van de KNMG, een aantal jaren is hij lid van de afdelingsraad.

De bevrijding van Walcheren is een ramp voor het dorp en zijn bewoners. Na bombardement en inundatie (oktober 1944) is de bevolking tot ongeveer dertig personen

gereduceerd. Hij woont eerst bij zijn Oostkappelse collega Van der Harst en later in 'De Dolfijn' in Domburg. Eind 1945 neemt hij een aantal maanden waar in Arnemuiden. Op sterke aandrang van burgemeester en predikant keert hij in 1946 naar Westkapelle terug waar hij de beschikking krijgt over de twee eerste noodwoningen, één als woning en één als praktijkpand*2.

Op 1 januari 1972 beëindigt hij de praktijk. Als blijk van erkentelijkheid organiseert het gemeentebestuur een afscheidsbijeenkomst en besluit een straat naar hem te is vernoemen*3, *4.

Als rustend arts verhuist hij naar Domburg.

Door de chronische ziekte van zijn eerste vrouw was zijn privé-leven niet gemakkelijk*5.

1) mond. med.; 2) ibid.; 3) PZC, 29 dec. 1971; 4) PZC, 17 jan. 1972; 5) mond. med.

BERGHAUSER PONT, Ferdinand Leonhart

Beroep: huisarts (1972-1979)
Artsexamen: Utrecht, 1965
Geboren: Staphorst, 10 maart 1937
Gehuwd met: W. Stuiver
Adres: de Casembrootstraat 24 (praktijk + privé)
Functies: gemeentearts

Na zijn artsexamen en het vervullen van de militaire dienstplicht is hij vier jaar werkzaam in het psychiatrisch ziekenhuis de Willem Arntsz Hoeve in Den Dolder.

Met ingang van 1 januari 1972 vestigt hij zich in Westkapelle waar hij de praktijk van M. Huygens overneemt. Per 1 augustus 1979*1 beëindigt hij de praktijk, die voortgezet wordt door het echtpaar van Eede-Hidskes. Hij vertrekt naar Middelburg als opvolger van de Middelburgse huisarts J.Z.S. Pel.

1) PZC, 24 aug. 1979.

EEDE, F.M. van

Beroep: huisarts (1979 -)
Artsexamen: Leiden, 1977
Specialisatie: huisartsgeneeskunde (1978)
Geboren: Valkenburg, 23 januari 1950
Gehuwd met: C.L.W. Hidskes
Adres: de Casembrootstraat 24 (praktijk en privé)
Functies: gemeentearts

Na zijn huisartsopleiding vestigt hij zich, in samenwerking met zijn echtgenote, in Westkapelle als opvolger van F.J. Berghauser Pont.

HIDSKES, mw. C.L.W.

Beroep: huisarts (1979 -)
Artsexamen: Leiden, 1977
Specialisatie: huisartsgeneeskunde (1978)
Geboren: Naarden, 27 november 1953
Gehuwd met: F.M. van Eede
Adres: de Casembrootstraat 24 (praktijk en privé)

Na haar opleiding tot huisarts vestigt ze zich, in samenwerking met haar echtgenoot, in Westkapelle.

Zoutelande

Inleiding

In de achttiende en negentiende eeuw is Zoutelande met 546 (1860) inwoners nog een zuiver agrarische gemeenschap met landbouw als hoofdmiddel van bestaan.

In de jaren dertig van de twintigste eeuw groeit het uit tot een bekende, rustige familiebadplaats.

De opkomst van het massatoerisme heeft na 1970 het karakter en uiterlijk van het dorp onherkenbaar veranderd.

In 1966 wordt Zoutelande als zelfstandige gemeente opgeheven en met Koudekerke en Biggekerke samengevoegd tot de gemeente Valkenisse. Sinds de herindeling van 1997 is het met 1481 (1994) inwoners een van de woonkernen van de nieuwe plattelandsgemeente Veere.

In de negentiende eeuw heeft het als enige sociaal-medische voorziening een burgerlijk en een diaconaal armhuis die volgens de toenmalige maatstaven, 'zeer doelmatig' zijn.

In 1936 krijgt het dorp een eigen medicus, voordien werd het vanuit de omliggende dorpen verzorgd.

Met de praktijken van Koudekerke, Westkapelle en Domburg vormt de Zoutelandse apotheekhoudende éénmanspraktijk de HAGRO Zuid-West Walcheren.

Geneeskundigen Zoutelande

Naam, kwalificatie en jaar van vestiging

Frima, H.	ha.	1945
Jesmiatka, S.C.W.	oa.	198?
Male, A.A. van der	ha.	1982
Vaandrager, dr. F.G.	ha.	1936

Levensberichten

VAANDRAGER, dr. Frits Gerard

Beroep: huisarts (1936-1945)
Artsexamen: Utrecht, 1933
Promotie: Utrecht, 1932
Geboren: Domburg, 21 maart 1907
Ouders: Bastiaan (huisarts) en Johanna van de Griend
Gehuwd met: Marcelle van 't Hoff
Overleden: Domburg, 20 september 1985
Adres: Langstraat 86

Zie Domburg.

Hij studeert in Utrecht waar hij in 1932 als semi-arts promoveert tot doctor in de geneeskunde op het onderwerp 'Het primair boosaardig longgezwel in Nederland'. Na zijn artsexamen blijft hij drie jaar assistent op de Utrechtse heelkundige kliniek. Per 1 januari 1936 neemt hij het perifere praktijkdeel - de dorpen Biggekerke, Meliskerke en Zoutelande - van de Koudekerkse huisarts J.J. van der Harst over. Hij vestigt zich in Zoutelande dat nooit eerder een eigen arts heeft gehad. Hij associeert zich met S.B. Drijber, sinds 1919 met Van der Harst geassocieerd, die het centrale deel van de Koudekerkse praktijk voortzet. Elke vrijdag gaat hij naar Koudekerke waar hij van zijn 'oom' - zijn vader en Van der Harst zijn huisvrienden - een borrel krijgt en over de praktijk moet vertellen*1. In 1937 verkoopt Drijber, zonder Vaandrager hierin te kennen, zijn praktijk aan J.A. van Kooten. Als Van Kooten, die zich van de oude afspraken niets aantrekt, weer op Biggekerke en Meliskerke praktijk gaat doen verbreekt hij elke band met de Koudekerkse praktijk*2. Na 'het water' (de inundatie van Walcheren) draagt hij de Zoutelandse praktijk over aan H. Frima en vertrekt naar Domburg waar hij de praktijk van zijn vader voortzet.

1) eigen med.; 2) ibid.

FRIMA, Herman

Beroep: huisarts (1945-1982)
Artsexamen: Utrecht, 1945
Geboren: Borger, 18 november 1917
Gehuwd met: G.A. Borren
Overleden: Middelburg, 12 maart 2001
Adres: Duinweg 59
Functies: colonnearts Rode Kruis

Direct na zijn artsexamen vestigt hij zich in Zoutelande waar hij de praktijk van F.G. Vaandrager overneemt. In het eerste jaar na zijn komst is zijn praktijkgebied nog grotendeels geïnuundeerd.

Een jaar na zijn vestiging wordt hij gedurende tweeënhalft jaar gemobiliseerd. De praktijk wordt door waarnemers voortgezet.

In 1977 wordt hij geconfronteerd met twee vrije vestigingen binnen zijn praktijkgebied waardoor niet alleen de eerste maar ook de laatste praktijkjaren niet de prettigste zijn.

In 1981 gaat hij een samenwerkingsverband aan met zijn latere opvolger A.A. van der Male. In februari 1982 neemt hij afscheid van de praktijk*1, een jaar later vertrekt hij als rustend arts naar Middelburg waar hij op 83-jarige leeftijd overlijdt*2.

1) PZC, 23 feb. 1982; 2) In memoriam. NTVG 145 (2001), 703.

MALE, A.A. van der

Beroep: huisarts (1982 -)
Artsexamen: Rotterdam, 15 december 1978
Specialisatie: huisartsgeneeskunde (1980)
Geboren: Rotterdam, 9 november 1953
Adres: Duinweg 59 (privé en praktijk)

Na een korte associatieperiode vestigt hij zich begin 1982 als huisarts in Zoutelande waar hij de woning van H. Frima overneemt en diens praktijk voortzet.

JESMIATKA, S.C.W.

Beroep: homeopatisch arts (1985 -)
Artsexamen: Amsterdam, 23 januari 1980
Specialisatie: arbeids/bedrijfsgeneeskunde (1984)
Geboren: Heerlen, 28 februari 1954
Ouders: Joseph en Anna Josephina Janssen
Gehuwd met: Matty Koppejan
Adres: Swaalingestraat 54

Van 1982 tot 1985 is hij bedrijfsarts in dienst van de Bedrijfsgeneeskundigedienst 'De Schelde'.

Na het beëindigen van het dienstverband vestigt hij zich als homeopatisch arts in Zoutelande.

Zijn snel gegroeide consultatieve alternatieve praktijk heeft een internationaal karakter (Duitsers en Belgen).

Een keer per maand houdt hij spreekuur in een Londense buitenwijk, waar hij, als enthousiast sportvlieger, met een eigen vliegtuig naartoe vliegt*1.

1) mond. med.

NASCHRIFT

De levensberichten van de ruim negenhonderd geneeskundigen die in de achttiende, negentiende en twintigste eeuw op het voormalige eiland Walcheren hun beroep hebben uitgeoefend leveren een uiterst bont beeld op.

Om hierin enige structuur aan te brengen zou een vergelijking kunnen worden gemaakt met:

- medici uit een overeenkomstige regio;
- Walcherse beroepsgroepen met een andere academische opleiding (juristen, predikanten);
- de Walcherse medici onderling.

Het is duidelijk dat de eerste twee opties, die een uitgebreid nieuw onderzoek zouden vergen, afvallen.

Over de laatste optie een paar opmerkingen.

De achttiende-eeuwers

Kenmerkend voor de achttiende eeuw, waarin de oude tweedeling van het medisch beroep in academici (de medisch doctoren) en niet-academici (de chirurgijns) nog volledig intact is, is de grote diversiteit, niet alleen tussen de beide beroepsgroepen maar evenzeer binnen elke beroepsgroep. De verschillen in materiële welstand, die in de achttiende eeuw uit bewaard gebleven belastingsgegevens vast te stellen zijn aan de hoogte van het belastbaar inkomen (het familiegeld), het aantal personeelsleden (het dienstbodengeld) en de aard van het vervoermiddel (het wagen- en karosgeld) zijn bijzonder groot. Het aantal personeelsleden varieert van nul tot negen, het vervoermiddel van géén tot een karos en drie paarden, de hoogte van het belastbaar inkomen van nul tot een geschat jaarinkomen van f.8000 tot f. 9000. Inkomens > f.10.000 kwamen nauwelijks voor.

Opvallend in de achttiende eeuw is het gelijktijdig uitoefenen van meer dan één academisch beroep. Meerdere doctoren zijn gelijktijdig advocaat, twee Middelburgse doctoren zijn tevens predikant, enkele zijn lector respectievelijk hoogleraar aan de Illustre School, een enkele is koopman en reder.

De variatie in het uitoefenen van functies in het openbaar bestuur is zeer groot. Een groot aantal doctoren maar ook meerdere chirurgijns maken als raad, schepen of burgemeester deel uit van het stadsbestuur, een nevenfunctie die hun inkomen, hun aanzien en invloed zeer zal hebben bevorderd.

Tenslotte zijn er sprekende verschillen in de mate waarin de achttiende-eeuwse geneeskundigen als medicus of anderszins mannen zijn geweest van meer dan plaatselijke betekenis. Het criterium is het al of niet opgenomen zijn in een biografisch naslagwerk. Van regionale betekenis zijn zij die opgenomen zijn in de 'Encyclopedie van Zeeland' en/of in 'Nagtglas', van landelijke betekenis zij die opgenomen zijn in 'van der Aa' en/of het 'NNBW', van medische betekenis zij die vermeld staan in de 'Biography of Dutch physicians' (zie literatuurbronnen).

Middelburgse achttiende-eeuwse geneeskundigen opgenomen in een medische, regionale of nationale biografie

	medisch	regionaal	nationaal
chirurgijns (89)	7	5	1
doctoren (99)	28	33	10

In de achttiende eeuw zijn in Middelburg 188 geneeskundigen gevestigd, 89 chirurgijns en 99 doctoren. Van de 89 chirurgijns zijn zeven van medische betekenis, vijf van regionale betekenis en één (J. de Puijt Jzn.) van nationale betekenis. Van de 99 Middelburgse doctoren zijn 28 als medicus van betekenis, 33 van regionale betekenis en tien van nationale betekenis. Het grote verschil tussen de doctoren en de chirurgijns laat zich verklaren. Dat van de 99 achttiende-eeuwse Middelburgse doctoren ruim een kwart in een medische biografie is opgenomen en één op de tien in een landelijk biografisch woordenboek, levert een onwaarschijnlijk hoog percentage op waarover bij gebrek aan vergelijkingsmateriaal niets zinnigs kan worden gezegd.

De negentiende-eeuwers

Ook in het eerste tweederde deel van de negentiende eeuw is de tweedeling in het medisch beroep nog intact. Naast de medische doctoren die aanvankelijk alleen ziekten behandelen zijn er de heel- en vroedmeesters, (de negentiende-eeuwse opvolgers van de achttiende-eeuwse chirurgijns) die in de steden alleen de heel- en verloskunde, maar op het platteland ook de geneeskunde uitoefenen. Met de opheffing van de (chirurgijns)gilden in 1798 is een eind gekomen aan de opleiding van en het toezicht op hen die op ambachtelijke wijze de heel- en verloskunde uitoefenen. Het hiaat in de opleiding van de niet-academicici heeft ruim dertig jaar geduurd. Pas in 1829 leveren de in 1825 opgerichte Geneeskundige Scholen de eerste lichte heel- en vroedmeesters af.

In de eerste decaden van de negentiende eeuw zijn op het Walcherse platteland opvallend veel schrijnende medische misstanden voorgekomen, misstanden die een combinatie waren van grove onkunde en alcoholisme (zie Arnemuiden, Domburg, Koudekerke, Veere en Westkapelle). Mochten dergelijke misstanden ook in andere regio's in deze mate zijn voorgekomen dan wordt het waarschijnlijk dat het hiaat in een goede beroepsopleiding aan deze misstanden debet is geweest.

Het gelijktijdig uitoefenen van meerdere academische beroepen is in de negentiende eeuw verdwenen, het bekleden van bestuurlijke functies in het plaatselijk of regionaal bestuur is verminderd, maar de grote diversiteit in sociale status, in wetenschappelijk peil en in de deelname aan het sociaal-maatschappelijk leven van de eigen woonplaats blijft in de hele negentiende eeuw onveranderd hoog. Deze grote verscheidenheid, zowel tussen de twee medische standen als binnen elke stand, die ook voor de negentiende eeuw zo kenmerkend is, kan door het ontbreken van harde criteria, moeilijk exact worden vastgelegd. Ter illustratie twee voorbeelden. In het midden van de negentiende eeuw (1853) vestigen zich gelijktijdig in Middelburg de heelmeester L. Pervoost en de medisch doctor S.S. Coronel. De eerste praktiseert op de grens van het criminele, de tweede is een van de grondleggers van de sociale geneeskunde in Nederland, die in zijn arbeidzaam leven 37 wetenschappelijke publicaties produceert. Al even onwaarschijnlijk groot is het verschil tussen de voormalige heelmeester A. de Puijt die zich in 1885 in Middelburg vestigt en de arts J.J. Berdenis van Berlekom die drie jaar later naar Middelburg komt. De eerste is een psychopathologische, asociale, alcoholische randfiguur die als wonderdokter grote opgang heeft gemaakt, de tweede een erudiete, sociaal bewogen, bekwame medicus die als

voorzitter van de afdeling Walcheren van de NMG, voorzitter van de afdelingsraad, voorzitter van het medisch leesgezelschap en lid van het hoofdbestuur van de NMG, een van de coryfeeën geweest is van de toenmalige Walcherse artsenstand.

De twintigste-eeuwers

Kenmerkend voor het begin van de twintigste eeuw is de opkomst van de specialistische geneeskunde. De twee pioniers, D. Schoute die zich in 1902 als chirurg in Middelburg vestigt en A. Staverman die in 1908 als chirurg-vrouwenarts naar Vlissingen komt, hebben vanaf hun komst het medisch leven in Middelburg, respectievelijk in Vlissingen gedomineerd. De invloed van Staverman was bepalend voor de bouw van het Vlissingse St. Joseph ziekenhuis (1913) en de oprichting van het ziekenfonds Walcheren (1916). Het streven van Schoute was er op gericht om door de oprichting van 'De geneeskundige staf van het Middelburgse Gasthuis' het wetenschappelijk peil van het Gasthuis te verhogen en mede daardoor het Middelburgse Gasthuis tot het centrumziekenhuis van Zeeland te maken. Doordat het toenmalig Gasthuisbestuur niet op tijd het uit 1866 daterende, obsoleet geworden Gasthuis door nieuwbouw heeft vervangen is zijn laatste streven mislukt. Zijn eerste doelstelling wordt een (tijdelijk) succes. In 1925 en 1926 is het niveau van de wetenschappelijke vergaderingen van de 'Staf van het Middelburgs Gasthuis' zodanig dat de voordrachten en demonstraties uit deze vergaderingen integraal in 'Het Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde' worden afgedrukt. De opkomst van de specialistische geneeskunde lijkt aanvankelijk opnieuw voor een tweedeling in de geneeskundige stand te zorgen, een tweedeling in huisartsen en specialisten. In de jaren dertig zijn de huisartsen, niet alleen in de ogen van de specialisten en het grootste deel van het publiek, maar ook in hun eigen ogen artsen van de tweede garnituur geworden. Door een opmerkelijke revival is de huisartsgeneeskunde in de tweede helft van de twintigste eeuw een medisch specialisme geworden dat binnen de rangorde van medische specialismen bepaald niet op de laagste plaats staat.

Het kenmerk van de achttiende- en negentiende-eeuwse geneeskundigen: de extreme verschillen in materiële welvaart, beschavingspeil, maatschappelijke status, in wetenschappelijke prestaties, in de betrokkenheid bij het maatschappelijk sociale leven en in de participatie in het bestuur van eigen stad en regio is op het eind van de twintigste eeuw vervangen door een zeer sterke nivellering. Door de hedendaagse verzakelijking is het medisch beroep een beroep als elk ander geworden dat steeds vaker, mede door de sterke feminisatie, in parttimeverband wordt uitgeoefend en waarvan de werktijden steeds strikter beperkt blijven tot kantooruren. Als gevolg hiervan is het aantal werkuren en met name het aantal beschikbaarheidsuren per arts drastisch verminderd, met schaalvergroting tot gevolg. De schaalvergroting heeft al geleid tot de fusie van de drie Walcherse ziekenhuizen en tot de fusie van een aantal kleinere Vlissingse en Goese specialistenmaatschappen. Ze zal binnen afzienbare tijd leiden tot de fusie van het Walcherse en Bevelandse ziekenhuis en tot de instelling van een centrale huisartsenpost op Walcheren. (Gedeeltelijk al gerealiseerd in 2003).

Voor de hedendaagse medische consument zijn er twee toegangen tot het medisch circuit, de officiële toegang via de eigen huisarts en een noodtoegang óf via de afdeling spoedeisende hulp van een algemeen ziekenhuis óf via de centrale huisartsenpost. Omdat de officiële toegang slechts gedurende vijf dagen acht uur openstaat en de specialistische wereld ook in een kleine woongemeenschap als de Walcherse sinds jaren grotendeels geanonimiseerd is wordt de acute, hulpzoekende patiënt steeds vaker geconfronteerd met een hem onbekend medicus. Omdat door de huidige nivellering ook de grote verschillen in medische kennis, kunde en attitude zijn verdwenen is de kans dat de anonieme medicus

niet voldoet aan de eisen die gesteld mogen worden aan een Nederlands medicus uit de eenentwintigste eeuw klein geworden.

AFKORTINGEN

a.	arts, kwalificatie van hen die na de reorganisatie van het medisch hoger onderwijs (1865) de geneeskunde in haar volle omvang mogen uitoefenen
afd. Walch.	afdeling Walcheren van de (Koninklijke) Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst
afd. Zeeld.	afdeling Zeeland van de Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst
Akk.	Aagtekerke
a.o.d.	artis obstetricae doctor (doctor in de verloskunde)
arch.	archieff
Arn.	Arnemuiden
Ath. Ill.	Atheneum Illustre (Illustere school)
(B)	België
Bkk.	Biggekerke
burgerw.	burgerwacht
Cat. geschr. Zeeuwse Gen.	Catalogus geschriften van Zeeuwse geneeskundigen
c.d.	chirurgicae doctor (doctor in de heilkunde)
c.g.	controlerend geneeskundige
ch.	chirurgijn (en vroedmeester)
chir. gilde	chirurgijnsgilde
Coll. Chir.	Collegicum Chirurgicum (tijdelijke voortzetting van het chirurgijnsgilde)
coll. Daman.	collectie Daman (stukken betreffende de Geneeskundige school), Zeeuws Archief
Coll. Adm. Zld.	Collegie ter Admiraliteit in Zeeland
crt.	courant
CvT	Commissie van Toezicht
(D)	Duitsland
Dep. Gen. Com.	Departementale Geneeskundige Commissie (zie Geneesk. Comm.)
Dmb.	Domburg
DOvG	dirigerend officier van gezondheid
DTBL	doop-, trouw-, begraaf- en lidmatenregister
Duisb.	Duisburg (Duitsland)
(F)	Frankrijk
FG	familiegeld (18e-eeuwse Zeeuwse belasting)
Fran.	Franeker
g.	gescheiden (na huwelijk)
GA	gemeentearchief
GAvN	Geneeskundig Adresboek voor Nederland, H.W. Blok uitgeverij BV Rotterdam
gem.	(kerkelijke) gemeente
Geneesk. Com.	Departementale (1801-1812), resp. Provinciale (1814-1866) Commissie voor Geneeskundig Onderzoek en in Zeeland
Toevoorzigt Gen. Raad	(Provinciale) Geneeskundige Raad ingesteld in 1865

Geneesk.School	Provinciale, (sinds 1855) Stedelijke Geneeskundige School (1825-1866)
Gez. Com.	(Middelburgse) gezondheidscommissie (ingesteld 1857)
Gkk.	Grijpskerke
Godsh.	(Middelburgse) Godshuizen
GV	gemeenteverslag
ha.	huisarts
HAGRO	huisartsengroep
Hard.	Harderwijk
hm.	heel- en vroedmeester
HIDVA	huisarts in dienst van huisarts
HOvG	hoofdofficier van gezondheid
HS	handschriftenverzameling
huisn. proj.	huisnamenproject Middelburg, Zeeuws Archief
i.a.d.	in actieve dienst
inv.nr.	inventarisnummer
kap.	kapitein
KM	Koninklijke Marine
KNIL	Koninklijk Nederlands Indische Leger
KNMG	zie NMG
L	1pond Vlaamsch (18e-eeuwse munteenheid) 1L = 20 schellingen 1sch = 12 penningen
L.	lectuur
lect.	lector
LM	landmacht
Lugd. Bat.	Lugdunum Batavorum (Leiden)
luit.	Luitenant
md.	gepromoveerden oude stijl (vóór 1865)
m.d.	medicinae doctor (doctor in de geneeskunde)
Mdb.	Middelburg
Mkk.	Meliskerke
mond. med.	mondelinge mededeling
MvS	memorie van successie
naamw.	(Middelburgse) naamwijzer
Nat. Gez.	Natuurkundig Gezelschap
Nederd.	Nederduitse
NMG	Nederlandse Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst (sinds 1948 Koninklijke)
N.N.	nomen nescio, naam onbekend
Nwl.	Nieuw- en St. Joosland
NTvG	Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde
o.	overleden
oa.	overige artsen
Okp.	Oostkapelle
O. M/VrH.	Oude Mannen en Vrouwenhuis
OIC	Oost-Indische Compagnie
ouderl.	ouderling
OvG	Officier van Gezondheid

OvJ	Officier van Justitie
ph.d.	philosophiae doctor
Pl. Geneesk. Com.	Plaatselijke (Middelburgse) Commissie van Geneeskundig Toevoorzigt (1804-1866)
pl.hm.	plattelandsheelmeeester
pres.	president
r.a.	rustend arts
reg.	regiment
rekenk.	rekenkamer
s.g.	sociaal geneeskundige
Skk.	Serooskerke
Sou.	Oost- en West-Souburg
sp.	specialist
StL.	Sint Laurens
sch.hm.	scheepsheelmeeester
st.hm.	stedelijk heelmeeester
st./pl.hm.	stedelijk en plattelandsheelmeeester
Traj. ad Rhen.	Trajectum ad Rhenum (Utrecht)
TZ	Tijdschrift Zeeland
va.	verpleeghuisarts
Ver. Genees./Heelk. Zeel.	Vereeniging van Genees- en Heelkundigen in Zeeland (de facto de afdeling Zeeland van de NMG, in 1905 als de afdeling Walcheren)
voortgezet	
Vee.	Veere
vl.nr	voorlopig (inventaris) nummer
Vli.	Vlissingen
voorz.	voorzitter
vrn.	vroedmeester
Wkp.	Westkapelle
WIC	West-Indische Compagnie
ZA	Zeeuws Archief
ZCAD	Zeeuws Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs
ZDC	Zeeuws Documentatie Centrum
ZGW	(Koninklijk) Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen
Zkf.	Ziekenfonds
ZT	Zeeuws Tijdschrift
Ztl.	Zoutelande

BRONNEN EN LITERATUUR

- v/d Aa A.J. van der Aa (red). Biografisch Woordenboek der Nederlanden. Haarlem 1852. Onveranderde herdruk, Israël, Amsterdam 1969
- B.M. Arch. Geneesk. Leesg. Archief van het Geneeskundig Leesgezelschap De Harmonie. (Zeeuws Archief)
- Arch. Geneesk. Staatstz. Archief van het Geneeskundig Staatstoezicht in de Provincie Zeeland. (Zeeuws Archief).
- Arch. KNMG Afd. Walch. Archief van de (Koninklijke) Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst Afdeling Walcheren (Zeeuws Archief).
- Arch. Ver. Genees./Heelk. Archief van de Vereeniging van Genees- en Heelkundigen in Zeeland (Zeeuws Archief).
- Boom Lijste der Namen van de Heeren Overdekers van 't Chirurgijns Gilde (1501-1778), benefens de (1501-1864) der Stadt Middelburg in met het jaar 1501 door Leendert Boom, chirurgijn binnen de stad Middelburg, door anderen voortgezet tot 1865, achterin een Naamlijst der leerlingen bij de Provinciale Geneeskundige School te Middelburg. ZA. Stukken betreffende de Geneeskundige School. Afkomstig van A. C. Daman. Doos II, nr.18.
- DTBL Doop-, trouw-, begraaf- en lidmatenregisters (Zeeuws Archief).
- Enc. Encyclopedie van Zeeland. 3 dln. Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen. Middelburg 1982.
- Fokker A.A. Fokker. Losse bladen uit de geschiedenis van het chirurgijns gilde te Middelburg. NTvG (1877). Jrg. 21, 372.
- 333- Fokker/De Man Adr. A. Fokker. Levensberichten van Zeeuwsche Medici. Bijgewerkt door J.C. de Man. J.C.& W. Altorffer, Middelburg 1901.
- GAvN Geneeskundig adresboek voor Nederland. Voorheen Geneeskundig jaarboek voor Nld., deel 2. H.W. Rotterdam 1889.
- Blok. Archief van het Geneeskundig Leesgezelschap De Harmonie. (Zeeuws Archief).
- Geneesk.Staatstz. Archief van het Geneeskundig Staatstoezicht in de Provincie Zeeland. (Zeeuws Archief).
- Homines novi Homines novi. De eerste volksvertegenwoordigers van 1795. Onder redactie van P. Brood, P. Nieuwland en L. Zoodsma. Schiphouwer en Brinkman. Amsterdam, 1993
- Kool-Blokland J.L.Kool-Blokland. De zorg gewogen. Zeven eeuwen Godshuizen in Middelburg. Werken uitgegeven door het ZGW deel 7. Middelburg 1990.

Lindeboom	G.A. Lindeboom. Dutch Medical Biography. A biographical dictionary of Dutch physicians and surgeons 1475-1975. Rodopi Amsterdam 1984
Man, de	J.C. de Man. De geneeskundige School te Middelburg, hare lectoren en leerlingen. 1825-1866. 2 dln. Z.U. 1902.
Mdb. Crt.	Middelburgsche Courant 1758-1940. Voortgezet als Provinciale Zeeuwse Courant.
naamw.	Middelburgsche naamwijzer waar in vertoond worden alle de Naamen en Woonplaatzen Van de Edele Agtbare Magistraat der stad Middelburg in Zeeland. Benevens der zelve voornaamste Bedienden. (1717-19?) Hendrik van Hoekke, Middelburg.
Nagtglas	F. Nagtglas. Levensberichten van Zeeuwen, zijnde een vervolg op P. de la Rue, geletterd, staatkundig en heldhaftig Zeeland. 2 dln. J.C.&W. Altorffer.
Middelburg 1893.	
NNBW	Nieuw Nederlands Biografisch Woordenboek. 10 dln. A.W. Sijthoff, Leiden 1911-1937.
NTvG.	Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde. Haarlem/Amsterdam, sinds 1857.
PZC	zie Middelburgsche Courant
TZ	Tijdschrift Zeeland
Vogler	J.G. Vogler. De leerlingen van het Middelburgsch gymnasium van 1629 tot 1905. J.C.&W. Altorffer, Middelburg 1906.

NAAMREGISTER

Naam, plaats en jaar van eerste vestiging op Walcheren

Abeele, D. van den	Mdb.	1771
Abeele, L. van den	Sou.	1837
Ailly m.d., A. d'	Mdb.	1729
Albers, C.J.E.M.	Mdb.	1994
Anderbeek, J.	Mdb.	1702
Andrau m.d., J.	Vee.	1804
André, F.	Dmb.	1792
Andriessen m.d., J.J.	Vee.	1748
Anholt, S.L.	Vli.	1918
Ankee, J.	Mdb.	1711
Ardesch m.d., J.A.	Vee.	1789
Asjes, M.B.	Mdb.	1991
Aubry, P.	Arn.	1700
Baart, S.	Vli.	1743
Baert m.d., J.	Vli.	1769
Baert m.d., P.	Vli.	1739
Baerts m.d., J.C.	Vli.	1772
Baggaart m.d., J.	Mdb.	168?
Bakelgem, B. van	Vli.	168?
Bakelgem, J. van	Vli.	1674
Bakelgem, J.W. van	Mdb.	1764
Bal, W.	Okp.	1905
Bals, dr. B.J. ter	Mdb.	1952
Bart, F.	Kkk.	1733
Barth, J.	Vli.	1736
Baster, A.	Vee.	1712
Batenburg, dr. R.H.K.	Vli.	1999
Bats, H.O.W. de	Sou.	1870
Baudous m.d., P. de	Mdb.	1738
Bavaij, J.F. de	Vee.	1831
Bavelaar, W.H.	Mdb.	1981
Bax, dr. W.A.	Vli.	1953
Beeke, A. van der	Mdb.	1664
Beekman, J.	Nwl.	1729
Beekman, J.M.	Arn.	1730
Beerta, S.R.	Gkk.	1795
Beke Callenfels m.d., c.d., a.o.d., J. van der	Vli.	1855
Bekker, dr. J.P.	Okp.	1972
Bennink, F.	Vli.	1909
Berdenis van Berlekom, J.J.	Mdb.	1888
Berdenis van Berlekom m.d., c.d., a.o.d., J.P.	Mdb.	1858
Berg, F.A. van den	Vli.	1979
Berg, mw. G.A. van den	Mdb.	1955
Berg-de Lange, mw. L.C.C. van den	Vli.	1979
Bergen, J.F.M.	Sou.	1977
Berghauser Pont, F.L.	Wkp.	1972
Berghe, H.J. van den	Mdb.	1751
Berghege, E.J.G.W.	Dmb.	1889
Berkers jr. m.d., H.	Mdb.	1790

Berlekom m.d., J.J. van	Mdb.	1759
Bernard, J.L.	Mdb.	1985
Bertel, G.J.	Wkp.	1862
Bertel, L.H.F.	Bkk.	1850
Bertel, P.J.	Wkp.	1825
Bertel, S.J.	Akk.	1852
Bertram, P.C.	Vee.	1753
Bertrand sr., P.	Mdb.	1718
Bertrand jr., P.	Mdb.	1735
Beudeker, mw. M.	Vli.	1991
Beukers, E.K.M.	Kkk.	1996
Beijers, J.	Vli.	1898
Bezem, mw. M.J.	Mdb.	1995
Biechlinger m.d., J.	Mdb.	1729
Biesenbeek, F.J.	Mdb.	1991
Bil, M.J.A.	Vli.	1953
Blaha, dr. K.	Mdb.	1970
Blieck m.d., P.	Mdb.	17?
Blink, J.W. van den	Vli.	1998
Blok, J.	Mdb.	1753
Blok, dr. W.L.	Vli.	1995
Bloos, J.S.	Sou.	1930
Bloos, T.	Sou.	1963
Boasson, S.	Mdb.	1901
Bockel, G.A. van	Sou.	1947
Boddaert m.d., P.	Vli.	1751
Bodson, J.F.	Vli.	1784
Boejharat, K.R.G.S.	Mdb.	1999
Boekelman, L.F.	Vli.	1886
Boelen, K.W.J.	Kkk.	1962
Boer, H.A. de	StL.	1936
Boer, M.F. de	Mdb.	1978
Boer, S. de	Vli.	1999
Boerwinkel, A.W.	StL.	1950
Boeijen, B.H. van	Kkk.	1965
Bois jr., D. de	Vli.	1894
Bokkum, C. van	Arn.	1942
Boks, F. van den	Mdb.	1712
Bolle, dr. J.C.	Mdb.	1879
Bom, D.C.	Vli.	1959
Bom, P.J.	Okp.	1946
Bomers, G.	Kkk.	1777
Boodt, J. de	Mdb.	1730
Boom, A.J.	Vli.	1955
Boom, L.	Mdb.	1751
Boom m.d., L. Louijssen	Mdb.	1762
Boomer-Tilanus mw. E.A.M.	Kkk.	1968
Boomers, G.	Mdb.	1764
Boomgaard, J.L. van den	Mdb.	1987
Boone, L.P.	Vli.	1938
Boone, m.d., c.d., a.o.d., P.	Vli.	1804
Bordely, G.C.	Okp.	16?
Borgeld, W.A.	Vli.	1939
Borgh, J.R. van der	Mdb.	1946

Borghsteijn, J.J.	Vli.	1842
Borking, D.	Dmb.	1841
Bosch, B.	Vli.	1990
Bosch m.d., F. van den	Mdb.	1705
Bosch, H.G.J. van den	Skk.	1896
Boudewijn, W.	Wkp.	175?
Boudewijnse, J.C.	Gkk.	1843
Boudewijnse m.d., I.	Mdb.	1763
Bouillon m.d., A.C.	Mdb.	1731
Bouillon m.d., D.F.	Mdb.	1747
Bource, J.H.L.	Mdb.	1845
Bourez, E.M.	Vli.	1974
Bouvin, dr. M.J.	Mdb.	1870
Bouwense, B.	Bkk.	1977
Bouwman, A.J.	Vli.	1954
Bouwmeester, A.G.	Arn.	1979
Boven, H.W. van	Akk.	1849
Brakman, J.	Vli.	16?
Brandon Bravo, L.J.C.	Vli.	1990
Breda, N. Hemert van	Wkp.	1777
Breekpot, P.	Mdb.	1706
Bregan, P.	Mdb.	1748
Breugel m.d., A. van	Mdb.	1732
Breukink, H.	Vli.	1894
Broecke m.d., J.C. van den	Mdb.	1823
Broekhuijsen, J.	Mdb.	1929
Brongers, L.J.H.	Vli.	1928
Bronkhorst, F.B.	Mdb.	1963
Brons, J.A.C.	Sou.	1954
Brons, dr. P.J.	Nwl.	1954
Bronzwaer, F.A.N.	Vli.	1995
Broodman, J.N.C.	Wkp.	1927
Brouwer m.d., G.N.	Vli.	1714
Bruas m.d., I.H. de	Vli.	1718
Brunel, J.	Vli.	1780
Bruynzeel, A.P.	Mdb.	1975
Buining, dr. D.J.	Vli.	1932
Buisson m.d., S. du	Mdb.	1716
Buisson sr. m.d., S. du	Mdb.	1696
Buisson jr. m.d., S. du	Mdb.	1721
Burs m.d., A.P.	Mdb.	1727
Buteux m.d., P.	Mdb.	1727
Butner, A.	Vli.	1879
Buijse, J.	Wkp.	16?
Buijsen, M.	Wkp.	170?
Buytendijk, F.J.J.	Mdb.	1984
Bijl, dr. W.F.T. van der	Arn.	1908
Bijleveld, J.W.	Mdb.	1915
Bijlsma, dr. F.	Mdb.	1974
Bijlsma, dr. R.	Mdb.	1891
Callenfels m.d., c.d., a.o.d., J.W.	Vli.	1815
Callenfels, O.	Mdb.	1753
Campert, P.R.	Wkp.	1905
Cappelle m.d., Q.	Mdb.	1740

Caspari, J.H.	Mdb.	1769
Cats, L.	Mdb.	1755
Catz, B.F.	Nwl.	1895
Centse m.d., G.	Mdb.	1748
Cetto m.d., J.	Arn.	1733
Citters m.d., A.P. van	Mdb.	1802
Clercx, J.W.F.	Vli.	1957
Cocquelle m.d., J.	Mdb.	1715
Coenraats m.d., C.	Mdb.	1754
Colder, G.J.	Vli.	1914
Colon, H.	Vee.	1758
Conrads, D.	Dmb.	1784
Coppello m.d., mr. S. van de	Mdb.	1745
Cornelissen, J.	Bkk.	1805
Cornelissen, W.	Kkk.	1777
Cornielje, J.H.	Mdb.	1832
Coronel Mz. m.d., a.o.d., S.S.	Mdb.	1853
Correvont, J.H.	Vli.	1751
Couperus, P.H.	Nwl.	1753
Craan, J.	Mdb.	1697
Crama, P.B.A.	Vli.	1992
Cramer, J.A.B.	Vli.	1969
Cramer m.d., ?	Vli.	1704
Creemers, dr. G.J.M.	Vli.	1995
Croll, J.	Vee.	1840
Cruijsse, P. van de	Mdb.	1732
Daal, dr. J.M. van	Okp.	1976
Daalen, J. van	Mdb.	1808
Dam, P.J. van	Dmb.	1865
Daman, J.L.	Mdb.	1792
Daman, J.W.	Mdb.	1769
Damme m.d., a.o.d., M.H.	Mdb.	1843
Deinse m.d., A. van	Vli.	172?
Deinse m.d., A. van	Mdb.	1823
Deinse m.d., A. Fasseel van	Vli.	1758
Dekker, C.P.	Vli.	1965
Dekker, F.A.	Vli.	1981
Dekkers, J.J.	Dmb.	1881
Delfos, H.A.	Mdb.	1964
Delhez. ir. H.	Vli.	1982
Deodatus, P.A.J.	Vli.	1951
Derrix m.d., W.	Vli.	1712
Detmar, dr. H.C.A.	Vli.	1919
Deurloo, R.	Vli.	1982
Deventer, dr. A.W.M. van	Vli.	1887
Diderich, P.P.N.M.	Mdb.	1977
Dieleman, B.P.	Vli.	1992
Dielwart, M.F.H.	Vli.	1990
Dierkx, R.I.J.	Kkk.	1999
Dillié, J.W.L.	Arn.	1859
Dilman, L.C.	Sou.	1848
Dishoeck, A. van	Vli.	167?
Dix, D.H.	Vli.	1981
Dobbelaar m.d., B.	Vli.	1735

Doelder, P.F. de	Mdb.	1981
Doelder-de Ruiter, mw. J. de	Mdb.	1981
Doeleman, dr. H.	StL.	1940
Dollefijn, D.	Vee.	1757
Dolder, A.A. van	Mkk.	1815
Dominicus, J.C.	Mdb.	1966
Donders m.d., F.J.	Vli.	1840
Doorn, H.	Mdb.	1979
Dorsman, J.	Mdb.	1959
Douw m.d., J.	Mdb.	16?
Douw, J.C.	Mdb.	1860
Douw m.d., P.	Mdb.	1740
Dozy m.d., c.d., a.o.d., J.P.	Mdb.	1879
Drapers, J.A.G.	Mdb.	1989
Drexhage, V.R.	Vli.	1988
Driest-Dijkgraaf, mw. C.T. van den	Kkk.	1998
Drijber, S.B.	Kkk.	1919
Dunlop, dr. S.J.C.	Mdb.	1975
During m.d., J.P.	Mdb.	1800
Duscher m.d., G.	Mdb.	1783
Duvernoy, D.	Nwl.	1679
Duyvis, dr. C.A.	Vli.	1890
Duijvis, J.H.	Dmb.	1893
Dijk, A.H. van	Vli.	1956
Dijkstra, O.	Okp.	1978
Dijksterhuis, mw. E.K.J.	Mdb.	1985
Dijxhoorn, dr. M.J.	Vli.	1987
Eeckhout, F.J. van den	Vli.	1802
Eeckhout, J.J. van den	Vli.	1802
Eede, F.M. van	Wkp.	1979
Eede-Hidskens, mw. C.L.W. van	Wkp.	1979
Eerelman, dr. J.	Mdb.	1939
Eltzman m.d., J.L.	Mdb.	1725
Engelen, mw. M.R.J.	Mdb.	1979
Engelbregt, C.	Wkp.	1921
Erhardi m.d., C.G.	Mdb.	1738
Ermerins m.d., F.Z.	Mdb.	1832
Ermerins m.d., J.P.	Mdb.	1783
Evera m.d., J.	Mdb.	1742
Evertse m.d., E.	Vee.	1734
Evertse, N.	Vee.	1677
Evertse m.d., P.	Mdb.	1708
Evertsen, J.	Mdb.	1667
Evertsen, J.	Mdb.	1700
Evertsen m.d., R.	Mdb.	1758
Eijbaard, J.P.	Arn.	1875
Eijbaard, L.J.	Mdb.	1844
Feen m.d., c.d., a.o.d., G.B.C. van der	Vli.	1837
Feikema, W.	Mdb.	1924
Feijter, A.C. Verplaatse de	Mdb.	1833
Flu, F.P.	Mdb.	1955
Fokker m.d., A.A.	Mdb.	1837
Fokker m.d., J.P.	Mdb.	1790
Forsten m.d., J.A.	Mdb.	1806

Fossé, W.J. du	Vli.	1958
Fournie, A.	Mdb.	1730
Fouw, A. de	Mdb.	1895
Fraayenhove, N. van	Mdb.	1796
Fransen van den Putte, I.D.	Mdb.	1943
Fregeres, J.D.	Mdb.	1956
Friesen, J.A.	Vli.	1817
Frima, H.	Ztl.	1945
Fritschy, O.B.M.	Arn.	1983
Frowein, H.W.	Arn.	1944
Fruijtier m.d., D.	Mdb.	1775
Frumau, C.F.	Mdb.	1936
Fuch, J.F.	Kkk.	1785
Gallandat m.d., D.H.	Vli.	1761
Gargon m.d., N.	Vli.	1711
Geelkerken, M. van	Nwl.	1809
Geerling, dr. J.G.	Mdb.	1934
Geill, A.	Vee.	1877
Gelderblom, H.	Vli.	1973
Gelderen, D.N. van	Mdb.	1918
Geluk, S.	Mdb.	1977
Gerrits, D.G.	Vli.	1997
Gerrits, J.S.M.	Mdb.	1977
Gerritzen, H.I.	Vli.	1920
Geijter m.d., C. de	Vli.	171?
Gieben, J.C.	Mdb.	1904
Gillissen, G.	Mdb.	1715
Gillissen, P.A.	Mdb.	1815
Gispen, J.G.W.	Mdb.	1960
Glansdorp, G.M.	Vli.	1982
Glansdorp-Beuker, mw. M.	Vli.	1982
Goffau, L. de	Mdb.	1789
Goossens, D.P.M.	Vli.	1997
Goudswaard, dr. J.	Mdb.	1979
Gouwe, W.F.K.	Vee.	1926
Graaff, mw. E.A. de	Kkk.	1978
Graag, S. de	Wkp.	1870
Graeuwen m.d., P. 's	Mdb.	1802
Greef, G. de	Vli.	1967
Greef, G.J.M. de	Vli.	1928
Greijn-Fokker, mw. M.H.	Vli.	1996
Griek, A. van der	Vli.	1973
Grippeling, R.	Vli.	1927
Groenenberg, C. van	Mdb.	1757
Groenewegen, F. van	Vee.	1746
Groenewegen, J. van	Mdb.	1797
Groenewegen, L. van	Vee.	1773
Groot, C. de	Vee.	1698
Groot, R.G.G.	Arn.	1984
Grootenhuis, L.S.J.	Vli.	1976
Grouw, P.	Vee.	1844
Gruzon, W. de	Mdb.	1783
Grijs m.d., P. de	Mdb.	1735
Guisquierre m.d., A.J.	Mdb.	1817

Gunst, E.W.J.	Ser.	1984
Haaften, A.J. van	Mdb.	1988
Haak, S.A. van den	Mdb.	1977
Haas, P. de	Arn.	1931
Habets, dr. J.M.W.	Vli.	1988
Hage, J.C.	Kkk.	1965
Halfman, A.	Mdb.	1855
Halfman m.d., H.J.	Mdb.	1753
Halfman, P. Dobbelaar	Mdb.	1854
Halmale m.d., J.F. van	Mdb.	170?
Ham, C.H. van	Wkp.	1809
Haman, A.A.J.	StL.	1844
Haman, H.F.	Sou.	1818
Haman, H.F.	Mdb.	1858
Hamme, W. van den	Vee.	1901
Hanemaaijer, R.	Vli.	1966
Haringman, J.B.	Mdb.	1852
Harms, J.F.R.	Mdb.	1969
Harst, C. van der	Okp.	1926
Harst, J.J. van der	Kkk.	1891
Have, dr. H. ten	Vli.	1936
Hayze, J. de la	Mdb.	1958
Hazenberg m.d., c.d., a.o.d., J.	Vli.	1843
Hector, J.	Vli.	1861
Heel, M. van	Mdb.	1726
Heere, F.J.	Mdb.	1985
Heiden, S.H.W. van der	Vli.	1856
Heinsbergen, H.	Mdb.	1725
Helvetius m.d., A.	Mdb.	1711
Helvetius m.d., P.M.	Mdb.	1686
Hendriks, L.	Vli.	1920
Hendrix, A.	Arn.	1857
Henkes, I.C.	Mdb.	1907
Hennequin, H.M.	Mdb.	1863
Henrard, N.A.	Vli.	1920
Herman, J.L.	Kkk.	1785
Heron m.d., C.	Mdb.	1742
Heukelman, J.	Mdb.	1725
Heusden, mw. A.I. van	Mdb.	1990
Heuvel, G.C. van den	Vli.	1924
Heux, M.G.N. le	Nwl.	1911
Heijstek, A.	Kkk.	1838
Hezik, E.J. van	Vli.	1983
Hintzen, P.	Vli.	1997
Hodde, J.J.A.A.	Sou.	1941
Hoelaart, J.	Mdb.	1695
Hoest m.d., A. de	Vee.	1733
Hofman, J.M.	Wkp.	17?
Hoffman, J.G.	Dmb.	1765
Hohberger, J.A.D.	Vli.	1977
Holle, J.	Okp.	1750
Holm m.d., a.o.d., H.	Dmb.	1869
Hölscher m.d., J.C.	Mdb.	1825
Hoogerland, K.	Vee.	1822

Hoogkamer, J.	Vli.	1921
Hoogvliet, A.W.	Vee.	1799
Hooland, J.F.	Nwl.	1790
Hoorweg, A.J.	Mdb.	1895
Horthemels, C.	Mdb.	1684
Horst, R.	Vli.	1954
Hottentot, S.	Mdb.	1968
Houel, W.G.G.	Vli.	1733
Houten, W.A. van	Mdb.	1980
Houwelingen, dr. A.M.W. van	Vli.	1997
Hus m.d., C.	Mdb.	1704
Huygens, M.	Wkp.	1930
Huijsman, H.S.C.	Mdb.	1933
Huijsman, J.C.	Sou.	1926
Huijsmans, J.	Vli.	1855
Huijvers, W.	Kkk.	1775
Immens m.d., D.	Mdb.	1686
Ingelse, P.	Vee.	1785
Jacobze, J.W.	Mdb.	1924
Jager, C. de	Vee.	1721
Jansen, mw. E.G.	Vli.	1963
Jansen, J.J.	Nwl.	1967
Jansen, W.J.	Mdb.	1851
Jansen-Schrama, mw. S.M.P.F.	Nwl.	1969
Janssen m.d., c.d., J.H.Q.	Mdb.	1838
Janssen, J.M.	Dmb.	1881
Janzen, P.	Mdb.	1965
Jaspersen, M.	Vee.	1700
Jens, H.J.	Vli.	1939
Jens P.A.	Vli.	1921
Jesmiatka, S.C.W.	Ztl.	1985
Jong, mr. F. de	Mdb.	1970
Jong, H.W. de	Vli.	1990
Jong, P. de	Mdb.	1916
Jong, W.J. de	Vli.	1961
Jonge m.d., jhr. prof. B. de	Mdb.	1811
Jongejan, J.	Arn.	1824
Jongepier, H.J.	Mdb.	1953
Jongerheld m.d., A.R.	Vli.	175?
Jongh, C. de	Arn.	1800
Jongh, dr. H.A. de	Mdb.	1875
Jonkers, G.H.	Mdb.	1978
Joosten, G.P.A.	Okp.	1981
Joppe, P.	Mdb.	1685
Jouw, P.	Mdb.	1730
Kakenberg, B.H.	Mdb.	1789
Kamerbeek, E.G.H.J.M.	Mdb.	1982
Kamermans, F.	Vli.	1959
Kampman, P.M.	Kkk.	1980
Kant, E.	Vli.	1967
Kapteijn, N.	Sou.	1971
Kapteijn-Snijders, mw. H.	Sou.	1976
Keene jr. m.d., C.	Mdb.	1745
Kemp m.d., J.T. van der	Mdb.	1783

Kerkhof, J.F. van de	Nwl.	1762
Kerkhofs, L.G.M.	Vli.	1999
Kettner, H.	Mdb.	1973
Keijzer m.d., c.d., a.o.d., Y.	Mdb.	1853
Kindermann, dr. J.C.	Mdb.	1903
Kintius m.d., H.	Mdb.	1746
Klaassen, C.M.	Okp.	1783
Klaver, P.N.	Vli.	1961
Klazen, C.W.M.	Mdb.	1983
Klemmen, H. van	Mdb.	1752
Klerck, S. de	Vli.	1823
Klop, P.H.J.	Mdb.	1988
Klunhaar, E.W.J.M.	Vli.	1963
Knappert, dr. J.	Mdb.	1921
Kniestedt, W.F.	Mdb.	1971
Knol, H.P.	Vli.	1995
Knook, dr. H.L.	Vli.	1974
Knoote, F.	Dmb.	1748
Knoote, J.	Okp.	1711
Koch, dr. C.F.	Mdb.	1922
Kodde, P.	Mdb.	1975
Koeman, J.	Vli.	1995
Kokuijt m.d., I.	Mdb.	1685
Kommers, C.	Mdb.	1726
Koning, A.J. de	Vli.	1898
Konijnenburg, mw. E. van	Mdb.	1947
Koolhaas m.d., c.d., a.o.d., C.P. Pous	Mdb.	1856
Koot, R.A.C.	Mdb.	1996
Kooten, J.A. van	Kkk.	1937
Korte, P. van der	Mdb.	1766
Korthals, H.	Vli.	1825
Kostense, A.M.	Vli.	1959
Kostense, C.	Mdb.	1982
Kousemaker, A.C.	Skk.	1969
Kouwenburg, J.	Mdb.	1693
Kraan, dr. P.C.	Vli.	1950
Krauer, J.E.	Sou.	1774
Krediet, H.	Vli.	1958
Krieke, C. van der	Mdb.	1673
Kriele, J.A.	Vli.	1974
Kroes, C.G.	Mdb.	1969
Krull, W.H.H.	Vli.	1935
Krüseman, J. Polman	Mdb.	1860
Kruyt, mw. F.A.	Vli.	1991
Krijger, M.J.	Mdb.	1842
Kuipers, dr. A.	Vli.	1895
Kunst, A.G.	Vli.	1999
Kwa, H.G.	Mdb.	1964
Lacomblé, A.E.J.	Vli.	1925
Ladenbergen, J.	Arn.	1750
Lahr, J.G.	Mdb.	1793
Lamaison van de Berg-Pondman, mw. N.C.	Okp.	1953
Lang m.d., E. de	Mdb.	1778
Lang m.d., S.P. de	Mdb.	1794

Lange, M.F. de	Wkp.	1810
Lankhorst, R.R.	Mdb.	1988
Lanoij m.d., A. de	Vli.	16?
Lanoij m.d., J. de	Vli.	1701
Laren, J. van	Vli.	167?
Laurense, H.J.M.	Vli.	1924
Laurent, S.	Arn.	1701
Leenderts, J.	Mdb.	1755
Leenhoff, W.	Vli.	1747
Leenmans, mw. A.M.	Mdb.	1941
Legemate, F.	Vli.	1995
Lelie, S.	Mdb.	1968
Lepelaar, J.M. de	Mdb.	1826
Leusden m.d., R.	Vli.	1700
Levi m.d., J.S.	Mdb.	1801
Leijdekker m.d., R.	Vli.	1701
Lichtenbelt, mw. M.F.	Kkk.	1989
Liebert m.d., A.L.	Mdb.	1785
Liebert, J.	Mdb.	1753
Lier, B. van	Vli.	1837
Ligten, J.L. van	Vli.	1963
Linde, G.J. van der	Okp.	1883
Lissa, V.M. van	Mdb.	1830
Lodenstein, J. van	Vee.	1814
Lohman m.d., D.M.	Mdb.	1742
Loizel m.d., D.	Mdb.	1740
Lookeren Campagne, prof. dr. J. van	Okp.	1951
Loots, I.	Mdb.	1725
Loovers, C.	Kkk.	1774
Looze, W.A. de	Vli.	1908
Louw, W.	Kkk.	1709
Louwerier, J.	Vli.	1922
Lubbregts, D.	Mdb.	1681
Lunsingh Scheurleer, H.F.	Vli.	1981
Lurkus, J.C.	Arn.	1818
Lurkus, M.J.	Dmb.	1844
Lutjesdorf, J.W.	Vli.	1781
Maanen, dr. A. van	Vli.	1905
Macron, P.	Wkp.	1712
Male, A.A. van der	Ztl.	1982
Man, F.H. de	Gkk.	1852
Man Jz., J. de	Mdb.	1808
Man m.d., c.d., a.o.d., J.C. de	Mdb.	1841
Maranis, A.G.	Skk.	1752
Maren Bentz van den Berg, dr. J.W.A.F.	Mdb.	1921
Markx, J.C.M.	Kkk.	1994
Marle m.d., E. van	Vli.	1799
Marrée, J.C. de	Mdb.	1792
Marrée m.d., L.J. de	Mdb.	1836
Martens, dr. A.H.A.	Mdb.	1920
Martin, T.F.	Dmb.	1861
Matzinger, B.	Mdb.	1824
Mazzola, W.J.	Mdb.	1936
Meemeling m.d., a.o.d., S.	Mdb.	1861

Meer, L.W. van der	Mdb.	1997
Meersman, M.	Mdb.	1750
Meertens, J.	Mdb.	1683
Membrini m.d., F.	Mdb.	1731
Meneau, J.	Mdb.	1748
Merckens, P.	Vli.	1901
Merkelij, H.H.	Vli.	1951
Mertens m.d., M.C.	Mdb.	1744
Merwe, P.C. van de	Vli.	1991
Met, A. de	Dmb.	1741
Metz, S.D.	Sou.	1844
Meijer, H.D.J.	Mdb.	1953
Meijer, H.	Sou.	1993
Meijer, J.A.A.	Vli.	1974
Meijer, P. de	Mdb.	1785
Meijers, J.	Mdb.	1890
Meijjer, G.H.J.	Mdb.	1977
Middelaar m.d., C.	Mdb.	1740
Miggroode, A. van	Mdb.	1675
Minet, D.	Nwl.	1739
Modderman, C.P.J.	Vli.	1941
Moer, M.L. van der	Arn.	1945
Moké m.d., C.A.	Vli.	1806
Monceau, F. du	Vli.	1732
Mooij, F.	Vli.	1836
Mooij, P. de	Vli.	1931
Moris m.d., P.	Mdb.	1677
Mortier, P.	Mdb.	1740
Moulin, P. de	Mdb.	1762
Muller m.d., A.	Vli.	1765
Muller, E.J.	Vli.	1866
Munnink, J.	Mdb.	1729
Munting m.d., a.o.d., D.K.	Arn.	1881
Mus, D.	Mdb.	1743
Mus, m.d., L.	Mdb.	1765
Mijnlieff, A.J.	Vli.	1967
Nagtegaal, D.	Mdb.	1692
Nanninga, K.J.	Kkk.	1960
Nauta, E.L.	Mdb.	1940
Nebbens, B.	Vee.	1720
Nebbens, J.	Vee.	1698
Nebbens, L.	Vee.	1674
Negré, J.J.	Mdb.	1760
Nettis m.d., J.	Mdb.	1743
Neve, J.C.A. de	Dmb.	1818
Nieuwenhuize, Ph.	Kkk.	1984
Nieuwhof, A.	Mdb.	1768
Nieuwmarck m.d., F.	Vli.	1720
Nieuwveld, A.A.	Vli.	1959
Nolson, P.	Vli.	1754
Nolson m.d., P.A.	Vli.	1787
Noltsen, G.N.	Vli.	1783
Noom, J.	Arn.	1842
Noorlander, P.K.	Kkk.	1975

Nooten, S.I. van	Mdb.	1889
Nooyer, A.C.H. de	Mdb.	1940
Nordlohne, dr. M.E.	Vli.	1963
Not, H.P. van	Vli.	1997
Nunom m.d., H. van	Mdb.	1732
Nut, J. de	Nwl.	1787
Oe, P.L.	Mdb.	1970
Oey, B.S.	Mdb.	1962
Okker, dr. J.J.	Mdb.	1945
Okker-Vrolijk, mw. M.J.	Mdb.	1946
Olbertijn, J.	Dmb.	168?
Oosterhoff, J.W.	Vee.	1958
Opdendijk, J.	Mdb.	1764
Opdorp, J.H. van	Arn.	1821
Orbaan, dr. C.	Mdb.	1920
Ornée, dr. P.B.	Vli.	1954
Os, S. van	Sou.	1859
Osterman, W.N.	Vli.	1982
Oude, J.C. de	Dmb.	1857
Oude, W. de	Nwl.	1842
Ouwerkerk, W. van	Vli.	1985
Overdorp, K.B.L. van	Dmb.	1815
Oversluijs, J.	Arn.	1829
Pagee, mw. A.H. van	Kkk	1987
Palm m.d., C. van der	Mdb.	1794
Peeck, J.C.	Mdb.	1934
Pel, dr. J.Z.S.	Mdb.	1949
Pel, W.L.	Mdb.	1927
Pel-Mellink, mw. J.	Mdb.	1949
Pelgrom m.d., E.F.	Mdb.	1739
Pelt, J.L.R.H. van	Vli.	1981
Pelt-Termeer; zie: Termeer, mw. A.M.M.		
Pennings, mw. M.M.L.	Sou.	1984
Penij, J.	Mdb.	1661
Penij, J.	Mdb.	1692
Penije m.d., J. van der	Mdb.	1691
Perkois m.d., J.	Mdb.	1749
Perquin. mw. M.L.F.	Mdb.	1975
Pervoost, L.	Mdb.	1853
Peters, G.A.	Skk.	1864
Petersma, J.P.	Vli.	1934
Petten, G.J.W.	Vli.	1950
Pfaeltzer, J.P.B.	Mdb.	1949
Piccardt, H.	Vli.	1937
Pieterse, J.J.	Mdb.	1829
Pilger, H.H.	Mdb.	1902
Pille m.d., M.	Mdb.	1684
Plack m.d., J.	Mdb.	1777
Planteydt, dr. H.T.	Mdb.	1961
Plato, J.C.	Vli.	1840
Plequet, J.	Mdb.	1685
Plomp, C.	Dmb.	1809
Plomp, ?	Mkk.	175?
Plugge, C.E.	Sou.	1901

Plugge, J.J.	Akk.	1856
Poel, F.W. van der	Mdb.	1977
Poelje, M. van	Vee.	1738
Poissonnier, J.A.	Vli.	1761
Polonus m.d., S.I.	Mdb.	1798
Pols, P.C.	Vee.	1927
Ponse, P.	Mdb.	1746
Ponten, J.C.	Nwl.	1984
Ponsioen, C.IJ.	Vli.	1965
Popta, T. van	Vli.	1995
Postma, P.H.	Vli.	1962
Pot, P.J.A. van der	Skk.	1918
Potter, P. de	Vli.	1786
Potter, T. de	Bkk.	17?
Pous m.d., mr. B.	Mdb.	1755
Praat, J.	Mdb.	1786
Prens, dr. E.P.	Vli.	1991
Prillewitz, H.W.	Vli.	1972
Prins, mw. H.W.	Mdb.	1994
Pronk, J.J.G.	Sou.	1912
Pulle, A.W.	Vli.	1896
Puye m.d., J. van der	Mdb.	1691
Puijt, A. de	Vli.	1872
Puijt Jz., J. de	Mdb.	1768
Pijl, R.G.	Sou.	1908
Queisen m.d., F.C.	Mdb.	1738
Ras, B.C.F.	Mdb.	1984
Raymond, J.	Mdb.	1750
Redart m.d., H.	Mdb.	1732
Regt, W.W. de; zie: Strij de Regt, W.W. van		
Reichard, J.	Vli.	1778
Reilingh, dr. H.	Mdb.	1909
Reinierse, J.	Okp.	1767
Reitz m.d., F.T.	Mdb.	1762
Resler m.d., A.C.	Vee.	1838
Reuse, L.F.	Kkk.	1847
Reuse, L.P.	Vli.	1817
Reuter m.d., J.G.	Vli.	177?
Reijerse, M.	Mdb.	1951
Reynders Schilt, D.A.	Skk.	1921
Reijnhouts m.d., J.	Vee.	1731
Rhijn, dr. H.J. van	Vli.	1886
Riecke, C.F.	Bkk.	1792
Riedel, U.	Mdb.	1882
Riegen, M.	Vli.	1830
Rietema, S.P.	Mdb.	1949
Ripping m.d., G.	Mdb.	1841
Ripping m.d., H.	Mdb.	1810
Risch, P.A.	Mdb.	1857
Risseeuw, J.E.	Mdb.	1852
Ritsaart, F.	Mdb.	1728
Ritzerfelt m.d., R.J.	Wkp.	1806
Robles de Medina, R.M.	Vli.	1991
Rochat, G.F.	Mdb.	1859

Rocher m.d., R.C.	Mdb.	1797
Roebbers, H.A.	Okp.	1960
Roebroeck, mw. J.M.G.	Vli.	1995
Roegholt, dr. L.P.	Mdb.	1955
Roelofsen, H.J.	Arn.	1994
Rognault, C.	Arn.	1693
Romeijn, dr. J.A.	Vli.	1902
Rosevelt, A.J.	Mdb.	1708
Ross, J.A.	Vli.	1946
Roth, A.R.	Vli.	1814
Rotse, J.	Arn.	1713
Roux, I.S. le	Mdb.	1743
Roy, I. le	Mdb.	1764
Ruiter, H.	Mdb.	1954
Rullens, G.C.M.	Okp.	1985
Rullens-Mol, mw. M.J.M.E.	Okp.	1985
Runsink, A.P.	Mdb.	1976
Rupertus m.d., J.T.	Mdb.	1725
Rupingh, A.	Mdb.	1762
Russen Groen, E.R. van	Vli.	1995
Rutten, J.J.A.	Mdb.	1980
Rijken, dr. J.P.	Mdb.	1961
Rijks m.d., H.	Vli.	1771
Rijst, J.E. van der	Mdb.	1973
Sabbe, dr. L.J.M.	Vli.	1987
Sacket, C.G.	Mkk.	17?
Sailly m.d., J. de	Mdb.	1721
Sailly m.d., mr. P.F. de	Mdb.	1740
Salm, H. van der	Arn.	1762
Sanders, W.H.J.	Vli.	1993
Schaik, P. van	Kkk.	1700
Schaumburg m.d., C.H. van	Mdb.	1790
Schedet, J.F.	Kkk.	1771
Schedet m.d., J.H.	Mdb.	1784
Schep, G.	Skk.	1956
Scheps, E.	Mdb.	1908
Scherphuis, G.J.	Mdb.	1938
Scheijen, dr. J.D. van	Mdb.	1964
Schilham, A.	Vli.	1840
Schilperoord, A.	Vee.	1710
Schipper, dr. F.A. de	Vli.	1978
Schmelling, R.P.	Sou	1974
Schmitz, F.M.R.	Mdb.	1920
Schoute, dr. D.	Mdb.	1902
Schouten, H.	Vli.	1851
Schouwenburg, J.	Mdb.	1727
Schram, P.H.	Mdb.	1968
Schreuder, dr. M.	Vli.	1940
Schuling, W.K.	Mdb.	1945
Schultz, F.C. Stewart	Vli.	1853
Schuman, A.	Skk.	1792
Schuman, J.B.	Skk.	1832
Schuurman, W.U.	Mdb.	1923
Schuijt, E.T.	Mdb.	1980

Sieperda-Staab; zie: Staab, mw. E.M.	
Sifflé, M.	Mdb. 1706
Silberbusch, dr. J.	Mdb. 1972
Simonides, H.	Kkk. 1938
Simons, J.C.B.	Mdb. 1923
Sissingh, A.E.	Vli. 1892
Sissingh, G.	Vli. 1942
Sivert, B.	Vli. 1830
Sivert, J.D.	Mkk. 1803
Sivert, J.E.	Mkk. 1842
Sleutelenberg, P.	Mdb. 1787
Slikke, P.C.J. van der	Mdb. 1948
Sloos, L.	Kkk. 1946
Slooten, P. van der	Vli. 1896
Sluijs, L.W. van der	Mdb. 1940
Sluijs, M. van der	Vee. 1940
Sluijs, P. van der	Vli. 1971
Sluijter, C.C.	Vli. 1949
Smi(d)t m.d., L. de	Mdb. 1719
Smit Siebinga, W.P.	Skk. 1897
Smith, J.	Dmb. 17?
Smits, J.G.	Vli. 1990
Smitt, A.P.	Mdb. 1908
Snellen, B.	Vli. 1897
Snethlage, dr. A.	Mdb. 1915
Snick, mw. G.M.T.	Kkk. 1998
Snick, H.K.A.	Vli. 1971
Snoep, J. Persant	Vee. 1838
Snijder, F.G.	Vli. 1975
Solingen m.d., c.d., ph.d., prof. A. van	Mdb. 1782
Solingen, M. van	Mdb. 1753
Sonnaville, P.B.J. de	Vli. 1995
Speckman, H.M.	Mdb. 1942
Spekhorst, W.J.M.	Dmb. 1993
Spronck, M.	Dmb. 1768
Staab, mw. E.M.	Mdb. 1959
Staal c.d., J.P.	Mdb. 1814
Staf, P. van der	Vli. 170?
Stal, H. van der	Mdb. 1982
Staverman, A.	Vli. 1908
Steenwijk m.d., J.	Mdb. 1727
Steenwijk, P. van	Wkp. 1877
Steffelaar, N.C.J.	Mdb. 1938
Stein m.d., M. van Grimbaco Radenstein	Vli. 1839
Sterk m.d., J.	Mdb. 1741
Steur, J.	Wkp. 170?
Steveninck, A. van	Mdb. 1737
Steveninck Az. m.d., L. van	Mdb. 1769
Steveninck Mz., L. van	Mdb. 1762
Stevens, W.W.	Mdb. 1956
Stewe, S.E.	Nwl. 1869
Stocke m.d., A.	Vee. 1745
Stocke m.d., L.	Mdb. 1734
Stolting m.d., J.A.	Mdb. 1718

Stoppelaar, F. de	Mdb.	1937
Straate m.d., J. van der	Mdb.	1713
Strehler m.d., c.d., a.o.d., J.	Vee.	1840
Stroucken, A.A.H.M.	Mdb.	1983
Strous, C.	Vli.	1982
Strij de Regt, W.W. van	Mdb.	1934
Stumphius, dr. J.	Vli.	1954
Stutterheim, A.	Mkk.	1977
Sultzman, M.C.	Vli.	1717
Sypersteyn, B.	Mdb.	1714
Tabak, J.M.	Vli.	1989
Tangelder, C.B.M.	Kkk.	1982
Tanis, A.A.	Vli.	1998
Taytelbaum, M.	Vee.	1930
Tazelaar, mw. J.C.P.	Mdb.	1942
Tempelmans Plat, dr. C.J.H.	Vli.	1905
Termeer, mw. A.M.M.	Vli.	1981
Terson, P.	Nwl.	1704
Teulon, L.	Bkk.	17?
Theunisse, A.G.	Mdb.	1922
Thiadens, R.M.	Vli.	1975
Thies, T.J.	Mdb.	1964
Thije, J.H. ten	Vli.	1991
Tiffelen, J. van	Vee.	1774
Titsing m.d., J.	Mdb.	1785
Tol, R.A.D. van	Vee.	1990
Tonkens, dr. E.	Mdb.	1946
Trezel m.d., G.	Mdb.	1695
Trezel m.d., P.	Vli.	1677
Turnhout, L.K.M.J.E.G.	Mdb.	1982
Tuijt, W.A.A.	Vli.	1913
Ubels, R.	Skk.	1991
Ubels-Helmes, mw. M.J.J.	Skk.	1991
Uyterlinde, B.	Mdb.	1961
Vaandrager, dr. B.	Dmb.	1905
Vaandrager, B.	Dmb.	1973
Vaandrager, dr. F.G.	Ztl.	1936
Vaandrager, J.M.	Mdb.	1978
Vader m.d., a.o.d., A.C.	Mdb.	1832
Vader, D.J.	Vli.	1950
Vassij m.d., J.R. de	Mdb.	1799
Vast m.d., H.O.	Mdb.	1751
Veening, H.P.	Vli.	1942
Velde m.d., J. van de	Mdb.	16?
Verberne, P.H.E.	Vli.	1909
Verbrugge, M.	Vli.	1736
Verelst m.d., A.	Vee.	167?
Verheijden, A.W.	Mdb.	1893
Verheijden, W.C.	Mdb.	1919
Vermaas, C.C.	Mdb.	1891
Vermaas, J.P.	Vli.	1890
Vermaas-van Konijnenburg; zie: Konijnenburg, mw. E. van		
Vermeiden, mw. I.	Mdb.	1986
Vermeule m.d., J.	Mdb.	1725

Verniers m.d., C.	Vee.	1743
Vervloet, J.H.	Mdb.	1999
Vetten, N.G.E.	Dmb.	1854
Veij, F.P. de	Vli.	1751
Vincensen, A.	Vee.	1691
Visser, B.P.	Vli.	1893
Visser, K.K.	Vli.	1938
Visser, J.	Mdb.	1985
Visser, T.F.	Mdb.	1959
Visser, J. de	Gkk.	1854
Visser, W. de	Kkk.	1980
Visvliet m.d., D. van	Mdb.	1703
Visvliet m.d., mr. E.P. van	Mdb.	1760
Visvliet m.d., J. van	Mdb.	1718
Visvliet m.d., prof. mr. M. van	Mdb.	1737
Vlietius m.d., E.	Mdb.	1723
Vleugels, H.	Vli.	1847
Vogelvanger m.d.,c.d.,a.o.d., E.J.F.	Mdb.	1831
Volker, A.P.	Vli.	1979
Volkerts, P.	Mdb.	1766
Volmer, L.	Mdb.	1725
Vonk, A.H.	Mdb.	1948
Vonk, J.	Mdb.	1755
Vooren, mw. M.J. van de	Mdb.	1949
Voorhoeve, E.	Mdb.	1952
Voorhoeve, dr. H.C.	Mdb.	1951
Vos, A.	Mdb.	1975
Vos, W.	Mdb.	1987
Vries, M.A. de	Mdb.	1994
Vriesde, J.H.	Vli.	1985
Vrolikhard, P.	Mdb.	1718
Vrijdag, D.J.	Vli.	1912
Waal, J.G. de	Mdb.	1862
Wal, G.M. van der	Mdb.	1898
Walraven, A.	Nwl.	1873
Walraven, J.H.P.	Vli.	1898
Wap, J.J.	Sou.	1910
Warkier m.d., C.	Vee.	1723
Wartena, S.	Vli.	1962
Wattel, mw. C.	Sou.	1989
Wauwelaar, C.	Mdb.	1753
Weber, F.W.J.	Kkk.	1796
Weduwen, H.J. der	Kkk.	1936
Weel, H. van	Mdb.	1974
Weerd, A.J. de	Nwl.	1914
Wentink, mw. J.R.M.	Vli.	1996
Werf, F. van der	Mdb.	1987
Wertenbroek, H.M.J.	Vli.	1890
Westfaal Quadekker, F.M.	Akk.	1843
Weijl, L.	Mdb.	1906
Weijl-Snuif, mw. R.	Mdb.	1906
Wiele m.d., A. van de	Vli.	1719
Willemsen, R.	Vli.	1901
Wind m.d., B. Dobbelaer de	Mdb.	1799

Wind m.d., G. de	Mdb.	1705
Wind m.d., P. (I) de	Mdb.	1736
Wind m.d., P. (II) de	Mdb.	1791
Wind m.d., S. de	Mdb.	1766
Wind m.d., S. Dobbelaer de	Mdb.	1841
Winter, I. de	Mdb.	1740
Wisse, F.C.	Mdb.	1798
Wittermans, G.	Vli.	1794
Wolf, J. de	Mdb.	1721
Wolf m.d., P.L. de	Mdb.	1749
Wolff, J.D.P.	Mdb.	1952
Wolffensperger, dr. W.A.G.	Mdb.	1953
Wolterbeek, J.H.	Vli.	1970
Wolters, J.J.	Vli.	1924
Wortelboer, J.L.F.	Mdb.	1982
Wijkhuysse m.d., A.D.	Mdb.	1686
Wijngaard, mw. E.	Kkk.	1995
Wijnpersse m.d., F. van de	Mdb.	1739
Wijs, P.A.F. de	Mdb.	1865
Zalm, H. van der	Mdb.	1967
Zandée, E.	Mdb.	1956
Zanden, M.J. van der	Mdb.	1986
Zee, J. van	Vli.	1990
Zeeuw, C. de	Dmb.	1803
Ziegeler, P.A.	Vli.	1902
Ziere, G.	Vli.	1999
Zilver Rupe m.d., c.d., a.o.d., J.H.	Okp.	1891
Zimmerman, dr. A.N.E.	Mdb.	1980
Zonneville, A.J.	Mdb.	1970
Zwan, dr. J. van der	Mdb.	1982

CURRICULUM VITAE

J.Z.S. Pel (1918) vestigt zich na een gedeeltelijke opleiding aan de Amsterdamse vrouwenkliniek en een militaire dienstitijd van tweeënhalp jaar als OvG in Indonesië, in september 1949 als opvolger van zijn vader als huisarts in Middelburg. In 1960 promoveert hij op het onderwerp 'Alledaagse infectieziekten in de eerste vijf levensjaren'. Als lid van de afdeling Walcheren van de KNMG is hij een aantal jaren secretaris. Daarnaast functioneert hij als afdelingsvertrouwensarts en secretaris van de Districtsraad Zeeland. Van zijn hand verschijnen vanaf 1960 diverse publicaties op het gebied van de medische geschiedenis in Zeeland.